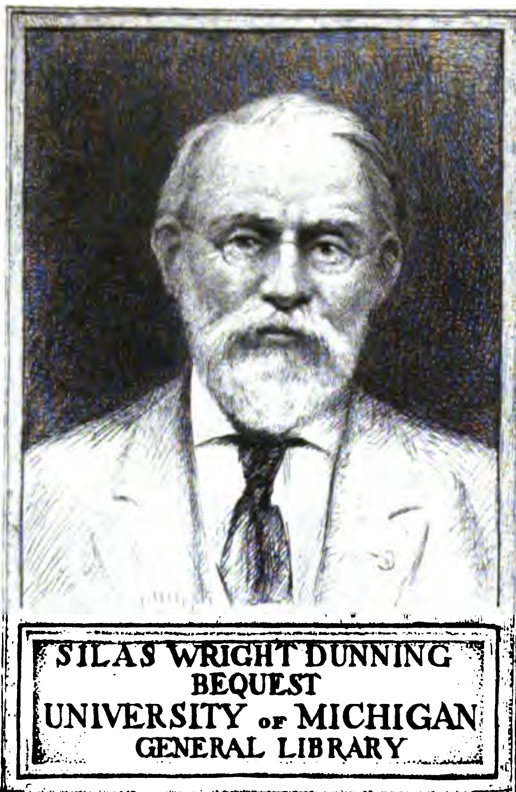

DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Gevende een volledig bericht van alles, wat 'er aanmerkenswaardig, ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, nevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN en accuraate LYSTEN van veele nuttige Zaaken, met de noodige Aanmerkingen, &c.

EERSTE DEEL.

ZEEVEN STUKKEN,

Van July tot December 1756.

Vercierd met *Koopere Plaaten.*

TE AMSTERDAM,
By BERNARDUS MOURIK, Boekverkooper in de Nes, 1756.

Printed in the Netherlands

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JULY 1756.

INLEIDING.

Van de ware toeſtand der zaken in Europa, &c. met het begin van dit half Jaar.

IN Noord-America, en wel in Nieuw-Schotland ſtaan de zaken, tuſſchen de Franſchen en Engelſchen, nog zeer onzeker en wankelbaar. De Franſchen hebben aldaar meerder Troepen op de been, en veel grooter aanhang onder de Indiaanen als de Engelſchen, die genoeg te doen hebben met hunne Coloniën te beveiligen, en hunne Sterktens te verdedigen; zonder, even als in den laatſten Oorlog, te konnen denken om *Caap Breton* te veroveren. Men ſtaat verſteld te zien dat de Engelſchen, die zo *formidabel* ter Zee zyn, niet meerder Oorlogſchepen aldaar hebben gehouden om den toevoer uit Vrankryk af te ſnyden, en dat zy geen meerder verſterking daar na toegezonden hebben. De ware oorzaak daar van is, dat de Coloniën, die gedeeltelyk de onkoſten daar van moeten goedmaken, en die de onderſtandgelden vrywillig moeten toeſtaan, oneenig zyn, leggende daar over te twiſten en te krakeelen, terwyl zy oogſchynlyk bedurven worden, en in gevaar ſtaan van te gronde te gaan, dat aan een al te groote vryheid, in diergelyke gevallen, moet worden toegeſchreven; dog de zaken zyn nu, voor zo verre op een zo goeden voet gebragt, dat aldaar reets veel Geld en Volk uit Engeland is aangekomen, en men gaat nog voort met meerder onderſtand daar na toe te zenden. Dit komt wat volle laat, en na dat de Franſchen mede zo veel verſterking uit Europa hebben ontfangen,

gen, dat zy het Engelsche Fort *Oswego*, met omtrent 2000 Man hebben aangetast en veroverd, en zo de Engelschen dit Fort verloren hebben, lopen zy gevaar van geheel Noord-America kwyt te raken. Het Garnisoen bestond maar uit 600 Man, die dit grootte en nog twee kleine Forten moesten verdedigen; zy hadden 200 stukken Geschut, Krygs- en Mondbehoeftens in overvloed; ook hebben de Engelschen op de rond omleggende Meiren 600 kleine Schuiten en 300 Sloepen, maar slegt bemand. De Generaal *William Johnson* was met 1000 Man opgetrokken om dat Fort te ontzetten, dog men geloofde wel dat hy te laat zou komen, of geen macht genoeg daar toe zou hebben. Ondertusschen roven en branden de Fransche Indiaanen wyd en zyd in de Engelsche Coloniën, dat die Colonisten niet te eendragtiger maakt; den verderen uitslag zal men moeten afwagten.

Zo aldaar als elders in Noord-America, zyn de Engelsche nu meesters ter Zee, waar door den Koophandel van de Neutrale Natiën, veel nadeel lyd, zo wel als de Koophandel der Franschen, die zo veel buit niet maken als de Engelschen.

Het Turksche Hof, na de dood van de Sultane, Moeder des Keizers, en het herstellen van den Ouden Primo Vizier, aan wien de Keizer de Kroon verschuldigt is, zoekt voortaan een volkome Neutraliteit, omtrent de Christen Vorsten te onderhouden, zo dat aan dien kant alle vreze verdweenen is.

De Staat van Algiers (*a*), afgemarteld door de quaden uitslag der Kruistogten, door de woedende Pest en den Oorlog met Tunis, haakt na de Vrede met Holland, die het zonder reden gebrooken heeft; dog op dat Volk is geen staat te maken.

Portugal zoekt met reden de Neutraliteit om de schaden, door de Aardbevingen geleden, te herstellen. Dezelve is egter op verre na zo groot niet als men heeft uitgestrooid; want twee derde van Lissabon staat nog in zyn geheel, bevattende in den omtrek 5 à 6 Uuren gaans; maar het middelpunt der Stad, op twee Straaten na, is geheel geruïneerd, dat men wel haast zal herstellen, zo de Aardbevingen, die nog van tyd tot tyd gevoeld worden, geheel ophouden; want de goede order is aldaar volkomen hersteld, en de Negotië gaat haar gang als voorheen.

Span-

(*a*) Waar van men een recht denkbeeld diend te formeeren door het Leezen van dat fraaye werk, genaamd *beknopte en zakelyke Historie*, *Land- en Plaats beschryving des Koningryks van Algiers*, gedrukt by den Uitgever dezes.

Spanje, houd zyn Vloot en Landmacht gereed, en zal Neutraal blyven, of de party van Vrankryk kiezen, na dat het Eigenbelang zulks zal vorderen. Zo de Franschen Minorca veroveren, en dat, mits betalende de kosten, aan Spanje inruimen, heeft het Spanje gewonnen, om te zamen de Engelsche Vloot te verdryven en Gibraltar aan te tasten; want de Koning van Spanje zal, na alle gedagten, veel wagen, om die vereelden doorn uit zyn voet te trekken; het geen niet als door het uithongeren van die Vesting kan geschieden.

De Franschen, onder den *Hertog van Richelieu*, op Minorca geland zynde, hebben met gemak alle de verlatene Plaatsen van dat Eiland veroverd, dog stoten tot nog toe het hoofd voor het Fort *St. Philippo*, zynde, na Gibraltar, mogelyk de sterkste Vesting van de gehele Wereld. Dezelve wordt verdedigt door een bezetting van 3000 Manen 200 zware Metale Stukken, voorzien van Krygs- en Mondbehoeftens in overvloed. De Engelsche Generaal *Blackney*, die het verdedigt, is een ervaren en dapper Soldaat, oud 85 Jaaren, die wonderen doet, en wiens vuur, dat der belegeraars zo verre overtreft, dat de Fransche Batteryen, zo als zy opgerecht zyn, om verre geworpen worden. De grond is een levendige Rots waar in men geene loopgraven kan maken; en om Batteryen te maken moet men een Uur verre de aarde daar toe halen, die ziften, dewyl het meest steengruis is, dan dat maken om te gebruiken, en de Engelschen schieten in een ogenblik om verre dat een week werk kostrom op te rechten, zo dat de Franschen reets 4000 Bomben en 26000 Kanon-kogels op het Fort verschoten hebben, zonder iets te vorderen.

De Fransche en Engelsche Vlooten, onder de Admiraals *Galissoniere* en *Byng*, zyn den 20 *May* te zamen slaags geweest, waar van wy nu een volledig bericht zullen geeven; het is gewis, dat beide die Vlooten veel schaden hebben geleden, zynde na den slag, *Byng*, den 11 *Juny* te *Gibraltar* aangekomen, alwaar de Commandeur *Broderik* met zyn Esquader dagelyks verwagt wierd, om de Franschen andermaal slag te leveren, waar van het verlies of behoud van Minorca, voor een goed gedeelte zal af hangen.

De Italiaansche Vorsten zyn gedisponeerd ieder zo als hy meent dat zyn belang het mede brengt. De Koning van Napels en Sicilien zal zekerlyk Spanje volgen. Genua blyft Vrankryk getrouw

 aan-

aankleven, dewyl die Kroon aangenomen heeft Corsica, tegen den gedreigden inval der Engelschen te verdedigen; dog de Genueezen voorzien de Fransche Vloot met goede Matrozen. De Koning van Sardinie, houdt het met Engeland, en Cagliari is de verzamelplaats van de Engelsche Oorlog-Schepen, alwaar alles tot derzelver dienst gereed gehouden word. Venetie omhelst de Neutraliteit; dog in Italie kon wel een groote verandering voorvallen, volgens den Inhoud van het geheime Artykel van het defensive verbond, tusschen de Hoven van Weenen en Versailles.

Rusland is op zyn hoede, en houd de beloofde Hulptroepen voor Engeland gereed, waar van de opeisching alle ogenblikken verwagt word; wanneer zy te Scheep zullen gaan om na de Eilanden Guernsy en Jernsey overgevoerd te worden, en dezelve tegen den inval der Franschen te beschermen; of, gelyk andere willen, na Corsica, alwaar zy door de misnoegden met open Armen ontfangen zullen worden; en dit Eiland is veel meerder waard voor de Engelschen als Minorca. De Franschen zoeken dat Hof wel te bewegen, deel in het Traktaat van Neutraliteit, met het Wener Hof gesloten, te doen neemen, maar het is niet waarschynlyk dat zulks zal gelukken; dog van Zweeden word zulks eerder geloofd. Ook is 'er een defensive Triple alliantie op het Tapyt, tusschen Rusland, Engeland en Pruyssen, waar door Rusland en Pruysse verzoend zoude worden. De Staatkundige stellen vast, dat Polen, Denemarken, Saxen, en alle de Protestantsche Vorsten van Duitschland deel daar aan zullen neemen, als bekommerd zynde over de vereniging der Huizen van Oostenryk en Bourbon.

Het Wener Hof, eene Conventie van Neutraliteit en een Defensiefverbond met dat van Versailles aangegaan hebbende, meent men dat daar door bedoelt heeft. De verzekering der pragmatique *Sanctie* en de zekerheid van zyne Staten in Italie, Duitsland en de Nederlanden; om de Oudste Aarts Hertog tot Roomsch Koning te doen verkiezen, en hem met een Dogter van *Don Philippus* te doen trouwen, welke Prins zyne Staten van Parma en Plaisance zoude verruilen tegen de Oostenryksche Nederlanden; dog die vereeniging kon ligt den Oorlog algemeen maken.

De Vereenigde Nederlanden hebben de Neutraliteit omhelst, als weinig lust hebbende om te Oorlogen, en vindende beeter rekening by de vrye Zeevaardt, tot het doen herleven van den Koophandel,

del, daar zy veel voordeel by zullen vinden, zo de Engelschen geen hinder daar aan toebrengen, door het neemen van hunne Schepen, het zy wettig of onwettig; want men kan altoos voorwendzels vinden, gelyk in den laatsten Oorlog gebleken is.

Engeland en Vrankryk, malkanderen den Oorlog gedeclareerd hebbende, zo heeft men, van wederzyden veele twist-schriften in 't licht gegeeven om Europa te overtuigen wie schuld of onschuld heeft, en wie de eerste aanvaller in America is. Ten dien einde heeft men veel Papier beklad om te onderzoeken, wat de aller oudste grenspaalen van Nieuw Schotland of Acadia waren, volgens het getuygenisse van *Champlain* of *Denys*: dog wat doet dit ter zaak? maar men moet kortelyk onderzoeken, wat de oude grenspalen van dat Land waren, toen Vrankryk het zelve, by het Tractaat van Utrecht, aan Engeland afftond. Ten dien einde moet men de natuurlyke weg inslaan, te rade gaan met het Tractaat zelve en met de handelingen die het zelve voorgegaan hebben. In het Tractaat staat: *Nieuw Schotland of Acadia volgens deszelfs oude Grenspalen.* Goed, zeggen de Franschen, dan moeten wy na de *alleroudste* Grenspalen zoeken, om te weeten wat aan dezelve toebehoord. Neen, antwoorden de Engelschen, daar staat niet de *alleroudste* maar de *oude* Landpalen; dus moet men niet onderzoeken wat palen men aan dat Land gegeeven heeft by de eerste ontdekking, maar na Grenspalen die de voorige Koningen van Vrankryk, en wel *Lodewyk den* XIII. daar aan gegeeven hebben, dat is, zo als die waren, wanneer *Lodewyk de* XIV tot de Kroon kwam; want het doet niets ter zaak of deeze laatste Koning verandering daar in gemaakt had of niet, dewyl 'er niet gezegt word *de alleroudste*, maar de *oude*. Het vitten over deeze woorden is de oorzaak van deezen Oorlog. Wat waren nu de *oude Grenspalen* van dat Land, ten tyde van de vredehandeling te Utrecht? Dit moet men onpartydig, volgens de natuurlyke weg, onderzoeken.

Slaat men zyne oogen op de preliminaire Artykelen, die door de Ministers ter wederzyden getekend zyn, en die tot de grondslag van het Tractaat hebben gediend, zo zal men zien dat de *oude Grenspalen*, niet die *alleroudste* van *Denys*, nog zelvs die niet van *Champlain* zyn, die op verre na zo uitgestrekt niet waren als ten tyde van *Lodewyk den* XIII.

De Koning van Vrankryk, den 22 *April* 1711, aan Engeland

voor-

voorslagen tot de Vrede doende, toonde zig zeer bereid, in alles, genoegen aan Engeland te willen geeven, om die kroon van het groot verbond af te trekken, en ontrouw aan haare Geallieerden te doen worden. De Secretaris van Staat *St. John*, naderhand Lord *Bollingbroke*, met de Koninginne *Anna* daar over geraadpleegd hebbende, zond, den 24 *May* 1712, O. S. het Resultaat daar van na Vrankryk; eischende die Koninginne, onder anderen *Nieuw Schotland of Acadia volgens deszelvs oude Grenspalen*. *Lodewyk de* XIV antwoorde, bereid te zyn tot den afstand van Acadia, *met deszelvs oude Landpalen zo als die Koninginne zulks vorderde*; dog ten teken dat dit Land veel waardig was, bood hy verscheide andere voordeelen aan, mits men hem dit Land wilde wedergeven, waar aan de Rivier van St. George, tot een Grenspaal zou strekken; en in een ander origineel stuk wordt dit met deeze woorden uitgedrukt; mits dat de Grenspalen van de Fransche bezittinge, zouden ingetrokken worden tot aan de Rivier van St. George; want men moet weeten, dat die Koning de Grenspalen uitgezet hadt tot aan de Rivier *Kennebek*.

Volgens de ware betekenis van die woorden, verklaarde de Engelsche Commissarissen het antwoord van dien Koning op de volgende wyze, dat hy het *oude Acadia* wilde afstaan zo als de Koninginne het verzogt had; maar zo zy dat zelve *oude Acadia* aan Vrankryk wilde wedergeeven, de Koning toestond deszelvs Grenspalen dan in te trekken tot aan de Rivier van St. George; en dan zou hy aan de Koninginne nog een Equivalent daar en boven geeven.

Het is nu klaar; dat het *oude Acadia*, dat *Lodewyk de* XIV afstond, het zelve *Acadia* was het geen hy verzogt dat hem weder zoude gegeeven worden; en gelyk het laatste Acadia, wanneer zelvs de Landpalen daar van ingetrokken waren tot aan de Rivier van St. George, reets veel grooter zou zyn als dat *alleroudste Acadia*, het geen Vrankryk staande houd alleen afgestaan te zyn, zo spreekt het van zelve, dat het *oude Acadia*, eerst door de preliminaire Artykelen, en naderhand door het Tractaat van Utrecht afgestaan, veel verschild van dat *alleroudste Acadia*, waar toe men dien afstand nu wil bepalen, als zynde dat oude Acadia veel uitgebreider als het laatste.

Het afgestane *Acadia* met deszelvs oude Grenspalen, kan dan die enkele Kust niet zyn, gelyk Vrankryk staande houd, zelfs het geheele half Eiland niet, om dat men, ingevalle van wedergeving, niet

niet zou hebben konnen aanbieden, deszelvs Grenspalen te zullen intrekken tot de Rivier van St. George toe; want anders zou men dit Land daar door niet ingetrokken maar uitgebreid hebben.

Pleegd men nu verder Raad met het bevel-schrift, den 23 *December* 1711, door de Koninginne aan haare Plenipotentiarissen te Utrecht gegeeven, dan kan het afgestane *Acadia met deszelfs Limiten*, dat *alleroudste* niet wezen; want aldus luiden die woorden. „ *Ten „ derde zult gy eisschen, dat zyne allerchristelykste Majesteit afstand „ doe van alle zyne pretentien, uit kragte van een vorig Traktaat; of „ uit wat hoofde het ook zoude mogen zyn, op het Land genaamd Nieuw „ Schotland en in 't byzonder op Port Royal.*" Nu is Nieuw Schotland, genomen in deszelfs grootste uitgestrektheid, in overeenstemming van het Patent verleend aan den Ridder *Willem Alexander*, Lord *Sterling*, in den Jare 1635, of eenvoudig volgens deszelfs oorspronglyke Limiten vast gesteld A°. 1621 door Koning *Jacobus de* I, oneindig, meer als honderd malen uitgebreider dan het *allereudste Acadia*, die enkele zoom van Kusten, waar toe de Franschen de afstand zoeken te bepalen. Wat reden is 'er te geloven, dat de Engelsche Plenipotentiarissen zo verre buiten hunne orders hebben willen gaan; of dat deeze Koninginne, reets zo veele Jaaren zegenpralende, van wien Vrankryk genoodzaakt was de Vrede te verzoeken, toegestaan zou hebben, dat het een Land zou behouden dat zy met zo veel drift geeischt had en haar was toegestaan.

Men moet aanmerken, dat de Engelschen dit Land noemde Nieuw Schotland, als zo best hy hen bekend zynde; en *Lodewyk de* XIV noemde het *Acadia*, zo als het best bekend was by de Franschen, en in het Tractaat van Utrecht, word het genoemd Nieuw-Schotland of Acadia, om te doen zien, dat dit een en het zelve Land was, het geen afgestaan was, zo dat het een het ander verklaard; en gevolgelyk moeten de oude Grenspalen van Acadia dezelve zyn met die van Nieuw Schotland; zynde het Acadia van Lodewyk de XIII, hebbende tot palen, ten westen, de Rivier *Kennebek*, en ten Noorden, de Rivier van *St. Laurens*, dat zonder dispuut is.

Aldus blykt het klaar, dat de Engelschen niets vorderen dan het geen aan hen by de Vrede van Utrecht is afgestaan, en de Franschen hebben niets daar tegen ingebragt, zo lang dit Land genoegzaam ledig bleef leggen; maar toen de Engelschen, na de Vrede van Aken,

Aken, eene Nieuwe Volkplanting in Nieuw Schotland begonden op te regten, en daar door den Koophandel der Franschen oogschynlyk aldaar stonden te benadeelen, vielen de Franschen het Engelsche Fort op d'*Ohio* aan en namen het weg. Dit was de eerste daad van Vyandlykheid, die door de Franschen in Nieuw Schotland zekerlyk eerst gepleegd is, en al het overige is maar een gevolg daar van, zelvs het neemen der Schepen by wyze van Represaille om het veroverde weder te doen geeven; en dit is geen eerste aanval der Engelschen in Europa, gelyk de Franschen voorgeven, maar een gevolg van de eerste aanval der Franschen in America, door het aantasten der Landen aldaar, aan Engeland, gelyk wy zagen, by het Tractaat van Utrecht afgestaan: hadden de Franschen die ten onrecht weggenomen Landen aan Engeland willen wedergeeven, zo had die Kroon, de by Represaille genome Fransche Schepen, aanstonds ontslagen.

Maar wie is verder de eerste aanvaller in Europa? Engeland zeggen de aanhangers van Vrankryk heeft het eerst den Oorlog verklaard, dit is waar, maar Vrankryk heeft het eerst den Oorlog in Europa begonnen door het aantasten van Minorca, dat een Oorlogsverklaring met daden, schoon niet met woorden is, en niet het dreigement maar de daad steld het feit. De Reden, waarom Vrankryk, dit Eiland aan Engeland toebehorende, heeft aangetast zonder eerst den Oorlog te verklaren, is genoeg bekend. Het zou zelve Gibraltar en alle de Engelsche bezittingen; was het in zyn macht geweest; hebben weggenomen, zonder den Oorlog te verklaren. Vraagd men waarom? om dat Vrankryk, het aantasten der Engelsche bezittingen in Europa wilde aangezien hebben als een daad van Represaille wegens het neemen der Fransche Schepen in Europa, hebbende Engeland geen recht gehad om die eerste daad van Represaille te plegen, dewyl de Fransche het Engelsche Fort op d'Ohio met recht hadden weggenomen, als zynde gebouwd op het grondgebied der Franschen, gelegen binnen de oude Grenspalen van Acadia gelyk die waren ten tyde van *Lodewyk de* XIII; welk Land niet aan Engeland, by de Vrede van Utrecht was afgestaan; maar alleen die zoom van Kusten, die de alleroudste Grenspalen van Acadia hebben uitgemaakt; dog het tegendeel zo klaar als de Zon beweezen zynde, zo volgt, dat Vrankryk in Rechten, het Proces zou moeten verliezen.

Wy

Wy bepalen ons maar by deeze Hoofdoorzaak, zonder van de Neutrale Eilanden of het versterken van Duinkerken te spreken; dog dewyl de langste degen nu het hoogste recht geworden is, door het verklaren van den Oorlog, zo beginnen wy daar meede, en dan zo zullen wy overgaan tot de gevallen van deeze Maand, op een veel korter wyze als wy in 't vervolg zullen doen, om dat het voorwerk en deeze nodige Inleiding, om een Recht denkbeeld van den toestand der zaken te geeven, een goed gedeelte van ons bestek heeft weggenomen.

OORLOGSVERKLARING VAN ENGELAND.

GEORGE KONING.

„ De onverantwoordelyke handelwyze der *Franschen* in de *West Indiën*, en in „ *Noord Amerika*, zedert het sluiten der Vrede tot Aken, hunne *Usurpatien* en *In-* „ *vasien*, die zy gedaan hebben op ons grondgebied, en de Etablissementen van „ onze Onderdaanen in die Quartieren, byzonder in onze Provintie van Nieuw „ Schotland, zyn zo notoir en meenigvuldig, dat men dezelve niet anders kan aan- „ zien dan als een klaar bewys van een geformeerd voornemen en besluit van dat „ Hof om onveranderlyk de Maatregelen te volgen die met nadruk konden strekken „ om deszelfs heerszugtige inzigten te voldoen, zonder agting te toonen voor de „ allerplegtigste Tractaten en Verbintenissen. Wy hebben, van onze zyde, niet nage- „ laten, van tyd tot tyd, de ernstigste Vertogen aan den Koning van *Vrankryk* te doen, „ rakende die herhaalde daden van geweld: Wy hebben getragt de herstelling en „ voldoening, van de Injurien aan onze Onderdaanen gedaan, te verkrygen, en „ om diergelyke redenen van klagten, voor het toekomende voor te komen: Maar, „ niettegenstaande de zo dikmaals gegeven verzekeringen, dat alles geschikt zou- „ den worden in overeenstemming der Tractaten, die tusschen de twee Kroonen „ stand grypen; en dat men, in 't byzonder zoude treeden tot de ontruiming van „ de Neutraale Eilanden in de *West-Indiën*, (het geen aan onzen Ambassadeur in „ *Vrankryk* uitdrukkelyk beloofd was, zo heeft men onder verscheide frivole uit- „ vluchten, de uitvoeringe van die verzekeringen, en van de Tractaten waar op „ dezelve gegrond was, geeludeerdt, terwyl de *Fransche* Gouverneurs, en de Of- „ ficiers die onder hunne orders ageerden, met die onverantwoordelyke handel- „ wyze zyn voortgegaan, tot dat dezelven in de Maand *April* 1754 uitborsten in „ openbare daden van Vyandlykheid, wanneer in tyd van vollen Vrede, zonder „ eenige Oorlogsverklaring, en zonder eenige voorafgegeeven kennisse, of het „ doen van de minste klagten, een Corps *Fransche* Troepen, onder het bevel van „ een Officier, voorzien met een Commissie des Konings, het *Engelsche* Fort, op „ de *Ohio*, in *Noord America*, vyandlyk wierd aangetast en veroverd.

„ Niettegenstaande deeze daad van Vyandlykheid; die men niet anders dan het „ begin van den Oorlog kon aanmerken; echter bewogen door eene oprechte be- „ geerte tot de Vrede, en in hoope dat het Hof van *Vrankryk* dit geweld en deeze „ onrechtvaardigheid zou afkeuren; hebben wy ons vergenoegt met het zenden „ van zodanig een Onderstand na America, als men aldaar nootwendig van doen

„ had tot de onmiddelyke verdediging, en de protectie van onze Onderdanen
„ tegens diversche aanvallen en beledigingen.

„ Gedurende dien tyd, deed men in de Havens van *Vrankryk* een groote toerus-
„ ting ter Zee, en men scheepten een aanmerkelyk Corps Troupen aldaar in na
„ *Noord America*; en schoon de *Fransche* Ambassadeur na *Engeland* wierd gezon-
„ den met een schoonschynende dekmantel van begeerte om de verschillen te ver-
„ effenen, zo is het nogtans gebleken, dat het ware doelwit der *Fransche* maar was
„ tyd te winnen, om Troupen na *America* te doen overgaan, door welk middel
„ het hoopte de overmagt der *Fransche* Wapenen, in die Quartieren te zullen be-
„ houden, en zig in staat te stellen om hunne heerszuchtige voornemens en hunne
„ ontwerpen van verdrukking uit te voeren.

„ In die omstandigheden hebben wy niet anders gekonnen, dan ons verplicht te
„ vinden van pogingen te doen tot voorkoming van een zo gevaarlyk doelwit,
„ door ons te stellen tegen de ontscheping van de *Fransche* Troupen in *America*;
„ en, in overeenstemming van de rechte en nootzakelyke schikkingen, die wy
„ daar toe genomen hebben, zo is de *Fransche* Ambassadeur aanstonds van ons Hof
„ te rug geroepen; de Fortificatien van Duinkerken, die zedert eenige tyd geslegt
„ waren, zyn vermeerderd geworden; een groot aantal van Troupen zyn na onze
„ Kusten genaderd en onze Koningryken zyn met een *invasie* gedreigt geworden.

„ Om de uitvoering van dit doelwit voor te komen, en om in de zekerheid van
„ onze aldus gedreigde Koningryken te voorzien, hebben wy niet konnen nalaa-
„ ten van bevel te geeven, dat men zig ter Zee zoude meester maken van de Sche-
„ pen des Konings van *Vrankeyk* en van zyne Onderdaanen. Niettegenstaande dit
„ alles, dewyl wy niet begeerden dat men alle hoope verloor om tot een verdrag
„ te komen, zo hebben wy ons tot hier toe vergenoegt met het houden van die
„ Schepen, die, zo wel als hunne Lading te bewaren in haar geheel, voor zo verre
„ zulks mogelyk was, zonder tot derzelver Confiscatie over te gaan: Maar, dewyl
„ het tegenwoordig klaar blykt, door de vyandlyke *invasie*, door de Koning van
„ *Vrankryk* gedaan in ons Eiland van *Minorca*, dat dit Hof besloten heeft niet meer
„ te luisteren na vreedzame voorslagen, maar om Oorlog te blyven voeren, dat
„ dezelve reets voor langen tyd, met veel geweldadigheid begonnen had, zo kon-
„ nen wy niet langer; zonder nadeel te doen aan het geen wy aan onze eer en het
„ welzyn van onze Onderdanen verschuldigt zyn; binnen die paalen blyven, die
„ wy ons tot hier toe, door de eenige begeerte tot Vrede, hebben voorgeschreven.

„ OM DIE OORZAAKEN, *hebben wy goedgedagt den Oorlog te verklaren, gelyk wy*
„ *dezelve, by deeze tegenwoordige, verklaren aan den Koning van* Vrankryk, *die de-*
„ *zelve zo onrechtvaardig begonnen heeft; ons vertrouwende op de bystand van Godt*
„ *Almachtig, en op de rechtvaardigheid van onze onderneeming, verzekerd van de*
„ *medewerking en cordiale bystand van onze Onderdanen, ter ondersteuning van een*
„ *zo goede zaak: willende en vorderende, door deeze, de Capitein Generaal van onze*
„ *Krygsmacht, onze Commissarissen belast met de uitvoering van het Ampt van Groot-*
„ *Admiraal van* Groot-Brittannie; *onze Luitenanten in alle onze Provincien; de Gou-*
„ *verneurs van onze Forten en Guarnizoenen, en alle andere Officieren en Soldaten,*
„ *te Land en te Water onder hen dienende, te doen en werkstellig te maken alle daden*
„ *van Vyandlykheid in het vervolgen van deezen Oorlog tegen den Koning van* Vrank-
„ ryk, *zyne Vasallen en Onderdanen, en zig te stellen tegen hunne ondernemingen.*
„ *Willen en eischen dat alle onze Onderdanen, daar van kennisse neemen: Hen stren-*
„ *gelyk verbiedende, in 't toekomende eenige Correspondentie af te communicatie te on-*

„ *der-*

„ *derbonden met den Koning van* Vrankryk, *of met zyne Onderdanen. Ordonnerende*, „ *boven dien, aan onze eigen Onderdanen, en waarschouwende alle andere Persoonen*, „ *van welke Natie zy mogen zyn, van niet over te voeren of te brengen Soldaten, Wapenen, Buskruid, Oorlogstuig of andere Contrabande Koopmanschappen en Goederen, na eenig Territoir, Landen, Plantagien of Gewesten, van den gezegden Koning van* Vrankryk: *Verklarende, dat ieder Schip of Vaartuig, overvoerende Soldaten, Wapenen, Buskruid, Oorlogstuig, of andere Contrabande Koopmanschappen of Goederen, na eenig Territoir, Landen, Plantagien of gewesten, dat het zyn mag, van den gezegden Koning van* Vrankryk, *genomen wordende, voor goede en wettige prys zal worden verklaard.*

„ *En dewyl 'er verscheide Onderdanen van den Koning van* Vrankryk, *in onze Koningryken verblyven, verklaren wy by deeze, dat onze Koninglyke meening is, dat zy, ten onzen opzigten, volgens hunnen plicht zig zullen hebben te gedragen, wanneer zy zullen genieten alle zeekerheid, zo voor hunne Persoonen als voor hunne Goederen.*

„ Gegeven in ons Hof te *Kensington* den 17 May 1756,
„ het 29 Jaar van onze Regeering.

OORLOGSVERKLARING VAN VRANKRYK.

LOUIS, enz. enz. enz.

„ Geheel Europa is niet onbewust, op wat wyze de Koning van *Engeland* in „ den Jare 1754 de bezittingen des Konings, in *Noord America* heeft aangetast, als „ meede dat de *Engelsche* Zeemacht, in verachtinge zo van het Recht der Volkeren, als van de trouwe der Tractaten, in *Juny* 1755 de geweldadigste feitelykheden tegen 's Konings Schepen en tegen den Koophandel en Zeevaart van deszelfs Onderdanen heeft beginnen te pleegen.

„ Of schoon de Koning billyk gebelgt was over deeze ontrouwe en over den hoon zyne Vlag aangedaan, zo heeft zyn Maj. echter de uitwerkselen van zyn misnoegen en 't geen dezelve ter handhavinge der waardigheid van zyne Kroon verplicht was, om geen andere oorzaak acht maanden lang uitgestelt, dan alleenlyk uit vreeze, dat Europa zich daardoor aan de rampen van eenen nieuwen Oorlog zou zien bloot gestelt, met welk heilzaam oogmerk de Kroon *Vrankryk* zich dan ook niet als met de uiterste gematigtheid tegen het verongelykende gedrag van *Engeland* aangekant heeft.

„ In eenen tyd zelfs, dat de *Engelsche* Schepen zich op een hatelyke en geweldadige, ja ook zomtyds op een zeer lafhertige wyze, meester maakten van de *Fransche* Schepen, die gerustelyk hunne Togten deeden, staat makende op de veiligheid en *Sauvegarde* van de publieke trouwe, zond de Koning een *Engelsch* Fregat, het welk in de macht van de *Fransche* Zeemacht gevallen was, na *Engeland* te rug, terwyl de *Engelsche* Schepen hunnen Koophandel na en in de *Fransche* Havens zonder eenige verhinderingen bleven voortzetten

„ In eenen tyd zelfs, dat men op de Britsche Eilanden, de *Fransche* Soldaten en Matroozen met de uiterste hardigheid behandelde, en ten hunnen opzigte de palen te buiten ging, dewelken door de wet der natuur en door de menschlykheid voorgeschreven zyn, ter beteugelinge zelfs van de gestrengste Rechten van Oorlog, reisden en woonden de *Engelschen* vry in *Vrankryk*, in 't genot van die

„ achting en bescherming, dewelke beschaafde Volkeren onderling aan elkander „ zyn verschuldigt.

„ In eenen tyd zelfs dat de *Engelsche* Ministers zich beriepen op hunne goede „ trouwe, trachteden zy de Ambassadeurs van den Koning door valsche betuigin„ gen om den tuin te leiden, dewyl reeds alömme in *Noord America* zodanige or„ ders ter uitvoeringe wierden gebragt, dewelken rechtdraads strydig waren met „ de geveinsde verzekeringen, die door 't *Engelsche Ministerie* ten opzichte van „ een aanstaande vergelyk gegeven wierden.

„ In eenen tyd, dat het *Engelsche* Hof allerlei kunststreeken in 't werk stelde, „ en de *Engelsche Subsidien* als uitputtede, ten einde andere Mogendheden tegen „ de *Fransche* Kroon in 't harnas te jagen, requireerde de Koning zelfs niet de Se„ coursen, die hy volgens Guarantie- en Defensive Tractaten gerechtigt was te eis„ schen, en hy vergenoegde zich met aan die Mogendheden raad te geeven tot het „ neemen van de nodige Maatregelen tot hunne eigene rust en veiligheid.

„ Dusdanig was 't gedrag der beide Natien; uit de blykbare tegenstrydigheid „ van dat gedrag moet geheel Europa overtuigt worden van de Inzichten, die by „ de eene Natie niet dan na yver, heersch- en hebzucht, en by de andere alleenlyk „ eere, rechtlievenheid en gematigtheid ten grondslag hadden.

„ De Koning was in verwachting, dat de Koning van *Engeland*, eindelyk te „ rade gaande met de billykheid en met het belang van zyn eigene eere, geenzins „ zoude gebillykt of goedgekeurt hebben de onophoudelyke buitensporigheden, „ door zyne Officiers ter Zee gepleegt.

„ Uit dien hoofde had de Koning hem daar toe een rechtmatig en gepast middel „ aan de hand gegeven, door te eisschen een spoedige en volleedige wedergeving „ der *Fransche* Schepen, die door de *Engelsche* genomen waren, met aanbieding „ onder deeze *preliminaire* Voorwaarde, om in onderhandeling te treeden ten op„ zichte van de andere *satisfactie*, dewelke zyn Maj. met alle recht verwachtende „ was, en om het oor te leenen aan het in der minne byleggen van de verschillen, „ dewelken *America* raakten.

„ Vermids nu de Koning van *Engeland* deeze voorslagen van de hand wees, zo „ konde de Koning die weigering niet anders aanmerken, dan als de *authentiekste* „ *Oorlogsverklaring*, zo als zyn Maj. dan ook by het doen van zynen eisch had „ te kennen gegeeven.

„ Dienvolgens had het Groot Brittannische Hof de moeite wel konnen besparen, „ om te voldoen aan een plechtigheid, dewelke geheel onnodig was, en had zich „ met vry meer grond van reden behoren verplicht te achten, om niet aan het oor„ deel van Europa over te laten de bezwaarnissen, dewelken de Koning van *Enge*„ *land* bybrengt in de Oorlogsverklaring tegen *Vrankryk* te *Londen* afgekondigt.

„ De ydele verwytingen, in dat Geschrift vervat, zyn in der daad van alle wee„ zendlykheid ontbloot, en de wyze hoe ze voorgestelt worden, zou alleen de onge„ grondheid daar van konnen aantonen, zo niet de onwaarheid van dezelven reeds „ zonneklaar betoogt ware in de *Memorie*, dewelke de Koning aan alle de Hoven „ heeft doen ter hand stellen, en waar in vervat is een beknopt berigt van alle de „ voorgevallene gebeurtenissen, verzien van echte bewyzen, betrekking hebben„ de tot den tegenwoordigen Oorlog en de voorafgegane Onderhandelingen.

„ Nochtans is 'er daar benevens een gewichtig stuk, waar van in de *Memorie* „ geen melding is gemaakt, vermids men onmogelyk voorzien konde, dat *Enge*„ *land* zo weinig zwarigheid zoude maken, om den toevlucht tot allerhande mid„ delen van bedrog te neemen.

„ Dit

„ Dit stuk betreft de Vestingwerken te Duinkerken aangelegt, en de Troupen „ dewelken de Koning op de Kusten aan den *Oceaan* heeft doen byëentrekken. Wie „ zou anders konnen denken, wanneer men de Koning van *Engeland* in zyne *Oorlogsverklaring* hoort spreeken, dan dat deeze twee voorwerpen aanleiding gegeeven hebben tot de beveelen, dewelken uitgedeelt zyn, om in volle Zee weg te „ neemen de Schepen, aan den Koning en deszelfs Onderdanen toebehorende?

„ Niemand midlerwyl kan ontkennen, dat men te Duinkerken niet eerder heeft „ beginnen te arbeiden, dan na dat de twee Schepen van zyn Maj. die door een „ *Engelsch* Esquader van dertien Oorlogschepen wierden aangetast, weggenomen „ waren. Aan de gantsche Wereld is ook bekend, dat de *Engelsche* reeds zes „ Maanden lang zich van de *Fransche* Scheepen meester maakten, eer dat de eerste „ *Fransche* Bataillons omtrent het einde van de Maand *February* laatstleden na „ de Kusten opbraken.

„ By aldien de Koning van *Engeland* immermeer 't oog vestige op de onwaarheden der berichten, hem ten opzichte van deeze gevallen meedegedeelt, twyfelde „ men zeer, of hy den zulken die hem hebben bewogen, om iets voor 't oog van de „ Wereld voort te brengen, waar van zelfs de veronderstelling niet den minsten „ schyn van waarheid kan hebben, dien misslag wel zal willen vergeeven.

„ Met een woord, de Koning bevind zich, door 't geen hy zich zelven en zynen Onderdanen verschuldigt is, verplicht, om geweld met geweld te keer te „ gaan. Des Niettegenstaande, echter steeds volherdende by zyne hem aangeborene gevoelens van rechtlievenheid en gematigtheid, heeft zyne Maj. zyne Krygsverrichtingen alleen doen wenden tegen den Koning van *Engeland*, als den *Aggresseur*, en alle de politique onderhandelingen, dewelken zyn Maj. heeft aangegaan, hebben niets anners ten doel einde gehad, dan om des te meer te billyken „ 't vertrouwen, 't welk de andere Natien van Europa stellen op des Konings vriendschap, en op de oprechtheid van deszelfs gevoelen.

„ Onnodig ware 't, breeder uit te willen weiden ten opzichte van de beweegredenen die de Koning genoodzaakt hebben, een Corps van zyne Troupen na 't Eiland *Minorca* te zenden, of ook ten opzichte van de geenen, waar door zyn Maj. „ zich jegenswoordig verplicht acht, den Oorlog tegen *Engeland* te verklaren, „ gelyk hy denzelven ter Zee en te Land verklaart by deezen.

„ De Koning, volgens diergelyke grondbeginselen te werk gaande, houd zich „ verzekert, dat hy in de rechtmatigheid van zyne zaak, in de dapperheid van zyne Troupen, en in de liefde van zyn Volk vinden zal den bystand, dien hy altoos „ van dezelven heeft genoten, terwyl hy inzonderheid zyn vertrouwen stelt op de „ hulpe van den Almachtigen.

„ Zyn Maj. ordonneerd aan alle zyne Onderdanen, Vasallen en Bedienden, om „ op die van den Koning van *Engeland* jagt te maken, hen wel uitdrukkelyk verbiedende, op straffe des doods, voortaan eenige, gemeenschap, commertie of verstandhouding met hen te oeffenen; weshalven de Koning van nu af vernietigt by „ deezen alle vergunningen, paspoorten, *sauvegardes* en vry-geleiden, daartegen strydig zynde, dewelken door hem, zyne Lieutenants Generaal en andere „ van zyne Officieren verleent mogten weezen, verklarende dezelven voor nul en „ van geener waarde, en verbiedende aan een iegelyk, wie hy ook zy, daar op „ eenige acht te geven.

„ Wyders verzoekt en ordonneerd zyn Maj. aan den *Hertog van Penthievre*, Admiraal van Vrankryk, aan de Marschalken van Vrankryk, aan de Gouverneurs

„ en

„ en Lieutenants-Generaal in zyn Majesteits Provintien en Armeën, aan de Mar-
„ schalken de Camp, de Kolonels, Mestres de Camp, Kapiteinen, Hoofden en
„ Leidsmannen zyner Krygsbenden, zo te voet als te paard Fransche en vreemde,
„ en alle Officieren, dien zulks behoort, dat zy den inhoud deezes stiptelyk en zoo
„ veel in hen is, ter uitvoeringe doen brengen.

„ *Zynde dit zyn Majesteits Koninglyke wille*; als meede dat deeze gepubliceert en
„ geaffigeert zal worden in alle zoo Zee als andere Steeden, Havens en andere plaat-
„ zen van zyn gebied, daar zulks nodig zal zyn, ten einde niemand hier van Igno-
„ rantie moge pretendeeren. *Gegeeven te Versailles, den* 9 *Juny* 1756.

(Was geteekent) LOUIS.
(Lager stond) ROUILLE.

Uit de schriften, die na dien tyd, voor en tegen verspreid zyn, ziet men zo klaar wie den aanlegger daar van is, dat niemant, die niet willens blind is, daar meer aan kan twyffelen zo dat men byna zou geloven dat een van de Partyen den Oorlog nodig geoordeelt heeft; om andere gevreesder onheilen van binnen voor te komen, om de oogen der Onderdanen af te wenden van zekere zaken, die het Volk zou konnen eenige onvergenoegtheid doen toonen. Zie wat eenige fransche Schryvers, in onze dagen, durven zeggen, want wy zyn volkomen onzydig:

„*Alles vervald tot onzent in werkeloosheid en verkwyning*; *onze*
„ *Landen, beroofst van de hulpe die de gewoone Koophandel hen ver-*
„ *schaft, zullen minder opbrengen*; *onze Kusten en Manufacturen*
„ *verslappen*: *onze Schepen zullen in de Havens verrotten, en onze*
„ *Matroozen, geen bezigheid vindende, zullen hun Vaderland ver-*
„ *laten. Het Volk, bezwykende onder den last van hunne Rampen,*
„ *zullen buiten staat zyn om den last des Oorlogs te dragen, zelf om*
„ *de gewoone Taxen te betalen.*" Dit zyn de eige woorden van dien Schryver. Een ander, in zyn *Gewigtige Redenvoering over de ware oorzaken der rampen, die in Vrankryk heerschen, en die de Kerk en de Staat plagen*, word wankelmoedig; het oog slaande op de *onbepaaldheid die men aldaar zoekt in te voeren*; op *de vernietiging der Wetten en Parlementen*; op *de verwoesting der wyze palen die in* Vrankryk, *de oeffening van de Opperste macht regelen*; en op de onevenredenheid *der grondbeginzelen, die de wysheid, de grootheid en de zekerheid van de* Fransche *Regeering bevestigen*. „ *Wat heeft men niet al*
„ *gezien, zedert den jare* 1754, zegt hy, *en in welk een Crisis waren*
„ *de zaken, ten dien opzigte niet, in Juny* 1756? *alle de Parlemen-*
„ *ten onder de presse der verdrukking van die openbare formen van den*
„ *Staat*,

„ *Staat*, *die de zekerheid der Koningen*, *der Onderdanen en der Wet-*
„ *ten zyn: Die willekeurige vernietiging van een geheele Stoel* (die
„ van *Baieux*) *om het belang van een byzonder Persoon die in aanzien*
„ *is*; *en een geheel Parlement*; (dat van *Rouaan*) *met de uiterste ver-*
„ *ontwaardiging behandeld om dat het*; *getrouw aan den eed die het*
„ *gedaan heeft*, *van nooit de band te zullen leenen aan het verkragten*
„ *der Wetten*; *dat Edict der verwoesting*, *het geen regelrecht daar*
„ *tegen stryd*, *niet kan Registreren*: *Deeze ongelooffelyke behandeling*,
„ *in 't werk gesteld tegen een ander Parlement* (dat van *Bourdeaux*)
„ *om dat het zig stelde tegen eene nieuwigheid*, *gevaarlyk voor den*
„ *Koning zelf en voor zyne Domeinen*; *deszelfs Griffier in zyn ampt*
„ *geschort om dat het zyn Arrest had opgesteld*; *de Deurwaarder in*
„ *gevangenisse om dat hy het gerechtelyk aan gezegt had*; *verscheide*
„ *van deszelvs Magistraatspersoonen gebannen*, *om dat zy volgens de*
„ *Wetten gestemd hebben*; *d'andere op ontboden tot het slaafs verblyf*
„ *in het gevolg van het Hof*, *om dat zy*, *als getrouwe en vrye Ma-*
„ *gistraatspersonen*, *waarlyk aan den Koning verknogt*, *hun advys*
„ *gegeeven hebben: Deeze veel gerugtmakende ongenade van een an-*
„ *der Gerechtshof*." (Het Hooge Gerechtshof van *Montauban*, dat over de Tollen, Pachten en Schattingen des Konings oordeeld, genaamd, *La Cour des Aides*) „ *om dat het zig gesteld heeft tegen het*
„ *onbepaald goedvinden*, *van een Intendant of Bewindhebber des Ko-*
„ *nings*, *als zynde zo nadelig voor het Volk als voor den Troon*, *om*
„ *dat hy over de Imposten en diensten der Leenmannen disponeerde na*
„ *zyn goedvinden..... Om deeze byzonderheden niet verder voort te*
„ *zetten*, *zo zal het genoeg zyn te zeggen*, *dat de Vreemdelingen zel-*
„ *ve daar over versteld staan*, *de Fransche Monarchie aanmerkende*
„ *als geschud wordende*, *zelfs tot hare fondamenten toe.*

Durft men aldus te Parys schryven en spreken, dan zou men byna mogen geloven, dat men in dat Ryk, zo in 't wereldlyke als kerkelyke, zelfs geen bepaling van de wet meer wil dulden om de slaverny in te voeren, dog waar tegen de Parlementen; gelyk uit hunne Vertoogen tegen den grooten Raad blykt; en andere Gerechtshoven, zo wel als het grootste gedeelte des Volks zig manmoedig aankant. Dit zou groote gevolgen konnen baren, waarom de levendige Franschen wat anders moesten hebben, om hunne oogen daar van af te wenden, waar toe den Oorlog het beste middel was, die derhalven nuttig zal zyn, om het groot oogwit

te

te bereiken, den uitslag daar van mag zyn zo als het wil; en dus heeft men voor eerst geen Vrede te wagten, maar te vreezen dat den Oorlog aan de kant van Vrankryk, op allerhande wyze, zal vervolgd worden; schoon de Zee-Macht van Vrankryk, op verre na, zo groot niet is als die van Engeland, gelyk uit de volgende Lyst blykt:

Z E E M A C H T.

Van Vrankryk.

Schepen.	Eq.	St.	Man		Stuk.	Man.
6	Eq. 80	St. 600	Man is		480	3600
26	74	600			1924	15600
3	70	550			210	1650
1	68	550			68	550
2	66	450			132	900
24	64	400			1536	9600
4	60	400			240	1600
9	50	300			450	2700
1	34	250			34	250
16	30	200			480	3200
1	28	200			28	200
4	26	150			104	600
12	24	150			288	1800
2	12	70			24	140
111					5998	42390
Schepen					Stuk.	Man.

Van Engeland.

Schepen.	Eq.	St.	Man		Stuk.	Man.
5	Eq. 100	St. 850	Man is		500	4250
13	90	750			1170	9750
14	80	600			1120	8400
6	74	580			424	3480
8	70	550			560	4400
4	68	550			272	2200
5	66	440			330	2200
11	64	400			704	4400
33	60	400			1980	13200
32	50	300			1600	9600
39	40	250			1560	9750
2	30	235			60	470
41	20	140			820	5740
36	16	110			576	3960
5	12	68			60	340
254					11736	82140
Schepen					Stuk.	Man.

Hier omtrent staat aan te merken, dat de Engelsche Jachten en Paketboten hier niet by zyn gerekend, en dat Engeland 40 Oorlogschepen meerder nodig heeft als Vrankryk, tot bewaring van de Kusten en Colonien; maar Vrankryk heeft 100000 Man meerder Land-Troepen nodig dan Engeland.

Maar heeft Engeland egter reden om den Oorlog te zoeken? Neen, verre daar van daan; men vind zelfs een soort van traagheid in het voortzetten daar van; hoe groot de haat der Engelschen tegen de Franschen ook zyn mag; en hoe zeer zy genootzaakt worden van zig te verdedigen; en waarlyk, men zou zeggen, een zo formidable macht ter Zee, moest tien maalen zo veel uitvoeren als dezelve doet; wat mag de oorzaak daar van zyn? om dit na te gaan zullen wy de eige woorden ter neder stellen, die een zeker Lord ge-

gebruikt heeft in een Redenvoering in het Hogerhuis; zeggende, onder anderen „ Ik weet niet hoe het komt, en waarom de Vreem-
„ delingen een fatale obsërvatie ten onzen opzigten maken; dat
„ 'er iets in de grond bedurven moet wezen (*there must be some-*
„ *thing rotten at the bottem*). Daar toe moet eenige reden zyn, maar
„ ik kan dezelve nog niet doorgronden. Voor het tegenwoordi-
„ ge, vervolgde hy, is ons Vaderland; dog ik weet niet hoe dit
„ geschied; berooft van de bystand der bequaamsten; ik had
„ byna gezegt, van de alleronvertzaagste: Maar Helaas!

„ *Vejanius armis*
„ *Herculis ad postem fixis latet abditus ultra.*

„ *Vejanius zelf, hebbende zyne wapenen verloren aan de posten van*
„ *Herculus, blyft willekeurig en gerustelyk verburgen.* Wat is de
„ betovering die hem wederhoudt? Wat Toverkracht dwingt
„ hem zig te verbergen? Dat is iets het geen ik niet weet.". Deeze Lord vond niet goed van het te zeggen; maar een ander Engelsch Schryver, vind die bron van het bederf in de weelde, de tydkortingen, de weinige zorge die men voor de Jongheid draagt; het quaad voorbeeld van hen, die anderen beter moeten onderrechten, daar zy aan de uiterste bast blyven knabbelen, zonder tot het pit der zaken door te dringen. Hier uit ontstaan twee zaken, het spotten met de Godsdienst, en het bevorderen van menschen tot Ampten uit Eigenbelang, die dan ook alleen hun eigen belang behartigen, zonder zig over het algemeen welzyn te bekommeren, en ongelukkig hy, die het Eigenbelang van een Man, die veel gezag bezit, durft tegen gaan. Dit is, zo niet in andere Landen, zegt hy, ten minsten in Engeland, zo overtuigend klaar, als het moeijelyk is zulks te verhelpen. Dog wy gaan nu over tot het voorgevallene.

NOORD-AMERICA.

De Hr. *Vaudreuil*, Gouverneur Generaal van Nieuw Vrankryk, in de voorleeden Maand Febr., geinformeerd zynde dat de Engelschen, omtrent vyf Mylen van *Chouagen*, een Fort hadden opgeworpen, alwaar hun voornaamste Magazyn was van Mond- en Krygsbehoeften, geschikt tot de lang voorgenome onderneming, die zy voorleden Jaar niet hebben konnen uitvoeren, teg.n de Fransche Forten *Niagra* en *Frontenac*, zond 500 Man, zo Europiaanen

als Wilden, onder den Hr. *de Lery*, daar na toe om dat Fort, genaamd *de Bull*, te verwoesten. Dit Detachement was den 27 Maart by dat Fort genaderd, en maakte zig meester van een Engelsch Convoi, bestaande uit verscheide Wagens beladen met Leeftogt voor het Fort *Chouagen*, neemende het Escort van 30 Man gevangen. *De Lery*, trok toen schielyk voort om het Fort te overrompelen, maar de bezetting, bestaanden uit 150 Man, had die Troepen ontdekt. De Franschen berenden, het Fort met 400 Man, meest Wilden, en eischten het op, dat de Engelschen met een geweldig Vuur, uit Musquetten en Granaten beantwoorden. De andere manschap aangekomen zynde wierd den aanval geformeerd. Terwyl de Canadiaden, van agteren in het Fort een bres zogten te maken, genaakte hy tot de Poort, die hy met bylen deedt open hakken, wordende meester van den ingang. *De Lery* eischte toen het Fort ten tweede malen op, waar op het Vuur der belegerden verdubbelden. De belegeraars, daar door verbitterd, trokken met alle haast in het Fort, dodende de gansche bezetting, 3 Mannen uitgezondert. De Fransen vonden daar in 40000 ℔ buskruit, veele Bommen, Kogels, Granaten en andere Munitie en Krygs-tuig, met zeer vele Mondbehoeftens; die gereed stond om vervoert te worden, wanneer men zag dat het Magazyn aan de eene zyde in de brand stond. De Franschen waren naauwelyks geretireerd, of het gansche Fort vloog, met een vreesselyk geweld, in de Lucht, zo dat niets daar van is overig gebleven. Van die Franschen is maar een Soldaat en een Wilde dood gebleven, en 2 Soldaten, 2 Canadianen en 3 Wilden gewond. *De Lery*, trok toen het Engelsch Detachement tegen het geen in aantogt was om het Fort *de Bull*, by te staan, maar hy heeft de vlugtende Engelschen niet konnen inhalen. Dog de vraag zal zyn, of dit door de Engelschen voor waarheid erkend zal worden.

Het is egter zeker dat de Fransche Indiaanen veel buit behalen, en de meeste Indiaanen schynen tegen de Engelsche verbitterd, zo dat de Iroquoisen geweigert hebben de Wapens op te vatten; ook is het nu gewis, dat de Franschen het Fort *Oswego* veroverd, en de bezetting gevangen hebben genomen. In Virginie ziet het 'er wanhopig uit; want de Franschen en Wilden zetten, op de Frontieren, alles in bloed en vuur. Een Detachement van 600 Man nadert Winchester, en heeft reets het Fort *Cumberland* afgesneden, dat zy zullen zien

weg,

weg te neemen, en de Forten *d'Hasby* en *Edward*, die reets door de Indianen berend zyn; zullen het ook niet lang konnen houden. In die nood heeft men 10 Nieuwe Compagnien opgeregt, waar van de helft der manschap, by 't lot uit de Inwoonders getrokken is, zynde, onder den Colonel *Washington* tot ontzet toegeschooten. Het ergste is dat de Land-Militie, voornamelyk de overgevoerde Duitschers die in een groot getal op de Frontieren wonen, weigeren tegen de Franschen te dienen; drie Compagnien daar van zyn gedeserteerd; dog men zal daar ordre in zoeken te stellen. *Charles Town*, in Zuid-Carolina wordt met alle mogelyke spoed gefortificeerd; en de rykste Inwoonders hebben het geld opgeschooten van de beloften, aan de *Cherokees* gedaan, te voldoen, om die Natie tegen de Franschen te doen ageeren. Ook word de Barbados door de Franschen gedreigt.

A F R I C A.

Algiers. De Pest sleept alhier duizenden van Menschen in 't Graf; en het geen onze rampen vermeerderd is, dat onze Kapers, zelden met buit en veeltyds met groot verlies te huys komen. De weinige die nog in Zee waren, en geen pryzen konden magtig worden, hebben een landing in Catolonien gedaan, dog zyn door de gewapende Boeren met veel verlies te rug gedreeven. Men zoekt dit op Tunis te wreeken, zynde het Leger in aantogt om dien Staat aan te tasten. De vrede met den Keizer, Groot Hertog van Toscanen, getroffen zynde, zo hoopt men den Oorlog met Holland mede haast te zullen zien eindigen.

Tunis. Van deeze plaats zyn geene Kapers in Zee, maar al wat de Wapenen kan voeren is de Algerynen tegen getrokken.

E U R O P A. T U R K Y E N.

Constantinopolen. De Nieuwen Primo Vizier, die alles op een goede voet zoekt te herstellen, vind veel werk om de binnelandsche rust te bewaren, want, schoon de Sultane Moeder des Keizers dood is, zo blyft haar party, waar van de meesten groote Ampten bezitten, nog veel verwarringen verwekken. De Pest blyft niet alleen op de Grenzen van Polen woeden, maar ook in deeze Stad en in Pera, zo dat meest alle de buitenlandse Ministers uit 't Land geweken zyn; zynde de Secretaris van den Hollandschen Ambassadeur overleden.

I T A L I E.

Minorca. Het beleg van het Fort *St. Philippe* word met alle

mogelyke woede voortgezet, dog met geen minder dapperheid verdedigd. De Hertog van *Richelieu* heeft den ouden Engelschen Generaal *Blackney*, door een Trompetter, van zyne agting doen verzekeren, en voorstellen, dat hy best zoude doen, dat Fort op zeer eerlyke voorwaarden, ter behoudenisse van zyn Perzoon en dappere bezetting, over te geeven, dewyl hy nu verzekerd was geen bystand van den Admiraal *Byng*, te zullen ontfangen: verzoekende te willen bedenken, schoon zyn moed en dapperheid de plaats nog eenige dagen wist te behouden, de hongersnoot hem egter zoude nootzaken het Fort over te geven; dog de Engelsche Generaal wilde van geen overgeven horen spreeken, zeggende, in geval van hongersnoot, besloten te hebben de doode Lyken tot spyze te gebruiken. Men verneemd niets van de Engelsche Vloot, de Fransche kruyst voor de Haven, en eenige Fregatten, tusschen Gibraltar en dit Eiland, om kondschap van den Admiraal *Byng* te bekomen, die men verwagt dat te rug zal keeren, zo dra hy met een nieuw Esquader versterkt zal zyn. De Franschen hebben reets 15 Engelse Schepen genomen, en de Engelsen maar een Fransch Schip geladen met Mond- en Krygsbehoeftens voor het Leger onder den Hertog van *Richelieu*.

Corsica. De Misnoegden op dit Eiland blyven even stout, en willen na geene voorslagen van een vergelyk hooren. Zy ontfangen van tyd tot tyd, de nodige Krygsbehoeftens die men meent dat door Engelsche Vaartuigen worden aangebragt. De Genueezen verwagten, in tegendeel 6 Bataillons Fransche Troepen om de Misnoegden te beteugelen.

GIBRALTAR. Den 15 Juny is de Commandeur *Broderik* met zyn Esquader alhier uit Engeland gearriveerd, en den 18, 19 en 20 zyn alle de Schepen van de Vloot, onder den Admiraal *Byng* mede alhier binnen gelopen; 4 Oorlogschepen zyn zodanig gehavend dat ze gekielhaald moeten worden, ook heeft men de zieken en gequetste manschap in 't Hospitaal gebragt. Men werkt nacht en dag om alles te herstellen, ten einde de Franschen andermaal slag te leveren, waar toe den gemelden Heer *Broderik* een ongelooffelyke vlyt aanwend. Ook bespeurde men veel misnoegen tusschen eenige Capiteins en den Admiraal *Byng*, welke laatste zyn plicht, volgens zyne ordres, meendt betracht te hebben, dog het geen zal moeten blyken.

Napels. Men klaagd alhier dat de Negotie, zedert den Oorlog be-

begint te vervallen; dog de Galkeyen zyn in Zee gestoken om de Barbaarsche Roovers te verdryven.

Genua. De Heer *Gio Giacomo Grimaldi* is tot Doge van deeze Republyq verkoren, en eenige gewapende vaartuigen hebben een Barbaarse Rover genomen.

Rome. De Connestable *Colonna*, heeft de telle wegens Napels aan den Paus, die een gewenschte gezondheid geniet, gepresenteerd.

Turin. Onzen Souverein houd zyne Troepen, die in zeer goede staat zyn, gereed, en doet alle de Fortificatien van de vaste plaatzen repareren om een Oorlog en aanval te konnen verduren, waar toe men de nodige Magazynen heeft opgeregt.

PORTUGAL.

Lissabon. De Koophandel begint alhier op nieuw te floreeren. De Aardbevingen houden nog niet geheel op, het geen het herstellen van deeze Stad vertraagd; ook is de Taag buiten haare oevers gestroomd, wordende de daar door veroorzaakte schaden op 200000 Cruzaden begroot. Op verscheide plaatzen heeft men geheele Wolken van Sprinkhanen zien overkomen, die alle de vruchten verslinden, voornamelyk rontom de Stad *Elvas*, dog men is, zo men zegt, door toedoen van *St. Johannes a Deo*, op een Mirakuleuze wyze, en door het geweldig vuuren van twee Regimenten, daar van verlost geworden; ook regeren alhier veel Purpere Koortzen. Men heeft, zo men voorgeeft, in de Kist van een Monnik, 1646 als een Heilige Gestorven, een Lyst van voorzeggingen gevonden, zeggende, onder anderen, dat Ao. 1755. Europa, Azie, en Africa, met verbaastheid zou beginnen vervuld te worden.

SPANJE.

Madrid. Men heeft alhier de Confirmatie ontfangen dat niet alleen de Stad Lima, maar ook *Panama*, in Zuid America, geheel door de vlammen verteerd zyn. Ons Hof houd zig als nog of het neutraal zoude blyven; ondertusschen worden de Krygstoerustingen zo ter Zee als te Land, voortgezet, en 7000 Man zyn na Argazille en St. Roch, niet verre van Gibraltar, opgebroken.

INGEMERLAND.

Petersburg. Men had verwagt dat dit Hof nooit geluisterd zoude hebben na de nodiging, om in de Conventie van Neutraliteit,

gesloten tusschen de Hoven van Weenen en Versailles te treden, dog men begind nu van gevoelen te veranderen, uit hoofde van de veelvuldige Couriers die tusschen deeze Stad, Wenen en Versailles, over en weder gaan; ook begind men deeze Conventie aan te merken als zeer nodig om den Oorlog in Europa niet algemeen te doen worden, en die nogtans geen nadeel aan Engeland kan doen. Dit schynd bevestigd te worden door het bevel dat aan de Troepen, die na de Grenzen van Lyfland trokken, gegeven is van te rug te trekken, ook word de Vloot voor het grootste gedeelte onttakeld; dog men kan nog niet geloven dat dit Hof deel zal neemen in het defensive Traktaat tusschen die Hoven gesloten.

POLEN.

De Koning is gisteren alhier van Dresden gearriveerd, en heeft van daag de *Universalia*, tot de Convocatie van den Poolsen Ryksdag getekend, in dezelve beklaagd zyne Majesteit zig ten hoogsten over het Continueel Scheuren der Ryksdagen, dog men vreest dat dit weinig zal baten.

ZWEEDEN.

Stakholm. Men bevind zig alhier in de uiterste verbaastheid over de ontdekte Zamenzwering, die voornamelyk scheen te bedoelen, met geweld en in weerwil der vergaderde Ryks-Stenden, den Koning een onbepaald gezag op te dragen. De Onheilen die dit Ryk heeft ondergaan door toedoen van de Krygszuchtige *Carel den* XII, Koning van Zweeden, heeft de Ryk-Stenden doen goedvinden het Koninglyk Gezag zeer te bepalen, voornamelyk by de verkiezing van deezen tegenwoordige Koning, het geene veele aanhangers van het Hof qualyk hebben genomen, en ook reets oneenigheid onder de Stenden heeft gebaard. De dispositie van zyne Majesteit daar omtrent, zoude men eenigzints konnen afneemen, uit het antwoord des Konings, gegeeven op een Memorie van de Zweedse Ryks-Raden voorleden Jaar aan zyne Majesteit gepresenteerd, waar in onder anderen gezegd word; *Dat zyne Majesteit liever de aan hem, door God en der Ryks-Stenden vrye verkiezing, aan vertrouwde Scepter, wilde te rug geeven, dan dezelve met beangstiging en zonder Koninglyke waardigheid, langer te voeren*. Het is egter zeker dat het Hof niets van deeze Zamenzweering geweten heeft, waar van de ware toestand blykt uit het navolgende.

UITTREKZEL *uit het* DAGREGISTER, *op order van de vergaderde Ryks-Stenden van* Sweeden, *gepubliceert aangaande de* SAMENZWEERING te STOKHOLM *ontdekt:*

„ De gedelegueerde Commissie der Stenden van dit Koningryk ontdekten geluk-
„ kig den 22 Juni een Samenzweering, sedert een geruimen tyd berokkent, die
„ in den nagt tusschen den 22 en 23 ter uitvoering stond gebragt te worden. Die Sa-
„ menzweering strekte, om de Constitutie van den Staat het onderste boven te kee-
„ ren, de publieke Vryheid te roven, en gewapenderhand den Stenden de macht
„ t'ontwringen. De Commissie agtede 't van haren plicht, de geheime Committé
„ ten eersten hier van kennis te moeten geeven, by een uittrekzel uit hare Regis-
„ ters, luidende als volgt:

„ Dat onaangezien den onvermoeiden vlyt, aangewend, om alle de beweegre-
„ denen deezer Samenzweering t'ontdekken, men daar toe noch niet had konnen ge-
„ raken; dat nogtans zo uit de bekentenisse der reeds gearresteerde Misdadigers,
„ als uit beëedigde Verklaring bleek, dat de Samengezworenen begonnen hadden,
„ met door geld en oproerige voorwendzels om te kopen 't Regiment Koninglyke
„ Lyfgardes, de Matrozen, de Scheeps-Timmerlieden en de Arbeiders deezer Stad,
„ en daar toe te gebruiken de Misnoegden, dat is zulken, die geduurende den te-
„ genwoordige Ryksdag wegens malversatien of andere misdaden volgens de Ryks-
„ wetten gestraft waren.

„ Na aldus langzamerhand het vuur van Oproer in de herten van 't Gemeen aange-
„ steeken te hebben, had men 't zelve verwittigd, dat men zig tegen den nagt tus-
„ schen 21 en 22 moest gereed houden om 't voorgenomene op de volgende wyze ter
„ uitvoeringe te brengen.

„ Zo dra men den Trom op de Noorder-Markt zou horen roeren, zouden alle de
„ Samengezworenen, ieder met zyn Volk, byeen komen op de Markt van *Ladu-
„ gards landet*, daar zy tot hoofden en Geleiders eenige Officiers zouden aantreffen,
„ waar van men de namen noch niet heeft kunnen ontdekken. De Soldaten moesten
„ gewapent, en van zo veel Kruid en Kogels als mogelyk voorzien weezen. Ver-
„ volgens zou men 't Artillerie-Park met geweld openbreeken, en daaruit halen zo
„ veel Geschut, Snaphaanen en Krygsbehoeftens, als men nodig zou agten.

„ Indien men dan noch niet genoeg had, zou men by *zekeren Officier*, een groote
„ menigte Kogels en gemaakte Kardoezen vinden. Midlerwyl zou een Bende onder
„ 't geleiden van dien Officier na de twee Noorder-Bruggen trekken en daar van be-
„ zit neemen, gelyk ook van de Zuider Schipbrug, die men ten eersten zou ver-
„ nielen, om alle gemeenschap tusschen de Stad en de Voorsteeden af te snyden.
„ Een der Samengezworenen zou zig voorts begeeven na den zogenaamden Brug
„ der Schepen, om indien mogelyk de Matrozen der Koopvaardyschepen tot eenen
„ Opstand te brengen, zo Duitschers als Sweeden, en om daar toe te geraken, zou
„ hy onder hen een aanzienlyke somme gelds uitgedeeldt, en teffens uitgeroepen
„ hebben, *dat 's Konings geheiligde Persoon in gevaar was.* Dus versterkt en aan alle
„ kanten zeker zynde, zouden de Samengezworenen alle teffens na 't Koninglyk
„ Kasteel trekken, 't zelve bezetten, den Koning verzoeken zig na beneden te be-
„ geeven, en de Stenden te dwingen, om op staande voet de Souvereiniteit of
„ Opperhoofdigheid aan zyn Majesteit op te dragen.

„ Het gevolg van dit oproerig gedrag zou geweest zyn 't in hechtenis zetten van
„ eenige Senateurs en Leden van den Ryksdag; daarna zou men de gevangenissen

„ open-

„ openbreken, en daaruit ontslaan de gevangenen wegens Hoogverraad, ezmen
„ zou ook alle de Papieren en Publike Acten met geweld uit de Kamers van de Ge-
„ heime Committé en van de Commissie weglichten. De samengezworene waren
„ geresolveerd, alle bloedstortingen zo veel mogelyk te vermyden, doch ingeval-
„ le van tegenstand, hadden zy bevel, niemand te verschonen, maar een ieder
„ zonder onderscheid van kant te helpen.

„ Dit alles met elkander in zeker Koffyhuis alhier overlegt hebbende, scheidden
„ zy tegen 11 uuren 's avonds, om, elk op zyn Post, hunne meplichtigen te waar-
„ schouwen, en hen op den eersten tromslag ter aangewezener plaatze te begelei-
„ den. De storm was op 't punt van uitbersten, toen de Hoofden der Samenzwee-
„ ring hen tusschen een en 2 uuren deden aanzeggen, dat 'er iets was voorgevallen,
„ waar door de uitvoering van 't voorgenomene tot den volgende nacht moest wor-
„ den uitgesteld, en dat men hen dienaangaande nader zou doen waarschouwen.

„ Dit uitstel was een blyk der Godlyke Voorzienigheid, om geheel Zweeden,
„ en inzonderheid deeze Hoofdstadt, voor eenen noodlottigen Opstand en een ys-
„ tyk bloedbad te beveiligen. Hoe 't zy, 't geweeten van zekeren Corporaal Sched-
„ win beginnende te wroegen over de onmenschelykheid van den misdaad, dien hy
„ van veel brave Ingezetenen, die aan den haat en woede van een bende Schelmen
„ en Verraders stonden opgeoffert te worden, zou op zig laaden, ging deeze zynen
„ Luitenant, Grave van Creutz, en Lid van de Commissie, spreeken, aan wien
„ hy de Samenzweering ontdekte, en den eerlozen Verleider noemde, die hem
„ zynen Eed en zyne getrouwheid had willen doen breeken.

„ Op deeze en andere gronden deed de Commissie de volgende Persoonen in
„ hechtenis brengen. De Graaf *Eric van Brahe*, Colonel van 's Konings Lyf-Regi-
„ ment te Paard; de Baron *Gustaaf Horn*, Hof-Marschalk, *Stoblsword*, Capitein
„ van 't Corps Artilleristen; de Capitein *Puke*, die eertyds in Hollandsche dienst
„ is geweest; *Tibel*, Onder Luitenant van de Koninklyke Artillery; *Christiernin*
„ en *Escalin*, eertyds Onder Officiers van de Koninklyke Lyfguarde die, wegens
„ het laten ontsnappen van den Lyftrawant Gilswarhielm, tot gemene Soldaaten ge-
„ degradeerd zyn; *de la Chapelle* Onder Officier in hetzelve Regiment; *Gabriel Mo-
„ zelius*, Onder Officier by het Regiment van den Kroon-Prins; *Ernst*, eertyds Lo-
„ per in dienst van den Koning. Onder de gevlugten, die ingedaagt zyn, bevinden
„ zig, de Graaf *van Hardt*, Luitenant by de Koninklyke Lyftrawanten, eertyds
„ Colonel in Hollandsche dienst, op wien een Premie van 18000 Daalders gesteld is,
„ de Kamerheer Graaf *Memer*; de Luitenant Colonel *Rubak*, den Graaf *Löwen*;
„ de Colonel *Stierneld*; den Colonel *Kialling* en anderen meer. Tot der tyd, dat
„ men in staat zal zyn, 't proces van die Verraders op te maken, en hen na vereisch
„ van de yslykheid hunner misdaad te straffen, heeft de Geheime Committé bevel
„ gegeven, zo aan den Gouverneur deezer Stad, als aan de Colonels van de Regi-
„ menten Guardes en Artillery, alle middelen in 't werk te stellen, om meer kwa-
„ lyk gezinden te ontdekken, en om alle onbetaamlyke en gewelddadige ondernee-
„ mingen voor te komen.

„ Op de voorstellingen van de Geheime Committé hebben de Stenden den Cor-
„ poraal Schedwin of Schedevin beschonken met een Somme van 100000 Daalders,
„ ter beloninge van zynen yver voor zyn Vaderland, en van den gewichtigen dienst,
„ denwelken hy by deeze gelegenheid aan den Staat beweezen heeft, en hem ter-
„ zelver tyd verheven tot den rang van Adeldom, zo voor hem als voor zyne Des-
„ cendenten, terwyl hem ook de Rang en Titel van Luitenant der Armee is opge-

„ dra-

„ dragen, met expectantie van de eerst-openvallende Luitenants plaats. Ook is „ door de edelmoedigheid der Ryks Stenden, zekere *Lustig*, Soldaat van de Guarde, „ ter beloninge van zyne getrouwheid beschonken met een Somme van 12000 Daal- „ ders, nevens het Emplooi van Onder-Officier, by aldien hy wil blyven dienen; enz."

Dat men voornemens geweest zou zyn de Stad aan vierhoeken in brand, te steken, vind geen geloof, men heeft egter de nodige precautien gebruikt, om het verder voortzetten van die Zamenzwering te stuiten. Alle de gevangenen staan met een schandelyke dood gestraft te worden, en dan zal men den Hemel opentlyk dank zeggen dat dien aanslag mislukt is; maar was het gelukt, dan zouden die Menschen mogelyk roem en beloning verwurven hebben, en het kon wel zyn, dat men den Hemel dan openbaar gedankt zou hebben voor de herstelling van het Koninglyk Gezag.

Haare Majesteiten, die gezond zyn, houden veelvuldige Raadsvergaderingen, over eenige boodschappen en deputatien van eenige Leden van den Ryksdag; en de Graaf *Tessin*, die in stilte op het Land leeft, is nu buiten vermoeden, ook konden de politike zaken van dit Ryk nu wel een andere keer neemen, waarom wy dezelve nu voor by gaan.

DENEMARKEN.

COPPENHAGE. De Koning, Neutraal schynende te willen blyven, heeft het verzoek van zeekere Mogendheid, om met 24 Oorlogschepen de Zond te mogen passeeren, geweigert.

Elzeneur. Het Deensch Esquader onder de Schout by Nacht *Romling*, bestaande uit 4 Oorlogschepen en 4 Fregatten, is in de Noordzee gaan kruissen, om met 8 Zweedse te Conjungeeren, dat nu wel agter konde blyven, ook heeft de Koning van Denemarken, een groot Militaire Promotie gedaan.

DUITSCHLAND.

Wenen. Men twyffeld alhier niet of de meeste Duitsche Hoven zullen in de geslote Conventie van Neutraliteit treden, als maar dienende om een algemenen Oorlog voor te komen, te meer, dewyl Engeland nog Pruisse geenzints daar in benadeelt wordt; zelfs heeft dit Hof en den Staat der Verënigde Nederlanden, by een geheim Artikel, hun besluit aan Vrankryk verklaard, van Engeland opentlyk te zullen by staan, zo Vrankryk te rade mogt worden, een inval in Engeland te doen om den Pretendent te begunstigen.

Men ziet alhier een Lyst van de Krygsmacht der Keizerinne Koninginne, bestaande in 106 Regimenten en 12 Compagnien, bevattende omtrent 180000 Man, die evenredig gerekend worden met 100000 Man Pruisse Troepen, om dat de Keizerinne Koninginne van Hongaryen, zo veel meerder afgelegen Landen te bewaren heeft; ook ziet men alhier een Lyst, waar uit blykt, dat de Koning van Pruisse, 200000 Man op de been heeft; dog men hoopt

dat die Koning zig Neutraal zal houden, om de rust in het Ryk te bewaren.

Dresden. De Koning van Polen, onzen Keurvorst, heeft de Neutraliteit omhelst, en een Commercie Traktaat met Venetië gesloten.

Berlyn. De Koning doet alles gereed houden om vier Campementen, 2 van 40000 en 2 van 30000 Man te formeeren; eenige Troepen, die reets op marsch waren hebben tegenbevel ontfangen, zo dat die Campementen mogelyk gedeeltelyk geen voortgang zulen hebben, ten ware de beweging der Fransche en Oostenrykse Troepen zulks nodig maakten; de wervingen worden sterk voortgezet. De Graaf *van Gronsveld*, Hollandsche Ambassadeur, is van zyn gevaarlyke ziekte hersteld.

VRANKRYK.

Parys. De komst van den Hertog *van Fronsac*, zoon van den Hertog *van Richellieu*, den 10 dezer uit Minorca aan 't Hof te Compiegne gearriveerd, met de tyding dat het Fort *St. Philippe* zig heeft overgegeeven, heeft hier alles met vreugde vervuld. Die mede gebragte Brief van den Hertog *van Richellieu*, gedagtekend *St. Philippe* 29 *Juny*, luid hoofdzakelyk:

„ Zedert een geruimen tyd was ik op een middel bedacht geweest, om 't einde „ van 't beleg te verhaasten, en ik resolveerde Zondag den 27 eindlyk tot eenen „ algemeenen storm. Ik deed alle myne voornaamste Officiers daags te voren „ byëenkomen, en zy keurden myn ontwerp in allen deele goed. Ik had den Grave de „ Maillebois gelast, de noodige schikkingen te dien einde te maken, in welke „ commissie hy zich zeer wel gequeeten heeft, en ieder Officier heeft zynen Post „ met veel dapperheid en beleid waargenomen.

„ De Marquis de la Val, Marschalk de Camp der Loopgraven, wierd gelast „ met de Attaque ter slinkerhand, tegen de Forten *Strugen* en *Argyle*, tegen de „ Reduit van de *Koningin*, en tegen die van *Kenn.* Hy had onder zyn bevel 16 Com„ pagnien Granadiers en 4 Bataillons ter ondersteuning van den Aanval, en onder „ hen commandeerden de Brigadier Marquis de Monty, en de Kolonel Marquis de „ Briqueville. De eerstgemelde moest *Strugen* en *Argyle*, en de laatste de twee Re„ duiten en den bedekten Weg tusschen dezelven attaqueéren.

„ De Heer de Sades, Lt. Kolonel onder den Marquis de Briequeville, moest ei„ gentlyk de Reduit van den *Koningin* aantasten met 4 Compagnien Granadiers, en „ achter de drie attaques waren 2 Ingenieurs, 150 Arbeiders, een Officier der Ar„ tillerie, 10 Kannonniers, 50 Vrywilligen, dragende 10 Stormladders, en een „ Brigade Minur.

„ De attaque van 't Centrum geschiedde onder bevel van den Prins van Beauveau „ op de Reduit ten *Westen* en de Lunette *Carolina*, door 2 Brigades, die de Loop„ graven ook des noods moesten dekken. De eerste attaque ter Rechterhand was ge-

richt-

„ richt tegen 't Fort *Marlborough*, onder bevel van den Grave van Linion, met een
„ Brigade en 't Regiment van Bretagne, terwyl de Heer de Roquepine en de Rid-
„ der de Lemps met 400 Vrywillegers en 100 Granadiers tegen 't Fort *St. Charles*
„ aanrukten en de tweede Attaque ter Rechterhand diende, om zich meester te
„ maken van de Lunette ten *Zuid-Westen*, sich voorts te voegen by de Attaque te-
„ gen *St. Charles*, en de communicatie tusschen de Forten *Marlborough* en *St. Phi-*
„ *lippo* af te snyden, onder bevel van den Marquis de Montynard, met 2 Brigades.
„ Terwyl alle die Attaques geschiedden, moest de Lt. Kolonel de Beaumanoir met
„ zyn Detachement tusschen 't Fort *St. Philippe*, en den zogenaamden Tooren *des*
„ *Signaux* aan boord gaan van eenige sloepen, om de Attaque van den Heer de Mon-
„ ty te dekken, en indien mogelyk in den bedekten Weg door te dringen tusschen de
„ halve Maan en 't Fort *Argyle*, en de Kapitein Tortainval moest met 100 Man van
„ dat Detachement aan Land stappen aan den voet van de grote Vyandlyke Battery
„ omtrent de mond van de Haven.

„ Ten 10 Uuren 's avonds zweegen alle onze Batteryen, en het sein tot de Atta-
„ que wierd van den tooren *des Signaux* gegeeven door een Kanonschoot en 't werpen
„ van 4 Bomben. Hier op viel de Heer de Moncy aan op *Strugen* en *Argyle*, het geen
„ de Heeren de Brioqueville en de Sades vervolgens ook deden op de twee Reduiten.
„ Onze Troupen togen vol moed voort, en na een heevig en zeer dodelyk vuur ver-
„ meesterden zy *Strugen* stormenderhand, en *Argyle* nevens 't Reduit van de *Konin-*
„ *gin* door beladdering. Men stelde voorts alle middelen in 't werk, om onze Trou-
„ pen aldaar, zynde de voornaamste Attaque, te doen Post vatten, dewyl de
„ overige slechts dienden, om afwendingen te maken.

„ De Prins van Beauveau middelerwyl met zyne Manschap tegen de Reduit *Ca-*
„ *roline* en de Reduit ten *Westen* aangemarscheert zynde, bemachtigde den bedekten
„ Weg, en deed 12 Stukken Kanon vernagelen, doch dewyl hy daar geen Post
„ konde vatten, om dat de Reduit *Kenn* noch niet verövert was, zo vergenoegde
„ hy zich met de Palissaden en Affuiten te doen in Stukken hakken, en die Attaque
„ eenigen tyd te ondersteunen, ter begunstiging van 't Centrum.

„ Vermids de Attaques van de Heeren de Lanion en Monteynard afhingen van die
„ van 't Fort *St. Charles*, zo wachteden zy na 't sein van den Heer de Roquepine,
„ doch de beleegerden, veel beweeging aan die kant bespeurde, hielden zich al-
„ daar op hunne hoede zulks 't voorgenomene scheep gaan niet konde geschieden,
„ terwyl de Heer de Lanion 't Fort *Marlborough* zo veel mogelyk benaauwde.

„ De diversien en de vereëniging van alle deeze Attaques verschaften aan de Atta-
„ ques van de Slinkerhand den tyd, om zich van een goed Succes te verzekeren, zulks
„ met het aanbreeken van den dag 400 Man in 't Fort van de *Koningin*, en 200 Man
„ in de Forten *Strugen* en *Argyle* post vatteden. Ik bevond my in het Centrum der At-
„ taques ter Slinkerhand, by my hebbende den Grave van Maillebois, den Mar-
„ quis du Mesnil, en den Prins van Wurtemberg, om de nodige orders tot onder-
„ steuning en bevordering der Attaques uit te deelen.

„ Ten 5 uuren 's morgens wierd een stilstand van Wapenen getroffen, om de Do-
„ den en Gequetsten te bergen. Wy hebben verscheide Mortieren en Stukken Kanon
„ in de Forten *Strugen*, *Argyle* en van de *Koningin* bemachtigt, en in 't laatstgem.
„ 15 Krygsgevangenen gemaakt, daar onder den Heer Jeffreys, Tweeden Com-
„ mandant der Engelsche Bezetting.

„ Den 28, 's Namiddags ten 2 uuren, kwamen drie Gedeputeerden uit de Plaats,
„ versoekende 24 uuren tyd, om de Artikelen van Capitulatie op te stellen. Ik ver-

„ gunde hen tyd tot ten 8 uuren 's Avonds, wanneer een Gedeputeerde terug kwam
„ met een ontwerp van Artikelen, waar op ik een Tegen Ontwerp formeerde en
„ door den Ridder de Redmond aan de Bezetting zond, die de Belegerden over de
„ Dapperheid en 't beleid van onze Troupen zo verbaast vond; dat zy zich aan my-
„ Voorwaarden, die niet hard zyn, hebben onderworpen. Ik zal de Capitulatie zo
„ dra mogelyk overzenden, doch daar zyn noch eenige kleinigheden te reguleren,
„ die echter niet beletten, dat onze Granadiers meester zyn van de Poort van de
„ Plaats, als mede van de Forten *Marlborough* en *St. Charles*.

„ De Heer Lanion heeft een lichte kneuzing aan den Schouder, en de Heer de
„ St. Tropes, Adjudant van den Heer de Maillebois, een geringe wonde aan 't Aan-
„ gezicht bekomen. De Heer Guelton, Lieutenant ter Zee, die de Sloepen voor
„ 't Fort *St. Charles* commandeerde, is gesneuvelt. Het getal van onze Doden en
„ Gequetsten beloopt op omtrent 26 Officiers en 400 Gemeenen; enz."

Men voegd daar by, dat de Fransche Marschalk, dien Storm verhaast en met het uiterste geweld werkstellig had gemaakt, op de bekomen valsche tyding, dat de Admiraal *Byng*, versterkt zynde, na Minorca stevende, om de Franschen Vloot andermaal aan te tasten; dat de Generaal *Blackeney* vyf Mynen had doen springen, die de gewenschte uitwerking niet gedaan en d'overgang verhaast had.

Gisteren morgen arriveerde de Graaf *van Egmond*, met de Capitulatie van het Fort *St. Philippe*, welke dus luidt:

CAPITULATIE.

Voor het Guarnizoen *van zyne* Groot Brittannische Majesteit *binnen het* Fort *van* St. Philippe *op het Eiland* Minorca.

Propositien, *gedaan by zyne Excellentie den Lieutenant-Generaal* Blackeney, *en gelimiteerd door zyne Excellentie den Hertog-Marschalk* van Richelieu.

Articul I. *Alle de Vyandlykheden zullen van nu af aan gestaakt worden, tot dat men wegens de Articulen deezer Capitulatie zal overeengekomen zyn en dezelve onderteekend hebben.* Geaccordeerd.

II. *Men zal aan het Guarnizoen by de Ontruiming alle de Eer van den Oorlog toestaan; hetzelve laten uittrekken met de Snaphaan op Schouder, slaande Trommels, vliegende Vaandels, 24 Patroonen voor ieder Man, met brandende Lonten, 4 Stukken Canon en 2 Mortieren met 20 Schoten voor ieder Stuk, eene bedekte Wagen voor den Gouverneur, en 4 andere voor het Guarnizoen, welke om geenerhande redenen zullen mogen gevisiteerd worden.*

De fraaye en dappere Verdeediging, welke de Belegerden getoond hebben, verdienen alle de Tekenen van Achting en Eerbied, welke ieder Militair aan diergelyke Daaden verschuldigd is. De Heer Marschalk van *Richelieu* wil derhalven aan zyne Excellentie, den Heer Generaal *Blackeney*, nog daarenboven zyne Confideratie doen blyken wegens den verdienden Roem zyner Defensie, en staat aan het Guarnisoen alle Militaire Eer toe, welke hetzelve ter opzigte der Omstandigheid van deszelfs Uittrekking ter Inscheeping kan genieten, namelyk, den Snaphaan op Schouder, slaande Trommels, vliegende Vaandels, 20 Patroonen voor ieder Man, en ook brandende Lonten, en staat wyders nog toe, dat de Lieutenant Generaal *Blackeney* en deszelfs Guarnizoen alle de Goederen en Effecten, welke hen toebehooren

en

en in Kisten kunnen gepakt worden, zullen mogen medeneemen; het zoude hen van geenerhande nut zyn eenige bedekte Wagens te gebruiken; ook zyn 'er gene op het Eiland te vinden, weshalve dezelve geweigerd worden.

III. *Het gantsche Guarnizoen, bestaande in Onderdaanen van zyne Groot-Brittannische Majesteit, zo Burgerlyke als Militaire Persoonen, zullen alle hunne Goederen en Effecten onbelemmerd behouden, en dezelve na believen mogen medevoeren, en daarvan disponeeren, gelyk zy zullen kunnen goedvinden.*

Het gantsche Guarnizoen, bestaande uit Burgerlyke en Militaire Persoonen onder welke eerste begrepen worden de Amptenaaren van Justitie en Policy, uitgezonderd de Inboorlingen van het Eiland, zal en zullen de Vryheid hebben hunne Goederen en Effecten mede te voeren, en daarvan te disponeren na believen; doch alle de Schulden van het Guarnizoen, welke deugdelyk aan de Onderdaanen van zyne Allerchristel. Majesteit, onder welke ook de Minorcanen gerekend zyn, competeeren, zullen moeten voldaan worden.

IV. *Het Guarnizoen, bestaande in Officiers, Werklieden, Soldaten en andere Onderdaanen van zyne Groot-Brittannische Majesteit met hunne Huysgezinnen, welke het Eiland willen verlaten, zullen op kosten van de Fransche Kroon van behoorlyke Transport-Schepen voorzien, en na* Gibraltar *langs de korste en directste route gevoerd en by hun Arrivement aldaar ten eersten ontscheept worden: Men zal aan hen, gedurende hun verblyf op dit Eiland en derzelver Transport over Zee, de nodige Leeftocht fourneeren uit den Voorraad van Proviand, welke by Ontruiming van het Fort noch zal worden gevonden, en wel in gelyke Proportie, als hen tegenwoordig werkelyk gefourneerd word; doch indien hetzelve niet mogt toereyken, dan zal ten koste van de Fransche Kroon het ontbrekende daarby gevoegt worden.*

Men zal voor het Burgerlyke en Militaire Guarnisoen van het Fort *St. Philippe* en hunne Familien de nodige in Dienst van zyne Allerchristelykste Majesteit zynde Transport-Schepen bezorgen, dewelke hen langs de allerveyligste route, en zo kort als maar mogelyk is, na *Gibraltar* zullen overbrengen, en ten eersten aldaar ontschepen; doch onder Conditie, dat men na de gedaane Ontscheping de voorsz. Transport-Schepen van behoorlyke Paspoorten zal voorzien, om dezelve na de Havens hunner Destinatie in Vrankryk te doen terug keeren; ook zal men Gyzelaars moeten achterlaaten voor de veiligheid dier Schepen en hunner Equipagie, welke men op de terugkomst der voorsz. Schepen in de Fransche Havens zal ontslaan en met het eerstkomende Neutraale Schip van het Eiland laten vertrekken.

Men zal aan het Guarnizoen, zo wel geduurende deszelfs Verblyf op het Eiland als voor 12 dagen vaarens, den nodigen Leeftocht bezorgen, en denzelven neemen uit den Voorraad, welke binnen het Fort *St. Philippe* zal gevonden worden, en op gelyke voet verdeelen, als men gewoon was onder het Engelsch Guarnizoen te doen; doch indien 'er eenig Supplement mogt nodig zyn, zo zal hetzelve, mits betaalende daar voor den by wederzydse Commissarissen gereguleerden Prys, geleverd worden.

V. *Men zal het Guarnizoen van bequaame Quartiren en een behoorlyk Hospitaal voor deszelfs Zieken en Gequesten voorzien, terwyl de Transport-Schepen in gereedheid gebragt worden, het geen niet langer dan ééne Maand zal mogen duren, te rekenen van den Dag der Onderteekening deezer Capitulatie; de geenen, welke buiten staat zyn om ingescheept te kunnen worden, zullen mogen te rug blyven, en zorg voor hun gedragen worden, tot dat zy by nadere gelegenheid na* Gibraltar *kunnen volgen.*

Dewyl de Transport-Schepen voor 't Guarnisoen gereed zyn, zo is het bezorgen van het verzogte Quartier niet nodig; hetzelve zal zo schielyk als maar mogelyk is uit

uit de Plaats trekken, om na *Gibraltar* vervoerd te worden; ten opsigte van de genen, welke niet in staat zyn, om benevens de anderen ingescheept te kunnen worden, zo word aan dezelve vergund op het Eiland te mogen achterblyven, zullende hen dagelyks alle nodige Hulp en Handreiking gedaan worden tot derzelver Herstelling, tot dat zy derwaards kunnen volgen. Men zal van dezelve eene naaukeurige Lyst formeeren, en voor een der Fransche Transport Schepen de nodige Pasporten alhier laten, om veilig met de Reconvalescenten na *Gibraltar* te stevenen en van daar ongemoeid te rug te kunnen keeren. Ook zal men een Hospitaal voor de Zieken en Gequesten aanwyzen, gelyk zulks by wederzydse Commissarissen zal gereguleerd worden.

VI. *De Gouverneur zal niet aanspreekelyk zyn, wegens de gedurende het Beleg afgebrookene en verbrande Huyzen.*

Toegestaan, voor zo veel de afgebrookene en afgebrande Huyzen geduurende het Beleg aangaat; maar men zal verscheidene Effecten en Schriften van het Admiraliteits Hof, welke binnen het Fort overgebragt zyn, als mede de Papieren van 't Stadhuys, welke de Ontfanger heeft medegenomen, en ook de Brieven en Cognossementen der Fransche Koopvaardy-Schepen, raakende derzelver Lading, welke insgelyks terug gehouden zyn, wederom geven.

VII. *By het uittrekken van het Guarnizoen zal het aan niemand geoorloofd zyn de Soldaten tot het verlaten hunner Regimenten te verleiden; ook zullen derzelver Officiers altoos by hen vry Acces hebben.*

Men zal geene Soldaten tot Desertie debaucheeren, en hunne Officiers zullen hun volle Gezag over dezelve houden, tot het oogenblik toe dat zy aan Boord gaan.

VIII. *Men zal aan wederzyden eene naauwkeurige Order houden.* Geaccordeerd.

IX. *De* Minorcanen, *welke zig by de* Engelschen, *tot Verdeediging van het Fort gevoegd hebben, zullen Verlof hebben om te mogen blyven.*

Zyne Excellentie de Heer Generaal *Blackeney* en de Heer Marschalk van *Richelieu* kunnen het Gezag der Koningen, hunne Meesters, over Derzelver Onderdanen niet bepaalen noch uitrekken; men zoude Dezelven de Wetten schynen te willen voorschryven, wanneer men Dezelve noodzaakten in hunne Staaten zodanige Lieden te moeten ontfangen, welke zy gantsch niet oirbaar vinden daarin Huysvesting te gunnen.

X. *Alle de Krygsgevangenen zullen over en weder uitgewisseld worden.*

Men zal de wederzydsche gedurende het Beleg gemaakte Krygsgevangenen uitwisselen, en dienvolgens zal men aan de Franschen, by het overleveren der Engelschen, ook terug geven beide de Piquetten, welke genomen zyn, wanneer zy ten dage, dat de Admiraal Byng voor de Haven van Mahon verscheen, zig by 't Fransche Esquader meende te vervoegen.

XI. *De Heer* Cuninghame, *Ingenieur, gedurende het Beleg als Volontair Dienst hebbende gedaan, zal van een Paspoort voorzien worden, en de Vryheid hebben van te mogen vertrekken derwaards, alwaar zyn Beroep zulks zal requireeren.* Toegestaan.

XII. *Zyne Excellentie, de Luitenant Generaal Gouverneur, neemt aan en belooft op de hiervoren gemelde Conditien, en na dat de wederzydsche Ostagiers tot getrouwe nakoming deezer Articulen zullen overgeleverd zyn, de Plaats in handen van Zyne Allerchristelykste Majesteit over te geven, met alle de Oorlogs-Magazynen, Ammunitien, Kanons en Mortieren, uitgenomen het geen in het II. Articul vermeld is; als mede aan de Ingenieurs aanwyzing te doen van alle de Mynen en Onderaardsche Werken.*

Gedaan binnen het Fort St. Philippe *den* 28 *Juny* 1756.

(*Was geteekend*) W. BLACKENEY.

Zo

Zo dra de vooren staande Artieulen zullen ondertekend en de Officiers van wederzyden uitgewisseld zyn, tot verzekering, dat men alles getrouwelyk zal executeeren, zal eene Poort van het Kasteel, als mede de Forten *Marlborough* en *S. Charles* aan de Franschen ingeruimt worden.

De Palen welken in de Haven tot eene Barriére geheid zyn, zullen uitgetrokken en de vrye In- en Uitvaart aan de Franschen gelaaten worden tot dat het Guarnizoen het Fort zal ontruimt hebben. Inmiddels zullen de wederzydse Commissarissen hun werk maken, namelyk, die van zyn Excellentie den Heer *Blackeney*, om de Lyst der Effecten van de Militaire en andere Magazynen te formeeren, en die van zyn Excellentie den Hertog Marschalk van *Richelieu*, om dezelve te ontfangen, en daar uit aan de Engelsche het geen geaccordeerd is, te bezorgen. Men zal insgelyks de Plans van de Galeryen, Mynen en andere onderaardsche Werken moeten overleveren.

Gedaan te *St. Philippe*, den 29 Juny 1756.

(*Onderstond*) Geapprobeerd.

(*En was geteekend*) W. BLACKENEY.

ENGELAND.

Londen. Het gemeene Volk schynd byna woedende te worden over de quade tydingen die van alle kanten inkomen. Het heeft het Beeltenis van den Admiraal *Byng* op verscheide plaatsen verbrand, en een Brief gedateerd den 25 *May*, van dien Admiraal geschreven aan den Heer *Cleveland*, Secretaris van het Admiraliteits Comtoir alhier heeft dit misnoegen veel vermeerderd, en mogelyk niet zonder reden, want men maakt op dezelve verscheide hatelyke aanmerkingen, en dat hy na den raad van eenige dappere Capiteinen, die het wagen wilde bystand in 't Fort St. Philippe te werpen niet heeft willen luisteren; andere zeggen dat men hem niet onverhoed moet veroordelen; ondertusschen staat hem een droevig Lot by zyn wederkomst te wagten; dog de Dappere Generaal *Blackeney* zal met alle mogelyke Eerbewyzingen ontfangen worden. Men heeft nog egter hoope, dat de Fransche Vloot onder *Gallissoniere*, door de Admiraal *Hawke*, die men gist dat aldaar reets aangekomen is, zal geslagen worden; en de Admiraal *Boscawen*, die voor Brest kruisd en met eenige Schepen versterkt is, belooft goede rekening te zullen doen van de Fransche Vloot die uit Brest staat te lopen.

NEDERLANDEN.

's Gravenhage. De Stadhouderlyke Familie is van Dieren geretourneerd, en Haar Koningl. Hoogh. is in den Raad van Staten, en Vergadering van den Staat Generaal verschenen.

Amsterdam Capt. *John Waldron*, is den 20 van Nieuw Jork in Texel gearriveerd, hebbende de 12de, by Hitland, de Negen ver-

wagt

wagt wordende Oost-Indische Schepen ontmoet. Dit Schip leggende tusschen de Helder en het Nieuwe Diep, door een Fransche Kaper, gelykende na een Poon of Goerese Visser, in het opzeilen overrompeld zynde, is met dezelve en de Loots weggezeild. Die Kaper had nog een Engels Schip van de Rhede te Goerede afgehaald; wat de gevolgen daar van zullen zyn zal den tyd leeren. Hier mede moeten wy, uit gebrek van plaats, voor deeze Maand, maken een EINDE.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

1 *July* te *Aix* in Provence, wierd de Lucht, die den gantschen dag helder was geweest, in een ogenblik met zwarte wolken betrokken, waar op een verschrikkelyke Orcaan met Donder en Weerlicht volgde; de Donder toenemende, was vergezeld van een ysselyke plasregen, als of het een tweede Zondvloed stond te worden, en de Blixem deed veel schade. Des Vrydags bleef de Orcaan nog aanhouden, en des avonds ten 10 Uuren zag men een vurig Lucht verschynsel in 't Noord-Westen. Zaturdag was de Lucht helder, dog des avonds zag men op nieuw dit Lucht verschynsel, gevolgt van een felle Orcaan en Aardbeving, gepaard met een onderaardsch geluit, zwaarder als men te Lisſabon by de omkering vernomen heeft.

Den 2 *dito* was 'er een verschrikkelyk Onweder te Parys; een Landman te Ruelle wierd doodgeslagen, en een Soldaat te Versailles verdooft.

Den 4 *dito* zal 'er dagelyks een nieuw aangelegde Postwagen beginnen te Reiden tusschen Halberstad en Quedlinburg *vice versa*.

Den 6 *dito*. Eenig Volk by *Dierhof* wonende, en ziende dat de Graaf *Wied Runkel*, een Klooster en Kerk te *Wester vald*, voor de Capucynen deedt bouwen, het geen door 't Evangelische Corps als ongeoorloofd, qualyk is genomen, zyn daar na toe getrokken en hebben alles omverre gehaald.

Den 8 *dito*, is de Huisvrouw van *Jacobus van Hulst*, Hoef-Smit in den Haag, in de Kraam bevallen van drie Zoonen, die door Do. *Munnekemolen* gedoopt, en na de Stadhonderlyke Familie genoemd zyn *Anna*, *Willem* en *Carel*.

15 *dito*. In het Hospitaal der Vondelingen te Londen, is een gevonden Kind gebragt, gekleed in wit Satyn, gewonden in een Doopkleed met goud geborduurd, en rontom bezet met goude Franjes; in de Luren stak een Bankbrief van 500 liv. Sterl. voor 't Hospitaal.

Te Rosendaal by Breda, heeft eene Vrouw drie Zoonen en een Dogter, ter wereld gebragt, die alle nog gezond zyn.

17 *dito*, is te Nykerk een zwaar Onweder geweest, waar door een Man, met zyn Paard, na Putten rydende, is dood geslagen.

Haar *Koningl. Hoogh.* de Vrouwe Gouvernante heeft een Militaire Promotie gedaan en aangesteld.

De Hr. *Spiering* tot eerste Majoor in 't Regiment Hollandsche Guardes.

Graaf *van Bentink* tot tweede Majoor.

De Hr. *Bachman*, Capt. Luit. tot Lt. Collonel en Capt. van de Compagnie van de Hr. E. Pesters.

De Hr. *Zantheuvel* tot Capt. Luit. in de eerste Compagnie Granadiers.

Baron *van Monster*, tot Capt. Luit. in de Compagnie van den Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel.

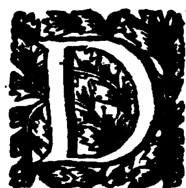
(*Het overige den Eerste Augustus* 1756.)

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS 1756.

NOORD-AMERICA.

DE zaken schynen alhier, ten voordeele der Engelschen, eenigzints een gunstiger keer te neemen als voorheen, schoon nog weinig met zekerheid daar van te zeggen is, want beide de partyen roemen op bekome voordeelen, schoon de Krygs-Operatien eerst met ernst stonden te beginnen. Het eenigste dat men op goed fondament kan voorgeven is, dat de Engelschen zo wel als de Franschen, de verwagt wordende versterking uit Europa ontfangen hebben; dat de eerste, ziende wat schade zy van de Indianen hadden geleden, bezig waren nieuwe verbonden met dezelve aan te gaan; het geen wat laat bedagt is, dog den uitslag van dit alles zal men moeten afwagten.

AFRICA.

Algiers. De Algerynen, hebben een sterk Fort, dat Tunis dekten, ingenomen, en maakten staat in 't korte die Stad ook meester te zullen worden, ondertusschen maakte de Dey van Tunis, vrezende niet langer op zyn Volk, dat zeer veranderlyk is, te konnen vertrouwen zig gereed om zyne Wyven, Slaven en Schatten aan Boord van eenige gereed leggende Vaartuigen te verzorgen, ten einde de vlucht te neemen wanneer hy de Stad niet langer zag te houden. De Algerynse Kapers komen wederom te voorschyn, dog maken niet veel buit terwyl de Pest nog deerlyk onder hen blyft woeden, zo dat het een gevaarlyke zaak is met dat Roofnest vrede te hebben, dewyl zy de Schepen van die Mogendheden doen stryken om de Zee Brieven te vertoonen, waar door de besmetting ook tot die Schepen zoude konnen overslaan. Het sluiten der

Vrede tusschen den Keizer en die van Algiers, word niet bevestigd maar wel met den Staat van Tripoli.

EUROPA. TURKYEN.

Constantinopolen. Alhier houd zig een Duitsch Heer in cognito op, die zeer gezien by den Sultan en primo Vizier schynd te wezen, hebbende dikmaals geheime Conferentien met den laatsten, zonder dat men iets van het verhandelde kan ontdekken. De Vizier schynd zig in zyn gevaarlyke bediening te zullen maintineeren, behandelende de zaken met zeer veel voorzigtigheid ten genoegen van den Grooten Heer, zo dat zyne Vyanden hem niet opentlyk durven wederstaan. Het Hof geeft voor in Vrede met alle de Christen Mogendheden te willen blyven leven, dog het baard wat Speculatie dat de Sultan zulk een byzondere hoogachting voor den Koning van Pruissen betoond te hebben, ten minste zo debiteerd men het navolgende verhaal.

De tegenwoordigen Turksen Keizer, ten Troon gestegen zynde deed aan zyne Majesteit van Pruissen, zyne verwondering over deszelfs wonderbare Heldendeugden betuigen; maar dewyl het een onmogelykheid was dat hy dien grooten en wyze Vorst ooit zoude konnen zien en spreeken; zo was zyn wensch, dat die Monarch zig levens grote wilde laten uitschilderen staande aan het Hoofd van zyn Leger: Men voegd daar by, dat de Koning van Pruissen, aan dit verzoek willende voldoen, aan den Sultan heeft toegezonden een zeer groot stuk Schildery, waar op zyne Majesteit, staande aan het Hoofd van zyn Leger, dat inslagorder geschaard is, verbeeld is. Dit Present zoude zo veel genoegen aan den Grooten Heer gegeeven hebben, dat de Primo Vizier, op Keizerlyk bevel, door een Brief aan den Koning van Pruissen, de dankbaarheid van den Sultan daar voor betuigd heefd; met byvoeging; dat de Staatsbelangen van dien Grooten Koning altoos zeer dierbaar aan de Porte zoude zyn, met beloften van hem met al zyn macht tegens zyne Vyanden, des noods, te zullen bystaan. Dit schynd by anderen vry wat ongerustheid te baren, dewyl dit, zo den Oorlog in Duitsland komt uittebreken, een groot Ruggesteun voor Pruyssen zoude wezen. Daar is wederom een zware Brand in deeze Stad geweest, waar door meer dan 15000 Huizen zyn in de assche gelegd, en heeft veele Menschen het leven gekost.

ITA-

ITALIE.

MINORCA. De Franschen zyn vlytig bezig met het herstellen der werken van het Fort St. Philippe, en het bouwen van nieuwe Forten op zodanige plaatzen waar van zy het gebrek en de zwakheid ondervonden hebben, zo dat dit Eiland in 't korte, nog veel formidabelder zal gefortificeerd zyn als voorheen. Naauwelyks waren de Transport-Scheepen, aan Boort hebbende den Engelschen Generaal *Blackney* en de Engelsche Bezetting, van hier na Gibraltar vertrokken, of men zag de Engelsche Vloot, sterk 20 à 21 Zeilen, onder bevel van den Admiraal *Hawke*, in het gezigt van dit Eiland verscheinen. De Engelsche zyn op verscheide plaatzen geland en hebben eenig Volk opgeligt om de waren toestand van dit Eiland te verneemen; en na dat zy verscheide Franschen Transport-Scheepen, met Mond en Krygsbehoeftens geladen, verbrand hadden, is de Engelsche Vloot wederom in Zee gestoken en uit ons gezigt verdweenen. Men verneemd, dat de Engelsche Vloot de Fransche Transport-Schepen ontmoet en de Admiraal *Hawke* een mond gesprek met den Generaal *Blackney* had gehouden, hebbende de laatste een Paspoort van den Hertog van *Richelieu* verkregen om door Vrankryk, over Holland, na Engeland te mogen keeren. Het gevoelen is algemeen, dat dit Eiland nog in der Engelschen macht zoude zyn, was den Admiraal *Hawke* veertien dagen vroeger te Gibralter aangekomen, dewyl de Vloot veel beter bemand is als toen d'Admiraal *Byng* dezelve commandeerde, hebbende de Fransche Vloot de Engelschen in manschap verre overtroffen; en *Hawke* deedt het grootelyks leed, dat *Galissoniere* reets na Toulon vertrokken was, dewyl verscheide van zyne Sehepen niet langer Zee konden bouwen, het geen de terug reize der Franschen heeft doen verhaasten.

Gibralter. Zo dra den Admiraal *Hawke*, zynde een zeer bequaam en geresolveerd Bevelhebber, het Commando van de Vloot van den Admiraal *Byng* had overgenomen, wierden de Schepen, die in staat waren om Zee te kiezen, van al het nodige voorzien en met het nodige Volk uit ons Guarnisoen verstrekt. Toen dezelve in Zee stond te steeken, zeide de gemelde Admiraal, in een groote Krygsraad, tegen zyne Officieren; dat zy hen maar met deeze orders had te belasten; namelyk, de Fransche Vloot aan te tasten,

het mogt dan kosten wat het wilde, dat hy hen voor zou gaan met de Franschen van naby onder de oogen te zien, en dat zy zyn voorbeeld hadden te volgen; dat ieder getrouw zyn plicht had te betragten, op straffe van de Galg. Alle de Officieren stemden dit vrywillig toe, en het volk dit horende stemden dit mede eenparig toe door een algemeen Vreugde gejuyg, kort na het vertrek van de gemelde Vloot, kregen wy de droevige tyding dat hét Fort St. Philippe zig had overgegeven, ook is de Generaal *Blackney* met het Guarnizoen reets alhier aangekomen, want de Franschen hebben alles zo veel verhaast als mogelyk was, om met hunne Vloot, na Vrankryk te keeren, voor dat de versterkte Engelsche Vloot te voorschyn kwam, het geen hen gelukt is, zo wel als de byna desperatie resolutie van den Hertog van *Richelieu*, om een algemenen storm op het Fort St. Philippe te wagen; dog die Marschalk kon geen ander party verkiezen ziende de moed van zyn Volk bezwyken, en wetende dat *Gallissioniere* de versterkte Engelsche Vloot niet zoude konnen wederstaan, zo dat het geluk de Franschen in allen deelen hier in mede gewerkt heeft.

Onzen Gouverneur, den Generaal *Tirawley*, die een zeer bekwaam en dapper Bevelhebber is, maakt de nodige schikkingen als of deeze weergaloze Vesting in 't korte stond belegerd te worden. Met de te rug gekomen Manschap van Minorca bestaat onze Bezetting uit ruim 8000 Mannen; en de Forten Batteryen enz., zyn beplant met omtrent 900 Stukken Geschut. Wy verwagten dagelyks uit Engeland een Vloot met eenige Transportschepen, met een versterking van nog 2000 Mannen en een groote menigte mond en krygsbehoeftens, wanneer wy in staat zullen zyn van, zonder bystand te erlangen, en zonder gebrek, een Beleg van twaalf Maanden te konnen verduren; ook zegt men alhier, dat de Vloot van den Admiraal *Hawke*, tot 40 Oorlogschepen van Linie versterkt zal worden, om, des noods, niet alleen de Fransche; maar ook de Spaansche Vloot te konnen verduren. Ondertusschen blyft de Engelsche Vloot op eene zodanige wyze kruissen, dat 'er geen toevoer in Minorca kan komen, alwaar men byna van alles gebrek heeft, en dit zal blyven duren, tot dat de Engelsche Admiraal nader order van het Hof zal hebben ontfangen.

De Admiraal *Byng*, was, by zyn vertrek na Engeland, zeer wel gemoed, zeggende zyn gedrag zeer wel te konnen verantwoorden,

de-

dewyl hy bevel had ontfangen, zyn slegt bemande Vloot aan geen gevaar bloot te stellen; ook legt hy de schuld van zyn ongeluk op den Generaal *Fowke*, die de orders, om hem een gedeelte van ons Guarnizoen ter versterking by te zetten, niet heeft willen obedieren, onder voorgeven, dat hem het gehoorzamen van zodanig een bevel, by zyne Instructie, volstrekt verboden was, ten zy die order door zyne Majesteit van Groot-Brittannie eigenhandig getekend was, het geen door een misslag niet geschied is, zo dat die Heer, zyn Eed en Plicht wel betragt meend te hebben: ook voegd men daarby, dat den Heer *Byng*, op die weigering, zig wanhopig had getoond, zeggende, nu ben ik verloren.

Dewyl, niet verre van hier, eenige Spaansche Troepen zyn aangekomen, heeft onzen Gouverneur aan alle de Spanjaards, vreemdelingen, en alle die de Roomsch Catholique Godsdienst beleiden, en alhier woonachtig waren, of hun verblyf houden, doen bevelen, deeze Stad binnen zekere bepaalde dagen te verlaten, om veilig tegen alle geheime aanslagen en verspiederyen te wezen.

CORSICA. Men zegt alhier, dat de Republiek Genua dit Eiland aan Vrankryk voor eenige Millioenen verkogt zoude hebben, dog anderen verzekeren dat die zaak nog op het Tapyt is. Dit zou geenzins na de zin van de Malkontenten wezen, die zig liever aan de Engelschen zoude overgeven om in vryheid te leven, zelfs voegd men daar by, dat de gewezene Koning *Theodorus*, met een gewapend Vaartuig, aan boord hebbende het nodige geweer voor 3000 Mannen, nevens veelerhande Krygsbehoeftens, alhier uit Engeland is aangekomen; en dat een Engelsche Vloot alhier zal verschynen, die de nodige Troepen aan Land zal zetten, om met de misnoegden te vereenen, wanneer zy de hulde zullen doen aan Engeland, die daar door meerder zal gewinnen als het aan Minorca verlooren heeft. Het is zeker dat Vrankryk, met alle macht zig daar tegen zal stellen; dog men kan niet begrypen van waar de Franschen een Vloot zullen halen die de Engelsche Vloot zal konnen wederstaan, want de Vloot onder *Galissoniere* is voor eerst niet in staat om in Zee te lopen, en zal dan genoeg te doen vinden met den Admiraal *Hawke*, en de andere Havens zyn door de Engelsche Vloten zodanig in gesloten dat de Franschen Schepen niet uit durven komen, terwyl men een formidabele Vloot ten dien einde in Engeland uitrust, onder bevel van den Admiraal *Vernon*,

zullende aan Boord hebben den Hertog van Cumberland om de Regeering van dit Ryk als Onder-Koning op zig te neemen; dog den tyd zal haaſt alles onrdekken.

Genua. Het is zeker dat onzen Senaat dagelyks in deliberatie is, over een voorſlag door Vrankryk gedaan, rakende het Eiland Corſica, ſchoon alles met het uiterſte geheim behandeld word.

TURIN. De Heer *Courten*, Luitenant-Generaal in dienſt van Vrankryk is alhier gearriveerd, om onzen Monarch deel te doen neemen in het *defenſive Tractaat*, geſloten tuſſchen de Hoven van Weenen en Verſailles. Eenige meenen dat dit Hof daar toe beſluiten en zig verpligten zal, in het bepaalde geval, 8000 Man te leveren; anderen zyn van gevoelen, dat de Koning van Sardienie dit van de hand wyzen, en zig naauwer met Engeland zal verbinden, zynde misnoegt dat de Genueezen het Eiland Corſica aan de Franſche verkogt hebben voor 12 Millioenen Livres, te betaalen binnen den tyd van 10 Jaaren tegen 54000 L. St jaarlyks. Dat het vry gebruik van de Havens *Cagliary* en *Villefranche* aan de Engelſche Oorlogſchepen reets is toegeſtaan, die eenig duizend Man Hulptroepen van daar na Corſica zullen overvoeren, is thans zeker.

Ferrare. Onlangs is alhier het volgende geval gebeurd, waar door men met reden, voor de totale ruïne deezer Stad bedugt was: „ Een Deurwaarder quam den 15 July, verzeld met twee *Sbirry's*, die hem, in cas van reſiſtentie, de behulpzaame hand „ moeſten bieden, in de Herberg de St. Françiscus, om de Goederen van den Waard, ingevolge een uitgekomen Vonnis, te „ exploiteeren, en vond daar twee Soldaten, die hem verbooden in hunne tegenwoordigheid, voornamelyk met aſſiſtentie van de *Sbirry's*, zyn zaaken te verrigten, dog den Deurwaarder zig hier aan weinig ſtoorende, maakte een begin; „ maar de Soldaten kwamen van woorden tot ſlagen, jaagde den „ Deurwaarder, beneevens de *Sbirry's*, het Huys uyt en gingen „ vervolgens geruſt heenen; op het groote Pleyn paſſeerende, „ deeden de *Sbirry's*, uit weerwraak, uyt hun Corps de Guarde „ twee Snaphaan Schooten op dezelve, en kwetſte den een in „ de Schouder, de andere Soldaat de vlucht neemende, ontmoette vyf van zyn Makkers, die hun complot tot agt-en-twintig „ vergroot hebbende, met geweld in een geweermakers Huys „ drongen, zig met Snaphaanen voorzagen, en vervolgens naar „ het

„ het Plein te rug keerden, om de *Shirry's*, die zig in hunne „ Corps de Guarde opgeslooten hadden, te attaqueeren. De „ Kardinaal Banchieri, onzen Legaat, zulks vernomen hebben„ de, ordonneerde den Commandant om met een Detachement „ van hondert Man, de gemelde agt-en-twintig Soldaten te gaan „ arresteeren, dog deeze hier van de lugt krygende, vlugtte in „ het Dominicaner Klooster, werwaards den Legaat zig met zyn „ Guarde begaf, om hun in hegtenis te neemen, dog zy als despera„ te Menschen vegtende, noodzaakte hem te retireeren. Het De„ tachement van 100 Man, omcingelde toen het Klooster tot „ den 17den, als wanneer de opgeslootene een uitval deeden; maar „ in plaatse van resistentie te vinden, wierden zy door dezelve „ met gejuich ontfangen, en men verbond zig onderling, waar „ door het geheele Guarnizoen op haar zyde viel, en zy dus een „ Corps van 500 Man uitmaakten, buiten de Officieren, die zig, „ als geen order meer konnende voeren, retireerde. Hier op ver„ kooren zy tot hun Hoofd zekere *Joseph Rosa*, zynde een Sol„ daat van de Corsische Natie, die ten tyde van de Revolutie in „ den Dienst van Genua was: Deeze formeerde verscheide Briga„ des, plaatste 100 Soldaten voor de Corps de Guarde van de *Sbir„ ry's*, een gelyk getal voor het Paleis van den Prins, en de rest „ op het Plein van St. Dominicus, alwaar zy vyf stukken Kanon „ tegens het Paleis van den Kardinaal plantte. De Soldaten in de „ Fortres wendde ook 18 stukken tegen dat Paleis, en verscheide „ lieten zig langs de Muuren afzakken, om hunne Makkers in de „ Stad te versterken. Den 20ste zag men op het Plein 6 Wagens „ met Takkebossen en 4 met Stroo geladen, waar meede zy de „ Corps de Guarde van de *Sbirry's*, en het Gevangen Huis, waar „ in zig eenige gesalveerd hadden, dreigde in brand te steeken. „ Den Kardinaal, over zodanige toebereidselen verschrikt, deed „ aan de Soldaten voldoening en *generaal Pardon* presenteeren, „ en eindelyk kreeg men hun den 22ste aan het bedaaren, en de „ *Sbirry's* wierden aan hun verlangen opgeofferd, dus 'er verschei„ de van haar ter Galge verweezen, en eenige andere op de Galey „ gedoemd zyn. De Inwoonders, die geduurende 7 dagen in de „ uiterste vreeze waaren, verschafte Geld en Provisie aan de Sol„ daten; en na dat alles door een algemeene *Amnestie* in rust ge„ bragt was, is de gemelde *Joseph Rosa*, met een buit van ruim „ 200 *Sequinen* in stilte vertrokken. *Na-*

Napels. De Capiteins van twee Engelsche Schepen, alhier uit de Levant gearriveerd, hebben een lange Conferentie met den Engelschen Minister gehad, die daar op een Courier aan alle de Engelsche Consuls in Italie heeft afgezonden., zonder dat men tot nog toe heeft konnen doorgronden wat de ware oorzaak daar van is, egter debiteerd men dat in een zekere Italiaansche Haven, een beslag op de Engelsche Schepen is gelegt, en dat men de andere Engelsche Schepen heeft doen waarschouwen in die Haven niet in te lopen. De Berg Vesuvius, die eenige dagen ysselyk gewoed heeft, is een weinig beginnen te bedaren.

PORTUGAL.

Lissabon. De Rampen van deeze ongelukkige Stad schynen nog op verre na niet geëindigt te zyn., want wy hebben den 11 July 's avonds ten 10 Uuren wederom eene vry hevige Aardbeving gevoeld, welke of schoon zy maar ééne Minuut duurde, egter zeer groote Ontsteltenis veroorzaakt heeft, door dien de meeste Menschen aan Tafel gezeten waren, en alles lieten staan, om zig buiten 's huis en na de ruimte te salveeren: Het schynt, dat wy die interative Schuddingen door den tyd gewoon worden, dewyl men byna dagelyks, hoewel niet teffens overal maar nu hier en dan daar in diverse Wyken der Stad en ook in derzelver Omtrek dezelve gevoeld; doch die van eergisteren heeft zig tot Belem toe en nog verde uitgestrekt, zynde het gantsche Hof aldaar, het geen nog in de Baracquen gelogeerd is, daar door ten uitersten geconsterneerd geworden. Saturdag, den 10 July, 'snamiddags tusschen 1 en 2 Uuren, had men een veel ysselyker Vertooning, wanneer op de Vlakte by het Hôtel van de alcaïde Fidalgo, alwaar de Regimenten Infantery van Campo Major, en veele andere Menschen in Hutten en Tenten logeerden eene zwaare Colom van Rook en Damp, met Vuursprанken doormengt, uit den Grond rees, en zig in de hoogte zodanig uitbreidede, dat de Lucht daar door bedekt en het geduurende 2 Minuten zo duister wierd, als of het Nacht begon te worden, en teffens gevoelde men eene onverdragelyke Hitte, verzeld met eenen ysselyke Zwavelachtigen Stank, waar door verscheidene Menschen en wel voornamentlyk eene menigte Soldaten in flaauwte vielen, en van de Hoogtens na de Laagtens rolden en een vreesselyk geschreeuw veroorzaakten: Het zelve *Phænomenon* is op gelyke tyd gezien op eene andere Plaats genaamd Aguas Livres. Acht

da-

dagen te vooren, namelyk Zaturdag nacht den 3 dito, hadden wy eenen zwaren Brand in het Quartier deezer Stad naast de Rivier gelegen, welke by toeval in een Hennip Magazyn ontstond, en niettegenstaande men alle noch overgeblevene Klokken luide, om de Menschen tot hulp byeen te roepen, zodanig de overhand nam, dat eene Straat van houte Lootsen, en eene menigte Koopmanschappen van groote Waarden door de Vlammen vernield wierden.

Eenige zeer geleerde Naatuurkundigen, de zaken van naby geëxamineerd hebbende, zyn eenparig van gevoelen, dat verscheide Mynen van zwavel en andere brandbare Bergstoffen, gelegen onder deeze Stad, door het onderaardsche Vuur in Brand zyn geraakt, waar door de nog aanhoudende Aardbevingen en de gezegde verschynselen voornamelyk zyn toe te schryven; dog men voegd 'er by dat dit qualyk is genomen, dewyl nu niemant zyn verblyf in deeze Stad zal willen houden veel minder besluiten om de verwoeste Huizen te herbouwen. Het is ten minste zeker, dat men de uit het Capucyne Klooster geligten Gevangenen blyft examineeren.

SPANJE.

Madrid. Zederd het overgaan van Minorca, zyn de Conferentien ten Hove zeer menigvuldig, Vrankryk doet alles wat mogelyk is om Spanje, deszelvs party opentlyk te doen omhelzen, met aanbieding van deeze Kroon in possessie van dat Eiland te stellen, als mede van Gibralter, mits Spanje die gedugte Vesting te Land belegere, en deszelvs Vloot met die van Vrankryk vereenige, ter verdryving der Engelsche Zeemacht uit de Middelandsche Zee, waar na men Jamaïque de Engelschen af handig zoude maken; ook word de Abbé Grave van *Bernes*, Afgezant van Vrankryk by dit Hof in 't korte van Parys alhier te gemoet gezien, om de laatste hand te leggen aan het voorgestelde of een defensief Verbond. De Koning heeft nogtans besloten, alvorens, een laatste proef te neemen, tot herstelling der Vrede, en daar toe eenige voorslagen aan Engeland te doen; en het daar op ontfange antwoord zal de belans waarschynlyk na de een of andere zyde doen overslaan; dog niemant kan geloven dat het Hof van Londen, in de tegenwoordige toestand van zaken, het oor aan eenige voorslagen van Vrede zoude willen leenen.

ZWEEDEN.

De Koning heeft de navolgende Bekendmaking, waar na de Kooplieden en Schippers zig zullen hebben te gedragen, om niet door de

Engelsche of Fransche Kapers opgebragt te worden doen afkondigen; luidende:

Wy Adolph Frederik, door Gods Genade Koning der Zweden *enz.*: Vermits Wy van den tyd af, dat Wy voor 't ontstaan van de tegenwoordige Onrust in Europa zyn bedugt geweest, eensdeels beslooten hebben te beletten, dat ons Ryk daar aan geen deel krygen mogt, en een naauwkeurige Neutraliteit in agt te neemen; en anderen deels met iever getragt hebben, dat aan onze getrouwe Onderdaanen geen Stremming in hunnen Handel en Zeevaard toegebragt werde: En nadien Wy zoo omtrent het één als het andere een evengelyke Gezindheid by den Koning van Denemarken bespeurd hebben, zyn Wy met hooggem zyne Majt. nopens het neemen van Maatregelen, die ten best van de wederzydse Onderdaanen strekken konden, overeengekomen; en hebben den 12 deezer Maand met elkander een Conventie aangegaan behelzende: „ Dat zoo wel by de éene als „ andere van de hooge contracteerende Partyen alle ongeoorloofde Handel ver„ booden, en duidelyk gespecificeerd zouw worden, wat men eigentlyk onder „ *Contrabanden* dient te verstaan: *Dienvolgens ordonneeren Wy mits deezen*:

I. Dat niemant van onze Onderdaanen aan één of andere van de oorlogende Mogentheden eenige *Contrabanden* toevoeren zal.

II. Vermits de Mogentheden, die nu met elkander in Misverstand zyn geraakt, in 't Jaar 1713 den 11 April N. St by een Tractaat van Scheepvaart en Koophandel Art. 19 en 20 bepaald hebben, wat by een opkomende Oorlog onder *Contrabanden* diend begreepen te worden, of niet, willen Wy Ons gedraagen na dat geene, 't welk die hooge Partyen zelfs hebben Vastgesteld: Derhalve zullen onder *Contrabanden* vervat worden Geweer, Kanon, allerhande Bussen met het geen daar toe behoord, Vuur Ballen, Buskruit, Lonten, Loot, Pylen, Degens, Pieken, Hellebaarden, Mortieren, Petarden, Granaaten, Salpeter, Musketten, Musket Kogels, Stormhoeden, Schilden, Harnassen en diergelyke Wapenen voor Krygsvolk, Holsters, Geweer draagbanden, Paarden met haare uitrusting, en alle verdere Krygs-Gereedschappen.

Maar alle andere Goederen en Perceelen, alhier niet byzonder genoemd, zullen onzen Onderdaanen, zo als van te vooren de Vryheid hebben om daar mede te handelen op alle Plaatsen, die niet reeds belegerd of door den Vyand ingeslooten zyn.

III. Het Paspoort en andere Scheeps Documenten zullen in de gewoone forme blyven, behalven dat in het Paspoort zal moeten ingevoegd zyn, dat de Schipper en Reeders hunne Eed gedaan hebben wegens de geregtelykheid van den Inhoud, zullende by dat Paspoort een overzetting in het Latyn moeten weezen, onderteekend te *Stokholm* door den Secretaris van het Commercie Collegie, en in de overige Steden door den Magistraat aldaar.

IV. De Schipper, Stuurman *enz.* voerende de Schepen van onze Onderdaanen zullen zig beleefd en geschikt moeten gedraagen tegen de Schepen van Oorlog en de Commissie-vaarders van de oorlogende Mogentheden, wanneer zy door dezelve in Zee worden aangetroffen, zullende met alle gewilligheid hunne Passen *enz.* moeten laaten onderzoeken, vertrouwende dat zy geen ongeoorloofde handel dryvende volgens het Recht der Volkeren en de Vriendschap, tusschen Ons en de oorlogende Mogentheden bestaande, vry van alle Verongelykingen behooren te weezen.

V. Alle, die tegen deze onze ernstige Wille te werk gaan, of zig verstouten eenige

ge van de gespecificeerde contrabanden Goederen aan éêne van de oorlogende Mogentheden te brengen, zullen niet alleen van Onze Koninglyke bescherming versteeken maar ook by het Ryks-Commercie-Collegie aanspreekelyk weezen, en na bevinding van zaaken streng gestraft worden enz. *Te Stokholm in den Raad den 16 July 1756.*

Geteekend ADOLPH FREDERIK.

De bewuste Samenzwering in Zweden word door de een en andere aan onderscheide oorzaken toegeschreven; en de Hoofdzaak is eigentlyk het verschil, hoe verre een Vry volk, deszelvs Koning of Hoofd, tot behoudenis der vryheid en de welstand van het Gemeenebest, kan en behoorden te bepaalen. Deeze zaak is de aandagt van alle de beminnaars der vryheid dubbeld waardig. Om gezond daar van te oordeelen, zullen wy den Leezer de navolgende twee aanmerkelyke Stukken mede deelen.

Onder de zware en schier ondraaglyke zorgen, waar mede de Raad des Ryks in de afgelopene Jaaren, en zedert de laatste zittingen der Ryks-Stenden, hare gewigtige Ampten heeft waargenomen, heeft dezelve geen ander verkwikking gehad, aan de hope, die dezelve uit de aannaderende byëenkomsten der Hooglofelyke Ryks-Stenden schepte; want de Raad houd zig verzekert, dat de Ryks-Stenden alle onbetaamelyke begrippen aangaande den inhoud der Wetten terechte brengen en in zulk een helder daglicht stellen zullen, dat zyn Koninglyke Majesteit vergenoegt zal wezen, zonder dat het Ryk iets van haar Recht, de Wetten iets van haare onschendbaarheid, en de Hooglofelyke Ryks-Stenden iets van hunne Vryheid verliezen zullen.

Dewyl nu die dag die gewenschte tyd gekomen is, zo spoed zig de Raad des Ryks, om aan de Hooglofelyke Ryks Stenden te ontdekken, dat de aard en eigenschap der verscheide meeningen, dewelke in den Senaat in eenige gevallen door zyn Koninglyke Majesteit geüit zyn geworden, daar in bestaat dat zyn Koninglyke Majesteit van gedachten is, dat de Voorstellingen en Adviesen hem slechts in zo verre verbinden, als 't zyn Koninglyke Majesteit zou behagen, dezelve goed te keuren, en dat zyn Koninglyke Majesteit om die reden eerst moet onderzoeken de Gronden en Oorzaken der Adviesen van Ryks Raaden in dezen.

Hieruit is gevolgt, dat zyn Koninglyke Majesteit van zyne zyde *dictamina ad protocollum* gegeven, en de Raad des Ryks aan haare kant haare onderdanige Vertogen daartegen ingebragt heeft; hier door is ook geschied, dat gedurende deeze omstandigheden de Regeering des Ryks, dewelke gene belemmering nochte draling lyden kan, in haare voortgangen en in haare werkende kracht verhindert is geworden, en dat deeze in veele gevallen geweest is zonder gevolgen, zonder geest en zonder leven, al 't welk dezelve egter steeds behoort te hebben.

Zyn Koninglyke Majesteits Hoge en Edele wyze van denken kan zulke ontwerpen niet smeeden, dewelken tot krenking der Grondwetten zouden konnen strekken, doch door verscheide uitleggingen van het ware oogmerk en de rechte meening daar van zoù ligtelyk aanleiding konnen gegeven worden tot ondernemingen waar van het gebruik en de gewoonheid de Grondwetten onkenbaar maken, en

waar van de vrugt niet eerder zichtbaar worden zoude, dan wanneer de middelen, om zulks te keer te gaan, voor het Ryk gevaarlyk of ten minsten krachteloos zouden worden.

De Raad des Ryks heeft derhalve de Koninglyke onderzoeking en goedkeuring der voorstellingen aangemerkt als een grond, aanleiding gevende tot Souvereiniteit, dewyl de Ryks-Raad daar door niets meer dan een delibereerend Stem zoude hebben, het geen ook 't geval is van den Raad van eenen Souverein, om dat alle de Besluiten daarin niet op de meerderheid van stemmen, maar op het welgevallen, onderzoek en goeddunken van den Souverein aankomen. In dit oogmerk en in deezen verstande uiteden zig de Ryks-Stenden op den Ryksdag in 1689, toen zy aan koning Carel den XI. den Souvereiniteit opdroegen, zeggende naamelyk, *zyn Koninglyke Majesteit konde den Raad aanhooren doch de Decisie stond aan hem zelven.*

Geheel anders egter luid de Regeerings form van den Jaare 1720, dewelken zyn Koninglyke Majesteit, de Raad des Ryks, de Ryks-Stenden en alle Onderdanen in het Ryk zonder onderscheid beëdigt hebben; te weten: *Den Koning betaamt, zyn Ryk te Regeeren na, en by gevolg niet zonder, en veel minder tegen 't Advies van den Ryks-Raad.* (§ 13. van de Regeering form;) en op een andere Plaats belooft de Koning; *Wanneer gebeuren mogt, dat iemand bevordering met de Sweedsche Wetten en den Regeerings-form strydig, en aan andere welmeenende en welverdienende Onderdanen ten opzichte van het welzyn en van hunne verdiensten nadeeleg ware, zo zullen de gedachten en 't Advies van den Ryks-Raad, NB. volgens de meerderheid van stemmen, by ons laten gelden*; (§ 9. der Koninglyke Verzekerings-Acte.)

Niettegenstaande zyn Koninglyke Majesteit genadig en ernstig voornemen is alles na te komen, 't geen hy aan de Ryks-Stenden belooft heeft, zo zyn in hen egter zulke gedachten opgekomen, denwelken de indruk verhindert, dien de onderdanige Vertogen der Ryks-Raaden by hunne verrichtingen behooren te hebben. Dewyl nu de Eed van den Ryks Raad aldus luid; „ Dat dezelve na alle vermogen en „ met alle krachten zal beletten en verhoeden, dat geen besluit genomen, veel „ minder ingevoerd werde, waar door de Ryks-Stenden onderdrukt, hunne Vryheid gekrenkt, of een eigenwillige Regeeringswyze ingevoerd zouden konnen „ worden; dat dezelve ook zonder eenige uitstel kennis geven, wanneer bespeurt „ word, dat iets diergelyke op handen zy, en dat dezelve de thans vastgestelde Re„ geeringswyze op 't naauwkeurigste in acht neemen en handhaven zal.

Dewyl, zeggen wy, die Eed die alles vordert, zo vind de Ryks-Raad zig genoodzaakt, den Ryks-Stenden deeze hoogwigtige zaak voor te stellen, op dat zy als Machthebbende Wetgevers alle strydige meeningen mogen te keer te gaan, die den tegenwoordige Regeerings form verzwakken, veranderen en met der tyd wel t' eenemaal in de grond helpen zoude konnen.

Wanneer de Ryks-Raad voor 't overige in eenige zaak gedwaalt of misgetast, of iets onbehoorlyks ondernomen heeft, strydig tegen de Grondwetten der Koningryks, zo wordt dezelve deswegens voor de Ryks-Stenden ter verantwoording getrokken, dewyl de besluiten, stemmen en handelingen der Ryks-Raden het onderzoek van de Ryks-Stenden en van niemand anders onderheevig zyn; (§ 14. der Regeerings-form, en § 7. van de Koningl. Verzekerings-acte.)

De koning kan omtrent het Koningryk niet misdoen, zo lang hy Regeert met, en niet zonder, veel min tegen 't Advies van den Ryks-Raad; (§ 7. der Koningl. Verzekerings-Acte van zyn Koningl. Hoogh., en § 13. der Regeerings-form.) indien nu het Advies van den Ryks-Raad het onderzoek en goeddunken van zyn Koningl.

ningl. Maj. onderworpen was, zo zou 't voor zig zelven niet gelden, maar van 's Konings willekeur afhangen.

Geld het Advies van den Ryks Raad niet, zo zou de Koning zig tegen 't Ryk konnen begrypen, en eenen inbreuk maken in de Grondwetten en in de Vryheeden en Rechten der Ryks-Stenden, vermids de Regent het Koningryk als dan zou konnen Regeeren zonder, ja tegen 't Advies van den Ryks Raad; een zodanige wyze van Regeeren, naamlyk zonder en tegen 't Advies van den Ryks-Raad, zou Souvereiniteit weezen; (§ 6. van de Koningl. Verzekerings-acte;) en de Souvereiniteit vernietigt het gansche weezen der tegenwoordige Rykseonstitutie, en alle schikkingen, die dezelve in zig vervat; (volgens de Regeering-form en Koningl. Verzekerings-acte.)

De Rykswetten geven aan zyn Koningl. Maj. de Hoogheid als *attributum repræsentationis & majestatis imperii*, waarom ook een Regeerings-form, (§ 14.) zyn Koningl. Maj. en des Ryks Hoogheid met elkander verbind; aan de Ryks-Stenden eigenen zy de vryheid en het recht toe als *jura populi*, dewelken op het oudste en oirspronglyke oogmerk en doelwit van alle gezelschaplyke verbindtenissen gegrond zyn, en aan de Ryks-Raden wyzen zy een recht tot adviseeren toe, waardoor zy de wetten en rechten des volks beschermen konnen; (Inleiding tot de Regeerings-form) *Stokholm den* 3 *November* 1755.

(Was geteekent,) G. F. von Rosen. A. J. Wrangel. A. J. von Höpken. N. Palmstierna. G. F. von Seth. C. Stromberg. C. Ehrenpreus. C. Tessin. Fab. Wrede. C. Eckeblad. C. G. Löwenhielm. C. F. Scheffer.

Antwoord *van den* Koning van Zweeden *aan de gezamentlyke* Ryks Stenden.

Ik hebbe na de byeenkomst der Ryks-Stenden met verlangen gewacht, op dat ik aan hen, als aan myne beste vrienden, zou konnen ontdekken, wat my op 't herte legt, en 't geen niet alleen myn welzyn, maar ook 't hunne betreft. De Ryks-Stenden zullen nog versch in hun geheugen hebben, op welk een wonderbare wyze het der Alwyze Voorzienigheid behaagt hebbe, om tot hunne Koning te verkiezen.

Midden tusschen ongelukkige omstandigheden wierd ik tegen allen vermoeden door hunne vrye verkiezing, en door een boven natuurlyke en een oogschynlyk boven alle menschelyke middelen verheevene hand aangestelt. Ik nam die verkiezing niet aan door een eerzucht, dat ik een Kroon quam te verkrygen, want myn toestand als vernoegt; stil en gelukkig, maar alleenlyk als Gods eigen werk, en by gevolg als een op my leggende plicht, om my aan zyne wille t'onderwerpen.

Den Allerhoogsten is bekent, met welke tederlievenheid ik getracht hebbe, het welzyn van dit Koningryk te bevorderen, aller herten tot een oogmerk te vereenigen, en dat geene te volbrengen, 't welk Gods Voorzienigheid my zo heiliglyk en wonderbaar geeft aanvertrouwt. Ik hebbe in gevolge van myne beëedigde verzekering na myn uiterste vermogen gewaakt voor de Grondwetten en Vryheid des Ryks, en ik hebbe my altoos met genoegen geschikt na het geen de Ryks Stenden zelf ten dien einde en opzichte nuttigst achteden.

Nademaal ik van alle plicht beneemen de uitheemsche verbindtenissen los, en door den Allerhoogsten met een waardige Gemalin en met gewenschte Lyfs erven gezeegent ben, zo hebbe ik nooit anders konnen doen, dan het belang van Sweeden als myn eigen en myner Kinderen belang aan te merken. Derhalven is myne opregte wensch van den aanbeginne tot op dit uur steeds geweest, dat ik 't Ryk ge-

gelukkig maken mogt, en de betrachting en voorzorge in deezen heeft my myne gelukkigste oogenblikken verschaft.

Echter moet ik jegenswoordig, hoewel niet zonder ontroering myns gemoeds, bekennen, dat ik, inzonderheid na den laatste afgelopene Ryksdag, zulke moeijelykheden omtrent myne welmeenende voorneemens ondervonden hebbe, dat ze my myne Kroon zwaarder te dragen gemaakt hebbe, dan ik hadde vermoed. Ik heb gemeent, dat ik in myn Koningl. Ampt naast Gods Allerheiligste woord en myne Conscientie geen ander richtsnoer te volgen hadde, dan de Regeerings-form en myne Verzekerings acte, nevens de Grondwetten des Ryks, en dat niemand buiten myn Voorweeten dezelven verder uitstrekken konde, dan het rechte verstand en de eigentlyke meening daar van toeliet, zodanig als ik ze aangenomen en bezwooren hadde.

Ik heb gedagt, dat wanneer ik aan myn zyde heiliglyk onderhield het geen, waartoe ik my voor Godt en voor de Ryks Stenden verbonden had, ik daar tegen ook verwachten en vorderen konde, dat myne getrouwe Onderdanen omtrent my onderhouden zoude dat geene, waartoe zy even zo duur als ik verbonden zyn, en geenzins, dat zy strydig met § 8. der Regeerings-form, my myn recht zouden onttrekken, 't welk op de Wetten gegrond is.

Nochtans heb ik met droefheid moeten ondervinden, hoe men zedert onlangs by allerlei voorvallen dit myn wettig recht heeft willen voorkomen, en my zwaarder voorwaarden voorschryven, dan aan zyn hoog zal: Koningl. Maj. mynen voorzaat, gedurende zyn gantsche Regering.

Of uit eenige duisterheid in de Wetten, of wel een onvolmaakte uitlegging van die Wetten de schuld daar van ware, daar over laat ik de Ryks-Stenden oordeelen. Ik leg den schuld daarvan op niemand van hen, doch myne Heeren Ryks Raden, die op zig genomen hebben, den rechten zin der Wetten te verantwoorden, hebben my door verscheide schriftlyke vertogen hunne meeningen te kennen gegeeven, en wel zulks, als ik my nimmer had voorgestelt, gelyk uit de Acte zou konnen gezien worden.

By aldien de grondstellingen, die zy daarin voorgeeven, waarachtig waren, weet ik niet, in hoe verre 't op my aankomen zoude of niet, dat ik myne duure verzeekering naquam; ik weet niet, in hoe verre my geoorloft zy, den raad, de bewysgronden en de Adviesen, die my van den Ryks-Raad gegeven worden, te mogen onderzoeken, ofze met mynen eed en met mynen Conscientie overeenstemmen, en of ik myn eigene gedachten daarover moge uiten. want zo niet, dan hebbe ik minder te zeggen, dan de geringste Inwoner des Lands, die niet gedwongen kan worden tot iets, 't geen tegen de overtuiging van zyn Conscientie strydig is.

Mag ik myne gedachten niet uiten, zo word my het nakomen van myne verzekering benomen, en dezelve wordt geheel nodeloos gemaakt, dewyl als dan niets op myne meening mag aankomen; ja ik weet niet, wat ik zelfs in myn eigen huis mag beveelen; ten minsten hebben de vertoogen van den 23 December van verleeden Jaare by my niet weinig nadenken daarover verwekt.

Met welk een tederheid omtrent de Wetten en het Gemeenebest ik geneegen geweest ben, de vacante Ampten met bequame en waardige mannen te vervullen, weet de alziende Godt; en welke grondbeginzels ik daaromtrent volge, hebbe ik reeds in mynen Erfvorstelyken stand betoont. By myne komste tot de regeering was myn eerste zorge het verderflyke misbruik eenigermate te stuiten, dewelke in gansch Sweden ingeslopen was ten nadeele van de Wetten zo als ook van het welzyn

zyn van een geheele meenigte bequame en welverdienende Persoonen; te weeten het misbruik van de Ryks Ampten als een bloot eigendom door vergelyken te kopen en te verkopen.

Door het oeffenen van 't recht, het welk § 40. van de Regeerings form en § 9. van myn Verzekerings acte van my vorderen, hebbe ik 't oogsteeds op de grootste bequaamheid en de meeste waardigheid gehad; des niettegenstaande echter, wanneer ik somtyds, volgens de aan my wettig opgedragen Macht, goed vond, van de voorslagen of recommandatien af te gaan, is men meestendeels getreeden tot 't stemmen over de door my benoemde Persoonen, onaangezien de bevordering van dezelve nimmer konde worden aangezien als strydig met de nauwgezetste nakoming der Wetten.

Somtyds heeft men den voorrang willen geven aan zulken, die langst gedient hadden, zonder juist zo zeer op de bekwaamheden te letten; op andere tyden wederom heeft men meer op de bekwaamheden, dan op den langen dienst het oog gevestigt, en in deezen opzichte zyn zo veele met elkanderen strydige zaken voorgevallen, dat ik onmogelyk kan weten, welken regel ik my daaromtrent ten richtsnoer hoeden moet.

Dit alles zegge ik niet uit een mistrouwen omtrent de Persoonen van de Heeren Ryks-Raaden maar wel omtrent de wyze waarop men my een tyd lang de Ryks-Wetten heeft willen afschetzen. Ik kan de Voorrechten niet laten varen, dewelken de Wetten my toewyzen, en tot op dit uur zyn sommige Diensten onvervult gebleven, op dat de Ryks Stenden zelf mogen ondervinden, in hoe verre de tegen my ingebragt bewyzen wettig zyn of niet. Voorschriften en Recommandatien, van de gezamentlyke Ryks Stenden voortkomen, zyn my als regels en richtnoeren by het vervullen der Vacante Ampten in den weg gelegt, gelyk uit het protocol van den 12 February deezes jaars kan gezien worden. Ook heeft men, zonder my daar van eenige kennis te geeven, aan myne Amptenaars zulke bevelen uitgevaardigt, die den Koningen alleen toebehooren.

't Geen my egter meest aan 't herte gaat en treft, en my myn aanzienlyk Ampt zwaar en droevig gemaakt heeft, zyn de veelvuldige, onrechtmatige en schampere verwytingen, die my in verscheide Vertogen gedaan zyn, als of ik naamelyk tegen myn Verzekerings-Acte gehandelt had, onkundig omtrent de Wetten ware, aanleiding tot gewigtige Handelingen tegen de Vryheid had gegeven, my door andere Raadgevers had laten verleiden, en diergelyke beschuldigingen meer, die ik my niet zonder schaamrood te worden kan te binnenbrengen. Dit kan egter lichtelyk ontdekt worden in de Protocollen, inzonderheid die van den 9 September, 23 en 30 October, en 23 en 24 December 1754, en uit het Protocol der Revisie van den 2 September 1755.

Dit alles heeft aanleiding gegeven tot veele onlusten, Bekommernissen, Vermoedens, Ongegronde Geruchten en allerlei zo gedrukte als ongedrukte Schriften, om myne getrouwe Onderdanen aan te zetten tot verdediging der Vryheid, als of dezelve van mynentwege in gevaar stond. Hier over heb ik reden, my of 't allersmertelykste by de Ryks-Stenden te beklagen.

Ik wil geloven, dat de Heeren Ryks-Raaden die Vertogen als een oprecht welmeenendheid gedaan hebben, en daar door zig van den plicht van hun Ampt hebben willen kwyten. waar over 't nu aan de Ryks-Stenden staat om te oordeelen. In deezen gevalle ben ik ook geenzins misnoegt op de Heeren Ryks-Raaden, doch als dan moeten zy my insgelyks geloven, en ik beroepe my dienaangaande op hun eigene

gene Confcientie, dat ik nooit al willens en wetens gehandelt hebbe tegen de Vryheid en Wetten des Koningryks, nochte tegen myne Verzekering of tegen de voorrechten der Stenden, maar dat ik altoos de wegen hebbe ingeflagen, dewelke ik tot handhaving van die Wetten ftrekkende, bevonden heb.

Derhalven houde ik my verzekert, dat de Ryks-Stenden met de oprechtfte trouwe jegens my en jegens 't vaderland zullen trachten, alle zulke ongelukkige fteenen des aanftoots, zo voor onze Vreugde als voor ons Welzyn uit den weg te ruimen. Ik betuige nogmaals op een plegtige wyze, dat de Vryheid van het Ryk, benevens het Recht van ieder onderdaan van Sweeden, my zo heilig en lief is, dat ik gewillig den laatften druppel bloed daar voor zou willen vergieten, doch de Ryks-Stenden zullen, hope ik van hunne zyde ook met hunne gewoone liefde en trouwe wel willen aanhooren 't geen ik hen thans niet zonder een hert vol droefheid zal verklaaren; namelyk:

„ Dat ik van dit uur en oogenblik af den toom der Regeering des Koningryks
„ met geen vergenoegen kan beftuuren, zo lang zy my niet duidelyk te kennen ge-
„ ven, op welken voet zy begeeren en gaarn zien zouden, dat ik voortaan de
„ Hoogheid en de Rechten van myn Koninglyk Ampt zonder zuchten in 't werk
„ ftelle, alsmeede zonder een geftadige aanleiding tot verfchillen en oneenighe-
„ den tuffchen my en de Ryks-Raaden, en zonder de minfte onzekerheid omtrent
„ de Vryheid en 't welzyn der Stenden zo nu als in volgende tyden."

Zo dra de Ryks-Stenden my en zo oprechten en myn Hoogheid en Gezag niet benadeelende regel zullen hebben voorgefchreeven, konnen zy verzekert wezen, dat ik met alle Koninglyke trouwe my zal toeleggen, om hunne Vryheid en Privilegien des te nadrukkelyker te befchermen, en op die wyze geluk van 't Vaderland in 't gemeen en de zekerheid van elk en een ieder Onderdaan in 't byzonder, agtervolgens de Wetten en Ordonnantien, met vreugde en bereidwilligheid te bevorderen.

Laten de Ryks-Stenden nu in den naam des Allerhoogften deeze myne verklaring vry en onverhindert in overweeging neemen! De Godt des vredes en der eensgezindheid beftiere en zegene hunne deliberatien! Ik hebbe uit eerbied voor Gods wonderbaare befchikking in my te roepen, om dit Koningryk by te ftaan en 't zelve te regeeren, myn vaderlyk erfdeel en alle myne geliefde Staaten en Waardigheden daarom opgeoffert. Ik heb op een goed geloof mynen Eed en mynen tydlyken welvaart met dit Land verbonden, en ik wil ook noch in vervolg van tyd alles wat ik in de wereld hebbe, gaarn en gewillig ten welzyn van het Ryk wagen en opzetten.

By aldien ik echter, ('t geen God verhoede) tegen alle verwachting door boven aangehaalde onaangenaame omftandigheden buiten ftaat gefteld mogen worden, tot het opvolgen van myne oprechte neigingen en van myn verlangen, om voor 't welzyn der Koningryken te waken, zo zou ik van overlang bereidwillig geweeft zyn, om eenen Scepter, dewelken Godt en de vrye verkiezing der Ryks-Stenden my aanvertrouwt hebben, terug geven, en van een Kroon af te zien, veel liever, dan dezelven langer te voeren en te dragen in geftadige bekommerniffen en angften, en zonder met een Koninglyk Waardigheid bekleed te wezen.

Stokholm, den 6 November 1755.

ADOLF FREDERIK.

Door dit verfchil was een gerugt in het Ryk ontftaan als of men een fchandelyk toeleg op den Perzoon des Konings gefmeed had, het geen

geen veel onrust zoude konnen baren; om die reden heeft de Koning het navolgende Manifest van alle Predikstoelen doen afkondigen.

WY ADOLPH FREDERIK, door Gods Genaade der Zweeden, Gothen en Wenden Koning, &c. &c. &c., Erfgenaam van Noorwegen en Hertog van Sleeswyk, Holsteyn &c. &c. &c.

Doen kond en te weeten, dat Wy met het groote Misnoegen vernomen hebben, dat na de Ontdekking van den op de baan gebragten verderflyken Aanslag, tegens de Welvaard en Veiligheid van het Ryk en desselfs Inwoonders, welke in de Grondwetten bewaard en gevestigt zyn, verscheidene valsche Gerugten onder de hand zyn uitgestrooid geworden, dat de Zaak op eene gantsch andere wyze, dan dezelve in de uitgegeevene *Ryksdag-Nouvelles* ter nedergesteld is, te zamen zoude hangen, en dat een gevaarlyke en schandelyke toeleg op onze eigene hooge Persoon gesmeed geweest zoude zyn, waar door de Delinquemten waren bewogen geworden, om Middelen aan te wenden, welke tot verydeling en voorkoming dier Conspiratie konden strekken, met meer diergelyke Uitstrooizelen, welke de geloofwaardigheid, zo wel van de Bekendmaking der Ryks-Stenden wegens het berokkend afschuwelyk Oproer, als ook van onze eigenhandigen deswegens afgezondenen Brief aan onze Bevelhebbers en Amptenaars, zouden kunnen ondermynen: Zo hebben Wy uit liefde tot onze Onderdaanen, derzelver eigene Rust, Veiligheid en Welzyn, in alle Oorden en by alle loffelyke Neeringen en Handteeringen nodig geacht, door dit ons algemeen Manifest al zulke geruchten, welke tot nu toe gelopen hebben, voor valsch, ongegrond en lasterlyk, zo wel voor Ons als de gantsche Natie, te verklaaren. Wy betuigen op Ons Koninglyk Woord en Eer, nooit eenigerhande Spoor gevonden te hebben, het geen tot een in voorslag gebragt nadeelig en geweldig toeleg op en tegen onze Persoon en Koninglyke Familie aanleiding heeft kunnen geven, maar dat het zelve alleenlyk betrekking hebbe gehad tot zodanige ten hoogsten verderflyk en Ons ten uiterste mishagende Projecten, welke tot omkeering der Grondwetten en verstooring der algemeene Rust kunnen strekken.

Wy erkennen met Eerbied de genadige Voorzienigheid des Allerhoogsten, welke de Zweedsche Ryks-Stenden grditigeerd heeft, om aan Ons den Scepter van dit Ryk toe te vertrouwen, en zyn, volgens de Getuigenissen van aloude tyden, verzekerd, dat alle des Ryks Inwoonders met eene onwrikbaare Trouw hunne wettige Overheid altoos bemind en ondersteund hebben.

Wy zyn van de Genegenheid onzer getrouwe Onderdaanen in ons Hert zodanig overtuygd, dat Wy Ons gerust en veylig aan een yder van hen zouden kunnen vertrouwen, en dat Wy, naast de Goddelyke Bescherming, geene andere Protectie nodig hebben, dan de geene, welke uit Liefde en Genegenheid onzer Onderdaanen aan Ons gepresteerd word. Het gaat Ons derhalve des te meer ter herten dat men de Onderneemingen der deliquenten met doemwaardige Geruchten tracht te verschoonen, welke niets anders bedoelen als eene schaamtelooze Suspicie op onnozele, vroome en welmeenende Onderdaanen te werpen.

Wy gelasten en bevelen derhalv alle in 't gemeen, en yder in het byzonder, zig ten eenemaal aan deeze Onze authentique Bekendmaking te gedragen, en alle de daartegen strydende Geruchten te verwerpen; als mede indien noch de eene of de andere qualyk Geintentioneerde mogt gevonden worden, die zodanig een schadelyk Onkruid bestond te zaaijen, dat men hem alleen alle Geloof zal hebben te

weigeren, maar denzelve ook volgens de Wetten aan te geven en in Rechten te vervolgen.

Wy verwachten zulks als eene nieuwe Proef en Blyk van den Yver en de oprechte Genegenheid onzer getrouwe Onderdaanen, ten einde alle Misverstand en Wanbegrip onder hen lieden moge uitgeroeit worden, en een stil, gerust, eerbaar en Godzalig Leven en Wandel alomme stand houden.

Dit alles zal den geenen, wien het aangaat, strekken tot Naricht; en tot meerder verzekering hebben Wy deeze eigenhandig onderteekent, en met ons Koningelyk Zegel doen bekrachtigen.

Gedaan, in den Raad binnen Stokbelm deezen 6 July 1756.

(Was getekend)

ADOLPH FREDERIK.

Het gevelde Vonnis over de Gevangene Perzoonen, die de Ryks-Stenden den doodsteek zogten te geeven; is door de dezelve bekragtigd en behelst hoofdzakelyk: Dat de ontvluchte Colonel Graaf *Hard* het Plan tot het Oproer beworpen en in Geschrift gesteld had, met aanwyzing hoe en wanneer het zelve moest worden begonnen en uitgevoerd; namentlyk, dat men de tegenwoordig vergaderde Ryks-Stenden met geweld zonde dwingen hunne genomene Resolutien en Constitutien te veranderen, en ten dien einde, na dat men te vooren verscheidene Heeren Ryks-Raden en de voornaamste Ryksdags Leden en Ampt Mannen, ten getale van 100, in hnnne Huizen en Logementen gearresteerd had, den Ryksdag immediaat onder Trompettengeschal zoude doen scheiden, en de Ryks-Stenden op nieuws te Westerat of te Norkioping convoceeren: Dat het Oproer door 't Gemeen begonnen, en vervolgens door de Guardes en het Corps der Artillary zoude ondersteund en uitgevoerd worden: Dat men daar toe de Onder Officiers en Soldaten, en byzonder die van de Guardes, had gesondeerd, en eindelyk werkelyk overgehaald: Dat de Loper *Ernst* uit eigene beweging en Wraaklust, dewyl hy door de Gecommitteerdens voorheenen over eenige Zaken ondervraagd was geworden, geresolveerd had voor zyn particulier in de Stad eenen Tumult te berokkenen, en dewyl zyn bestek met het onderworpene Plan van den Graaf *Hard* overeen quam, hadden alle Conspiranten denzelven gedispicieerd, om het begin daar van te maken, en hem met genoegzaame Penningen ondersteunt, om het Gemeen in Kroegen en Herbergen te tracteeren, of anderzins door Geschenken tot het bereiken van dat heylloos Oogmerk over te haalen; dat eene en andere Persoonen uit de Gecondemneerden zig by hem gevoegt hadden, doch dat hy al te driftig zynde de uitvoering van het werk te vroeg ondernomen

had-

had, aleer de nodige toestel naar het beworpen Plan gemaakt was: dat hem om die redenen de anderen Conspiranten niet behoorlyk hadden kunnen ondersteunen, en dat daar door de gantsche toeleg verbrod en de geheele Zamenzweering ontdekt en verydeld was geworden &c.

In de Sententie van den Graaf *Brahe* word onder andere gezegt, dat hy, na lang de kennis en deelneeming van en in het Oproer ontkent te hebben, eindelyk mede beleden had, dat hy met anderen, en wel voornamentlyk met den Hof-Marschalk Baron *Horn*, den gevluchten Colonel Graaf *Hard*, en den Capitein *Puke* over de Uitvoering van het Oproer geconfereerd, het zelve practicabel bevonden en geapprobeerd, en den Hof-Marschalk Baron *Horn* gelast had het nodige Bier en Brandewyn voor de Wacht in dit geval in gereedheid te houden: Dat alle de andere gecondemneerde Delinquenten eenpaarig hebben beleden, dat de Graven *Brahe* en *Hard* de Hoofd Persoonen van dien Aanslag waaren; dat hy op zyne Hofstede Rydboholm benevens den Capitein *Puke* Kogels had gegoten en 800 scherpe Patroonen vervaardigd, en dezelve na Stokholm had doen transporteeren; dat offchoon de Graaf *Brahe* niet had willen bekennen, dat dezelve tot het uitvoeren van het voorsz Plan, maar alleen op Bevel van zyne Majesteit tot verdeediging van desselvs hooge Persoon, in geval van een gevreest wordende Attentaat, geschied waren, echter door twee beëedigde Verklaaringen en de Confessie van den Capitein *Puke* gebleken was, dat dezelve op Maandag avond den 21 Juny, wanneer het Oproer ter verdeediging van den Koning beraamt was, zouden gebruikt worden: Dat de voorsz. scherpe Patroonen te laat binnen Stokholm aangekomen zynde, en dus de nodige toestel op den bepaalden 21 Juny noch niet zyn volle beslag hebbende, de Loper *Ernst* door de Graven *Brahe* en *Hard* niet na behooren had kunnen ondersteund worden, en dat zy derhalven alles in 't werk gesteld hadden desselfs toeleg, om het Tumult dien dag te beginnen, af te keeren; dat hy Graaf *Brahe*, wanneer na den Loper *Ernst* door het Gerecht gezogt en dezelve uitgevonden wierd, volgens zyne eigene Confessie, een valsch Gerucht had doen verspreiden, dat hy zelve zig in groot gevaar van zyn Leven bevond, en wyders den Capitein *Stachlswerd* had aangeraden te vluchten, dewyl dezelve als Medestander in den gestaakten toeleg van *Ernst* bekend geworden was.

In den Sententie van den Hof-Marschalk Baron *Horn* word gemeld

dat hy eenen van de Delinquenten had aangezet, om de gedachten van het Gemeen, en wel byzonder van de gemeene Soldaten der Guardes te Polsen, en hem ten dien einde van de nodige Penningen voorzien, om dezelve met Geschenken te corrumpeeren; dat hy het door den Graaf *Hard* beworpen Plan geëxaminerrd, en met andere Conspiranten over het ter uitvoer brengen van 't zelve geraadpleegt, en laatstlyk mede den gantschen toeleg heeft zoeken te verbergen, en verscheidene Complicen aangespoort zig ten spoedigsten door de Vlucht te salveeren, en hen ten dien eynde 50 Ducaten gegeeven &c.

Van den Capitein *Stachlsward* word gezegt: dat hy door den Graaf *Hard* van het ontworpen Plan naauwkeurig onderrecht zynde, zig tot Hoofduitvoerder van het zelve aangeboden en daarover met gemelden Graaf, den Capitein *Puke* en anderen te meermaalen gebesoigneerd had; dat hy het berokkend Oproer van den Loper *Ernst*, zo dra de Graven *Brabe* en *Hard* het goed vonden, zouden onderfteunen en helpen volvoeren, en ten dien einde zig van eene goede quantiteit Snaphaanen, Kruyt, Lood en ander Geweer voorzein had &c.

De Capitein *Puke* heeft geconfesseerd, en is ook door de andere Crimineele Mede Complisen overtuigd geworden, dat hy verscheidene Deliberatien met den Graaf *Hard* over het ontworpen Plan gehouden en het zelve aan den Hof-Marschalk Baron *Horn* gecommuniceerd heeft, dat hy den Graaf *Brabe* had Kogels helpen gieten; den Capitein *Stachlsward* geïnduceerd en overgehaalt, om in het Complot te participeeren, ook met de Graven *Brabe* en *Hard* wegens het volvoeren van hun Plan, en hoe men zig het berokkende van den Loper *Ernst* behoorde te nut te maken, verscheidene Conferentien had gehouden, en teffens in de Uitvoering van het Plan zekere Verrichtingen door zyn Departement overgenomen &c.

De Sergeant *Mozelius*, de gedegradeerde Onder-Officier *Christiernen* en *Escolin*, als mede de Loper *Ernst* zyn insgelyks door eigene Confessie en beëdigde Verklaringen van Getuygen geconvinceerd geworden alle en ieder van hen op zyne manier min of meer in het Complot deel genomen; en de Onder-Officieren en Gemeenen van de Guardes, als mede het Gemeen tot bereiking van het bedoelde Oogmerk, in het meer gemelde Plan verleid en opgerokkend te hebben, ook by het door den Loper *Ernst* ter ontyd geëntameerde,

doch

doch gestuite Oproer tegenwoordig geweest te zyn, daar toe Geld ontfangen en uitgedeeld te hebben, en allezins het zelve zoude volvoerd hebben, indien zy door de gelukkige Ontdekking daarin niet waren geprevenieerd geworden &c.

Dit vonnis is den 24 July aan den Graaf *Brahe*, Baron *Horn* en de Capiteins *Stacblsœrd* en *Puke* voltrokken, na dat de Gravinne van *Brahe* te vergeefs om genade by de Ryks-Stenden gesmeekt, en met haar Zoon, afscheid van haar ongelukkige Gemaal genomen had, en aanstonds met haar Vader, den Graaf, *Piper*, die alle zyne Ampten heeft nedergelegd, na het Land was vertrokken. Het is iets zonderlings dat men de goederen van die rampzaligen niet heeft geconfisqueerdt; ook heeft de Graaf *Brahe*, kort voor zyn dood, aan zyn Zoon, den Jongen Graaf *Pieter Brahe*, de beweeglyke Instructie, ter hand gesteld, die wy nu wegens de overvloed der stoffe nu niet kunnen Plaatsen, doch wy zullen dezelve in 't naastvolgen Stukje, dat half September staat uit te komen, als 't mogelyk is, invoegen.

De Graaf van *Brahe*, deedt op het schavot een zo hart roerende aanspraak, dat de Rechters en alle Aanschouwers, de tranen langs de Wangen rolden, waar na hy zeer bedaard de dood onderging; dog de Baron *van Horn*, zyn Hoofd op het Blok gelegd hebbende, stond wederom op en verzogt, dat de Executie nog een half Uur mogt uitgesteld worden om zig ter deeg met God te verzoenen, ten teken dat hem den Prikkel van het Geweten Pynigde; dog dit wierd hem geweigerd, werdende zyn Hoofd met twee slagen van het Lichaam gescheiden. Den 26 moesten de Sergeant *Mozelius* de gedegradeerde Onder-Officiers *Christiernen* en *Escolin*, als mede de Loper *Ernst*, het zelve lot ondergaan; en naderhand de nog overig gebleven zynde, als *Ekdelius*, *Helberg* en *Fischer*, haar straffe ontvangen.

DENEMARKEN.

Coppenhagen. Wy zyn nu verzekerd dat Onzen Monarch niets anders bedoelt, dan de beveiliging van den Koophandel zyner onderdanen, hebbende besloten, zo wel als het Hof van Zweden, eene volstrekte Neutraliteit, rakende de uitgeborstene Oorlog te zullen betrachten; met dat oogwit is onze Vloot na de Noord Zee onder Zeil gegaan, waar van men nog geen nader tyding heeft ontfangen.

DUITSCHLAND.

Wenen. Dit Hof doet twee Legers een in Moravie, en een in Bohemen te zamen trekken, die te zamen omtrent 100000 Man zullen uitmaken, waarom de Baron van *Klinggraaf* Minister van Pruisse, aan den Graaf van *Caunitz* heeft gevraagt; *wat het oogwit was van de groote Krygstoerustigen, die de Keizerinne Koninginne over al deedt maken*; waar op die Graaf antwoorde: *Dat haare Keizerlyke Majesteit dit nodig had geoordeeld tot zeekerheid van hare Staten, en om dezelve voor alle aanvallen te beveiligen, dog dat dit geenzints geschiedde met een oogwit om aanvallender wyze te ageren tegen eenige Mogendheid wie het ook zyn mogt, zoekende Haar Keizerlyke Majesteit volstrekt de openbare rust te handhavenen.* Daar op heeft dit Hof, aan alle de buitenlandsche Ministers een Geschrift toegezonden, om het aan de Hoven alwaar zy Resideeren bekend te maken.

Het Hof heeft een aanzienlyk geschenk doen geeven aan den Courier die de tyding van Petersburg gebragt heeft, dat Haar Ruskeizerlyke Majesteit besloten had mede te werken tot het handhavenen van de algemeene rust, en het herstellen van de Vrede tusschen Vrankryk en Engeland. De Noordsche Kroonen hebben zig op dien zelven voet verklaard, dog zyn daarom niet getreden in het Defensive Verbond tusschen de Hoven van Wenen en Versailles gesloten. Het verspreide gerucht als of het Hof van Dresde daar aan deel had genomen, is onwaar bevonden, zelvs is daar toe nog geen aanzoek gedaan, en het is niet waarschynlyk dat een der Duitsche Hoven, daar aan deel zal neemen tot dat de bovenstaande twyffelingen wat nader opgelost zullen wezen.

Berlyn. Daar zyn nog maar weinig Pruyssische Troepen in beweging, en de overige blyven in hunne Quartieren schoon zy order hebben om zich marschvaardig te houden, zynde de Koning na Silesie vertrokken om den toestand der zaken, aldaar van na by te bezien; de Courier, die na Wenen vertrokken is geen voldoend antwoord mede brengende, zo konde het gezegde Manifest van de Keizerinne wel opentlyk beantwoord worden; want schoon men te Wenen en te Versailles onzen Koning groote ontwerpen toeschryft, zo is dit maar eene losse gissing, dewyl men teffens erkend dat de Koning van Pruysse zyn voorneemen aan niemant gewoon is mede te deelen. Alhier en te Londen vermoed men dat het oogwit van de twee verbonde-

ne Hoven in 't algemeen is, de verkragting van de Duitsche Vryheid omtrent de verkiezing van een Roomsch Koning en het verdrukken der Protestantsche Vorsten en hunne Godsdienst; en in 't byzonder dat men den Koning van Pruysse *Silesie* zoude ontneemen, om de Keizerinne Koninginne in bezitting daar van te stellen; de verovering van de Aardsbisdommen en Bisdommen van *Maagdenburg*, *Minden*, *Bremen* en *Verden*, als mede het Vorstendom van Oostvriesland en de Graafschappen *Teekelenburg* en van *Lingen*, waar van men een Etablissement zoude maken voor den Aartshertog *Carel*, tweede Zoon van haare Keizerlyke Majesteiten; het wegneemen van *Cleef*, *van der Mark* en *Ravensberg*, die aan Keur-Paltz zouden gegeven worden; dat geheel *Lausnits* aan Saxen zoude komen; eindelyk, dat men de oostenryksche Nederlanden, zoude stellen in handen van den Infant Don *Philippus*, als Vorst der Nederlanden, die dan de oude Rechten van Spanje zoude komen doen herleven, dog dat hy zyne Staten in Italie zoude afstaan aan de Princesse zyne Dogter, in aanmerking van haar Huwelyk met den Aartshertog *Joseph*. Dit zyn mogelyk, volgens het genoemde Manifest maar herssenschimmen; egter zeggen eenige bekommerden gemoederen; dat 'er eenige geheime Artikelen, omtrent de Rooms Koning verkiezing zyn, is genoegzaam zeker en word niet ontkend, dog steekt daar geen quaad in waarom die dan niet opengelegt; dog den tyd zal alles leeren.

VRANKRYK.

Parys. De verwarringen in het Ryk worden dagelyks grooter. Het Parlement van Parys weigert zelvs de Edicten van de nieuwe lasten te Registreren, ende Koning wil gehoorzaamt zyn. Ondertusschen worden de Oorlogs-toebereidzelen, zo te Water als te Land, yverig voortgezet. Men meend dat het Hof voornemens is aan Engeland een tweede gevoelige neepte geeven, dog op wat wyze weet men niet, en met gissinge moet men zig niet ophouden; *Argus* zelf zou geen ogen genoeg hebben om te zien waar op alles zal uitlopen. Alle de Officieren, die op Minorka gediend hebben, zyn edelmoedig beloond. De aankomst van den Heer *Becbteof*, Russische Minister, baard veel genoegen aan dit Hof, wordende hy met distinctie behandeld. Wy leven in hope dat Spanje eindelyk mede den Oorlog aan Engeland zal verklaaren om Meesters ter Zee te worden, en zonder dit schynd men

niets

niets te durven ondernemen, dewyl de Engelsche door de eerste ramp wakker zyn geworden. De Bisschop van *Troye* die met vermaak de Rol van Martelaar blyft spelen, is te Vincennes gevangen gezet, en men verwagt dat de Aartbisschop van *Aix* een diergelyk Lot zal wedervaren, als ongehoorzaam zynde aan de bevelen van het Parlement, dog het Parlement ook ongehoorzaam blyvende aan den bevelen des Konings kan mede wel een droevige ramp treffen.

ENGELAND.

Londen. De Admiraal *Byng* is, den 11 *Augustus* onder een goed geleide, langs eenige omwegen, om hem voor de woede van het Volk op den weg te dekken, behouden te Greenwich aangekomen, gezeten zynde in eene opene Chaise, tonende wel gemoet te zyn, niettegenstaande de droevige dood van zyn Broeder *Eduard*, die dood in zyne armen uit ontsteltenis is gebleven, ziende den Admiraal gevangen neemen. Daar staat een Krygs-Raad op een der Koninglyke Jachten te vergaderen om hem te verhoren. De verbittering tegens dien Heer begind wat te bedaaren, dewyl het Gemeen als uitgewoed heeft; dog nu is het misnoegen op de Ministers groter geworden als ooit, waarom de voornaamste Inwoonders van Londen, eene aanzienlyke Deputatie gezonden hebben aan den Lord Major, met verzoek van een breden Raad te willen beleggen, tot het opstellen en presenteren van een Adres aan den Koning over den tegenwoordige niet zeer voordeelige toestand van zaken; welk voorbeeld door alle de Graafschappen, Steden en Vlekken van Engeland, zekerlyk gevolgt staat te worden, het geen van gevolgt kan zyn.

Het nemen van Schepen en het opbrengen van die Neuteraal zyn, gaat zyn gang, schoon de buitenlandsche Ministers daar tegen ernstige vertogen gedaan hebben: Men heeft hen geantwoord, dat men voor alle mishandelingen zorge zal zoeken te dragen; dog dat men geresolveerd bleef, alle toevoer van Materialen, Ammunitie of Contrabande Goederen na de Vyandlyke Gewesten te beletten; en men verwagte, dat de Neutrale Mogendheden goede order zouden stellen dat geene van hunne Schepen in dat geval zoude worden bevonden.

De Krygs-toebereidzelen, zo te Water als te Land, werden met de uiterste vlyt voortgezet, zonder geld te ontzien, want de Ministers vinden zig genoodzaakt een eclatante onderneeming te doen, in

hoo-

hoope dat die wel zal gelukken voor dat het Parlement den 28 September vergaderd, om te konnen tonen dat de groote toegestane gelden niet geheel nutteloos verspild zyn, want veele zullen die Heeren verantwoordelyk voor alles zoeken te maken. Het algemeen gevoelen is dat die onderneeming op *Corsica* ziet, schoon men aan 't Hof voorgeeft dat 'er geheel iets anders bedoeld word.

De Generaal Fowke, gewezen Gouverneur van Gibralter is, door de Krygsraad, van de tegen hem ingebragte beschuldigingen vry gesproken, hebbende hy volgens zyne Instructien gehandeld, en hy heeft veele zaken na waarheid aangetoond, die den Admiraal *Byng* grotelyks verontschuldigen, zynde alles toe te schryven aan de dubbelzinnige orders die dien Admiraal had mede gebragt. Dit doet nu groot en klein schreeuwen tegen hem onder wiens ogen die bevelen zyn opgesteld. De Koning heeft een voornaam Heer, zo men zegt, den Hertog van Cumberland, gelast het gedrag van het Ministerium grondig te onderzoeken of men ook eenige ontrouw konde ontdekken, ondertusschen verzekerd men, dat de Generaal *Fowke* afgedankt, en zyn Regiment aan den Heer *Jeffreys* is gegeeven, die zig zo dapper op Minorca gedragen heeft, het geen veel genoegen aan het Gemeen geeft, dewyl het blykt dat *Fowke* niet alles heeft gedaan dat hy konde doen.

NEDERLANDEN.

Verbaal van de berugte Marmersteene PREDIK-STOEL, *geplaast in de Gereformeerde Groote Kerk, binnen de Stad Dordrecht.*

De daarstellinge van dit uitmuntende Gewrogt der edele Beeldhouwkunde, trekt zyne herkoomst uit d'edelmoedige Milddadigheid van wylen den Heer *Hendrik van der Vugt*, in zyn Leven *Rafinadeur* binnen *Dordrecht*. Dien gedenkwaardigen Man, heeft tot eenen Predikstoel met zyn Kap, als meede eene uitsteekend Hek om het Doophuis, by uitterste wille gemaakt gehad, een somme Gelds, op 25000 Guldens begroot wordende; tot Volbrengers van deeze zyne laatste goede wille aanstellende, de waardige Heeren *Gysbert de Lengh* en *Pieter Vernimme*, zyne goede Vrienden. Die twee getrouwe Uitvoerders van 's Mans welbehagen, hebben na 't Sterven huns Vriends, een goed begin gemaakt van het thans zo loflyk volvoerde Werk, uitziende naar bekwaame Werkmeesteren en Konstenaaren, en naar de stoffe, waar uit zo waardig een Gewrogt

dienden te worden gebeiteld, enz. Den laatstgenoemde der welgemelde Heeren, geniet thans het edele vermaak van te zien het kroonende einde van zyn pryslyk pogen, maar den eerste, Oud van dagen wezende, is die van hem zovaak gewenste zielsvergenoeging (dat jammer is) onttogen geworden door den Dood, dewelke hem, nu omtrent een jaar verleden, zynen waarden Vriend heeft doen volgen; met hem nalatende d'onverzwindbare reuke van edelaartige Mildaadigheid, te vinden binnen *Dordrecht* in een *Hofjen*, ter huisvesting en voeding van onvemogende goede Luiden, door hem gestigt.

Om ons tot den vol kunstigen Predikstoel te wenden, dezelve, is eerstlyk ontworpen geworden in een *Model* van 1½ Voet hoogte, met Kap, Trap, en Leuning, ten einde daar naar een van Hout zoude konnen worden getimmert een ander *Model*, van volkomene hoogte en omtrek, 't geen A°. 1752 begonnen en volbragt werd by *Jan Havenaar*, Mr. Timmerman, t'*Amsterdam*. Dien Houten Stoel, met wel geknede Kalk behoorlyk overdekt, en die Kalk de gedaante gegeven zynde, waar naar de waare Stoel, uit zuiveren Marmer moest worden gebeiteld, werd ten proeve voorgesteld aan de Heeren Uitvoerers en *Fabryk*, dewelken na bezieninge, dezelve goedkeurden en aan den zeer kundigen Werkmeester, ter Volvoeringe van 't Werk daar stelden. Dien Werkmeester en Kunstenaar is den beroemden *Duitsen* Kunst-Beeldvormer in Steen, Hout, Koper, Loot enz., ASMUS FRAUEN, 's *Amiraliteits* Beeldhouwer en Steenhouwer in Comp. t'*Amsterdam*; woonende op den Binnen-Amstel, alwaar hy dit Proefstuk tot volmaaktheid heeft volbragt gehad, zo dat het in deeze jaare 1756, dagelyks door veele Luiden van den eersten Rang en anderen Kunstenaren, bezien geweest zynde, de goedkeuring van een ieder onpartydige heeft verworven, ter onverstervelyke eere van den edelmoedige Geever, en tot lof van den Maker. 't Geen in deezen heerlykee Kansel, gehouwen uit witten *Statuen* Marmer, nog behalven de Kunst uitschitterd, is de gants wonderlyke en ongewone praktyk, waar meede de Stucken derzelver zyn by-eengevoegd en in den anderen gesloten; dermate dat men, dit beschouwende, zig verpligt vind t'overwegen, of dit overtreflyk Gevaarte, indien 't uit een eenig stuk Marmer konde worden gehouwen, ook meerder t'achten zoude wezen dan nu, daar 't uit onderscheidene Stucken is bestaande; De Kap tot den Stoel behorende, en, gelyk het Doophek, uit kostlyk root *Magboni* of *Magoggen*-Hout vervaardigd, verdiend meede allen

len lef, door de kunstryke hand van .... *van der Linde*, Mr. Timmerman te *Dordrecht* getimmert; en met uitmuntend verheven Beeldwerk geçierd zynde door eene der eerste Beeldsnyders van die Stadt.

Dit schone steene Kunst Gevaarte is in de Maand *July* 1756, uit een genomen en in onderscheidene Kassen zorgvuldiglyk gepakt zynde, *t'Amsterdam* ingescheept en verzonden geworden naar *Dordrecht*, alwaar 't ook gelukkiglyk aankwam en ontscheept werd by den toevloed van een telloze juighende Menigte, dus verheugd dat men ter vervoering niet nodig hadde Paarden te bezigen, alzo duizend rappe handen volvaardig waren om den Predikstoel als in zeegestaatsie, te trecken naar gemelde Hoofd-Kerke, waar in men ze t'zedert heeft opgericht en in een gesloten gehad onder op- en toezicht des Kunstenaars, met zodanig een goeden uitslag, dat een ieder, aangemerkt het gewigt en tederheid des werks, 'er over als versteld staat; wordende thans het weinige dat 'er nog aan ombreekt in behoorlyke orde gebragt door bekwame Werkluiden.

Dus is, onder Gods zegen, gelukkiglyk ten goeden einde gebragt dit pryswaardige Werk, 't welk klaarlyk doet zien, dat ter vervaardiging van zo roemryk een Kunststuk, niet nodig zy, *Italië* of andere Kunstvoedende Oorden te doorkruissen, ter bekominge van hiertoe geoeffende Kunstenaaren, daar ons Vaderland nog zulke groote Geesten is voortbrengende, dewelken indien ze anders maar wel worden beloond en aangekweekt, zig in staat bevinden om deszelfs Lofwaardigheid uit te breeden.

Onzen Lezeren dus tot voor den opgerigten Predikstoel gebragt hebbende, geloven wy geen ondienst te zullen doen, met hen, in een volgende Stukje van onzen *Mercuur*, 't welk wy, als een vervolg van *Augusty*, op half *September* uit te geven, gezind zyn, onder andere zaken voor te dissen, een vervolg van dit verhaal, of wel een meer Stuksgewyze beschryvinge van dit uitmuntend Werkstuk, van de Bybelsche Geschigten in Taferelen, daar op uitgehouwen, en van alle het geene daar weiders toe behoort; zullende hetzelve verheerlykt zyn met een Kunstige Plaat, dien Predikstoel enz. juistelyk verbeeldende, dus fraai en zinlyk uitgevoerd, dat wy achten datze een ieder zal veraangenamen en voldoening geven.

De verwagt wordende Oost-Indische Schepen, zo in deeze als andere Landen, komen van tyd tot tyd, gelukkig binnen, waar van wy de Cargaas, ten dienste der Kooplieden, alhier laten volgen:

CARGAAS

Van de navolgende Oost-Indische Schepen.

STADWYK, 'T HUYS TE MANPAD, AMELISWEERDT van *Batavia*, OVERNES, en de SPAARZAAMHEID van *Ceylon*; HAARLEM, en SLOTEN van *China*, WILDRYK van *Bengalen*, alle voor Amsterdam. TORENVLIED, NIEUW-VYVERVREUGD en de JAGER van *Batavia* NIEUW NIEUWKERK van *China*, voor *Zeeland*, DELFT van *Batavia* voor *Delft*. De STANDVASTIGHEID, JERUZALEM van *Batavia* voor *Rotterdam*. LUGTENBURG van *Batavia*; de GETROUWIGHEID van *China* beiden voor *Hoorn*. LANGEDYK, PERSYNENBURG van *Batavia* voor *Enkhuyzen*, Waar van de meesten reeds gearriveerd zyn. Deeze Schepen hebben mede gebragt:

2558275 p. *Bruyne Peper*. 23885 p. *Witte Peper*. 120000 p. *Nagelen* 275321 p. *Noten*. 83006 p. *Fouly*. 346240 p. *Canneel*. 1000051 p. *Poeijer Suyker*. 9033 p. *Geconfyte Gember*. 3000 ps. *Geconfyte Noten*. 70 *Potjes Geconfyte Nagelen*. 1694732 p. *Salpeter*. 17532 p. *Malax Tin*. 22500 p. *Spiaulter*. 348879 p. *Sapanhout diversch* 155950 p. *Caliatourshout*. 19381 p. *Swart Ebbenhout*. 12799 p. *Indigo Javaasch*. 14985 p. *Chineese Kurkuma*. 40000 p. *Javasche Kurkuma*. 120000 p. *Persiaansche Roode Aarde*. 9450 p. *Mallebaarse Cardamom*. 2400 p. *Cylonse Cardamom*. 950 p. *Javasche Cardamom*. 3529 p. *Catchou*. 10006 p. *Campher*. 12000 p. *Borax*. 13751 p. *Benjuin*. 12690 p. *Radix China*. 12600 p. *Radix Gallinga*. 1993 p. *Rhabarber Chineese*. 6029 p. *Lange Peper*. 6125 p. *Cubebe of Staartpeper*. 2000 p. *Gom Olibanum*. 208 p. *Gom Gutte*. 1268 p. *Gom Aloë* 1000 p. *Gom Merrhe*. 5131 p. *Star Annys*. 6159 p. *Gomlak op Stokjes Siams*. 2 ps. *Lapis Bezoar*. 1487 p. *Paarlmoer* 484¾ *Caraat Ruwe Diamanten*. 2 ps. *Oost-Indische Rariteyten*. 39362 p. *Cauris* 3051750 p. *Javasche Coffy*. 32500 *Ceylonsche Coffy*. 163329 p. *Thee diversch van Batavia*. *Thee direct van China*. 25038 p. *Thee Groene of Songlo*. 2317148 p. *Thee Boey* 170090 p. *Thee Congo*. 99985 p. *Thee Chauson*. 10921 p. *Thee Heysant*. 1 ps. *Handrotting van Massis Sawas met een goude Knop*. 1 ps. *Handrotting, met een goude Knop*. 15200 p. *Bengaalsche Zyde divers*. 20036 p. *Chineese Zyde*. 8 p. *Javasche Ruwe Zyde*. 6000 p. *Florette Garens*. 3000 p. *Bengaalsch Cattoene Garen*. 5002 p. *Suurats Cattoene Garen*. 19300 p. *Tutucoryns Cattoene Garen*. 40625 p. *Javaasce Cattoene Garen*. 5967 p. *Cattoene Garens Cormandels*. 11904 p. *Kirmansche Wolle*, 26 *Kelders Japansche Soya*. 42 *Leggers Arrak* 644 *Kassen Porceleynen van China*.

Catoene Lywaten.

2418 ps. *Casse Bengale*. 1000 ps. *Casse Bohaarsche*. 519 ps. *Hummans*. 200 ps. *Adenthys*. 193 ps. *Sanen*. 200 ps. *Sologesjes*. 1083 ps. *Mallemolens*. 300 ps *Dourkassen*. 100 ps. *Therindains*. 80 ps. *Tansjeeps*. 600 ps. *Gingams divres*. 2400 ps. *Chelassen divers*. 1900 ps. *Tukkerys*, 700 ps. *Sirsikken Deniakaly*. 97 ps. *Thee Paays*. 450 ps. *Sichtermans Zaay*. 95 ps. *Keper*. 1820 ps. *Lacboriassen*. 1310 ps. *Photassen* 180 ps. *Kismis Neusdoeken*. 100 *Harripaalsche Neusdoeken*. 100 ps. *Pinas Kors*. 91 ps *Alegiassen de Malda*. 19220 ps. *Roemaals diversch*. 20870 ps. *Betbilles divers*. 4480 ps. *Amiertjes*. 1800 ps *Deriabadys*. 600 ps *Mouris divers*. 8520 ps. *Bastas divers*. 800 ps *Pautkas of Dongrys*. 480 ps *Pathamerophoe*. 1200 ps. *Caatebes divers*.

vers. 9400 ps. *Calamanganys.* 36 ps. *Javaanse Kleedjes.* 1600 ps. *Percallen.* 7190 ps. *Gerassen divers.* 29960 ps. *Salempouris divers.* 33840 ps. *Guineesch divers.* 400 ps: *Gedrukte Neusdoeken.* 1132 ps. *Brandanoes.* 17008 ps. *Nankings Linnen.* 480 ps. *Soesjes.*

Zyde Stoffen.

405 ps *Armosyne diversch.* 80 ps. *Restassen.* 2300 ps. *Potsjes Damasten divers.* 1000 ps. *Meubel Damasten.* 4300 ps. *Pekings of Rol Arm. diversch,* 300 ps. *Pour de Soye.* 200 ps. *Sattyne diversch.* 800 ps. *Gorgorons diversch.* 1412 ps. *Pelangs divers.* 99 ps. *Loas Witte Effene.* 50 ps *Japansche Zyde Rokken.*

Carga van de Schepen FREDERIK en LOUIZA van *Tranquebar* en DE KONINGINNE JULIANA MARIA, uit *China* te *Koppenhagen* gearriveerd.

Het Schip de FREDERIK en LOUIZA brengt mede:

258602 ps. *Salpeter.* 80395 p. *Caliatoursbout.* 193134 p. *Peper.* 132 p. *Opium.* 9 *Fasten Arak.* 10512 ps. *Pano Comprido divers.* 1861 ps. *Salempouris divers,* 3504 ps. *Pano Canari Camis divers.* 1034 ps, *Pano Camis divers.* 873 ps. *Murri divers.* 202 ps. *Durias divers.* 116 ps. *Betilles divers.* 40 ps. *Suckerdon.* 201 ps. *Zersak.* 252 p, *Gingangs divers* 308 ps *Callewappu divers.* 2400 ps. *Chitsen.* 26710 ps. *Neusdoeken divers, en* 4515 ps. *Soot Romals.*

Het Schip DE KONINGINNE JULIANA MARIA.

7854 p. *Gallinga.* 14108 p. *Radix China.* 2788 p. *Star Annys.* 12192 p. *Sago.* 3593 p. *Borax.* 11971 p. *Rhabarber.* 4776 p. *Snoer-Rotiingen* 650885 p. *Thee Boey.* 98253 p. *dito Congo* 6117 p. *dito Peccoe* 1103 p. *dito Ziou-Zioung. Pecooe.* 2496 p. *dito Ziou Zioung.* 432 p. *dito Patrie Ziou Zioung.* 2634 p. *dito Bing.* 22410 p. *dito Songlo.* 10691 p. *dito Heysan Schin.* 8039 p. *dito Heysan.* 102 p. *dito Heysan-Gobbi.* 10317 p. *Zyde Stoffen, en een groote Party Porcelynen.*

De Directeuren van de Deense Asiatische Compagnie te Koppenhagen zullen den 6 *September*, verkopen de navolgende Goederen.

Direct van *Tranquebar* en *Bengalen* ontfangen te weeten: 438062 p. *Salpeter.* 158280 p. *Caliatoursbout.* 323134 p. *Peper.* 132 *Opium.* 14 *Fustagien Arak.* 10548 ps. *Pano Comprido.* 1864 ds. *Salempouris.* 3804 ps. *Pano Canari Camis.* 1114 ps. *Pano Camis.* 1340 ps. *diverse Murrien.* 202 ps *Douriassen.* 167 ps. *Betbilles.* 117 ps. *Utisal.* 201 ps. *Sirsack.* 214 ps. *Suckerdon.* 312 ps. *Gingangs.* 388 ps. *Callewappu* 2400 ps *Chitsen.* 27310 *Neusdoeken.* 6915 *dito Soet Roemals.* 11284 ps. *Gerrassen* 802 ps. *Mòrrisotta.* 904 ps. *Chilli.* 532 ps. *Sirsack.* 644 ps. *Abatsi.* 2110 ps. *Bastas de Jugdia.* 450 ps. *Sandre Copees.* 97 ps. *Dorias de Corsisolla.* 33 ps. *Tafter de Cazembuzar.* 5910 ps. *diverse Romals.* 2802 ps. *Kismis* 700 ps *Siapa Roemals*, nevens eenige Cattoene Lywaaten van voorgaande Verkoping overgebleven. En op den 15 *September* daar aan volgende de volgende Goederen, van *Canton in China* ontfangen, te weeten: 12192 p. *Sago* 14108 p. *Radix China.* 7854 p, *Gallinga* 11971 p. *Rhabarber.* 3593 p. *Borax.* 2788 p. *Star-Annys.* 4776 p *Binel-Rottingen.* 650885 p. *Thee Boey.* 2496 p. *Thee Ziou Zioung.* 432 p. *Patrie Ziou Zioung.* 98253 p. *Thee Congo.* 6117 p. *Thee Pecco* 1103 p. *Thee Ziou Zioung Pecco.* 22410 p. *Thee Songlo.* 10691 p. *Thee Heysan Schin.* 8030 p. *Thee Heysan.* 102 p. *Thee Heysan Gobbi.* 2634 p. *Thee Bing.* 600 ps. *diverse Pour de Soye.* 1634 ps. *diverse Damasten.* 306 ps.

diverse Satynen. 680 ps. *diverse Illustrings.* 1536 ps. *diverse Pequins.* 100 ps. *Gebloemde Pour de Soye.* 40 ps. *Grisetten.* 50 ps. *Triumphant.* 32 ps. *Lampassen.* 250 ps. *Pelangs.* 30 ps. *Neusdoeken* 5040 ps. *diversche Nanquinse Stoffen*, nevens diverse Soorten Porceleyn, als mede eenige Thee van voorgaande Verkoping overgebleven.

De Bewindhebbers van de Oost-Ind. Comp. te Gothenburg, zullen den 6 September (in plaats van de 23 Augusti) verkopen.

De onverkogte THEE-BOEY, met het Schip *Frederik Adolph* laastleden Jaar aangebragt; de Lading, Thee-Boey en de onverkogte Congo-Soatchon Thee, laastleden Jaar aangebragt met het Schip *de Eenigheid*; en voorts de Lading van dit Jaar mede gebragt met het Schip *Prins Carel*; daar by word te kennen gegeeven, terwyl het verwagt wordende Schip *Sophia Albertina* nog niet is gearriveerd, dat wegens verkoop van deszelfs Lading niet is gedetermineerd.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, in 't Oude Zyds Heeren Logement den 9 *Augustus* 1756. Verkogt, deeze volgende Perceelen en hebben mogen gelden.

Angeliersstraat, (*H. Laarman en M. Elders*, Een Huis en Erve in de) op de hoek van de kromme Tuinstraat *f* 2550 in slag *f* 250 opgehoude.

Baangragt, (*S. Voltelen, I. van Eyk en F. Römer*, Een Huisje en Erve op de) by 't Franse Padt. *f* 300 in slag *f* 20.

Baangragt, (*D. van Schorrenberg, J. Roos en M. vander Linde*, Een Huis en Erve op de) by de Passeerdersstraat. *f* 850 in slag *f* 125.

Elandsstraat, (*H. Laarman en M. Elders*, Een Huis, drie Agterhuizen en hunne Erven, in de) en de Agterhuizen in de Bosse Gang. *f* 2700 in slag *f* 100 opgeh.

Herberg, (*H. Laarman en M. Elders*, Een) genaamd de Valk, op Stadsgrond buiten de Raampoort. *f* 2800 in slag *f* 100 opgehouden.

Hofstee, (*C. Heeneker en H. Sluiter*, Een) genaamd Reygersbos, met deszelfs Huisinge, Stallinge, &c. met twee Huismans Woningen; Stallinge, &c. beneevens de Annexe Landeryen, alles met den anderen groot 83 Morgen, in Een Koop, leggende onder den Geregte van Ouderkerk, in de Bullewyk. *f* 10800 in slag *f* 200 opgehouden.

Heeregragt, (*J. Cloppenburg en H. van Toll*, Een Huis en Erve op de) benoorde de Lelystraat. *f* 11500 in slag *f* 550 opgehouden.

Heeregragt, (*H. Sluyter*, Een Huis en Erve op de Nieuwe) over de Plantagie. *f* 10550 in slag *f* 400 opgehouden.

Hoedemakers Padt, (*H. Campen*, Een Tuin en Huisingen op het) daar La Retraite boven de deur staat. opgeloopen *f* 5000 opgehouden.

Huidestraat, (*S. Voltelen, I. van Eyk en F. Römer*, Een Huis en Erve in de) Zuidzy. *f* 2900 in slag *f* 200

Laurierstraat, (*J. Roos en H Sluyter*, Twee Agterhuizen en Erven in de) Noordzy, tusschen de laatste Dwarsstraat en Baangragt. *f* 500 in slag *f* 50.

Lindestraat, (*D. van Schorrenberg*, De helft in een Huis en Erve in de) Noordzy. *f* 975 in slag *f* 70.

Looyersgragt, (*D. van Schorrenberg, J. Roos en M. vander Linde*, Een Huis en Erve op de) Noordzy. *f* 2650 afgeloopen.

Loo-

Looyersgragt, (*D. van Schorrenberg*, *J. Roos en M. vander Linde*, Een Huis en Erve op de) Noordzy. *f* 2700 in flag *f* 300.

Looyersgragt, (*D. van Schorrenberg*, *J. Roos en M. vander Linde*, Een Huis en Erve en een Agterhuis op de) Zuydzy. *f* 1625 in flag *f* 4.

Looyers Dwarsstraat, (*D. van Schorrenberg J. Roos en M vander Linde*, Een Huis en Erve in de tweede) 625 in flag *f* 30.

Lyfrenten, (*J. Roos en H. Sluyter*, Een Jaarlykse) ten Lyve *Antje Cornelis*, groot *f* 30:- 's Jaars. *f* 230 in flag *f* 5.

Negelantierstraat. (*D. van Schorrenberg*, *J. Roos en M. vander Linde*, Een Huis en Erve in de) Noordzy. *f* 1150 opgeloopen.

Passeerderstraat, (*D. van Schorrenberg J. Roos en M. vander Linde*, Een Huis, Agterhuis en Erve, in de) 775 in flag 175.

Pieterstraat, (*D. van Schorrenberg*, *J. Roos en M. vander Linde*, De Helft in een Huis en Erve in de St) *f* 1250 in flag *f* 200.

Ridderstraat, (*D. van Schorrenberg*, Twee derde parten in een Huis en Erve in de) digt aan de Oude Schans. *f* 500 in flag *f* 20.

Smallepadt, (*J. Roos en H. Sluyter*, Een Huis, Achterhuis en Erve op 't) benoorden de Haerlemmer Poort. *f* 875 in flag 9.

Tuinstraat, (*J. Roos en H. Sluiter*, Een Huis en Erve in de blinde Hoek van de kromme) *f* 225 in flag *f* 6.

Tuinstraat, (*J. Roos en H. Sluiter*, Een Huis en Erve in de blinde Hoek van de kromme) *f* 225.

Tuinstraat (*J Roos en H. Sluiter*, Een Huis en Erve zynde twee Wooningen onder een Dak, in de kromme) Zuydzy, op de Westerhoek van de blinde Hoek, in een Koop. *f* 170 in flag 10.

Wagestraat (*L. van Willigen en A. Alens*. Vier Huizen in een Koop, in de) *f* 750 in flag *f* 40.

Deeze volgende zyn geveild den 16 *Augustus* 1756.

Hofsteede, (*J. van der Streng en Hoeneker*, Een) genaamd Velser Hooft, met deszelfs Huisinge, Stallingen, en nog vier Wooningen, geleegen in den Gerechte van Velsen. *f* 30000 in flag *f* 3000 opgehouden.

Oudekennissteeg, (*J. van der Streng*, Een Huis en Erve in de) *f* 2500 in flag *f* 300 opgehouden.

Rooseltraat, (*J van der Streng*, Een Huis en Erve in de) Noordzy. *f* 1700 in flag *f* 200 opgehouden.

Roosestraat, (*S. Klink en J. Slebis Hendriksz.* Een Stal in de) Noordzy, by de Baangragt. *f* 1300 in flag opgehouden.

Tuin, (*S. Klink en J. Slebes Hendriksz.*, Een) en Huizinge genaamd Italiën, aan de overzyde van de Overtoomsche Vaart. *f* 1000 in flag 25 opgehouden.

Deeze zyn Verkogt den 23 *Augustus* 1756.

Angeliersgragt, (*P. Scheltema*, Drie Huizen en Erven in een koop, naast den anderen op de) Zuidzy, op de hoek van de kromme Tuindwarsstraat. *f* 200 in flag 9.

Cingel, *P. van der Heiden*, Een Huis en Erve op 't) benoorden de Brouwery de Swaan. *f* 7700 in flag *f* 175.

Elandstraat, *J. J. Lindeman*, Een Huis en Erve in de) *f* 130 in flag *f* 10,

Grafsteede, (*J. de Raad en J. van Wattens*, Een) in de Oudekerk, derde lang No. 37 Noordzy. *f* 80 in flag *f* 30.

Hof

Hofsteede, (*G. Clemens*, *P. de Mortier en A. de l'Hommel de Jonge* hebben o Woensdag den 11 Augustus 1756, in Bergenvaarders-Kamer buiten de Utrecht sche Poort verkogt, Een Capitaale en welgelegen) aan de Buiten-Amstel b de 800 Roeden met deszelfs Heeren Huis, Koetshuis en Stallinge, en des An nex Weyland groot 16 Morgen, als mede Marmere en andere Beelden, Ka pitaale Groep extra Spheer &c. *f* 17100 in slag *f* 400.

Hofsteede, (*C. van Arrewyne en W. van Ebbenhorst*, Een) genaamt Gynvreugd met deszelfs Stallinge Huisinge &c. benevens vyf Kampen Weyland, gele gen aan de Oostzy van 't Gein, *f* 10000 in slag *f* 100.

Kerkstraat, (*P. van der Heide*, Een Huis en Erve in de Amstel) Oostzy tu schen de Leydsegragt en dito straat. *f* 5100 in slag *f* 2.

Keyzersgragt, (*A. Mensendyk en J. Posthumus*, Een Huis en Erve op de) Zui zy en een Huis en Erve in de Kerkstraat daar agter, in een koop resp., tu schen de Spiegel en Leidsestraat. *f* 24700 in slag *f* 1400.

Lelystraat, (*P. van der Heide*, Drie Pakhuizen en hunne Erve in de) genaam de Moutery in de Werf, Westzy. *f* 2000 in slag 3600.

Marken, (*P. van der Heide*, Een Huis en Erve op) en een Agterhuis in de o de Biksteenegang. *f* 1100 in slag *f* 225.

Negelantierstraat, *P. Scheltema*, Een Afbreuk of leedig Erf in de) by de Baan gragt, in de wyde Gang. *f* 10 afgeloopen.

Nieuwenbrugsteeg, (*W. Ebbenhorst J. Beudeker*, *D. van Schorrenberg*, *en J. Lafrens*, Een Huis en Erve in de) *f* 8950 in slag 100.

Prinsegragt, (*J. de Raad*, *en J. van Wattens*, Een Huis en Erve op de) over de Amstel-Kerk. *f* 7100 in slag *f* 700.

Scheeps Timmerwerf, (*N. Bremer*, Een) genaamd de Leeuw, met deszelfs opstallen en drie Woonhuisjes nevens den anderen, in een koop, op Stads Grond op de Kadyk. *f* 2650 in slag *f* 450 opgehouden.

Schoorsteenvegerssteeg, (*J. J. Lindeman*, Een Huis en Erve in de groote Kruis of) *f* 750 in slag *f* 50.

Tuinstraat, (*P. Scheltema*, Een Huis en Erve in de kromme) *f* 200 in slag *f* 10.

Tuinstraat. (*H. van der Horst*, Een Huis en Erve in de) Noordzy. *f* 425 in slag 20 opgehouden.

Verfmoolen, (*J. J. Voute D. van Schorrenberg en H. van Veen*, Een) genaamd de Koning David met zyn Huizinge en Lootsen, op Stads Grond, tusschen de Leidse en Raampoorten. *f* 7500 in slag *f* 1200.

Visscherstraat, (*A. Alens en F. R. Danielsz.*, Een Huis en Erve in de binne) in de wyde Gang. *f* 850 in slag 50.

Vyzelstraat, (*C. Rol*, *R. Peereboom Junior en C. 's Graveland*, Een Huis en Erve in de) Oostzy, met een Agterhuis daar agter in de bonte Kalfsvelsteeg. *f* 2000 in slag 10.

Vyzelstraat, (*C. Rol en R. Peereboom Junior en C. 's Graveland*, Een Huis en Erve in de) Westzy, voorby de Reguliersdwarstraat. *f* 2800 in slag *f* 375.

Weterings Dwarstraat, *W. van Otterlo*, Een Huis en Erve in de) Westzy, *f* 2000 in slag *f* 6.

LYST der WEEK-DOODEN in de Maand Augustus 1756, binnen Amsteldam

Van den 1 tot den 7 Augustus - 124	Van den 14 tot den 21 Augustus - 128
Van den 7 tot den 14 dito - 112	Van den 21 tot den 28 dito - - 116

Het Convoy na Curacao, *is vast gesteld uit* Texel *te Zeylen, na den* 20 September 1756. *als mede na den* 26 *dito*, *na* Lisbon *en* Cadix, &c.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand SEPTEMBER 1756. *Eerste Stuk.*

AZIA.

BATAVIA. *Geduurende de Maand January 1755, vallen de navolgende Tydingen van hier te melden.*

DEn 3de, wierd Mr. *Thomas Schippers*, Koopman en Fiscaal te Malacca, aangesteld tot Advocaat Fiscaal van India, in plaats van den Overleeden Mr. *Willem Cras:* En in plaats van den Heer *Jacob Alexander van der Werp*, tot Eerste Resident van Palembang, is benoemd den Koopman *Huybert de Heere*, in wiens plaats als Administrateur te Bantam *Izaac Mons*, als Koopman optreed, die als Commissaris van Zee en Commersie Zaken, vervangen zal worden door *Cornelis Oostwalt*, onder Koopman, *J. George Raasveld* is van de Reyze na Ternaten geexcuseerd, en de Gouverneur *Barel* zal de hoofd Administratie te Banda, by provisie, waarnemen. *Nicolaas Harting*, Gouverneur van Java is verkoren tot Plenipotentiaris in de Vredehandeling met *Pangerang Mancoe Boeini* ofte Sultan *Hansing* Colboema.

Den 7de, is Capt. *Cornelis de Quak* op Wiltryk, tegens den Schip. *Pieter Andries Lintholm* op 't Retourschip *Ruiterveld* verwisseld, en op 't vacante Schip de Liefde gesteld, Schip. *Pieter Jongendyk* in plaats van *Petrus Victor Caats*. In plaats van den Overleden Mr. *Jan Steven Ode*, is ter voorzittend Lid in den Raad van Justitie dezes Kasteels, benoemd Mr. *Jacob Willem Bake*. *Anthony Boonen* Onder Koopman is aangesteld tot eerste Administrateur in 't Provisie Magazyn, als Koopman; en *Ysbrand Vincent*, Onder Koopman, treed in zyn plaats op als tweede.

Den

Den 10de Is Schipper *David Kugelaar* geplaatst op Hageveld, in plaats van *Pieter Jongendyk*.

Den 13de Is Overleden *Julius Valenteyn Steyn van Golonesse*, eerste Raad en Directeur Generaal.

Den 14de wierd in deszelvs plaats geeligeerd *Petrus Albertus van der Parre*, Raad Ordinair. Tot geassumeerde Leden by den Raad van Justitie zyn benoemd *Anthony Everhard Meder*, Opper-Koopman; *Hendrik Reydon*, Schepen; Mr. *Willem Arnold Alting* en Mr. *Petrus Schrik*, Kooplieden, zullende den Lt. *Jan Christiaan Verhard* na Ternaten gaan Militeren.

Den 16de Is 't Schip Anelteyn na Banjermassing aangelegt.

Den 31ste zyn in plaats van *Jan Schreuder*, *Christiaan Elzevier*, en Mr. *Mauritsz Theodorus Hilgers*, tot Ouderlingen der Gereformeerde Gemeente benoemd, *Roedolf Blok*, Oud Directeur van China, en *Reynier Harmens*, Koopman, nevens de Burgers *Urbanus Bresyn*, *Olivier van Vlierde*, *Jan de Ruyter* en *Anthony Helmans*: En tot Diaconen, in plaats van *Jacobus Mersen*, *Hendrik Houtuyn*, *Arnoldus van den Velde* en *Noach Bouquet*; de Onder-Kooplieden *Rogier*, *Willem 't Houten Hoofd* en *Jan Hendrik Bornwater*, nevens de Burgers *Johannes de Haan* en *Karel Braat*. De Koopman *Jacobus Mersen*, is tot Schepen deezer Stad benoemd, in plaats van den Koopman *Reydon*.

Het Vervolg hier na.

NOORD-AMERICA.

Schoon alhier nu en dan, tusschen de Engelschen en Franschen, eenige Schermutzelingen voorvallen, wagten de eerste na de aankomst van den Generaal *Londoun* uit Engeland, om den Veltocht met ernst te openen. Tusschen de Fransche Oorlog-Schepen, de Heros, gecommandeerd door den Heer *Beaussier*, d'Illustre, Capt. *Montalais*, nevens de Fregatten, de *Licorne* en de Sirene, onder de Luitenants *la Regandiere* en *Brengnon* en twee Engelsche Oorlogschepen, van 74 en 64 Stukken geschut, en twee Fregatten, is een bloedig Gevegt voorgevallen omtrent drie Mylen ten Zuiden van Quebec, wordende door den Nacht gescheiden.

AFRICA.

Tunis. Het Leger der Algerynen, ſterk 50000 Man, voorzien met een talryke Artillery heeft deeze Stad belegerd, die zig wel defendeerd, dewyl alle de Ingezetenen de Wapenen hebben opgenomen. Hier leggen tot onze byſtand 2 Maltheeſe Oorlog-Schepen en 4 Galeyen, die den Dey, met zyn Familie en Schatten, des noods, na Maltha zullen overvoeren.

EUROPA. TURKYEN.

Conſtantinopolen. De Mufti of Turkſe Paus is in ballingſchap gezonden, en is door de Kadileskier van Romelien opgevolgt. De Peſt woed, door de hitte, nog veel ſterker als voorheen.

ITALIEN.

Minorca. De Engelſche Admiraal *Hawke*, met 24 Oorlogſchepen, houd dit Eiland ingeſloten, neemende alle de Franſche Schepen weg die ons byſtand moeten verlenen, zo dat wy aan veele zaken gebrek beginnen te krygen. Eenige Engelſche Fregatten kruiſſen op de hoogte van Toulon om den Admiraal *Hawke* kenniſſe te geeven zo dra de Franſche Vloot, onder *Galiſſoniere* in Zee ſteekt, hebbende order een Zeegevecht te wagen. Men verſtaat dat de Engelſche Vloot, in de Middelandſche Zee, tot 40 Schepen van Linie verſterkt zal worden.

Gibraltar. Wy zyn zeer op onze hoede tegen Spanie, te meer, dewyl de Koning van Spanje een ſterke Fortreſſe doet bouwen, op den uithoek van Ceuta, tegen over deeze Stad gelegen, waar door het naauw van de Straat nog verder belemmert ſtaat te worden. De Schepen, aan boord hebbende drie Regimenten, ter verſterking van ons Guarnizoen, zyn uit Engeland gearriveerd, zo dat men nergens voor vreeſt.

SPANIE

De Koning heeft bevel gegeeven, eenige Oorlogſchepen, onder den Schout by Nacht *Don Pedro Stuart*, ter beveiliging van den Koophandel in Zee te doen ſteken. Men verſtaat dat de Koning, ter herſtelling van de Vrede, Engeland heeft aangeboden, de reſtitutie van Minorca, mits Gibraltar verwiſſelende voor Oran, en de Staten die Spanje in Afrika, tegen over Gibraltar bezit, dat veel voordeliger zo men meend, voor Engeland zoude zyn.

ZWEEDEN.

Veele mompelen alhier, dat men een groote Staatsverwisseling alhier zoude konnen zien, waarom wy des te spoediger zullen voortgaan, met het mede deelen der aanmerkelyke stukken rakende de laatst ontstane onlusten in dit Ryk.

De INSTRUCTIE, die den Graaf *Erich Brahe*; aan zyn minderjaarigen Zoon *Pehr Brahe*, waar van wy in ons voorgaande *Stukje* gesproken hebben, was van den volgende inhoud:

MYn teer beminde Zoon, *Pehr Brahe!* Het heden over my uytgesprooken Vonnis steld my buyten staat, om u tegenwoordig een ander Getuigenis myner Vaderlyke Liefde na te laten, dan alleen, dat ik u mits deezen eenige Lessen mededeel, welke ik wensch, dat gy, door de Goddelyke Genade ondersteund, niet moogt verachten, maar in tegendeel aanzien als voortvloeyende uyt een teder Hert, het geen u uyt eygen Ongeluk en Ondervinding de zekerste Waarschouwingen kan geeven, en in diervoege deeze zyne Schuldigheid niet onaangemerkt kan laten voorbygaan.

I. Ik laat u over aan uwe lieve Moeder, wier Voetstappen te kussen geen ontaarde Zoon zoude waardig zyn. Aan haare Liefde tot u twyfel ik geenzins; doch gy zult my ten Jongsten Dage Verantwoording moeten doen, indien gy haar niet altoos met Liefde, Tederheid, Hulpe, Gedienstigheid, Gehoorzaamheid en Wilvaardigheid zult hebben ontmoet. Zyt indachtig; dat, indien de Heer uwe Dagen rekt, gy door eene getrouwe Waakzaamheid voor haar Welzyn, zo wel uwe eygene als myne Plaats moogt bekleden, en haare Zugtingen op uwe Conscientie niet laten versteenen; want dezelve laten zig door geene opgevatte Vooroordeelen uytwisschen, maar roepen Wraak over u in den Dag des Oordeels.

II. Nademaal zy al het geen, dat tot uwe Opvoeding en Onderwys in Weetenschappen, en tot het worden van een Godvreezend, eerlyk, redelyk en aan de Wetten gehoorzaam Medeburger behoort, zal zoeken toe te brengen; zo benaarstigt u eerstelyk, zo dra gy tot eenige rypheid van Verstand zult gekomen zyn, uwen God te leeren kennen, wie Hy zy, en hoe wonderbaarlyk Hy alles bestierd. Geloofd en zyt vry verzekerd, dat, wanneer de Wereld, of het Gezelschap u zoekt te overreden, dat deeze of geene Zonden van geen belang zyn; dat men mede behoort te doen gelyk anderen, of dat men anderzins in de Wereld niet zoude kunnen leven, zulks van God afwykende Wegen zyn, welke hoe langs hoe meer tot het Verderf leiden. Zo dra iemand u diergelyke dingen voorslaat, zo smeekt, dat de Genade des Heeren uwen Voet behoede, dat hy niet medegaa. Word altoos in betere bezigheden bevonden, en volgt de Boosaartigen niet op hunne Wegen. Staat nooit op, noch gaat ooit te Bed, ten zy gy alvoorens uw Gebed tot Godt gedaan hebt; de Zuchtingen zyn wel goed, maar de Wereld dooft de aandacht uyt, en maakt dezelve zo kort, dat zy voor het eene of het ander Werk ten eenemaal worden nagelaaten.

III. Wanneer gy voornamentlyk in de groote Wereld verkeert, zo wacht u voor het geene men noemt *alles mede te doen*, *gelyk een ander*. Onderzoekt alvoorens naauwkeurig, of het overeenkome met het geen u van de Goddelyke en Wereldse Wetten bekend is; bevind gy zulks niet, zo ziet daar van af.

IV.

IV. Wacht u voor veele Vrienden; het is onmogelyk, dat zy alle oprecht kunnen zyn, en wel voornaamentlyk, indien gy u in goeden Staat bevind. Laat niemand ooit met eenigerhande Voorslag tweemaal tot u komen, indien het zelve niet met de Plichten van een Christen en Onderdaan overeenstemt; zyt verzekerd, dat, wanneer gy uw Oor slechts leend, men uwen Naam zal leenen, offchoon gy daar in geen deel hebt. Ontdekt, wanneer de Wet zulks vereyscht, het geen gy niet moogt verzwygen, en geloofd niet, dat de Vriendschaps Plichten boven de Wetten van het Land, het geen gy bewoond, behooren te gelden.

V. Komt gy tot hoogen Staat, vertrouwd op u zelve niet noch op uwe Bequaamheid; bevind gy iets tegens Recht en Billykheid te zyn, bid Godt om zynen bystand, om 'er uyt te raaken; want de Wereld is zodanig geschapen, dat men niet altyd onzydig kan blyven. Spiegelt ù aan het Ongeluk van uwen Vader.

VI. Indien gy eenigerhande Bestaan hebt, aanvaard geene Diensten, en ontzet de Armen niet van hun Brood, maar leeft van ùw Eigendom. Bemind de Vryheid in zo verre zy met de Wetten bestaanbaar is. Eert den Koning, zonder u in het vertrouwen der Overheden te dringen, en zyt indachtig, dat uw Vader de eenigste van zyn Geslacht geweest zy, welke, by alle mogelyke verachting van Gunstelingschap, die een Mensch kan voeden, echter tot zyn ongeluk op de glibberige Trappen der Hof Stoep gestruikeld heeft; en wel alleen om redenen, dat hy op Gods versterkende Hand geen gade geslagen en vertrouwd heeft gehad, dat, indien eenig Quaad mogt voorvallen, zulks by hem wel kon gemyd en voorgekomen worden. Doch hem is daarby niet te binnen gekomen, dat anderen wel konden volvoeren, het geen hy niet zoude gedaan hebben. Bemerkt gy in het toekomende, dat eenige Tweedragt in het Koninglyke Huys mogt ontstaan, wacht u altoos aan iemand daar omtrent Raad mede te deelen; volgt het geen de Wet vereischt, en gedraagt u eerlyk en oprecht tegen allen.

VII. Trekt nooit de Party van eenigerhande Kabaal, maar blyft binnen uwe eigene Paalen; uyt uwe Gevoelen met Bescheidenheid en houd telkens den Zin der Wet in 't oog. Gelooft nooit met zekerheid, dat gy van zelve het rechte Spoor kunt vinden, maar smeekt Godt daarom, en zyt indachtig, dat op dien Dag, wanneer gy zulks verzuymt, uw Verderf zo veel te nader zy; indien u Godt niet wederom te rug helpt.

VIII. Eert uw Geslacht en alle Menschen, en zyt verzekerd, dat het beter is daarin te veel te doen, dan daaraan iets te laten ontbreeken; weet ook, dat de Beleefdheid geene Laagheid zy, maar wel als men Quaad denkt, en het zelve met geveynsd Gedrag zoekt te verontschuldigen.

IX. Vertrouwt u niet aan veelen, en het minst aan de geenen, die op de Wereld of op hun eigen Voordeel te zeer gesteld zyn; doch zo lang het mogelyk is verkiest eenen Vriend, wiens wyze van denken gy volkomen kent, en die ganfch geen Belang kan hebben, om u te bedriegen; want men dient iemand te hebben, aan wien men zyn Hert kan openbaaren. En dit zult gy ook een der allervoortreffelykste Voordeelen in den Echtenstaat ondervinden te zyn.

X. Laat u geene Schoonheid en Wereldse Welgemanierdheid tot het Huwelyk overhaalen; maar overweegt eerst, wat voor Ongemakken zodanig eene Keuze na zig sleept, en hoe haast Schoonheid en Bevalligheid kunnen verdwynen. Zoekt u zodanig eene Ega die in Godvrezendheid en Eerbaarheid is opgevoed, en wier Standvastigheid en bescheiden Gedrag eenen Man altoos kan gelukkig maken. Ziet en aanmerkt, hoe wonderbaarlyk Godt uwen Vader geleid hebbe, die door

Hem met twee zo beminnenswaardig en geliefde Gemalinnen is voorzien geweest.

XI. Voert nooyt grooteren Staat, dan gy nodig hebt; leent nooyt grootere Sommen Gelds aan iemand, dan dat uw eygen Welzyn door derzelver Wanbetaaling niet verkort worde. Want onaangezien alle de liefsalige en verleydende Woorden zal men aan zynen Vriend leenen, en van zynen Vyand wederom eyschen. Word ook nooyt Borg voor iemand.

XII. Indien gy vreemde Landen wilt bezoeken, aanvaard de Reys niet eerder, dan na dat gy eenen vasten Grond in uwen Godsdienst gelegt hebt, om niet door eenig valsch Begrip van de Waarheid uwer Religie afgetrokken te worden. Kent alvoorens uw eygen Vaderland en deszelfs Constitutien, reyst om te zien, waar in en waar door dezelve kunnen verbeterd worden; maar legt nooyt toe, om vreemde Zeden en Gewoontens in te voeren, en zyt altoos indachtig, dat de Zweedse Natie eene ernstelyke Gestadigheid en Deftigheid beminne.

XIII. Verheft u niet in Voorspoed, en gedenkt, dat de Heer u beproeft, of gy in staat zyt, om het zelve te dragen. Dankt Godt daar over en ziet het slechts als eenen Toetssteen aan. Zo dikwyls u eenige Ramp en Tegenspoed wedervaart, buygt u onder de Hand des Heeren, draagt het in lydzaamheid en verduldigheid, en zyt verzekerd dat dit alles eene Vermaaning zy, om u tot Hem te houden, en tot herinnering behoort te dienen, dat gy gezondigt en de Middelen van u gestooten hebt, welke u door de Ordening der Zaligheid voorgeschreeven zyn.

XIV. Stelt het gebruyk der Bondzegelen niet van den eenen tyd tot den anderen uyt; want zulks is eene uytvinding en ingeeving van den Boozen Geest, om uwe Gedachten altoos in het Wereldse te verstrikken.

XV. Indien u uwe Overheden omtrent hunne Voorneemens mogten raadplegen, zo deelt uwen Raad aan den geenen mede, die uyt hen daartoe gequalificeerd is; doch gaat daartoe niet over, wanneer gy des niet verpligt zyt. Gy moogt wel gelooven, dat het de Pligt van elk Onderdaan zy deszelfs Overheid te raden; maar word gy over iets onrechtmatigs geraadpleegd, zo herinnert u altoos het geen de Wet daar omtrent dicteert, en wacht u van u daar mede te bemoeijen. Gebeurt het andermaal, geeft het behoorlyk te kennen; word gy om iets dat rechtmatig is ondervraagt, schuift het van u op de geenen, die daartoe Amptshalve gerechtigd zyn. Zoude uwe Lediggang u tot het aanvaarden van eenig Ampt of Raadsheer-Charge aanspooren, zo geeft geenen anderen Raad in het Cabinet of binnen een ig Vertrek, dan die in het Raads Protocol mag geregistreerd worden.

XVI. Komt de Vrucht uwer Moeder, het geen Godt bekend is, levendig ter Waereld, zo ontfangt dezelve met Liefde en Hertelykheid als uw eigen Bloed, en als het laatste Liefdepand van uwen Vader en uwe Moeder. De Heer bewaare uwen Ingang en Uitgang! Hy leide en voer u in zyne Vreeze op alle uwe Wegen, en neem u eindelyk, om de dierbaare Verdienste zynes Zoons, in Eeren op! Dan zullen wy te zyner tyd een eeuwig Halleluja aanheffen en zingen. Amen! Amen!

(*Was getekend*)

ERICH BRAHE.

Stokholm den 16 *July* 1756.

Ook ziet men een beknopte *Levensloop*, van de voornoemde Graaf ERICH BRAHE, door denzelven eigenhandig in de Gevangenis beschreven, na dat de Ryks-Stenden het Doodvonnis op den

den 17 *passate* over hem uitgesproken hadden, is nu mede door den Druk gemeen gemaakt, en luyd aldus:

TEn eynde men des te duydelyker moge zien, hoe wonderbaarlyk de Hand des Heeren ons voere, en hoe wy, wanneer wy ons verbeelden de grootste Zwaarigheden te boven gekomen te zyn, door onze Afwyking van Hem, ons zelven iets over den Hals kunnen haalen, het geen men naauwelyks kon gelooven; zo zal ik in het kort mynen Levens-Loop aan de Nakomelingschap mededeelen.

Ik ben in het Jaar 1722 den 25 Juny te Stokholm gebooren, en eer Ik een Jaar oud was verloor ik zo wel mynen Vader als myne Moeder; wierd vervolgens onder het Opzigt myner Groot-Moeder van Moeders zyde, de Gemalin van den Graaf *Pontus de la Gardie*, gesteld, welke mede in het Jaar 1723 overleed, en wyders onder dat van mynen Groot-Vader, derzelver Gemaal, dien ik in het Jaar 1728 verloor, en eyndelyk aan de Opvoeding van de Gravin *Ulrica Brahé*, Zuster van Wylen mynen Vader, overgegeeven.

In het Jaar 1730 verkreeg ik den Heer *Martin Klefzker*, eenen Duitscher, tot mynen Informator. 1732 quam ik te Upsala, alwaar de Gemalin van den Veld-Marchal *Horn*, geduurende myn verblyf op de Academie, zorg voor myne Persoon droeg, 1740 bezogt ik de Provincien van Zweeden met den toenmaaligen Stats-Major en Ridder *Stiernmark*, die zedert 1734 myn Gouverneur geweest was: Deeze Reys is in een Journaal, het geen in de Bibliotheek te Stog-Klooster gevonden word, wydloopig beschreven.

In het Jaar 1741 wierd ik als Ruyter aangenomen, en dewyl ik jong en stout was; zo ontmoetede ik verscheydene Toevallen, waarin my Godt zyn Almacht deed blyken. Onder anderen stortede een Paard met my, genaamd de Steenbok, zonder dat ik my in het allerminst bezeerde. De Diensten, welke ik by het Lyf-Regiment heb waargenomen, zyn uyt de Volmachten en de Lysten van Merite van het zelve Regiment na te leyden.

In het Jaar 1743 holde een Paard met my in de Zee, wanneer ik niet verre van Helsingborg de Uytvloeying eener kleyne Rivier meende door te ryden; waarby ik, na van het Paard afgeraakt te zyn, driemaal na den Grond zonk.

In het Jaar 1744 deed ik eene Reyze na Berlyn, gelyk in myn voorsz. Journaal breeder aangewezen word.

Wanneer ik Sondags voor myne Bruyloft in 't Jaar 1745 na Rydboholm meende te ryden, geraakte het Paard voor de Slede by de Stokfundze Brug aan 't hollen, en rende met my weg, wanneer ik my vervolgens op eene Klip uyt de Sleede wierp, zo quam ik niet verder dan eene halve Elle van den Oever te leggen, en wierd alleenlyk in myn Aangezigt een weynig beschadigd.

Wanneer ik in 't Jaar 1746 in de Scheeren onderweg na Rydboholm was, ontstond in de Bocht van Wärten een zo hevige Orcaan, Draaywind, en Donder en Blixem, dat de Boot, waar op ik my met myne beminde Gemalin bevond, zekerlyk zoude gezonken zyn, indien de Wind niet schielyk was bedaart geworden; want het Water stond reeds met de Boot gelyk, en wy zagen niet dan den Dood voor Oogen.

In 't Jaar 1752 fungeerde ik als Land-Marchal met zodanig een genoegen, dat ik door de Ryks-Standen eene ampele Recommandatie aan zyne Majesteyt obtineerde; en door dezelve tot Colonel verheven wierd.

In 't Jaar 1753 overleed Vrouwe *Eva Sack*, myne beminde Gemalin.

In

In 't Jaar 1754 hertrouwde ik met myne tegenwoordige, zo wel over haar als myn eigen Ongeluk, rouwdragende Gemalin, Vrouwe *Christina Piper*.

In 't Jaar 1746 verloor ik zedert de Maand February vier lieve Kinderen, en wierd op mynen Geboortedag, namentlyk den 25 Juny, zelve gearresteerd, waar op ik den 16 July in de Commissie, en daags daaraan door de Ryks-Standen, ter Dood veroordeeld wierd.

Heer Jezu! als ik Sterven zal
En mynen Geest opgeven!
Zo breng my door den laatsten Val
Tot U in 't Eeuwig Leven!
En doe, na 's Werelds Pynen,
Volzaal'ge Vreugd verschynen! (*)
Om de Dood en 't Lyden van mynen
Verlosser Jezus Christus.

ERICH BRAHE.

(*) *De Woorden zyn genomen uyt het Lied van den Graaf* de la Gardie; *te vinden in het* Zweedse Gezangboek N°. 387 en beginnende:

O Jezu när jög böden Fall
Och Andan min upgifwa.

DUITSCHLAND.

Leypzig. Het Campement der Troepen, van de Keizerinne Koninginne, te Colin geformeerd zynde, deed de Koning van Polen alle de reguliere Troepen uit deeze Stad trekken om mede een Leger van 15000 Man op de been te brengen, waar op des Zondags, omtrent 2 Uuren, en aldus onder de Kerktyd, vier Regimenten Pruyssische Infantery, en een Regiment Hussaren, in deeze Stad rukten, bezettende alle de Posten, en vier andere Regimenten sloegen zig buiten de Stad neder. Ieder stond verwonderd niet wetende of men die Troepen voor Vrienden, voor Neutraale of voor Vyanden moest aanzien. Zo dra 'er een *Patent* van den Hertog *Ferdinand van Bronswyk Wolfenbuttel*, die het Opperbevel over deeze Troepen was afgekondigt, was de onsteltenis bedaard en men zag de Pruissen als Vrienden en Beschermers aan; die een volmaakte Krygstucht onderhouden, en dit Land veel voordeel toebrengen, daar men geweldig klaagd over andere Troepen, die als Vrienden, hier door naar Bohemen zyn getrokken. Den 2de September hebben de Pruissische Troepen deeze Stad wederom verlaten, om zig te voegen by het groot Leger dat reets digte by de Grenzen van Bohemen genadert is, zelvs voegd men daar by, dat

de

de Koning van Polen, nu genootzaakt zynde de party der Protestantsche Geallieerden te omhelzen, aan 15000 Man Saxische Troepen bevel zoude hebben gegeven, zig by het Pruissische Leger te voegen, om de Oostenrykers aan twee zyden in te sluiten en uit Bohemen te jagen, het geen den tyd zal moeten leeren.

Berlyn. De Koning heeft niet alleen op het *Rescript* van de Keizerinne Koninginne doen antwoorden; maar ook, door een *Declaratie* bekend doen maken, wat redenen hem bewogen hebben in Saxen te rukken, namelyk, om te beletten dat men, even als in het Jaar 1744, uit Saxen, de Staten van Pruissen niet kwam aan te tasten, tot groot nadeel van dat Keurvorstendom, zo dat eenigen dit voor een opgestemd werk aanzien. Men zegt, dat 'er twee Legers, te zamen 170000 Man uitmakende, bestaande uit Troepen der Geallieerden, in Boheme zullen rukken, terwyl een Leger van 60000 Man de Russen (die in het Tractaat van Alliantie tusschen de Hoven van Weenen en Versailles is gesloten, zyn getreden, en met 70000 Man te Veld staan te komen) en een andere van 50000 Man de Franschen zal observeeren; ook verhaald men malkander in stilte, dat de Turken nu mede wel te veld konde komen, om de Russen te rug te doen trekken; ten minsten zo schynd den Oorlog in Duitschland nu onvermydelyk te zyn geworden; onder anderen loopt 'er een gerugt, dat men den Erfprins van Hessen-Kassel, berouw krygende dat hy de Roomsche Godsdienst had omhelst, heeft zoeken op te ligten, om hem aan de gehoorzaamheid van den Landgraaf, zyn Heer Vader, te onttrekken, schoon anderen dit voor een verdigtzel aanzien.

Regensburg. De Koning van Groot Brittannie, als Keurvorst van Hanover, heeft een Memorie aan de Leden van den Ryksdag doen omdelen, gevende redenen, waarom hy in Alliantie met den Koning van Pruissen is getreden.

VRANKRYK.

Parys. De Koning een *Lits de Justice*, te Versailles, gehouden en de Arresten der nieuwe Belastingen, door zyn gezag, hebbende doen arresteeren, zo heeft het Parlement daar tegen, als onwettig, geprotesteerd, zullende de Koning, de Vertogen nu aanneemen. De Hertog van *Richelieu* word aan 't Hof verwagt, schynende misnoegt te zyn op eenige der Ministers. In alle onze

Havens word aan het uitrusten van Oorlogschepen gearbeid, het geen vertraagd schynd te worden door gebrek aan rondhout, en voornamelyk aan Masten, waar van de Engelschen ons den toevoer affnyden; dog men spreekt van groote onderneemingen na de kant van Duitschland, het geen zig wel haast zal openbaren.

ENGELAND.

Londen. Men maakt alhier alles gereed tot een geheime Expeditie, waar toe de nodige Artillery reets is uitgekozen, dog niemant weet met zekerheid dezelve te bepalen. De Admiraal *Byng* word nog naauwkeurig bewaard, en het Hof heeft besloten hem strengelyk te doen straffen, zo hy aan eenig misdryf schuldig is, het geen dien Heer, verzekerd schynende te wezen van zyn onschuld, van herten zegt toe te stemmen. De onderhandeling tusschen Spanje en dit Hof word met yver voortgezet: Men zoekt het zelve zo veel genoegen te geven als mogelyk is om de maatregelen van Vrankryk daar door te verbreken, en de zaken een geheel andere keer te doen neemen.

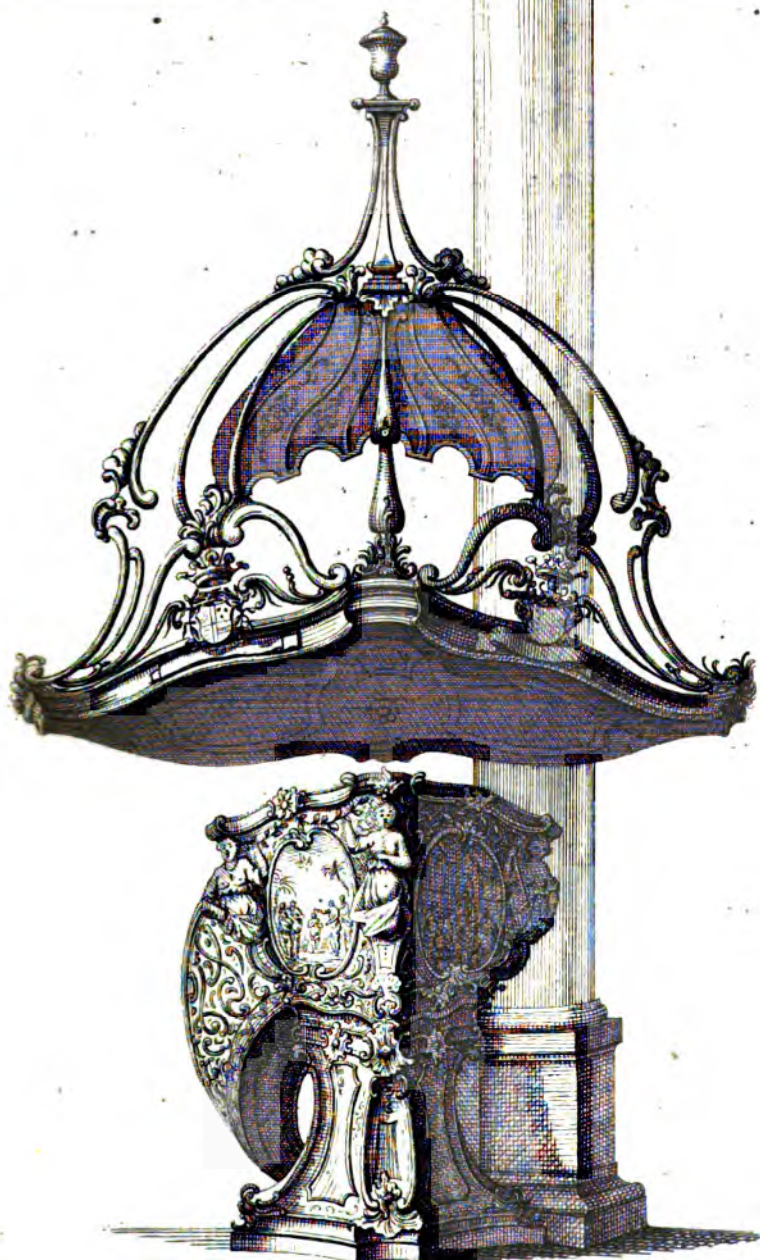
NEDERLANDEN.

's Gravenhage. De Ed. Gr. Mogende Heren Staten van Holland en Westvriesland zyn den 1 September t'zamen gekomen, om, onder anderen, te *Delibereeren*, over de *Augmentatie* van de Land en Zee-macht, over de requisitie gedaan door den Colonel *York*, Minister van Groot-Brittannie, en over het ophouden van de Hollandsche Schepen, met derzelver Convoyer, in Duins. enz.

Nadere Beschryving van de schone Marmersteene Predikstoel, onlangs opgerigt in de Gereformeerde Groote Kerke te Dordrecht in Hollandt.

Volgens beloften in ons I Stukjen van de Maand *Augustus* gedaan, geven wy in dit II, beneven d'uitvoerige en volkomen gelykende PRINTVERBEELDING van dit befaamde Meesterstuk met deszelfs toebehoorte, de nadere beschryving van 't zelve, zo als ze hier volgende is.

Dezen luisterryken Kansel of Predikstoel heeft met zyne heerlyk uitgehouwene *Pedestal* de hoogte van 10 Voeten, en de breedte van boven 5 Voeten en zo veel Duimen. Het Voetstuk of *Pedestal* begrypt de helfte van die hoogte, zig op den grond, naa zig versmald te hebben,

Afbeelding van de Marmere PREDIK-STOEL, *'t Amsteldam Gemaakt, en in de Gereformeerde Kerk te Dort Geplaast.*

B. MOURIK *Excudit* 1756.

tot 5 Voeten en 6 Duimen uitbreedende, zo dat het Lighaam met deszelfs Bodem de juiste hoogte des Voetstuks is bevattende. 't Lighaam of den eigentlyken Stoel, beschouwd in zyn geheel, is van gedaante groot-vierkantig, maar ten aanzien van zyne ronde hoeken, vormdt hy een kleen-agtkant. Aan deszelfs linkse zyde is geplaatst en doed zig gants cierlyk op den Trap, pralende met twee kunstige Leuningen gewrogt uit blinkend Koper, en gegoten naar 't Model 't geen den Werkmeester van Dort alvoorens uit Hout heeft gemaakt gehad. Hy is van 10 Marmere Treden, met derzelver Plinten zeer vast en naar de kunst gesloten op en in de Slapers, by uitnemenheid kunstig uit Hout t'zamengesteld door den mêergemelden *Fabryk* en Mr. Timmerman te Dordrecht, *Jan van der Linde.* De Kap of 't Verhemelte boven den Stoel, met denzelve een gedaante hebbende, heeft in de hoogte schier 30, en in de breedte 13 a 14 Voeten. Het Timmer- en Beeldwerk daar aan te zien, is keurlyk en uitmuntende, en zal altoos ten lof verstrecken aan de geenen die 't vervaardigt hebben: Want behalven dat dit kunststuk werd vervrolykt door een zinryk en kunstig in een gesloten Binnenwerk, zo pronkt deszelfs voor-zyde met het Wapenschild van wylen den Heer *H. v. d. Vugt*, Edelmoediger Gedachtenisse, gelyk d'andere zyden zulks doen met diesgelyke maar ledige of blinde Schilden, wordende het eene en andere gecierd en omvangen van Bloem- en Vrugt-Festonnen; alles uitvoerig en uitstekend fraay gesneden.

Ter nadere beschryving van 't Lighaam en dus 't voorneemste des Predikstoels, staat ons wyderste zeggen, dat op deszelfs drie zyden (wordende de vierde door de Kerk-Pylaar waar aan den Stoel gehegt is, besloten.) zo kunstryk als teder in *Basrelief* zyn uitgehouwe drie onderscheidene Bybelse Gebeurtenissen, bepaalt en verdeeld door de vier ronde Hoeken des Stoels, welke Hoeken cierlyk vertonen een gelyk getal van uitwendige Beeldekens, Termischerwyze gesteld, het *Gelove*, de *Hoope*, de *Liefde* en de *Standvastheid*, zo nodig in een goed *Christen* vereist wordende, aanduidende. Die schone Beelden worden gekent aan de gewone Tekenen die zy met hunne regtse handen houden en omvatten, als den *Bybel*, *'t Vlammende Harte*, het *Schips Anker* en de *Pylaar*, terwyl zy met heur linkse handen onderschraagen het heerlyk Festonwerk, waar meede het opperste deel des Stoels omgeven is. De Gebeurtenis op de voor-zyde des Stoels uitgehouwen, verbeeld de Dooping van den *Heere* JEZUS, door

Joan-

Joannes in de Rivier de *Jordaan*, onder nederdalinge van den *H. Geest* in de gedaante eener Duive, en toeroepinge eener Hemelse stemme uit de glansryke Wolken, eerbiediglyk verrigt wordende. De regtse zyde vertoond de Geschiedenis van den twaalfjaarigen Christus, daar *Hy* in *Jerusalems* Tempel te midden onder de Leeraaren zit, dezelve horende en ondervragende; en daar *Hem* zyn zoekende Ouders indien stant, niet zonder d'uiterste verwondering, wederom vinden. De derde Historie aan de linkse zyde des Stoels en aldaar op de Deur gebeiteld, doed ons zien die zelve *Zaligmaaker* des werelds op eenen Berg buiten *Jerusalem* gezeten, en van daar *zyne Discipelen* en d'ommestaande Scharen des Volks Leeraarende. Deze Kunst-Taferelen door den kundigen Beschouwer van naarby bezien zynde, laaten niet naa hem met verbazing te doen aanmerken de volmaakte Doorzicht-Land- en Plaatskunde, de Houdingen der Hartstochten aanwyzende Aanzichten, de het zelfde voorspellende Gebaren der andere Ledematen, en de Kledingen van de Persoon-Beelden daar in voorkomende enz; alles geregeldt naar de Kunst, de Natuur, de Reden, den Tyd, de Plaats en de geaartheid des Volks enz.; in dezelven zo Kunstig als Weetkundig waargenomen, hem aansporende om den roemwaardigen Werkmeester van deze uitmuntende Gewrogten, toe te zwaaijen den lof die hem dieswegen zo rechtvaardig toebehoordt.

De overige Kunstenaren aan dit heerlyke en geduurzaame Werkstuk hunne bekwaamheden in zo ruim een mate doende afsteken, als zy doen, zullen by alle Kunstkenneren mede nimmer den zo wel verdiende lof ontberen; gelyk den lof en naam onsterfelyk en by de laate Nakomelingschap in geduurzaame zegening zal zyn, van Hem, die, het Geld min dan de Eere achtende, edelaartiglyk goedvond dit lofwaarde en naamhafte praal-Gevaarte aan 't Gemeen mildadiglyk te schenken; zynde ter meerdere vereeuwiginge van het zelve hier nevens de kunstige Plaat in *Perspectief* te zien, Origineel getekend.

Verhaal *van het droevig ongeluk, het Oost-Indische Retour-Schip* Nieuw Vyver-Vreugd, *Gevoerd door Capitein* Marten de Jongh, *voor de Kamer* Zeeland, *komende van* Batavia, *by Hitland overgekomen. Met een byzonder Verhaal van een geborgen Officier.*

Wy voor *Batavia* gereed leggende, om onder Zeyl te gaan, na

 het

het *Vaderland*, is ons vertrek geweest op den 15 January 1756 met nog 5 *Oostindische Schepen* en na 3 Maanden en 3 Dagen zeylens, hebben wy het Anker voor de *Kaap de Goede Hoop* op den 18 April neder geworpen, en na daar *de Heer D. J. Schook de Jonge*, en zyn *Familie*, en het nodige ingenomen te hebben, zyn de Zylen opgehaald, en hebbende voorspoedig onze Reys vervolgd, tot op Dingsdag den 27 July dezes Jaars, in de namiddagwagt, omtrent half vier Uuren, zag men, op het onverwagtste in het gemelde Schip *Nieuw Vyvervreugd*, een zeer zware damp en rook, uit de Konstapels Kamer en Kajuit Vensters komen, het geen een algemeen alarm in het Schip veroorzaakte. Terwyl men ging om na de oorzaak daar van te zien, zag men een ysselyke vlamme by de groote Mast en by het Kabelgat uitbersten, het geen tot een bewys verstrekte dat het Schip van onderen in de Brand stond, waar by niemant, uit hoofde van de zware lading, komen kon om te blussen. De Schipper had nauwelyks order gegeeven om de Schuit en Boot buiten boord te zetten ten einde het volk te salveren, of het agter Schip sprong met een vreesselyke slag in de Lucht. Jammerlyk was het gekerm en geschrey van allen, en akelig zo veele Menschen, eenige met uitgebreide Armen en Beenen, en andere die Arm, Been of Hoofd verloren hadden, te zien tusschen Hemel en Aarde. De Rook, een weinig beginnende te verdwynen, zag men het Voorschip of Wrak in volle Vlam staan, en kort daar aan zinken, makende een zo groot gesis in het Water als of het een gloeijende Kool was geweest. De Opperhoofden van de Schepen 't *Kasteel van Tilburg*, de *Gouverneur-Generaal* en de *Jerusalem*, ziende met de Verrykers dat 'er nog eenige levendige menschen, op stukken hout &c. in Zee dreven, gaven aanstonds bevel over staag te gaan, de Schuiten en Booten uit te zetten om dat ongelukkige Volk te bergen, het geen zeer spoedig verrigt wierd, dewyl het mooi weer was, brengende het Volk van 't *Kasteel van Tilburg* 18, van de *Gouverneur-Generaal* 15, en van de *Jerusalem* 12 Menschen, in alles 45 van de 150 Zielen die op het gesprongen Schip geweest waren; onder de gesalveerde Persoonen bevind zig een Cadet, de Schieman en Schiemans-Maat, de Zeylemaker, een Prevoost en 40 Gemeenen, die van alles bezorgt en de gequetsten verbonden wierden. Men zag nog verscheide Lyken voor by dryven, die deerlyk geschonden waren, onder anderen het Lichaam van de Huys-

Huysvrouw van den Heer *Diederik Johan Schook de Jonge*, eerst Weduwe van den Heer *Cornelis Meyn*, en digte by die Dame dreef haar Kind en een van haare zwarte Meiden. Den Heer *Schook* was reets, in den Jare 1755, als Fiscaal van de Retoervloot, van Batavia vertrokken, dog uit hoofde van zyne indispositie aan de Kaap de Goede Hoop gebleven, dog nu aan de beter hand zynde, was hy aan Boord gegaan van dit Schip het welk voor de tweede bezending is vergeeven, hebbende met alle die zig in de Kajuit bevonden, aldus jammerlyk het Leven verloren. Niemant weet met zekerheid te zeggen, waar door dit ongeluk is veroorzaakt. Eenigen en wel de meesten, stellen vast dat 'er een Blixem straal in de Kruit-Kamer geslagen is; maar dit is geheel onwaarschynlyk, want dan zou dit Schip gesprongen hebben, zonder dat men Rook of Vlam vernomen had, maar nu de Rook in het Agter-Schip en de Vlamme by de groote Mast heeft uitgeborsten, blykt het dat dit Schip van onderen in de Brand is geraakt. Eenige schryven dit toe aan de broeijing van de Lading om dat de Koffybonen zwart geworden waren; dog dan zou men van te vooren een sterke Broei-Lucht gewaar geworden zyn. De ervaarenste Zeelieden schryvende de oorzaak daar van aan iets anders toe. Men weet dat de Kombuizen der uitgaande Schepen met Koper zyn beslagen, om alle ongemakken voor te komen, dog dat dit Koper, wanneer de Schepen in Oost-Indiën ontladen leggen, dikmaals afgescheurt word, waarom de Kombuizen van veele te Huis komende Schepen, zomtyds niet wel verzorgt zyn, alles moet in dit kleine bestek verrigt worden, zo dat het vuur verspreid raakt, en by gebrek van Koper-beslag, ligtelyk door brand; nu is het waarschynlyk dat daar door brand in het Onder-Schip ontstaan is, het geen voortloopende in de Kruit Kamer is uitgeborsten om dat het lucht vond, waar door eerst de rook van agteren, en toen de vlamme by de groote Mast en het Kabel-gat ontstaan is, en het vuur eindelyk aan het Kruit komende, zo moest het Schip springen. Eenige Zeelieden zyn zelfs van gevoelen, dat veele vermiste Schepen, die alleen gezeild waren, op deeze wyze verloren zyn gegaan. Het is onder anderen zeer aanmerkelyk dat men in 't Jaar 1746, den 23 July tyding hadt, dat op de Rivier van *Batavia*, mede in de lucht is gesprongen met 70 Man, zynde de overigen aan de Wal, 't *Schip Vyver-Vreugd*, waar op dit Schip in de plaats gemaakt en

en *Nieuw Vyver-Vreugd* is genaamd, dat nu hetzelve droevige Lot, op de Hoogte van Hitland heeft getroffen, zynde geenzins door het Onweder veroorzaakt, dewyl het stil en mooi weêr was, maar het zelve moet, meer dan waarschynlyk, worden toegeschreeven, dat men de Kombuis op Batavia niet wel bezorgt heeft, waar voor men in 't Vaderland behoorlyk zorge draagt.

CARGA van de Goederen geladen geweest zynde in het verongelukte Schip NIEUW-VYVERVREUGD.

268257 p. *Bruyne Peper*. 3900 p. *Witte Peper*. 1096 p. *Geconfyte Gember*. 164497 p. *Salpeter*. 2520 p. *Malax Thin*. 8000 p. *Spiaulter*. 80000 *Sapanhout divers*. 2000 p. *Caliatoursbout*. 1960 p. *Indigo Javaasch*. 5000 p. *Javasche Kurkuma*. 812 p. *Javasche Cardamom*. 1277 p. *Campher*. 1470 p. *Benjuin*. 1160 p. *Lange Peper*. 1000 p. *Cubebe of Staartpeper*. 600 p. *Gomlak op Stokjes*. 328750 p. *Javasche Coffy*. 8276 p. *Cattoene Garen*. 1464 p. *Kirmansche Wolle*. 6 *Kelders Japansche Soya*. 5 *Leggers Arak*. 10000 p. *Persiaansche Roode Aarde*. Cattoene Lywaten. 100 ps. *Gingams divers*. 600 ps. *Chelassen divers*. 150 ps. *Betbilles Neusdoeken met Randen*. 8900 ps. *Roemaals divers*. 5800 ps. *Betbilles divers*. 200 ps. *Mouris divers*. 80 ps. *Bastas divers*. 160 ps. *Patbamarapboe*. 1260 ps. *Salempouris divers*. 5610 ps. *Guineesch divers*. Zyde Stoffen. 8 ps. *Japansche Zyde Rokken*.

Men ziet de volgende PUBLICATIE, *in dato den 4 July* 1756.

DE STAATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN; Allen den geenen die deeze zullen zien of hooren leezen, *Salut*: Doen te weeten: Nademaal tusschen Syne Majesteit *Muley Abdala*, Keyzer van Marocco, Koning van Fez, Tafilete, Algarve en Africa, &c. en Ons, op den 21 November 1752, is gesloten een Tractaat van Vreede en Commercie, en *Sidy Mahomet*, Erf-Prins van het Ryk van Marocco, als nu aan het voorsz. Tractaat is geaccedeert, waar door de Vreede met de Havenen van Salée, Tanger, Sta. Crux en Saphy, en anderen onder het Ryk van Marocco gehoorende, compleet schynt te weezen geconfirmeert; en dewyl Wy noodig en dienstig agten, dat zulks werde gebragt ter kennisse van allen en eenen iegelyken van de Onderdaanen en Ingezeetenen van Onzen Staat, dien het zoude mogen aangaan:

Zo is 't, dat Wy hebben goedgevonden, van deeze accessie van den Erf Prins van het Ryk van Marocco, aan het voorsz. Tractaat met deszelfs Vader den Keyzer van Marocco gesloten, tot informatie van alle en een iegelyk die zulks mogt aangaan, Publicatie te doen.

Ten

Ten deezen eynde ontbieden en verzoeken Wy derhalven de Heeren Staaten, Vrouwe Gouvernante, Gecommitteerde Raaden, en Gedeputeerde Staaten van de respective Provintien, lasten en beveelen ook de Raaden ter Admiraliteit, het geene voorsz. is, te doen publiceeren en deze onze Publicatie te doen affigeeren, in alle Plaatsen daar zulks noodig weezen zal, en men gewoon is Publicatie en affixie te doen, want Wy zulks ten dienste van den Lande en van de goede Ingezeetenen van dien bevonden hebben te behooren, &c.

Ook heeft men de volgende PUBLICATIE, gedateerd den 23 *Augustus*, in het Land van PUTTEN afgekondigt:

RUARD en LEENMANNEN van den LANDEN VAN PUTTEN, bevindende dat de Eigenaars en Bruikers van de Landeryen onder de Jurisdictie van den Landen van Putten geleegen, zeer werden benadeeld door het Jagen ten tyden als de Graanen nog te Velde zyn, als meede dat de Jagt onder verscheide Districten, onder derzelver Jurisdictie behoorende, zeer is bedorven, en ten eenemaalen staat geruïneert te worden, doordien het Haas word opgevangen eer het nog gejongt of geworpen heeft.

Zo is 't, dat *Ruard* en *Leenmannen*, willende de Eigenaars en Bruikers der Landeryen, onder haare Jurisdictie geleegen, in deeze bezwaarde tyden, in welke niet alleen een zeer geringen maar ook een laaten Oogst voor handen is, te gemoet koomen, en ook bedagt zyn op de conservatie van de Jagt, keuren, ordonneren en statueeren, gelyk dezelve keuren, ordonneeren en statueeren by dezen, dat niemand, wie hy zy, in de geheele Jurisdicte van den Landen van Putten, onder wat pretext of op wat manier het zoude mogen zyn, zal mogen Jagen voor den dag van den 16 *September* aanstaande, op een boete van twintig Guldens voor ieder die gejaagt zal hebben, tien Guldens voor ieder Hond of Vogel met welke gejaagt zal zyn, of beweezen zal worden in het Veld geweest te zyn, twintig Guldens voor ieder Snaphaan, Net of Instrument in het Veld bevonden, of beweezen wordende in het Veld geweest te zyn. Voor elk Haas dat gevangen is of beweezen zal worden gevangen te zyn veertig Guldens, voor iedere Patrys of ander stuk vliegend Wild twintig Guldens, te verbeuren by die geenen wiens Jagt het is, of by den geenen die Jagende bevonden

 werd,

werd, ten believen van den Heer Ruard Bailliuw, tegens wien by dadelyke gyzeling ook by apprehensie geprocedeert zal worden.

Dat ook niemand voor dien tyd met Snaphaanen langs de Wegen zal mogen gaan, ten ware het Slot daar van geheel afgenomen en ongeladen met een Prop in de Loop was, en ook niet na dien tyd, ten ware hy speciale permissie, om met het Snaphaan te Jagen, van den Heer Ruard bekomen hadde, op de verbeurte van de Snaphaan en een boete van twintig Guldens.

En alzo bevonden word, dat veele Huisluyden, Boeren Knegts en andere In- en Opgezeetenen van de Landen van Putten zig onderwinden meede in het Veld te gaan; en het Jagen te assisteeren, en daar in behulpzaam te zyn.

Zo is 't, dat Wy wel uitdrukkelyk alle de zulke interdiceeren en verbieden, zig eenigsints met de Jagt te bemoeyen, of met iemand in het Veld mede te gaan, of de Jagt van andere te assisteeren, op een boete van twintig Guldens by een ieder van dezelve die in het Veld meede Jaagende bevonden word, of beweezen zal worden geweest te zyn, meede te verbeuren by den geenen by wiens Jagt zodanig een Persoon of Persoonen geweest zyn, of by de Persoonen zelfs ten believen van den Heer Ruard, en zullen dezelve zig aanstonds ter vermaaninge van die geene die tot het opzigt over de Jagt gequalificeert zyn, in gyzelinge moeten begeeven, op poene van by onwilligheid of resistentie na omstandigheid van zaaken te werden gestraft &c.

'T GEPASSEERDE *op Donderdag den 9 September 1756, t' Amsteldam.*

Wy konnen niet afzyn onzen *Lezeren* te verhalen, hoe op den 9 *September* in dezen Jaare 1756, des nademiddags tusschen 3 en 6 Uuren, binnen *Amsteldam* in de Kerke gezegt de *Nieuwezyds-Kapel*, na op den 7de bevoorens te hebben ondergaan de gewone *Examinatie*, en als Waardige *Proponenten* tot den Predikdienst gewettigt te zyn, met veel Lofs op de Proeve hebben gepredikt gehad, de Heeren WILLEM-JURIAAN ONDATI en HENRIK PHILIPSZ; beiden van d'*Oosterse Zwarte Natie* en geboortig zynde van *Colombo*, gewigtige en bevestigde Stad in *Oost-Indië*, aan een grote Haven der *Indise-Zee* op de Westelyke Kust des Eilands *Ceylon* gelegen, en het gewone Verblyf van den *Nederlandsen Landvoogd* aldaar zynde. Den

eerst-

eerstgenaamden verklaarden den *Text* te vinden 1 *Thimoth.* 1. *vers* 15. luidende: *Dit is een getrouw woort, en aller aanneminge weerdig, dat CHRISTUS JESUS in de werelt gekomen is om de Zondaren zalig te maken.* En den tweeden, de Woorden des *Apostels* aan die van *Ephese*, vervat in 't 8 *vers* des 5 *Capittels* en dit voortbrengende: *Want gy waart eertyds duisterniße, maar nu zyt gy licht inden Heere; wandelt als Kinderen des lichts*; beiden in 't verklaaren deezer uitgelezene *Texten*, aan een ieder der goede Toehoorderen veel genoegen gegeven hebbende. Behalven eene telloze Menigte, niet alleen van de *Gereformeerde*, maar ook van andere Gezintheden, hadden zy onder hun gehoor, onderscheidene *Ed. Heeren Bewinthebberen der Oost-Indise Maatschappy*, eenigen der *Eerw. Heeren Predikanten, der Heeren van de Kerkeraad* enz.; wordende deeze twee nieuwe en ongewone *Arbyders in den Wyngaard des Heere*, naar den Predikstoel begeleid door den Eerw. Heer Do. *Rutgerus Schutte.*

Beiden deeze wel bruinhuidige maar blankbezielde *Oosterlingen*, hebben hunne Leeroeffeningen in den tyd van vier Jaaren loflyk volbragt gehad, onder het Godvrugtig en geleerd onderwys der meeste *Hoog Eerw. Heeren Hoogleeraaren in de Godtheid*, thans tot Cieraads verstreckende aan de vermaarde *Hooge Schoole* 's Lands van *Utrecht*; zig thans gereedmakende, om met eene van 's *Compagnies* Schepen, dewelken met aanstaande *Christtyd*, van *Amsteldam* naar 't *Oosten* staan te stevenen, de reize naar hun Vaderland, ter bedieninge van het zo gewigtig als eerwaardig Leeraarsampt aldaar, aan te nemen.

Wy wensen geheler harte, dat op deezen langduurigen overtogt den ALMAGTIGEN hunnen Leidsman zy, dat zy, in den Haven van hun verlangen voorspoedig te Lande gestapt zynde, zeer veel toebrengen mogen ter uitbreedinge der *Waarheid* die naar de *Godzaligheid* is leidende, en ter vermeerderinge van *GODS Gereformeerde Kerke*, in het nog grootsgedeeldelyk in 't akelige duister gezetene *Asië*, zo loflyk geplant; op dat meerder en meerder worde het Ryke van *Koning JESUS*, en ten einde eenmaal volkomen worde vervuld de Godlyke reden van dien *Heilant* des *Werelds*, daar *Hy Matth. Cap.* 8. *vers* 11 zegt: *Dog ik zegge U, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham, en Izaäk, en Jacob aanzitten in 't Koningryke der Hemelen.* Het zy zo!

Men ziet hier een LYST van alle de Schepen, in 't Jaar 1755 te Batavia aangelegt, om na de Kusten te steven; naamelyk

Den 24 February, *'t Huis ten Duine* na Persië, *Vosmar* over Coromandel na Bengale, en de Bark de *Mossel* na Palembang. Den 3 April, *Radermacher* na Japan; den 22 dito, *Vlieluft* na Gamron, *Crabbendyke* na Gareek, *Marienbosch* na Suratte, en de *Eendragt* en de *Naarstigheid* na Coromandel; den 29 dito *'t Huis ten Donk* na Paliacatte, en de *Prinses van Oranje* na Bengale. Den 3 Juny, *Lapienenburg* en *Luxemburg* na Suratte, de *Hersteller* over Malacca na China, *Elswoud* over Siam na Ceylon, de *Appelboom* direct na Siam en te rug; de *Admiraal Tromp* na Cochin China, en de *Werreld* na Palemburg; den 16 dito, de *Erfprins* over Java na Padang. Den eersten July *Kievitsheuvel* na Cochin China, den 15 dito, *Visvliet* over Bengale na Suratte, *Akerendam* over Java na Ceylon, en *Woitkensdorp* na Malacca; den 18 dito, *Middelburg* en *'t Huis te Boede* na Suratte, *Buitenzorg* na Mallabaar, *Voorland* na Siam, en *Oost-Cappelle* na Bengale; den 22 dito *Vreedestein* na de Kaap de goede Hoop. Den 11 Aug., *Oosthuizen* over Malacca na Bengale, en de Snaauw de *Werreld* over Malacca na Coromandel. Den 28 Sept., *Diemen* na Banda, en de *Anna* over Manado na Amboina. Den 7 Nov. de *Drie Papegaijen* over Macassar na Banda. Den 5 December, de *Drie Heuvelen* na Amboina, *Schagen* over Java na Banda, de *Eendragt* na Macassar, *Deunisveld* na Ternate, *Ouwerkerk* na Banjermassing, en de *Naarstigheid* na Sumatraas Westkust.

De *Overlieden* van 't *Boekverkoopers*, *Boek-Drukkers* en *Kunstverkoopers* GILD, hebben aan hunne *Gildebroeders* de onderstaande WAARSCHOUWING ter hand gesteld, hoe zy haar voortaan in het Drukken van de *Begraafnis-Briefjes* zullen hebben te reguleeren na de volgende *Resolutie*, op pœne als in dezelve vermeld.

EXTRACT *uit het* Register *van de* Willekeuren *der Stad* Amsterdam, *getekent met de Letter* O. *gepubliceert den* 1. *February* 1667. *en gerenoveert den* 19 *January* 1680.

ART. XIV.

NAdemaal hoe langer hoe meer overdaad bespeurd werd in de exorbitante grootheid en kostelykheid van de Begrafenis-Briefkens, zo hebben ook myne voornoem-

noemde Heeren, om daar tegens te voorzien, by dezen gestatueert en Gewillekeurt, dat niemant van nu voortaan zal vermogen te Drukken of doen Drukken eenige Begrafenis-Briefkens van grooter Formaat als in Quarto, of vier op een Vel, ordinaris Schryfpapier van 't Amsterdamsche Wapen, of ander Papier, 't welk van gelyke groote is, dog wel kleinder; op pœne van vyftig Guldens by den Drukker, en drie honderd Guldens by den gene die laat Drukken, te verbeuren zo menigmaal de voorsz. Briefkens grooter van Formaat bevonden zullen werden.

Ten dienst der KOOPHANDEL *volgen deeze* CARGAAS.

Particuliere CARGA of Lading van 't Oost-Indische Retourschip d'HERCULES, van *Bengalen*, voor Rekening der Kamer *Zeeland*, den 29 July behouden voor Rammekes gearriveert.

102500 p. *Bruyne Peper.* 212648 p. *Salpeter.* 10000 p. *Sapanhout Chiams.* 60000 p. *Dito Bimaas.* 13500 *Borax.* 200000 p. *Coffy Javaans.* 14110 p. *Zyde Tanny.* 1682 p. *dito Cabesse.* 6600 p. *dito Bariga.* 600 p. *Nankingse Zyde.* 6899 p. *Gaaren Floret.* 1350 p. *Bengaals Cattoene Garen.* Cattoene Lywaten. 1875 ps. *Cassa divers.* 200 ps. *Seerbands.* 160 ps. *Hammans Groove.* 1420 ps. *Mallemolens divers.* 240 ps. *Douriassen.* 150 ps. *Therindains d'Herripaal.* 640 ps. *Tansjeebs divers.* 200 ps. *Charvaderys.* 400 ps. *Sirsikken Denicaalse.* 130 ps. *Sietarras.* 700 ps. *Tukkerys.* 3200 ps. *Gerrassen.* 520 ps. *Lacboris.* 5080 ps. *Roemaals divers.* 90 ps. *Neusdoeken Harypaalse.* 630 ps. *Betbilles Camgam.* 50 ps. *Adchiabanys.* 140 ps. *Allegias Tesserse.* 600 ps. *s'Jautaart Derriabadys.* 2300 ps. *Bastassen divers.* 1000 ps. *Dongrys divers.* 3500 ps. *Salempouris divers.* 3540 ps. *Guinees divers.* 2200 ps. *s'Jappalens of Gedrukte Neusdoeken.*

CARGA van 't Oost-Indisch Retourschip 'T KASTEEL VAN TILBURG, van *Bengalen*, voor de Kamer *Amsterdam*.

102500 p. *Bruyne Peper.* 213082 p. *Salpeter.* 60000 p. *Sapanhout Bimaas.* 10000 p. *Sapanhout Siams.* 3600 p. *Borax.* 200000 p. *Coffy Javaanse.* 12862 p. *Bengaalse Zyde.* 1020 p. *Witte Chenna Zyde.* 1842 p. *Florette Garen.* Cattoene Lywaten. 905 ps. *Cassa Bengale.* 480 ps. *Hammans.* 1520 ps. *Mallemolens.* 680 ps. *Douriassen.* 80 ps. *Serbettes.* 640 ps. *Tansjeeps de Daatpour.* 370 ps. *Gingans divers.* 3080 ps. *Gerrassen.* 2250 ps. *Guinees.* 3460 ps. *Salempouris.* 140 ps. *Lacborias.* 540 ps. *Photassen.* 3160 ps. *Roemaals Gaarne.* 480 ps. *Betbilles Cangan.* 820 ps. *Amiertjes.* 100 ps. *Tuckerys.* 100 ps. *Sittaras.* 400 ps. *Sirsicken.* 140 ps. *Alegiassen Demalda.* 80 ps. *Pinas Cors.* 350 ps. *Baftas.* 1200 ps. *Dongrys.* 600 ps. *Kismis Neusdoeken.* 100 ps. *Atlassen.* 2100 ps. *Gedrukte Neusdoeken.* 100 ps. *Sigtermans Zaay.* 140 ps. *Roemaals Sigtermans.* 160 ps. *Soesjes.*

CARGA of Lading van drie Oost-Indische Retour-Schepen, te weeten ROOSENBURG, van *Ceylon*, voor de Kamer *Amsterdam*, DE LIEFDE, van *Ceylon*, voor de Kamer *Zeeland* en de GOUVERNEUR GENERAAL, van *Bengalen*, voor de Kamer *Delft*; welke laatst-

gemelde behouden in de Haven dezer Landen is gearriveert, en de twee overige nog werden verwagt.

637071 p. *Bruine Peper.* 253700 p. *Caneel.* 363044 *Salpeter.* 255442 p. *Sapanhout divers.* 7600 p. *Cylonse Cardamom.* 11100 p. *Borax.* 1546 p. *Gom Mirre.* 31755 *Cauris.* 594000 p. *Javasche Coffy.* 16733 p. *Bengaalse Zyde divers,* 600 p. *Chineese Zyde Witte.* 4269 p. *Florette Garens.* 2250 p. *Bengaalse Catoene Garen.* 38640 p. *Saurats Catoene Gaaren.* Cattoene Lywaaten. 1360 ps. *Cassa Bengalen.* 640 ps. *Bethilles Cangam.* 100 ps. *Sanen.* 950 ps. *Mallemolens.* 650 ps. *Douriassen.* 80 ps. *Calbasts.* 400 ps. *Therindains.* 690 ps. *Tansjeeps.* 585 ps. *Gingams diversch.* 400 *Tukkerys.* 100 ps. *Sirsikken diversch.* 90 ps. *Cuklas.* 95 ps. *Thee Paays.* 350 ps. *Sichtermans Zaay.* 240 ps. *Lacboriassen.* 160 ps. *Alegiassen de Malda.* 3900 ps. *Roemals diversch.* 580 ps. *Amiertjes.* 300 ps. *Dexiabadys.* 200 ps. *Mauris divers.* 1240 *Baftas divers.* 1100 ps. *Dongrys divers.* 2600 ps. *Chitse Chiaboutrias.* 2000 ps. *Chitse Souratsche.* 9740 ps. *Nicquaniassen diversch.* 17200 ps. *Cormoots.* 5760 ps. *Bherms.* 2000 ps. *Broules of Chiaderboraal.* 1800 ps. *Beroupaats divers.* 2400 ps. *Calamanganys.* 7700 ps. *Bajota.* 13400 ps. *Chelassen divers.* 5100 ps. *Nagmapaat.* 3500 ps. *Doty Ponnebegesjes.* 2000 ps. *Doty Dorregesjes.* 2820 ps. *Gerrassen diversch.* 16960 ps. *Salempouris diversch.* 5580 ps. *Guinecsch divers.* 1700 ps. *Gedrukte Neusdoeken.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

14 *July* is Mevrouwe *Louisa Benigna Maximiliana*, Gravinne van *Reus te Schlaits*, te Kostritz Overleden, oud 96 Jaren, Zuster van *Hendrik den* IX, Grave van Reus, Minister van Staat, en groot Meester van het Huys van de Koninginne van Pruysse.

19 *dito.* is te Bologne een Vrouw overleden in den Onderdom van 114 Jaren, die nog fris ter been was, en zonder bril konde lezen, stervende onder het kyven met haar negende Man.

- - - is te Berlyn Overleden, den Heer *Christiaan Eberhard Eckhards*, Stalmeester des Konings, oud 85 Jaren.

20 *dito.* De Heer *Schmucker*, Chirurgyn Majoor in het eerste Regiment Pruissische Guardes te Voet, heeft een zeker Poeijer uitgevonden waar door een Soldaat, gebruikende een Lepel vol daags, 8 dagen lang, zonder ander voedzel te gebruiken, kan marcheren, zullende dan nog sterker en frisser zyn als te voeren. Men heeft hier van met een gewenscht succes de proef genomen aan een Officier en drie Granadiers van onderscheiden Compagnien, waarom men veel van dit Poeijer gereed maakt, zullende ieder Soldaat, te Veld gaande, een doosje daar van by zig moeten hebben.

23 *dito.* Is te Parys gestorven *Charles Armand de Goutaut*, Hertog van Biron, eerste Marschalk van Vrankryk, oud 93 Jaren.

24 *dito.* Ontstond, te Bergen in Noorwegen, door de onachtzaamheid van een Bakker, brand, waar door omtrent 3000 Huizen zo verbrand als beschadigt zyn, nevens twee Kerken.

26 *dito.* Heeft de Princesse Gouvernante tot Schepenen van Leiden, uit een dubbeld getal verkoren, de Heeren Mrs. *Thimen van Schoonhoven*, *Cornelis Chastelein*, *Pieter van Dorp*, *Salomon Lysslager*, *Coenraad Teding van Berkhout*, *Jacob Heyns*, *Michiel Pompe van Slingeland* en *Adriaan Crucius*, de zes eerste tot Schepenen Commissarissen.

29 *dito.*

29 *dito.* Is te Londen getrouwd *Jan Duffel van Washington*, oud 87 Jaren, met *Elizabet Barnard*. oud 94 Jaren, zynde beiden nog gezond en fris, brengende 33 Tonnen Gouds ten Huwelyk.

2 *August*. ontstond 'er een zware brand te Koningsbergen, waar door 46 Huizen en Pakhuizen vernield zyn.

In Deenmarken, in den Tuin van het Kasteel Frederiksberg, bloeid een *Aloë Americana Major*, hebbende een Steng van 23 voeten hoog, met 10 Takken, waar aan men meer dan 4000 Bloemen teld.

5 *dito*. Stierf te Haerlem den Heer *Jacob Reynst*, Luitenant-Admiraal van Holland en Westvriesland, onder het Collegie van de Maze, oud 70 Jaren.

10 *dito* Stierf te Sendel den Heer *Pieter Louis du Moulin*, Generaal van de Infantery, Ridder van den Zwarten Adelaar, Commandant van Groot Glagou, Baillu van Opper-Mark, Colbats, Marienfels, Ralden &c., oud 76 Jaren, hy was een Zoon van den Beroemden Leeraar *Pierre du Moulin*.

12 *dito* wierden 22 Huizen en Schuuren vol Graan, in de Barony van Gymnich, door Brandstichters in Brand gestoken.

17 *dito* Stierf de Baronesse van *Kalenburg*, Abdisse van de Hoog-Adelyke Keizerlyke Abdye van Gefeke, oud 91 Jaren.

- - - Hield men een groote Processie te Toulon, ter Eere van *St. Gertrude*, aan wien men zegt dat de Muizen onderworpen zyn, hebbende dat Ongedierte, eenige Mylen in 't ronde, alle de Veldgewassen afgegeten, beginnende nu aan de Rype Druiven.

- - - Was 'er zodanig een geweldig Onweder te Venetië, dat men, aldaar, nooit iets diergelyks beleeft heeft, door dezelve zyn veele Barquen omgeslagen, 26 Menschen verdronken, en de meeste Gebouwen beschadigt.

18 *dito*. Wierd 'er een Aardbeving te te Keulen gevoeld, die van een Ysselyke Storm gevolgd wierd.

28 *dito*. Is de Stad *Tulle* gelegen in Neder-Luicosin in Vrankryk, door een Wolkbreuk byna geheel verdelgt geworden, waar door veele Menschen zyn gesneuveld; het Water liep met zodanig een geweld van het Gebergte, dat de Fortresse en de meeste Huizen weggespoeld zyn.

1 *September*. Overstroomde de Rhyn by Frankfort zodanig, dat men nooit iets diergelyks in de Zomer beleeft heeft, zynde alles bedurven, tot Worms en Spier toe.

2 *dito*. De Plant *Musa*, of Indische Vygeboom begon, in de Tuin van de Academie te Leiden, den 20 Augustus, zyn Bloemsteng te schieten, en men ziet nu reeds 2 Reyen Bloemen.

- - - Is den Heer Mr. *Gerard van Eversdyk*, Regeerend Schepen van den Haag, aan een Cholyk, te Katwyk overleden.

5 *dito*, Ontstond 'er in gehugt den Hoorn, een Quartier Uurs van Delft, des Middags even voor 3 Uuren, een geweldige Brand door het broeijen van 't Hooi, waar door eenige Hooibergen en 7 Huizen verbrand zyn.

9 *dito*. Heeft men de tyding ontfangen, dat 'er, den 1 *September* 1755, te Amboina een Verschrikkelyke Aardbeving is geweest, die tot den 10 de heeft geduurt, waar in men 36 Schuddingen heeft gevoeld, die zeer veel Schaden gedaan hebben.

9 *dito*. Is den Heer Mr. *Abraham Hogenhoeck*, Raad en Oud Burgemeester der Stad Leiden, Hoogheemraad van Rhynland, Rentmeester van de Academie te Leiden, oud ruim 73 Jaren, overleden.

10 *dito*. Met een der Engelsche Oost-Indische retour-Schepen is, voor reekening van een Joods Koopman, overgeko-

komen, een Diamant, wegende 400 greinen, zynde maar een vyfde deel kleinder als die van den Heer Pitt, welke voor 213000 Ponden Sterling verkogt is.

Den 11 *dito* ontſtond op eene Boere-Wooning, niet verre van Loosduynen geleegen, in een Hooiberg, door het broeyen van 't Hooy, Brand, waar door nog twee andere Bergen en het Boeren-Huys tot de grond toe in de aſſche gelegt zyn.

Deeze onderſtaande MAAKELAARS, hebben by *Publicque* Veylinge te Amſterdam, in 't Oude Zyds Heeren Logement den 6 *September* 1756. Verkogt, de volgende Perceelen, en hebben mogen gelden.

Agterburgwal (*Arnoldus van Sprang* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve op de Nieuwezyds), by 't Keizerryk, *f* 2300 in ſlag 80.

Blom Dwarsſtraat (*Pieter de Hoen* en *Carel Roos Carelsz.*, Twee Huyzen en Erven, in een Koop, in de Eerſte), Ooſtzy, *f* 2275 in ſlag 20.

Doeleſtraat (*Anthony Menſſendyk* en *Otto Ariſſen van Dobbenburg*, Een Huys en Erve in de), het tweede Huys van de Doelen, *f* 26500 in ſlag 1000 opgehouden.

Elandsſtraat (*Nicolaas Bremer* en *Barent van Bellekom*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, *f* 800 in ſlag *f* 200 opgehouden.

Haarlemmerdyk (*Jan Cloppenburg* en *Willem Sickesz.*, Een Huysen Erve op de), by de Kleine Vismarkt, *f* 5000 in ſlag *f* 400.

Hemelryk (*Jan Cloppenburg* en *Willem Sickesz.*, Een Huys en Erve in het Groot), *f* 725 in ſlag *f* 20.

Herberg (*Pieter Grim* en *Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve, zynde een), genaamd de Paauw, gelegen te Slooten. *f* 200 in ſlag *f* 200, opgehouden.

Keyzerryk (*Arnoldus van Sprang* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve in 't), Noordzy, by de Agterburgwal, *f* 1300 in ſlag *f* 50.

Regtboomſloot (*Arnoldus van Sprang* en *Dirk van Seborrenberg*, Een Huys en Erve op), *f* 2250 in ſlag *f* 200.

Sakſlootje (*Arnoldus van Sprang* en *Dirk van Schortenberg*, Een Huys en Erve op Regtboomſloot, op de Hoek van 't), *f* 2000 in ſlag *f* 350.

Tuynſtraat *Nicolaas Bremer* en *Barent van Bellekom*, De Helft in een Huys en Erve in de), Zuidzy, *f* 1400 in ſlag *f* 10, opgehouden.

Tuynſtraat (*Nicolaas Bremer* en *Barent van Bellekom*, De Helft in Twee Agterhuizen en hunne Erve, agter het laatſtgemelde in de), in een Gang, *f* 500 in ſlag *f* 100, opgehouden.

Zeedyk (*Arnoldus van Sprang* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve op de), Weſtzy, benoorden de Moolenſteeg, *f* 2500 in ſlag *f* 3.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

Voor de Maand SEPTEMBER 1756. *Tweede Stuk.*

A Z I A. *BATAVIA.* 7 *February* 1755.

IS aangesteld *Egbert Duym*, Onder Koopman tot Secretaris van Heemraden in plaats van *Jacob Bottendorp*, overleden. De verkoren Ouderlingen wierden geapprobeerd, excepto den Koopman *Reinier Harmensz* die geexcuseert is.

17 *dito.* Wierd tot Ouderling benoemd *Pieter Wentink*, in plaats van den gemelde *Harmensz.*

25 *dito.* Is den Fabrieq. *Johannes Hartcop*, op zyn dienst gevordert tot Opper-Koopman en de by den Kerken-Raad gedane aanstelling van *Pieter Wentink*, tot Ouderling, geapprobeerd. Voorts zyn de Predikanten *Simon Boppius*, en *Petrus Marchant*, in de Nederduitse, *Gerardus Cornelis Bastiaanse* van Malacca, *Muleer* in de Maleitse Gemeente alhier beroepen, dog in plaats van D°. *Bastiaanse* na Malacca D°. *P. van Werth*; en na Macasser. D°. *Henricus Gravë*, in plaats van *H. Vedder* overleden; ook wierd *Jan Hendrik Bornwater*, Onder Koopman bevestigd als Boekhouder van de Wapenkamer.

4 *Maart.* Is *Jan van Vliet*, Burger, aangesteld tot Bode van Commissarissen van Huwelykse en kleine Gerechts Zaken, in plaats van *Cornelis Nymans*, uit zyn dienst ontslagen.

24 *dito.* Zyn de Schepen, *'t Huys ten Duynen* na Persie, en *Vosmar* over Choromandel na Bengalen, en den Barcq de *Mossel* na Palembang aangelegt.

25 *dito.* Is den Capitein Luitenant *de Nys*, tot Capitein ter Zee, en den Luitenant ter Zee, *Emond Colier* tot Schipper geavanceert; ook zyn de alhier, uit Nederland, aangekomene Advocaten, *Mr. Carel*

 rel

rel Philip Johan Schippers en *Mr. Hendrik Adriaan Lokman* gepermitteerd voor beiden de Rechtbanken te Postuleeren; ook is *Martinus Semeyns*, Cadet in de Marine gevorderd tot Titulair Luitenant ter Zee. De Schipper *Jacob Reynault* is op 't Schip de Batavier; *Jacob Leertouwer* op de Getrouwigheid; *J. Dekker* op Schagen, en *H. Swart* op 't Huys ten Duynen in Commando geplaatst.

3 *April.* Is *Hendrik Swart*, Schipper tot Capitein Luitenant ter Zee, en *Willem van der Gort*, Luitenant tot Schipper gevordert; ook wierd het Schip *Radermacher* na Japan aangelegt, en aangesteld den Chirurgyn *Thienmans*, tot Opper Chirurgyn van 't vierkant, in plaats van *Gerrit Broekhuys*, overleden. *Mr. Jacob Willem Bake*, voorzittend Lid in den Raad van Justitie, wierd uit het Presidium van Commissarissen van Zee en Commercie zaken ontslagen, en daar toe weder genomineerd. *Mr. Pieter Poelman*, Extraordinair Lid in die Rechtbank. *Dirk Trommelsmidt*, Capitein Luitenant is benoemd tot Majoor van de Artillery in plaats van *Paulus Panlusse*, overleden als mede *F. Mensma*, Chirurgyn van 't Ambagts Quartier, en *P. Frederik Beeren*, Burger, tot Regenten van 't Leprosen Huys, in plaats van *J. G. Meyer* en *Gerrit Broekhuyzen*, overleden. *Mr. Andries van Beckom*, Sabandhaar en Secretaris van Malacca is, herwaards op ontboden, en in zyn plaats aangestelt *Johan Gilbert*, Onder Koopman en Collationist ter Generale Secretary. *Gabriel de Lopis* Koopman is aangesteld tot Fiscaal, in plaats van *Mr. Thomas Schippers*, gevorderd tot Advocaat Fiscaal. *Gerard van der Does*, Onder-Koopman zal de gemelde *Lopes*, met de qualiteit van Koopman, vervangen als eerste Suppoost van 't Comptoir Generaal, in wiens plaats *Carel Hendrik Rusbroek*, Onder Koopman is benoemd tot tweede in de groote Winkel des Kasteels. *Egbert Roelof Nessink* en *Jan Hendrik Haghadamius*, Kooplieden, zyn uit hare functien geremoveert; en, in plaats van de eerste, is aangesteld *Johannes Batheracht*, Onder-Koopman tot eerste Administrateur in de Pakhuizen bezyden de Waterpoort, deezes Kasteels, met de qualiteit van Koopman, die, als tweede, gesuccedeerd word door *Nicolaas d'Allers*, Onder Koopman in plaats van den tweede, is *Cornelis Breekpot*, Koopman als eerste administrateur in 't Graan Magazyn, bevestigd. *Willem Buchenan*, Adsistent, is aangesteld tot Preceptor van de tweede Classe in 't Seminarium, in plaats van *Groothuyzen*, overleden.

8 *dito.*

8 *dito*. Aangaande de Bediende op Java, is de provisioneele aanstelling van *Izaac Constantyn Mautheve*, Onder Koopman, tot Administrateur te Sourabaye, in plaats van *van der Sta*, geapprobeert; als mede van *Ernst Christiaan Eeckhard*, Onder Koopman, tot Fiscaal in zyn plaats aldaar; ook van *Gerrit Dalenberg van Kervel*, Onder Koopman, tot Ontfanger der Domeinen te Samarang, in plaats van *Christiaan Penning*, overleden. Verder is, in de Militie, geapprobeert d'aanstelling van *Simon Lodewyk van de Pol*, Capitein onder d'Infantery, tot Capitein onder de Dragonders.

11 *dito*. Zyn de Practizyns in 't Hospitaal, *Isaac Soual*, en den Stads Chirurgyn *Willem August Hommel*, aangesteld tot Inspecteurs der Leprozen, in plaats van *Christiaan Kleenhof* en de overleden *Meyer*. *G. Aanzorg*, Onder Koopman, is, in plaats van den herwaards verloften *Van Schoonerwaard*, benoemd tot Resident van Gamron, en hem tot tweede toegevoegd, den aldaar present zynde Boekhouder, *Anthony van de Wal*. *J. van der Hulst*, Secunde van Karreek, is na Nederland verloft, en in zyn plaats aangesteld, *Mr. Wilhelmius Joh. Buschman*, Onder Koopman. Aangaande de Japanse bediende, is, *H. van Homoed*, van de Opperhoofdye ontslagen, en in zyn plaats aangesteld, *Herbert Vermeulen*, Koopman. die, als dispensier en Pakhuys-Meester, vervangen zal worden door *Jan Koopman*, Onder-Koopman aldaar, met de qualiteit van Koopman, in wiens plaats, als Negotie Boekhouder, optreed *Jan Hek*, Boekhouder, met de qualiteit van Onder Koopman, die als Scriba, door de Adsistent *Johan Reynouts*, opgevolgd word.

22 *dito*. Wierden de volgende Schepen aangelegt, *Haerlem* en *de Getrouwigheid* over China na Patria; *Vlietlust* na Gamron; *Crabbendyk* na Gharneek; *Marienbosch* na Suratte; *d'Eendragt* en *Naarstigheid* na Choromandel.

29 *dito*. Is *Wiggers Wargaren* aangesteld tot Notaris, in plaats van *Gerssen*, overleden; en bevorderd *Johannes Adriaan van Werve*, Titulair Luitenant, tot Luitenant ter Zee; en bevestigd, *Everhard Cramer*, Onder Koopman, als Winkelier te Malacca; en *Frans Lodewyk Piazzel* Onder Koopman aldaar, als Secretaris op het Schip Crabbendyk is geplaast, *Dirk Holland*, Schipper, in plaats van *Paulus van der Giesen*, overleden; ook wierden de navolgende Schepen aangelegt: *De Waakzaamheid*, over Sumatraas Westkust na

Ceylon; *'t Huys ten Donk* na Paliacatta; De *Prins van Orange* na Bengale; *Sloten* over China na Nederland.

30 *dito*. Ontfing men, met het Schip de Herstelder, uit Nederland de particuliere tyding, dat d'E. E. Heeren Bewindhebberen ter vergadering van zeventienen, den 12 *October* 1754, benoemd hadden, de Wel Ed. Heeren *Johan Gidion Loten* en *Mr. Librecht Hooreman* tot Raden Ordinaris van India, en de laatste teffens tot President van den Raad van Justitie des Kasteels, in plaats van *Mr. Reynier Stapel*; als mede, de Oud Bandaas Gouverneur *Reynier de Clerq*, Jan Schreuder, Oud Directeur van Sourathe, en *Johannes Pecoek* tot Raden Extraordinair, en alzo daar toe te Eligeren, den Wel Ed. Heer *Ryk Tulbach*, Gouverneur van Cabo de Goede Hoop; verder aan te stellen *Mr. Pieter Cornelis Hasselaar*, Heer van beide de Emmenesse en Oud Schepen van Amsterdam, tot Water Fiscaal, in plaats van *Mr. Willen Decker*, thans Gouverneur van Malacca: Tot Raad van Justitie, de in die qualiteit, uit Patria overkomende *Jan Godfried Beuch*; en *Adriaan Bisdom*, Opper Hoofd te Cassembazaar tot Directeur van de Bengaalse Directie.

(*Dit zal vervolgd worden.*)

Smirna 17 *July* 1756. In dit gedeelte van het Ottomannische Ryk, schynd de muitzucht met geweld losgeborsten, het geen toegeschreven word aan de onrechtvaardigheid en schraapzucht der hoge Amptenaren, waar door het volk wanhopig gemaakt word. Te aleppo zyn, onder anderen, de Janitzaren aan het muiten geslagen en hebben den Bassa vermoord. Te Cognia heeft de Bassa met de vlucht zyn leven moeten salveren, na dat zyne gunstelingen en huisgenoten gedood waren. Te Massaba, Bainder, en meer andere Steden in klein Azie, te Velo Salonquie, en andere plaatzen hebben de oproerige Onderdanen alle die Schattingen invorderden, jammerlyk vermoord en de Ryken geplunderd, en de woede is zo groot in de magtige en volkryke Stad Thyatria geweest, dat dezelve met den geheelen ondergang gedreigd wierd. Om dit te stuiten schieten de troepen van alle kanten toe, en de muiters dien zy magtig worden, worden ter nedergesabeld, zo dat geheel klein Azie als in een bloed-bad gedompeld is.

NOORD AMERICA.

Nieuw Jork 8 *July*. Twee Sloepen en 8 Schuiten, begeleid door omtrent 70 Man, geladen met Krygs en mondbehoeftens, te na by het Fort Frontenac gelegen aan 't Meir Outario, vervallen zynde, zyn

zyn door de Franschen, en hunne Indianen genomen, behalven een Sloep en 2 Schuiten die het gevaar ontkomen zyn. De Franschen, maken daar van een grooten ophef, dog men weet alhier daar van geene andere byzonderheden, dan, dat den Heer *Bickers*, Luitenant in de Militie van Nieuw-Jernsy, die voorleeden Zomer in dapperheid uitgemunt heeft, gedood is, zo wel als de Zoon van den Colonel *Lowe*, een Jong Heer van groote hoope.

Charles Town. 15 *July*. Onzen Gouverneur heeft zyne toestemming aan deeze Actens gegeeven. 1ste Acte van het verblyf der Ocadianen, die, uit Nieuw Schotland na Carolina zyn overgevoerd, te reguleeren; 2de Acte tot het ligten van 93629 L. St. 10 Schel. 1 St. ten dienste des Konings voor dit lopende Jaar, 3de Acte tot het bouwen van een Fort op het hoogeland van de Cherokees, dat omtrent 41000 L. St, zal komen te kosten. Onze Troepen zyn op Marsch om het Croon-Fort aan te tasten, en reets verre daar toe genadert.

Het Huys der Gemeente heeft, in een Adres, aan onzen Gouverneur den 6de dezer geadresseerd, getuigenisse gegeeven van de groote voortgang van onze Koophandel, die, door de zegen Gods ongelooffelyk aangroeid, want, zedert den 1 November 1755 tot 1 July 1756, en dus in 9 Maanden heeft men, uit deeze Hoofdstad van Zuid Carolina, verzonden, 60000 Vaten Ryst, 400000 Ponden Indigo, 8000 Vaten Pek, behalven een groote party hout, Peltery-en, Leer, gezouten Spek en Ossen-Vleesch, Graan, Erwten en Wedasse &c, en in dien tyd is het getal der Slaven, met 1563 Negers toegenomen.

Boston 17 *July*. Het groot Leger, omtrent 12 Mylen boven Albanie, by een verzameld zynde, is deeze Week op Marsch gegaan om het Croon-Fort aan te tasten, mede voerende veele Stukken geschut en Mortieren met 600 Wagens, beladen met mond en Krygsbehoeftens; het zelve word gecommandeerd door den dapperen Generaal *Winslow*; en de Colonel *Gridley*, een goed Ingenieur, heeft het bevel over de Artillery, en men maakt staat dat 'er veel bloed aan de pas van Tycondoraga, die door de Franschen sterk bezet is, gestort zal worden. Een bode, van Albanie gearriveerd, brengd de tyding, dat de Colonel *Braadstreet*, aan het hoofd van 300 Man, een rencontre heeft gehad met 700 Franschen en Indianen; het verlies is ter wederzyden groot geweest, dog de Engelschen hebben het slag-

veld behouden; binnen 3 a 4 Weken zal men weten wat lot ons groot Leger heeft getroffen.

De Franschen spreken alhier een geheel andere Taal als de Engelschen, en verheffen Hemel hoog de groote overwinning, die de Heer *Villiers*, op de Engelschen, in Canada, bevogten heeft; en dat de gevolgen daar van zyn geweest, het veroveren van 283 Engelsche Vaartuigen, geladen met mond en Krygsbehoeftens, zo dat de eene party, het getal daar van, moet verkleinen, of de andere het selve ongemeen vergroten. De Franschen geven ook voor, dat zy met de belegering van het Fort *Oswego* voortgaan, en dat dit eindelyk in hunne handen moet vallen, dewyl de Heer *Montcalin*, met zyne Troepen, zodanig geposteerd is, dat *Oswego* geen bystand kan erlangen, en de Communicatie tusschen Nieuw-Schotland en Acadia geheel is afgesneden, zo dat de zaken der Engelschen, in deeze gewesten, na het voorgeven der Franschen, zeer slegt staan, het geen de Engelschen niet wel willen weeten.

AFRICA.

Tunis. den 1 *Augustus.* Deeze Stad is, zedert eenigen tyd, vol van verwarringen geweest. Een groot gedeelte der Inwoonders, voorstanders van den vorigen Dey, begunstigden de Algerynen, die voorgaven geen ander oogwit te hebben dan den gemelden Dey te herstellen; dog het tegendeel is gebleken, want de bezetting van de twee veroverde Forten, zig voor den gemelden Dey verklarende en zig daar op overgevende, zyn allen vermoord geworden; ook dreigen de Algerynen, ons allen te dooden en de Stad te verwoesten; dit is van die uitwerking geweest, dat alle de Inwoonders de Wapenen opgevat en zig tot bystand van den tegenwoordigen Dey hebben aangeboden, die daar nieuwe moed heeft geschept, en de Stad met bystand der Malthezers, tot de laatste Man te verdedigen. Gisteren deedt men een uytval waar by 2000 Algerynen het leven verlooren hebben.

Niettegenstaande zyn wy in vreeze van, op het onverwagtste, voor 't gruwelyk geweld der Algerynen, te zullen moeten bezwyken, doende zy alles wat mogelyk is om deeze Stad stormenderhand te overweldigen. De Dey, heeft zyn huisgezin en schatten, uit voorzorge, aan Boord van het gereed leggende Malthezer Oorlogschip bezorgd, zo dat den Armen onderdaan niets overig is gebleven dan te overwinnen of te sterven; dog het gekerm van Vrouwen en Kinderen, maakt wel eenige Mannen wanhopig, dog laat-

de meeste flaauwhartig, zo dat men in 't korte wel rampzalige tydingen van hier konde vernemen.

EUROPA. TURKYEN.

Constantinopolen. Nooit is deeze Stad in een erbarmerlyker toestand geweest als tegenwoordig, want de brand van den 4 July laatstleden, heeft meer dan 45000 huizen, 600 Mosqueen of Turksche Kerken; omtrent 600 Molens, met Meel en Graan voor de Bakkers; ruim 400 Pakhuizen met Graanen en andere Koopmanschappen, toebehorende aan byzondere Kooplieden, met twee groote Casernen der Janitzaren, en zeer veele Watermolens, waar door de Stad van Water verzorgd word, tot assche verteerd, zo dat het midden van de Stad geheel uitgebrand is, en de drie hoeken zyn maar blyven staan, hebbende die brand van den 4de des avonds ten 9 Uuren, tot den 6de des middags ten 4 Uuren geduurd, zynde 45 Uuren; de geledene schaden, zo aan de Gebouwen als Goederen, word op 200 Millioenen Ryksdaalders begroot, en meer dan 1000 Menschen zyn door de Vlamme verteerd, zynde het gehele Serrailen met Vrouwe verbrand.

Aanmerkelyk was het dat de Janitzaren, die deeze Brand met voordagt gesticht hebben, aan de eene kant hun best deden om dezelve, onder 't oog van den Primo Vizier, te blussen, terwyl zy, op een andere plaats, de Huizen in brand staken, met oogwit om dien eersten Staatsdienaar, die boven alles voor het Serrail van den Groten Heer zorgde, die plaats te doen verlaten, om dat Paleis mede in den brand te steken. Toen de vlamme na de plaats alwaar den Broeder van den Grooten Heer gevangen zit, oversloeg, vlogen de Janitzaren alle met drift daar na toe om de brand aldaar te stuiten, roepende malkanderen toe, draag zorg het leven van onzen nieuwen Keizer te redden. De Primo Vizier, dit ter ooren komende, deed eenige van hen gevangen nemen en pynigen, wanneer hy ontdekten dat dit een opgestemd werk was, om den Grooten Heer van den Troon te stoten, en zyn Broeder daar op te zetten, dewyl zy den tegenwoordigen Keizer, om dat hy zo zeer op de vreede gesteld is, voor een laf hartige aanziet, daar zyn Broeder den Oorlog bemind, waar na het Krygsvolk verlangdt.

Toen een groote menigte van deeze Muitelingen met de dood gestraft waren, wierden de overige daar door verschrikt, die toen de brand, door het omverre halen van veele huizen, stuite. Meer als een Millioen menschen, zitten naakt en beroofd van alles, onder den

blauwen Hemel, kermende van Honger en dorst om dat 'er geen Brood of Water te bekomen is, en schoon men daar in tracht te voorzien, zo is de nare toestand met geene Penne te beschryven. Het geen deeze Rampen nog verdubbeld is de alvernielende Pest, die, geduurende de zware hitte, meer dan zes Duizend Menschen daar weggerukt, hebbende alle de Vreemde Ministers zig reets voorheen na het Land begeven. Hier moet men byvoegen, de verwarde toestand van het Ryk in 't algemeen, door de Muiteryen ontstaan in de meeste Plaatzen van Klein Azië en Egypte, die door het Krygsvolk aangestookt worden, zo dat de Hoge Porten, om de Janitzaren genoegen te geeven, en de goede order overal te herstellen, zig ligtelyk genootzaakt zal vinden den Oorlog te verklaren zo dra dezelve algemeen in Europa geworden is.

ITALIE.

Minorca. Op de tyding, dat eenige Fransche Schepen, onder Majorca en Ivica lagen, is den Engelschen Admiraal *Hawke*, met zyn Esquader, een tour rontom die Eilanden wezen doen, dog den 21 Augusti wederom in 't gezigt van dit Eiland verschenen, houdende het zelve Gebloqueerd. Men zegt dat dien Admiraal reets veele Fransche Transportschepen heeft genomen, voor dit Eiland met Ammunitie van Oorlog geladen. Wy verwagten dat de Engelschen dit Eiland op nieuw zullen zien te veroveren, terwyl zy weeten dat wy gebrek aan veele nootwendigheden hebben om ons wel te verdedigen. De Franschen geeven voor dat 'er een besmettelyke Ziekte op de Engelsche Vloot heerscht.

NAPELS. Zedert den 20ste Augusti, heeft de Berg Vesuvius ysselyk beginnen te woeden; den 22ste borst dezelve met een vreesselyk geluit, en uit die opening vloeid nu een Stroom van Vuur en Brandende Stoffen, lopende als een Rivier na de kant van Portici, alles vernielende wat het ontmoet.

Milanen. De Engelsche Consul, *Genua* verlaten hebbende, om dat die Republyk zig voor Vrankryk verklaard, en eenige Fransche Troepen in hare Staten ontfangen heeft, is alhier aangekomen.

Genua. Dezen Staat schynd nu de belangen van Vrankryk als eigen omhelst te hebben. Alhier is een Vaartuig met 10 gevlugte Slaven aangekomen.

PORTUGAL.

Lissabon. Hunne Majesteiten zyn nu in het, voor hen opgeslagen Hou-

Houte Paleis gelogeerd. Schoon de Aarde nog gestadig door de Aardbevingen bewogen word, egter is het Plan, tot herbouwing van deeze Hoofdstad vast gesteld, zullende met nieuwe Jaar begonnen en 20000 Arbeiders daar toe gebruikt, en dezelve door eenige Regimenten gedekt worden; daar toe is reets een groot Terrein aan de Noordzyde afgetekend, waar op men Huizen van twee Verdiepingen hoog, zal zetten. De voornaamste Straten zullen 60, de mindere 40, en de Dwarsstraten 30 Voeten breed zyn. Aan den Generaal *Manuel de Maya*. Opper Ingenieur, en den L^t^. Colonel *Carel Mardel* is het opzigt daar van opgedragen. Ieder ziet dit werk nu met stilzwygen aan, om het zelve lot der Staatsgevangenen niet te ondergaan die, voor hun leven, na Angola zyn gebannen.

Den 31 *July* ten een uur 's Morgens, en den vorigen Morgen ten 6 uuren, hebben wy hier telkens weder een Schudding van een Aardbeeving gehad, zynde verzelt van een dof onderaardsch gedruis, zonder dat daar door egter eenige schade geschied is. Den 3 *passato*, gevoelde men te Obedos, zynde een aanzienlyk Vlek, 15 à 16 Mylen benoorden deeze Hoofdstad gelegen, een zeer zware Aardbeeving, mede door een gedruis onder den grond vooraf gaan, die hier en daar veele Huizen beschadigde, terwyl de omleggende Bergen met veel hevigheid geschokt wierden, en verscheide aanzienlyke Bronnen uit den Grond ontsprongen, zulks men zedert aldaar Fonteinen en Watervallen ziet op plaatzen, daar ze nooit te voren geweest zyn.

SPANJE.

Madrid. Ons Hof schynd als nog geen party te willen kiezen, in den Oorlog, tusschen Vrankryk en Engeland ontstaan, hebbende aan den Engelschen Minister verklaard, dat het uitrusten van twee Esquaders, geen ander oogwit had dan het beveiligen van den Koophandel; zelfs leeft men nog in hope, dat onzen Koning de gedane voorslagen, tot herstelling van de Vrede, eindelyk door Engeland zal aangenomen worden. Men is alhier van gevoelen, dat het Engelsche Ministerie, wel voorgeeft, om de Natie te voldoen, den Oorlog met alle geweld te willen voortzetten, dog dat het onder de hand na de Vrede haakt, indien die zonder schande kan getroffen worden. Dit meend men kan geschieden, zo Vrankryk Minorca wederom aan de Engelschen inruimd, dog Gibraltar aan de Franschen afstaat, die het zelve aan Spanje zouden geeven, in verwisseling van het gantsche Eiland Hispaniola, waar van de Franschen nu maar een gedeelte be-

zitten; en tot vergoeding van Gibraltar, zou Spanje Oran, en alles wat die Kroon in Africa bezit, aan de Engelschen overgeven. De grootste zwarigheid schynd zig op te doen aan de kant van America; want schoon men geloofd, dat Vrankryk zoude konnen besluiten, de Neutrale Eilanden in den vorigen staat te herstellen, en geheel Nieuw Schotland aan Engeland te laten, zo wil dit Hof geenzints afstaan van zyne Rechten op de Bocht van Campechie en de Baai van Honduras; en men meend de nodige maatregelen om te beletten, dat de Engelschen aldaar eenige Etablissementen formeeren, die, aan het Recht van deeze Kroon, nadelig mogten zyn.

Barcelona. Volgens rapport van zeker Capitein, van Parma over Majorca alhier gearriveerd, zoude aan boord van het Engelsche Esquader, gecommandeerd door den Admiraal *Hawke*, kruissende op de hoogte van Minorca, eene besmettelyke ziekte heerschen; en dewyl dit Schip van de Engelsche gevisiteerd is, doet men het zelve, uit voorzigtigheid, quarantaine houden.

INGEMERLAND.

Men geeft voor dat het Tractaat, tusschen dit Hof en dat van Versailles gesloten, maar het geen men niet hoord dat nog geratificeerd is, in de navolgende 9 Articulen bestaan.

ARTICUL I.

„ DE Keizerinne van Rusland accedeerd in het Tractaat van Versailles van den „ eersten May, zig verbindende, om op 't eerste verzoek, al haar vermogen, tot uytvoering van het geen daar in gestipuleerd is, te zullen aanwenden.

II.

„ De Koning van Vrankryk Guarandeerd aan de Keyzerinne van Rusland, voor „ altoos, de order van Successie, die dezelve in Haar Huys vastgesteld heeft, ten „ voordeele van den Hertog van Holsteyn haar Neef en deszelfs Descendenten; be„ lovende deeze Guarantie, zo door zyne goede Officien, als het verleenen van 't „ nodige secours, ter uytvoer te zullen brengen.

III.

„ De Koning Guarandeerd aan de Keyzerinne de Conquesten op Zweeden ge„ maakt; zo dat hy nooit, de pretentien, die daar op mogten gedaan worden, „ zal ondersteunen.

IV.

„ De twee Contracteerende Partyen, zullen alles wat in hun vermogen is, aan„ wenden, tot verdediging van het Aarts-Hertoglyke Huys van Oostenryk, en „ tot verzeekering van de onscheydbaarheyd van derzelver Staaten, by de *Pragma„ tique Sanctie* vastgesteld.

V.

„ De Keizerinne verbind zig, om de een of andere, of wel ieder van de Partyen,

„ indien

„ indien dit geval 't vereischt, en wanneer zy daar toe verzogt word met 3000
„ Man te zullen bystaan.

VI.

„ Wanneer de Goddelyke Voorzienigheid aan een van de Oorlogende Partyen
„ de Vreede zal doen erlangen, en derhalven Voorslagen van reconciliatie staan ge-
„ daan te worden, zullen de drie Mogendheeden zig vereenigen, om gezamentlyk,
„ de onwrikbaare grondslagen van een vaste Vreede te beraamen, en daar toe hunne
„ magt en bemiddeling aanwenden.

VII.

„ De Koning en de Keizerinne van Rusland, zullen een Commercie en Naviga-
„ tie-Tractaat sluiten, tot voordeel van hunne wederzydsche Onderdaanen; waar
„ van een Tarif, even als ten tyde van Peter den Grooten geschied is, zal opge-
„ maakt worden.

VIII.

„ Het inzigt van de Contracteerende Partyen, zynde, om te beletten, dat het
„ Oorlogs-Vuur, zig niet verder uitbreide, als de verschillen tusschen de Fransche
„ en Groot Brittannische Kroonen, het zelve reeds aangestoken hebben, zullen
„ zy by de Koning van Pruissen hunne goede Officien aanwenden, om de differen-
„ ten, die nog tusschen dien Vorst en het Weener Hof subsisteeren, in der minne
„ te vereffenen.

IX.

„ Nademaal het noodzakelyk is, om tot mainteneering en herstelling van de
„ Vrede te koomen, dat den Grooten Heer in deszelfs Vreedzaame gevoelens on-
„ derhouden word, zal 'er aan de Ottomannische Porte, van het tegenwoordige
„ Tractaat kennisse gegeeven worden, en de Mogendheden zullen zig toeleggen,
„ om met dezelve een goede Harmonie en Verstandhouding aan te kweeken.

Men weet zeker dat Hare Keizerlyke Majesteit, in deezen, geen ander oogwit heeft, dan de zekerheid van hare Staaten, en het handhavenen van de Vrede.

POLEN.

Warschauw. Een Detachement Pruissische Troepen heeft, den 5de 's Morgens ten vier Uuren, de kleine Stad *Siewirsk*, in het District van Cracau overrompeld: Zy hebben den Gouverneur, twee Officieren van de Victualie en 100 Ossen opgeligt; zynde dit geschied tot Represailles, om dat de Officiers van *Siewirsk*, eenig Hout, dat de Graaf van *Henckel* in een Bosch had doen kappen, waar over getwist word, hadden doen wegvoeren. Op den Landdag, den 23ste Augusti alhier gehouden, zyn de Heeren *Moeranouwsky*, Generaal, Starost van Cicehaneo, en *Mrocouwsky*, Rechter van Czerst tot Gedeputeerden op den aanstaanden Algemeenen Ryksdag verkoren, dog op de andere Landdagen is het zo vreedzaam niet toegegaan; op eenige plaatzen zyn de Sabels uitgehaald, en op andere heeft men elkander met Pistool-Kogels begroet, waar door veele voorname Lie-

den het leven hebben verloren, en nog veel meerder zyn daar door gewond geworden, zo dat men, op veele plaatzen, geheele Wagens met Gewonden heeft moeten wegvoeren. Uit dit alles blykt, dat men van den aanstaanden Ryksdag weinig goeds te hopen heeft, te meer, terwyl men verstaat, dat de Koning, den Ryksdag niet in persoon zal konnen bywonen, uit hoofde dat de Pruissische Troepen in Saxen gevallen zyn.

ZWEEDEN.

STOKHOLM. Den 2de September waren de Ryks-Stenden wederom ten vollen vergaderd, en hebben, de onafgedane zaken, in zo verre gereguleerd, dat men gelooft dat zy den 28ste zullen schyden, hebbende ten vollen genoegen met de nieuwe Verzekerings Acte, die de Koning aan hen verleend heeft. Den 3de, deed de Fiscaal *Ronborn*, met opene Deuren, eysch tegen de Luitenants *Sablstedt*, *Haalberg* en *Flodellius*, die de Dahlboeren, in de Maand Juny, tot een Oproer hebben willen aanzetten. Dezen eysch behelst hoofdzakelyk; dat de twee eerste het Hoofd en de Rechterhand zal afgekapt, en hunne Lichamen gevierendeelt; en dat de laatste onthalst zal worden; welke Eysch de Commissie zekerlyk staat te bekragtigen. Aan den Graaf *van Creutz*, Luitenant in het Regiment Guardes, die de voornaamste Persoonen, van de laatste zamenzwering, aan den Senaat ontdekt heeft, zegt men, dat een Brevet van Colonel, en de Survivance van het eerste Vacant komende Regiment verleend zal worden. De Jaarlyksche Gagien der Ryks-Raden is met 6000 Daalder, Zilve Munt verhoogt.

Eenige Gedeputeerden der Geestelykheid, uit naam der Ryks-Stenden, ten Hove verschenen zynde, hebben eenige onderdanige Vertogen gedaan, *om door beëdigde verzekeringen zorge te dragen, dat voortaan niets mogt worden ondernomen, eenigzints strydig zynde met de Wetten en Vryheden der Natie*; zynde die Vertogen, zo men zegt gegrond, op zekere Getuigenissen, door eenige der Geëxecuteerde Persoonen gegeeven. De Koninginne heeft, by die gelegenheid, de navolgende Declaratie aan den Aartbisschop ter hand gesteld.

„ Ik kan niet nalaten de Vertogen, ten hoogsten goed te keuren,
„ heden, door den Aartsbisschop, en de Leden der Geestelykheid,
„ aan my gedaan, waar in zy my verzekering geven van hunnen Yver,
„ voor de Eere Gods, voor 't Welzyn van 't Vaderland, en voor de
„ behoudenisse van myne Ziele. In genen deele zal ik veronachtza-

„ men

„ men hunne Raadgevingen op te volgen, en ik hope, met den by-
„ ſtand van den Almachtigen, daar in te zullen ſlagen. *Verklarende*
„ *ter zelver tyd by dezen, dat ik de gevaarlyke Zamenzwering, die,*
„ *door Gods genade, tydig ontdekt is, in allen opzigte afkeuren.*

LOUIZA ULRICA.

De bovenſtaande woorden, van het Vertoog der Gedeputeerden, zodanig opgenomen konnende worden, of, uit zekere Getuigenisſen, door eenige der Geëxetuteerde Perſoonen gegeeven, als of van wegen het Hof, of met deszelfs kenniſſe iets was ondernomen, 't geen, in dit geval, eenigzints ſtrydig was met de Wetten en Vryheden der Natie, zo hebben de Ryks-Stenden bevel gegeeven, tot het doen Drukken van de *Sententie over agt Delinquenten van Staat*, *onthoofd binnen Stokholm den 23 en 26 July.*

De gemelde Sententie ſtemd hoofdzakelyk overeen met het Uittrekzel uit het Dagregiſter, (*a*) reets aan den Lezer mede gedeelt, waarom wy daar maar kortelyk zullen byvoege, het geen in die getuigeniſſe, eenige betrekking tot het Hof zoude ſchynen te hebben.

De Gecommitteerden der Ryks-Stenden gelieven te zeggen, *Pag.* 6 *en* 7, (*b*) „ De Commiſſie heeft uit dezelve gezien, hoe dat op de
„ de beweeglyke en herhaalde aanmaningen van zekere *hooge Per-*
„ *ſoon*, welke met de Conduites der Ryks-Stenden, op den tegen-
„ woordige Ryksdag vergaderd, ganſch niet vergenoegt is, in over-
„ ſlag gebragt was, of het niet mogelyk zoude zyn, door eene zo-
„ genaamde EMENTE, anders gezegt OPROER, dezelve te ver-
„ anderen, of wel ten eenemaal te doen ceſſeren; en dat de Delin-
„ quenten daar toe onder hen, de mogelykheid middelen, om zulks
„ werkſtellig te maken, geliefden te beramen."

Pag. 2. „ Na dat de Colonel Ehrenswärd gearreſteerd, en het Ar-
„ tillery-Hof, of door het Gepeupel, of door het Regiment Artil-
„ lery, zoude ingenomen en bezet zyn, *gezamentlyk voor eenen Man*
„ *zouden uitkomen, en den Koning doen reſolveren zig des noods te be-*
„ *geven, en aan de aldaar vergaderde Manſchap 3 Daalders aug-*
„ *mentatie aan Maandelykſche Soldy te beloven.*"

Pag. 9. „ Dat zyne *Koninglyke Majeſteit* wyders zoude geauthori-
„ ſeerd

(*a*) Zie de Maand July Pag. 23.
(*b*) Wy gebruiken alhier, tot gemak van den Leezer, de Nederduitſche Vertaling.

„ seerd zyn, de overige Raden en Stenden, op den Ryks-Zaal te „ convoceren, om den tegenwoordigen Ryksdag door Trompetten-geschal te doen scheiden, en de Stenden eene Maand na te „ Westeräis of Norkiöping wederom te vergaderen, om een nieuwen Ryksdag te houden, en het geene te veranderen, dat in deezen was besloten geworden, de gearresteerde Heeren en Leden „ van den Ryksdag voor uwe *Koninglyke Vierschaar* te doen verschynen, en de verrichtingen, der door de Ryks-Stenden thans geformeerde Commissie, door de nieuwe *Koninglyke Commissie* te laten „ onderzoeken. Dat zyne *Koninglyke Majesteit*, ondertusschen, het „ Ryk met den Ryks-Raad zoude bestieren.

Pag. 12. Dat *Christernin* hadde bekend; " wanneer vervolgens „ verscheidene Ryksdags-Leden, gedeeltelyk gearresteerd en gedeeltelyk gemassacreert moesten worden, *dat zyne Koninglyke Majesteit daar op zoude na beneden komen, en het gemeen aanspreeken, en het laatste uitroepen, dat men aan een Koning meerder macht moest toestaan.*

Pag. 14, zegt de Loper *Anthony Ernst Angel* in zyne Confessie; „ dat zy (*Mozelius* en *Christiernin*) hem hadden te kennen gegeeven, *dat zyne Majesteit door de Ryks-Stenden, en wel byzonder door derzelver Last tot het visiteren van de Ryks-Juweelen, grootelyks beledigd was*, en hem aangemoedigd om met Arbeids-Lieden en Dalkerlen daar over te spreken, en dezelve over te halen, „ om zig, wanneer de omstandigheden zulks kwamen te vereisschen, „ tot een brave tegenweer te houden, en *'s Konings party te kiezen.*

Pag. 15. „ Buiten dien had hy (*Ernst*) nog verscheide malen, wanneer hy eenige Dalkerlen en Gemene van de Guarde op Straat ontmoetede, dezelve in de Herbergen verzogt, aldaar op Brandewyn onthaald, en hen aangemaand, *zyne Majesteit getrouw te zyn en voor den Koning te vegten, wanneer Dezelve zig in gevaar mogt bevinden.*

Pag. 19. bekend *Escolin*; dat „ hy tot herstelling van zyn fortuin, en op de voor hem, door den Colonel en Commandeur de „ Koninglyke Zwaard-Orde Baron *Stiernfeld*, gedane voorspraak, „ by den Hof-Marschal Baron *Horn* hulpe gezogt, en denzelven gesmeekt had, om hem *by zyne Koninglyke Majesteit eenig avancement te willen bewerken*, het geen de Hof-Marschal ook belooft „ en hem vervolgens in 't midden der laatstgeledene Maand te ver-

„ staan

„ staan gegeeven had: *Dat zyne Koninglyke Majesteit de verzeke-
„ ring gedaan had hem Escolin in deszelfs genadige gedagtenis te zullen
„ houden*; dog dat den Hof-Marschal teffens daar by gevoegd had:
„ *Godt weet wat den Koning doen kan; zyne macht is al te naauw be-
„ paald.* Dat hy *Escolin*, door dat zeggen bewogen was geworden,
„ aan den Hof-Marschal te berichten, dat hy het zelve van eenen
„ Corporaal van de Guarde ook vernomen had, *en dat de Koning al
„ te zeer in zyn Recht verkord wierd.*

Pag. 20. Had de Hof-Marschal aan *Escolin* gevraagd, „ of de za-
„ ken met de Guarde geregulеerd waren? Na dat *Escolin* hem daar
„ van verzekerd had, was deszelfs antwoord verder geweest: *Dat
„ hy zulks wel geloofde, dewyl de Koning aan de Guarde, en aan zy-
„ ne Onderdanen, veelvuldige genade bewees.*

Pag. 21. Had *Escolin* van *Mozelius* gehoord dat *Ernst* eene be-
roerte zoude aanregten. „ Daar na zoude de Guarde, welke op ver-
„ scheidene plaatzen by een zouden komen, zo dra alarm geslagen
„ wierd, het Ridder-Huys omcingelen, en de genen arresteeren,
„ welke hen door hunne Aanvoerders zouden aangewezen worden.
„ *Zyne Majesteit, de Koning, zou vervolgens om laag komen, en zig
„ na de Hoofdwacht vervoegen, en, onder Voorwendzel van het op-
„ roer te stillen, zig met het vergaderde gedeelte der Guarde conjun-
„ geeren.*

Pag. 23. Verklaard de Onder-Corporaal *Phaunel Gestrin*, dat
Ernst „ hem onder vier oogen had gezegt, *dat de Ryks-Stenden ge-
„ resolveerd hadden de Soldy van de Guardes te verminderen; dat de
„ Koning het echter tegen hield, en zig na de Hoofd-wacht zoude be-
„ geven, om, benevens twee Generaals, de Manschappen der ande-
„ re Compagnien aan te voeren.*

Pag. 25. „ *Mozelius* was van gedagten geweest, dat de aanval op
„ de Ryks-Stenden zoude gefchieden, wanneer zy *in plenis* verga-
„ derd waren, en dat alle de Papieren van het Geheime Committé en
„ de Commissien in verzekering zouden genomen worden; *dat de
„ Koning vervolgens om laag zoude komen, om het Oproer te doen be-
„ daren; dat alsdan eenige gedeguiseerde Heeren zouden voor den dag
„ komen, en, uit naam van 't Gemeen, zyne Majesteit te voet val-
„ len, onderdanigst smeken, zyne Authoriteit te doen gelden, en eene
„ Koninglyke Commissie te ordonneren, welke alle de de gebeurde ver-
„ warringen, en teffens den last der Ryks-Stenden, aan de Commis-*

„ *sie*

„ *ſie opgedragen*, *zouden onderzoeken*, *en daar over uytſpraak doen*; „ *en dat eindelyk zyne Koninglyke Majeſteit alle de Beſluiten en Handelingen*, *der tegenwoordige vergaderde Ryks-Stenden*, *zoude voor* „ *nul en van geener waarde verklaren*.

Pag. 30. Was de Capitein van de Fortificatien *Marquis Tjeder Stäblswärd* by den Graaf *Hardt* door *Puke* gebragt, „ die hem verſlag had gedaan, hoe dat de *Hoge Regering*, en eene menigte van „ eerlyke Onderdanen ſlegt bejegend wierden; dat zy des wegen op „ middelen bedagt waren om zulks te redreſſeren, en dat hy daar „ over de gedagten van *Sthälswärd* wenſchte te vernemen; beſtaande het middel van redres daar in; dat 'er 100 à 150 Man waren, „ welke op zekeren avond, wanneer hen zulks zoude worden aangezegt, op zekere plaatzen, welke men hen nog niet aangewezen had, zoude vergaderen, en goede cier maken, en zo doende „ alle op zekeren Klokkeſlag opbreken. zig na de Hoofdwacht vervoegen en met dezelve conjungeren, *werwaards zyne Koninglyke* „ *Majeſteit zig insgelyks zoude begeven*. De Graaf had ook, op het „ verder vragen van *Stäblswärd*, geantwoord, *dat hy een geſchreven Plan had*, *dat zodanig gereguleerd was*, *dat hy geloofde*, *de* „ *Koning zoude het zelve goedkeuren*.

Pag. 31. „ Een Uur daar na, wanneer *Puke* even in het Coffyhuys „ gekomen was, om aan *Stäblswärd* te raporteren, dat *Ernſt* dien „ Avond beginnen zoude, waren zy met hun beiden, ten 9 Uuren „ 's Avonds, na den Graaf *Härd* gegaan, om deszelvs gedagten „ daar over te vernemen, en hadden aldaar ook den Graaf *Brabé* gevonden, die op het bericht van *Puke*, dat *Ernſt* beginnen zoude, „ geantwoord had: *Het zal in der Eeuwigheid niet lukken*, *zo wel* „ *om redenen van zeker incident*, *als ook*, *dewyl de Koning niet daar* „ *in wil conſenteren*. *Puke* had hier op den Capitein *Stäblswärd* verzogt na boven te willen gaan, *om zyne Koninglyke Majeſteit daar* „ *over te ſpreken*, het geen hy egter geweigerd had, onder voorgeven, dat, *dewyl men de voorzigtigheid niet had gebruikt*, *om den* „ *Koning alvorens daar toe te engageren*, hy zig ook niet meer daar „ mede wilde moeijen.

Pag. 32. Was *Stäblswärd* by den Graaf *Brabé* gegaan, „ om „ aan den zelven te berigten, dat *Ernſt* vol was; waar op de Graaf „ hem *Stäblswärd* andermaal verzogt had, om Ernſt tot reden te „ brengen, en den Oploop te beletten. Wanneer *Stäblswärd* hier

„ op

„ op geantwoord had, zyn best te zullen doen om *Ernst* te vinden, „ dog zo niet, van de zaak af te zien en zig nergens mede te moeyen, „ zo had de Graaf daar op gerepliceerd: *dat de Conduite, van zekere Hooge Persoon, niet meriteerde, dat een Braaf Man voor dezelve in de Bres sprong.*

Pag. 33. „ Wyders had *Puke* nog verklaard: *dat zyne Koninglyke Majesteit, na dat de oploop begonnen was, met de Lyftrawanten, na beneden komen, en aan het Regiment Guardes verklaren. dat de Ryksdag opgeheven was, en een nieuwe uitgeschreeven zoude worden; als mede, dat men de Ryks-Raden; of zommige van hen, benevens den Colonel Ehrenward, en den Luitenant Colonel Pecklin, in verzekering zoude neemen, en dat dit alles tendeerde om den Koning meerder macht te doen hebben.* Verklarende de Capitein verder, deeze gedagten ook van het bestek gehad te hebben.

Pag. 37, 38. „ Wyders heeft *Puke* nog geconfesseert, dat zyne post, in de uitvoering van het plan, zoude bestaan hebben, om met 20 Man zig by den Luitenant *Tibel* te voegen, die de wacht in 't Artillery-Hof zoude hebben, en, volgens genomen bestek, het zelve met hem vermeesteren, *waar op zyne Koninglyke Majesteit hem Puke, immediaat zoude volgen, en het Commando aldaar voeren. Hem Puke was wegens het gevaar, het geen hy in deeze onderneming had te wagten, eene Compagnie Artillery belooft geworden.*

Pag. 38. „ De Baron *Horn*, heeft eerst alles ontkend, dog, daar en tegen aan de Commissie verklaard, een gerucht gehoord te hebben, *dat een toeleg tegens de hooge Perzoon van zyne Koninglyke Majesteit op handen was; voorgevende, zo wel van zyne Majesteit den Koning, als van hare Majesteit de Koningin, zelve vernomen te hebben, dat zy deswegen gewaarschouwd waren geworden, en zelfs, op eenen en den zelven dag, drie verscheidene Advertentien daar van ontfangen hadden* (verder) heeft hy tot redenen waarom hy niet, volgens zyn pligt, van het voorschreve tot zyne kennis gegeven plan, ter behoorlyker tyd en plaats had kennis gegeven, voor de Commissie geallegueert, *om dat zyne Koninglyke Majesteit zelve zodanige ydele geruchten niet achtede, en gelast had, tegens dezelve nooit van diergelyke Onderwerpen te gewagen.*

Pag. 41. „ Nog heeft de Heer Hof-Marchal, boven dien, geconfesseert, dat aan hem, *by zekere hooge Perzoon, welke een wantrouwen tegens de Ryk-Stenden wegens derzelver handelingen had*

„ *opgevat*, voorgeslagen was geworden: *Of men zig met geweld*
„ *daar tegens zoude konnen kanten*, *en of zulks niet door eene* EMENTE
„ of OPLOOP *kon te weeg gebragt worden. Waar by dezelve het Oproer*
„ *van H......*, *in het Jaar* 1747 *gebeurd*, *tot een voorbeeld had ge-*
„ *lieven aan te halen.*

„ Diergelyke Voorslagen waren te meermalen gedaan, en wel by-
„ zonder, wanneer de Ryks-Stenden de zaken, *wegens de opvoeding*
„ *der Princen en de overziening der Ryks-Juwelen* onder handen
„ hadden genomen: *Om de ongerustheid eenigzints te stillen welke*
„ *deeze hooge Perzoon*, *in alle diergelyke gevallen had laten blyken*,
„ had de Hof-Marchal dezelve zomwylen tegengesproken, en zom-
„ wylen daar toe stil gezwegen, en nu en dan zig ook moeten houden
„ en veinzen, als of hem die voorslagen niet mishaagden.

Pag. 48. De Graaf heeft eindelyk beleden; „ *Dat de Koning*, op
„ zekeren dag in de Week te vooren, eer de toeleg ontdekt was ge-
„ worden, *tegens hem gezegt had*, *onderrecht te zyn*, *dat de eigene*
„ *hooge Perzoon van zyne Majesteit in gevaar stond*, en zig tegens
„ hem wyders had laten verluiden, gaarne eenige Patronen te willen
„ hebben om zig in allen gevallen daar van tot deszelvs verdediging te
„ bedienen.

Pag. 58 word gezegt; „ De uitvluchten waar van de Graaf, (*Erich*
„ *Brahe*) in het begin deezer Proceduren, zig bediend had, waren
„ uit medelyden voortgekomen, *dewyl hy de hooge Perzoon van zyne*
„ *Majesteit had gezogt daar buiten te houden.*

Pag. 68. Vervolgd de Commissie, dat men verder en by naauw-
keurig onderzoek heeft bevonden „ dat de Heer Graaf en Colonel,
„ na dat hy tegens alle kennis en deelneming van, en in dat Complot,
„ langen tyd gestreden had, niet alleen zelf bekend, *dat hem van*
„ *zeekere hooge Perzoon*, *verscheidene malen zeer nadrukkelyke voor-*
„ *stellingen waren gedaan*, *om geweldige middelen tot verandering der*
„ *Ryks Constitutien* en der resolutien, door de Ryks-Stenden op de-
„ zen tegenwoordigen Ryksdag genomen, *te gebruyken*, *welke*,
„ voor het meerder gedeelte, en voornamentlyk *op eene zogenaamde*
„ EMENTE of OPROER *zoude uitgekomen zyn.*

Pag. 70. Word gezegt: „ En of schoon de Heer Graaf en Colonel,
„ dewyl hy met alle andere voorwendzels te kort schoot, eindelyk
„ heeft voorgegeven, *deeze Patronen*, *op het genadig ver langen van*
„ *zyne Koninglyke Majesteit vervaardigt te hebben*, om, in gevalle

„ van

„ van eenen gevreest wordende verradelyken toeleg, tegen deszelvs
„ hooge Perzoon, van eene toereikende Ammunitie, ter verdedi-
„ ging voorzien te zyn, zo legt egter daar in niet alleen *eene ten hoog-*
„ *sten strafbare beschuldiging van zyne Koninglyke Majesteit opgesloten.*

Pag. 71. „ maar ook byzonder word hem Graaf en Colonel als een
„ gansch zware misdaad toegerekend, dat hy, agtervolgens zyne
„ schriftelyke defensie, omtrent zyne Medeburgers, al zulke lage
„ en strafbare gedagten gevoert hebbe, waar door de Graaf *de gan-*
„ *sche Zweedse Natie by haren Koning in wantrouwen en haat gebragt*
„ *heeft*, nademaal het eenen getrouwen en gehoorzamen Onderdaan
„ gansch niet voegd en betaamd, dat hy, *by een zo onverwacht en on-*
„ *gelukkig Attentaat*, *den Koning van Zweden*, *op deszelvs verlan-*
„ *gen*, *alleen en voor zyn Privé*, *en buiten andere Medeburgers*, *met*
„ *Ammunitie zoude ondersteunen.* (en verder) De onwaarheden, van
„ het straf baar voorseven van den Graaf, worden des te meer in een
„ helder daglicht gesteld, wanneer men daar by considereert, *dat*
„ *zyne Koninglyke Majesteit*, *by deszelvs gedane bekend making van*
„ *den 9de deezer Maand*, *op deszelvs Koninglyk woord en eer*, *gena-*
„ *digst verzekerd*, *dat nooit eenig spoor of blyk van eenen*, *tegens des*
„ *Konings hoogen Perzoon*, *of het Koninglyke Huys gesmeden strafbare*
„ *en geweldigen toeleg gevonden zy geworden.*

Pag. 75. Aangaande de Baron *Horn*; „ om dat dezelve, by de in
„ deeze zaak gehoudene Informatien, zodanig is geaggraveerd be-
„ vonden, dat hy niet alleen, volgens zyne eigene Confessie, gelyk
„ de Graaf *Brahé*, dikwyls en verscheidene malen *van zeekere hooge*
„ *Perzoon heeft gehoord, dat dezelve eene byzondere neiging en begeer-*
„ *te had*, *door eene zogenaamde* EMENTE, *eene verandering in de Re-*
„ *solutien der Ryk-Stenden te bewerken.*

Dit zal een groot Licht, over de, door de Ryks-Stenden, gemeen gemaakte Stukken, verspreiden, schoon ons bestek niet toelaat, voor het tegenwoordige, daar mede voort te gaan.

DUITSCHLAND.

Wenen. De Oostenrykse Krygs-Macht in Boheme en Moravie bestaat werkelyk in 28 Regimenten Infantery, 13 Cavallery, 7 Dragonders en 4 Hussaren. Ieder Regiment Infantery is van 3 Bataillons, en ieder Bataillon van 800 Man.

Zo dat de Infantery bestaat uit - - - - - -	Man	67200
De Cavallery 1000 Man ieder Regiment - - -		24000
geheel - - -	Man	91200
Hier by moeten nog komen de Croaten, die reets op Marsch zyn bestaande in - - - - - - - - - - -	Man	24000
geheel - - -	Man	115200

Het is ten minsten zeker, dat het Oostenrykse Leger, voor het einde van September, uit 100000 Man zal bestaan, zynde van alles vry wel voorzien; de Veldmarschalk, Graaf *Broun*, die het Opper-bevel heeft, laat niet toe aan eenige Joden van het Campement te *Collin*, op 4 Mylen na, te naderen; en geen vreemdeling, zonder paspoort word aldaar toegelaten. Alles is, tot een aanstaanden Oorlog zo welgeschikt, datde Keizerlyke Krygs-Kasse wel haast van 30 Millioenen voorzien zal zyn. Dit alles geeft te kennen, dat men den Oorlog in Duitschland zeker steld.

De Koning van Pruysse, die, zelfs in tyd van vrede gewoon is een formidabele Krygsmacht op de been te houden, heeft dezelve zedert het Voorjaar, nog vergroot en die in staat gesteld, om, op het eerste bevel, te konnen marcheeren. Het voorgeven daar van was, het handhaven der vrede in Duitschland; en dewyl Engeland, van voornemen was, ter bescherming van Hanover, dat door Vrankryk gedreigt wierd, eenige Russische Troepen daar na toe te doén trekken, zo geliefde de Koning van Pruysse te verklaren, niet te zullen dulden, dat eenige vreemde Troepen de Voet in Duitsland zette, waar door Engeland van die bystand der Russen beroofc bleef.

DRESDEN. Alles is alhier in rep en roer, door het invallen der Pruyssen in dit Keurvorstendom Saxen. De Koning, vergezeld van de Princen *Xavier* en *Carel* zyn na het Generaal Quartier te Strubben vertrokken, maar de Koninginne met den Erfprins, en de overige Koninglyke Familie is nog alhier. De Pruyssen hebben deze Stad, en veele andere Steden en plaatzen bezet, en de Koning van Pruysse heeft nu zyn Quartier genomen op het Kasteel *Sedlitsz* een halve Myl van *Pirna*, houdende het Saxische Leger, bestaande uit 20000 Man, zodanig bezet, dat 'er niemant uit of in kan komen, zullende wel haast door gebrek party moeten kiezen, want de Pruissen hebben de doortogt na Bohemen reets geoccupeerd.

De Koning van Pruysse heeft de Minister van Polen zeer vriendelyk ont-

ontfangen, en deszelvs beſluit van Neutraal te zullen blyven, met genoegen verſtaan, dog heeft hoofdzakelyk geantwoord, dat dit meerder indruk zoude geven, zo zyne Poolſche Majeſteit zyne Troupen van een deed ſcheiden en elders verzond, dog men verwagt dat 'er, in 't korte, een Tractaat tuſſchen die beide Vorſten geſloten zal worden. Schoon zyn Pruiſſiſche Majeſteit, alle mogelyk zekerheid en beſcherming aan de Kooplieden verleend, zo vreeſt men dat de Leipziger-Miſſe van St. Michel niet voordelig zal zyn. In Saxen krygt men gebrek aan Mondbehoeften, en wel 700 Familien zyn uit Sileſie na Bohemen gevlugt.

BERLYN. Het Leger des Konings, dat te veld is beſtaat in

13	Regimenten Cuiraſſiers. - - - -	Man 10325
12	Regimenten Dragonders - - - - - -	11928
8	Regimenten Huſſaren - - - - - -	10008
1	Regiment Jagers te Paard - - - - - -	255
54	Regimenten Infantery - - - - - -	90854
1	Veld Artilleriſten - - - - - - -	1752
1	Jagers te Voet. - - - - - - -	859
1	Cadets - - - - - - - - -	723
1	Corps Ingenieurs - - - - - - -	60
92	Regimenten, bedragende - - - -	Man 126764
	In Guarnizoen Infantery	
18	Regimenten - - - - - - - -	25615
110	Regimenten bedragende - - - - -	Man 152379
	Hier by voegen eenige de Soldaten die reets opgeſchreven en geoefend, maar niet verdeeld zyn, en nog geen Gagie trekken - - - - - - - - -	60000
	Hanoverſche en andere Hulptroepen - - - -	80000
		Man 292379

Die 110 Regimenten komen den Koning maandelyks te koſten, 917805 Ryxdaalders of 's Jaars 15 Millioenen 8312 Ryxdaalders.

BEWEEGREDENEN, *welke zyne Koninglyke Majeſteit van* Pruyſen *hebben doen beſluiten zig tegens de Deſſeynen van het* Weener Hof *te kanten, en derzelver Uitvoering voor te komen.*

NAauwelyks was het tuſſchen zyne Koninglyke Majeſteit van Pruiſſen en haare Majeſteit de Keizerin Koningin van Hongaryen en Boheemen laatſtelyk te Dresden

gemaakte Tractaat van Vrede geworden, of het Weener-Hof liet kort daarop deszelfs voornaamste Oogmerk daar heenen strekken, om hetzelve door alle maar bedenkelyke Middelen te ontzenuwen, daartegens op de openbaarste wyze te handelen, en het overhoop te werpen.

Alle deszelfs zo wel geheime als publique Handelingen hebben zulks bedoelt gehad. In het VIII Articul van het te Breslau getroffen en te Dresden vernieuwde Vrede-Tractaat is met duidelyke Woorden de Voorziening gedaan en gestipuleerd geworden: *Dat de Commercie der wederzydse Silesise Onderdaanen van haare Keizerlyke Koninglyke en zyne Koninglyke Majesteit* zo lang op denzelven Voet en in gelyke Staat *zoude blyven, als het zelve in het Jaar* 1739. *voor den opgekomenen Oorlog gesubsisteerd heeft, tot dat men door eene formeele Conventie daarin eenige andere Schikkingen zoude gemaakt hebben.*

Het Weener-Hof, zig geene Conscientie makende zelfs tegens de bondigste Tractaaten te handelen, wanneer het anderzins niet tot derzelver Nakoming als met de gewapende Hand daartoe aangedreven word, heeft des niettegenstaande in het Jaar 1753. begonnen eenen verhoogden Impost van 30 per Cent op de gezamentlyke in de Koninglyke Silesise Manufactuuren vallende en aldaar gefabriceerde Waaren te leggen.

Alle de ernstige en dringende Vertoogen, door de van deeze zyde tot het reguleeren der Silesise Commercien en Schulden na Weenen gezondene Commissarissen gedaan, om deeze Grieven ten spoedigsten te remedieeren, hebben daar omtrent van eene zo geringe Uitwerking geweest, dat het voorgemelde Hof veel meer en integendeel, voornamentlyk na de met de Kroon van Vrankryk onlangs aangegaane en te Versailles getekende Alliantien, den voorsz. Impost tot op 60 per Cent geaugmenteerd heeft.

Niettegenstaande nu diergelyke Conduites ten hoogsten onvriendelyk en hard zyn, en ook tegens de solemneelste Tractaaten stryden: Niettegenstaande voor eenen Vorst, die veel meer, dan zyne Koninglyke Majesteit, in Eerzucht bedeeld mogt zyn, de tot heden toe hier gepresteerde Nakoming van een door de meeste Mogendheden van Europa gegaarandeerd Vreede-Tractaat reeds tot eene genoegzaame Reden en Voorwendzel zoude hebben kunnen strekken, om eenen rechtmatigen Oorlog te beginnen; zo schynt echter deeze, offchoon in zig zelve gewigtige Bezwaarenis maar gering en eene Kleinigheid te zyn, ten opzigte van andere veel importante en grootere Klagten, welke zyne Majesteit tegens het Weener Hof moet voeren.

De zo verre uitziende Oogmerken en gevaarlyke Desseinen van het Weener Hof, welke zo wel door deszelfs hier en daar aangestelde geheime Negotiatien, als door het tegenwoordige Gedrag, hoe langs hoe meer zig komen te openbaaren, zyn het Onderwerp, het geen men zig voorgenomen heeft, zonder eenige onnodige Opsmukking van Bewoordingen, in een helder Daglicht te stellen.

Zo dra maar de by de voorige Keizers gevoerde en by de Uitsterving van derzelver Mannelyk Oir geeyndigde Regeering van 't Duitsche Ryk, op het tegenwoordige nieuwe Oostenrykse Huis gebragt is geworden, heeft zig het laatste door gelyke heerschzuchtige Projecten laten inneemen, welke wylen de Roomse Keizer Ferdinandus II. zoude ter Uitvoer gebragt hebben, indien dezelve niet door den toen ter tyd levenden schranderen Koninglyken Franschen Minister, den Cardinaal de Richelieu, en den grooten Koning Gustavus Adolphus van Zweeden, welke zig met alle Krachten daartegen kan teden, daarin was wederhouden geworden.

Even-

Evengelyke Projecten zyn ook tegenwoordig een van de vooornaamste Onderwerpen der Deliberatien van het Weener-Hof; namentlyk, om het Juk den Vorsten van het Duitsche Ryk, door de Berooving der allerdierbaarste met zo veel Goed en Bloed verworvene Vryheid, Voorrechten en Immuniteiten, över den Hals te werpen, eene Opper-Heerschappy in het Ryk in te voeren, en de Protestantsche Religie daar in te onderdrukken.

Doch hier in hebben, na de geslotene Vrede van Aaken, de Kroon van Vrankryk, als eene der voornaamste Mogendheden Guarandeurs der Westphaalse Vrede, als mede zyne Koninglyke Majesteit van Pruissen, die zig uit verscheidene allergewichtigste Beweegredenen niet heeft kunnen dispenseeren, van zig tegens diergelyke pernicieuse Onderneemingen aan te kanten, en zelfs de Ottomannise Porte, welke door eene in Hongaryen te makene Diversie, ook de allerbest uitgevondene Maatregulen kon verydelen, de grootste Hinderpaalen in den weg gelegt, en het Wener Hof te rug gehouden, om aan deszelfs heerschzuchtige Desseinen den vryen Toom en Teugel te laten schieten.

Om echter deeze groote Steenen des Aanstoots, allengskens te ligten, en met'er tyd het bedoelde Oogmerk te bereyken, heeft het zelve raadzaam gevonden, allereerst en voornamentlyk tegens zyne Koninglyke Majesteit deszelfs Hoofd-Batteryen te rigten, in verwachting, dat daardoor en onder het Prætext, dat deszelfs Voorneemen maar slechts daartoe strekte, om zig van de aan Hoogstgedachte zyne Koninglyke Majesteit door een solemneel Vrede-Tractaat gecedeerde Silesise Landen wederom Meester te maken, het Publyk geabuseerd, en deszelfs andere en werkelyk gesmede hoogstgevaarlyke Desseynen des te minder mogten nagegaan en ontdekt worden.

Ten dien einde, en offschoon het zelve voor eenige Jaaren met het Russis-Keizerlyke Hof maar eenige tot niemands nadeel strekkende Engagementen heeft aangegaan, heeft het echter kort daarna zig laten aangelegen zyn, alles aan te wenden, om de tot nu toe tusschen zyne Koninglyke Majesteit en haare Majesteit de Russise Keizerin subsisteerende goede Verstandhouding en Banden van Vriendschap te breeken, en daarbenevens met hoogstgedachte Vorstin een Tractaat tegens de Ottomannise Porte te sluyten.

Beide Projecten zyn na deszelfs Wensch volvoerd. Het Tractaat tegens de Porte quam tot Stand. Deszelfs Ministerie heeft niet gemanqueerd, allerhande Lasteringen en de haatelyste Voorinneemingen te besteden, om tusschen zyne Koninglyke Majesteit en haare Majesteit de Keizerin van Rusland, met welke Dezelve geene de allergeringste Verschillen heeft gehad, en met welke Hoogstdezelve in eene altoos duurende goede Verstandhouding heeft gewenscht te leven, een Misverstand te stichten, en het daar heenen te dirigeeren, dat de wederzydse Ministers van beide Hoven van hunne respective Posten te rug geroepen wierden, om daardoor des te vryere Handen te bekomen, en het Russis-Keizerlyke Hof niet alleen achter het Licht te voeren, maar hetzelve ook over te haalen, om allerhande Krygs-Toerustingen op de Grenzen van zyne Koninglyke Majesteit te maaken, en wel zodanig, dat diergelyken aanprikkelingen zedert dien tyd van Jaar tot Jaar tot nu toe zyn gecontinueerd geworden, in verwachting, dat zig inmiddels eenigerhande ongelukkig Geval mogt opdoen, het geen gelegenheid zoude kunnen geeven, beide hoogste Mogendheden in eenen openbaare Oorlog in te wikkelen.

Ten dien einde hebben de voornaamste Pogingen van het Weener-Hof gestrekt, offschoon het moge schynen, dat deszelfs intentie juist niet geweest zy in eenen Oorlog

log van die Natuur direct deel te neemen, maar alleenlyk daarby als eene Auxiliaire Mogendheid van haare Russis-Keizerlyke Majesteit te ageeren. Maar hoe ligtelyk had het niet kunnen gebeuren, dat het Oogmerk der Ministers van het Weener-Hof daar onder niet zo veel te eerder was bereikt geworden, wanneer diergelyke Oprokkingen door onverwachte en onvoorziene toevallen, zonder schuld en toedoen van zyne Koninglyke Majesteit, tot Vyandlykheden, en eindelyk zelfs tot eenen openbaaren Vredebreuk hadden kunnen aanleiding geeven, indien niet hoogstdezelve, gelyk de genen, welke zig beneerstigen, om alle aanstekende en vuurvattende Stoffen van eenen Brand, die gebluscht moet worden, te verwyderen, de grootste Zorgvuldigheid had aangewend, om door zyne standvastige en bepaalde Conduites alle gelegenheid ten uiterste te myden, waardoor Dezelve op eenigerhande wyze met het Russis-Keizerlyke Hof in Misverstand zoude kunnen geraaken.

In de voorsz. Situatie bevond zig zyne Koninglyke Majesteit, wanneer de in America opgekomene en aldaar hoe langer hoe meer zig uitgebreid hebbende Verwyderingen de Rust van Europa hebben begonnen te stooren. Een algemeene Oorlog scheen voor het Weener-Hof tot uitvoering van deszelfs desseinen het allerbequaamste Middel te zyn. En om dezelve des te eerder te bereiken, behoorden de voornaamste Mogendheden op hun eigen Interest verdagt te zyn.

Te Londen wist men niets van de waare Gevoelens van het Weener-Hof. Zyne Majesteit van Groot-Britannien, die zig in eenen Oorlog met de Kroon Vrankryk ingewikkeld bevond, verzogt haar Majesteit de Keizerin-Koningin om Secours, het geen dezelve achtervolgens de Tractaten gerechtigd was te mogen eisschen, en het welke dezelve naar alle billykheid zig ook met zekerheid kon beloven, tot Dankerkentenis van het Weener-Hof wegens het door de Kroon Engeland aan het zelve gepresteerde groot Secours, na dat zy haare Schatten en Troupen, met Opoffering van het waare Belang haarer Koningryken, en zelfs met de Blootstelling van Derzelver hoogst eigene Persoon aan het allergrootste Gevaar, zo grootmoedig besteed had, om haare Majesteit de Keizerin-Koningin wederom in het Bezit der by haar aangeërfde Staaten en Landen van haare Keizerlyke Voorouders te helpen.

Hoe zeer moet echter niet hoogstgedachte zyne Koninglyke Majesteit van Groot-Britannien gesurpreneerd geweest zyn, wanneer Dezelve heeft vernomen, dat haare Majesteit de Keizerin Koningin van geen het minste by haar te presteerene Secours heeft willen hooren, eer en alvoorens de Kroon Engeland zig zoude gedeclareerd hebben, om tot de geheime, en na eene Zamenzweering gelykende Verplichtingen, welke het Weener-Hof tegens zyne Koninglyke Majesteit geformeerd had, te accederen.

Zyne Majesteit de Koning van Groot-Britannien is, vermits Deszelfs aangeboorene roemwaardige en grootmoedige Gevoelens, gants niet genegen geweest, om tot diergelyke onrechtvaardige Voorslagen de Hand te bieden. Zy heeft dezelve na Derzelver voorsz. pryslyke Gevoelens ten eenemaal verworpen, en van dat uur af het Besluit genomen, zig met zyne Koninglyke Majesteit, als met een door zo veelerhande Banden van Maagschap reeds verknochten Vorst, op het allernaauwkeurigste te verbinden, om het zwaare Omweêr, waarmede Duitsland bedreigd wierd, af te wenden, de in het begin deezes Jaars te Londen geslotene Neutraliteyts Conventie aan te gaan.

Dewyl deeze Conventie hoofdzakelyk tot Handhaving der Rust in het Duitsche Ryk was gesloten, zo moest dezelve noodzakelyk een Doorn in het Oog van het Weener Hof zyn, dewyl het de Omkeering der Ryks-Constitutien tot het eenigste

Voor-

Voorwerp zyner Begeerte en Intentie gevestigd had; daarentegen moesten hoogst gedachte beide Mogendheden 't Welzyn van het Ryk en de Oprechthouding en Handhaving der hen en Derzelver Mede-Standen competeerende Rechten, Privilegien en Vryheden op het alleruiterste behertigen.

Nauwelyks had het Wener-Hof van de voorsz. Conventie eenig Berigt ontfangen, of deszelfs Ministerie gaf zig alle bedenkelyke moeite, om het Russis Keizerlyke Hof tot een Ontwerp van een Plan van Verdeeling der Staaten en Landen van zyne Koninglyke Majesteit over te haalen.

Hiermede was het voorsz. Hof noch niet vergenoegd. De Kroon Vrankryk scheen aan het zelve toe een niet geringe Hinderpaal in deszelfs Bestek te zyn. Om nu dezelve mede op zyne zyde te brengen, en, was het mogelyk, de Handen vry te hebben, om in Duitsland alles naar eigen Wensch en Willekeur te schikken, is het zelve gelukt, een Tractaat van Alliantie met de gemelde Kroon te sluiten. Des niet tegenstaande is echter zyne Koninglyke Majesteit ten opzigte van zyne Aller-Christelyke Majesteiten, wegens Dezelve aanklevende pryswaardige Sentimenten, volkomen overtuigd en verzekerd, dat Hoogstdezelve by het met het Weener-Hof gesloten Tractaat in geenerhande Zaak zal vooringenomen zyn, welke Derzelver Belang eeniger maate zoude kunnen verkorten, offschoon het Weener-Hof zig schynt te vleyen daardoor een groot Voordeel behaalt te hebben, en het door zyne Intrigues en allerhande andere ongeoorloofde, arglistige en onvriendelyke Middelen daarheenen te kunnen dirigeeren, dat zyne Koninglyke Majesteit met de Kroon Vrankryk onverwacht in openbaare Verwydering zoude geraaken.

Vermits nu het Weener Hof by de tegenwoordige hachelyke Tydsomstandigheden byna gantsch Europa in Beweeging brengt, en alle de daarin zig bevindende Mogendheden tegen zyne Koninglyke Majesteit tracht op te rokkenen, en zo veele Vyanden, als maar immer mogelyk is, op te zetten, wanneer het zelve overal toelegt, om aan Derzelver onschuldig Gedrag de allerhaatelykste Vlakken aan te wryven; wanneer het zelve Hof voornamentlyk bedoelt, om door deszelfs Beweegingen zo veele Mogendheden, als maar immer mogelyk is, tot Volvoering van zyne allergevaarlykste Desseinen, in den Slaap te wiegen, te winnen en op zyne zyde te brengen; wanneer het alomme komt te blyken, dat het zelve eenige offensive Maatregulen tegens zyne Koninglyke Majesteit genomen hebbe; wanneer het zelve wyders eene byster groote menigte van Mond en Oorlogs-Provisien in Bohemen en Moravien byeen vergaderd, en aldaar, op de Grenzen van zyner Koninglyke Majesteits Silesise Landen, eene onzagchelyke Armée van over de 80000 Man formeert, en teffens een aanzienlyk Corps van Croaten en allerhande Hongarise Volkeren byeen laat rukken; wanneer, om kort te gaan, de Vrede na eenen Oorlog begint te gelyken, en wel ten tyde, dat de Troupen van zyne Koninglyke Majesteit zig stil en gerust houden, en, om zo te spreeken, noch geene enkele Tent hebben opgeslagen: Zo heeft hoogstgedachte zyne Koninglyke Majesteit onvermydelyk nodig geoordeeld te zyn, by zodanige buitengewoone Krygs-Toerustingen en andere Machinatien van het Weener-Hof niet langer te zwygen noch te conniveeren, en ten dien einde derzelver aldaar tegenwoordig zynden Minister-Plenipotentiaris, den Geheimen Raad van Klinggraaf, gelast, om van haare Majesteit de Keizerin-Koningin, in eene expres daartoe verzogte Audientie, te verneemen, of de voorsz. groote Krygs-Toerustingen op zyne Koninglyke Majesteit gemunt waren, of waartoe anderzins de Voorneemens van hoogstgedachte Keizerin mogten strekken? Waar-

op Dezelve zig niet anders en verder had gelieven te verklaaren, dan, *dat zy in de tegenwoordige Tyd-Omstandigheden had goedgevonden, sommige tot haare en haarer Geallieerden Verdeediging nodig zynde Krygs-Toerustingen te laten maken, welke echter tot niemands Prejudicie zouden kunnen strekken.*

Dewyl zig nu zyne Koninglyke Majesteit met een zo ongestadigen byna niets beduidend Antwoord, en wel voornamentlyk by deeze tegenwoordige mislyke Omstandigheden onmogelyk kon gerust stellen en genoegen laten. zo heeft ook Hoogstdezelve den voornoemden Minister-Plenipotentiaris van Klinggraaf andermaal gelast, aan haare Majesteit de Keizerin-Koningin uit naame van zyne Koninglyke Majesteit betaamelyk voor te stellen: „Dat, nademaal hoogstgedachte zyne Koninglyke Majesteit zodanige gevaarlyke Desseynen, welke men aan hoogstgedagte Vorstin toeschreef geformeerd te hebben, ten nadeele van zyne Koninglyke Majesteit, zo veel maar immer mogelyk en met Derzelver Glorie en Veiligheid bestaanbaar was, ontveinst had; Dezelve echter als nu niet langer kon verbergen, hoe dat zyne Koninglyke Majesteit van het tegen Dezelve tusschen de Hoven van Weenen en Petersburg geformeerde Offensief-Project was onderrecht geworden: Dat Zy wist, dat beide hoogstgedachte Hoven zig verbonden hadden, Dezelve met vereende Macht te attaqueeren, namentlyk haare Majesteit de Keizerin-Koningin met 80000, en haare Russis-Keizerlyke Majesteit met 120000 Man; Dat dit Dessein reeds in het laatstgepasseerde Voorjaar zoude ter uitvoer gebragt zyn, doch uitgesteld was geworden tot in het aanstaande Voorjaar, om dat de Russis-Keizerlyke Troupen gebrek aan Recruten, en in Lyfland aan de nodige Provisien, en de Russis-Keizerlyke Vloot gebrek aan genoegzame Matroozen had: Dat het in de Willekeur en Believen van de Keizerin-Koningin stond, den Oorlog of de Vreede te kiezen: Dat in het laatste Geval zyne Koninglyke Majesteit niet kon afwezen, van hoogstgedachte Vorstin eene formeele Declaratie dienaangaende te eischen, by dewelke Zy positive Verzekering gaf, dat Derzelver Oogmerk geenzins gemunt zy, om zyne Koninglyke Majesteit in dit tegenwoordige noch in het toekomende Jaar te attaqueeren, dewyl zyne Koninglyke Majesteit het tegendeel, en alle andere dubbelzinnige Beantwoording, voor eene Declaratie van Oorlog zoude aanzien; betuigende daarbenevens voor Godt, dat haare Majesteit de Keizerin-Koningin in het laatste Geval aan het onschuldig vergooten Bloed zoude schuldig worden, en den ongelukkigen Nasleep van zodanig eenen Oorlog zig zelve enkel en alleen zoude hebben te wyten.

Het Antwoord, gegeeven op een zo rechtvaardig en billyk Verzoek, was noch veel hoogmoediger en bitzer dan het eerste, en van zodanigen Inhoud, dat zyne Koninglyke Majesteit daar mede onmogelyk kon genoegen neemen. Om aan 't Gemeen de daarin begreepene quade Gevoelens van het Weener Hof voor Oogen te stellen, heeft men nodig geacht, het voorsz. Antwoord alhier woordelyk in te lasschen, luidende aldus:

„Zyne Koninglyke Majesteit van Pruissen was immers reeds zedert eenigen tyd met allerhande slach van nadenkelyke en considerabele, ook de algemeene Rust bedreigende Oorlogs Preparatien bezig geweest, wanneer Hoogstdezelve den 26 der laatste passeerde Maand July had goedgevonden, wegens de door haare Majesteit de Keizerin-Koningin in derzelver Landen gemaakte Militaire Vervoegingen, welke echter eerst na de voorafgegaane Krygs-Toerustingen van de Koninglyke Pruissise zyde ondernomen waren, eenige Eclaircissemens te vragen: Dat zulks eene aan gantsch Europa wel bekende Zaak zy, en dat derhalve ook om

„die

„ die Redenen haare Majesteit de Keizerin-Koningin zig had kunnen dispenseeren,
„ daaromtrent de begeerde onnodige Verklaaring te geeven. Dat Zy echter des niet-
„ tegenstaande aan den aan derzelver Hof subsisteerende Koninglyke Minister van
„ Klinggraaf, in eene hem ten dien einde verleende Audientie, wel had willen de-
„ clareeren, dat Zy in Consideratie van den tegenwoordigen hachelyken Toestand
„ der algemeene Zaaken, de van haare zyde genomene Maatregelen tot haare en
„ haarer Geallieerden Veiligheid hoogstnoodzakelyk had geoordeeld, en dat de-
„ zelver geenzins tot eenig Nadeel van eenigerhande Hof zouden strekken: Dat
„ haare Majesteit de Keizerin-Koningin het onbetwistbaar Recht competeerde, om
„ over de tegenwoordige Conjunctuuren van Tyden een onbepaald Oordeel te mo-
„ gen vellen, en naar mate van hetzelve het haar over het Hoofd zwevende Gevaar
„ te bezeffen: Dat de voorsz. haare Declaratie daarenboven zo duidelyk en klaar
„ was, dat men zig niet wel kon verbeelden, dat daar tegens iets zoude kunnen
„ worden ingebragt: Dat zy, de Agting, welke Souvereinen aan elkander ver-
„ schuldigt zyn, altoos verwachtende, ook gewoon was dezelve reciproquelyk
„ plaats te geeven, en derhalven niet zonder Verwondering en Gevoeligheid den
„ Inhoud van de Memoire had vernoomen, welke de Koninglyke Pruissise Minister-
„ Plenipotentiaris van Klinggraaf den 20 dezer Maand Augusti had ingelevert: Dat
„ wanneer Zy op al het geene, wat in die Memorie vervat is, had willen, laaten
„ antwoorden, Zy de zig voorgeschrevene Paalen van Moderatie had moeten te
„ buiten gaan: Dat des onaangezien Hoogstdezelve noch al verder dan den voor-
„ noemden van Klinggraaf wel had willen laaten declareeren, hoe dat de Berichten,
„ aan zyne Koninglyke Majesteit van Pruissen, wegens eene tegens Dezelve tus-
„ schen de Keizerin-Koningin en de Russise Keizerin geslotene Offensief-Alliantie,
„ en de daarby gestipuleerde Artikelen, gedaan, in den Grond valsch en verzonnen
„ waren; dat zodanig een Engagement niet in wezen was, noch ooit was genomen
„ geworden: Dat gevolgelyk door deeze Verklaaring gantsch Europa in staat zoude
„ gesteld worden, om over de Waarde en Gesteldheid dier ongelukkige Gebeurte-
„ nissen, van welke de Minister-Plenipotentiaris van Klinggraaf in zyne Memorie
„ gewaagt; haar Oordeel te kunnen vellen, en dat men ten minste niet ten laste van
„ haare Majesteit de Keizerin-Koningin zoude kunnen brengen &c."

Eene korte Herhaaling der in dit Antwoord bygebragte Argumenten zal genoegzaam in staat zyn, om dezelver Ongevoeglykheid en Onbestaanbaarheid klaarblykelyk aan te toonen.

Het Weener-Hof wil namentlyk, tegen alle Waarheid, doen gelooven, als of zyne Koninglyke Majesteit het allereerst de Krygs-Toerustingen begonnen had; en het is even dit Articul, het geen men in een volkomen helder Licht behoore te stellen. Wanneer zyne Koninglyke Majesteit in de Maand Juny laatstleden van de op Derzelver Grenzen gemaakt wordende Russis-Keizerlyke Militaire Preparatien onderrecht wierd, zo liet Hoogstdezelve vier Regimenten uit Derzelver Keur-Landen na Pomeren marcheeren, en gaf te gelyk Ordre, om Derzelver Vestingen in staat van Defensie te stellen. Zo onverschillig ook nu deeze by Dezelve genomene Schikkingen in haar zelve waren, zo scheen echter dezelve by 't Weener Hof eene zo groote Ombrage te verwekken, dat het zelve aanstonds het Bevel afvaardigde, om eene Armée van meer dan 80000 Man in Bohemen en Moravien te verzamelen. Men laat aan de Beoordeeling der redelyke Waereld over, of, wanneer haare Majesteit de Keizerin-Koningin eenige Troupen uit Bohemen na Toscanen laat marcheeren, zulks by zyne Majesteit eenigen Achterdocht zoude kunnen verwekken, en Dezelve be-

 wegen,

wegen, om een confiderabel getal Troupen na Silefien te laten defileeren? Dus heeft het opbreeken der opgenoemde 4 Regimenten na Pomeren aan het Weener-Hof maar tot een Voorwendzel gediend, om deszelfs quaade Desseinen eenigerhande Couleur te doen hebben. Wanneer vervolgens zyne Koninglyke Majesteit geinformeerd wierd, dat de Oostenrykse Armée in Bohemen vergaderde, zo vond Hoogst dezelve nodig, drie van de in Derzelver Westphaalse Landen zig bevindende Regimenten Infantery na Halberstad te laten opbreeken. Geen enkel ander Regiment begaf zig na Silesien. Derzelver Troupen, zonder van de nodige Paarden en behoorlyke Behoeftens voorzien te zyn, om een Leger te kunnen formeeren, bleven in hunne Guarnisoenen gantsch gerust leggen; en zulks alles met inzigt, om aan het Weener-Hof geene de minste Gelegenheid tot eenigerhande Wantrouwen te geeven. Wanneer echter hetzelve vervoer op de eene zyde geduurig van Vrede te spreeken, en aan de andere zyde de serieusste Schikkingen maakte, om eenen Oorlog te beginnen; wanneer het zelve, met de reeds betuigde Demonstratien zig niet vergenoegde, zelfs den Stap deed, van by de Stad Holzplotz, alhoewel in een aan 't zelve toebehoorende kleine Landstreek, doch immediaat tusschen de Vestingen Neysse en Cosel gelegen, een Leger te laten afsteeken, en noch bovendien deszelfs in Boheemen vergaderde Armée, een ander, vier Mylen van de Silesise Grenzen, by Jacomirs geformeerd Leger te doen betrekken, zo geloofde zyne Koninglyke Majesteit niet langer ongevoelig te moeten blyven en zig verplicht te vinden, om by zodanige gevaarlyke Aspecten, zo wel op Derzelver eigene en Derzelver Landen Veiligheid, als op de Conservatie van Derzelver Glorie en hooge Waarde ernstelyk bedacht te zyn, en alle den behoorlyken Toestel te maken, om niet van de Discretie van een omtrent de Belangen van zyne Koninglyke Majesteit zo qualyk geintentioneerd Hof langer af te hangen. Derzelver Armée wierd van Paarden voorzien, en gelast zig gereed te houden, om op den eersten naderen Wenk te kunnen marcheeren. Indien zyne Koninglyke Majesteit tegen Haare Majesteit de Keizerin-Koningin eenige gevaarlyke Desseinen gesmeed had, dan zoude het gemakkelyk geweest zyn dezelve reeds voor twee Maanden te volvoeren, wanneer de considerabele Armeen in Bohemen en Moravien noch niet geformeerd waren. Zy heeft veel meer aan de Voorslagen tot Vrede den Voorrang willen geven in eene Tyd, wanneer Derzelver Vyanden zig wapenden. Wanneer zyne Koninglyke Majesteit in het vervolg zig genoodzaakt bevond het Voorbeeld van het Weener Hof ten opzigte van zyne voorgenoomene Krygs-Toerustingen tot Derzelver eigene Defensie te volgen; zo blyft het eene onwederspreekelyke Waarheid, dat niet zyne Koninglyke Majesteit, maar het Weener Hof het begin der Oorlogs-Preparatien gemaakt hebbe.

Een ander niet minder valsch Voorgeeven is de in het vaorsz. Antwoord aan den Koninglyken Geheimen Raad en Minister-Plenipotentiaris Klinkgraaf medegedeelde en zo zeer geroemde deugdelyke Declaratie. Is ooit eene onverstaanbaare Declaratie gegeven geworden, dan is het zekerlyk de tegenwordige. Haare Majesteit de Keizerin-Koningin verklaard haare groote Krygs-Toerustingen voornaamentlyk ook tot Veiligheid van Haare Bondgenooten aanvaard te hebben, zonder aan te toonen, welke van deeze door zyne koninglyke Majesteit met eenen Oorlog bedreigd worden. Zoude het mogelyk het Koninglyke Fransche Hof zyn? Zoude het misschien het Russis-keizerlyke Hof zyn? De geene, welke slechts het vermoeden zoude opvatten, of zig laten diets maken, dat zyne Koninglyke Majesteit een diergelyk oneerbaar Besluit genomen had, om het eene of het ander van de beide voorsz. Hoven te attaqueeren, zoude waarlyk met Blindheid moeten geslagen zyn; zonder

zonder eens te gewagen, dat 4 na Pomeren gezondene Regimenten wel zeer bezwaarlyk tot zodanig eene Onderneeming in staat zouden zyn. Het Weener Hof betuigt niet voorneemens te zyn iemand te attaqueeren; hoe ligt zoude het ook niet geweest zyn eene gelyke Verzekering aan zyne Koninglyke Majosteit tot Derzelver Geruststelling te geeven?

Men verwonderd zig anderzins gantsch niet, dat de door zyner Koninglyke Majesteits Minister-Plenipotentiaris van Klinggraaf over geleverde Memorie niet naar den Smaak van een Hof geweest zy, het geen tot nu toe niet de allergeringste Genegenheid heeft laaten blyken, om van de Zuiverheid zyner Intentien en Gevoelens eenen Vredelievenden Nabuur werkdadig te overtuigen.

Waarop het Weener Hof in zyn meergemelde Antwoord voornamentlyk aandringt, bestaat wyders in de Verzekering, dat tusschen hetzelve en het Russische Keizer-Ryk geen Offensief Tractaat tegens zyne Koninglyke Majesteit zy gesloten geworden. Het Keizerlyke-Koninglyke Ministerie zal geene zwaarigheid vinden diergelyk een Verbond als valsch en verzonnen te kryten. Maar wanneer men echter overweegt het gene hier en daar deswegen is uitgestrooid geworden, en hetzelve met verscheidene gewigtige Blyken collationeert, dan kan men ten minsten opmaaken, dat men wegens eene Offensive Alliantie overeen gekomen zy.

De Russis-keizerlyke Troupen naderden in 't begin der Maand Juny laatstleden de Koninglyke Grensen: Eene Armée van 70000 Man wierd in Lyfland byeen getrokken, en op gelyke tyd maakte het Weener-Hof alle Toestel, om eene sterke Armée in Boheemen te verzamelen, en dezelve aldaar onder den Naam van een Observations-Leger te doen subsisteeren: De Russis-Keizerlyke Troupen wierden omtrent het midden der voorsz. Maand gelast te rug te marcheeren, en het genomen Besluit, om een considerabel Leger in Boheemen te formeeren, wierd tot het aanstaande Jaar opgeschort. Des niet tegenstaande zoude zyne Koninglyke Majesteit Verzekeringen van het Weener-Hof, dat diergelyk een Project, het welke met zodanig eene Moderatie, als het voorsz. Hof voorgeeft in eenen zo volmaakten Graad te bezitten, zekerlyk niet zoude overeen komen, nooit geëxteerd had, met het grootste Genoegen vernomen hebben, wanneer hetzelve zodanig eene Verzekering maar met een aan het billyk Verzoek van Zyne Koninglyke Majesteit voldoende Antwoord had gelieven te paaren. Hoogstdezelve heeft van de Keizerin-Koningin niets meer verlangt, dan alleenlyk eene deugdelyke en rondborstige Verklaring, dat haar Voorneemen geenzins strekte, om zyne koninglyke Majesteit in dit noch in het aanstaande Jaar te attaqueeren. Hierin bestond hoofdzaakelyk de begeerte van zyne Koninglyke Majesteit. Doch daarop is van de zyde der Keizerin-Koningin niet het allerminste geantwoord geworden; en dewyl men dit gewigtig en allerwezendlykste Articul ten eenemaal met stilzwygen heeft voorby gegaan, zo heeft het Wener-Hof daardoor op nieuws doen blyken, en genoegzaam aangetoont, waartoe de tegens zyne koninglyke Majesteit beraamde gevaarlyke Desseinen zouden strekken. De tot noch toe by hetzelve gevoerde Taal komt ook geenzins met deszelfs gehoudene Conduites overeen. Ten tyde, wanneer hetzelve Hof betuigt, niets meer te wenschen, dan de Rust en Vrede te handhaven, laat het de talrykste Legers op de Grensen van zyner Koninglyke Majesteits Silesise Landen zaamen trekken. Wanneer het zelve protesteert, van eenen Oorlog te beginnen oneindig verre verwyderd te zyn, zo maakt het zelve echter de grootste Zwarigheid, om zyne Koninglyke Majesteit de Veldoening te laaten wedervaaren, welke dezelve nochtans onder geenerhande schyn van Recht en Gevoeglykheid kan geweigerd worden. Men laat het derhalven aan het Oordeel der gantsche vernuftige Waereld over, welke van beide de

hoogste Mogendheden de Aanlegger zy, om eenen Oorlog te beginnen: Of het de geene zy, welke op de Grenzen van haaren Gebuur de sterkste Legers formeerd, dan de goene, welkers Troupen zig geduurende dien tyd in hunne Quartieren en Guarnizoenen gerust en stil houden? *Het overige in het volgende Stukje.*

NEDERLANDEN.

Brussel. Verscheide alhier zynde Generaals makende zig gereed om na Boheme te vertrekken; ook hebben 15000 Oostenrykers bevel ontfangen zig marschvaardig te houden, zullende zig voegen by de 25000 Franschen om te zamen tot bystand van de Keizerinne Koninginne in Duitschland te rukken, zo dat men in 't korte veel nieuws zoude konnen hooren.

's GRAVENHAGE. De Pruyssische Minister heeft het Manifest van den Koning zyn Meester, aan Haare Koninglyke Hoogheid, de Princesse Gouvernante, ter hand gesteld.

Amsterdam. *Heden is by de Heeren Bewindhebbers der O. I. Comp. ter Kamere van* Zeventienen, *besloten hunne Goederen uit de* INDIEN *ontfangen te verkoopen in de Maanden November en December aanstaande*, te weten: *In de Kamer* Amsterdam *den eersten November*; *In de Kamer* Zeeland *den* 15 *November*; *In de Kamer* Delft *den* 22 *November*; *In de Kamer* Rotterdam *den* 24 *November*; *In de Kamer* Hoorn *den* 30 *November*; *En in de Kamer* Enkhuyzen den 2 December.

Die Goederen zullen worden verkogt met een stilstand tot primo September 1757, *uitgezonderd de Thee Boey, uit de Schepen* NIEUW-NIEUWERKERK en de GETROUWIGHEID *voor de Kamers* Zeeland *en* Hoorn, *welke de Comp. zal overhouden, om dezelve te verkoopen in de aanstaande Voorjaars Verkoping, of wel daar na, op zodanigen tyd, als de Compagnie zal goedvinden.*

Wyders behoud de Compagnie nog voor zig de Faculteit, om de Goederen van de nog verwagt wordende vier Retour-Schepen in deze Verkooping te verkoopen.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

14 *Septemb.* Heeft den Heer *Otto Juin*, Stad-Houder van het Hoge-officie der Stad en Meyery van 's Hertogenbosch, gevangen doen stellen, een zekere schein-heilige Bedrieger, die, by eenige Predikanten, onder de Classis van Walcheren ressorterende, zig heeft geaddresseerd met Brieven, op name van *Jan Bos* Ouderling *Jacob Jansz* en *Zeert Oetje* Diaconen der Gemeente van *Oosterbaule* in Vriesland, behelzende eene bekendmaking, dat de Kerkenraadsleden zig verbonden hadden dezelve te beroepen, gepaard met een sterken aandrang van de blakende drift dier gemeente, en de gebeden der Godvruchtigen, dat zy zig gunstig wilden verklaren ter opvolging van die beroeping: met een bygevoegd P.S. om dien brenger der Brieven, als een voorwerp van Liefdadigheid, te recommanderen. Hy is, na gissing, 44 Jaren oud, bleek van aangezigt, niet zeer lang van Perzoon, sprekende met een Vriesch Accent; zwart en dun van hair, gekleed in 't zwart. Men heeft nog verscheide diergelyke Brieven by hem gevonden, met het antwoord van eenige Predikanten daar op. Hy is volgens zyn zeggen, laast van Walcheren gekomen. Maar heeft ook geweest in Noord-Holland by verscheide Predikanten, en

heeft

heeft reeds eenigzints, hoe wel met veel wederhoudenheid geconfesseerd, zo dat men voortgaat met het inwinnen van bewyzen om hem loon na verdiensten te verschaffen.

15 *dato*. Is den Heer *Joan Bartholome Walther*, door de Hooge Mog. Heeren Staten Generaal der VerenigdeNederlanden, bevestigd als Consul van deeze Staat te Alicanten.

17 *dato*. Hare Koninkl. Hoogheid, de Princesse Gouvernante heeft, uit eene overgeleverde Nominatie, tot Burgemeesteren te Haarlem benoemd, de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Pieter Samuel Crommelin*, Mr. *Carel van Dyk*, Mr. *Mattheus Willem van Walkenburg*, Mr. *François Benjamin Fagel*.

Tegen het middelen deezer Maand, verbrande des Nagt te *Westzaandam* een *Zydewevery*, met eenige daarbystaande woon- en Pakhuisjens, 't geen veel schade heeft veroorzaakt gehad.

Het is in deezen Oort hier niet by gebleven. Want des nagts tusschen 19 en 20 deezer, hadde men een niet minder zwaare Brand t' *Oostzaandam*, daar de Houtzaag-molen van *Sr. Pieter Rot*, geheel werd in d'asche gelegt, en eene andere daar nabystaande, en aan zekere *Weduwe* toebehoorende, door de vlammen van Kap, Wieken enz. berooft is geworden. De *Vigilantie* der *Zaandamse* en andere omgelegene *Zaan-Burgers*, met spuiten enz. spoedig ter reddinge toegeschoten, heeft den verderen voortgang van 't Vuur nog tydig gestuit gehad, 't geen buiten dat nog meer verwoestingen zoude hebben aangeregt. De schade aan verbrande Houtwaaren enz. is egter zeer groot, en, schoon 'er geen Menschen omgekomen zyn, zeer beklagen waardig. Het aanmerklykste in dit laatste ongeval, is, dat de Molens buiten arbyd en stilstaande waaren, 't geen veel naadenken baart, en niet zeer ongegrond doet denken dat eenige Vagebonderende Landloopers, uit weêrwraak en dat men hen steets van hier poogt te verdryven, deeze droeve Vuurbranden Godlozelyk hebben gestigt gehadt. Dat zy door de *H. Justitie* haast Loon naar werken erlangen!

21 *dato*. Stormachtig weder zynde, is op den Hoek van 't by *Pampus*, overzeild geworden 't Vaartuig van *Jan Meulman*, Brandhout-Schipper van *Meppel*, daar hy t' *Amsteldam* gelost hebbende, de wil naar toe hadde. Zyn Schip is gants te gronde gegaan, Hy en zyn Vrouwe zyn met moeite gered geworden, maar zyne drie onnozele Kinderen zyn jammerlyk verdronken. Waarlyk een droevig wedervaren!

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, in 't Oude Zyds Heeren Logement den 20 *September* 1756. Verkogt, deeze volgende Perceelen en hebben mogen gelden.

Achterburgwal, (*Cornelis vanden Broek Cornelisz.*, Een Huis en Erve op de Oudezyds) op de hoek van de Boomsteeg. *f* 3800. in slag 200 opgehouden.

Angeliersstraat, (*Nicolaas Bremer en Cornelis Angel*, Een Huis en Erve in de) Z. Z. het 3de Huis beooste de Ratelwagsteeg. *f* 3000. in slag 40.

Blomgragt, (*Nicolaas Bremer* en *Gerbert Rebel*, Een Huis en Erve op de) Z. Z. op de Ooster hoek van de Eerste Dwarsstraat, bewoond door een Brood Bakker, *f* 3050. in slag 500.

Driehoekstraat, (*Nicolaas Bremer* en *Cornelis Angel*, Een Huis en Erve

in

in de) O. Z. het 3de agter 't Hoekhuis van de Braak, daar de *Klerk* in de Gevelstaat. *f* 2100 in slag 40.

Egelantiers Dwarsstraat, (*Nicolaas Bremer*, Een Huis en Erve in de Eerste) W. Z. bewoond by een Distelateur *f* 3075. in slag 5.

Egelantierstraat, (*Nicolaas Bremer*, De Helft in een Huis en Erve in de) Z. Z. voorby de eerste Dwarsstraat bewoond by een Distelateur. *f* 1500. in slag 50.

Graffteede, (*Paulus vander Heiden* en *Johannes Lafrens*, Een in de Zuyder Kerk, Letter H. N°. 33 *f* 235.

Hoffteede, (*Jan vander Streng* en *Jan Russevelt*, Een) met deszelfs Huizinge, Stallinge, Bos en Houthak &c. gelegen onder de Banne van Aelbertsberg en Vogelzang of Bloemendaal, by de Kerk, groot circa veertien Morgen. *f* 7550. in slag 450

Joode Breestraat, (*Joseph Rocamora*, Een Huis en Erve op de) Noordzy. het agste Huis van de Uylenburgssteeg, (by den Afslag.) *f* 3800, opgehouden.

Kolveniersburgwal, (*Pieter de Mortier* en *Nicolaas Bremer*, Een Huis en Erve op de) 't 2de Huis benoorden het Hoekhuis van de Nieuwe Hoogstraat, daar Katoen, Koffy en Theewinkel in werd gedaan. *f* 3300 in slag 50.

Lelygragt, (*Hendrik Campen* en *Hilbrand Moens*, Een Huis en Erve op de) op de Zuyd Westerhoek van de Lely en Priusegragten. *f* 6700 in slag 150, opgehouden.

Oostenburger Agterstraat, (*Paulus vander Heiden* en *Johannes Lafrens*, Een Huis en Erve in de) 't 4de Huis van de Oostenburgergragt, N. Westzy, daar de *Sleper* in den Gevel staat. *f* 1050. in slag 150 opgehouden.

Rokkin, (*Willem Ebbenhorst*, Een Huis en Erve op 't) W. Z. tusschen de Gapers en Duyfjessteegen, (by den afslag.) *f* 10450. opgehouden.

Thuyn (*Pieter Croos*, Een) en Huizinge, en Moestuin van 150 voeten, &c gelegen in de Nieuwe Schagerlaan. *f* 1250 in slag 250 opgehoude.

Vinkestraat, (*Nicolaas Bremer*, Een Huis en Erve in de) op de Zuyd Westerhoek, van de Mouthaansteeg. *f* 450. in slag 125 opgehouden.

Voorburgwal, (*Cornelis vanden Broek Cornelisz.*, Een Huis en Erve op de Nieuwezyds) agter het Stadhuys, by de Huiszittensteeg. *f* 14000 in slag 2400 opgehouden.

Vyselstraat, (*Cornelis Pullen* en *Hubertus Johannes van Sypestein*, Een Huis en Erve in de) tusschen de Heeregragt en Reguliers Dwarsstraat, Oostzyde. *f* 4850. in slag 700. opgehouden.

Vyselstraat, (*Corneiis Pullen* en *Hubertus Johannes van Sypestein*, Een Huis en Erve in de) Oost Zyde. *f* 3750. in slag 250. opgehouden.

Wittenburgstraat, (*Dirk van Schorrenberg*, Een Huis en Erve in de Noordelyke) Z. Z, aan 't End. *f* 1100. in slag 250.

Wittenburgstraat, (*Dirk van Schorrenberg*, Een Huis en Erve in de Noordelyke) het 2de Huis van N°. 1. aan 't End. *f* 1225. in slag 50.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand OCTOBER 1756.

AZIA. *Vervolg van BATAVIA.* 6 *May* 1755.

S Schipper *Dirk Holland*, gevordert tot Capt. Luitenant ter Zee. Schipper *Gerrit van Kerken* geplaatst op 't Schip de Princesse, in plaats van *D. Gort*, overleden. *Adriaan Zoutman*, Assistent, geavanceert tot Onder-Koopman.

9 dito. *Jan de Put*, Chirurgyn Majoor der Artillery, gevorderd tot Chirurgyn Majoor van 't Kasteel en Visitateur der Rhede, in plaats van *A. G. Bohn*, overleden.

13 *dito.* *Frans Ravensberg*, Luitenant, is tot Schipper bevorderd. *E. de Wind* gecontinueerd als Directeur te Canton in China. *Daniel Armenault*, Koopman en Super-Carga, is, behoudens qualiteit en gagie, ontslagen. *M. Bordels*, tweede Carga en Koopman, is in deszelfs plaats opgetreden; en als tweede aangesteld *Pieter Johan Bangeman Junior*, Onder-Koopman; vorders by optreding, tot 3e, 4e, 5e, 6e, 7e, 8e, 9e, 10de Carga, de Onder-Kooplieden, *F. B. Brandt*, *H. v. der Looy*, *F. Willem*, Baron van *Nieuwerkerk*, genaamd *Nieuwenhuyzen*, *David Knien*, *C. van Ladeck*, *D. Praauw*, *G. Robberts*, *F. Tolo Zande de la Madelaine*, *F. Willem Hendrik Blyenberg*, Assistent en Fiscaal, gevorderd tot Onder-Koopman en tweede Carga, word door den Boekhouder *Arnoldus Boone*, bevorderd tot Onder-Koopman als Fiscaal vervangen.

22 *dito.* *P. G. van der Voort* Provisioneel dag-Registerhouder is aangesteld tot korte Notulist ter generale Secretary, in plaats van *J. C. Cranach*, met bevordering tot Onder-Koopman; in wiens plaats als Onder-Koopman en dag-Registerhouder optreed, den ordinaris Clerq *M. van der Spar*, blyvende dienst doen als gezworen Clercq

J. Schiltman, ordinair Clerq, *Johan Hollebeek*, en *P. Ferrant*, Assistenten, zyn aangesteld tot Onder-Kooplieden en Collationisten; en tot ordinaire Clerquen *Petrus Friviso*, *A. Lugthard* en *J. Harmensz.*; ook is de Barq *de Spreeuw* na Poeloecinco aangelegt.

29 *dito* is *C. Breekpot*, Koopman en *D. Vermander*, Burger, als Schepenen ontslagen, en in de plaats aangesteld, den Heer *van Suchtelen*, oud opper-Hoofd van Japan en *Dirk Oostwalt*, Capitein van de Westzyde.

30 *dito*. Volgens de op heden ontfangene generale Missive van de Vergadering van Zeventienen in Holland, zyn de aangestelde Extraordinaire Raden, in de volgende rang geintroduceerd. *Jan Schreuder*, *Johannes Pecock* en *Reynier de Clercq*. Wyl uit de gezegde brief bleek, dat de aanstelling van *Jan de Roth*, tot Directeur van Souratte, wierd geinprobeerd, zo wierd het wederom aanvaarden van dat bestier voor eenigen tyd, opgedragen, eerst aan de gezegde Heer *Jan Schreuder*, en toen aan *J. Pecock*, die beiden daar voor bedankende, zo is daar toe weder geëligeerd, de E. *Louis Taillefert*, Directeur van Bengalen, wezende de E. *Jan Kersseboom*, door de Heeren Zeventienen, na Batavia opgeroepen om zig aldaar, wegens zyn gehad hebbende bewind, te verantwoorden; hebbende de Heeren Zeventienen, in deszelvs plaats tot Directeur van Bengalen verkoren, het Cassembazaars Opperhoofd, *Adriaan Bisdom*, die verzogt heeft om op te mogen komen, als laboreerende aan een Kankereus Accident; zo is heden, in Rade van India, het volgende besluit genomen: „ En „ nademaal, by gedagte Patriasc Missive, al verder quam te blyken, „ dat haar Edele Hoog Agtbare, goedgevonden hebben den be„ reeds hier gearriveerden Oud Bengaals Directeur *Jan Kersseboom*, „ herwaards te laaten opkomen, en tot zyn opvolger te benoemen, „ het presente Cassembazaars opper-Hoofd *Adriaan Bisdom*, die by „ Missive van de Houglyse Ministers, van den 16 February laastle„ den, uit hoofde van een dangereus accident, zyne verlossing na „ Nederland verzogt heeft, zo is verstaan, de overgave van de Ben„ gaalsche Directie, als nog te laten effect sorteren, op den ontfangst „ van het dieswegens af te gaan schryvens deezer Regeering, zo „ zulks niet bereets, op de aldaar ontfangene directie orders der Hee„ ren Meesters volbragt mogte zyn; dog by aldien voorsz. *Bisdom*, „ perseverende by zyn voornemen om, tot herstelling zyner Qualen „ na Europa te gaan, niet konde resolveeren, om het bestier der Di-

„ rectie

„ rectie te aanvaarden, in zulken gevalle, denzelven, met eene der „ van daar repatrierende Schepen, in volle qualiteit, als geeligeert „ Directeur, zyne verlossing te accordeeren, mits alvoorens voldaan „ zy aan de geordonneerde belasting, en, na den gebruike, borg „ stellende voor het geen ter zyner verantwoording, als Cassem ba- „ zaars Opperhoofd, mogt komen te redunderen, met ordre aan de „ Ministers, van het een en ander ten aller spoedigsten, deeze Re- „ geering kennisse te geven, ten einde het noodige dieswegen te be- „ ramen." Ook berigte die Brief dat *Jan Pieter Hamman*, voormaals Vendrig te Batavia, als Luitenant Militair zoude uitkomen, gelyk ook als Advocaat, Mr. *Willem van der Beeke*, gewezen Pensionaris van 's Lands Collegie van den Vrye tot Sluys in Vlaanderen.

NOORD AMERICA.

De zaken der Engelschen, in deeze Gewesten, verergeren hand over hand, waar toe het misverstand, tusschen de Generaals en tusschen de Nationalen en Provinciale Troepen, voornamelyk over den voorrang ontstaan, pretenderende de een die voor den ander, waar door de Secoursen worden opgehouden, veel doed. Uit dien hoofde is het Engelsche Hooft-Fort, *Oswego* niet ontzet konnen worden, maar den 14 Augustus eindelyk in handen der Franschen gevallen was, gelyk men zegt dog wat van de Bezetting, bestaande uit de Regimenten *Pepperel* en *Scherley*, reguliere Troepen, en van *Schuyler* onregulieren, geworden is, of men ze over de kling heeft doen springen dan of zy krygsgevangenen gemaakt zyn, weet men nog met geen zekerheid, schoon het laatste waarschynlyk is; dog dan is het evenwel slegt genoeg; dewyl de Franschen nu in staat zyn om alle de ondernemingen der Engelschen te dwarsbomen, te meer dewyl alle de Vaartuigen, die de Engelschen op het Meir *Ontorio* hebben, nu zekerlyk in de handen der Franschen gevallen zyn. Het fraaiste van allen is dat de Engelschen, schoon zy niets uitvoeren, egter zig vleyen en vertrouwen op Herssenschimmen, dat men Volk genoeg uit Engeland zal overzenden, om de Nationale Troepen tot 10000 Man te vermeerderen, wanneer zy, gevoegd by de Provincionale Benden, in staat zullen zyn om de Franschen te rug te dryven, Oswego, het Kroonfort, en andere vastigheden weg te nemen, en dan regelregt na Quebec, de Hoofdstad van Canada, te trekken om dezelve te belegeren. Maar voor dat die Engelsche versterking alhier kan aankomen, en het ontstane misverstand weggeno-

men zal zyn, waar toe geen hoope is, zal het te laat in 't Jaar zyn om iets van belang te ondernemen, terwyl de Franſchen inmiddels niet ſtil zitten, maar hunne overwinning vervolgen zullen. De reden van dat alles is de al te groote vryheid, willende niemant, zelfs in tyd van nood, iets van zyn recht, wezentlyk of gewaand, tot behoud van 't algemeen, voor eenen tyd, afſtaan; en uit vreeze van iets van hunne vryheid te zullen verliezen, vervallen zy door hunne Vyanden, in een wezentlyke ſlaverny.

A F R I C A.

De Algerynen de Stad Tunis veroverd, al wat wapenen droeg gedood, en de aanzienlykſte Huizen geplunderd hebbende, hebben den ouden Bey in de Regeering herſteld; die de gemaakte onkoſten zal moeten betalen en een jaarlykſe ſchatting opbrengen. Nu toonen die Rovers zig genegen om Vrede met de Hollanders te maken, zo men meent met voornemen om, als dan den Oorlog aan Vrankryk of Engeland te verklaren, die de handen nu ter Zee vol hebben, het geen den tyd zal moeten leeren.

E U R O P A. T U R K Y E N.

Conſtantinopolen. De Janitzaren meer en meer om den Oorlog roepende, zo dat men voor een nieuwe opſtand bevreeſt is, zo verwagte men dat de Groot Vizier, die by hen niet bemind ſchynd te wezen, afgezet zoude worden. Dit gerucht vond des te meerder ingang, om dat de Selectar Aga of Zwaarddrager en gunſteling van den Grooten Heer, tot Baſſa van drie Paarde Staarten, zonder eenig Gouvernement daar by te voegen, benoemd wierd, zynde zo men voorgeeſt, een dapper Heer en Lief hebber van den Oorlog, zo dat men hem reets voor den Opvolger van den tegenwoordigen Groot Vizier aanzag, zynde daar van reets twee voorbeelden ten tyden van dezen Sultan voor handen; maar de HogePorte nog niet konnende beſluiten in Oorlog te treden, zo is de gemelde Aga, tot Gouverneur van Trevola, in Teſſalien aangeſteld. De Muiteryen zyn byna overal in dit Ryk geſtild, door het ſtraffen der ſchuldigen, en het wurgen van hen, die, door het verdrukken der Ingezetenen groote ſchatten verzameld hadden, die nu in de ſchatkiſt zyn gebragt.

I T A L I E.

Minorca. De Engelſche Vloot onder den Admiraal *Hawke*, kruiſt nog op de hoogte van dit Eiland, in een goeden ſtaat, houdende dit Eiland ingeſloten. Men weet nu zeker, dat 'er geen beſmettelyke

Ziekte

Ziekte op die Vloot heerscht, maar veel Volk was ziek geworden door de ondraaglyke hitte, en met de vermindering daar van houd de ziekte geheel op. De Vloot word dagelyks met ververschingen van Gibraltar voorzien, en zeer veele Fransche Transport Schepen, met verversingen en behoeftens voor dit Eiland, vallen in handen der Engelschen, die na Gibraltar worden opgezonden. De Fransche Vloot legt nog op de Rhede van Toulon, en den Admiraal *Gallissoniere*, die de Waterzucht heeft, is aan land is gebragt, hebbende het Commando over die Vloot aan den Heer *Massiac* overgegeven. De Engelschen geeven voor die Vloot te zullen aantasten, zo dra zy in Zee verschynd om de Troepen, na Corsica gedestineerd, te Convoyeren.

Rome den 18*de* *September*, is den Hertog van Mondragone, op bevel van de Inquisitie, met 24 Man, de bajonet op de Snaphaan, uit zyn Paleis geligt, en gevangen na 't Kasteel Engelenberg gevoerd, alwaar hy zeer naauw bewaard word. Zyn Zoon, die maar 10 Jaaren oud is, heeft men, met zyn Gouverneur en twee Lakeyen in het Clementynsche Collegie besteld. De ware reden weet men niet, maar men houdt hem verdagt van Kettery.

Genua 22 *September*. Men heeft tyding uit Corsica, dat de verwagt wordende Fransche Troepen, geleid door eenige Oorlogschepen, aldaar waren gearriveerd. Zy hebben maar 37 Uuren op reis geweest, en geen Engelsche Oorlogschepen ontmoet; 500 Corsische Soldaten, behorende tot de misnoegden, hebben zig daar by gevoegd. De Vestingen Ajaccio, San Fiorenzo en Calvi, zullen ieder door de Franschen, en 350 Genuezen, met 40 Stukken Geschut bezet worden. 700 Arbeiders, onder opzigt van eenige Fransche Ingenieurs, zyn bezig om Bastia te versterken; de Haven word gedekt door twee, in Zee uitlopende Vleugels. en op ieder zal een Citadelle gebouwd worden, zo dat alhier niets voor de Engelsche te doen valt. De misnoegden zyn daar over ten uiterste ontsteld, te meer, dewyl eenige vreemde Schepen, geladen met Geld, Buskruid, voor de misnoegden, door de Genueze Kustbewaarders zyn genomen en te San Fiorenzo opgebragt.

SPANJE.

MADRID. Dit Hof blyft volstandig volharden by het besluit, van neutraal te blyven, en geen party in deezen Oorlog te kiezen. Aan de Koning van Napels en Sicilien, als mede aan de Gouverneurs van alle onze Zee-Steden, is daar van kennisse gegeeven, zo dat de Fransche

sche en Engelsche Schepen, in de Havens, op een gelyke voet gehandeld zullen worden.

PORTUGAL.

LISSABON. De Aardbeevingen schynen alhier nu byna geheel opgehouden te zyn, schoon veelen voor een veel sterker wederkeering daar van vreezen. De voorraad van bouwstoffen, tot het herbouwen van de verwoeste Huizen en Gebouwen deezer Stad, die men by een brengt, is ongelooffelyk groot; dog al gelukte dit, zo zal deeze Stad wel veel verbeterd zyn in betrekking tot de Straaten, maar nooit het vorige cieraad bekomen, dewyl men de Huizen veel lager zal maken als voorheen.

Don Juan, natuurlyke Zoon van den Infant *François*, Oom des Konings, hebbende het Commando over twee Oorlogschepen om de Kusten te beveiligen, een Fransche Kaper en Engelsch Koopvaardyschip, die, niet verre van de Kust slaags waren, ontmoetende gaf aan beide bevel de vyandlykheden, in zyn byzyn te staken. De Engelschman gehoorzaamde, dog de Franschman niet, en kreeg daar op, twee malen de volle laag, wordende zo wel getroffen dat hy gezonken zoude zyn, indien men hem niet te Cascaës binnen gesleept had. *Diego de Mendonça*, Sekretaris van Staat is uit het Ryk gebannen, hebbende uit naam des Konings, buiten weeten van zyne Majesteit, eenige ordres afgevaardigt.

INGEMERLAND.

PETERSBURG. Hare Keizerlyke Majesteit, heeft den Graaf *Michael Petrowitz van Bestuchef Rumin* geheime Raad, en Ridder van de Russische Orders, benoemd tot derzelver Ambassadeur in Vrankryk. Die bequame Minister heeft eertyds die qualiteit bekleed aan de Hoven van Dresden en Weenen. Hare, Majesteit heeft aan de alhier residieerende vreemden Ministers, en aan alle de Neutrale Hoven van Europa bekend doen maken; dat Hare Keizerlyke Majesteit besloten had, een aanzienlyk Corps van hare Troepen te doen marcheren tot bystand van Hare Geallieerden. Dat die Troepen, na de kant van Lyfland en Courland werkelyk in beweeging waren. Dat Hare Keizerlyke Majesteit, tot dat zelve einde, bevel had gegeeven tot het uitrusten van verscheide Oorlogschepen en Galeien om zig daar van by gelegenheid te konnen bedienen. Tot Veldmarschalken zyn aangesteld, de Generaals *Bietterlin*, *Apraxin*, de Knees *Tovbetzkoy* en de Graaf van *Rasoumofski*, Groot Jagermeester; en de Knees *Gallitzin* is tot

groot

groot Admiraal verheven. De Veldmarfchalk *Apraxin* is benoemd om het Leger te Commandeeren dat in Lyfland verzameld word, zullende het zelven tot 120,000 Man vermeerderd worden. De Minifters van de Hoven van Weenen en Saxen dringen fterk aan om den marfch van het zelve te doen verhaaften; dog men kan niet begrypen, waar die manfchap zo fpoedig van daan zal komen; want de Troepen in Courland en Lyfland bedragen niet veel meer, zo men zegt, als 20000 Mannen, en eer de anderen uit het hert van het Ryk daar by zyn gekomen, en de nodige krygs en mondbehoeftens by een verzameld zyn, zal den tyd om te marcheren, in een Land waar in de koude zig reets begind te doen gevoelen, verre verlopen wezen; ook meend men dat de Vloot niet voor het laaft van October of in November gereed zal konnen zyn, wanneer de vorft alhier op handen is; zo dat de Koning van Pruiffen, door deszelfs voortvarendheid, zyn oogwit bereiken, en de zaken een anderen keer zoude konnen doen neemen, voor dat deeze geweldige magt hem bekommering kan baren.

POOLEN.

Warfchau. De toeftand der zaken van onzen Koning in Saxen, heeft by veele geen kleine ontroering veroorzaakt; dog men geloofd niet dat de Republicq goed zal vinden, eenige van derzelver Troepen te doen marcheren tot byftand van onzen benauden Koning, om dit Ryk aan geen oogfchynlyk gevaar bloot te ftellen.

ZWEEDEN.

Stokholm. Eindelyk is het laafte bedryf van het Treurfpel, dat geen fraaye figuur in de Hiftorie van dit Ryk zal maken, alhier volfpeeld; want de laafte medepligtigen aan de laafte zamenzwering tegen de Vryheid van den Staat, zyn den 22, door de Gevolmagtigden der Stenden, veroordeeld, om dat zy getragt hadden, de Inwoonders Delecarlie tot een opftand te bewegen. Twee van die Muiters, de Luitenant *Sahlfeld* en de Bankroetier *Hellberg*, wierden veroordeeld om de hand afgekapt, onthoofd, het Lichaam gevierendeelt, en de Leden op Raderen gelegt te worden; maar *Flodélius*, die door de anderen verleid is, zal maar een geeffeling ontfangen; en kort daar aan zynze na Delecarlie gezonden om die Straffe te ondergaan. Die zelve dag wierd het Vonnis over den Graaf *van Hardt*, de Baron *Wrangel* en de Luitenant *Gyllenspietz*, die alle gevlugt zyn, mede uitgefproken om hun Leven, Eer en Goederen te verliezen; en hunne Namen zullen aan de kaak blyven gehegt

ftaan,

ſtaan, tot dat men de Perſoonen gevangen zal hebben bekomen. Het is te hopen dat dit onterend en bloedig Schouwſpel, anderen tot een goed Exempel zal ſtrekken; want iemant die zyn leven verlieſt, ter beſcherming van de rechten, wetten en privilegien des Vaderlands, al was het op een ſchavot, ſterft als een Held, in het verdedigen der vryheid; maar die de vryheid tracht te vertreden, is een Landverrader en ſchandvlek van de Natie.

DENEMARKEN.

COPPENHAGEN. Dat dit Hof, zo wel als dat van Zweeden, geen ander voorneemen heeft dan, in den ontſtoken Oorlog, neutraal te blyven, en zorge te dragen voor hunne onderlinge veiligheid, en den Koophandel hunner Onderdaanen, blykt volkomen uit het Tractaat dat die twee Hoven daar omtrent geſloten hebben. Alhier worden de jonge Prinçen van Heſſen Caſſel, Zonen van den Erfprins, die te Gottingen ſtuderen, verwagt, om den Koning hunnen Oom te bezoeken, en na alle gedagten zo lang alhier te verblyven, tot dat de ontſtane wanorder in Duitſchland geeindigt zal zyn, om die Prinçen aan geen gevaar van opligting bloot te ſtellen. Dit word aangezien als een bewys dat 'er zekerlyk een voorneemen tegen het Proteſtantſche Wezen in het Ryk is geſmeed, om de Proteſtantſche Vorſten van alle macht te beroven, het geen niet kon volbragt worden, zonder den Koning van Pruiſſe, als het Hoofd en de beſchermer der Proteſtantſche Godsdienſt in het Ryk, onder te brengen; waar toe de omſtandigheid nu gunſtig ſcheen, dewyl Engeland de handen vol had, en men geen wederſtand van Vrankryk, nog Rusland behoefde te vrezen, met wien men ten dien einde defenſive Tractaten gemaakt had. Dat Vrankryk daar in een Staatkundige bedoeling gehad heeft, is waarſchynlyk, al was het maar om Rusland, door middel van het Wener Hof, van Engeland af te trekken, dewyl het wiſt dat geen groote en vertrouwde Harmonie tuſſchen Rusland en Pruiſſe, Staatkundiger wyze, konde zyn, als hebbende eenige betrekking tot de afgezetten jongen Ivan, en de Princeſſe Anna zyne Moeder, Hertoginne van Wolfenbuttel; dog ſchoon de Noordſche Kronen wel verzekerd zyn, dat Rusland niets tegen dezelve zal ondernemen, zo zyn zy met recht, in diergelyke omſtandigheden, op eige veiligheid bedagt.

DUITSCHLAND.

Wenen. De onverwachte inval der Pruiſſen in Saxen, veroorzaakt

zaakt

zaakt alhier een groote verbittering, en men doet de Troepen, van alle kanten, na Bohemen trekken, om de Koning van Polen te ontzetten, en het indringen der Pruissen in Bohemen te beletten. Dit Hof ontkent volstrekt eenige aanslag ten nadeele van den Koning van Pruissen voor genomen te hebben; schoon die Koning staande houd egte bewyzen daar van in handen te hebben, en dezelve mogelyk aan de wereld bekend zal doen maken, schoon zulks, om nog eenige Hoven te ontzien, voor eerst wel agter kon blyven. Dit Hof zoekt egter staande te houden, dat de Koning van Pruissen, den Koning van Polen, als Keurvorst van Saxen daar omtrent niet verdagt kan houden, als hebbende zig voor de Neutraliteit verklaard, schoon men aan de andere kant doet zien, dat den doortogt door Saxen aan de Oostenrykers was toegestaan, om daar door in de Landen des Konings van Pruissen te vallen; en dat de Koning van Polen, zyne Saxische Troepen werkelyk by een trok, om dezelve, als Auxiliaire, met de Oostenrykers te conjungeren, waarom 'er geen bezetting in Leipzig lag, toen die Stad door de Pruissen veroverd wierd; en de aanhangere van Pruisse houden staande, dat dien Koning, om zyne Landen te beveiligen en de t'zamenvoeging der Saxische Troepen, by het Oostenrykische Leger te beletten, op een wettige wyze, en ter regtertyd, in Saxen is gevallen om die, tegen hem genomene maatregelen te verbreken. Ondertusschen heeft de Keizer, als Hoofd des Ryks, een scherp schryven aan den Koning van Pruisse doen afgaan, behelzende dat Keurvorstendom aanstonds te verlaten; en alles op den ouden voet te herstellen, dreigende boven dien, volgens de Rykswetten, tegen den Koning van Pruissen te zullen procederen. De voorstanders van Pruisse houden staande, dat dit zeer ontydig is, dewyl de Keizer, als Hoofd des Ryks, in allen deelen volstrekt onzydig moet wezen, of dat hy geen Rechter in dat geval kan zyn; en hoe kan de Keizer, zeggen zy, onzydig zyn, in een geval, waar in de Keizerinne Koninginne van Hongarye en Bohemen, zo een groot belang heeft. De Oostenrykers brengen daar tegen in, dat dit geenzints de Keizerinne, maar Saxen alleen raakt, dat daar toe geene redenen heeft gegeeven, zo dat nu de gemaakte ontwerpen, tusschen Oostenryk en Saxen, zullen moeten blyken, om welke redenen de Koning van Pruisse, van de Staats Papieren te Dresden, zig meester gemaakt heeft; en voor het overige zal het Lot der

R Wa-

Wapenen alles moeten beslissen; ten welken einde dit Hof, aan den Generaal *Brown*, die het Opper-bevel over het Leger voerd, een onbepaalde magt heeft opgedragen, met bevel, om den Koning van Polen, met alle spoed te ontzetten.

Dresden. Wat men ook van de verdrukkingen der Pruissen, in deeze Landen mag uitstroyen, zo is zulks volstrekt waar, dat niemand in de bezitting zyner goederen word ontrust. Men betaald geen stuiver meer als de gewoone Imposten. De Leipziger Misse word als nog na gewoonte gehouden, en veele vreemde Kooplieden zyn met hunne goederen in alle zekerheid, aldaar aangekomen, wordende den Koophandel vry gedreven en beschermd, zo dat de Misse van Naumburg mede zonder storing voortgang zal hebben. Aan het fonds van de Saxische Stuër word niet geraakt; en de Koning van Pruisse draagt zo veel zorg voor de welstand van alles, als of het Land hem in eigendom toebehoorden, en alle die uitstroizels zyn lasteringen. De Koning van Polen, met de twee Prinçen, zyn Zoonen, bevind zig nog by zyne Troepen te Pirna, hebbende besloten niet te zullen stemmen in iets het geen hem zoude konnen onteren. Het Saxische Campement, dat wel versterkt is, blyft door 40000 Pruissen, onder de Markgraaf Carel, die op alle toegangen, Redouten en Batteryen heeft doen opwerpen, zodanig ingesloten dat 'er niets uit of in kan; de wederzydsche brandwachten staan zo na by den anderen geposteerd dat zy, zonder heel hard te roepen, met den anderen konnen spreeken; dog tot nog toe zyn 'er geen feitelykheden voorgevallen. Den 25 wierd, door een Pruissisch Commando van 24 Dragonders, een Corps van 74 Man Oostenrykschc Voetknegten, waar onder een Kapitein, een Luitenant, een Chirurgyn en een Tamboer, gevangen na deeze Stad gebragt. De Pruissen hebben het Slot Tetschen, in Bohemen, overrompeld en bezet: Ons groot Magazyn is nu volkomen geledigt, en alle de Sabels, Pistolen en 80000 Snaphanen daar uit gehaald, zo dat 'er in alle de Magazynen van Saxen, zo veel geweer niet gevonden word als nodig is om een Man te wapenen. De Koning van Pruisse doet 22000 Man in dit Keurvorstendom, met een groten toeloop werven, die, met Saxisch geweer voorzien en, zo men zegt, uit de Krygskasse van dit Keurvorstendom betaald, en als Auxiliaire, die de Koning van Polen, aan den Koning van Groot Brittannie moet leveren, zig by het Pruissisch Leger zullen voegen.

Ber-

Berlyn. Dagverhaal der Ondernemingen van onzen Glorirxken Monarch tegen Saxen en Bohemen.

20 *Augusl.* De Troepen, eenigen tyd gelegen, belast zynde zig marschvaardig te houden, dewyl alles daartoe gereed gehouden wierd, om in staat te zyn van de rust, tegen alle geweld te maintineeren, kregen eenige daar van, nevens twee Regimenten van onze bezetting, last, uit te trekken en na de kant van Silesie te defileeren.

21. 22 trokken die Regimenten uit.

23. 25 verstond men dat verscheide Regimenten in beweeging waren, zo men meenden tot dekking der Grenzen, om dat de Oostenrykers, in Bohemen en Moravien, groote Legers verzamelden, zonder te willen zeggen met wat oogwit dit geschiede; ook ontstond alhier een gerugt, dat de Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, zyne Troepen uit de Guarnisoenen by een trok om met de Oostenrykers te Conjungeren.

26. Vertrokken van hier nog eenige Generaals om zig te voegen by de Troepen, die na Maagdenburg, Halberstad en Quedlinburg afzakten.

27. Was 'er groot Festyn en Baal ten Hove op het Paleis (*sans Souci*) buiten zorgi waar op alle de uitheemsche Ministers genodigt waren. Zyne Majesteit opende het Baal met de Regeerende Koninginne, en was ongemeen vrolyk, zo wel als het gantsche Hoge gezelschap. Even na middernacht ging zyne Majesteit weg om wat rust te neemen, zullende dien morgen na Potsdam retourneeren. In het weggaan zeide de Koning tegen den Heer *Mitchel*, Engelsche Minister; ik zal by u, ten vier Uuren komen ontbyten, want ik moet u voor myn vertrek spreken; die Heer antwoordde, de eer te zullen hebben van zyne Majesteits komst te zullen afwagten.

28. des morgens ten 3 Uuren scheide het gezelschap, en de Prins van Pruisse trad in een Post Chaise om zig, zo men meende, na Potsdam te begeeven. De Koning kwam ten vier Uuren, in een draagstoel ten huise van den Heer *Mitchel*, hem onder het ontbyt vragende, of hy met hem ter Jagt wilde gaan. Die Heer, versteld staande over de eer die hem aangedaan wierd, antwoorde, het spyt my niet beter uitgedost daar toe te zyn; en met een kwam men boodschappen, dat de Post Chaise des Konings voor de deur gereed stond, waar op zyn Majesteit opstond, met den Heer *Mitchel* daar in trad en vertrok, verstaande de Postillon onderwege eerst wat weg by moest inslaan. Wat de Koning, in de Post Chaise met dien Minister verhandelt heeft, is een geheim; dog men meend dat hy aan dien Heer bekend maakte, dat de Saxen uit de Guarnisoenen byeen trokken, om zig by de Oostenrykers te voegen, en dan te zamen, door Saxen in zyne Landen te vallen, ter uitvoering van het ontdekte oogmerk om hem, den Koning van Groot-Brittannie als Keurvorst van Hanover, den Landgraaf van Hessen-Cassel, en alle de Protestantse Vorsten te verdrukken. Na dat de Post Chaise gekomen was ter plaatze alwaar de op marsch zynde Troepen, in drie Corpsen, by een trokken, deed de Koning de Post Chaise stil houden, ziende de Prins van Pruisse, te Paard na hem toekomen. De Heer *Mitchel* verstomde op dit gezigt, wanneer zyne Majesteit zeide: *Dit zyn de Jagers waar mede ik het vermaak van de Jagt in Saxen ga neemen, maak dit aanstonds bekend aan den Koning van Groot-Brittannie, myn Oom, en schryf, dat ik de zaken voor hem ga waarneemen*, en, zonder na antwoord te wagten, steeg de Koning te Paard; en de Heer *Mitchel* keerde met de Post Chaise na Berlyn te rug, zendende nog dien avond een Expresse na Londen. De Koning stelde aanstonds beslote orders ter hand aan den Prins *Ferdinand van Brunswyk*, en den Hertog van *Bevern*, waar op de Colommen, door die Prinsen

gecommandeert, omtrent de middag op marsch gingen. De Koning, eene Expresse aan den Graave van *Schwerin*, die het opperbevel over de Troepen in Silesien voerd, afgevaardigd hebbende, stelde zig met den Prins van Pruisse, aan 't hoofd van de derde Colom, waarop dezelve mede den Marsch aannam. Op verscheide plaatsen, voegde de Artillery, en een groote menigte Legerwagens, beladen met Mond en Krygsbehoeften, zig by die onderscheide Corpsen, zynde hebyna onbegrypelyk hoe dit alles bezorgt heeft konnen worden, zonder eenig vermoeden in iemant te verwekken. Deeze Troepen trokken de gantsche dag voort, zonder halte te houden.

29. Traden de Pruissen op het grondgebied van Saxen. Het gros van het Leger trok na Torgau by een, en men zond verscheide Detachementen om Leipzig, Merseburg, Naumberg, Eisleben, Weissenfelds, en andere plaatsen van dit Keurvorstendom te bezetten. Te Leipzig, welkers bezetting na de Grenzen van Bohemen was getrokken, arriveerde des namiddags onder de kerktyd, omtrent 8000 Pruisse. De Burgers, die de wacht hadden versteld staande, sloten de slachtbomen, dog de Hoezaren, opende ze ten eersten; waar op een Regiment Hoezaren, nevens de Regimenten van *Dessau* en *Brunswyk*, Infantery, ter Stad inrukten; en vier Regimenten gingen voor de Halpoort cantonneeren. Alle de Poorten wierden bezet, en wagten voor het Stadshuys, de Tol, het Slot &c. Dien zelven morgen verzogt de Pruissische Minister te Dresden, doortogt voor de Pruissische Troepen aan den Koning van Polen, die nog dien zelven avond een menigte van Expressens ontfing, tyding brengende van den inval der Pruissen en het bezetten der Steden. De Koning daar over verbaasd staande, deed aanstonds de geheime Raad vergaderen, en de vreemde Ministers daar by roepen. De Engelsche Minister Graaf van *Stormond*, oordeelde best te zyn, aanstonds een Accommodement met den Koning van Pruissen te trekken, het geen goedgekeurd wierd.

30. Vertrok de Engelsche, met een der Saxische Ministers naar Torgau, om den Koning van Pruissen te spreeken. De Burgers van Leipzig dorsten hunne Winkels niet openen; dog de Prins van *Brunswyk* deed onder Trompetten geschal een *Patent* afkondigen; dat de Pruissen niet gekomen waren om te plunderen of te verwoesten, maar dat de Koning Saxen als zyn eigen Land zoude beschermen, order stellende op de Leverantie van Vouragie, brood, vleesch, bier en groentens.

31. Had de Graaf van *Stormond* en *Salmour*, Ministers van Engeland en Saxen, audientie by den Koning van Pruissen, voorstellende, dat de Koning van Polen besloten had volstrekt Neutraal te blyven. De Koning antwoorde zeer vriendelyk, dat hy niets anders wenschte; dog dat, zo zyne Poolsche Majesteit dit waarlyk meende, hy zyn Leger van een moest doen scheiden, en in de Guarnisoenen doen keeren, het geen verwachte om zyne vriendschap aan den Koning van Polen te konnen betoonen, en daar op keerden die Heeren naar Dresden te rugge.

1 *September* verlieten de Pruissische Troepen voor een gedeelte, Leipzig, trekkende na de Grenzen van Bohemen, wordende door anderen gevolgd.

2 *dito*. vertrokken eenige Gedeputeerden van Leipzig om den Koning van Pruissen te spreeken, aan wien audientie geweigert wierd.

3 *dito*. kwam Mylord *Stormond* wederom in het Leger, rapporterende het antwoord van den Koning van Polen, het geen niet voldoende bevonden wierd; en daarop trokken 10000 Pruissen na Dresden, en de Koning van Polen verliet die Stad, zig met de Prince *Xaverius* en *Carel* na Pirna begevende, alwaar zyne Troepen, 20000 Man, by een getrokken waren; en des middags wierd Dresden, alwaar de Koninginne en Kroonprins gebleven waren, bezet; ook trokken dien dag drie nieuwe Regimenten in Leipzig.

4 *dito*.

4 *dito.* deed de Baron *van Wyllich*, in weerwil van de Koninginne, alle de Archiven wegnemen, om van de Pruissische Ministers doorzogt te worden, ten einde nog meer authentique bewyzen, van het gezegde quaad voornemen machtig te worden; waar over de Koninginne groote klagten aan de buitenlandsche Ministers deed; des niettegenstaande wierden de Wagten, zelfs aan het Paleis veranderd, en alle de Saxische Officieren, die men vinden konde, tot Krygsgevangenen verklaard; ook werd een Page aangehouden die de Koninginne met een Brief aan de Koning zond.

5 *dito.* Bleven de Pruissische Troepen na de Grenzen van Bohemen défileeren om de Saxische Troepen in te sluiten en de doortogten na Bohemen te bezetten.

6 *dito.* kwam de Graaf van *Stormond* wederom in het Leger, boodschappende, dat de Koning van Polen liever, aan 't hoofd van zyne Troepen, zig dood te vegten, dan met schande op deeze wyze zyn leven te eindigen; waar op zyn Pruissische Majesteit antwoorde; dat de Koning van Polen quade Raadslieden had, en nu een voorbeeld gaf wat hem nu stond te doen; en de Heer *Stormond* nam nogmaals aan zyn best te zullen doen om een Accommodement te treffen. Die dag gaf de Koning van Pruisse bevel, Torgau te versterken en tot een wapenplaats te maken. De Saxen waren yverig beezig met verschansingen op te werpen, en die Koning deed een generale monstering van zyn Volk; ook oordeelde de Saxische Generaals dat het reets te laat was om na Bohemen te wyken. Het Pruissische Hoofdquartier wierd verplaatst na Schonenberg.

7 *dito.* wierden nog verscheide Detachementen uit het groot Leger na Pirna en Bohemen gezonden, en het groot Leger kreeg bevel van des anderen daags voort te trekken.

8 *dito.* verlieten de Pruissen het Campement by Röthen Schonberg en kwamen te staan te Willsdruf.

9 *dito.* kwam het Pruissische Leger in 't gezigt van 't Saxische te staan, zonder dat 'er iets anders voorviel, schoon de Graaf van *Stormond* nog vrugteloos aan een Accommodement bleef arbeiden.

10 *dito.* kreeg men tyding, dat de Oostenrykse Armee, onder de Generaal *Brown*, van Collin in Bohemen was opgebroken, om de Saxen te komen ontzetten, waar op de Prins van *Brunswyk* met 15000 Man in Bohemen rukte, om de toegangen te sluiten; ook kwam de Koning van Pruisse te Dresden, nemende zyn intrek by de Gravinne *Moszinska*, natuurlyke Dogter van den laatstoverledene Koning van Polen, en zy verkreeg van dien Vorst het ontslag van haar Moeder die veele Jaren gevangen heeft gezeten.

11 *dito.* wierden de Saxen te Pirna, onder de Markgraaf *Carel*, nog naauwer ingesloten, en de Koning hield zig bezig, met zyne Minister in het doorzoeken van de Saxische Archiven, en men verstond dat daar uit veele geheimen ontdekt wierden; en het Pruissische Leger trok na Sedlits.

12 *dito.* wierd de briefwisseling tusschen Saxen en Bohemen verboden, zo dat geen Post meer vertrok; ook kreeg de Prins van *Brunswyk* tyding dat 'er een groot getal wagens, geëscorteerd door een Detachement Oostenrykers in aantogt was om het Saxische Leger van het nodige te voorzien. De Prins van *Beeveren* bezetten de hoogtens tegen over Zonnestein, en nam zyn Hoofdquartier te Drobraquelt.

13 *dito.* wierd 'er een Oorlogs-Directorium te Torgau opgerecht, en de Koning van Pruisse keerde na het groot Leger.

14 *dito.* Ligte men een na Weenen te rug keerende Expresse op, die aan den Koning van Polen de verzekering had gebragt, dat de Keizerinne-Koninginne hem met

al haar macht zoude bystaan, en bevel aan den Generaal *Brown* had gezonden, om het Saxische Leger met alle spoed te gaan ontzetten; waar op het Leger te Pirna zo nauw wierd ingesloten, dat 'er niemant meer uit of in kon; ook wierd gereguleerd wat Saxen, ten dienste van het Pruissische Leger zoude moeten opbrengen.

15 *dito.* kreeg men tyding dat het Oostenrykse Leger, onder den Generaal *Brown* in aantogt was, bestaande uit de Regimenten *François van Lotteringen*, *Aartshertog Carel Neuperg*, *Harrach*, *Botta*, *Brown*, *Waldek*, *Saxen Hilburghausen*, *Gaisrug*, *Molk*, *Leopold Daun*, *Wallis*, *Oud Wolfenbuttel*, *Marshall*, *Cajetan*, *Collewrath*, *Keibl*, *Harsch*, *Oud-Colloredo*, *Jong-Wolffenbuttel*, *Bade Durlach*, *Josephus Esterhasi*, *Piccolomini*, *Sincere*, *Haller*, *Aremberg* en *Bethlem*, Infantery, bedragende 49464 Man, behalven nog 2 Bataillons en 2 Compagnien Granadiers Croaten; 4 Bataillons en 4 Compagnien Granadiers Carelstadters; 2 Bataillons en 2 Compagnien Wharadynen; 3 Bataillons en 3 Compagnien Granadiers Slavoniers; 1 Bataillon en 1 Compagnie Panduren te zamen 8400 Man. De Regimenten Dragonders, *Aartshertog Joseph*, *Bathiani*, *Lichtenstein*, *Emanuel Collowrath* en *Savoye*, sterk 5500 Man. De Regimenten Curassiers, *Serbelloni*, *Pretlak*, *Radicati*, *Aartshertog Ferdinand*, *Anspach*, *Carel Palfi* en *Stampach*, te zamen 8200 Man. De Regimenten Hussaren, *Morocz*, *Festetitz*, *Baroniani*, *Nadasti* en *Hadek*, sterk 5400 Man, alle te zamen 76964 Man.

16 *dito.* wierd het Pruissische Leger in Bohemen versterkt tot 28000 Man, blyvende 40000 Man, onder Markgraaf *Carel*, de Saxen ingesloten houden, wordende de bezetting in de Saxische Steden begroot op 6000 Man.

17 *dito.* kwamen de verwagt wordende Wagens uit Bohemen, met het Oostenrykse Escorte voorzien, zoekende door een omtrek na het Saxische Leger te begeven; dog de Pruissen, die op hen loerden, dreven het Escorte op de vlugt, en bragten den Buit in het Leger, dat de Soldaten moed gaf.

18 *dito.* Wierd de laatste Negotiatie, door de vreemde Ministers, voornamelyk die van Engeland en Holland, hervat, om een Accommodement tusschen de beide Koningen te treffen, dat vrugteloos afliep.

19 *dito.* Drong de Graaf van *Schwerin*, met 20000 Pruissen, uit Silesien in Bohemen, ook trokken eenige Oostenryksche Troepen, onder den Generaal *Piccolomini*, uit Moravien in dat Ryk om *Schwerin* te observeeren, waar op eenige schermutzelen, ten nadeele der Oostenrykers, zyn voorgevallen. Dien dag ging de Koning van Pruissen, het Saxische Leger te Pirna, in persoon recognosceeren. Het gemelde Camp heeft de gedaante van een driehoek, waar van de regter vleugel tot op 3 Mylen van Dresden zig uitstrekt na de kant van Pirna, wordende door de werken van dat Steedje, als door de Fortres Zonnestein gedekt; de linker vleugel word door de Vesting Koningstein gedekt, en het Centrum heeft de Rivier de *Elbe* agter den rug, behalven zeer hooge Retranchementen, hebben de Saxen van distantie tot distantie Batteryen opgeregt, die de tusschen wydtens bestryken. Op Koninglyk bevel begon men van daag in alle de Kerken van Berlyn, het navolgende Gebed, dat door de Koning opgesteld was, van de Predikstoelen te doen.

„ Nademaal u Knecht, onzen allerdierbaarsten Koning, uit regtvaardige en
„ dringende redenen, eindelyk het besluit heeft moeten neemen, de hem, door U
„ toevertroude magt, tot afkeering der tegens Hem en zyne Landen gesmeede
„ allergevaarlykste aanslagen, te gebruiken, en zyn klein tegenstaanden onverzoenlyken Vyand, in eigen Persoon aan te voeren; zo neemen wy, in dezen nood,
„ onzen toevlugt nemen tot U, ô Heere! onzen God, in wiens hand het

„ al-

„ alleenlyk staat, om overwinningen en heil te geven aan wien gy wildt; en smee-
„ ken U, in den naam van onzen eenigsten Middelaar en Voorspraak, Jezus de
„ Christus, op het allervurigste, dat het U niet moge behagen met ons te handelen
„ na onze ondankbaarheid en veelvuldige overtredingen en zonden, maar enkel en
„ alleen na uwe groote barmhertigheid, zyt ons na dezelve ook tegenwoordig ge-
„ nadig, en zegent deeze, tot bescherming van ons en van uwe Kerke, onderno-
„ men Veldtocht met zodanigen uitgang, waar door eene eerlyke en duurzame Vre-
„ de mag verkregen, en de vryheid en rust van het Duitsche Vaderland, voor altoos
„ verzekerd worde. O God! gy die aller menschen adem en leven in uwe hand
„ hebt, bewaard onzen Koning; laat zyn en zyner Broederen leven dierbaar zyn in
„ uwe oogen! dekt hem met uwe almachtige bescherming als met een ondoordring-
„ lyken beukelaar. Laat uwe verschrikkingen het gansche Heir voor uitgaan! Doet
„ de Vyanden in alle voorvallen ondervinden, dat gy als nog voor ons, en in 't mid-
„ den van ons zyt! breng uwe gezalfden, en zyne krygsheiren, tot ons weder te
„ rug, gekroond met de overwinning en zegeningen; dan zullen wy andermaal re-
„ denen hebben om uwen allerheiligsten Naam, die alleen alle Eer en Heerlykheid
„ toekomt, al juichende met lof en dank te verheffen." Ook wierd 'er gepredikt
uit Jeremia XI. vs. 18–20.

20 *dito*. Ontfing men door Overlopers uit het Saxische Campement tyding, dat men aldaar aan veele noodwendigheden gebrek begon te lyden, dog dat de Koning van Polen nergens na begeerden te luisteren, hopende op een spoedig ontzet door de Oostenrykers, die de Pruissen, in Bohemen, verre in macht te boven gingen; en de Koning van Polen, had een Manifest daar van in zyn Leger doen afkondigen, om de Soldaten moed te doen houden. Saxen moest nu ten dienste van het Pruissische Leger opbrengen 1100 Ossen, 2500 Schapen, 200,000 Mudden Haver, 150,000 Quintalen Hooy, 20,000 Bossen Stro, waardig 625,000 Kroonen: Ook kreeg men zeker berigt, dat de Generaal *Brown*, met eenig Volk na de kant van Koningstein was getrokken, en dat de Troepen die onder den Generaal *Piccolimini*, uit Moravien kwamen, zig by hem zouden voegen.

21 *dito*. Trok het Pruissische Leger verder in Bohemen om eenige voordeelige Posten te bezetten.

22 *dito*. Wierd uit naam van Engeland, de 6000 Man Beyersche Troepen opgeeischt, die in Engelsche Soldy staan, om Hanover te dekken, makende de Hanoversche Troepen zig gereed, om met eenige Pruissische Troepen, die van Hessen Cassel en andere Vorsten vereenigd, een Leger van 60000 Man te formeeren, om de Fransche het dringen in Duitsland te beletten; Wezel en Gelder wierd in staat van tegenweer gesteld, om aan dien kant veilig te zyn.

23 *dito*. kreeg men tyding uit Bohemen, dat de Graaf van *Schwerin*, de Oostenrykschhe Voortroepen, onder den Generaal *Piccolomini* aangetast, en met veel verlies op de vlucht had gedreven. De Pruissen namen *Leutmaritz*, de Hoofdstad van den Bohemer kreits van dien naam, welke kreits het Paradys van Bohemen genaamd word, in bezit, en veroverden het Slot Tetschen.

24 *dito*. verstond men dat de Oostenrykers, een Pruissisch Vaartuig, met Provisien geladen, op de *Elbe* genomen hadden. Ook kwam de Generaal *Winterfeld*, die ten derde maal by den Koning van Pruisse was geweest, om dien Vorst het voorgestelde Accommodement te doen aanneemen, van daar te rug, rapporteerende, dat die Vorst besloten had het uiterste af te wagten.

25 *dito*. wierd door de Koning van Pruisse de nieuw gemaakte huishoudelyke

schik-

ſchikkingen in de Saxiſche Landen, goedgekeurt, wordende op de Tafel der Koninginne 6, en op die van de Kroonprins 4 Schotels opgediſt; ook vielen 'er eenige ſchermutzelingen, tuſſchen de Ooſtenrykſche en Pruiſſiſche Hoezaren in Bohemen.

26 *dito.* verſtond men uit Praag, dat alles wat van eenige aanmerkelyke waardye was, zelvs de Kerkçieraden, van daar na elders wierd vervoerd, dewyl men voor een overrompeling bevreeſt was, dewyl de Generaal van *Schwerin* geduurig verder in Bohemen drong, om den Generaal *Brown*, tuſſchen het Leger onder den Koning van Pruiſſe, en het Leger onder zyn gebied, en dus tuſſchen twee vuuren te beſluiten; ſchoon de Generaal *Piccolomini*, door geduurige ſchermutzelingen, den Grave van *Schwerin* zogt op te houden.

27 *dito.* wierd 'er bevel na Wezel en Gelder gezonden den toeſtel tot tegenweer te ſtaken, dewyl 'er van dien kant, niets meer te vrezen was. Daar liep een gerucht dat de Koning van Pruiſſe, uit Vrankryk bericht had ontfangen, dat het Miniſterie aldaar niet goedvond, de beloofde 25000 Man, tot byſtand van de Keizerinne Koninginne te doen trekken, dewyl het Jaargetyde reets te verre daar toe verlopen was, en de wegen onbruikbaar begonden te worden, zo dat méer als de helft zouden moeten van gebrek en elenden vergaan, voor dat zy in Bohemen zoude konnen aankomen; met de Ruſſen, zeide men, was het ook zo geſteld, zo dat die Vorſtinne van hare Geallieerden geen byſtand, dan in het Voorjaar, te wagten heeft.

28 *dito.* Vertrok zyne Pruiſſiſche Majeſteit, gantſch alleen, uit deszelfs Hoofdquartier te Gros-Sedelitz, zig begevende na *Auſſig*, alwaar deszelvs Leger Campeerde, en het Ooſtenrykſche by *Budingen.* De Koning vond goed, met deszelvs Troepen, hoger op te marcheeren, formeerende ten dien einde de Avant-guarde, uit 8 Bataillons, 10 Eſcadrons Dragonders, en 8 Eſcadrons Hoezaren, en de Koning marcheerde met dat Corps na *Turmits*, bevel gevende dat de overige Armee zoude volgen in twee Colommen, onder de Prinçen van *Wolfenbuttel* en *Beeveren*; moetende de eene de weg over *Braſiopol* neemen, en de andere moeſt de Avant-guarde volgen.

29 *dito.* Van de morgen vroeg, begon het Pruiſſiſche Leger op te breken van *Auſſig*, zynde een ſchone Koninglyke Vryſtad in Bohemen, in de Leutmaritſche kreits, gelegen aan de *Elbe*, zynde de Koning voor uitgetrokken, wagtende met de Avantguarde, te *Turmits*, het Leger af.

30 *dito.* Des avonds van te voren, berigten ingekomen zynde, dat de Ooſtenrykers zig te *Budingen* hadden nedergeſlagen, vond goed met de Avant-guarde, deezen morgen, van *Turmits* na *Welminen*, om de engtens te bezetten, alwaar zyne Majeſteit, des avonds, een Uur voor Zonnen ondergang, met de Avant-guarde aankwam. Van de hoogtens alhier kon de Koning het Ooſtenrykſche Leger zien, wiens regter vleugel zig tegens *Lowoſits*, een Steedje gelegen aan de *Elbe*, ſchuins over *Leutmaritz* (tot daar toe voerde de Pruiſſen, in den Jare 1744, hunne grove Artillery te water, die aldaar ontſcheepende om dezelve na Praag te voeren) zig uitſtrekte, gelyk de linker vleugel deed tegen de Rivier de *Eger*, die in de *Elbe* vald. Terwyl het Leger aanrukte, maakte de Koning, in eigen Perſoon, met 6 Bataillons van de Avant-guarde, zig meeſter van een hollen weg en deszelvs hoogtens, welke *Lowoſits* omringen; en de krygskundige oordeelden, dat de Generaal *Brown* een groote misſlag begaan had, door die hoogtens en hollen weg onbezet te laten, van waar hy de Pruiſſen, door het opregten van Batteryen had konnen ſtuiten en veel ſchaden toebrengen; dog anderen oordeelden, dat dien ervaren Generaal dit met voordagt nagelaten had, om de Pruiſſen met hem handgemeen te doen worden, voor

dat

dat de Graaf van *Schwerin* kon aankomen om hem van agteren op 't lyf te vallen. Het zy daar mede zo het wil, zyne Pruissische Majesteit was daar over verheugd, neemende een besluit, zig des anderen daags daar van te zullen bedienen om tegen den Vyand aan te rukken. Omtrent middernacht arriveerde het geheele Pruissische Leger te *Welmina*, alwaar zyne Majesteit de Bataillons en Escadrons, in diervoegen formeerde, dat het eene het andere moest opsluiten. Men kreeg door Spionnen bericht dat de Oostenrykers; hebbende de Generaal *Brown* het voornemen van den Koning van Pruissen doorgrond; des nachts de Wynbergen en Avenuen, die met muuren besloten zyn, door eenige duizend Croaten had doen bezetten, en eenige Batteryen, by de Stad *Lowositz*, op de hoogtens had doen opwerpen.

1 *October*. Met het aanbreken van den dag, deed de Koning de voornaamste Generaals by hem komen, en toonde aan dezelve de voorschreve Hoogtens, welke Hy door zyn Leger wilde doen bezetten. De Infantery moest de eerste Linie formeeren, en twee hooge bergen, nevens een tusschen beide gelegene laagte beslaan; eenige Bataillons zouden de tweede, en de Cavallery de derde Linie uitmaken. Dit geschiede aanstonds, en zyne Majesteit deed alles wat mogelyk was om de Vleugels, op en aan deeze Hoogtens, op het voordeeligste te scharen. De rechter vleugel der Infantery besloeg de aangewezen Post, en de Koning gebruikte alle mogelyke voorzorge om de Post van zo veel aangelegenheid wel te verzekeren. Het was zeer Mistig Weêr, zo dat men de schikkingen der Oostenrykers niet wel konde bemerken, dog men bevond naderhand dat die zodanig was als de Koning gegist had, dewyl aan den zelven niet alleen het Terrein, maar de groote bequaamheid van den Generaal *Brown* volkomen bekend was. Om egter verzekerd daar van te zyn, zond de Koning eenige Detachementen uit om het Vyandlyk Leger te recognosceeren, terwyl de linkervleugel geformeerd wierd. Zyne Majesteit wierd op die wyze wel verzekerd, dat de schikkingen der Oostenrykers met deszelfs vermoeden overeenstemden, maar die uitgezondenen, waren met den Vyand, die de toegangen bezet hadden handgemeen geworden, vallende de Vyandlyke Croaten, Panduren en Granadiers, die in de met Muuren omzette Wynbergen geposteerd waren, op de Pruissen aan, zo dat het Gevegt reets begon voor dat de linker vleugel volkomen geformeerd en in order geschaard was. De Koning zyne Troepen doende voortrukken, dreven de Vyanden uit die verschanste plaatsen, avancerende tot dat zy gekomen waren alwaar het Terrein tegen de Vyanden afhelden. Met het opgaan van de Zon begon de Mist op te trekken, zo dat de Pruissen, de Stad *Lowositz*, ter Linkerhand voor hen zagen, die gedekt was door een sterk Corps Infantery; een groote Battery, gesteld om op de Pruisse te schieten, welke Battery door de Ruitery geheel omcingeld was; zynde de laatste tusschen *Lowositz* en het Dorp *Sanchits* geplaatst. De Lugt nog niet volkomen helder zynde, schenen de Vyanden aldaar gesteld om, op den eersten aanval te rug te trekken. Eindelyk wierd het, na zeven Uuren, schoon weder; en na dat de Bataillons, in de voorschreve Holle weg, gelyk zyne Majesteit goedgevonden had, geposteerd waren, zo oordeelde de Koning, dat het nu tyd was, de aan het Front staande Cavallery te forceeren. Ten dien einde deedt de Koning zyn Ruitery aanrukken, om de Oostenryksche te attaqueeren, het geen met zeer veel geweld geschiede; schoon de Pruissische Ruitery, die het vuur der Batteryen moest uitstaan, daar door eindelyk gedwongen wierd te rug te keeren, om zig onder de Infantery te herstellen. Dit gedaan zynde, zo wierd die attaque ten tweeden maal hervat, en, niettegenstaande het geweldig Vuur, uit het Vyandlyk Geschut, wierd de Oostenryksche Cavallery op de vlucht gedreven, waar op zyne Majesteit deszelfs

zelfs Ruitery, die veel geleden had, op 't Gebergte, agter de Infantery, in hooge Persoon wederom in order schaarden.

Verklaaring van de Bygevoegde Plaat.

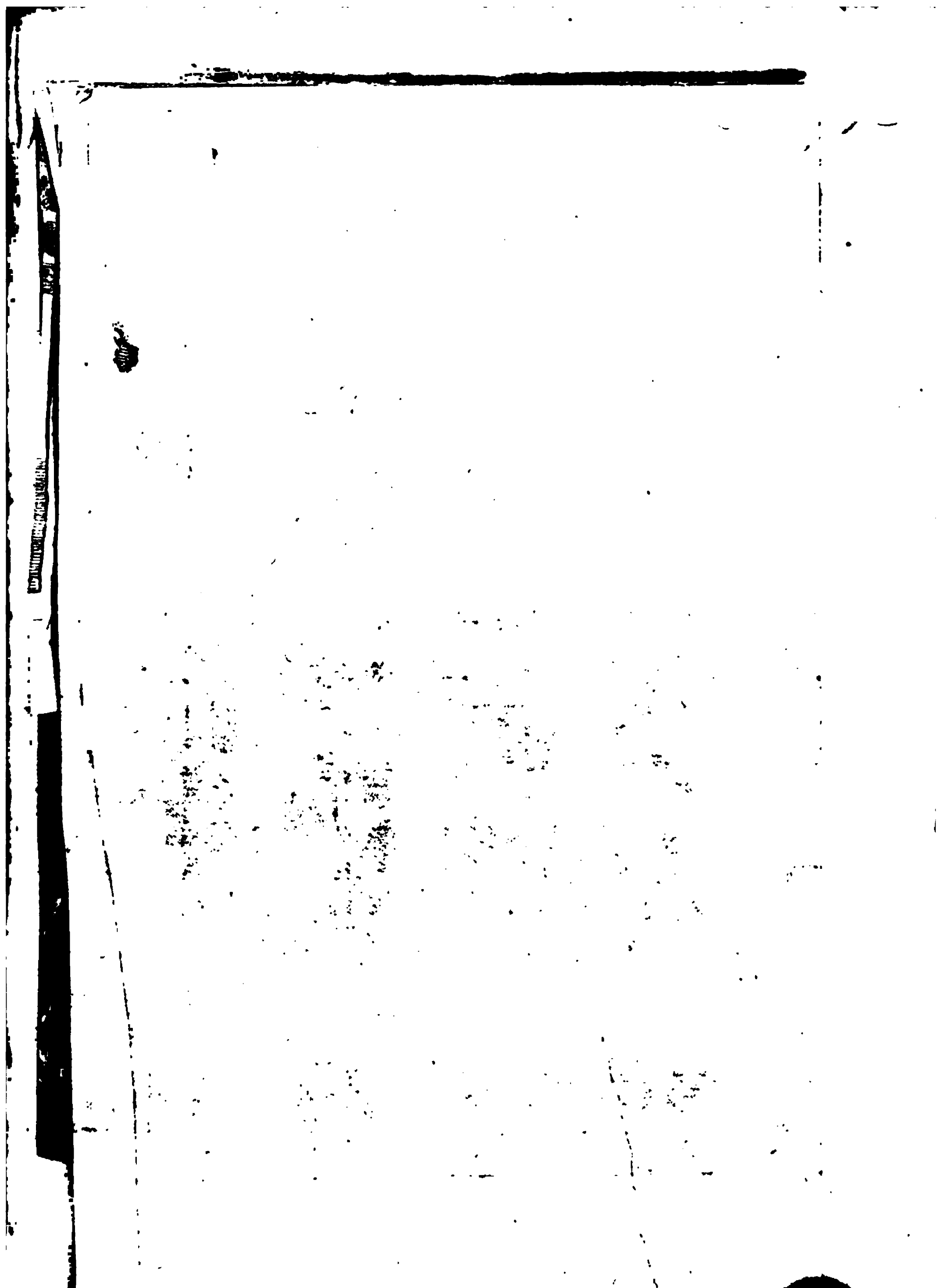
A. Het Steedje *Lowositz*, naderhand door de Oostenrykers, om hunne retraite te dekken, in brand gestoken

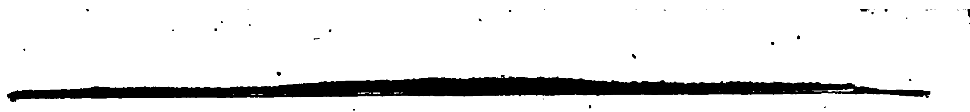
B. *Aussig*, de vorige Legerplaats der Pruissen.

C. Het Dorp *Sanchits*.

1. De Koning van Pruissen.
2. De Prins van Pruissen.
3. De Prins Ferdinand van Brunswyk.
4. De Prins van Beeveren.
5. De Generaal Luderits gesneuveld.
6. De Heer Holtzendorf gesneuveld.
7. Adjudant des Konings.
8. De Generaal Truchs, ligt gewond.
9. De Generaal Oertzen, naderhand gesneuveld.
10. Adjudanten van Prins Ferdinand dood geschoten.
11. Standaarden door de Pruissen veroverd.
12. De Generaal Brown.
13. De Prins van Lobkowitz gewond en gevangen genomen.
14. De Heer Caroli gewond.
15. De Heer Kentelani gesneuveld.
16. De Heer Lasci gewond.
17. De Generaal Ramzou gewond.
18. De Generaal Raducati gesneuveld.
19. Oostenrykschę gesneuveld.
20. De Heer Biezen gewond.
21. De Generaal Hagen gewond.
22. De Heer Gourville gewond.
23. Gesneuvelde Oostenryksche Ruitery.
24. Wederzydsch Infantery in 't Gevegt.
25. Adjudant van den Generaal Brown.
26. Wykende Oostenrykers, by het Dorp *Sanchits*, defilerende na *Lowositz*, dat zy in brand steken, om daar agter post te vatten.

Daar op trok de Prins van Brunswyk, met eenige Esquadrons, langs de *Elbe*, agter de Batteryen om die te veroveren, en de Oostenrykers in de Flank te vallen. Ondertusschen bleef het Kanonneeren der Vyanden nog aanhouden, terwyl de Generaal,

neraal, *Brown*, zyn Infantery deed aanrukken, doende zyn uiterste best om de linker vleugel der Pruissen, onder den Prins van *Beeveren* te doen deinzen, door hunne groote overmagt; dog de Pruissen vuurden met zo veel gezwindheid en goede order, dat de Oostenrykers geen voet Veld konden winnen; en de Koning nodig oordelende dezelve te ondersteunen, deed de Bataillons der eerste Linie links om zwenken, en de opening die daar door gemaakt wierd, door de Bataillons der tweede Linie, wederom vervullen. Ook formeerde zyne Majesteit, met de Cavallery, eene tweede Linie, welke de Infantery ondersteunde, en teffens moest de gamsche linker vleugel, in bepaalde destantien, malkanderen volgen. Toen wierd 'er nog felder gevogten als voorheen; dog de Oostenrykers niet spoedig genoeg, na het verlangen der Pruissen te rug wykende, zo gaf de Prins van *Beeveren* bevel, met de Bajonet op de Snaphaan, op de Vyanden in te dringen, het geen met een ongeloofselyke dapperheid geschiede, waar door de Oostenrykers in wanorder geraakten, schoon de Pruissen hunnen rang in een volmaakte order bewaarden. Daar op viel de Prins van *Brunswyk* de Vyanden met zo veel geweld ter zyde aan, dat het Oostenryksche Leger genootzaakt was de vlucht te neemen, trekkende agter het Slot een fraai Stedeke of Heerlykheid *Lowositz* om, het geen zy in de brand staken, waar door de engtens ontoegankelyk wierden, waar door de Pruissen hunne Vyanden niet konden vervolgen, moetende zig vergenoegen met het veroveren van de Stad *Lowositz*, het veroveren van al het Oostenryksch Geschut, 3 paar Keteltrommen, en 6 Standaarden, eindigende deeze bloedige Veldslag, waar van maar weinig weerga te vinden is, die des morgens ten 7 Uuren begonnen was, des middags ten 3 Uuren wanneer 'er geen Oostenrykers meer op het Slagveld te vinden waren, trekkende na *Budingen* te rug. De Oostenrykers geeven voor dat zy het Slagveld behouden hebben, en erkennen nogtans, in hun verhaal, dat het Slot en Heerlykheid *Lowositz*, het geen zy gedurende de Slag agter den rug hadden, door de Pruissen, met gloeyende Kogels in brand gestoken zynde, hunne Infantery zig daar door, tusschen het Vuur van het Dorp en de Attaque van den Vyand bevindende, genootzaakt was geworden de hoogte van de regter kant van het Dorp; zynde het eigentlyke Slagveld te verlaten. Dit in brand schieten van *Lowositz*, door de Pruissen, gedurende den Slag, was een ondoenlyke zaak, en het blykt klaar genoeg dat die aanzienlyke Heerlykheid, door de Oostenrykers in brand is gestoken, om hun aftogt te beveiligen. Het getal der wederzydsche Dooden is, door de verschillende berigten, niet wel te bepalen, maar de onpartydigen bepalen het op 5000 Dooden en 7000 Oostenryksche Gequetsten, en van de Pruissen, op 3000 Dooden en 4000 Gequetsten.

De Koning van Pruissen aldus zyn oogwit bereikt hebbende, het geen niet was om, voor eerst, dieper in Bohemen te dringen, of de Oostenrykers te vervolgen, maar om hen te beletten, den Koning van Polen bystand te verleene, gaf bevel de Gequetsten na *Leutmarits* te transporteeren, de Dooden te begraven, en dan met het Leger na het vorig Campement te *Aussig* weder te keeren, dewyl de Oostenrykers mede na *Budingen* te rug getrokken waren; ook bevond men dat 'er ter weder zyden, weinig gevangenen gemaakt waren, om dat men geen quartier had gegeeven.

2 *dito.* Trok het Leger na *Aussig* te rug.

3 *dito.* Deed de Koning in zyn Hoofdquartier het *Te Deum* zingen, en Prediken uit Ps. XX. vs. 6.

4 *dito.* Stelde de Koning goede order op alles, of het de Oostenrykers ook geluften mogt een tweede Veldslag te wagen; het Saxische Leger was in beweeging, meenende nu aangetast te zullen worden.

5 *dito.* Gaf de Koning last het *Te Deum* ook in Saxen te doen zingen, en 20000 Man in dat Keurvorstendom te werven, ter versterking van zyn Leger.

6 *dito.* Gaf de Koning van Pruisse, aan zyne Majesteit van Polen, drie dagen tyd om party te kiezen, dewyl 'er nu geen ontzet te hoopen was.

7 *dito.* keerde Zyne Majestelt van Pruissen na deszelvs Leger in Saxen te rug.

8–10 *dito.* wierd, onder bemiddeling van de Engelsche en Hollandsche Ministers, de onderhandeling tusschen beiden hervat.

10 *dito.* wierd het *Te Deum*, zo in de Landen des Konings, als in Saxen gezongen over de groote overwinning op de Oostenrykers behaald.

11 *dito.* Wierd alle onderhandeling tusschen de Koningen van Pruissen en Polen, geheel afgebroken, en de toegang tot het Saxische Leger aan den Franschen Ambassadeur geweigert; zelfs hoorden men, in het Saxische Leger een groote beweeging.

12 *dito.* Wierd het Saxische Leger door het Pruissische hevig beschoten, en het zelve op gelyke wyze beantwoord, het geen met den avond ophield.

13 *dito.* verstond men dat de Saxen, over eenige bruggen, des nachts in stilte, de Artillery na Königstein, in verzekering hadden gebragt, en dat die Benden, des avonds ten 9 Uuren begonnen hadden over een gelegde Brug, de *Elbe* te passeeren, zynde deeze morgen ten 7 Uuren dien overtogt geheel volbragt, zynde de Saxen vereenigd met het Leger van den Generaal *Brown.* De Koning van Polen is, met deszelvs eerste Minister aanstonds na Praag geretireerd, en de Koning van Pruissen trekt al zyn macht by een, om de Oostenrykers op te zoeken en nogmaals slag te leveren. *(Dit Dagverhaal zal vervolgt worden.)*

Vervolg der Beweegredenen, *welke zyne Koninglyke Majesteit van* Pruissen *hebben doen besluiten zig tegens de Desseynen van het* Weener Hof *te kanten, en derzelver Uitvoering voor te komen.* (Zie onze Nederlandsche Mercuur van September, Tweede Stuk pag. 118.)

Even dit hoogmoedig en schamper Antwoord van het Weener-Hof geeft genoegzaam te kennen, dat hetzelve, in plaats van de Vrede te doen stand houden, niets meer dan den Oorlog wenscht; dat het, om daar toe des te gemaklyker te geraaken, het vast Besluyt genomen heeft, Zyne Koninglyke Majesteit door allerhande Chicanes en deszelfs hoogmoedige Conduites te bewegen, om Derzelver Geduld en Moderatie perken en paalen te zetten, ten eynde het voorsz. Hof vervolgens een Voorwendzel moge hebben, om het Secours van zyne Geallieerdens te verzoeken.

Zyne Koninglyke Majesteit is egter van de grootmoedige en regtvaardige Gevoelens deezer laatsten vast verzekerd, dat zy in de alleronrechtvaardigste Zaak van het Weener Hof geen het allerminste Deel zullen neemen, nog hetzelve in de Volvoering zyner tegen zyne Koninglyke Majesteit gesmeede verderffelyke Desseynen op geenerhande wyze behulpzaam zyn, en veel min Dezelve zullen tragten te beletten, om zodanigen Toeleg onder Bystand van den Allerhoogsten voor te komen en te verydelen; en zulks om zo veel te meer, dewyl het gemelde Hof genoegzaam heeft doen blyken, dat deszelfs voornaamste Toeleg alleenlyk strekt, om de Vrede en Rust in Duitsland te stooren.

Offschoon nu het meergemelde Antwoord de hoogstschadelyke Desseynen, welke haare Majesteit de Keizerin-Koningin voorneemens is tegens zyne Koninglyke Ma-

Majesteit ter uitvoer te brengen, buiten alle twyfeling stelt; offchoon zyne Koninglyke Majesteit daar door genoodzaakt word, om alle maar mogelyke en krachtigste Maatregulen te neemen, om dezelve te keer te gaan, en daar door den eenigsten met derzelver Glorie en Waarde overeenkomenden Weg in te slaan: Zo heeft egter Dezelve, om zyne Vredelievende Gevoelens hoe langs hoe meer te kennen te geven, nog door andere aan het Weener Hof te doene Voorstellingen voor het laatste willen onderstaan en afwachten, of niet hetzelve daardoor van zyne, tot nu toe getoonde Hardnekkigheid en Onbuigzaamheid was af te trekken, en tot betere Gedachten te brengen.

Zyne Koninglyke Majesteit had ten dien einde zynen aldaar zynde Minister van Klinggraaf door een deswegen aan hem byzonder afgevaardigden Expresse gelast, herhaald en bevoolen, om voor de derdemaal aan haare Majesteit de Keizerin-Koningin te Declareeren, dat indien het Haar behagen mogt, aan zyne Koninglyke Majesteit de zo veelvuldig begeerde positive en oprechte Verzekering te geven, dat Dezelve van Hoogstgedagte Vorstin in 't toekomende Jaar zoude geattaqueerd worden, zyne Koninglyke Majesteit op staande Voet en zonder Tyd verlies Derzelver in Marsch zynde Troupen terug zoude trekken, en alles wederom in den voorigen stand laten komen.

Wanneer egter ook dit Verzoek even zo vrugteloos als de voorige is afgelopen: Zo voed zyne Koninglyke Majesteit de vaste Hoop en het verzekerde Vertrouwen, dat, na alles besteed te hebben, het geen men van Derzelver Moderatie maar ooit had konnen verwagten, gantsch Europa aan Dezelve, ten opzigte van derzelver gehouden Gedrag in deezen, het Recht zal laten wedervaaren, en ten vollen overtuigd zyn, dat zekerlyk niet zyne Koninglyke Majesteit, maar het Weener Hof met groot Verlangen toegelegd hebbe, om den Oorlog te beginnen.

Indien haare Majesteit de Keizerin-Koningin, gelyk Zy zulks heeft gelieven te kennen te geven en willen doen geloven, de Vrede gewenscht en dezelve oprechtelyk behertigt had; dan dependeerde het slechts van Hoogstdezelve, om zig daarover, wanneer zy daarom instantelyk verzogt wierd, op eene klaare en duidelyke wyze te uiten.

Een dubbelzinnig, en aan allerhande Uitleggingen onderhevig Antwoord, en wel byzonder een opzettelyk-styfzinnige Weigering van zodanig eene Verzekering, als zyne Koninglyke Majesteit tot Derzelver byzondere Geruststelling geëischt heeft, kon door Dezelve niet anders opgenomen en aangezien worden, als eene door het Weener Hof gedaane zwygende Confessie der tegen zyne Koninglyke Majesteit gesmeede gevaarlyke Desseynen en beraamde hoogstverderffelyke Onderneemingen.

Hoogstdezelve kan by dit gantsche Gedrag, het geen het Huis van Oostenryk tot noch toe gehouden heeft, voor het toekomende geene de minste Zekerheid vinden. Zyne Koninglyke Majesteit heeft de zederd eenigen tyd alle de by het zelve geëntameerde Negotiatien, om zo te spreeken, stap voor stap nagespoord, en is daardoor van de tegens Hoogstdezelve gemaakte en tot Derzelver allergrootste Nadeel en totalen Ruïn strekkende Insinuatien en heimelyke Aanslagen, en wel byzonder van den Toeleg, om alle Mogendheden, waare het mogelyk, tegen Dezelve in 't Harnas te brengen, genoegzaam overtuigd geworden.

Even deeze gevaarlyke Desseynen hebben derhalven ook zyne Koninglyke Majesteit in de onvermydelyke Noodzakelykheid gesteld, alle aan Dezelve van Godt verleende Magt aan te wenden, om dezelve te prevenieeren en in haar Geboorte te smooren, en daar door het over zyne Koninglyke Majesteit en Derzelver Landen

zwevend Onweer, door Hulp en Bystand van den Almogenden, te doen verdwynen.

Zyne Koninglyke Majesteit wil niet ontkennen, dat Zy als nu de Vyandlykheden eerst beginne; maar Dezelve hoopt en vertrouwd ook daar benevens, dat deeze Dezelve afgedwongene Stap door de gantsche redelyke en verlichte Waereld, welke het regte Begrip van den waare zin der Woorden *Hostiliteit* en *Aggressie* weet te formeeren, gebillykt en goedgekeurd zal worden.

Doch van het Weener Hof staat zulks niet te verwagten, terwyl het zelve geduurig zyn Hoofdwerk daar van heeft gemaakt, om alle de Conduites zyner Koninglyke Majesteit te lasteren, en met de afschuwelykste Couleuren af te maalen.

Onder het Woord *Aggressie* word al het geene verstaan, waar door de egte en eigentlyke zin der Vrede-Tractaaten, en het geen dezelve behelzen, regtsdraads word tegen gegaan. Wanneer tegens eenen Vorst eene Offensive Alliantie gesloten word; wanneer men toelegt, om denzelven zo veele Vyanden, als maar immer mogelyk is, over den Hals te zenden, en deeze op alle manieren aanzet, om hem te overvallen; eene voorbedagte Resolutie, om iemands Staaten vyandlyk te attaqueeren; een schielyke Overrompeling der Landen van eenen anderen Vorst, tot dewelke deeze niet de minste Aanleiding nog Reden heeft gegeeven. Yder van deeze verscheidene Gevallen is eene werkelyke *Aggressie*, alhoewel deeze laatste de zwaarste en de eenigste is, welke teffens met openbaare *Hostiliteiten* gepaard gaat. Zodanig een Vorst, welke diergelyke gesmeede *Aggressie* voorkomt, pleegt wel de allereerste Vyandlykheden, doch kan deswegens voor geenen Aanvaller gehouden worden.

Wanneer in den bekenden Successie-Kryg de Hertog van Savoyen, met den Keizer tegens Vrankryk, ten tyde dat zyne Troepen met de Koninglyke Fransche in Lombardyen geconjungeerd waren, een Tractaat gesloten had, liet gemelde Kroon de Hertoglyke Troepen wegens deezen Afval desarmeeren, en hem in zyn eigen Land beoorloogen. Dus was de Hertog toen ter tyd Aggressеur, en de Koning van Vrankryk, om de nadeelige Gevolgen, welke uit de voorsz. Alliantie stonden te spruiten, voor te komen, pleegde de eerste Vyandlykheden.

De te Cameryk geformeerde Ligne was eene Aggressie. Hadden de Venetiaanen in dien tyd hunne Vyanden kunnen prævenieeren, dan zouden zy wel de eerste Hostiliteiten hebben begonnen, maar uit dien hoofde niet de Aggresseurs geweest zyn.

Dewyl derhalven het Weener Hof zelfs van de bondigste en plegtigste Tractaten, die door alle de Mogendheden van Europa geguarandeerd zyn, geen werk maakt, en dezelve bestaat te verbreeken; dewyl hetzelve, naar deszelfs toomeloze Ambitie, de heiligste en onwrikbaarste Paalen, welke ooit voor de Winzucht der Menschen gezet zyn, ongestraft te buiten poogt te gaan en overhoop bestaat te werpen; dewyl het besloten heeft zig den Weg tot Opperheerschappy in het Duitse Ryk te baanen, en hetzelve in Boeijen en Kluisters te slaan; dewyl zyne verre uitziende Desseinen niets minder bedoelen, dan eene uit zo veele aanzienelyke Vorsten en Souvereinen gecomposeerde Republyk, welkers Behoudenis en Welvaart nogtans een Keizer gestadig in het Oog behoort te houden, en met de grootste Zorgvuldigheid moet behertigen, te vernielen: Zo heeft zyne Koninglyke Majesteit het grootmoedig besluit genomen, zig met alle Magt aan te kanten tegens het Gevaar, waar mede Derzelver zeer geliefd Vaderland door deszelfs Vyanden gedreigt word, en de rampspoedige Gevolgen van eenen zo haatelyken Toeleg voor te komen.

Zyne Majesteit verklaart mits deezen voor de gantsche Waereld, dat Zy bereid zy, liever zig zelve en Derzelver Landen te willen opofferen, dan te gedogen, dat de Vryheden en Prærogativen van Derzelver waarde Mede-Standen de Bodem ingeslagen

gen worde. *Zy* neemt Godt tot Getuige, dat, nademaal *Zy* alle maar bedenkelyke Middelen, om het onweer, waarmede Derzelver eigene Staaten en het gantsche Duitse Ryk gedreigt word, af te keeren, vergeefsch heeft aangewend; nademaal *Zy* alle haare herhaalde vriendelyke Voorslagen, tot een minnelyke en spoedige Verzoening vruchteloos heeft gedaan; en haare uiterlyke Pogingen uitgeput, en zelfs aan de Willekeur van haare Majesteit de Keizerin-Koningin heeft overgelaten den Oorlog of de Vrede te verkiezen; *Zy* eindelyk gedwongen zy geworden de Wapenen op te vatten, om eene tegens Derzelver Kroon en Landen gesmede Zamenzweering te verydelen. Wanneer zyne Koninglyke Majesteit voor ditmaal van Derzelver aangeboorene Moderatie afwykt, zo heeft zulks onvermydelyk moeten geschieden, dewyl dezelve in alzulke Gevallen, waar in het op de Verdeediging der Eer, de Onafhangkelykheid van het Vaderland en de Kroon aankomt, ophoud eene Deugd te zyn.

Regensburg. Behalven de Geschriften van wegens de Keizerinne-Koninginne, de Koningen van Poolen en Pruissen, en de Koning van Vrankryk, by de Ryksvergadering ingeleverd, ziet men ook een Keizerlyk Mandaat, tegen den inval der Pruissen in Saxen verleend, waar tegen de Koning een scherp Protest heeft gedaan, zo is men voornemens die zaak ter Ryksvergadering op het Tapyt te brengen, het geen van gevolg zou konnen zyn, indien de Vrede tusschen Pruissen en Saxen niet spoedig getroffen word, te meer dewyl de Koning van Pruissen in de Saxische Archiven, bewyzen heeft bekomen, wat deel van de Pruissische Staten aan Saxen was toegelegdt.

VRANKRYK.

Parys: De drift, om den Oorlog tegen Engeland voort te zetten, schynd merkelyk te verflaauwen, en men spreekt nu alleen van de Duitsche Zaken, neemende de Koning veel deel in de Rampen van Saxen. Het zenden van Hulptroepen aan de Oostenrykers, zal, na alle gedagten, voor de Winter geen voortgang hebben, dewyl zy te grooten omweg moeten neemen, dewyl de Koning het Tractaat met Pruisse; belovende elkanders Staten niet te zullen aantasten, heilig begeerd na te komen, voornamelyk zo 'er een accomodement met Saxen getroffen word. Ook begint men reets te mompelen van een Congres, tot herstelling van de Vrede, dat gedurende de aanstaande Winter, in den Haag gehouden zoude worden, dat den tyd zal leeren.

ENGELAND.

Londen. Men heeft alhier de handen vol werk, met alles te bereiden tot de aanstaande zitting van het Parlement, alwaar niet alleen het gedrag van den Admiraal *Byng*, maar zo men wil, de handelingen der

der Ministers, die zulks van herten wenschen, dewyl zy in alles hun pligt betragt hebben, onderzogt zal worden. Zedert den inval der Pruissen in Saxen, begint men den Oorlog met Vrankryk wat meer uit het oog te verliezen; en het Volk is wonder in zyn schik over het gerucht, dat 'er aan een nieuwe Conventie, tusschen Engeland en de Vereënigde Nederlanden gearbeid werd, om voortaan alle klagten te doen ophouden, en veel houden staande, dat de Vreede nader by is als men denkt, ten minste zo is de voorgenome geheime Expeditie tot het voorjaar uitgesteld, en in die tusschen tyd kan den tyd veel veranderingen baaren. De oprechting van een algemeene Militie, om den kostbare bystand van anderen te konnen missen, die men zomtyds eenige Jaren betaald en dan nog niet kan krygen, komt wederom op het Tapyt, daar veele voor en nog meer tegen zyn.

NEDERLANDEN.

Brussel. Het gerugt dat 'er een Fransch Leger in de Nederlanden verwagt word, en dat Prins Carel van Lotteringen zig gereed maakt om in Bohemen te gaan Commanderen, is geheel zonder grond, waarom wy ons met geen losse gerugten moeten ophouden.

Op Zondag den 10 October 's voormiddags, is de beroemde Marmersteene PREDIKSTOEL, opgerigt in de Groote Kerk der Stad *Dordrecht*, (*in onze Mercuren van Aug. en Sept. naauwkeurig beschreven en in 't Kooper fraai vertoond*,) ten eerste maale tot 's HEEREN dienst gebruikt geworden. Het was den Eerw. *Dom. Adrianus Verster*, oudste Predikant binnen gemelde Stad, die dezelve daar op verrigtede; verklarende den *Text Jesaia 2 vs. 3.* luidende: *Ende vele volken zullen henen gaan, ende zeggen, koom laat ons opgaan tot den berg des* HEERE, *tot den Huize des Gods Jacobs, op dat Hy ons leere van Zyne wegen, ende dat wy wandelen in Zyne paden: want uit Zion zal de wet uitgaan, ende des* HEEREN *woordt uit Jerusalem.* Zyn *Eerw* geduurende den *Uitleg* dezer woorden weinig of niets aangaande den Predikstoel gezegt hebbende, heeft in de *Toepassinge*, met korte en bondige redenen uitleggende en verklarende van de Bybelse Gebeurtenissen enz. daar op zo kunstryk uitgehouwen gedaan. Wy wenschen, dat veelen een langte van dagen zullen opgaan tot deeze hoogte des HEERE, op dat zy daar van met vrugt hooren leeraaren mogen den weg die zy te wandelen hebben, ter bereikinge van hun eeuwig welzyn.

's Gravenhage. De Graaf d'Affry, die als Fransche Ambassadeur,

den

den Marquis de Bonnacq kamerasosseln, is alhier gearriveerd. Men heeft verstaan dat de Zwitsersche Cantons, oneens geraakt zyn, en door misverstand de Wapenen tegen elkanderen opgevat hadden. Ook is een Publicatie afgekondigt tot maintien van de rust te Weesp.

Wegens de overgaaf van 't Saxische Leger, waren veele van gedagten, dat de Koning van Pruissen, door de Saxen misleid was, maar den uitslag heeft het tegendeel geleerd; want zyn Majesteit, om door het aantasten, van de Verschanssingen te *Pirna*, een bloedbad voor te komen, heeft aanleiding aan de Saxen gegeven om de vlucht over de *Elbe* te neemen, doende aanstonds het Campement van *Pirna* en de naautens, waar door zy moesten passeeren, bezetten, zo dat de Saxen, zonder slag of stoot, in de handen der Pruissen zyn gevallen, verzoekende voor Krygsgevangenen aangenomen te worden. Zyne Majesteit van Pruissen heeft wel toegestaan, dat de Koning van Poolen, met de Prinsen zyne Zonen na *Koningrats* zyn gekeerd, maar de Saxische Troepen moeten in dienst van Pruissen overgaan, waar toe de Capitulatie reets opgemaakt wierd.

Sommige meenen te weeten, dat eenige Officieren die de Saxische Armee gecommandeerd hebben, naar Poolen zyn getrokken, dat door den Koning van Pruissen aan zyne Poolsche Majesteit, benevens den Generaal *Bruhl*, is toegestaan, om met deszelfs Lyf Regiment, meede naar Poolen voorn. te keeren, dat de gantsche Poolsche Familie, die zig in Saxen bevonden, mede naar dat Ryk waren gekeerd, en dat men den Koning van Pruissen volkomen meester van dat Keurvorstendom had gelaaten.

De Brieven uit Vriesland melden ons niet dan beklaaglyke Tydingen van de laatsten Storm: Te Harlingen was de Havenpoort zeer beschadigt, de nieuwe aangelegde Oester-Putten geruïneerd, het Paal-Staketzel omverre gesmeeten, de daarby staande nieuwe Zee-Muur van het vaste Land afgeslagen en door de hooge Zee de meeste Huyzen van de Noorder-Haven ondergeloopen, en aan Schoorsteenen en Daken veel schade geschied; een Embder Beurtman was een half Uur van daar, met 17 Menschen verongelukt, en noch een klein Vaartuig in Nood gezien, waar van 's anderen daags niet dan de Mast was gevonden: Op de Vriesche Kust aan de kant quamen veel Goederen en Doode Lyken aandryven, wordende het getal op meer dan 60 begroot: Te Dokkum was een gedeelte der Tooren afgewaaid, en eenige Huyzen en Water-Molens daar door ingestort, zo dat de Rampen zeer droevig zyn.

NAAMLYST *van de* STRAADDAVIDSE SCHEEPEN, *in Tessel in gekoomen*, 1756.

AMSTERDAM. DIRECTEURS.	*Namen der Scheepen.*	*Commandeurs.*	Viss.	Vat.Spek.	In gek.
Jacob Alewyn Ghysen.	*De Elisabeth Jacoba.*	Gerret Visser.	3	160	22 Aug.
Pieter Scheltes.	*Vredenhoff.*	F. Hendriksz Neef.	2	96	9 ——
	Velsen.	Dirk Kater.	1	48	11 ——
	De Jonge Cornelis.	Sjoert Douwesz.	2	120	——
	Vollenhoven.	Hendrik F. Neef.	1	45	9 dito.
Jan van Vollenhoven.	*De Jonge Jan.*	Hans Barendsz.	3	140	11 ——
	De Jonge Dirk.	Oeble Pietersz.	1	45	21 ——
Simon Scheltes.	*Hollandia.*	Andries Cornelisz.	3	150	11 ——
	De Zee Meeuw.	Reyntje Teymes.	1	46	11 ——
Abrah. Vorsterman Jacobsz.	*De Jonge Susanna.*	Sipke Claaszen.	1	45	11 ——
J. en C. van Taarlink.	*Europa.*	Gerret Leend. Smit.	2	90	——
	Boomryk.	Jan Pietersz. Hoen.	2	39	——
P. M. en Cornelis Ooms.	*Straatdavids.*	Roelof Outman.	1	60	24 ——
Cornelis Maten.	*De Magtelda Christina.*	Kersje Hillebrandsz.	1	71	——
Jan Middelman en Zoon.	*De Twee Gesusters.*	Reltje Groenendyk.	2	108	3 ——
Jan Everard Grave.	*De Vrouw Margaretha.*	Foppe J. Fliger.	3	140	15 ——
Anne Jacobsz en V. de Vries.	*De Geertruy en Susanna.*	Jacob Janse Gorter.	Leed.	——	22 ——
Anselmus en Antoni Hartsen.	*De Vrede.*	Wouter V. Lienen.	Leed.	——	11 ——
ZAANDAM.					
Olphert Pet.	*Vertrouwen.*	Jan Timmer.	——	——	——
Cornelis Welboren.	*De Jan en Jacob.*	Hendrik Strop.	1	80	5 Aug.
Meynert Hoffenaar.	*Josua.*	Cornelis Wiender.	5	210	3 ——
DE KOOG.					
Cornelis Meyn.	*America.*	Cornelis Dirksz.	1	40	——
Meyn Cuyper en Mats.	*De Eysvogel.*	Gerret Tekertsz Swart.	40	Robbesp.	5 ——
OOSTSAANEN.			1		
Symen en C. Hottentot.	*De Zeepost.*	Arend Hanssen.	1	50	15 ——
Cornelis Roos.	*Europa.*	Sietje Jansz.		40	21 ——
DE RYP.					
De Wed. M. Reets en Zoon.	*De Graaf van Buuren.*	Cornelis V. Uyien.	Leed.	——	11 ——

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

26 *Augustus.* Was 'er een zwaare Aardbeeving te Oporto.

29 *dito.* Was 'er een Aardbeeving op veele Plaatzen in Vrankryk.

29 *dito.* Is de Markgravin *van Durlach* van een Prins bevallen.

2 *September.* Was 'er een zwaare Aardbeeving te Rocca in Portugal.

9 *dito.*

9 *dito.* Stierf te Enkhuizen Mr. *Jan de Jong van Persyn*, Oud Burgemeester en Bewindhebber.

12 *dito.* Was 'er te Leierdorp een zwaare Brand.

13 *dito.* Was 'er te Constantinopolen een Aardbeeving.

14 *dito.* Stierf te Amsterdam de Heer *Reynier Bouwens*, Schepen, Raad en Bewindhebber.

1 *October.* Beviel de Prinçesse *van Steinfurt* van een Prins.

.... Wierden in den Briel tot Schepenen geëligeerd, de Heeren Mr. *Cornelis Hendrik van Leeuwen*, *Fredrik de Graaf*, *Johannes van Boeymeer*, Mr. *Dominicus van Hoogwerff*, *Pieter Poorterman*, *Augustinus van der Crap* en *Everhard Gallas*; en tot Schepenen Commissarissen, *F. de Graaf*, *J. v. Boeymeer* en *D. v. Hoogwerf.* Die 7 Heeren verkoren tot Oud-Schepenen Mr. *Anthonius Perizonius* en Dr. *Adrianus de Morell*; en die 9 Heeren verkoren tot President Burgemeester Dr. *A. de Morell*, tot 2de. Mr. *George Marcus Warrey*; en tot Raden *Jan Kooyman* en *Jan van Oosten*; en tot Admiraliteits Heer op de Maas, met Mai 1757, Mr. *Maximiliaan van Berchem.*

2 *dito.* Is de Hertoginne *van Sleeswyk Holstein* bevallen van een Princesse.

.... Is de Prins *van Rohan* tot Bisschop van Straatsburg verkoren.

.... Heeft de Nederl. O. I. Comp. ter Kamer van Seventiene, tot de bezending van dit Najaar benoemd. Voor *Amsterdam.* Leymuiden, Petronella Maria, Stadwaard, Amelisweaard, Waard, Overnes, Spaarzaamheid, Haarlem, Sloten, Rosenburg van 150 voet, 't Huis te Manpad 145 voet, Wildryk, Kasteel van Tilburg 136 voet, en Bronste 125 voet. *Zeeland.* Zuidbeveland, Torenvliedt, Nieuwerkerk 150 voet, Baresanden, de Jager, en Hercules 136 voet, de Zelely 125 voet. *Delft*, 't Schip Delft 140 voet, Overschie 136 voet. *Rotterdam*, Vrouw Elizabeth 140 voet, Rotterdam 136 voet. *Hoorn*, Lekkerlust 140 voet, de Getrouwigheid 136 voet. *Enkhuyzen*, Vrouw Petronella 140 voet, Ruiskenstein 130 voet, te zamen 30 Schepen. Ook verstaat men, dat by de Ed. Heeren Bewindhebbers van de O. I. Comp., een besluit genomen is tot het bouwen van vier nieuwe Schepen, te weeten: by de Kamer *Amsterdam* twee, welke genaamd zullen worden Velsen en Rynswoud, van 150 voet. By de Kamer *Zeeland* een, genaamd Noordbeveland, van 150 voet. By de Kamer *Delft* een, genaamd Blyswyk, 140 voet.

5 *dito.* Is de de Heer *A. Vosmaar*, Clerq op 't Comptoir van de Gemeene Middelen, aangesteld tot Directeur van 't Kabinet der Natuurlyke Zeldzaamheden, van zyne Hoogheid den Heer Prins van Orange.

7 *dito.* Was 'er een geweldige Storm, in Holland, Vriesland, Hamburg, waar door veel schade geschied is.

.... Beviel een Soldate Vrouw te Keulen van een Jongetje en drie Meisjes.

.... Zyn in 's Hertogenbosch tot Schepenen aangesteld de Heer *Teylingen* President, *de Kempenaar*, *van Eys*, *Smits*, *Ackersdyk*, *Bewier*; *de Gyselaar*, *van Hanswyk* en *de Vlieger.*

8 *dito.* Hebben de Bankiers *Christiaan Ziegler en Zoon*, te Frankfort een Bankroet gemaakt van 400,000 Ryxd.

.... Is Mr. *Philippus Matthias Mestre*, aangesteld tot Schepen van 's Gravenhage, in plaats van Mr. *Gerard van Eversdyk*, overleden.

10 *dito.* Is by Velzen, op de Plaats Watervlied, overleden, De Wel Ed. Gr. Achtb. Heer *Gerrit Corver*, Oud-Burgemeester van Amsterdam &c. oud 66 Jaren.

11 *dito.* Zyn te Breda aangesteld, tot Binnen-Burgem. de Heer *Willem Pieter van Persyn.* Tot Buiten-Burgem. Mr. *Samuel van Huls.* Tot Schepenen *Bernard de Bringues*, *Thomas Ernst van Goor*, *Adriaan David Knollaart*, Mr. *Willem Hendrik Verbruggen*, Dr, *Pieter Snelle*, *Johan van Sypestein*, Mr. *Matheus Cornelis Versluis*, Mr. *Carel Hendrik van Naarden.*

12 *dito*. Wierd te Utrecht het opkopen van Granen verboden.

13 *dito*. Is te Maastricht, aangesteld, van de Staatse zyde tot Burgemeester de *van der Meer*, Gezworens de Heeren *Pellerin*, *Jacobi*, *Reynik* en *van den Heuvel*, tot Schepenen, de Heeren *Pillera*, President, *Heldevier*, *Brull*, *Vignon*, *van den Heuvel*, *Panhuis* en *Beaufort*. Van de Luiksche zyde, tot Burgemeesteren, de Heer *Olislagers*, Gezworene, de Heeren *Dieu*, *Donzé*, *Roozen*, *Hoyes* en *de Mée*; tot Schepenen, de Heer *Joppen* President, *Murnitz*, *Loyens*, *Mambreak*, *Crutz*, *Olislagers* en *Blanchman*.

14 *dito*. Wierd de Heer *Louis Taillefert*, Gouverneur van Ternaten, door de Vergadering van Zeventienen, aangesteld tot Extraordinaire Raad van Neerlands Indië.

18 *dito*. Is door de Ed. Groot Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen der Stad Enkhuyzen, tot Lid in derzelver Vroedschap verkooren en aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Christiaan Joannes Vaillant*, Pensionaris en Oud-Schepen deezer Stad, in plaats van wylen den Heer *de Jong van Perzyn*.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, in 't Oude Zyds Heeren Logement den 4 *October* 1756. Verkogt, deeze volgende Perceelen en hebben mogen gelden.

Agterburgwal (*Eduard Croese*, Een Huys en Erve op de Nieuwezyds), tusschen de Gasthuysmoolen en Schoorsteenvegers Steegen, *f* 2600, in slag *f* 400. opgehouden.

Agterburgwal (*Bartholomeus Sligtenhorst*, *Nicolaas Bremer* en *Jacobus van der Hoeven*, Een Huys en Erve op de Oudezyds), op de Hoek van de Munnekestraat, *f* 7400, in slag 500. opgehouden.

Angelierstraat (*Mattheus Popel*, *Jan Rademaker*, *Dirk van Wattens*, *Carel Roos Carelsz.* en *Jurriaan Siefken*, Een Huys en Erve in de) in de Nieuwe Huysen Gang, Westzy. Nog een Huys en Erve naast het laastgemelde. *f* 370 in slag *f* 5.

Blommarkt (*Jan Cloppenburg*, *Hendrik Laarman*, *Willem van Otterloo* en *Leendert Hoop*, Een Huys en Erve op de) van ouds *de Deventer Houtmarkt*, benoorden de Rosemarynsteeg. *f* 22000 in slag 1000 opgehouden.

Goudsblomsgragt (*Mattheus Popel*, *Jan Rademaker*, *Dirk van Wattens*, *Carel Roos Carelsz.* en *Jurriaan Siefken*, Een Huys en Erve op de) in de Combuysemakers Gang, Westzy. *f* 160 in slag *f* 18.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), Z. Z. op de Oosterhoek van de Grutters Gang, *f* 1100 in slag *f* 80.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in de Metzelaars Gang, O. Z., *f* 200, in slag *f* 12.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in de Paternoster Steeg, O. Z., *f* 250, in slag *f* 8.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in gemelde Steeg, over 't laatstgemeld, *f* 250, in slag *f* 18.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in dito Steeg, naast het laatstgemelde, *f* 280.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in de Roseboomssteeg, *f* 310, in slag *f* 1.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in dito Steeg, over het laatstgemelde, *f* 120, in slag 14.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), Noordzyde, in de Schoenntjes Gang, W.Z., *f* 100, in slag *f* 1.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), op de Hoek van de Sleepers Gang, *f* 400, in slag *f* 16.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in de Sleepers Gang, *f* 200, in slag 16.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), mede in de Sleepers Gang, Oostzy, *f* 190, in slag *f* 12.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in dito Gang, naast het laatstgemelde, *f* 160, in slag *f* 10.

Goudsblomsgragt (Dezelve, Een Huys en Erve op de), op de Hoek van de Starre Gang, *f* 310, in slag *f* 12.

Goudsblomstraat (Dezelve, Een Huys en Erve in de), Westzy, tusschen de laatste Dwarsstraat en Baangragt, *f* 1000, in slag *f* 200.

Haarlemmerdyk (Dezelve, Een Huys en Erve op de), in de Brandewyn Steeg, Zuydzy, *f* 250, in slag *f* 1.

Keyzersgragt (*Jan van der Streng* en *Pieter Scheltema*, een Huys en Erve op de), over 't Schouburg, met deszelfs Koetshuys en Stallinge, *f* 53100, in slag *f* 2000 opgehouden.

Oostenburgstraat (*Harmanus vander Horst* en *Hendrik Laarman*, Een Huys en Erve in de groote), *f* 610, in slag *f* 1.

Raamstraat (*Bruno Tideman*, Een Huys en Erve in de), Zuidzy, *f* 3250, in slag *f* 50.

Ridderstraat (*Mattheus Popel*, *Jan Rademaker*, *Dirk van Wattens*, *Carel Roos Carelsz.* en *Jurriaan Siefken*, Een Huys en Erve in de), Noordzy, by de Geldersche Kaay, *f* 510, in slag *f* 2.

Thuin (*Willem vanden Bosch*, Een), met deszelfs Huyzing genaamt Houtenhoff, op het Zaagmoolens Padt, *f* 2000, in slag *f* 1400. opgehouden.

Thuin (*Bruno Tideman*, Een) met zyn Huyzinge, genaamt Landzigt, met drie Woonhuisjes in een Koop, op 't Rustenburger Padt, *f* 900.

Deeze onderstaande Perceelen zyn verkogt, den 11 October.

Heeregragt (*Jan vander Streng* en *Jan de Raadt*, Een Huys en Erve op de) over de Bergstraat. *f* 11800 in slag *f* 2000.

Hofsteede (*Mattheus vander Linden*, Een) gelegen tot Maarseveen, in de Laan van 't Swarte Varken, met deszelfs Huysinge &c. genaamt Sluysoort. *f* 2050 in slag *f* 150.

Hofsteede (*Jan vander Streng* en *Coenraad Hoeneker*, Een) met deszelfs Huysinge, Stallinge en Landeryen, &c. in de Banne van Aelbertsburg of Bloemendaal. *f* 14000 in slag *f* 1000.

Keysersgragt (*Jan vander Streng* en *Jan de Raadt*, Een Huys en Erve op de) Oostzy, het vyfde Huis bezuiden de Heerestraat *f* 10500 in slag *f* 5000.

Deeze onderstaande Perceelen zyn geveild, den 18 October.

Angeliersgragt (*Pieter de Mortier* en *François Romer Danielsz*, Een Huys en twee Achterhuysen en hunne Erven op de) Noordzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraaten. *f* 4300. in slag *f* 100.

Elandstraat (*Abraham Follé* en *Johannes van Hooft*, Een Huys, Achterhuys, Pakhuis en hunne Erven, en de gang daar naast, in de) Zuidzy, by de Baangragt. *f* 2000 in slag *f* 300.

Haarlemmerdyk (*Willem Ebbenhorst* en *Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve op de) Zuidzy, tusschen de Binne Brouwerstraat en Korte Prinsegragt. *f* 5000 in slag *f* 550 opgehouden.

Hartestraat (*Willem Ebbenhorst* en *Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve in de) Zuidzy. *f* 4200 in slag *f* 800 opgehouden.

Hekelveld (*Willem Ebbenhorst*, Een Huys en Erve op het) in 't Groot Hemelryk. *f* 650 in slag *f* 95 opgehouden.

Lelygragt (*Willem van Bosch* en *Willem de Leeuw*, Een Huys en Erve op de) Zuidzy, tusschen de Heere en Keysersgragten. *f* 15000 in slag *f* 2000.

Leydsche Dwarsstraat (*Hendrik Crommenie* en *Salomon Voltelen*, Een Huys en Erve in de groote) Noordzy, tusschen de Leydschestraat en Kruysstraat. *f* 1950 in slag *f* 50.

Leydsche Pleyn (*Hendrik Crommenie* en *Salomon Voltelen*, Een Huys en Erve op 't) Zuidzy, op de hoek van de Baangragt. *f* 2600.

Lucien Burgwal (*Arnoldus van Sprang*, *Pieter de Hoen* en *Cornelis van Ophoven*, Een Pakhuys en Erve op de St.) op de Pypemarkt, in de Swarte Handsteeg, Noordzy. *f* 350 in slag *f* 100.

Negelantierstraat (*Joseph Rocamora* en *Jan Roose*. Een Huys, Achterhuys en Erve in de) Noordzy. *f* 1150 in slag *f* 300 opgehouden.

Olofs Capelsteeg (*Abraham Follé* en *Johannes van Hooft*, Een Huys en Erve in de St.) *f* 1850 in slag *f* 40.

Openhartsteeg en Dwarssteeg (*Willem Ebbenhorst*, Een Huys en Erve op de hoek van de) tusschen de Cingel en Reguliersdwarsstraat. *f* 950 in slag *f* 30 opgehouden.

Roosegragt (*Willem van den Bosch* en *Willem de Leeuw*, Een Huys en Erve op de) Zuidzy. *f* 4500 in slag *f* 200.

Thuyn en Huysinge (*Joseph Rocamora* en *Jan Roose*, Een) op het Hoedemakers Pad. *f* 300 in slag *f* 100 opgehouden.

Tuynstraat (*Bernardus de Bosch* en *Johannes ten Broek*, Een Huys en Erve in de) Noordzy. *f* 1200 in slag *f* 200.

Voorburgwal (*Arnoldus van Sprang*, *Pieter de Hoen* en *Cornelis van Ophoven*, Een Huys en Erve op de Nieuwezyds) op de hoek van de Huyszittensteeg, en een Huys en Erve daar agter op de Nieuwezyds Achterburgwal. *f* 19600 in slag *f* 400 opgehouden.

Warmoesstraat (*Abraham Follé* en *Johannes van Hooft*, Een Huys en Erve in de) Oostzy, tusschen de Wyde en Enge Kerksteeg. *f* 4950 in slag *f* 100 opgehouden.

We-

Weterings Dwarsſtraat (*Hendrik Crommenie* en *Salomon Voltelen*, Een Huys en Erve in de eerſte) Noordzy. *f* 1200 in ſlag *f* 1.

Myne Heeren van de Geregte der Stad Amſterdam, hebben op Saturdag den 23 October, by *Executie* verkogt.

Agtergragt (Een Erf, met deszelfs Opſtallen, uitgezonderd de Varkenſchotten daar op ſtaande, gelegen op de) Zuidzyde, in het Park J. nu genaamd Roeters Eiland, tuſſchen de Mouteryen 't Fortuin en 't Witte Hart. *f* 875 in ſlag *f* 300.

Angeliersgragt (Een Huys en Erve, geapproprieerd tot een Gruttery, ſtaande en gelegen op de) Noordzyde, voorby de eerſte Dwarsſtraat, daar het Fortuin in de Gevel ſtaat. *f* 4000 in ſlag *f* 100.

Lauriergragt (Een Huys en Erve, op de) Noordzy, het tweede huys beoosten de Lavendelſtraat, of eerſte Dwarsſtraat. *f* 2525 in ſlag *f* 150.

Plantagie (Een Tuyn met deszelfs Opſtal, en al het geen daar op Aard en Nagelvaſt is, ſtaande op Stads Grond, in de Nieuwe) in 't Park B. *f* 1425 in ſlag *f* 125.

Warmoesſtraat (Twee Woningen onder een Dak, en hunne Erven, te zamen in Eén Koop, ſtaande en gelegen aan de Noordzyde van de Zoete Naam Jeſusſteeg, in de) *f* 1075 in ſlag *f* 16.

Weteringſtraat (Een Huys en Erve, ſtaande en gelegen in de eerſte) Weſtzyde, agter en benoorden het Hoekhuys van de eerſte Wetering Dwarsſtraat. *f* 1875.

Deeze onderſtaande Perceelen zyn geveild, den 25 October.

Binnen Amſtel (*Bruno Tideman*, *Jan van Anklam*, *Jan Lamberts*, *Pieter Huysvoorn* en *Adolph van Aſperen*, Een Huys, Koetshuys, Wagenhuys en Stallinge, op de) tuſſchen de Heere- en Keizersgragt. *f* 49000.

Graveſtraat (*Anthony Menſſendyk*, *Bruno Tideman* en *Chriſtiaan Menſſendyk*, Een Huys en Erve, in de) *f* 10000 in ſlag *f* 450 opgehouden.

Herberg *Andries Willem Schermer*, *Johannes ten Broek* en *Diederik Hoepeling*, Een) genaamt de *Graaf van Tekelenburg*, op Stads Grond, aan de Buitencingel. *f* 2500 in ſlag *f*. 175 opgehouden

Keizersgragt (*Doe Schim*, *Nicolaas Simon van Winter* en *Cornelis van Ophoven*, Een Huys en Erve op de) tuſſchen de Reeſtraat en Weſtermarkt. *f* 23500 in ſlag *f*. 1700.

Keizersgragt (*Anthony* en *Chriſtiaan Menſſendyk* en *Jacobus Pieter Giraudet*, Een Huys en Erve, op de) Noordzy, het negende Huys agter 't hoekhuys van de Utregtſeſtraat. *f* 11600 in ſlag *f* 400 opgehouden.

Kronevelt (*Anthony* en *Chriſtiaan Menſſendyk*, Een Buitenplaatsje, genaamt) met zyn Huyzinge tegen het Zandpad, en naaſt aan de Stad Weeſp. *f* 2600.

Lands (*Anthony* en *Chriſtiaan Menſſendyk* en *Jacobus Pieter Giraudet*, Een

Bruik-

Bruikweer) met zyn Heeren Huyzinge, Huysmans Woning, Stallingen &c. groot ruim 30½ morgen, onder den Geregte van Muyden, op de Hoog &c. *f* 1700 in slag *f* 300 opgehouden.

Lands (Dezelven, Dertien Morgen) gelegen onder de Stad Muyden. *f* 1400 in slag *f* 200 opgehouden.

Linde-Dwarsstraat (*Hendrik Lammertyn*, *Joachim Ottens de Jonge*, *Anthony van Niel Cornelisz*, *Johannes Lafrens*, *Cornelis van den Broek Cornelisz.*, en *Christiaan van Noorle Harmensz.*, Een Huys en Erve, met een Stallinge daar tegens over, in een Koop, in de) *f* 4800 in slag *f* 18.

Lindegragt (*Cornelis van Arrewyne*, *Hendrik Campen*, *Pieter Huysvoorn*, *Pieter Grim*, *Jacob Idemans* en *Wiggert van Eelen*, Twee Huyzen en Erven, onder een Dak, in een Koop, op de) Noordzy, daar de *Hertog van Gelder* in de Gevel staat. *f* 2000 in slag *f* 250.

Lindegragt (Dezelve, Twee Agterhuyzen, agter het laatstgemelde, en hunne Erven, op de) in een Koop. *f* 700 in slag *f* 150.

Lindegragt (Dezelve, Twee dito Agterhuyzen en Erven, op de) in een Koop, naast de laatstgemelde. *f* 800 in slag *f* 200.

Lindegragt (Dezelve, Een Agterhuys en Erve, op de) in dito Gang over het laatstgemelde. *f* 150 in slag *f* 9.

Madelievestraat) *Andries Willem Schermer*, *Johannes ten Broek* en *Diederik Hoepeling*, Een Huys en Erve, in de) op de hoek van de Sloofstraat. *f* 1600 in slag *f* 600 opgehouden.

Nieuwendyk (Dezelve, Een Twaalfde en een Zestigste part in een Koop, in een Huys, Agterhuys en Erve, op de) tusschen de twee Haarlemmersluysen, aan de Oostzyde. *f* 900 in slag *f* 100.

Nieuwendyk (*Hendrik Lammertyn*, *Joachim Ottens de Jonge*, *Anthony van Niel Cornelisz.*, *Johannes Lafrens*, *Cornelis van den Broek Cornelisz.*, en *Christiaan van Noorle Harmensz.*, Een Huys en Erve, op de) Westzy, bezuyden de Armsteeg. *f* 8000 in slag *f* 900.

Reestraat (*Cornelis van Arrewyne*, *Hendrik Campen*, *Pieter Huysvoorn*, *Pieter Grim*, *Jacob Idemans* en *Wiggert van Eelen*, Een Huys en Erve, in de) *f* 4525 in slag *f* 500.

Rokkin (Dezelve, Een Huys en Erve, op 't) Zuidzy, op de hoek van de Kalfsvelsteeg. *f* 9500 in slag *f* 1100.

Water (*Coenraad Hoeneker* en *Reynier Pietersz. Schonegevel*, Een Huys, Agterhuys en Erve, nevens een gemeene Gang, op het) tusschen de Oudenbrug en Karnemelksteegen. *f* 13300 in slag *f* 800.

Weesper Poort (*Anthony* en *Christiaan Menssendyk*, Twee Derdeparten in vier Woningen of Huyzen, en twee Derdeparten in een Stal, buiten de) op de hoek van 't Oliphantspad. *f* 3400 in slag *f* 400 opgehouden.

Zeedyk (*Hendrik Lammertyn*, *Joachim Ottens de Jonge*, *Anthony van Niel Cornelisz.*, *Johannes Lafrens*, *Cornelis van den Broek Cornelisz.*, en *Cornelis van Noorle Harmensz*, Een Huys en Erve, op de) Noordwestzy, by de Kolksluis. *f* 8325 in slag *f* 700.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand NOVEMBER 1756.

AZIA. *Vervolg van BATAVIA.* 3 *Juny* 1755.

Wierden tot opper-koopluiden aangesteld, *David Coenraad Viek*, Pakhuis-meester en Negotie-boekhouder te Nagapatnam en *Lubbert J. van Eck*, Palliacats Opperhoofd: *A. Markloff*, Luitenant op Chormandel tot Capt. Luitenant. Ook wierden aangelegt de schepen, *Amelisweerdt*, na Japan; *de Liefde* en *de Spaarzaamheid* over Ceylon, voor Amsterdam; *Wiltryk* en *'t Casteel van Tilburg*, over Bengale voor Amsterdam, en *de Gouverneur Generaal* over Bengale voor Delft; *Lapinenberg* en *Luxemburg* na Souratte, *de Hersteller* over Malacca na China; *Elswout* over Siam na Ceylon; d'*Appelboom* direct na Siam en te rug; d'*Admiraal Tromp*, na Cochim China, en *de Wereld* na Palembang: Ook wierden geplaast op *Vlietlust J. Wiebe*, Capt. Luitenant, en *Jan Bloem*, Schipper; en de Schipper *Pieter Pieterse* op Ameliswee̊rt.

6 *dito*. Wierd het Collegie van Weesmeesteren voor een jaar gecontinueerd, en daar in geplaatst *Anthony Dormieux*, Koopman in plaats van *Gabriel de Lopes*, gevorderd tot Fiscaal van Malacca. *Reynier de Clercq*, President van Boedelmeesters ontslagen, door *Meyndert Johan van Idsinga* gesuccedeert; *Willem Schrader* gedimitteerd, en *Theodorus Muller* in deszelvs plaats, word als Lid vervangen door *Noach Bouquet*, Burger: Aangesteld *G. Carlier*, Opper-Chirurgyn, tot Chirurgyn van 't tweede bataillon in d'Artillery, in plaats van *Jan de Put*; *A. van der Hein*, Meesterknegt tot Smids-baas op d'Equipagiewerf; en d'Opperstuurman *Bronkhorst*, tot Schipper bevorderd.

10 *dito*. Zyn bevorderd de Schippers *Claas* en *T. Zielkens* tot Capt. Luitenants; *Jacobus Craan*, Coopman en eerste gezwore Clerq

V ter

ter generale Secretary, tot Vendrig onder de Pennisten van 't Kasteel, in plaats van *Laurens Bouquet*; *Hendrik Warvelman*, Smidsbaas, tot Vendrig van de Ambagtsgezellen, in plaats van *Johan Steyen Hellen*: En verkoren *Jan Hendrik Coortsen*, Capitein van de Burgery aan de Oostzyde, tot Majoor van de Batavische Burgery; in zyn plaats tot Capitein, *Simon Josephe* Burger Ritmeester; in zyn plaats tot Ritmeester *George Frederik Kircher*, Luitenant; in zyn plaats tot Luitenant *Michiel Blokkert*, Cornet; en in zyn plaats tot Cornet, *J. P. Smith*, Burger Heemraad. *A. Baars*, Burger aangesteld tot Vendrig der Burgerye aan de Oostzyde, in plaats van *George Hendrik Winter*, overleden. *Dirk Oostwald* wierd, als Capitein van de West Compagnie ontslagen, en vervangen door *Christiaan W. Mey*, Luitenant van de Oost Compagnie; in zyn plaats *David de Cordua*, Luitenant der West Compagnie; in zyn plaats *Bernard Victor Maloran*, Vendrig; en in zyn plaats *Jan Boode*, Burger.

13 *dito* wierd den in A°. 1742 gedetineerden Raad van Justitie van 't Kasteel, Mr. *Willem Vincent Helvetius*, weder in gemelden Rade Sessie verleend; en geplaatst op de Herstelder, *Pieter Walrave*, Capitein ter Zee; op de Gouverneur Generaal, *Dirk van der Schilde*, op Dunisveld, *Pieter Jongendyk*, Schipper; en op de Liefde, *Jan Hoyer*. D°. *P. H. van der Werth*, van de beroeping na Malacca geëxcuseert, en in zyn plaats beroepen tot Predikant D°. *Salomon van Echten*.

16 *dito*. wierd het Schip de Erfprins aangelegd over Java na Padang, Ontslagen *Jacobus Mersen*, Luitenant van de Compagnies Stads Pennisten; in deszelvs plaats *Thomas Frederik Wannemaker*, Vendrig; in zyn plaats *A. Knippingh*, adjudant.

19 *dito*. wierd *Hermanus Jesse* gevorderd tot Capitein Luitenant van de Artillery.

23 *dito*. is aangesteld *Joan Andreas Paravicini*, Koopman en Sabandaar over de Europeesche, tot eerste Commissant na Straat Malacca, en bevorderd tot Opper-Koopman: Tot tweede in die Commissie *Matthias Diderik van Haak*.

24 *dito*. wierden tot gecommitteerdens in de nieuwe Munt der Sapeckes benoemd *Pieter Harmens* en *Johannes van der Poets*, Kooplieden.

27 *dito*. zyn aangelegd de Schepen *Thoornvlied* over China, en

de

de Hercules over Bengalen na Zeeland. *E. Smith*, Onderkoopman en tweede in de Medicinale Winkel, wierd van die bediening ontslagen, en gecommitteerd in de nieuw aan te legge Munt der Sapeckes, en in zyn plaats gesteld *Christiaan Roose*, Onderkoopman. Tot Onderkooplieden gevorderd, *Adolf Bent* en *G. W. van Reneste*, Adsistenten, en geëmployeerd in de nieuwe muntery. Aangesteld, *Jan Kiers*, Opper-Chirurgyn, tot Chirurgyn Majoor onder het tweede Bataillon der Artillery, in plaats van *G. Carlier*, overleden; *J. Tonneman*, Onderkoopman en Ternaats secunde, tot tweede van Malacca, in plaats van *Claas de Wend*, overleden; en Mr. *Carel Godin*, Opperkoopman en hoofd-Administrateur te Samarang, gehonoreert met den Tytel van secunde van 't gouvernement: aangesteld *A. C. Coerts*, Rembangs Resident, tot Koopman en Sourabays Opperhoofd, in plaats van *Christiaan Benjamin Rheener*, overleden; en in zyn plaats *C. A. van Suchtelen*, Onderkoopman. Na Nederland verloft, *Nicolaas Balthazar Kloekhof*, Onderkoopman en Japarus Resident; in deszelvs plaats aangesteld *Johannes du Pril*, Onderkoopman; in deszelvs plaats *Hermanus van Rheenen*, Onderkoopman en Houtvlottemaker, tot Resident van Qualladamacq. *J. A. Abrahams*, Capitein en Commandant aan 't Hof van Sourratte, wierd gechangeert tot Opperkoopman: gevordert *Benjamin van Doorn*, Onderkoopman en Samarangs Resident, tot Koopman en tweede aan 't Hof van Soura Catta, in plaats van *Hendrik Breton*, aangesteld tot Resident van Gressee. Benoemd tot Koopluiden, *M. W. de Man*, Samarangs Fiscaal, en *Willem Fockens*, Secretaris van de Policie aldaar: Tot Opperkooplieden *Lido Fredrik van Kniphausen*, Koopman en Gharreeks Opperhoofd; Mr. *M. T. Helgers*, Koopman; en *P. Haksteen*, Koopman en Secretaris van Schepenen: Tot Koopman op zyn dienst *J. C. Teekman*, Onderkoopman en Secretaris van Boedelmeesters. *Bartholomeus Visscher*, op deszelvs verzoek van zyn dienst als Vendumeester ontslagen, en aangesteld in zyn plaats tot eerste en tweede Vendumeester, Mr. *J. de Dieu*, Onderkoopman, en *Pieter Mossel*, Adsistent. Tot Onderkooplieden zyn benoemd, de Boekhouders en Adsistenten, *Maarten Staal* en *P. Andries van Dyk*, op de Generale visite; *Jan Christoffel Strobach*, *Jacobus van Nes*, *N. Pieter Ringhalen*, *Jacobus van Hek*, *J. D. van Janssen*, *Jacob Riemersma*, *Adriaan van Haaften*, *Daniel Burnet*, de laatstgemelde

V 2 om

om Employ na Souratte; *Salomon Verschuylenburg*, secunde en Cassier te Porto Novo, en *Abraham Nieuwenhuyssen*, Resident te Naganapatnam. In plaats van de Hr. *Adriaan Bisdom*, geëligeerd Directeur van Bengale, is benoemd, *George Lodewyk Vernet*, Opperkoopman en Hoofd-administrateur te Hougly, tot Opperhoofd te Cassimbazaar en secunde der directie; in deszelvs plaats *August Tabutern*, Koopman, tot Opperkoopman; en in die zyn plaats, tot Koopman, Fiscaal en Dorpmeester, *Jacob L. v. Schevichoven*, Onderkoopman en Soldyboekhouder, en ordinair gecommitteerden aldaar; in zyn plaats *Menso Isinck*, Onderkoopman en Opperhoofd in d'Hecca, tot de Kleedezaal; *Cornelis Rietveld*, Onderkoopman tot Soldy Boekhouder en *Anthonius Julius Bangeman*, Onderkoopmaan, tot ordinair gedeputeerde aldaar: Ook wierd verkoren *J. F. Swenckels*, Capitein Luitenant, tot Capitein en Hoofd der Militie te Bengale, in plaats van *J. F. Paldamus*, overleden; *J. La Tour*, Onderkoopman en tweede, te Patna, tot Koopman en eerste aldaar, in plaats van *Aukema*, overleden, en word vervangen door *Moise la Font*, Onderkoopman.

PERSIE. *Bassora*. Een Schip van Bombay gearriveerd heeft de heugelyke tyding gebragt, dat de berugte Rover *Angria*, die, zedert veele Jaren, de Europische Schepen in de Indische Zeen, eene ongelooffelyke schade heeft toegebragt, eindelyk mede met de Maratten in Oorlog was geraakt: Dat deeze zig gevoegd hebben by de Engelschen, onder het bevel van Capitein *Clive*, onder begunstiging van het Engelsch, onder Commando van de Admiraals *Watson* en *Pecock*, met een aanmerkelyk getal van Vaartuigen, dien gedugten Rover waren gaan opzoeken, landende op het Eiland, waar na toe hy gemeenlyk de wyk neemd, en veeltyds zyn Residentie houd, het geen zy na een bloedig gevegt, veroverd, alle de versterkingen geslegt, 150 groote en kleine Schepen verbrand, een groote quantiteit Artillery, Wapenen en allerhande Oorlogsbehoeftens, nevens 100,000 Ponden Sterlings gemunt gelt, en negen Tonnen, met goud en zilver opgevuld veroverd hadden. *Angria* was met alle zyne Vrouwen en Kinderen, behalven zyn oudsten Zoon of Prins, die met eenige Schepen ontsnapt was gevangen te Bombay binnen gebragt; daar op was men voortgegegaan om ook den Zoon te vervolgen, om dat gespuys uitteroeijen, dat ontelbare moorden en Roveryen bedreven heeft, zo dat

An-

Angria een wreede dood tot wraak zal moeten ondergaan.

NOORD AMERICA.

Wel mogten wy zeggen, dat de zaken der Engelschen, in deeze gewesten, hand over hand verergeren; want het is nu een ontwyffelbare zaak, dat de Franschen het Engelsche Hooft fort *Oswego*, veroverd, en met de ysselykste woede, die de haïren van schrik te bergen doen ryzen, gehandelt hebben. De Vyand geraakte, door onachtzaamheid van het Engelsch Guarnisoen, daar binnen, vermoordende alles wat hen ontmoete. Na dat zy de bezetting over de kling hadden doen springen, vielen zy op de Inwoonders van het Fort aan, de jonge Dogters wierden naakt uitgeschut, verkragt en gedood; de zwangere Vrouwen het lichaam opgesneden, en de ingewanden daar uitgerukt; de Mannen met duizend tormenten vermoord, en de Zuigelingen levendig in het vuur gesmeten, zo dat niemand die helsche woede ontkomen is. Na dat zy alles uitgeplunderd en weggevoerd hadden, staken zy de Huizen in brand, de Vestingwerken wierden geslegt en met de overige grond gelyk gemaakt; en dit zelve lot hebben alle de daar omtrent liggende Engelsche forten, waar uit de Inwoonders gevlugt waren, mede moeten ondergaan. Zy hebben omtrent 1000 Soldaten de hoofden afgekapt en op spiesen gestoken, zonder de Vrouwen en Kinderen te tellen die gesneuveld zyn. Alle de Engelsche gewapende Barken en Vaartuigen, op het Meyr Otorio, die een groot getal uitmaakten, zyn mede in de handen der Franschen gevallen, die de daar op zynde manschap niet minder wreed hebben behandelt. De Franschen leggen de schuld van die wreedheid op de Indiaanen; dog het zy zo, daarom is het onheil niet te minder; en in alle de Engelsche Volkplantingen van Nieuw Schotland, die nu voor die zelve rampen bloot leggen, hoord men droevig geschrey ten Hemel opgaan. De Lord *Loudun*, die het Opperbevel over de Engelsche Troepen voerd, zal nu defensief ageeren om het indringen der Vyanden, zo veel mogelyk te stuiten; dog hy verzoekt zyn ontslag, met die twistzieke Volkplanten niets goeds konnende uitvoeren; en het is zeker, dat het verlies der Engelsche, in deeze gewesten geleden, dat van 't Eiland Minorca te boven gaat.

AFRICA. *Tunis*. De elenden gaat alhier alle verbeelding te boven; want na dat de vorige Bey, met zyne Kinderen en groote

ſchatten, ons verlaten, en met een Malthezer Oorlogſchip, na Maltha de vlucht genomen had, wierd 'er een nieuwe Bey verkoren, die alles tot een dappere tegenſtand bereide, hebbende goede moed om de Algerynen te zullen verduren: dog een der voornaamſte Bevelhebbers van de bezetting, met de Vyanden verſtandhoude, zo opende die Verrader voor hen des nachts eene Poort, waar door zy als woedende Tygers in de Stad vielen, terwyl de meeſte Inwoonders geruſt lagen te ſlapen. Al wat wapenen droeg wierd nedergeſabeld, en de Bey met zyn Zoon gevangen genomen. Om dat Opperhoofd de ſchatten te doen ontdekken; wierd zyn Zoon in zyn tegenwoordigheid gewurgt; dog hy ſtaande houdende dat de gevluchte Bey alle de ſchatten na Maltha had mede genomen, het geen men niet wilde geloven, zo wierd hy op de Pynbank gelegt en op de barbaarſte wyze gefolterd, tot dat hy den geeſt gaf. Daar op wierd de gantſche Stad ter plundering overgegeven, zonder de Europiſche Conſuls te ontzien, behalven de Engelſche Conſul, voor wiens huys men een ſterke wacht had geſteld, zynde alle de anderen, zo wel als die van hunne Natie zeer mishandeld, en de gruwelen, die by deeze plundering zyn voorgevallen, zyn niet te beſchryven.

Europa. *Conſtantinopole. 2 October.* De tegenwoordige Primo Vizier is by den Grooten Heer in een blakende gunſt, hebbende het geluk gehad van den Keizer op een pragtig Feſtyn te regaleren. By die gelegenheid wierd 'er een aanzienlyk Europeaan, eerſt onlangs uit Duitſchland alhier gearriveerd, door dien eerſten Dienaar van Staat, aan zyne Hoogheid gepreſenteerd, die eenige Papieren, in eene geheime Audientie, aan den Vizier had overgegeeven, nevens een eigenhandigen Brief die een voornaam Duitſch Vorſt aan den Ottomanniſchen Keizer heeft geſchreven. Hy wierd door den Grooten Heer met byzondere tekenen van Hoogachting ontfangen, wordende tot een byzonder geſprek, over zyne medegebragte Depeches toegelaten, dat aan dit Hof een ongewoone zaak is. Dit maakte de algemeene nieuwsgierigheid gaande, te meer, dewyl die vreemden Heer zig niet in 't openbaar vertoonde. Maar, na dat men ontdekt heeft, dat dien Heer by den Engelſchen Miniſter gelogeerd is, is alhier een algemeen gerucht ontſtaan, dat hy van het Pruiſſiſche Hof zoude zyn afgezonden, hebbende aan den Grooten Heer, de uitgegevene Manifeſten vertoond, met de

daar

daar toe behorende bewyzen, waar uit zoude Consteeren, dat de Vyanden van zyn Pruissische Majesteit een voornemen hadden gesmeed van in de Staten van dien Koning te vallen, en een groot gedeelte daar van, onder elkandoren te verdelen, waar op zyn Pruissische Majesteit, om de genome maatregelen te verbreken; en de vereeniging van de Oostenrykse en Saxische Troepen te voorkomen, het Keurvorstendom Saxen in bezit had genomen. Men voegd daar by, dat de Groten Heer, den aanslag tegen dien weergalozen Monarch, zeer qualyk genomen, en beloofd zoude hebben, zo de Vrede voor den 1 *April* aanstaande, niet in Duitschland hersteld is, met een Leger van 200,000 Man in 't Veld te zullen verschynen. Maar schoon men dit nog niet hoger dan voor loutere giffingen mag aanneemen, zo is het zeker, dat men de vreugde op de na oorlog dorstende Janitzaren, enz. ziet afgemaald, en den tyd zal nader moeten ontdekken wat men daar van geloven moet.

ITALIE.

MINORKA. Eindelyk is de Engelsche Vloot, in een droevige toestand, hebbende door ziektens, meer als de helft van hunne Equipagie verloren, van hier vertrokken. Men heeft niet willen toelaten, dat eenige zieken, in eenige Spaansche Haven, zelfs te Liverno niet, aan land wierden gebragt, zo dat die Vloot zig na Gibraltar heeft gekeerd, alwaar men zegt dat eene besmettelyke ziekte regeerd, die veel volk weg sleept, zynde de Engelsche Vloot alleen in de Sardinische Havens toegelaten geweest. De Fransche Vloot is te Toulon mede opgelegt, zo dat de Zee expeditien geeindigt zyn, en de Franschen geeven voor, dat hunne Zeemagt, in 't voorjaar, die der Engelschen gelyk zal zyn.

SPANJE.

MADRID. De preparatien tot den Oorlog, zo te land als ter zee, die in dit Ryk, zonder veel gerucht, gemaakt worden, doen veele Menschen geloven, en de Engelschen schynen niet meer daar aan te twyffelen, of dit Ryk zal, in het voorjaar, zo de Vrede alvorens niet getroffen word, de party der Hoven van Versailles en Weenen omhelzen, wanneer Gibraltar gevaar zal lopen.

PORTUGAL.

LISSABON. De Aardbevingen blyven nog Continueren en zyn nu en dan zo zwaar dat 'er van tyd tot tyd nog eenige Huizen en Paleizen instorten; egter zal men met het herbouwen van deeze Stad voortgaan zo het mogelyk is.

IN-

INGEMERLAND.

PETERSBURG. Ons Hof doet alle de nodige toebereidselen maaken zo om derzelver verbintenissen met het Weener, als met het Engelsche Hof te vervullen. De Troepen, gedestineerd na Bohemen, trekken in Courland te zamen, wordende op omtrent 50000 Man begroot, die een schone Artillery mede voeren. De Opperofficieren trekken respectivelyk na het Leger, dat, wegens de diepe en onbruikbare wegen, na de Vorst wagt om de Moerassen te konnen passeren, in den marsch na Bohemen. Men steld nu zeker, dat ons Hof den Oorlog tegen den Koning van Pruysse niet zal declareren, nog eenige van deszelvs Landen zal doen aantasten, om geen Oorlog in het Noorden te ontsteken, nademaal de Hoven van Zweden en Denemarken, dan volgens de Tractaten, verplicht zouden worden den Koning van Pruyssen bystand te verlenen, zo dat dit Hof zig zal vergenoegen met het zenden van de beloofde Hulptroepen aan de Keizerinne Koninginne na Boheme, mits die Troepen niet te mogen gebruiken tegen den Landen, behorende aan het Huis van Hanover; en zodra een eenige Domeinen van den Koning van Groot-Brittannie aangevallen worden, zullen de Hulptroepen, ten dienste van dien Vorst, mede de marsch aanneemen. Dit zou alles nog veele veranderingen onderworpen konnen zyn, zo het verspreide gerucht de waarheid is, dat 'er eenige verkoeling tusschen dit en het Ottomannische Hof bespeurd word, en dat de Turken mede toebereidzelen tot den Oorlog beginnen te maken.

POOLEN.

WARSCHAUW. De Koning met twee der Prinçen is alhier, onder het lossen van 100 Stukken Kanon gearriveerd, wordende van veele Magnaten beklaagd; ook is den Graaf van *Bruhl* nog zeer in gunst by het Hof.

POOLSCH-PRUISSEN.

KONINGSBERGEN. 4 *November*. Alles is in deeze Landen in een volmaakte staat gebragt om de Russen wel te ontfangen. Wy hebben een formidabel Guarnizoen, alle de Magazynen zyn opgevuld met Krygs en Mondbehoeftens; de Fortificatien in een volmaakte staat en met een considerable Artillery voorzien; de nauwe toegangen zyn met verschansingen gesterkt, en, op de eerste beweeging der Russen, zal een Corps van 30000 Pruyssische Soldaten by een

trek-

trekken, zodat dit Land, 100,000 vyanden een jaar lang kan wederstand bieden, en zo de Russen direct na Bohemen trekken, zullen zy door een Leger, dat in staat is aan 't zelve het hoofd te bieden, gevolgd worden.

ZWEEDEN.

Stokholm. 29 *October*. Eindelyk is den Ryksdag den 21 deezer gescheiden, by welke gelegenheid de Landmarschalk Graaf *Axel Fersen*, de navolgende aanspraak aan den Koning deedt.

Grootmachtigste, Allergenadigste Koning!

„ Voor den troon van uw Kon. Maj. zyn thans de Ridderschap en de Adel, „ neevens de overige Ryks-Stenden, vergadert, om in den name des Hee„ ren, en met eenparige onderdanige verzeekeringen van hunne trouwe, „ eerbied en schuldplichtigheid voor uw Majesteits dierbre persoon, gelyk hen als „ onderdanen past, deeze hunne algemeene byëenkomst te besluiten.

„ Uw Kon. Maj. en het Ryk hebben geduurende deezen afgelopenen Ryksdag „ byzondere en wondervolle blyken van de hoede en bescherming des Allerhoog„ sten ondervonden. Onaangezien veelerlei roekelooze onderneemingen en gevaar„ lyke ontwerpen zyn echter onze grondwetten bevestigt, en onze vryheid beschut „ geworden. Wy danken hartgrondig de Voorzienigheid des Almachtigen, die de „ gebeurtenissen der Volkeren en Koningryken in zyne hand heeft, dat Hy de von„ ken van tweedragt, dewelken door een schadelyke scheuring tot het uiterste ver„ derf des ganschen Ryks in een vollen vlam zouden hebben konnen uitbarsten, in „ den eersten aanvang heeft gelieven te dempen, en de aanslagen te verhinderen „ en te verydelen, dewelken onzen dierbren en lievenswaardigen Koning, gelyk „ ook ons lieve Vaderland, aan alle de rampen en gevaren zouden hebben bloot„ gestelt, die ooit door binnenlandsche onlusten en tweedragt verwekt konnen „ worden.

„ Niettegenstaande alle de bekommernissen en ongeleegenheeden, waarmede „ 't afgelopene jaar, gedurende den tyd, wanneer de Ryksdag is gehouden, „ vermengt geweest is, heeft de Ridderschap en de Adel steeds de hoogheid van „ uw Kon. Maj., en de bescherming der wetten in het oog gehouden. Welke zee„ kerder bewyzen konnen wetgeevende stenden aan den voet van den Kon. troon „ brengen van hunnen iever voor den Koning en voor hunne meedeburgers, dan „ zoodanige besluiten, waar door de Kon. macht door eenen onverbreekbren band „ met de rechten en de zeekerheid der onderdanen, en het welzyn des vaderlands „ met de handhaving der vryheyd verëenigt worden?

„ Zulk een een doelwit hebben de Rykstenden in hunne voorzichtige overwee„ gingen steeds beoogt. Zy zyn verzekert, dat zy zich daar door uw Kon. Majts. „ genade hebben waardig gemaakt: ja zy zyn verzeekert, dat hen uw Kon. Maje„ steits hoge gunst en beloning met eeven dezelve mate zal toegemeeten worden, „ als zy zich beyveren, om hunne plichten omtrent Godt, ontrent hun gewissen, „ en ontrent uw Kon. Maj. en het vaderland in acht te neemen.

„ Het geen voor 't overige tot zeekerheid en tot roem des Ryks, tot verbeetering „ der oeconomie, en tot uitbreiding en vergroting van den Koophandel door de Ryks„ stenden in onderdanigheid is geresolveert, verkrygt buiten twyfel een dubbele

" kracht en werking, door het opzicht en de voorzorge der wyze Regeering van
" uw Kon. Maj., te meer, dewyl de acte, die den Ryksstenden zyn voorgestelt,
" niet alleen onwraakbre getuigen daar van zyn, maar voor het toekomende een
" aangenaame hope van wasdom en voortgang geeven.

„ De Ridderschap en de Adel stellen naast den Godlyken bystand hun vertrouwen
" op de voorzorge van uw Kon. Maj., en zien neevens alle de getrouwe onderda-
" nen door de alliantien en 't vaderlyke harte van uw Kon. Maj., de daaruit voort-
" komende vruchten van welzyn en voorspoed te gemoete.

„ Met een zoodanige gezindheid scheiden nu uw Kon. Majts. getrouwe onder-
" danen, de Ridderschap en de Adel, uit deeze algemeene vergadering, met ee-
" nen yverigen wensch, dat zich de milde en ryke zeegen des Allerhoogsten over
" uw Kon. Maj. en haar Kon. Maj. de Koningin, over zyn Kon. Hoogh. den Kroon.
" Prins, en over 't gansche Kon. Huis uitbreide moge!

„ By eeven dezelve gezindheid blyven zy onwrikbaar volharden, en smeeken
" voor zich ten allen tyden de toegeneegenheid en de genade van uw Kon. Maj.,
" aan dewelken zy zich by deezen ook onderdaanigst aanbeveelen."

Daar op zig na de Koninginne wendende, sprak hy die Vorstinne met deeze aanmerkelyke woorden aan:

Grootmachtigste, Allergenadigste Koningin!

„ NA dat de Ridderschap en de Adel op de beste wyze, die hen mogelyk was
„ volbragt hebben 't geen de schuld-plichtigheid jeegens den Koning en het
„ Ryk van elk en een iegelyk vordert, en nu zy 't gelukkige uur gebooren
„ zien, dat zy zich weeder tot hunne eigene verrichtingen na huis begeeven, en
„ hunne zich te huis bevindende meedebroeders met de nuttige schikkingen, de-
„ welken zy tot welzyn ven het Ryk, en ter bevordering van het geluk en de vry-
„ heid der Inwooners van 't zelve op deezen afgelopene Ryksdag gemaakt hebben,
„ verblyden konnen, zoo blyft 'er voor hen niets meer overig te doen, dan dat zy
„ aan uw Kon. Maj. hunnen onderdanigen eerbied en hunnen oprechten wensch,
„ dat het uw Kon. Maj. in allen opzichte moge welgaan, te kennen geeven.

„ De Allerhoogste make uw Kon. Majts. voorspoed en geluk bestendig, en gee-
„ ve, dat zulks steeds met de teedere gemoedsgesteltheid, dewelke ten allen tyde
„ de eerbied en de liefde der Zweedsche onderdanen voor een liefderyke en genadi-
„ ge overheid betoont heeft, overeënstemmen moge, als wanneer uw Kon.
„ Maj. de gelukkigste Koningin op aarde, en uw leeven voorspoedig en roem-
„ ruchtig weezen zal.

„ In vergelding van alle de onderwerping en trouwe, waar mede de Ridderschap
„ en de Adel onveranderlyk met uw Kon. Majt. verbonden is, smeeken zy voor
„ zich 't onwaardeerbaar voorrecht, dat zy bestendig in uw Kon. Majts. genade
„ en toegeneegenheid mogen begreepen zyn."

De Baron *Höpke*, die uit naam des Konings daar op antwoorde, gebruikte, onder anderen, deeze aanmerkelyke woorden: *Om de Vrede te bewaren, in 't midden der verwarringen die Europa op nieuws beroeren, moet men achtbaarheid hebben. Men kan maar zo veel aanzien bezitten als men door eigen kracht kan staande houden.* De-

Dezelve is gegrond in de eendragt, en de eendragt hangt af van de genade en zegen des Heeren. De Jaargelden der Senateurs zyn van 1000 tot 2000 Ducaten verhoogd; de Heeren *Gustaaf van Ruth*, Baron *Carel Otto van Hamilton*, *Carel van Lagerberg*, Baron *Otto Flemming* en Graaf *Henning Adolf van Gyllenburg*, zyn tot nieuwe Senateurs aangesteld. De Koning deedt ook een Militaire Promotie, en by een gedrukt Placcaat, 8 bladzyden groot, werd geordonneerd; dat, uit hoofde dat deezen Zomer eenige roekelooze menschen, een gevaarlyke opstand hadden gesmeed, die door Godts genadige Voorzienigheid ontdekt was, men door het geheele Ryk, den 3 December, zoude hebben te houden, een plechtige algemeene boet en biddag. In dit Placcaat word zeer breed voorgesteld de grootheid van 't gevaar, het gewigt der quade gevolgen, welke tot omkering van de Regeringsform, Vryheid en veiligheid der Ryksstanden, en ter verkryging der Souvereiniteit zoude gestrekt hebben, zonder te zeggen, wie die rampzaligen onder de hand daar toe aangezet had. Op dien dag moet in alle de Kerken gepredikt worden; in de vroegpredicatie *Psalm* 66. *vs.* 5; voormiddags *Psalm* 124. *vs.* 7; namiddags *Ezechiel* 24. *vs.* 2. Onze vloot is opgelegd en onttakeld geworden.

DENEMARKEN.

KOPPENHAGEN, 6 *November*, onze vloot word onttakeld; dog men zegt dat de Koning, vroeg in 't voorjaar, een aanzienlyk Leger te veld zal brengen, om des noods, aan zyne verbintenissen te konnen voldoen. De Prinçen van Hessen Cassel worden in 't korte aan dit Hof verwagt.

DUITSCHLAND.

WEENEN 6 *November*. Zo alle de tydingen, die men alhier debiteerd, de waarheid zyn, dan heeft de Generaal *Brown*, het Pruissische Leger, niet alleen, uit Bohemen te rug, gedreven, maar meer Pruissische Soldaten doodgeslagen als 'er ooit te veld zyn gekomen. Is het niet waar, zo geeft zulks de Ingezetenen ten minste eenige moed. Het Hof is zeer voldaan met het voorzigtig beleid van den Generaal *Brown*, die alhier verwagt word om als Ridder van het Gulde Vlies geinstalleerd te worde. De gedebiteerde tyding van de vredelievende denkbeelden der Ottomannen, is ook aangenaam, dog de Ministers schynen daar op niet veel te betrouwen; durven Hongaryen van geene Troepen ontbloten, gelyk zy

Italie en de Nederlanden doen, om in Bohemen bestand te zyn tegen de Pruissen. Als die manschap aldaar zal zyn aangekomen, meend men de Fransche en Russische Troepen, van de Winter niet nodig te hebben. De Ryks-Hof-Raad gaat zo spoedig voort, met de geëntameerde proceduren tegen den Koning van Pruissen, dat die groote Vorst, zonder op zyn gedaan protest, gewigtige beweegredenen, en beroep op den Ryksdag, het minste acht te slaan, reets is gecondemneerd, en nu geexecuteerd staat te worden. De Keizer zou die Executie, aan den Keurvorst van Saxen, Koning van Polen, als Directeur van de Neder Saxische Kreyts hebben opgedragen, zo hy niet buiten staat was gesteld geweest van tegen den Koning van Pruissen te konnen ageeren; dog nu is die Commissie opgedragen aan den Hertog van Saxen Gotha, als mede Directeur van die Kreyts, dog gemelde Hertog heeft, met zeer nadrukkelyke redenen beweerd dat hy die Commissie, tegen een zo magtigen Vorst, als de Koning van Pruisse is, niet konde aanneemen, te meer, daar zyne Pruyssische Majesteit, ten opzigte van deszelvs onderneming, zodanige redenen had bygebragt, waar van het Duitsche Corps recht had den grond te onderzoeken, alvorens eenig geweld te gebruiken &c. Deeze wolgegronde Redenen, door de Ryks-Hofraad van de hand gewezen zynde, zo heeft de Keizer, den gemelden Hertog op nieuw daar toe aangemaand, dog deeze, by deszelvs weigering volhardende, heeft de wettigste redenen by gebragt, waarom hy die gevaarlyke en onwettige Commissie van de hand wyst. Men vreest dat geen eenig Vorst die zal willen aanneemen, bedugt zynde tot dezelve staat te zullen vervallen waar in Saxen zig bevind.

Verscheide Roomschgezinde Vorsten hebben besloten, den Keizer en de Keizerinne Koninginne alle mogelyke bystand te verleenen, en veele Protestantsche Vorsten hebben zig by den Koning van Pruysse gevoegd, zo dat het arme Duitschland op eene deerlyke wyze verwoest staat te worden; want schoon men niet eigentlyk kan zeggen, dat het uitrooijen van den Protestantsche Godsdienst beoogd word, zo zeggen de Protestanten, dat dit een natuurlyk gevolg zou zyn geweest, zo de geprojecteerde verdrukking die men den Koning van Pruysse wilden doen ondergaan, en waar aan thans niemant twyffeld, gelukt was.

Eenige Patriottische Vorsten, die deernis met hun Vaderland heb-

hebben, doen alles wat mogelyk is, om de rust te herstellen; ten dien einde geeven zy voor, dat onzydigen, die alle de stukken, die de Hoven van Wenen, Dresden en Berlyn, in 't licht hebben gegeeven, overwogen hebben, geen een eenige zaak daar in vinden konnen, die gewigtig genoeg is om de zaak tot dit uiterste te brengen dat het bederf en de omkering van het Duitsche Lichaam daar uit zoude konnen ontstaan, dat de vrucht zou zyn van een qualyk verstaan, van de een of andere zyde gegrond, op waarschynlykheden die wat al te verre zyn voortgezet. Zo is het, by voorbeeld, zeer waarschynlyk dat het Wener Hof, het verlies van Silesië niet heeft konnen verduwen, en dat Saxe nog niet heeft konnen vergeten, het geen de laatsten Oorlog aan het zelve gekost heeft. Een en ander schynen op vergoeding gehoopt te hebben. Het Hof van Berlyn, te scherp ziende zynde van dit niet te ontdekken, heeft vermoeden opgevat over alle derzelver handelingen; en gelyk het gemeenlyk gaat, wanneer men zig aan het misvertrouwen overgeeft, zo heeft men meer daar in meenen te zien, als 'er waarlyk in opgesloten was. Men ziet wel de Bewys-stukken, die de beredeneerde Memorie van Pruysse verzellen, dat eenige Staatsdienaars niet wel gesteld ten opzigte van het Huys van Brandenburg zyn geweest; dog alle hunne Correspondentien, gedurende tien Jaaren, hebben geen een vast besluit voortgebragt; en, als men uit de Negotiatien zelve, zo als die voorgesteld zyn, daar van zal oordeelen, dan ziet men klaar, dat zy nog in geen tien Jaaren verre gevorderd zouden zyn geworden; en in dien tusschentyd zouden veele onvoorziene voorvallen dezelve gedwarsboomd en vernietigd konnen hebben. Het blykt uit de geheele Correspondentie niet dat het Tractaat, tusschen de Hoven van Wenen en Petersburg, van January laatstleden aldaar op het Tapyt is geweest, nog dat het laatste Hof een besluit heeft genomen van 120,000 Man den marsch te doen aanneemen. Men ontdekt ook daar in de minste voetstappen niet, dat de Godsdienst, als een byzonder doelwit van een der drie Hoven, kan aangemerkt worden, hebbende by gevolgtrekking alleen deel daaraan, schoon het Volk dit als een directe bedoeling aanmerkt. Om nu dezen Oorlog in deszelvs geboorte te smooren, zo is 'er niets anders nodig dan dat men, onder het oog van eene Neutraale Mogendheid, by voorbeeld, van

den ſtaat der Vereenigde Nederlanden, die altoos na de ruſt en vreede haakt, en aller vriend is, door eene vriendelyke onderhandeling van alle de partyen, het twyffelachtige te doen onderzoeken, om alle dubbelzinnigheid te doen verdwynen, en aan malkanderen de nodige geruſtſtelling te bezorgen. Alle vredelievende Mogendheden zullen met vermaak de hand daar aan leenen, om met een den oorlog tuſſchen Vrankryk en Engeland te doen eindigen. De Koning van Pruyſſe zoekt niets anders, en de Heer *Mitchel*, Miniſter van Engeland, zoekt de Keizerinne Koninginne mede daar toe te bewegen. Rusland zoekt niets anders, het belang van Saxen vordert zulks, en Spanje ſpoort Vrankryk en Engeland daar toe aan. Zo men deeze weg niet inſlaat, en de vrede van de Winter niet getroffen word, ſtaat het te vrezen, dat 'er in 't voor Jaar een yſſelyk ſchouwſpel ſtaat vertoond te worden. Ieder zal, gedurende de Winter, alles doen wat mogelyk is om de Superioriteit te verkrygen. Ooſtenryk zal de Superioriteit verkrygen in 't getal van Soldaten; Pruyſſe in geld en geoeffende Manſchap; en wie weet wat de gevolgen daar van zyn zullen.

Dresden. *den 9 November.* Men is alhier zeer ontſticht te zien, dat de Ooſtenrykſche Huſſaaren Croaten en Panduren, gedurig in Saxen ſtropen, alles verbrandende, verwoeſtende en vermoordende wat in hun vermogen ſtaat, zonder een land te ontzien wiens Vorſt alles aan de Ooſtenrykſe belangen heeft opgeofferd, zo dat wy ons behoud aan onzen zogenaamden Vyand, den edelmoedigen Koning van Pruyſſe verſchuldigt zyn, dien Wy als onzen Vader eerbiedigen. Het is waar dat het land zwaar moet draagen, dog het zou nog duizendmaal erger zyn, zo wy aan ons eigen Nootlot wierden overgelaten, of aan de roofzucht onzer Vrienden wierden overgegeeven, en de Koning van Pruyſſe, bezorgt ons zo veel verlichting als de omſtandigheden toelaaten. De liefde der Ingezetenen tot dien beroemden Vorſt gaat zo verre, dat men in de meeſte Huyzen, het beelteniſſe van zyne Majeſteit heeft opgehangen, zittende te Paard, eeven zo, gelyk die Koning is afgebeeld geworden, in het groot Schildery, dat aan den Ottomaniſche Keizer, op deszelvs verzoek is toegezonden, gelyk uit de ingevoegde Plaat te zien is.

Schrik Sax en Oostenryk op 't zien van deezen Held!
Ulysses in den Raad, Achill in 't oorlogs veld.
Zyn stale Borst en Vuyst doet uwe Hoogmoed dalen:
Die Groote FREDERIK *zal Godt doen Zeege pralen.*

B. MOURIK *Cecinit.*

Op 't zien van d' Afbeeldinge *Zyns* PRUISISE MAJESTEITS

FREDERIK DE GROOTE.

Godvrugte FREDRIK! Duitſe *Alcides*, Vryheid-Schrager,
Germaanſe *Agefilaus*, Bedwinger van 't Geweld,
Gekroonde Wysgeer, groote Koning, ſchrand're Held,
Rechtvaardig Rechter, Deugds Beloner, kloek Belager
Der vuige Ondeugd, laage Ontrouwe en all' 't kwaat,
't Geen Land, en Staat en Kerk den ondergang kan brouwen;
Myn ziel verheugt zig wen ze Uw *Beeldt'nis* koomt te aanſchouwen!
Zy bid de GODHEID, dat ze *ô Vorſt!* ſteeds gade ſlaat
Uw ryk belauwert *Hooft*; want kwam dit thans te vallen,
Staats- en Gewetensdwang verheerden Vryheids wallen.

ANDERS.

Toef Wandelaar! zie Vryheids Held,
De groote FREDRIK, thans te Veld,
Daar *Hy* bedwingt het bits Geweld,
't Geen ys're banden
Ging ſmeden voor *Europâs* vry:
Verwonder U, en bid met my
Aan GODT, dat ſteeds Verwinning zy
In Zyne Handen!

MDCCLVI. *VERITAS.*

Anders:

Deez Pruyſſche Mavors, op het brieſchend oorlogspaard,
Achilles in den ſtryd; Ulyſſes evenaard
In wysheid en beleid; beroemd door wonderdaden,
Wiſt Wraak, en Nyd en Liſt zig zelf te doen verraden.
Beef Sax en Ooſtenryk voor FREDRIKS brein en moed!
Hy dempt uw wraakvuur in een beek van Helden-bloed.
Al dreigt het koude Noord, al doet de Haan zig hooren;
Gods hand dekt zyne borſt; nooit ging de Deugd verlooren.

BERLYN. *Vervolg van het Dagverhaal der Ondernemingen van onzen gloriryken Monarch, tegen Saxen en Bohemen.*

13 *October.* Ieder een meende dat de Saxers ons verkloekt hadden, maar het tegendeel is volkomen gebleken, want onzen Monarch, giſtere bericht ontfangende dat

dat de Oostenrykers op de hoogtens van Spandau gezien wierden, deedt de Pruyssische bezetting over al versterken, en de nodige Troepen gereed houden, om de overgetrokkene Saxische Armee, die van de Oostenrykers zoude zyn afgesneden, in te sluiten. Zo dra de Saxische Armee, van deeze morgen vroeg over de Rivier was getogen, bevond zy alle de doortogten door de Pruyssische Troepen bezet. Zy maakte een verschrikkelyk vuur uit het grof geschut op de hoogtens, om aan de Oostenrykers hunnen overtogt bekend te maken, en hen aan te sporen om te zamen, en ter zelver tyd, de Pruyssische aan te tasten, zonder iets van de Oostenrykers te vernemen, in tegendeel zagen zy dat de Pruyssen het Campement van Pirna bezet hadden, om hen het wederkeeren te beletten; terwyl de achterhoede wierd aangetast.

14 *dito*. De voorlede nacht is de Saxische Krygsraad om te raadplegen over wat in deeze uiterste nood best te beginnen, vergadert geweest, en deeze morgen wierd den Koning van Polen, die de weg na Bohemen gesloten vindende, met de Prinçen *Xaverius* en *Carel* na Konigstein was geretireerd, dit Schriftelyk besluit, door den Veldmarschalk *Rutowski*, toegezonden, luidende:

„ Het algemeen advys der Generaals, over het mislukte ontwerp, was gistere
„ nacht aldus: Het is niet de werkelyke tegenwoordigheid van den Marschalk
„ *Brown* te Ratmansdorff; het is alleen de attaque van Waltersdorff, die hy met ons
„ moest deelen, die de attaque der geslotene wegen, nuttig tot onze aftogt
„ kan maken. Het zal ons niets baten, die met geweld te forceren, zo wy als dan
„ geen Leger ontmoeten dat ons, in Slagorder geschaard verwagt en ontfangt, en
„ in staat is ons alles te bezorgen wat een Leger wezentlyk nodig heeft; dat is,
„ brood, fouragie, paarden voor de Artillery, en bygevolg, Ammunitie van Oor-
„ log. Wy zyn genoodzaakt geworden, de helft van ons Geschut, en van de Am-
„ munitie wagens aan den Oever van de Elbe te moeten laten staan, dezelve niet op-
„ waards konnende doen trekken, door de zwakheid en afgematheid der Paarden.
„ Het buskruid, dat wy nog hebben, zal in die attaque verschoten worden, en dan
„ zullen wy gebrek hebben niet alleen aan Ammunitie, maar ook aan Medicamen-
„ ten en alles wat de gekwesten nodig hebben. Het Leger heeft voldaan aan alles
„ wat de Eer daar van vordert: Wy hebben ons, in ons Campement, zes weken
„ lang staande gehouden, tegen een Leger dat ongelyk sterker was als het onze;
„ wy hebben dagelyks deszelfs aanval moeten afwagten, en wy hebben het zelve zo
„ lang opgehouden. Wy zyn met standvastigheid en moed, geretireerd om een post
„ te occuperen, waar uit wy, zo ons oogwit bereikt was geworden, den Vyand op
„ onze beurt zouden aangevallen hebben; maar de onoverwinnelyke hinderpalen,
„ en den zeer drukkende nood hebben ons daar in belet gehad. Wanneer het Leger
„ van de Heer *Brown* te *Lichtenhaim* was, wanneer het 'er op dit ogenblik was nu wy
„ dit schryven, zo zou het ons van geen nut zyn, tot dat het aan deeze zyde van
„ *Ratmansdorff* was voortgetrokken, om onzen aanval op *Waltersdorff* te ondersteu-
„ nen. Lichtenhaim is omtrent twee Duitsche Mylen van hier gelegen, en het Le-
„ ger van den Grave *Brown*, zal reets te rug getrokken zyn voor dat hy onze over-
„ togt te weten kan komen; het gedonder van het grof geschut en artillery had hy
„ moeten hooren, en hem daar van berichten. Boven dien erkennen wy, dat het te laat
„ is, de wyl de Vyand de nodige tyd gehad heeft van zig te versterken. Uit dit alles
„ volgt, dat de ondergetekende Generaals Persoonen van advys niet konnen veran-
„ deren. Zy onderwerpen zig aan het oordeel van alle Krygskundigen, in acht ne-
„ mende den toestand waar in dit Leger zig bevind, bestaande maar in 12000 Man,
„ die in gevecht konnen treden, want de Ruitery is geheel buiten staat om de Vyand-
„ lyke

„ lyke ontferde oogen te zien, zynde reeds twee dagen lang, zonder brood, zon-
„ der ammunitie en zonder bagagie geweest. De toevallen, die ons in dien staat ge-
„ steld hebben, konnen nog voorzien nog te boven gekomen worden. Het staat nu
„ aan den Koning te bevelen wat zyne Majesteit goedvind. Moeten wy vegten, dan
„ zal het geheele Leger zyn laaste droppel bloeds uitstorten, maar dat bloed zal nut-
„ teloos gestort worden; het onvermydelyk bederf daar van zou nergens toe dienen
„ dan om de blaam van onwetenheid en roekeloosheid te doen vallen op een Lichaam
„ van Generaals en Opperbevelhebbers, die zig verbeelden, tot hier toe, met ge-
„ trouwheid en eer gediend te hebben.

De Koning van Polen ontfing dit bericht, met een brief van den Generaal *Rutowski*, verzoekende het laaste bevel van zyne Majesteit daar op te mogen ontfangen. De Koning van Polen, zeer sterk daar over aangedaan zynde, raadpleegde daar over met de Grave van *Bruhl* en zyne Zoonen, en schreef daar op het navolgende antwoord:

MYN HEER DEN VELDMARSCHALK RUTOWSKI.

Ik heb, met de uiterste droefheid, de nare situatie, waar in myne Generaals en Armee, door een byna onuitdrukkelyke aaneenschakeling van ongelukken gebragt zyn, vernomen. Men moet zig aan de Goddelyken voorzienigheid onderwerpen. Godt, die onzen Trooster en eenigste toevlucht is, kend de regtvaardigheid onzer gevoelens en voorneemens.

Men wil my, zo als gy my, door den Generaal, Baron van Diegera *doet verstaan, noodzaken, om Conditien, die men, na mate dat de omstandigheden droeviger geworden zyn, harder gemaakt heeft, te ondertekenen. Kend men my niet meer, ik ben altoos hoofd, en altoos vry, zo als ik wil leven, zo wil ik sterven. Gelukkig of ongelukkig, ik zal het eene en andere met eere doen. Ik laat het nootlot van myn Leger aan u over: Dat uwe Krygsraad zelf decideert, of gy u gevangen moet overgeven, of wel door het staal of de hongersnood sterven. Laat de menschelykheid, zo veel het mogelyk is, uwe besluiten dirigeren; want hoe zy ook mogen zyn, dezelven gaan my niet meer aan, en ik verklaar Uliedén, van u voor niets verantwoordelyk te zullen houden, als over een zaak, te weten, van de wapenen tegens my of myne Vrienden te dragen, &c.*

15 *dito.* vergaderde de Saxische Krygs-Raad besluitende zig tot Krygsgevangenen over te geven, het geen door een Trompetter aan den Koning van Pruyssen bekend gemaakt wierd; waar op zy last ontfingen, eenige Articulen van Capitulatie over te geeven, het geen nog deezen dag gedaan wierd, terwyl een groote menigte mondbehoeftens wierd aangevoerd, tot verkwikking van die afgematte menschen.

17 *dito.* De Koning van Pruyssen, zyne antwoorden onder de overgeleverde Articulen gesteld hebbende, zo wierd de navolgende *Capitulatie* getroffen.

„ *Art.* I. De Koninglyke Poolsche en Keur Saxische Armee, geeft zig, zo als
„ dezelve thans te Ebenhert, onder Lilienstein legt, aan den Koning van Pruys-
„ sen Krygsgevangen over.

Antw. *Indien de Koning my dezelve wil geeven, is het niet nodig dat zy Krygsgevangen zyn.*

„ II. De Generaliteyt, alle tot de Generaals Staat, en het Commissariaat en
„ Proviands-Ampt behoorende Persoonen, alle Staf en Opper-Officieren, zullen
„ hun Bagagie en Effecten, zo als zy dezelve by zig hebben, of op andere Plaat-
„ sen gelaten hebben, behouden, en men zal aan de Onder-Officieren en Soldaa-
„ ten hunnen Mantel, Snaphaan en Montuur laaten.

Antw. *Al wat van hun Bagagie kan bewaard en weder gevonden word, zal haar te rug gegeeven worden.*

„ III. Zyn Koninglyke Majesteit van Pruyssen word verzogt, voornamentlyk „ de Armee, met Vivres en Vouragie te laaten voorzien, en ten dien opzigte de „ nodige ordres te stellen.

Antw. *Goed, en liever van daag als morgen.*

„ IV. Alle Generaals, Staf- en andere Officieren, Officiers rang hebbende Per- „ soonen, verbinden zig schriftelyk, om tegens Zyn Koninglyke Majesteit van Pruis- „ sen, tot de herstelling van de Vreede toe, de Wapenen niet te zullen voeren; zul- „ lende het hen daarentegen vrystaan zig in het Keurvorstendom Saxen, of wel „ buiten het zelve, te mogen ophouden.

Antw. *Die in myn dienst willen treden, moeten van dit moment af vryheid hebben.*

„ V. De Guardes du Corps, en Lyf-Granadiers, worden, volgens de overgele- „ verde Staat, onder het eerste Artikel niet begreepen, en het zal Zyn Koninglyke „ Majt. van Pruissen behagen, te reguleeren, waar deeze beide Corpsen, Esqua- „ drons of Compagnies wyze, in het Keurvorstendom Saxen, of geincorporeerde „ Landen, gelegt zullen worden. De Generaal Veldmarschalk Ludowski, als Chef „ van de Lyf-Granadiers, de Ridder de Saz, als Hoofd van de Guardes du Corps, „ zo wel als de gezamentlyke Staf-en Opper-Officiers, verbinden zig mondeling, „ en des verlangt werdende schriftelyk, om deeze bestemde Quartieren, onder „ geen voorwendzel, en zonder toestemming van den Koning van Pruissen, te ver- „ anderen, of iets tegens dezelve te doen.

Antw. *Daar is geen uitzondering te maken, te meer, daar men weet dat den Koning van Poolen ordres aan zyne Saxische Troepen gegeeven heeft, om zig by de Russen te voegen, ten einde naar de Frontieren van Bohemen te trekken, en men zoude zot moeten weezen van Troepen te ontslaan, die men, als willende zig ten tweedemaale opofferen, ook voor de tweede-maal zoude moeten gevangen neemen.*

„ VI. De Generaals, Staf- en Opper-Officieren, behouden hunne Deegen, en „ daarentegen zal alle Opper en ander Geweer Leederwerk, &c. van de Opper- en „ Onder-Officieren en Gemeenen, der gezamentlyke Cavallery en Dragonders, „ Artillery en Infantery, op de Vesting Königstein gebragt worden, werwaards „ men de Vendels Standaarden en Pauken, ook zal transporteeren.

„ VII. En het zelfde zal ten opzigte van de alhier zynde Veldstukken, Artillery „ en Ammunitie-Karren, plaats hebben.

Antw. *De Ketel-Trommen, Standaarden en Vendels, zullen naar Konigstein gebragt worden, maar niet de Wapenen nog Kanon der Regimenten, nog Oorlogs-Ammunitie, nog Tenten. De Officieren zullen buiten twyffel hun Deegen behouden, en ik hoop, dat die geene, welke goeds in 't zin hebben, dezelve ten mynen dienste zullen gebruiken.*

„ VIII. Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen moet verzekeren, dat nog On- „ der-Officieren, nog Gemeenen, tegens haar zin, genoodzaakt zullen worden, „ onder zyn Armee dienst te neemen; en dat zy alle, by de verhoopte Vrede, aan „ den Koning van Poolen terug gegeeven zullen worden. En de Koning van Poo- „ len zal daar en tegen de Generale Staf- en andere Officieren van zyn Armee, wan- „ neer zy zig in andere dienst verbinden willen, haar affcheid niet weigeren.

Antw. *Hier mede hoeft zig niemand te bemoeyen. Men zal geen Generaal dwingen, om tegen zyn zin te dienen, en dat is genoeg.*

„ IX. Wegens het nodige voor de Guardes du Corps en de Lyf-Guarde, zal met „ goedvinden van den Koning van Pruissen, een Vergelyk getroffen worden, op

„ wat

„ wat wyze en uit wat Kasse men zulks zal vinden. Zullende men met Zyn Pruissi-
„ sche Majt. ook reguleeren, uit wat voor fonds de Generaliteit, Generaals, Staf-
„ en andere Officieren, en anderen tot de Armee behorende Persoonen, hunne
„ Maandelyksche Tractementen, volgens de door den Krygs-Commissaris Graaf van
„ Zeutten, op te makene staat, zal betaald worden.

Antw. *Het eerste vervald. en het is niet dan reedelyk, dat ik die geene, welke zullen dienen, betaal, en zulks zal, volgens de ontfanging der Contributien zyn. Wat de Generaals betreft, die zal men handelen als Lieden welke met Roem gediend hebben, en het zal gemakkelyk zyn, hun onderhoud te bezorgen.*

„ X. Zyn gemelde Koninglyke Majesteit, zal zig ook moeten verklaaren, raken-
„ de het geen, de Corpsen, Regimenten Cavallery, Infantery, Ingenieurs en Ar-
„ tillery, tot delogeering en onderhoud nodig hebben.

Antw. *Ik belaste my met de onderhouding van de Armee, en dezelve zal veel regulierder als voor deeze, en op den voet van myn Armee, betaald worden.*

„ XI. De Koning van Pruissen zal gelieven vast te stellen, wanneer en op wat
„ wyze de Generaliteit en de gezamentlyke Armee, en niets uitgezondert, bene-
„ vens hunne Bagagie, uit deeze Posten defileeren zullen.

Antw. *Dit poinct kan in een quartier uurs gereguleerd worden, men moet de gemakkelykste weg neemen, en de digst bygelegene plaatsen verkiezen, alwaar hun onderhoud kan bezorgt woaden.*

„ XII. Het zal Zyn Pruissische Majesteit behagen toe te laaten, dat tot transpor-
„ teering, logeering, en bezorging der agter te latene Zieken, de nodige zorge
„ gedragen word. Antw. *Geaccordeerd.*

„ XIII. Alle Generaals, Staf- en Opper-Officieren, als mede Onder-Officieren
„ en Soldaaten, die tot hier toe gevangen gemaakt of agter bebleeven zyn, zullen
„ in deeze Capitulatie meede begreepen weezen. Antw. *Geaccordeerd.*

(Geteekend te Ebenbert onder Liliensteyn.)
RUTOWSKY.

Separaat Articul.

„ XIV. Ik heb magt de Armee het Geweer neder te doen leggen, dog ik kan haar
„ van hunne gezwooren Eed niet ontslaan, nog een andere Eed laaten doen.

„ Al het overige is aan het goedvinden van Zyn Pruissische Majesteit overgelaaten.

„ Den Generaal Luitenant van Winterfeld had my doen hoopen, dat Zyn Pruissi-
„ sche Majesteit wel ligt mogt goedvinden, nog een Esquadron Guardes du Corps
„ over te laaten.

„ Het zal Zyn Koninglyke Majesteit behaagen, het Articul wegens de Vesting
„ Königstein, op dewelke zig de Adelyke Compagnie Cadetten, en de Koningly-
„ ke Granadiers-Wagt, en Zyn Poolsche Majesteit, zig bevinden, te termineeren.

Gedaan den 16 *October* 1756.

RUTOWSKY.

Antw. *Königsteyn moet, geduurende den tegenwoordigen Oorlog, Neutraal blyven.*
(Was geteekend) FREDERIK.

17 *dito.* Deet de Koning van Pruysse, een brug over de Elbe by Tetsche slaan, om het terugtrekkende Leger der Oostenrykers aan te vallen, dog zy waren reets te verre gevorderd, zo dat men, na eene scherpe schermutzeling, met eenige gevangen te rug keerden.

18 *dito.* Wierd de *Neutraliteits Conventie*, wegens de Vesting Königstein geteekend, luidende:

„ I. Het heeft alles, wat zig van den Militairen en Civielen Staat, op de Vesting „ Königsteyn bevind, ter dispositie van Zyn Poolsche Majesteit, zonder de Neutra- „ le Manschap te mogen augmenteeren: kunnende dezelve Manschap voor het „ overige, met een Pas van den Gouverneur, uit- en ingaan.

„ II. Maar wat het Adelyke Corps Cadetten aangaat, dezelve zyn, zo wel als de „ andere Troepen van de Armee, Krygsgevanggn en aan Zyn Pruissische Majesteit „ overgegeeven, uitgenomen de Poolsche Jonkers, en die, welke door haare „ Jongheid, tot den Krygsdienst niet in staat zyn, welke ter dispositie van den Ko- „ ninglyken Keurprins blyven, om dezelve weder naar Dresden of Königsteyn te „ rug ten zenden.

„ III. De Vesting Königsteyn blyft, gedurende deezen Oorlog, tot de verhoop- „ te Vrede, NEUTRAAL, en wel op Conditie, dat de Vaart langs de Elbe, voor „ de Pruissische Schepen vry moet zyn, en geenzints door het Geschut mogen be- „ lemmerd worden, en wanneer hier of daar Oostenrykiche Partyen in het Land „ dringen, zal men hun, zo min als anderen, onder de bescherming van het Ge- „ schut neemen.

„ IV. Alle Communicatie van Dresden en andere Plaatsen in Saxen, als mede „ het Tranfport van Vivres en al het geen tot het gebruik en subsistentie der Vesting „ mogte nodig weezen, blyft vry en onverhinderd, dog

„ V. Gedurende den tusschentyd van Neutraliteit, zal niemand, onder wat „ voorwendzel het zoude mogen weezen, zonder kennis en permissie van den Gou- „ verneur, uit de Vesting gelaaten worden.

„ VI. Wanneer de Officiers van de Saxische Armee om onslag aan den Veldmar- „ schalk Graaf Rutowsky verzoeken, zal hun zulks in naam des Konings van Poo- „ len verleend worden.

„ VII. De stukken Kanon, die langs de Rivier staan, en eigentlyk aan de Vesting „ Konigsteyn behoren, kunnen volgens goedvinden, daar in gebragt worden.

„ VIII. De zogenaamde Schenke-Dorp word meede onder de Neutraliteits-Con- „ ventie begrepen.

„ Waar meede de tegenwoordige Neutraliteits-Conventie door de beide contrac- „ teerende Partyen, geratificeerd, door de daar toe allergenadigste benoemde Ge- „ volmagtigdens voltrokken, en twee eensluidende en onderteekende Exemplaren „ geteekend en bezeegelt zullen worden.

In het Hoofd Quartier van Zyn Koninglyke Pruissische Majesteit te Struppen, den 18 October 1756.

P. P. HANS CARL vom WINTERFELD. P. B. MORITZ AUGUST, B. von SPORCKEN.

Ontwerp aan de andere zyde.

„ Ik ondergeschreevene verbinde my hier meede op het allerplegtigste, en op „ myn woord van Eer, van my op ordre van Zyn Koninglyke Majesteit van Pruis- „ sen, altoos, wanneer en werwaards dezelve mogt goedvinden, te begeeven, en „ my voornamentlyk in geen Militaire of Civiele Negotiatien van andere Mogend- „ heden, wat namen zy ook zouden mogen hebben, direct nog indirect, te zullen „ laaten gebruiden; maar veel eer op de my aangeweezene plaats te blyven, tot dat „ Zyn Pruissische Majesteit diesweegens anders disponeeren zal. Vervolgens ver- „ binde ik my, op myn woord van Eer, dat geen, 't welk ik aan het Regiment of „ de Compagnie mogt schuldig zyn, contant te zullen betaalen; of na opmaking „ der Reekening van de Compagnies-zaaken, &c. na dat ik myn Equipagie uit het „ Saxische Leger outfangen heb, te zullen verschaffen.

„ Ter

„ Ter oirkonde van het welke ik deeze eigenhandig onderteekend en met myn
„ Wapen-Cachet bezeegeld heb.
„ *Gegeeven te Pirna*, *den* 18 *October* 1756.

P. B. MORITZ AUGUST. B. VON SPORCKEN.

19 *dito*. Defileerd het Saxische Leger, namelyk Infantery, 1 *het Regiment-Guardes te voet*. 2 *Prins Frederik*. 3 *Prins Xavier*. 4 *Graaf Bruhl*. 5 *Generaal Rochau*. 6 *Prins Saxen Gotha*. 7 *Generaal Aringwitz*. 8 *Vorst Lubomirsky*. 9 *Prins Clemens*. 10 *Maximiliaan*. 11 *Regiment van de Koninginne*. 12 *De Lyfguardes te voet*. 13 *De Princessen Bataillon Granadiers*. 14 *Het Corps Artilleristen*. Cavallery. 1 *Rutofsky*, *ligte Dragonders*. 2 *De Trawanten* 500 *Guardes te Paard*. 3 *Het Lyfregiment Kuirassiers*. 4 *dito van den Keur-Prins*. 5 *De Kuirassiers van Arnim*. 6 *dito van Prins Eugenius van Dessau*. 7 *dito van den Generaal Plentz*. 8 *dito van Vitzdom*. *uitmakende te zamen omtrent* 16000 *Man*, *nevens* 46 *Stukken Kanon*, 46 *Kruidwagens en al de Bagage*, voor by den Koning; de Generaals en Opperofficieren, waaren gedurende dezen Oorlog, den Koning van Pruysse of zyne Geallieerden niet te zullen dienen. De Soldaten en Onderofficieren, die meest van de Protestantsche Godsdienst zyn, lagen hun geweer voor de voeten des Konings neder, tot dat zy den eed van getrouwheid aan zyne Majesteit afgelegd en in deszelvs dienst overgegaan zyn, wanneer zy het geweer wederom opnamen, en het Pruissische Uniform aantrokken. Ook zond zyne Pruissische Majesteit een Generaals Perzoon aan den Koning van Polen, dien Vorst zyne Vriendschap aanbiedende, en hem verzoekende alles te willen ratificeren! dog de Koning van Polen vond dit niet goed, verzoekende in tegendeel paspoorten om na Polen te vertrekken. Zyne Pruissische Majesteit, dit verstaande, geliefde te zeggen, dat de Koning van Polen, by zyn aankomst in Saxen, dit reets had doen moeten; waar op bevel gegeven wierd die paspoorten te vervaardigen, de nodige relaisen gereed te houden, en zyne Poolsche Majesteit, by het doortrekken van Silesie, alle Koninklyke eere te bewyzen.

20 *dito*. Kreeg het groot Leger, sterk 70.000 Man order om op te breken, dog zyne Majesteit stelde zig aan 't hoofd van tien Bataillons en zes Esquadrons, trekkende daar mede voort tot *Linai*. Alles was vol moet, en de Soldaten juichte van vreugde, menende, dat de Koning de Retranchementen der Oostenrykers zoude doen aantasten, dat geenzints het oogwit van dien schranderen Vorst was; die, in tegendeel bevel had gezonden aan den Generaal Veldmarschalk, met het Leger in Boheme aldaar by hem te komen; en aan den Graaf van Swerin, van met zyn Leger na Silezie te rug te trekken.

21 *dito*. Wierden alle de Equipages, uit het groot Leger by *Lowosits*, na de Grenzen van Saxen gezonden.

22 *dito*. Brak de Ruitery op, komende by den Koning.

23 *dito*. Kwam het geheele groot Leger by zyne Majesteit, en men verstond dat de Oostenrykers, alle de toegangen na hunne Retranchementen, versterkt en met geschut voorzien hadden, vast stellende door de Pruyssen te zullen worden aangetast.

24, 25 *dito*. Hield het Leger aldaar stil om uit te rusten.

26 *dito*. Brak het zelve des morgens op, en campeerde des avonds by Toutsch Neudorffel.

27 *dito*. Trok het zelve voort, en campeerde des avonds by Schoonwalde, commandeerende de Koning de agterhoede, of de Generaal *Brown* de lust mogt bevangen uit zyne byna ongenaakb re R etranchementen te komen.

28 *dito*. Kwam de voorhoede van het Leger in het Oude Pruyssische Hoofd quartier van *Gros Sedlitz* aan.

29 *dito*. Arriveerde de agterhoede mede aldaar; en men was nu overtuigd, dat deeze marsch, die in drie dagen had konnen geschieden, dog waar mede de Pruyssen 8 dagen hadden doorgebragt, met voordagt geschied was, om de Oostenrykers uit hunne versterkingen te lokken, maar de Generaal *Brown* is veel te voorzigtig daar toe geweest, en zelfs niet willen toelaaten, dat een eenig Oostenryker te voorschyn kwam om met de Vyanden te schermutzelen. De Oostenryksche Generaals het oogwit des Konings niet konnende doorgronden, trokken hun Volk te zamen om den aanval af te wagten, waar door zyne Majesteit, deszelvs bedoelingen heeft bereikt, om aan beide zyne Legers een veiligen aftocht te bezorgen; want het Groot Leger was nauelyks te Sedlits aangekomen, of de Koning verklaarde, dat het jaargetyde te verre verlopen en de Veldtocht geeindigt was; gevende bevel dat de Troepen in de Kantonnerings qnartieren zouden trekken, tot dat het Oostenrykse Leger gescheiden zoude zyn, en mede de winter quartieren betrokken had.

30 *dito*. Brak het Leger op om de Grenzen van Saxen te naderen; de Generaal *Brown* nu overtuigd zynde, dat de Koning van Pruysse geen oogwit had hem aantetasten, had 8000 Oostenrykers de Eger doen passeeren, om in de Pruyssische achterhoede te vallen, gelyk zy deeden, wordende met bebloede koppen, en nalaten van veele Krygsgevangen, te rug gedreeven.

31 *dito*. De aantrekkende Troepen kregen order zig zodanig in het bezetten der posten te verdeelen, volgens het gemaakte ontwerp des Konings, dat ze een Cordon formeren, die de Grenzen van Saxen en Brandenburg dekt, en teffens de ingang na Bohemen openhoudt.

1 a 5 *November*. Zyn de Pruissische Troepen bezig geweest met hunne Posten te versterken, om de irriguliere Troepen der Oostenrykers, die tot digt by de grenzen naderen, het stroopen te beletten; ook deedt de Koning te *Kesselsdorff* een Campement afsteken, om schielyk het Leger by een te konnen trekken, indien het de Generaal *Brown* geluste nog iets te ondernemen, voor dat hy de Winterqnartieren betrekt, waar toe hy geen haast schynd te maken, als vrezende, dat onder dit te rug trekkèn der Pruyssen, een geheim verborgen legt.

6 *dito*. kregen wy tyding, dat de Veldmarschalk Graaf van *Schwerin*, met deszelvs Leger in het Graafschap Glats den 30 *Oktober* te rug was gekomen, om mede de Winterquartieren te betrekken. De Oostenrykers hadden hem in zyn marsch van *Saromirtz* na *Skalitz*, en van *Skalitz* na *Reinertz*, met schermutzelingen lastig gevallen, zynde met bebloede koppen te rug gedreven.

Zo 'er op het onverwachtste nie. iets nieuws ondernomen word, zo rekenen wy deeze Veldtocht, en bygevolg dit dagverhaal geëindigt; dog zal by 't openen van den Veldtogt, op nieuw begonnen worden, om den grooten *Frederik*, Koning van Pruyssen over al te verzellen.

VRANKRYK.

De Graaf van *Maurepas*, eertyds Minister der Zee-zaken, die het Hof moest verlaten, heeft permissie bekomen van weder te keeren. De Marquis *de la Galisoniere*, is op zyne reize na het Hof overleden; in tegendeel heeft men tyding van onze groote overwinningen in America, die nog schadelyker voor den Vyand is als het verlie-

lies van Minorca zyn kan, alles met vreugde vervuld, en het Hof heeft na alle de Havens bevel gezonden tot het spoedig uitrusten der Vloten, om een groot Transport na America te doen, ten einde die overwinningen met alle macht voort te zetten, om voordeel met de verslagentheid en wanorder der Engelschen te doen. Den twist, tusschen het Parlement en de Geestelykheid, neemd dagelyks toe. Het Hof toond zig zeer onvergenoegd over de onderneming van zyn Pruyssische Majesteit tegens Saxen en Oostenryk, hebbende zelfs een geschrift daar over aan de buitenlandsche Ministers toegezonden, behelzende in substantie:

1. Dat de Koning reets van de Pruyssische en Engelsche krygstoerusting, op de grenzen hunner naburen, bericht had ontfangen, toen 'er nog geen vyand te bestryden was. 2. Als mede, dat Pruysse aan Engeland belooft had, de Koninginne Keizerinne aan te tasten, om Vrankryk in dien Oorlog te wikkelen. 3. Dat Engeland daar door bedoelde, de Koning van Vrankryk de handen te land vol te geven, dewyl hy alleen den Oorlog ter Zee zogt voort te zetten. 4. Dat zy met list het als een Religie-Oorlog hadden willen doen aanmerken, om alle de Protestantsche Vorsten deel daar in te doen neemen. 5. Dat Vrankryk, alles gedaan heeft wat mogelyk was, om den Koning van Pruysse daar van af te houden, als verpligt zynde, aan de Keizerinne Koninginne bystand te verlenen. 6. Dat de Declaratie, door Pruysse te Wenen gedaan, maar een t'zamenweefzel van valsche beschuldigingen en dreigementen is, waar op die Vorstinne grondig geantwoord heeft, en dat 'er toen nog geen Tractaat met de Keizerinnr van Rusland gesloten was. 7. Dat de Koning van Pruysse egter op marsch gegaan was om die Vorstinne in Bohemen aan te tasten, waar door de heiligste banden, tusschen Soevereinen geschonden zyn. 8. Dat zyn allerchristelykste Majesteit nu niet kan nalaten bystand aan de Keizerinne Koninginne te verlenen, verwagtende dat alle zyne geallieerden, met hem een gemeene zaak zullen maken, van het bystaan van die Vorstinne. 9. Dat het gedaan verzoek aan den Koning van Polen, maar eene verklaring van geweldige overheersching als een verzoek van doortocht was. 10. Dat door het innemen van Saxen, in volle vrede, het Tractaat van Westphalen, alle de wetten en Constitutien van 't Keizerryk, en de banden die het Duitsche Lichaam aan een hechten, verbroken worden. 11. Dat alle de Vorsten van 't Ryk, belang hebben daar tegen te waken. 12. Dat de Koning van Pruysse, daar door geen recht heeft van bystand te vorderen, uit hoofde van eenige defensive verbonden waarom de Koning van Vrankryk verwacht, dat de Pruyssische geallieerden, zig by Vrankryk zullen voegen.

Men steld hier vast 'er een bloedige Oorlog in Duitschland zal gevoerd worden, die zig wel verder kon uitspryden, waarom men zegt, dat de Koning van een zeekere Mogentheid, drie sterke frontierplaatzen vorderd om verzeekerd te zyn dat men Neutraal zal blyven.

NEDERLANDEN.

BRUSSEL. Het groote gedeelte van onze Troepen, bestaande

in

in 16000 Man, zyn na Bohemen op marsch gegaan, zullende voorttrekken zonder zig ergens op te houden. Zy zullen, in Duitschland, door de Troepen van eenige Vorsten versterkt worden; dog men is bekommerd, dat wel de helft door gebrek en desertie, in dit barre Jaargetyde, op den weg zal smelten; ook zegt men, dat eenige Protestantsche Vorsten hen het voorttrekken zullen zien te beletten. Prins *Carel van Lotthoringen*, zal niet voor het Voorjaar, na Duitschland gaan. Men doet alhier openbare gebeden om zegen te verwerven over de Wapenen van de Keizerinne. De Staten van Braband hebben aan die Vorstinne eene buitengewoone Subsidie van 800.000 Florynen toegestaan, die men zal zien te negotieren.

s'GRAVENHAGE. De Conferentie met de buitenlandsche Ministers, zyn zeer menigvuldig. De Gedeputeerden van de Zuid- en Noord Hollandsche Synode, zyn by de Stadhouderlyke Familie ter Audientie geweest. *Ali Marsi* en *Aron Saphé*, Afgezanten van den Erfprins van Marrocco, hebben met Heeren van de Regeriug geconfereerd.

GOUDA. Den 13 *November* is hier op 't Schavot gestorven door Beuls handen, eenen *Jan van Santen*, geboortig van *Elst* in *Gelderland*, en laatst gewoond hebbende te *Polsbroekerdam*; en dat op volgende wyze: *Eerst werd hy levendig geradbraakt, daarna door een Pistool-scheut in zyn regtse zyde gewond, toen met het afgeschoten Pistool den Kop verbryzelt, en vervolgens dien Kop met een byl afgekapt, op een pen ten toon gesteld, enz.* Hy, tans omtrent 63 jaren oud geweest zynde, heeft van zyn vyftien jarigen ouderdom af reeds beginnen te stelen, eerst alleen, toen met een *bovenlandse Jongen*, en daarna met zyne Broeders *Willem* en *Barend*; daar vervolgens dezen *Barend* zyn oudsten Zoon *Jan* genaamt, by kwam. Hy heeft zo alleen als met de gemelden gedaan 67 *capitale* Diefstallen, ten platten Lande, in *Friesland*, *Holland*, 't *Stigt* van *Utrecht*, en op 't Eiland *Blankenburg* meenigmaal, behalven drie, altemaal Huisbraken geweest zynde. By eene der laatsten (*voorgevallen aan de Weipoort onder Zoeterwoude in Jan.* 1753.) heeft hy met zyne Broeders gedaan, een wrede Moord aan een oud Man, zig dapper verweerende, die hy *door een Pistool-scheut in de regtse zyde deerlyk kwetsten en met dat Pistool het Hoofd hielp verbryzelen.* Ter voldoeninge van 's Lezers nieuwsgierigheid, laat men hier volgen een Lyst van het door hem en zyne mede-

Mac-

Mackers Gestolene, van den tyd dat hy begon, tot die waar in hy moest eindigen te stelen: ze is de volgende:

Aan gereed Geld, omtrent de *f* 4300.
1 Goudene Keten, 3 a 4 strengen dik.
3 Ketenen van Bloedcoraal met Goud.
7 Goude Ringen, 2 met steentjes.
1 Goudene Hooftbeugel.
1 Zilvere *dito*, met Stiften van Goud.
2 Goude *Pandant* haken, met Paarlen.
1 Goudene Hairnaald. 2 dito Spelden.
1 Halssnoer met goude Gesp en Kruis.
1 Halskruis van Goud. 2 Belletjes dito
1 Paar Hemds-knoopen van Goud.
1 Zilvere Bekeren 1 *dito* Kommetje.
6 *Dito* Lepels en 3 *dito* Zoutvaten.
1 *Dito* Theepot met zyn Bakje.
2 *Dito* Rook- en 3 Snuifstabaks Dozen.
3 *Dito* Doosjes tot *Eau de la Raine*.
10 Kerkboeken met Zilver Beslag enz.
1 Zilvere Keten. 1 *dito* Kinderbel.
12 *Dito* Beugels met Tassen 'er aan.
1 *Dito* Beugelhaak en Gesp aan de Riem.
4 Messen met Zilver.
14 Paar Schoe- en Kuitgespen van Zilver.
Een goede Party losse Zilvere Knopen.
31 Hembdrokken met *dito*.
5 Broeken met *dito*.
2 Kopere Melk Ketels.
1 Lap van 28 Ellen nieuw Lynwaat.
Een goede Party gemaakt Lynwaat, voor Mannen en Vrouwen.
Een goede Party opper Klederen, van Mannen en Vrouwen.
En eindelyk, eenige Werktuigen Houtwerk en wat dies meer is.

Rotterdam, den 23 deezer Maand. By 't bovengezegde diend nog te worden gevoegd: Dat *Willem van Santen*, meergemelde oudste en omtrent 60 jarigen Broeder van den te *Gouda* te recht gestelden *Jan*, mède loon naar werken heeft ontfangen gehad, binnen gemelde Stad, daar hy Levendig is gerabraakt geworden, na dat hy 36 Jaaren, die Gruwelen hadt gepleegd; die wy voorheen vermeld hebben.

De jongste der drie boosdoende Broederen, *Barend* genaamt, heeft t'zedert met zyn Zoon *Jan* de vlugt gekozen, een dag voor dat het Gerecht hun deed zoeken, dat zeker jammer is! Hy woonden te Weesp, daar hy zig alleen scheen te generen met in de Tuinen van fatsoenlyke Burgers te arbyden, en daar hy 't ampt van *Turfdraager* bedienden. Hy schynt zelfs in die Stad zeer wel vertrouwd te zyn geweest; want ons is voorgekomen, dat hy daar nog niet lang geleden is gebruikt geworden om met een eenige Meid, het Huis te bewaren van zeker *Heer*, die met zyne Huisvrouw, voor 8 dagen tyds uit de Stad ging; hebbende zig ('t geen te verwonderen is,) daar in wel gedragen. Men meld ook, dat hy te Weesp voornoemt agterlaat zyn Vrouw met 8 Kinderen. Daar is een gerucht dat hy mede zoude gevangen zyn.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

20 *October* hadt men een zwaare Aardbeving te Lissabon, waar door wederom eenige Huyzen en Paleizen zyn ingestort.

22 *dito* was 'er een geweldige Aardbeving te Napels, die wel 4 Min. duurden.

29 *dito*. Zyn te Kaltuenburg, in 't Zultbachse, 60 Woonhuyzen, 47 Schuuren met Granen, en ruim 50 Lootsen, Stallen en Brouweryen afgebrand.

3 *November*. Is aangesteld Mr. *Justus de Witte*, Oud President Burgemeester te Haarlem, tot Meesterknaap der Houtvestry van Brederode, in plaats van wylen den Heer *Corver*. Tot Luit. Admiraal op de Maze in plaats van wylen de Hr. *Jacob Reynst*, den Vice-Admiraal *Dirk Roos*: tot Vice-Admiraal, in deszelfs plaats, *Hendrik Lynslager*; Het Vice-Admiraals Tractement, door de Heer *Lynslager* te Amsterdam genoten, is geconfereerd aan den Vice-Admiraal *Frenzel*; het Schout by Nachts Tractement te Amsterdam van dien Heer, aan den Hr. *Boudaan*; het Capitein Commandeurs Tractement van dien Heer, aan den Heer *vander Waayen*. In de Landmacht is aangesteld: *Abraham du Perrou*, 1ste. Luit. in de Comp. van *Kretschmar*, Hollandse Guarde te Voet: *Pieter Harrel* in zyn plaats. *Jan Frederik de Lely*, in zyn plaats: *Christoffel Walraven Lubbert*, *Grave van Byland*, 2e. Luit. in de Comp. van *Mahony* dito Regiment: *Otto Jacob Christoffel*, *Grave van Byland*, tot Colonel Commandant en Lt. Colonel effectief van 't Regiment Walse Dragonders van *Trips*: *Abraham Tscharner*, tot 2e. Mayor in 't Regim. Zwitsers van *Sturler*: *Henry Keller*, Major van 't Regiment *Escher*, Zwitsers: *Gerold Lochman*, tot Capitein: *Johan Hoynk van Papendrecht* tot Capitein. *Carel Willem Lichtenberg* tot Capt. Commandant. *Peter Latz* tot Sous-Luit. *Daniel Anthonius van Plestenberg* tot Capt. Commandant. *G. J. van den Berg* tot Luit. *C. H. van Transje* tot Luit. *H. E. Sieburg* tot Sous-Luit. *A. Rose* tot Luit. onder de Schotten: *Thomas Sterling* Vendrig: *R. Lowis* Luit. *D. Miet* Vendrig: *D. Douglas* Luit. *C. Stewart* Vendrig: *Z de Chastillon* tot Mr. Vuurwerker: *J. T. Simmers* tot Luit. *J. van der Kemp* tot Sous-Luit. *J. van Eck van Panthaleon* Luit. *L. H. van der Oyen* tot Sous-Luit.

5 *November* stierf D°. *Leonard Baels*, Predikant te Amsterdam, alwaar hy 34 Jaren gestaan heeft.

5 *dito*. Is te Arnhem overleden Mr. *Engelbert Menten*, Raad van 't Furstendom Gelre.

5 *dito*. wierd *Jan Baptist de la Cour* aangesteld by remplacement in 't 2e. Batailon van 't 1e. Regiment van Orange Nassau, in plaats van den Prins van *Nassau Usingen*.

6 *dito*. overleed te Nymegen de Heer *Johan Hartman Degner*, regerend Burgemeester, Schepen en Raad aldaar.

6 *dito*. was 'er een zware Brand te Ryssel, waardoor veele Gebouwen, en het oude Stadhuys met alle de Archiven verteerd zyn.

7 *dito*. is in 's Gravenhage overleden Mr. *Pieter Mogge*, Gedeputeerde wegens Zeeland in den Staat Generaal.

9 *dito*. Is tot Kiesheer te Middelburg aangesteld *Jaques de Superville*, in plaats van wylen de Hr. *Henricus Johan Gerlach*.

10 *dito*. Zyn te Schoonhoven geëligeerd, tot Burgemeesteren, de Ed. Agtb. Heeren *Bartholomeus de Bruin*, en Dr. *Gysbert van Peursum*; tot Schepenen *Jan Braat*, Dr. *Johannes Adrianus Blok*, *Nicolaas de Fremery*, *Jacob Hoogstad*, *Pieter van der Vlist*, *Anthony Carnier* en *Willem van Solingen*, en tot Schepenen Commissarissen, de Heeren *Blok*, *Fremery* en *van der Vlist*.

10 No-

10 *November*. Zyn tot Burgemeesteren van Leiden verkooren de Ed. Gr. Agtb. Heeren Mr. *Nicolaas van den Velde*, President. Mr. *Dirk de Raat*, Mr. *Johan van der Mark* en Mr. *Petrus Cunæus*. Mr. *Jan Hubrecht* is benoemd om sessie te nemen met primo May in den Staat Generaal. Mr. *Simon van Gerwen*, tot Thesaurier Ordinair, Mr. *Nicolaas Willem van Leeuwen*, tot Thesaurier Extraordinair.

dito. Is de Wel Ed. Gestr. Heer *Anthony Slicher*, Oud Schepen en Raad te Haarlem, om met primo May sessie te nemen in den Staat Generaal benoemd.

dito. Haar Koningl. Hoogh. heeft de Hr. *de Guichart* aangesteld tot Hoofdman van de Hoge Justitie kamer van Stad en Lande; en Mr. *Alexander van de Cappellen tot den Dam*, tot ordinair Raad van het Furstendom Gelre en 't Graafschap Zutphen.

13 *dito*. stierf op zyn plaats in de Beverwyk de Heer *Alexander van Harencarspel*, Heer van de Stede Beverwyk, Wyk op Zee en Wyk aan Duyn; Secretaris van Amsterdam, oud 41 jaren.

dito. Is de Heer *Johannes Bertholdi*, door de Vrouwe Gouvernante der Vereenigde Nederlanden, tot Schout en Dykgraaf van ter Heyde, in de Baronnie van Breda, aangesteld.

15 *dito*. Is te Schoonhoven tot Raad in de Vroedschap verkoren de Heer *Adriaan van der Schep*, in plaats van de Heer *Cornelis Roels*, overleden.

15 *dito*. kreeg men van Suriname tyding dat de Heer *Pieter Albert van der Meer*, Gouverneur, den 24 Augusti was overleden, zynde by provisie opgevolgd door de Heer *Johan Nepveu*, Secretaris.

23 *dito*. Zyn in 's Gravenhage door Haare Koninglyke Hoogheid Mevrouwe de Princes Gouvernante, uit eene overgeleverde Nominatie tot Burgemeesteren geëligeerd de Ed. Groot Agtb. Heeren Mr. *Hendrik van Slingeland*, President; Mr. *Adriaan van der Coes* en Mr. *Carel de Lille*: tot Schepenen de Heeren Mr. *Willem Anthoni Pieterson*, President; Mr. *Jan Hudde Dedel*, Mr. *Johan Dierquens*, Mr. *Johannes Patyn*, Mr. *Carel de la Bassecour* en Mr. *Philippus Matthias Mestre*: Tot Schepenen Commissarissen van de Gemeene Lands-Middelen de Heeren Mr. *Jan Hudde Dedel*, Mr. *Johan Dierquens* en Mr. *Johannes Patyn*: En tot Vroedschap, in plaats van den overleden Heer *Arnoldus Borwater*, de Heer *Jan de Thomeze*.

23 *dito*. Zyn door de Ed. Heeren Bewindhebberen van de Oost-Indise Compagnie ter Kamer Amsterdam, de volgende Kers-Schepen begeven, als *Overnes* aan *Maarten Wout*, na Batavia; *de Spaarzaamheid* aan *Jan Schellinger*, na China; *Roosenburg* aan *Willem Dankwart*, na Ceylon, alle drie 150 Voeten lang, en *Wiltryk* aan *Jan Spek*, na Batavia, lang 136 Voeten.

NAAM LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den *eersten October* 1756. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Vrydag den eersten October 1756.

Adriana Andelot, Huiswrouw van Abraham Brulandt.

Saturdag, den 2 dito.

Gerhardus Bartholomeus Pinsten, *Medicinæ Doctor*.

Grietje Jans, Weduwe van Cornelis Eggen.

Dingsdag, den 5 dito.

Diewertje van Eyck, Weduwe van Jan Kist.

Anna Maria Pelletier, Oudste Dogter van Jan Pelletier.

Catharina Dinkelaar, Weduwe van Andries Stroom.

Maas van Hasel.

Woensdag, den 6 dito.

Jan Molkenboer.

Donderdag, den 7 dito.

Hermanus Budding.

Vrydag, den 8 dito.

Jacob le Candele.
Adrianus van Ceulen.
Hendrik Oosterman.

Saturdag, den 9 dito.

Hillegonda de Kock, Huisvrouw van Gerrit Schouten.
Harmanus Pegel.
Barentje Brinkeringh, Huisvrouw van Pieter Minnen.

Maandag, den 11 dito.

Anna Buet, Huisvrouw van Leonardus van Santen.

Dingsdag, den 12 dito.

Tobie Maret.
Agata Hooft.
Daniel Heythekker.

Woensdag, den 13 dito.

Jan Jacob van Herzeele.
Maria Beck.
Neeltje Kuyp, Huisvrouw van Jan Schouten.

Donderdag, den 14 dito.

Joan Adam Bartelsman, Zoon van J. A. Bartelsman.
Nicolina Cornelia Wussinck, Weduwe van Albartus van Wyk.
Anna de la Barre.

Vrydag, den 15 dito.

Ferdinandt Boomhoff.

Saturdag, den 16 dito.

Gerrit Corver, *Heere van Velsen en de Santpoort*, Oud Burgemeester.
Mr. Jacob Boendermaker.
Mattys Bolt.
Jannetje van der Weyde, Huisvrouw van Hendrik Boots.

Maandag, den 18 dito

Maria Doornik, Huisvrouw van Marten ten Hove.
Catharina Tromp, Weduwe van Willem van der Leeuw.
Cornelia Mens, Weduwe van Abraham van der Poel.

Dingsdag, den 19 dito.

Jan Gosselaar.
Diewertje Bakker, Weduwe van Jan Blankvoort.
Maragreta Maseland, Huisvrouw van Evert Hartman.

Woensdag, den 20 dito.

Charlotta Frederica Cupi, Weduwe van Roelof Aal.
Jacobus Pieterse de Boer.
Mattys Lotten.

Donderdag, den 21 dito.

Johanna van Heyningen, Weduwe van Dirk van Rhyn.

Vrydag, den 22 October.

Willem Snel en zyn Huisvrouw Alida de Vos.
Ester de Heer, Weduwe van Hendrik Steenvelt.
Elisabeth Palsgraaff.
Hendrik Awater, Zoon van Dirk Awater.

Saturdag, den 23 dito.

Jacobus Ryckhoff den Ouden.
Antony Nagels.
Susanna Fraas, Huisvrouw van Abraham Latterman.
Margareta van Rixtel.
Sara Caspers, Laatste Weduwe van Daniel van der Velde.

Maandag, den 25 dito.

Johanna Boons, Laatste Weduwe van Damus Blyhoek.
Hendrik ten Winkel.
Maria Cornelia Dykman, Huisvrouw van Jan Wiggerinck.
Willemtje Pouwels.

Dingsdag, den 26 dito.

Fredrik Hoovelingh.

Woensdag, den 27 dito.

Elisabeth van der Ster, Huisvrouw

van

van Jacob van der Oudermeulen.
Cathrina Roeloffe, Huisvrouw van Hans Jacobse Quap
Maria Noteboom, Huisvrouw van Jan de Beer.
Maria van Donselaar, Weduwe van Johannes van der Ley.

Donderdag, den 28 dito.

Cornelia Hennebo, Weduwe van Abraham ten Kate.
Aäron Valery.

Vrydag, den 29 dito.

Anna Grebber, Weduwe van God fried Rumpeus.
Anthoine Ligou.

Saturdag, den 30 dito.

Johanna Proes, Huisvrouw van Hendrik Tyman.
Maria Kornelia Vermeulen, Huisvrouw van Johannes van der Linden.
Alida Faas, Wed: van Jan Daneman.
Metje Vergoes, Weduwe van Roelof van der Horst.

Maandag, den eersten November.

Elisabeth Stuurman, Huisvrouw van Hendrik Willem Dronsberg.
Machtelina Kok, Weduwe van Daniel Stoopendaal.
Elizabeth Nuboer, Huisvrouw van Dirk Hageman.

Dingsdag, den 2 dito.

Helena Overbeek, Huisvrouw van Harmanus Wittemeyer.
Aaltje Koster.
Femmetje Kraak, Jongste Dogter van Lammert Kraak.
Jan Homan.

Donderdag, den 4 dito.

Catharina Remmers.
Francyntje Veltman, laatst Weduwe van Jan Andries.
Hendrik Wittenberg.

Vrydag, den 5 dito.

Balthazar Ryke Evertsz. *Makelaar.*
Jan Schepper.
Bernardus Ruyssenaar.
Maria van Dam, Wed: van Jan Tjerks.

Saturdag, den 6 dito.

Jean Naudin.
Petronella van Steenwyk, Weduwe van Marten de Gojer.
Hilletje Lendriks.
Rabecka Hackman.
Jan Sombrink.

Dingsdag, den 9 dito.

Anna Geerlof, Wed. Jan Nooteman.
Hester Wybrands.
Beeletje Stark, Huisvrouw van Jan Revelje.
Susanna Bas.
Gerrit Distelberg.

Woensdag, den 10 dito.

Rieuwert van der Heyden.
Pieter Muts.
Geertruy Remmers, Huisvrouw van Isaak Nieuwenhuys.
Pieter van Vliet.
Jannetje de Roode, Huisvrouw van Heere Coop.

Donderdag, den 11 dito.

Jean Perrotet.
Pieter van Burghout.
Hermanus de Wilde, Oudste Zoon van Hendrik de Wilde Jansz.

Vrydag, den 12 dito.

Catharina van Munster, Huisvrouw van Johannes Morel.

Saturdag, den 13 dito.

Elizabeth Hartman, Weduwe Johannes Hagen.
Harmina ten Caate, Huisvrouw van Petrus Benier.
Aaltje Hulsemyer,
Harmanus Aldertsz., Zoon van Claas Aldersz.
Jan Ryke.
Ami Salomon Tronchin.
Dirk Willem Keyser.

Maandag, den 15 dito.

Gerrit van Leeuwen.

Dingsdag, den 16 November.
Jacob Coster.
Hendrik Kemper.
Jan van Houtum.
Jan van der Burg.

Woensdag, den 17 dito.
Marretje Daniels, Huisvrouw van Teunis Bulder.

(*Het Vervolg hier na.*)

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, in 't Oude Zyds Heeren Logement den 1 *November* 1756. Verkogt, deeze volgende Perceelen en hebben mogen gelden.

Achterburgwal (*Nicolaas Breemer* en *Jan Schoonboven*, Een Huys en Erve op de Nieuwezyds), tusschen het Spuy en de Roskamsteeg. *f* 1300 in slag *f* 550.

Haarlemmerdyk (*Pieter Pekstok* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve op de), daar het vergulde A. B. C. in den Gevel staat, by de Baanbrugsteeg. *f* 3275 in slag *f* 800.

Halfstraat (*Nicolaas Breemer* en *Jan Schoonboven*, Een Huys en Erve in de), Westzy. *f* 1100 in slag *f* 20.

Heeregragt (*Jan* en *Dirk van Wattens*, Een Huys en Erve op de), Westzy, tusschen de Huyde en Wolvestraat. By den afslag. *f* 21100.

Heeregragt (*Adam Kraal*, *Pieter Woestenraad* en *Jan Blok*, Een Huys en Erve op de Nieuwe), over de Plantagie. *f* 5750 in slag *f* 175.

Kalverstraat (*Pieter Pekstok* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve in de), by de Naauwe Capelsteeg. *f* 3650 in slag *f* 203.

Kerkstraat (*Pieter de Mortier*, Een Huys en Erve in de), Westzy, benoorden de Spiegelstraat. *f* 2225 in slag *f* 200.

Keyzersgragt *François Dreyer* en *François Römer Danielsz.*, Een Huys en Erve op de), over de Schouwburg. *f* 11950 in slag 150 opgehouden.

Lindegragt (*Pieter Pekstok* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve op de), daar A. in de Gevel staat. *f* 900 in *f* slag 1.

Lindenhof (*Pieter Scheltema* en *Alle Allens*, Een Hofstede, genaamd), met 2 Kampen Lands, Heeren Huyzinge, Stallinge, &c. gelegen aan de Utrechtsche Trekvraat, tusschen Abcoude en Baambrug. *f* 7100 in slag *f* 2400.

Palmstraat (*Adam Kraal*, *Pieter Woestenraad* en *Jan Blok*, Een Huys en Erve in de), Zuidzy, tusschen de Brouwersgragt en Dwarsstraat. *f* 3450 in slag *f* 1100 opgehouden.

Pieters Poort (*Pieter Pekstok* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve in de). *f* 1900 in slag *f* 100.

Prinsegragt (*Marcus Blaaupot* en *Jacobus Blaaupot*, Een Huys en Erve op de), tusschen de Beere en Runstraat, in het Kalkvaars Steegje. *f* 1000 in slag *f* 125 opgehouden.

Rapenburgerstraat (*Adam Kraal*, *Pieter Woestenraad* en *Jan Blok*, Een Huys en Erve in de), Zuydzy. *f* 3400 in slag *f* 400.

Smalle Padt (*Pieter Pekstok* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve op het). *f* 500 in slag *f* 90.

Thuyn Dwarsstraat (*Pieter Pekstok* en *Dirk van Scherrenberg*, Een Huys en Erve in detweede). *f* 1275 in slag *f* 45.
Warmoesstraat (*Jan Schoonboven*, Een Huys en Erve inde), op de hoek van de Pylsteeg. *f* 8100 in slag *f* 100 opgehouden
Utrechtschestraat (*Adam Kraal*, *Pieter Woestenraad* en *Jan Blok*, Een Huys en Erve op de), tusschen de Prinsegragt en Kerkstraat. *f* 8000 in slag *f* 200.

Deeze onderstaande Perceelen zyn verkogt, den 15 November.

Armsteeg (*Lodewyk de Graaf*, Een Huys en Erve in de Nieuwezyds) *f* 2750 opgehouden.
Goudsblomstraat (*Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve in de), Noordzy. *f* 1225 in slag *f* 20. opgehouden.
Halvemaanssteeg (*Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve in de), Oostzy. *f* 5200 in slag *f* 1.
Haringpakkery (*Hendrik Birrius*, *Jan Schoonboven* en *Pieter van Somerdyk*, Een Huys en Erve en Wal daar voor, in de). *f* 16200 in slag *f* 3600.
Keysersgragt (*Jan van der Streng* en *Jan Schoonboven*, Een Huys en Erve op de), tusschen de Lelygragt en Prinsestraat. *f* 9000 in slag *f* 1700
Keyzersgragt (*François Römer Danielsz*, Een Huys en Erve op de), Zuydzy, by de Reguliersgragt. 5000 in slag 200 opgehouden.
Nieuwstraat (*Jacob de Flines de Jonge* en *Willem van Otterloo*, Een Huys en Erve in de), Noordzy *f* 4500 in slag *f* 300.
Prinsegragt (*David Brunings* en *Roelof Benten*, Een Huys en Erve op de) Westzy, tusschen de Blomgragt en Blomstraat. *f* 5200 in slag *f* 700 opgehouden.
Thuynstraat (*Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve in de Kromme), Oostzy. *f* 450 in slag 12.

Myne Heeren van de Geregte der Stad Amsterdam, hebben op Saturdag den 27 November, by *Executie* verkogt.

Elandstraat (Een Huys en Erve in de), Noordzyde, tusschen de Haze en Conynestraat, het 6de Huys beoosten de Hazestraat. *f* 975 in slag *f* 10
Hoedemkers Padt (Een Huys en Erve buiten de Utrechtsche Poort, op 't), over het eerste Bruggetje. *f* 600 in slag *f* 100.
Onkelboersteeg (Een Huis en Erve, achter de Zuider Kerk, op de Noorderhoek van de) *f* 4100.
Runstraat (Een dubbeld Huys, met zyn Stallinge, Koets- en Wagenhuis, en verdere Erven, gelegen in de), Noordzyde, omtrent in 't midden. *f* 7250 in slag *f* 100.
Steenhouwerssteeg (Een Huis en Erve in de), by de Pieter Jacob Dwarsstraat. *f* 675.

Stoelenmarkt (Een derde Part in een Huys en Erve, op de), by de Molsteeg. *f* 4000 in slag 200.

Tuinstraat (De helft in een Huis en Erve in de), Zuydzy, tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat, daar Tabaksneering in gedaan word. *f* 1375 in slag *f* 20.

Tuinstraat (De helft in twee Achterhuizen en hunne Erven, in de), te zamen in een Koop, in een Gang achter het laatstgemelde Perceel, met de daar voor leggende Plaatsen. *f* 725 in slag *f* 10.

Deeze onderstaande Perceelen zyn geveild, den 29 November.

Amstel (*François Jan Melissen*, Een Huys en Erve op de Binnen), Zuydzy, bewesten de Bakkerstraat, *f* 6800 in slag *f* 225.

Appelmarkt (*David Brunings* en *Hendrik van Veen*, Een Huys en Erve aan de), in de Vliegende Steeg, Noordzy, *f* 1050 in slag *f* 80.

Beerestraat (Dezelve, Een Huys en Erve in de), Noordzy, *f* 6650 in slag *f* 450.

Cingel (*Pieter de Mortier* en *Dirk Hanins Coetse*, Een Huys en Erve op de) of Stroomarkt, by de Lutherse Nieuwe Kerk, *f* 10000 in slag *f* 275.

Kattenburgerstraat (*Arnoldus van Sprang* en *Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve in de kleine), *f* 300 in slag *f* 275, opgehouden.

Kattenburgerstraat (*Nicolaas Bremer* en *Jan Schoonboven*, Een Huys en Erve in de kleine), Noordwestzy, over de Werf de Hoop, *f* 1300 in slag *f* 100 opgehouden.

Nieuwendyk (*David Brunings* en *Hendrik van Veen*, Een zesde Part in een Huys en Erve op den), Westzy en Zuiderhoek van de Nieuwezyds Armsteeg, *f* 750 in slag *f* 50 opgehouden.

Nieuwe Kerk (*Nicolaas Bremer*, Een Grafsteede in de), achter het Choor, Letter C. Num. 412. Ra. Fo. 137, *f* 150 in slag *f* 40.

Overtoom (*Abraham Follé*, Twee Huizen en Erven, mitsgaders Achterhuis met zyn Erve en Thuyn, gelegen aan den), op 't Bagyne Pad, in een Koop, *f* 350 in slag *f* 275.

Palmstraat (*Jan Huygen*, Een Agterhuis en Erve in de) (Noordzy, in de Starre Gang, *f* 250 in slag *f* 2.

Tichelstraat (*David Brunings* en *Hendrik van Veen*, Een Huys en Erve in de), Westzy, *f* 750 in slag *f* 250.

Waal (*Arnoldus van Sprang* en *Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve op de) over de Schipperstraat. *f* 2000 in slag *f* 50 opgehouden.

Weesperstraat (*Nicolaas Bremer* en *Jan Schoonboven*, Een Huys en Erve op de), Westzy, tusschen de Kerkstraat en Prinsegragt, *f* 2350 in slag *f* 300 opgehouden.

Weteringstraat (*Nicolaas Bremer* en *Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve in de), Oostzy, tusschen de Prinsegragt en eerste Dwarsstraat, *f* 2700 in slag *f* 70.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand DECEMBER 1756.

AZIA. *Vervolg van BATAVIA.* 1 *July* 1755.

S *Johannes Houttuyn* Adsistent, geworden onder Koopman, en 't Schip Kievitsheuvel aangelegt na Cochim China.

8 *dito.* Is *R. Dykveld* Luit. ter Zee, bevordert tot Schipper, en *J. S. Elin*, gewezen Koopm. en eerste dispensier, weder employabel verklaard en in zyn post hersteld.

10 *dito.* Wierd een brief van de Hoge Regering alhier geschreven aan het Houglysche Ministerium, behelzende, zo zy direct uit het Vaderland, nog geen kennis hadde bekomen, dat de Heeren Superieuren goed gevonden hadden, tot opvolger van den Oud Bengaals na Batavia opgekomen Directeur, d'E. *Jan Kersseboom* te benoemen, d'E. *Adriaan Bisdom* Cassimbazaars Opperhoofd, by deezen, den afgaande Directeur *Louis Taillefert* te gelasten, aan zyn Successeur te doen een lequide Transport van de Directie; en voldaan zynde over deszelvs beleid, word hy aangesteld tot Directeur van Souratte, in plaats van den tegenwoordigen Directeur *Johan de Roth* wiens aanstelling de Vergadering van 17^e^, niet goedgekeurd heeft, dog, nademaal de geeligeerde Bengaalse Directeur *Bisdom*, van wegens een dangereus Accedent verzogt heeft na 't Vaderland op te komen, zo word hem zulks toegestaan, na borg stelling als gewezen Kasimbaars Opperhoofd, en in dit geval zoude *L. Taillefert* te Bengale moeten blyven.

15 *dito.* Wierden aangelegt, de Schepen *Visvliet* over Bengale na Souratte; *Akrendam* over Java na Ceylon, en *Woitkensdorp* na Malacca.

5 *Augustus.* Wierd *Adriaan de Graaf* Luit. gevorderd tot Capt. ter Zee; *R. Dykveld* Schipper, geplaatst op het Schip *Langenwyk*,

dog *Johan Ernst Haan*, Organist in de buiten Portugeze Kerk, gedegradeert. Ook wierden tot Retoerschepen aangelegt, *Stadwyk* en *'t Huis te Manpad* voor Amsterdam; *Toorenvlied* voor Zeeland, *Standvastigheid* voor Rotterdam; *Langewwyk* voor Enkhuizen; *Overnes* over Ceylon na Patria, in plaats van 't Huis te Manpad; *Middelburg* en *'t Huis te Boete* na Souratte; *Buitenzorg* na Mallebaar, *Voorland* na Siam; *Oost-Capelle* na Bengale. In plaats van *Christiaan Nicolaas Everts*, overleden, is tot eerste bode van de Weeskamer aangesteld, *Anthony Jansz.*, tweede bode, en in zyn plaats, *J. Scheffer* ord. Clerq.

12 *dito*. wierden behoudens qualiteit na Patria verlost, *Jan Cornelis Couvert*, Brigadier; *Rudolf Munts*, Colonel van de Infantery, *Willem Diemee*, Onderkoopman, met Koopmans bagagie; *Jan in de Betouw*, Schipper, gevorderd tot Capt. Luitenant.

15 *dito*. Is, behoudens qualiteit en gagie, na Nederland verlost, *Cristoffel Klaasz*, Capitein Militair, *Gualter van der Beets*, gewezen Pakhuis-meester te Houghly, Onder Koopman; *David Hendrik Westphal*, Soldy Boekhouder Onder-Koopm; *Reynier Christiaan van Groenendyk*, Onderkoopm, en *Carel Christiaan van Jongheim*, vendrig van Bengalen. *Pieter Johan Bangeman* Koopm. is op zyn verzoek, van d'Administratie van Onrust ontslagen.

19 *dito*. In plaats van *Bangeman* ontslagen, en *Arnold Elias de Vries*, overleden, zyn tot Administrateurs van Onrust benoemd, Mr. *Steven Winkelman*, Koopm. en *Jacob Riemersma*, Onderkoopm; in plaats van de eerste, ter waarneming pro interim, *Adriaan Zoutmaat*, Koopm. en word, als Fiscaal van Macassar, vervangen door *Reynier van Oosterhout*, Onderkoopm., en marginalist ter Generale Secretary. *Johannes van der Poets* Koopm. tot Boekhouder van 't Ambachtsquartier, in plaats van *J. de Veer* overleden; *Hendrik Muller* Capt. Luit. en opziender van 't Eiland Edam, tot Capitein ter Zee, *Hendrik Otto van Oudgaarden*, binnen Regent van 't binnen Hospitaal tot Chirurgyn Majoor; *Claudius Anthony van Heussen*; vendrig en tweede Landmeter, tot Luit. Ingenieur; en behoudens qualiteit en gagie, na Nederland ontslagen, *Hendrik van Homoet*, oud Opperhoofd van Japan, en *Harmanus Haiko van der Veen*, Predikant.

22 *dito*. Is nog na Nederland, als voren ontslagen; *Johannes Pieter Frihard*, vendrig; en Schipper *Paulus Nauwenhorst* van 't Schip

't Schip Voorland ontslagen, en in zyn plaats gesteld, *Carel Cruysbergen*, Capitein ter Zee. Voorts na Patria aangelegt 't Schip *Delft*, voor Delft, en *Vredestein* na de Kaap geprojecteerd.

26 *dito*. wierd *C. F. van der Lith*, Capt.-Luit. in plaats van *Cruysbergen* geplaatst op 't Schip Diemen. *Jan Schreuder*, Raad Extr. van India, als Curator van 't Seminarium gedimitteert, en, in zyn plaats aangesteld Mr. *Thomas Schippers*, Advocaat Fiscaal.

28 *dito*. wierd het in 1745 opgeregte Collegie van Commissarissen van Zee- en Commercie-zaken gemortificeerd.

29 *dito*. Is *Jacob Passau*, Onderkoopman behoudens qualiteit na Nederland verlost.

Bombay. De verovering van het Eiland *Geria* hebben wy voornamelyk toe te schryven aan de dood van *Jan Plantain*, Koning van de Ranterbaai, bondgenoot van *Angria*, die het opperbevel aldaar voerden, en dood is geschooten. Deze *Angria* bezit nog veele landen en vaste plaatzen; dog de Engelsen en Portugeesen; want de Fransen zyn geen vyanden, en zo wy vertrouwen, de Hollanders, dien hy eertyds ontzag, zyn verheugd over het vernielen van zyne Schepen, waar door hy den handel ter Zee stremde. Dat hy de Hollanders, op het laatst mede niet ontzien heeft, blykt uit het volgende authentique Relaas, van een gevegt tusschen 3 Compagnies Schepen en de Angrianen, luidende by verkorting.

Deeze Schepen, genaamd de *Vrede*, *Wimmenum* en de barcq *Jacatra*, varende van *Cochin*, over *Souratte* na *Batavia*, ontmoeten des morgens met den dag 16 vaartuigen van de Angrianen; 1 drie en 9 twee mast-schepen en zes galeiwats, die op de Hollanders afkwamen. Deeze wierden des anderen daags 's morgens versterkt met nog 2 drie mast schepen, die de *Wimmenum*, met behulp van eenige galeiwats aantaste, dog zy wierden afgeslagen dat zy niet konden enteren; maar door het sterk schieten geraakte niet alleen die twee Angrianen, maar ook de *Wimmenum* in brand, welk schip des namiddags in de Lucht vloog, schoon de vlam in de Angrianen gebluft wierden. Zy schonken 30 Man van dat Schip, die overgesprongen waren, het leven; maar die zy opvisten wierden ter nedergesabeld.

2 Van hunne twee-mast schepen veroverde de *Jacatra*, na dat zy den Schipper door 't hoofd hadden geschoten, en de groote mast mede omverre was geschoten. Door dit omverre vallen van de mast, draaide de barcq voor de boeg van de *Vrede*, wordende

mede door de Angriaanen aangetast en geënterd, dog hun gezaghebber wierd doodgeschoten; dog het Volk van de *Vrede* schoten en wierpen zo geweldig met handgranaten, dat de geënterde Angrianen dien bodem verlieten. Kort daar na sprong het agterschip van de *Vrede* in de Lucht, waar door de Rovers ook de Barcq verlieten; zy die op het Voorschip waren zig op de Barcq salveerden, welk Voorschip niet lang daar na zonk, wordende de Schipper van de *Vrede* opgevist.

De Angrianen deden de Barcq *Jacatra*, door twee, tweemast Vaartuigen, na de haven van Geria slepen, wordende 24 Europesche gevangenen en 18 Mooren, van boord afgehaald en na de Fortres gebragt, wordende geschopt, geslagen en gruwelyk mishandeld. Een gedeelte heeft men als Slaven na de Kruitmolen gezonden; anderen moesten stenen dragen en balken uit het Water slepen. Des nachts moesten zy, omringt met een sterke wacht, op de grond, in de open lucht, by malkanderen slapen, zonder te mogen opstaan of voortkruipen. De Oppertimmerman van de *Wimmenum* wierd gedwongen de Barq *Jacatra* te herstellen en een nieuwe mast daar in te zetten, dat geschiet en de Barcq by de Vloot der Angrianen gevoegd is, moetende de beste Matrozen op die Vloot dienen; men zegt dat zy misnoegd op de Hollanders waren om dat zy zo veel vriendschap aan den Mogol betoonden.

EUROPA. TURKYEN.

Constantinopolen. Dit Hof heeft den 14 October een Tractaat van Vriendschap en Koophandel gesloten met den Koning van Denemarken. De Heer *Gähler*, Minister van Denemarken had den zyn eerste Audientie by den Groot Vizier, hem een brief en zyne Credentialen overleverende, wel met de gewone Ceremonien, maar met dit onderscheid, ten teken van groote gunst, dat hem toen een Tabouret wierd gepresenteerd, en by de tweede Audientie wierd hy met een Harmelynen Pels en Cafetan omhangen, zynde de laatste van Gouddraad en witte Zyde door een geweven en met Atlas gevoerd: de bedienden kregen ook Eerekleden maar van minder waardye. By zyn afscheid wierden hem ter hand gesteld, de geratificeerde Traktaten in 't Latyn en Turks, als mede een Brief aan den Koning, en aan den Baron van Bernstof, eerste Minister van Denemarken. De Grooten Heer, die des morgens van een zyner Lusthoven in het Serrail gekomen was, vertoonde zig in een opgeslagen Tent om den Deenschen Minister, met zyn heer-

heerlyk uitgedost gevolg te zien passeeren. Men meent dat het Tractaat tusschen den Koning van Pruysse en dit Hof mede verre gevorderd is en in 't korte gesloten zal worden.

MINORCA. Na het vertrek van de Engelsche vloot, word dit Eiland door de Franschen van alle nootwendigheden overvloedig voorzien; en het Fort St. Philippe is nu ongelyk sterker als voorheen. Men kan niet begrypen wat de Staatkunde der Engelsen bedoeld heeft, eene zo kostbaare Vloot te verspillen, zo veel Maanden lang, om dit Eiland als geblokkerd te houden, zonder iets te ondernemen dan het veroveren van eenige Pryzen, die het duizenste gedeelte van de gemaakte kosten niet konnen vergoeden.

CORSICA. De aankomst der Fransen alhier, die men mistrouwd, om dat zy groote Vrienden van de Genuezen zyn; is als nog van weinig nut, want de Misnoegden houden *Bastia*, de Hoofdstad van dit Eiland, zodanig ingesloten, en hun Generaal *Paoli* heeft zulke wyze maatregelen genomen, dat men niet, dan met veel moeite en gevaar, Granen en andere Eetwaren, uit de naburige plaatzen kan bekomen. De misnoegden hopen nog op de bystand der Engelsen, en was de Engelsche Vloot, in plaats van den tyd onnut voor Minorca te verslyten, hier na toe gezeild, zo was dit Eiland, dat veel meer waardig als Minorca is, reets in hunne magt geweest.

PORTUGAL.

Lissabon. Men is alhier zeer verheugd over de aankomst van de Ryke Vloot van Rio de Janeiro, die alleen in stof Goud 3059 Millioenen, 213 duizend 714 Rees, behalven veele kostbare goederen medebrengt; dog nauwelyks was die Vloot op de Taag gekomen, of de Justitie nam verscheide medegekomene Perzonen gevangen, zonder dat men de reden daar van weet. Het krield alhier van Rovers en Dieven, dog men heeft 'er reets 300 gevangen genomen, die men in 't korte de Galg zal doen passeeren. Daar is een Cordon van Militie rondom het geruïneerde gedeelte der Stad getrokken, want dagelyks word 'er nog veel Goud en Zilver uit de grond gedelft. De Aardbevingen blyven nog continueeren, zynde door die van den 3de *November*, het groot gewelf van de Kerk te Bellem ingestort; ook hoord men van tyd tot tyd, een onderaardsch gedruys, het geen voor meerder rampen doet vrezen. De Inquisitie is na Coimbra verlegt, en de Paters Dominicanen,

die de Rechters daar van zyn, geven voor, dat de Aardbevingen tekens van de Gramschap des Hemels zyn, om dat men de Ketters te veel verschoond en te zagt gehandeld heeft, waarom men voortaan veel gestrenger daar mede zal handelen. De Cardinaal Patriarch zal mede zyn best doen om den Hemel te verzoenen, en een groote Processie van penitentie houden, welke in de groote houte Loots, waar in de hooge diensten nu verrigt worden, zal vergaderen; eenige duizenden boetvaardige mannen zullen, met het boven lyf naakt, door de straaten, zig zelven geesselen dat het bloed langs de aarde vloeid.

SPANJE.

Madrid. De Commandant van 't Schip de Leeuw, te Cadix uit de Zuid-Zee gearriveerd, heeft ten Hove verslag gedaan van een nieuw Land dat hy ontdekt heeft, op de Zuider breedte van 54 graden en 58 minuten. Hy heeft dit Land, dat van eene zo onbegrypelyke hoogte was, dat het de Landen van St. Martin in America, waar op de egte Varinas Tabak groeid, overtrof, konnende 60 Mylen verre in Zee gezien worden. Hy had dit Land tusschen de 25 a 30 Mylen langs gezeild; en men geloofd dat het Hof eenige Schepen daar na toe zal zenden. Men weet nog niet zeker wat party de Koning in den Oorlog zal kiezen: ondertusschen doen de Spaansche Kooplieden zware klagten aan het Hof, dat de Engelsche Kapers hunne Koopvaardyschepen beroven, waar tegen de Engelsche Minister verzekerd dat daar goede order in gesteld zal worden.

ITALIE.

Rome. Men is alhier zeer ongerust over den toestand van den Paus. Den 23ste November wierd hy voor de derde maal ader gelaten; dewyl men bevreest was dat hy, door de benauwdheid op de borst en het sterk hoesten stikken zou. Behalven de zwaare verkoudheid is zyn H. ook gekweld met een opstopping van water, het geen voor zyn leven doet vreezen; dog men meenden nog moed te hebben tot herstel. Des niettegenstaande bespeurd men reets veel gewoel onder de Cardinalen om hunne banden tegen het aanstaande Conclave te leggen.

NAPELS. De Havens van Melazzo en Gajeta worden in een zo ontzagchelyken staat gesteld als of den Oorlog op het punt stond van uitte barsten. De berg Vesuvius maakt nog een verschrikkelyk onderaards gedruis, dog geeft minder brandstoffe uit dan voorheen.

heen. Den 22 November gevoelde men alhier eenige ligte schuddingen van een Aardbeving, dog waar door weinig schaden geschiede; maar te *Manfridonia* is de Aardbeeving veel felder geweest, en in de Haven aldaar heeft zig een draaykolk geopend, waar in een groot Schip met drie Masten, welkers Lading 20,000 Ducaten waardig was, vorzwolgen is; men ziet maar even de punt van de grote Mast, en het zit zo vast dat men het niet na boven kan krygen; en van 't volk is maar een Matroos gered.

INGERMERLAND.

Petersburg. Eindelyk is de Veldmarschalk Grave van *Apraxin* van hier na Riga vertrokken om de Troepen, tot bystand van de Keizerinne Koninginne bestemd, zo dra de wegen gebruikbaar zyn, in Courland te verzamelen, en door Polen onder zyn Opperbevel na Boheme te trekken. Naauwlyks was hy vertrokken, of hem wierd een Page nagezonden, die hem een kostbare Zabelbonte Mantel, en een stuk stof van groote prys ter hand stelde; en kort daar aan, deed de Keizerinne een Officier na Riga vertrekken met een Zilver Servies wegende 720 ponden, dat aan dien Veldmarschalk geschonken word. Zo dat het besluit van een magtige bystand tot redding van Saxen te zenden, zekerlyk volbragt zal worden, ten ware de Turken zig begonden te bewegen. Men verstaat dat het Engelsche Hof, de Keizerinne heeft zoeken te bewegen, om de bemiddeling tusschen de Hoven van Weenen en Berlyn op zig te neemen, dog hare Majesteit heeft niet goedgevonden daar in te treden. Wy zyn alleen bekommerd, dat de doortogt van ons Leger door Polen vry wat zwarigheid zal ontmoeten.

POLEN.

Warschauw. De geprojecteerde doortogt van het Russische Leger door dit Ryk, waar op door de Ministers sterk aangedrongen word, heeft veele bekommeringen doen ontstaan. Veele Grooten zouden dit met vermaak toestaan, hebbende medelyden met de nare toestand van Saxen en de rampen des Konings, dog de betragting, dat dit Ryk daar door aan de verwoesting van de Pruyssische en Russische Troepen zal worden bloot gesteld, die zekerlyk het Tooneel des Oorlogs in het hert van Polen zullen overbrengen, wederhoud die toestemming. Andere Grooten zyn daar volstrekt tegen, dewyl hen de rampen, die *Karel de XII* Koning van Zweden, in een diergelyk geval, dit ryk heeft doen ondergaan, nog

niet

vergeten zyn. Zy beroepen zig boven dien op de *Pacta conventa*, waar by plegtig belooft zoude zyn, dat Polen nooit ingewikkeld zoude mogen worden in eenige verschillen die tusschen den Koning als Keurvorst van Saxen, met eenige andere Mogendheid zoude ontstaan, en men mompeld reets van eene Confederatie om de rust en onzydigheid van Polen te maintineren, dewyl men anders Koning *Carel van Zweden*, in Koning *Frederik van Pruysse*, zoude konnen zien herleven, dewyl de laatste zo veel dapperheid als de eerste, en duizendmaal meerder beleid bezit.

ZWEDEN.

Stokholm. Het Hoofdzakelyke dat de gescheide Ryksdag verrigt heeft, word in XIII Hoofdstukken verdeeld, volgens de Actens door de Stenden daar van gemaakt. I. Wegens het verschil aangaande de grondwetten des Ryks tot handhaving der Vryheid en bepaling van de Koninglyke macht. II. Schikkingen zo den Koning, gedurende de minderjarigheid van den Kroon Prins, mogt komen te overlyden. III. Het opvoeden en onderwyzen der Koninglyke Kinderen. IV. Het Kerkelyke en handhaving van de Euangelische Godsdienst. V. Aangaande de Alliantien met buitenlandsche Mogendheden tot handhaving van de Vrede. VI. Het Ryk in goede defensie te stellen. VII. Raken de vermindering der lasten en zwaare impositien. VIII. Raakt de bank en het lossen der verpande Kroonsgoederen. IX. Herstelling van 's Lands Crediet. X. Het Huishoudentlyke des Ryks om alles te doen bloeijen. XI De Tollen en inkomende Rechten. XII. Verbetering van de daar toe nodige Comptoiren. XIII. Vaststelling van den aanstaanden Ryksdag op den 16 October 1760.

DENEMARKEN.

Koppenhagen. De Princen van Hessen-Cassel worden aan dit Hof met de uiterste distinctie behandeld. Dit Hof blyft by deszelvs besluit, om, eenstemmig met het Hof van Zweden, de rust in het Noorden, en de belangen van de Protestantsche Godsdienst in het Ryk te maintineeren, en men verwagt ten dien einde, in 't voor Jaar, een Vloot ter Zee, en een formidabel Leger in 't veld te zullen zien verschynen om te beletten, dat de Landen van Pools-Pruyssen door de Russen niet aangetast worden, waar door de Vrede in 't Noorden verbroken zoude worden.

DUITSCH-

DUITSCHLAND.

Wenen. Men schynd verzekerd te wezen dat dit Hof niets van de Ottomanische Porte heeft te vrezen, zullende in 't voor Jaar een Leger van 180 duizend mannen in Bohemen te velde brengen, terwyl 70000 Russen door Polen na Saxen zullen trekken; dog eenige schynen bekommerd, menende dat men in 't korte de tyding zal ontfangen, dat de Pruysse in Courland zyn gevallen; om de aankomende Russen aldaar het hoofd te bieden, dog het geen aan anderen niet waarschynlyk voorkomt. Men heeft nergens meerder gebrek aan, als aan Geld; en nademaal Duitschland altoos het graf der Franschen is geweest, en de intogt der Fransen alle de Vorsten in het harnasch zou jagen, en dit Ryk van wegens de schaarsheid van Granen zou ruïneren spreekt, dat de Keizerinne Koninginne van de bystand der Fransche Hulptroepen zal afzien, mits een Equivalent in geld ontfangende, 't geen aan 't fransche Hof niet onaangenaam kan zyn, dewyl daar door geen verandering behoefd gemaakt te worden, in de maatregelen om den Oorlog tegen Engeland met yver voort te zetten. Het Hof is vol vreugde over de geboorte van een vyfde Aartshertog, die vry wat getemperd is door het overlyden van de Keizerinne Douariere van Karel de VII. Keizer en Keurvorst van Beyeren. De Generaal Brown word niet voor de Maand January ten Hove verwagt. Daar is wezentlyk eene onderhandeling van bevrediging op het Tapyt, dog dezelve ontmoet veele zwarigheden.

BOHEME. Door de duurte der Granen en gebrek aan veele nootwendige zaken, benodigt tot het onderhoud van een zo geweldig Oostenryks Leger, worden de Ingezetenen tot de grond toe bedorven. De Continuerende Oorlog van de Oostenrykschc ligte Troepen, om de Pruyssische in hunne Winterquartieren te ontrusten, die nu en dan met buit, en altoos met bebloede koppen te rug komen, is oorzaak dat de Landen onbebouwd en onbezaaid blyven leggen, waar door het gebrek en de Elenden nog staat te vergroten. Wy verwagten in het voorjaar 250 duizend Hungaarse en Russische Troepen in dit Ryk te zullen zien, en 200 duizend Pruyssische op de Grenzen van Bohemen en Silesie, die aldaar, na alle waarschynlykheid, den aanval van hunne Vyanden zullen afwagten, wordende van alles verzorgt uit de Magazynen van Saxen die van alle nootwendigheden opgepropt zyn; daar de Oostenryk-

se Troepen van gebrek in zig zelve zullen moeten verteren, want onze Magazynen bevinden in een soberen staat, en den Boer tot het merg toe uitgeput.

Dresden. Het groot getal Pruyssische Soldaten, het geen alhier in Guarnisoen legt, en waar door alle huizen daar mede bezet zyn, vald de Inwoonders zeer lastig, het geen niet anders zyn kan. Het is een groote troost dat men alhier geen gebrek aan Koorn heeft gelyk in andere Landen, waar voor de Pruyssische Monarch zorge draagt, zynde van Maagdenburg wederom 50 Schepen met Koorn alhier aangekomen. De zwaarste bomen worden omgehouwen om de Inwoonders gratis van Brandhout te voorzien. De opbrengen der zware Geldsommen is mede byna ondoenlyk, dog moet geschieden om een Leger te onderhouden dat alhier ingerukt is om dit Land te bewaren. Alle de jonge manschap, van 18 tot 32 Jaren oud, worden tot den Krygsdienst opgeschreven, en men rekend dat dezelve 40000 Man zullen uitmaken. Waar door dit Keurvorstendom als een noodwendig gevolg van den Oorlog, die wy ons zelf op den hals gehaald hebben, van Geld en Manschap word uitgeput; het geen egter aan den Koning van Pruyssen niet is toe te schryven die het zelve als geen Vyand behandeld, en geenzints te vergelyken by de verwoestinge die de Oostenrykers thans in Boheme; en de Fransen eertyds in de Palts aanregtede. De wyze waar op zyne Pruyssische Majesteit, den Franschen Ambassadeur de Broglio van hier heeft doen vertrekken, toond genoeg aan dat die Monarch geen de minste vreeze heeft voor de dreigementen der Franschen, welke wetende dat die nooit in Duitschland zullen verscheinen, dewyl het Russische Hof, altoos getrouw aan de Tractaten, dan bereid is de verschuldigde 50000 Man tot bystand van Hanover te doen trekken, dat een ysselyke verwarring zou geven en Duitschland aan de uiterste verwoesting bloot stelle. De Koning van Pruyssen die zeer bygeestig is, gaat dagelyks alles bezigtigen, en heeft op de Grenzen zulke goede order gesteld dat, op de minste verschyning van den Vyand alles in de Wapenen is om dezelve te verjagen, waar door veele Oostenrykse Hussaren en Panduren sneuvelen.

Berlyn. Schoon de Koning en de Princen afwezig zyn, blyft het Hof zeer brillant. Men zegt dat de Koning, de beide Koninginne gerust heeft gesteld, door aan dezelve te verzekeren, dat

'er

'er in 't voorjaar, voor de uiterste pogingen zyner Vyanden niets te vreeze is, en dat, hoe grooter hunne Legers zyn, derzelver ondergang des te eerder na by is: ook verhaald men malkanderen, dat de Prins van Pruyssen, zig aan het hoofd zal gaan stellen van 50 duizend Mannen om Courland te bezetten, en aldaar het voorbeeld van den Koning zyn Broeder in Saxen te volgen; het geen den tyd zal moeten leeren; ondertusschen worden de onderhandelingen met de Protestantsche Hoven, ter handhaving van het Protestantsch belang, met vlyt voortgezet.

GROOT-BRITTANNIE.

Londen. Na eene naaukeurige opneeming van onze publique Fondsen, bevind men de Capitalen in onze Bank, Oost-Indische en Zuidzee Compagnie te bedragen 71 Millioenen, 942 duizend, 954 ponden Sterling, 14 Schellingen en een vierde Stuivers, of ruim 720 Millioenen Hollands Geld, en men meend dat de Hollanders 120 Millioenen aandeel daar van hebben. Alle de belastingen zullen, na alle gedagten, blyven gelyk die het voorleden Jaar waren; dog men spreekt van een vrywillige gift, of 50ste Penning, gelyk eertyds in Holland &c. geschied is, over alle de drie Ryken en derzelver Domeinen uit te schryven, dat een ongelooffelyke schat zal opbrengen, die aangelegt zal worden om onze zaken in de Middelandsche Zee en America te herstellen, volgens het project dat door de Admiraal *Vernon*, en de Generaal *Blakney* daar van gemaakt is, die het zelve, in persoon, in de Middelandsche Zee ter uitvoer zullen gaan stellen. Het geheele Ryk heeft het oog op die twee groote Helden gevestigd, en men is ten uiterste vergenoegd wegens het vertrouwen dat de Koning op die groote Mannen steld, en de vriendschap die zyne Majesteit aan dien ouden Generaal heeft bewezen. Die Heer op zyne knien leggende, om den Koning te bedanken voor zyne aanstelling tot Pair van 't Ryk, had van ouderdom moeite van op te staan. Zyne Majesteit dit ziende vatte hem onder de armen om hem op te ligten, hem zo' telyk aan de hand van vriendschap drukkende; over welke eer die Generaal zeer aangedaan was. Tot de voorgenome Expeditie zal, met het begin van February, een vloot van 40 Oorlogschepen van Linien, 100 Transportschepen, en 20 Fregatten gereed zyn. Die Heeren kiezen de Regimenten en Officieren uit, die daar toe gebruikt zullen worden, en de dapperste jonge Heeren solliciteeren

om daar aan deel te mogen hebben. Daar word een zware trein van Artillery daar toe te Woolwich gereed gemaakt. De Officiers der land-troepen, die aan boord van het Esquader van Byng zyn geweest, zyn door drie Generaals ondervraagd, die hen onschuldig bevonden hebben, zo dat zy ten Hove mogen verschynen; dog de ondervraaging van dien Admiraal is opgeschort. Uit de adressen van de beide Huizen des Parlements, om den Koning dank te zeggen over zyne genadige aanspraak van den Troon, by de opening van het Parlement, straald een groote eerbied en vertrouwen op zyn Majesteit door; maar teffens een vast besluit der Gemeentens, om het voorgevallene naukeurig te onderzoeken; daar op hebben zy de Bill onderhanden genomen wegens het verbieden van den uitvoer der Granen, en de repartitie der vreemde Troepen die nog in het Koningryk zyn, ook besloot men eenparig den Koning een subsidie toe te staan. De verandering van het Ministerie geeft een algemeen genoegen. Tien Regimenten staan ten eersten na America ingescheept te worden, alwaar de Troepen de winterquartieren betrokken hebben. Men is zeer misnoegd over het gedrag der Hollanders in die gewesten, welke men beschuldigt dat zy de Franschen provisien, ammunitie van Oorlog en alles wat zy tot het bouwen van Schepen nodig hebben, toevoeren, daar die vyanden zonder dit in verlegenheid zouden staan; dog onze kapers wreken dit, neemende alle de Hollandsche Vaartuigen dien zy ontmoeten, die dan goede prys verklaard worden, schoon men vreesd dat zy door drift wat te verre gaan. Het Fransche Esquader dat uit Brest vertrokken is, baard alhier veel ongerustheid.

VRANKRYK.

PARYS. De geschillen tusschen de Geestelykheid en het Parlement lopen zo hoog dat het niet langer op dien voet kan blyven, zonder alles in de uiterste verwarring te laten vervallen. De Koning had gehoopt dat het besluit van den Paus alles in rust zou hebben hersteld, dog bevind, dat dit door het Parlement ten uiterste kwalyk word genomen, die niet anders schynd te zoeken dan het Pausselyk gezag, in Geestelyk gezag te doen ophouden en het Jansenistendom te doen zegenpralen. Omtrent 20 Prelaten blyven standvastig voor het gezag van den Paus kampen, en 93 anderen, schynen dezelve geheel te verwerpen, bestaande Vrankryk in 113 Bisdommen, zo dat maar een zesde gedeelte recht Paus gezind in

Vrank-

Vrankryk meer is. Het is dan zeker, dat het gezag van den Paus of van het Parlement nu voor het grootste gedeelte in Vrankryk verdelgt staat te worden, staande de beslissingen daar van aan den Koning, waar van maar eenige iets goeds hopen, dewyl zyne Majesteit een vermaning heeft gezonden aan alle de Bisschoppen om zig met het gevoelen van den Paus te verenigen.

Den dag, dat de Koning, in Perzoon, in 't Parlement zoude verschynen, wanneer alle Raadsheren in Rode Tabbaerden daar by tegenwoordig moeten zyn, zo wel als de Pairs des Ryks, op den 13 December vast gesteld zynde, zo trokken alle des Konings Huistroepen den 12 binnen Parys, moetende de Burgers hen kost en Logement bezorgen, even als of men in die Hoofdstad voor een openbaren opstand bevreest was. Des morgens hebben zy aan de Poort des Conferences Post gevat. Ten 9 Uuren begon het Parlement te vergaderen. Ten 10 Uuren verscheen de Koning, met den Dauphin, de Princen van den bloede, de Hertogen en Pairs, gezeten in Koetzen, en omringt met de Lyfwachten, aan de gemelde Poort. De Huistroepen trokken aanstonds na het Paleis voort alle de toegangen daar na toe bezettende, terwyl het geschut van de wallen, van de Bastille en van de Invalides zig lustig liet horen, en de straten waren opgepropt van Volk uit wiens oogen het verlangen en de vreeze te lezen was.

Na dat zyne Majesteit de Misse in de H. Kapelle gehoord had, ging zyn Majesteit in zyn *Lit de Justiçe* zitten. Voor eerst wierd een Edict afgelezen, behelzende de vernietiging van de twee Kamers der Enquetes, als mede van verscheide bedieningen des Parlements, bevattende agtien Artykelen, het geen, op Koninglyk bevel wierd geregistreerd. Daar na las men een tweede Edict, rakende de displine van het Parlement, behelzende vyftien Artykelen, waar door de grootste Kamer komt te zegenpralen. Dit al mede op Koninglyk bevel geregistreerd zynde, ging men over tot het Lezen van het derde Edict rakende de *Constitutie Unigenitus*, aldus beginnende:

Lodewyk &c. *Wy hebben ons ten allen tyde voorgesteld, het doen ophouden der onrusten, ontstaan by occasie van de Constitutie Unigenitus, gebruikende evengelyk ons gezag om dezelve de achting en onderwerping, die daar aan behoord te doen toedragen, en het kwade gebruik dat men daar van zogt te maken, door aan het zelve een Caracter*

en uitwerkingen toe te eigenen, die zy volgens haar natuur niet hebben en kan, voor te komen. Het is ons, boven alles, als een zaak van het uiterste gewigt voorgekomen, namelyk het voorschryven van eene volstrekte stilzwygenheid omtrent verschillen die strekken konnen om de openbare rust te verstoren. Wy hebben de voldoening gehad van te zien dat onzen H. Vader, de Paus, recht doende aan onze liefde voor de Godsdienst, goedkeuren onze bedoelingen, die strekten om aan de Kerk de gehoorzaamheid te bewyzen die dezelve toekomt, tot het onderhouden der vrede, en het beteugelen van de zodanige die dezelve zoekende verstoren; en wy hebben met erkentenissen ontfangen, het getuygenisse dat de Vaderlyke goedheid van dien H. Paus ons gegeven heeft door de brieven aan ons toegezonden. Bezield door dezelve geest en dezelve begeerte ter vervulling van een werk, zo nootzakelyk tot het welzyn van onzen staat, hebben wy nog geloofd te moeten maintineeren de uitvoering van de voorheen gegeevene wetten, te statueeren omtrent verscheide punten die aanleiding tot nieuwe verschillen hebben gegeeven, en ter zelver tyd, ter wederzyden vernietigende alles het geen er ten aanzien van die verschillen geschied is, om, zo het mogelyk is, zelvs de gedagtenisse daar van uit te wissen. Om die oorzaken &c. waar op vyf Artykelen volgen, behelzende Hoofdzakelyk.

I. *Art.* Dat de voorheen gegevene Declaratien ter uitvoer zullen worden gebragt, zonder de Constitutie de naam van een regel des geloofs te geeven. II. *Art.* Dat de opgelegde stilzwygenheid het recht der Geestelyken, van te onderwyzen, niet zal benadeelen, mits zulks met moderatie geschiede. III. *Art.* Alle Sacrament weigeringen zullen voor den Geestelyken Rechter gebragt worden, zonder dat de Wereldlyke Rechter zig daar mede zal mogen bemoeijen, en ieder zal mooten blyven by het geen hem toebehoord. IV. *Art.* Dat de Geestelyken daar over door het Parlement niet zullen [illegible] vervolgd worden, dog dat zy, in hunne vragen bescheidelyk zullen hebben te werk te gaan. V. *Art.* Vernietiging van al het voorgevallene.

Dit geregistreerd zynde vertrok de Koning ten een uur uit het Paleis, maar het Parlement bleef tot tien uuren des avonds vergaderd, en vertrok na het volgende Arrest gegeeven te hebben, luidende:

„ Wy, ondergetekenden Presidenten en Raadsheeren des Par-
„ lements, verklaren dat, wy gedegradeerd zynde van onze al-

„ ler-

„ lerwezentlykste fonctien, door de dispositien die wy, by de „ Lits de Justice hebben horen leezen; nog gevoeliger over de „ onmogelykheid van in 't toekomende nuttig te konnen zyn aan „ den dienst des Konings, en het welzyn des Ryks; doordrongen „ van smerte over de ongenade, die wy niet konnen op den hals gehaald hebben, dan door te arbeiden ter verzekering van het gezag van den Heer Koning en de rust van den Staat: Eene ongenade die het ontwerp vervuld van ons voortaan geen middel over te laten ter vervulling van pligten die het voornaamste onderwerp van onzen eed zyn: gebragt om te zuchten over het „ wel gelukken van de Surprise van den gezegden Heer Koning en „ de wezentlyke vernietiging van zyn Parlement, door de dispositie gepubliceerd by de Lit de Justice, zo blyft ons niets overig, dan zyne Majesteit te smeken, den *Tytel van eene bediening* „ na zig te neemen, waar van den dienst en plicht ons reets ontnomen is. Ingevolgen van dien, stellen wy, door deeze tegenwoordige, aan den gezegden Heer Koning wederom ter hand, „ de *Staten* en officien van *Presidenten* en *Raadsheeren* van zyn „ *Parlement*: wy hebben dit getekend in het Paleis, op den gezegden dag, den 13 December 1756.

Deeze nederlegging der bedieningen, getekend door 160 Leden, wierd aanstonds gebragt by den eersten President, die, gedurende de deliberatien, uit de vergadering vertrokken was; en dewyl hy dezelve niet begeerde aan te neemen; zo ging men dezelve aan den Cancelier ter hand stellen, die de zelve des anderen daags aan den Koning overgaf. Na dien tyd is den dienst in het Paleis geheel opgehouden; en de voornaamste Leden maken de nodige schikkingen in hunne huisselyke zaken, niets anders verwagtende dan gevangen gezet of door bannissementen verstrooid te zullen worden. Terwyl men dit afwagt, is het niet twyffelachtig, dat dit veel invloed zal hebben op de andere Opper en Lager Regtsbanken. De loop der der Justitie opgehouden zynde zo is het te vrezen dat overal verwarringen zullen ontstaan.

De Jezuiten, en hunnen aanhang, steeken nu de neus stoutmoedig in de lucht; de gebanne Aartsbisschop van Parys zal op Kersmis de groote Misse in de Hoofdkerk van deze Stad komen celebreeren, en vervolgens in het Aartsbisschoplyk Paleis zyn verblyf houden.

Meii

Men kan de droefheid, en de neerslagtigheid uit de oogen der menschen lezen, die niet grooter konde zyn, zo het fransche Leger de nederlaag had geleden. Men hoord naauwelyks van den Oorlog spreken, en de Koning zal jaarlyks eenige Millioenen aan de Keizerinne Koninginne betalen, ter vervulling van zyne beloften, en de troepen by de hand houden, ter voorkoming van oproeren in zyn Ryk, en tot stuiting van de onderneeming zyner Vyanden.

NEDERLANDEN.

Yisselstein. Om deeze Stad, alwaar veele Renteniers komen wonen te doen floreren, heeft men aanmerkelyke premien belooft aan allen die zeekere onkosten zullen doen tot het bouwen en repareren van Huyzen binnen en buiten deeze Stad.

's Gravenhaage. Men heeft tyding ontfangen, dat het eerste Transport Hanoversche Troepen uit Engeland te Stade is aangekomen. Het geheele Stadhouderlyke Hof heeft de *optica Machanica* van den Heer *David de Fonseca* wezen bezigtigen. De doortogt der Oostenrykschе Troepen, uit de Nederlanden na Boheme, veel zwarigheid ontmoetende, zo hebben zy order ontfangen van niet voort te trekken. De Minister van Saxen heeft een Memorie aan Haar Hoog Mogende gepresenteerd, strekkende om de openbaar gemaakte bewyzen van den Koning van Polen te ontzenuwen. Van Oostende verneemd men, dat men aldaar en te Brugge zeer ongerust is geweest over eenige Engelsche Oorlogschepen, die voor Blankenberg gezien wierden, ook had men de drie aangehaalde Pruissische Vaartuigen verkogt, dog de lading aan de Eigenaars weder gegeven. De Staten Generaal hebben de vryheden, den 9 May 1750 verleend aan de Haringvissery, verlengd tot den eersten January 1760. By de Heren Staten van Holland en Westfriesland is verstaan dat zy, handel doende in waren den Impost Subject, die den eed hebben gehouden zullen worden als of zy die voor dit aanstaande Jaar vernieuwd hadden, dog die ze niet hebben gedaan moeten ze doen op eene boete van 200 gl. Den 29 November, is het volgende Placaat, na de byzondere Provintien en Steden verzonden.

„ DE *Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden*; Allen den geenen die deezen
„ zullen zien of hooren leezen, salut; Doen te weeten: Nademaal by erva-
„ ringe ondervonden word, dat meer en meer werd gepractiseert, dat grote quan-
„ titei-

" titeiten van Granen werden verkogt by die geenen die geen Granen, of geen zo-
" danige quantiteit als zy verkopen, in eigendom hebben, en dat daar door dezel-
" ve Granen merkelyk in prys zouden konnen ſtygeren.

" *Zoo is't*, dat Wy, om daar tegen te voorzien, goedgevonden hebben te in-
" tercideeren en te verbieden, zoo als wy intercideeren en verbieden by deezen,
" dat niemand nog voor zichzelven, nog voor zyn Meeſters, zig zal vervorderen
" eenige Tarwe, Rogge, Gerſte, Spelte, Haver, Boekweit, Erweten of Boonen
" te verkoopen, dan voor zoo veel hy of zyn Meeſter daar van effective ten tyde
" van de Verkoopinge heeft, en in eigendom bezit, dewelke ook aanſtonds zul-
" len moeten worden gelevert: Verbiedende abſolutelyk alle Verkopingen op tyd,
" en die men op die partyen noemt; des zoo zal het vry ſtaan de Graanen, die ie-
" mand buiten 's Lands op de plaatze zyner reſidentie, of van de Contracte mogte
" hebben, te Verkoopen, mits dat den eigendom aanſtonds zal moeten overgaan
" en de riſico zoo van de Zee als anders komen tot laſten van den Kooper: Dat ook
" niemand van een ander, die hy zal weeten zoodanige Graanen niet te hebben,
" zal vermogen te koopen; alles en een ieder point van het geene voorſz. is, op
" pœne van te verbeuren de waardye van de verkogte of gekogte Graanen, en
" en daarenboven een boete van drie duizend Guldens, en dat zoodanige Contrac-
" ten van koop en verkoop van Granen, die men niet heeft, als meede die op tyd
" verkogt worden, en die men optie partyen noemd, zullen worden gehouden
" voor invalide en van onwaarden, zonder dat daarop recht zal mogen worden ge-
" daan, of die t'eeniger tyd zullen mogen werden voltrokken, onaangezien by de
" Contractanten aan dit Ons Plakaat ſpecialyk mogte weezen gerenuntieert: Dat
" ook geene Makelaars; Notariſſen of andere Perſoonen, over zoodanige Con-
" tracten zullen mogen ſtaan, noch die coucheeren of inſtellen, alles op pœne van
" duizend Guldens boven de privatie van hare Officien; en alzoo veele queſtien en
" moeijelykheden zouden kunnen ontſtaan over de preſtatie en voldoeninge van zo-
" danige Contracten, voor dato van dit plakkaat gemaakt en aangegaan.

" *Zoo is't*, dat Wy, tot wegneeming en voorkominge van dezelve queſtien en
" verſchillen, goedgevonden hebben te ordonneeren en ſtatueeren, zoo als wy
" ordonneeren en ſtatueeren by deeze, dat de Verkoopers in zodanige Contracten
" op tyd, niet gehouden zullen weezen, dezelve effectivelyk te leveren; maar
" dat de Verkoopers zullen mogen volſtaan met de betalinge van de helfte van de
" ſomme, dewelke het different maakt tuſſchen de prys, in de voorſchreeve Con-
" tracten uitgedrukt, en de prys, waar op de Graanen en verdere Specien zyn ge-
" weeſt ten tyde van dit Ons Plakaat, volgens de Pryscourant, daar van zynde, &c.

Den 29 *December* is de Raad van Staaten *en Corps* met haare Koninglyke Hoogheid de Vrouwe Gouvernante ter Vergadering van haar Hoog Mog overgebragt, en de Petite en Staat van Oorlog voor het aanſtaande Jaar 1757. De Prins van Naſſau Weilburg ſtaat eerſtdaags na Duitsland te vertrekken, om tegens de aanſtaande Verjaardag van zyne Doorluchtige Hoogheid den Prins Erfſtadhouder alhier te reverteeren.

Delft, De Heer *Johannes van der Wall*, A. L. M. en Ph. D. aangeſteld zynde tot Lector van de Natuur-, Wis- en Sterrekunde, heeft die bediening aanvaert door eene geleerde Redenvoering over die ſtoffe.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

20 *November*. Had men te Malta, des morgens ten 9 Uuren, een zware Aardbeving en Waterberoering.

22 *dito*. Was'er te Napels een Aardbeving, en in de Haven van Manfredonia, wierd een groot Schip met Volk en Lading ingezwolgen.

28 *dito*. Van dezen dag tot den 9 December, heeft men dagelyks schuddingen van een Aardbeving te Lissabon en omleggende plaatsen gevoeld.

1 *December*. *A. te Lintelo* J. Z., is aangesteld tot Controlleur der Convoyen en Licenten te Doesburg.

dito. is aangesteld tot ordinair Capitein ter Zee, *Lodewyk Grave van Byland*, en tot extraordinaris Raad *Evert Frans van Beetraade*, by 't Collegie te Amsterdam.

dito. lag den Prins van *Nassau Usingen*, als Colonel en Capitein, by vernieuwing in persoon den eed af.

3 *dito*, wierd tot Bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie ter kamer Amsterdam, geëligeerd d'Ed. Achtb. Heer *Thomas van Son Jansz.*, Schepen &c.

dito. is *Amandus*, Bisschop en Abt van Fulda, oud 72 jaren, aldaar overleden.

6 *dito*. Is door de Vrouwe Gouvernante aangesteld, Mr. *Anthoni François Godin*, Heer van Cockengen, Oud Burgemeester te Utrecht; tot Medelid der Heere Geëligeerden of Ridderschap, representerende het eerste Lid van den Staat van Utrecht; en Mr. *Jan Willem van Musschenbroek*, tot Raad in de Vroedschap aldaar.

dito. Te Rotterdam is benoemd Mr. *Dirk Cornelis van der Staal*, om met Mai aanstaande sessie te neemen in 't Collegie van gecommitteerden Raden van Holland.

dito. stierf te Mechelen *Eugenius Joseph d'Olmen*, Baron van Poederlé, president van den groten Raad aldaar.

8 *December*. Is de Keizerinne Koninginne te Weenen, bevallen van een vyfden Aartshertog, genaamd *Maximiliaan, François, Xaverius, Joseph, Jan, Anthony, Wenceslaus*.

11 *dito*. stierf te Weenen, de Keizerinne Douariere van *Karel* de VII, Keizer en Keurvorst van Beyeren, oud 57 jaren.

12 *dito*. stierf te Londen in de gevankenis van 's Konings Bank, de Baron van Neuhof, Koning van Corsica.

16 *dito*. is te Schiedam overleden Mr. *Gualtherus Simon Hulsbout*, Oud Schepen en Commies van 's Lands Magazynen te Helvoetsluis.

19 *dito*. Is te Middelburg door het *Collegium Qualificatum*, beroepen Dom. *Simon Boitet*, Predikant te Maarsen.

24 *dito*. Is te Alkmaar uit een overgeleverde nomminatie door Haar Koninglyke Hoogheid de Princes Gouvernante geëligeerd tot Burgemeesteren de Ed. Groot Agtb. Heeren Mr. *Emanuel Ras*, *Carel de Dieu*, Jonkheer *Jacob van Cats*, Heer van Cats, Coulster, Heylo en Oesdom, Vryheer van Veenhuysen, en Mr. *Aris van der Mieden*. Tot Scheepenen de Wel Ed. Agtb. Heeren Mr. *Hendrik Adriaan Daey*, Jonkheer *Gerrit Martyn du Tour*, Mr. *Arent Jan van den Steen*, *Jan Frederik de Mey*, *Pieter de Fremery*, Mr. *Anthonie van Westhoven*, en Mr. *Samuel van der Straaten*. Tot Scheepenen Commissarissen de Ed. Wel-Agtb. Heeren Mr. *Hendrik Adriaan Daey*, Jonkheer *Gerrit Martyn du Tour*, en Mr. *Arent Jan van den Steen*. En tot Thesaurier de Wel Edele Gestrenge Heer Mr. *Pieter Ouwens*.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 18de *November* 1756. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Donderdag, den 18 November.

Jan Ryswyk.
Elsabeth Dankbaar, Huisvrouw van Steven Rutgers.
Maria Catharina Boutelman, Weduwe van Jan Hendrik de Wit.

Vrydag, den 19 dito.

Jacomina van Limburgh.
Jannitje de Munck, Weduwe Jan van Harlingen.
Catharina Rôbol, Jongste Dogter van Franciscus Rôbol.
Jannetje Langenhoff.
Cornelia Elout, Wed: Hendrik Bos.
Susanna Haas.

Saturdag, den 20 dito.

Antoinette Ferriere, Dogter van Gabriël Ferriere.
Guliana Hagen, Weduwe van David Hendrik Arens.
Eva Palm, Huisvrouw van Willem Vriesekolk.

Maandag, den 22 dito.

Abraham Vos.
Margareta Schouten, Weduwe van Joris van der Valk.
Henricus Smit.
Cornelis Valk.
Cornelis van Rietschooren.
Christina Teunemans, Laatst Wed: van Pieter van Halmael.
Jan Roding, *Diamant Slyper.*

Dingsdag, den 23 dito.

Jan Bouwmeester.
Christoffel Timmerman.
Geesje Eppink, Wed: Pieter Muts.
Abigaël Peereboom, Huisvrouw van Jacob Soutman.

Woensdag, den 24 dito.

Jan Boekholt.

Donderdag, den 25 dito.

Frans van Neck.
Simon Ronzieres.
Maria Kashof.

Vrydag, den 26 dito.

Theodorus Brooks, *Notaris.*
Sara de Haas, Huisvrouw van Harman Hesseling.
Opie van der Linde, Weduwe Dirk van Eysen.
Maria van Bos, Huisvrouw van Antony Aardewyn.
Anna Sondag, Huisvrouw van Gerrit de Helt.
Sara Ardinoys, Huisvrouw van Jan Hooykaas.
Jacomina Meermans.

Saturdag, den 27 dito.

Herman Berens.
Alida Huybregts.

Maandag, den 29 dito.

Jelle Verschuur.
Engeltje Bruyning, Weduwe van Hendrik Burgerink.

Dingsdag, den 30 dito.

Maria van Roma, Huisvrouw van Jan de Grys.
Johanna van Arckel, Weduwe van Harmanus Swart.
Anna Mulder, Huisvrouw van Jan Lemkes.

Woensdag, den eersten December 1756.

Alexander Charles du Nant, *Bedienaar des Goddelyken Woords, in de Walsche Gemeente, tot Vere.*
Everard Hollingerus.
Geertruy Stempel, laatst Weduwe van Pieter Meester.
Tryntje Mooy, Huisvrouw van David de Breuill, *Mr. Horlogiemaker.*
Arriaantje van Blankenburg, Huisvrouw van Vincent Bardewits.
Jan Dirk Fruydenberg.

Donderdag, *den* 2 *dito*.

Geertruy Schryvers, Huisvrouw van Pieter van Eldart, *Mr Mandemaker*.

Johan George Berlebach.

Jan Kistemaker, *Distelateur*.

Vrydag, *den* 3 *dito*.

Catharina Beaune, Weduwe Henricus Langenes, *in zyn Leven Bedie naar des Goddelyken Woords*.

Maria Green, Huisvrouw van Edward Allcock.

Christina Roos, Weduwe Jacob Vos.

Tryntje Struys, Huisvrouw van Jan de Warm.

Antony Noording, *Mr. Broodbakker*.

Catharina Verley, *Bejaarde Dogter*

Saturdag, *den* 4 *dito*.

Isabella Francisca Bouwers, Weduwe van Arnoldus Johannes Staal.

Johanna de Ruyter, Wed. Huybert Kien

Maria Anna van Westerloo, Huisvrouw van Egidius van Cranenburg

Elisabeth Poppinga; Huisvrouw van Jan Jacob Blang.

Abraham van Houten.

Maandag, *den* 6 *dito*

Johannes Wilkens.

Anna Sebilla van Buuren, Huisvr. van Cornelis Groepink, *Boekverkooper*.

Maria Catharina Magirus, Huisvrouw van Jacobus Peykeren.

Wyna Kroese, Huisvrouw van Abraham Vallet.

Hendrik Koster.

Dingsdag, *den* 7 *dito*.

Cornelia Giesenbier.

Maria Boom.

Harmen Wiglaar, *Mr. Timmerman*.

Woensdag, *den* 8 *dito*.

Jan van Ansen.

Magdalena Elisabet Eteldorp, Huisvrouw van Salomon Robyn.

Donderdag, *den* 9 *dito*.

Fredrik Jacobs, *Wynkooper*.

Vrydag, *den* 10 *dito*.

Jan Martin Klein, *Geweesene Predikant te Suriname*.

Gysbertje van Ommeren, Weduwe van Gysbert Jager.

Saturdag, *den* 11 *dito*.

Jacobus Conynenberg.

Barent van Beek, Oudste Zoon van Gerrit van Beek.

Maandag, *den* 13 *dito*.

Johanna Loofs, Huisvrouw van Nicolaas van der Biet.

Alida Bredeman.

Marie Jeanne Douffet, Weduwe van Isaac Bocquet.

Dingsdag, *den* 14 *dito*.

Pieter Kalk, *Turfdraager*.

Woensdag, *den* 15 *dito*.

Catharina Cloes, Weduwe van Nicolaas Beuman.

Carel Anthony Hoogkerken.

Anthoni van Ommen.

Donderdag, *den* 16 *dito*.

Jean Daniel Bergmann.

Hendrik Dringenberg.

Gerrit Tekelenburg.

Johannes Josephus Pogge.

Anna Luysink. Weduwe van Arent Ingenasius Geers.

Vrydag, *den* 17 *dito*.

Anna de Graaf, Weduwe van Roelof Wesseling.

Saturdag, *den* 18 *dito*.

Jacobus van Hoogstraaten.

Baltus Domburg, *Koornmeeter*.

Zondag, *den* 19 *dito*.

Hendrik van Aggelen, *Kruyer*.

Adam Oostendorp, *Mr. Warmoesier*

Jannetje de Rooy, Weduwe van Jan Roding.

Diliana Goesdorp, Weduwe van Willem Ruys.

Maandag, *den* 20 *dito*.

Magdelaine Juran.

Wy-

Wynand de Roever.
Marretje Leeuwendal, Huisvrouw van Aarnout Steenweg.
Maria Hasselkus, laatst Weduwe van Christoffel Muller.
Josiena van de Winkel.
Laurens Haagmans.
Dingsdag, den 21 December.
Maria Cloppenburg, Huisvrouw van Pieter Willem van Lankeren.
Geertruy Anna de Vrolik, *Jongste Dogter* van Dirk de Vrolik.
Pierre le Page.
Gerritje van Gaalen, *Bejaarde Dogter.*
Jan Pietersz. Behouwenoever, *Schuytevoerder.*
Marieke van der Huer, Bejaarde Dogter van Wylen Barent van der Huer.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, in 't Oude Zyds Heeren Logement den *6 December* 1756. Verkogt, deeze volgende Perceelen; en hebben mogen gelden.

Buiten-Plaats (*Adriaan de Stoppelaar*, Een), genaamt Kooprust, nevens drie Kampen Weyland voor en agter de Plaats, in de Slooterdyker Meer, *f* 5400, in slag 200, opgehouden.
Kalverstraat (*Arnoldus van Sprang* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve in de), naast de Roomsche Kerk het Boompje, *f* 3700, in slag *f* 300. verkogt.
Keyzersgragt (*Jan Kwiks*, *Hillebrand Smit* en *Leendert Hoop*, Vier Vyfde Part in een Huys en Erve op de), tusschen de Westermarkt en Lelygragt, *f* 3825. verkogt.
Negelantierstraat (*Arnoldus van Sprang* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve in de), Zuydzy, *f* 650, in slag *f* 150. verkogt.
Onbekende Gragt (Dezelve, De Helft in Een Huys en Erve op de), by de Stads Timmertuyn. *f* 1400, in slag *f* 50. verkogt.
Passeerderstraat (*Johannes Boll*, Een Huys Achterhuys en Erve in de), *f* 1500, in slag *f* 20, opgehouden.
Passeerderstraat (dezelve, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in de), *f* 2400, in slag *f* 20, opgehouden.
Prinsen of middel Eyland (*Adriaan de Stoppelaar*, Een Pakhuys, genaamt de Star, met deszelfs Lootzen, genaamd de drie Graauwe Haringen, daar voor op de Wal, op het), in het Park A. *f* 4450, in slag *f* 100. verkogt.
Warmoesstraat (*Jan Kwikx*, *Hillebrand Smit* en *Leendert Hoop*, Een Huys en Erve met zyn Achterhuys en Erven, in de), in en op de hoek van de Haantjeshoeksteeg. *f* 2350, in slag 35. verkogt.

Deeze onderstaande Perceelen zyn verkogt, den 13 December.

Angelierstraat (*Hendrik Hoepeling* en *Hendrik Sluyter*, Een Huys en Erve in de), by de Baangragt, over de Madelievestraat. *f* 1225.
Brouwersgragt (*Nicolaas Bremer* en *Adriaan de Haas*, Een Huys en Erve op de), tusschen de Keisers en Princegragt, daar de *Buys* in de Gevel staat, *f* 5000 in slag *f* 650 verkogt.

Fluweele Burgwal *Jan van der Streng*, Een Huys en Erve op de), by de Armsteeg. *f* 5000 in slag *f* 200 verkogt.

Fluweele Burgwal (Dezelve. Een Huys en Erve op de), op de hoek van 't Plyn van de Vleesch hal, of Wortelenmarkt. *f* 7500, in slag *f* 1000 verkogt.

Heeregragt (*Jan en Dirk van Wattens*, Een Huis en Erve op de), benoorden de Wolvestraat, *f* 16100, in slag *f* 500, opgehouden.

Huismans Woning (*Jan van der Streng*, Een), Koestal en verder Getimmerte, met het Land, aan de Veendyk of Amsterveense Weg, en nog een Weerland aan dezelve Weg, naast de Hofsteede het *Torentje*, te zamen groot binnensdyks omtrent 33 Morgen. *f* 7500: in slag *f* 300: verkogt.

Huismans Woning (*Dezelve*, Een), Koestal en verder Getimmerte, met het Land, geleegen aan de Veendyk, of Amsterveense Weg, in bovengemelde Polder, benevens het Land, genaamt *Het Klokke Land*, groot omtrent 35 Morgen. *f* 5000: in slag *f* 400: verkogt.

Kalverstraat (*Hendrik Laarman*, Een Sesde Part in een Huis en Erve, in de), op de hoek van de Watersteeg, *f* 1100. in slag *f* 100, verkogt.

Korsjessteeg (*Hendrik Hoepeling* en *Hendrik Sluyter*, Een Huis en Erve in de), op de hoek van de Teerketelsteeg, *f* 2550, in slag *f* 300. verk.

Land (Dezelve, Omtrent 22 Morgen), onder de Gerechte van Sparrewoude, even agter het eerste Tolhek van Haarlem. *f* 1000: in slag *f* 200: verkogt.

Nieuwendyk (*Harmanus Roosendaal*, Een Huis en Erve op de), tussen de Mandemakers en Vrouwesteegen, *f* 5100, in slag *f* 1400, opgeh.

Oude Schans (*Jan van Wattens*, *Anthony Christiaan Muller* en *Dirk van Wattens*, Een Huis en Erve op de), Zuydzy, *f* 2650, in slag *f* 275. verk.

Roozegragt (*Nicolaas Bremer* en *Adriaan de Haas*, Drie Huisjes en Erven, nevens den anderen, in een Koop, op de), zuidzy, in de Princegang. *f* 325: in slag *f* 20: verkogt.

Vissteeg (*Jan van Wattens*, *Anthony Christiaan Muller* en *Dirk van Wattens*, Een Huis en Erve, in de) *f* 3000: in slag *f* 50: verkogt.

Weerland (*Jan van der Streng*, Een), buiten de Leidse Poort, aan de Buiten Singel, naast het Sandpad, groot 6 Morgen 290 Roeden. *f* 4050: in slag *f* 125 verkogt.

Weerland (Dezelve, Een), geleegen aan dezelve Stads Buiten Singel, groot 2 Morgen 312 Roeden. *f* 2475: in slag *f* 150: verkogt.

De onderstaande Perceelen zyn den 20 December 1756. geveild.

Armsteeg (*Jan van Ryssen* en *Arnoldus van Sprang*, Een Huis en Erve in d (Oudezyds). *f* 4025: in slag *f* 6: verkogt

Binnen-Amstel, (*Coenraad Hoeneker*, *Willem Brambach*, *Joannes Kluft* en *Harmanus Roosendaal*, Een Huis en Erve van de, Oostzy, van tusschen de Keysersgraft en Kerkstraat. *f* 12000: in slag *f* 500. verkogt.

Blomgragt (*Johannes Rietveld*, Twee Huysjes en Erven of wel een

Huys-

Huysje en Loots in een Koop op de), Zuydzy, in de Fortuyne Gang. *f*575: verkogt.

Buytenplaats (*Coenraad Hoeneker*, *Willem Brambach*, *Johannes Kluft* en *Harmanus Roosendaal*, Een), met desselfs Heeren Huysinge, Huysmans Wooninge, Koe en Paardestallen; mitsgaders 25 Morgen Land, aan de overzyde van den Amstel over Kalfjeslaan of Kleyne Loopveld. *f*8150: in slag 40: verkogt.

Heeregragt (Dezelve, Een Huys een Erve op de), Oostzy, benoorden de Vyselstraat *f*47800: in slag *f*8000: verkogt.

Kerkstraat (Dezelve; Een Koetshuis Paardestal en Erve in de), tusschen den Amstel en Weesperstraat. *f*4000: in slag *f*200 verkogt.

Keysersgragt (Dezelve, Een Huys en Erve met desselfs Koetshuys en Paardestal op de), Oostzy, benoorden de Reguliersgragt. *f*28900: in slag. *f*200: verkogt.

Keysersgragt (Dezelve, Hondert Drie-en-Twintigste Tweehondert Vyftigste Portien in de vyf Pakhuysen en Erven op de), by de Brouwersgragt genaamt de Groenlandse Pakhuysen. *f*6000: in slag *f*700: verkogt.

Langestraat (Dezelve, Een Huis en Erve in de), by de Korsjessteeg. *f*2025: in slag *f*600: verkogt.

Lindegragt *Jan van Ryssen* en *Arnoldus van Sprang*, Een huis en Erve op de), Zuidzy. by de Brouwersgragt. *f*1900: in slag 100: verkogt.

Oude Braak (*Jan Kwikx* en *Pieter de Hoen*, Twee Derdeparten in een Huys, Achterhuis en Erve op de), over de Hopmarkt. *f*375: in slag *f*225: verkogt.

Oudenbrugsteeg (*Jan Beudeker*, *Hendrik Laarman* en *Thomas van Lingen*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Warmoesstraat en Oudenbrug. *f*2200: in slag *f*275: verkogt.

Palmstraat (Dezelve, Een Pakhuis Woonhuys en Lootsen en hunne Erven in de Kromme), tusschen de Braak en Baangragt *f*525 in slag *f*10.

Realen Eiland (*Jan Kwikx* en *Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve op het), in de Taanstraat, Noordzy. *f*1250, in slag *f*40. verkogt.

Roeters Eyland (*Jan de Raad*, Een Huys en Erve op 't), op de Agtergragt, Zuidzy, over de Glasblasery. *f*2850: in slag *f*150: verkogt.

Servetsteeg (*Jan Schoonhoven* en *Hendrik van Veen*, Een Huys en Erve in de), *f*320: in slag *f*40: verkogt.

Steenhouwerssteeg (*Jan Kwikx* en *Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve in de), *f*1375: in slag *f*50: opgehouden.

Wetering (*Jan Schoonhoven* en *Hendrik van Veen*, Een Huys en Erve in derde) Dwarsstraat, L. No. 50. *f*2700: in slag *f*100: verkogt.

Een dito, L. No. 49. *f*2550, in slag *f*125.

Een dito, L. No. 48, *f*2500, in slag *f*10. verkogt.

Een dito, L. No. 47. *f*1625, verkogt.

Een dito. L. No. 45. in de Weteringstraat, *f*3025, in slag *f*90 verkogt.

Een dito, L. No. 44. in de tweede Dwarsstraat. *f*2525, in slag *f*275 verkogt.

We-

Wetering (*Jan Schoonhoven* en *Hendrik van Veen*, Een Huys en Erve in de tweede Dwarsstraat, L. No. 43. *f* 2350, in slag *f* 275, verkogt.

Een dito, L. No. 42. *f* 2700, verkogt.

Een dito, L. No. 41. *f* 2650, in slag *f* 40. verkogt.

Bloedstraat (*Jan van Wattens* en *Dirk van Wattens*, Een Huys en Erve in de), op de Oosterhoek van de Gordynsteeg. *f* 3250, in slag *f* 700 verkogt.

Looyersgragt (*Hilbrand Smit*, Een Achterhuys op de), in de Moerbeyen Gang. *f* 500, in slag *f* 1 verkogt.

Bataviersstraat (*Alle Alens*, Een Huys en Erve in de), Noordzy. *f* 1525, in slag *f* 100

Begynen (*Jan van der Streng*, *Dirk van Schorrenberg* en *Matthys van der Linden*, Een Huys en Erve agter de), *f* 7950, in slag *f* 6 opgehouden.

Blaauwstraat of Hol (*Benjamin de Bruyn*, *Cornelis Pullen*, *Jan Cloppenburg*, *Johannes Crommenie*, *Gerbert Rebel*, *Isaac van Eyk*, *Hilbrant Smit* en *François Romer Danielsz.*, Een Huis en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in de). *f* 2850, in slag *f* 70 verkogt.

Buytekant (Dezelve, Een Huis en Erve op de), tusschen de Kraansluys en Bantemerstraat, *f* 10300, in slag *f* 4000, verkogt.

Gasthuyssteeg (Dezelve, De Helft in een Huis en Erve in de), bezuyden het Stadhuys, *f* 2200, in slag *f* 700, opgehouden.

Heeregragt (Dezelve, Een Huis en Erve op de), Zuidzy, tusschen de Utrechtsestraat en Amstel, *f* 28000, in slag *f* 10000, opgehouden.

Keizersgragt (Dezelve, Een Huis en Erve op de), Oostzy, bezuyden de Huydestraat, *f* 7400, in slag *f* 375, verkogt.

Lelygragt (Dezelve, Een Huis en Erve op de), Noordzy, tusschen de Heere- en Keyzersgragt, *f* 7350, in slag *f* 700 verkogt.

Loyersstraat (Dezelve, Een Huis en Erve in de blinde), *f* 825, in slag *f* 20 verk.

Overtoom (Dezelve, Een derde Part in twee Huizen en Erven, onder een Dak, en een derde Part in een Huis en Erve, met een Achterhuis en Erve, zamen in een Koop, leggende aan den), in de Banne van Slooten, genaamt de Schelvis in de Aalbuurt. *f* 170, in slag *f* 30 opgehouden.

Reguliersgagt (Dezelve, Een Huis en Erve op de), Oostzy, tusschen de Keysersgragt en Kerkstraat. *f* 10700, in slag *f* 1200 verkogt.

Een Huis en Erve naast en benoorden 't laastgemelde Perceel. *f* 7400, in slag *f* 2000

Warmoesstraat (Dezelve, de Helft in een Huis en Erve in de), over de St. Janstraat, *f* 3600, in slag *f* 10, opgehouden.

Brouwersgragt (*Gerbert Rebel* en *Christiaan Menssendyk*, Een Huis en Erve op de), Noordzy, by de Wagestraat. *f* 3000, in slag *f* 50 verkogt.

Roosestraat (Dezelve, Een Huis en Erve in de), Zuidzy, by de tweede Dwarsstraat. *f* 1250, verkogt.

Nes (*Jan Cloppenburg* en *Gerard Keun*, Een Huys en Erve, in de), bezuyden 't Hoekhuis van de Halsteeg. *f* 4800 in slag *f* 150 opgehouden.

Prinsestraat (*Jan Carel Bractearius* en *Cornelis van Ophoven*, Een Huys en Erve in de), *f* 2400, in slag *f* 200 opgehouden.

Roosegragt (*Isaac van Eyk* en *Barent van Bellecum*, Een Huis, Achterhuis en Erve op de), Zuydzy, by de Prinsegragt. *f* 3425, in slag *f* 8 verkogt.

Utrechtsestraat (*Pieter Scheltema* en *Bernardus de Bosch*, De Helft in een Huis en Erve op de), Westzy, tusschen de Heere en Keysersgragt. *f* 3450, in slag *f* 100

Weesper Poort (*Willem van Otterloo* en *Gerard Keun*, Een Derdepart in een Huis en Erve buyten de), *f* 825, in slag *f* 175, verkogt.

Ygragt (*Jan Staats* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve op de), tusschen de Foely en Peeperstraat. *f* 8300, in slag *f* 1600 verkogt.

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS.
EERSTE DEEL.

R E G I S T E R.

DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er aanmerkenswaardig, jeder Maand, in EUROPA is voorgevallen, nevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN en accuraate LYSTEN van veele nuttige Zaaken, met de noodige Aanmerkingen, &c.

TWEEDE DEEL.
AGT STUKKEN.

Van January tot Juny 1757.

Vercierd met *Koopere Plaaten.*

TE AMSTERDAM,

By BERNARDUS MOURIK, Boekverkooper in de Nes, 1757.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand JANUARY 1757.

INLEIDING.

WY vinden met den aanvang van dit begonne Jaar, (waar in wy den Vaderlanderen alle voorſpoed en eene onſchadelyke Vrede te beleven wenſen!) eene verbazende verandering in de zaken van Staat en Oorlog, en wel byzonder in de laatſten. Zy die voor den verloop van 6 maanden als ledige beſchouwers den kryg zagen beginnen tuſſen de twiſtende *Britten* en *Francen*, ziet men tans vertonen den hooftrol op het bloedig Toneel van *Mars* in *Europe*, terwyl d'eerſte hooftvertoners ſlechts den by-rol in die yzere Schouwplaats ſchynen te hebben aangenomen. *Duitsland*, dat ongeluckige *Duitsland*! dat met dezen Oorlog of weinig of niets ſcheen te doen te hebbe, is 'er bereids gedeeldelyk en ſtaat 'er volkomen wederom de Vertoonplaats af te worden. Veelen Schryven dit toe aan de veranderde maatregelen van den Huiſe *Ooſtenryk*, waar door men ſteld verbroken te zyn d'oude *Balance* van de Chriſtenheid. Den zo moedigen als doorzichtigen Koning in *Pruiſſen Frederik*, met zo veel recht gebynaamt den Groote, zegt men, en door deze handelwyze en door d'ondekte lagen hem gelegt, genooddwangt te zyn geweeſt zyne Vyanden op en voor te komen, als een verſtandig man betaamt, voor en alëer hy van dezelven overvallen werd. Men heeft hem aan 't hooft van een ontzachlyk en wel geordent heir Saxen, ſchier in een ſtip des tyds, zien vermeeſteren; niet als een verbolgen Vyand, maar als eenen Vader der Volken, die ter behoeding van de zynen, zyne ondernemende Nâbuuren door de Wapenen poogt te brengen tot reden, niet te verderven. Slechts met een gedeelte van dat heir, heeft men hem vervolgens de veeltalige en vaſt verſchanſt liggende *Ooſtenrykſe* Krygsvolken, in *Boheme* by *Lowo-*

fits, zien verslaan, en de *Saxense* Legerbenden, in 't Gebergte over *Pirna* gelegen, zien gevangen nemen en ontwapenen; Koning *Augustus* van *Polen* en Keurvorst in *Saxen*, met *Oostenryk* dezelve lyn trechende, uit zyn Vaderlyke staten edelmoedigIyk met de zynen naar *Polen* latende verreizen, ofschoon dezen hem d'aangebodene vrede hadde afgeslagen. Om dit zyn doen, hoe rechtvaardig aan *Pruissense* zyde geacht, schynen eenigen der magtigste *Potentaten* van *Europe* dermate gebelgd te zyn, dat men ze tans onledig vind met het Harnas voor *Oostenryk* en *Saxen*, tegen hem aan te gespen, ondanks de verzoenig, aangeboden door Koning *Frederik*, die zig in zulk een ontzachlyken staat steld dat hy met de hem toegezegde hulp van *Engeland*, *Hanover*, *Denmarken enz.*, by d'opening van 't handzame voorjaar, zig vermogend genoeg zal bevinden, om, niet alleen verwerender, maar ook aanvallender wyze te voeren eenen Oorlog, die, zo den goeden Hemel hier tegen niet gelieft te voorzien, eene der wreedste en bloedigste staat te worden. Deze *Potentaten* zyn in 't byzonder die van *Rusland* en *Frankryk*, die, zo 't gerucht wil, hunne veelvuldige hulpbenden reeds te been brengen, ten einde vroegtydig te konnen by de hand zyn, en die zig verpligt achten dezen geweldigen stap te moeten doen tegen *Brandenburg*, uit hoofde van de Tractaten gesloten met *Oostenryk* en *Saxen*, enz.

Tussen d'*Engelsen* en *Francen* staan de zaken mede nog dermate verward, dat wel verre van dat zig eenigen schyn van bevrediging zoude opdoen, men in 't tegendeel met d'aangename voortyd, niets dan onaangename gebeurtenissen en bloedstortingen te wagten hebbe, inzonderheid in *America*, alwaar de laatsten, door eendragt, wakkerheid en goede voorzorg, zo veel gewonnen, als d'eersten, door tweedragt, slap en achteloosheid verloren hebben; om 't welke zowel daar als in *Europe* te verbeteren, d'*Engelsen* tans in wackere bezigheid zyn. Ter herstellinge der vry wat vervallene *Britse* zaken, zoude wel veel konnen toebrengen de huislyke oneenigheden, in *Frankryk* tans zodanig d'overhand nemende, dat daar van niet dan bittere gevolgen voor de *Francen* te wagten zyn.

De gewapende Koningen van *Spanje* en *Napels*, tacken van den Koninglyken *Francen* Huise *Bourbon*, staan oogenschynlyk eerlang d'onzydigheid te verlaten, en, om meer dan eene gewigtige reden, zig voor *Frankryk* tegen *Groot-Brittannië* te verklaren, te meer, daar tans geboren is de gelegenheid om gezamenerhand te konnen aanvallen

len het sterke *Gibraltar*, die drukkende *Engelse* doorn in de *Spaansche* voet, tot welkers uitrucking egter een zeer stevige nyptang nodig zal wezen.

De Staatkundigen verwagten dus, eenen genoegzaam algemeenen Oorlog in *Europe* te zien opstaan, onvermydelyk; daar wy hopen dat ons Gemenebest en andere d'uitbreedinge des Koophandels, meer dan d'uitzettinge der grensen beoogende Staaten, zig buiten zullen konnen houden.

Terwyl men in 't *Christenryk* alomme d'Oorlogstrompet hoort steken, hoord men in 't Hof des *Turksen Sultans*, zo 't gerugt wil, niet dan de lievelyke Vreede fluit galmen ten aanzien van 't verwarde *Europe*. 't Is wel waar, dat d'oorlogzugtige en op ryken buit vlammende *Janitsers*, gaarne op de stevige *Russen* enz. zoude los willen, maar hunnen Meester schynt tegen de grondregelen zyner meeste Voorvaderen, standvastig de Vreede te willen beleven met de *Christen Princen*. Wat hier van of waar of onwaar zy, moet den tyd, die meer doornen dan rozen schynt te wille baren, wel haast ontdecken.

Dit dus gezegt hebbende, treden wy tot ons gewoone verhaal; den *Lezer* 't volgende mededelende uit *Neederland*:

AZIA. *BATAVIA.* 2 *September* 1755.

Na het Vaderland zyn verlost, behoudens qualiteit en gagie, *Fredrik Christiaan Roemer*, koopm. en gewezen eerste carga op Cochim China, en *Carel Hendrik Rusthoven*, onder koopm., welkers plaats in de groote Winkel vervuld is door *G. C. van Schellebeek*; in plaats van *P. E. Hissink* is weder ter preuve tot overdrager in 't Guarnisoen Comp. aangesteld, *F. H. Wieneke*, van 't Eiland Ceilon is na Batavia verlost *D. W. van der Bruggen*, opper koopm. en *J: Barnewal*, Majoor, en gaat als hoofd der Militie daar na toe de Majoor *Ulrich Hemmingson*, en tot Dessave van Colombo aangesteld, de aldaar zynde opper koopm. *R: Cramer*, in plaats van *P. E. Schuttrup*, overleden; en tot Fiscaal aldaar *A. B. de Jongheere*, onder koopm. in plaats van *G. van Attenhoven* overleden; als mede *P. van der Spar*, onder koopm. tot Fiscaal van Jaffanapatnam, *Johan Hugonius* boekhouder tot Secretaris van de Justitie; *A. J. de Ley* onder koopm. tot koopm. en soldyboekhouder te Colombo, in plaats van *J. P. Visboom*, koopman *P. Spiering*; tot koopman en opperhoofd van Manaar *J. J. Blaauwestein* onder koopm. tot tweede Pakhuismeester te Colombo, *Gerrit de Vos*, boekhouder, tot onder koopm. en Secretaris van de

 poli-

politie te Punto Gale; *Godfried Sweepe*, Administrateur te Tutocoryn tot onder koopm., en tot dezelve qualiteit bevorderd *L. van der Spar*, Pakhuismeester te Jaffanapatnam, en *C. Frobus* Negotie overdrager te Gale; *F. Danens* bevestigd als Opperhoofd te Batticaloa; *H. Heune* van daar na Batavia verlost, en *M. van der Spar* in zyn plaats tot Fiscaal en Cassie r te Gale.

5 *dito*. Is *B. Visscher*, Vendumeester na Nederland verlost met den rang van oud Commandeur, en *H. Kronenberg*, Boekhouder op Suratte gevordert tot onder koopm. Ook wierd permissie verleend om na 't Vaderland te vertrekken, de Wed. van Mr. *Willem Bernard Albinus*, oud Gouverneur van Malacca. Op de Instantie van den Raad van Justitie is *J. D. van Clootwyk*, en *C. R. Webr*, Gouverneur en Secret. van de Justitie te Macassar, herwaards geapelleerd, behoudens Tractement en Gagie, en tot Gouverneur aangesteld *Roelof Blok* oud Directeur van den Chinesen handel; en *Willem Vrugt*, Capitein ter Zee tot Commandeur van de Retourvloot.

12 *dito*. Is *N. K. Kloekhoff*, Resident van Japare, behoudens qualiteit en gagie na Nederland verlost; aangesteld *P. Lysits*, Adjunct, tot eerste Bode van Heemraden van de Bataviſche Ommelanden, die vervangen word door *C. Pegthold*, Corporaal, en wierd aangelegd 't Schip *Oostbuizen* over Malacca na Bengale, en de Snaauw *de Wereld* over Malacca na Chormandel.

16 *dito*. Wierd *C. Tallé*, Luit. te Bantam na Nederland verlost.

23 *dito*. Is *M. C. Knigge*, behoudens qualiteit en gagie, van zyn dienst als Logie-Boekhouder ontslagen.

26 *dito*. Wierd *N. Keyzer* aangesteld, tot opper koopm. en hoofdadministrateur te Cochin, mitsgaders secunde van 't Mallebaarse commandement; *M. Bles* tot opperhoofd te Coilan; *J. G. Looten*, Secretaris van de politie te Colombo; en *H. S. Byl* Capitein Militair van Java, na Nederland verlost zynde, is gepermitteerd te Batavia te blyven nuliteren. Aangesteld in plaats van *R. van Zantweder* overleden, *P. Hofman* Meestersknegt, tot Baas der Boekhouders van de Logie, en *D. H. Westphal*, onder koopm, tot Fiscaal van de Retoervloot, en *G. Goudsberg* Boekhouder tot Secretaris; *P. van de Velde*, Burger, tot Boekhouder van de Diacony, en *Christiaan Bagman* wierd na Nederland verlost.

30 *dito*. Wierd *Jacob Wolf*, Lt., gevorderd tot Capt. Luit. en tot Retoerschepen, van de tweede bezending, geprojecteerd, de Sche-

pen::

pen: *Amelisweerd* voor Rotterdam, *Nieuw Vyver Vreugd* voor Zeeland, *Serei Salem* voor Rotterdam, *Huygewaard* voor Hoorn, *Persynenburg* voor Enkhuizen, en tot een Nafchip, om in April 1757 na Amfterdam te vertrekken, 't Schip *de Batavier*; en aangelegt, *Diemen* over Menado na Banda, en de *Anna* over die plaats na Ambon.

31 *dito*. Wierd *C. de Haan*, Opperftuurman geplaaft als Schipper op 't Schip de *Anna*, en in commando gefteld, *Egmond Colier* op 't Schip Voorburg, *G. Weller* Capt. Luit. weder op *Vredefteyn*, 't welk door 't vertrek van den Schipper *L. Cock*, met het in de ftraat Malacca vaft gezeten hebbende Schip *Sloten* na China, vacant geraakt is. Verder aangefteld, *Jan Krygsman*, Schipper, tot Equipagemeefter op Ambon, in plaats van *Hans Cooy*, Luit. die na Batavia ftond te komen; en Capt. *Jacob Buys* is in commando gefteld op de *Ouwerkerk*.

5 *October*. Is *G. van de Pol*, Luit. Collonel, benoemd tot hoofd van 's Comp. Militie in de Indiën, in plaats van de Heer *Convert*, Brigadier, na Nederland verloft; en weder herfteld *J. J. Feber*, Majoor onder de Infantery en *W. Huybrechts* Vendrig: geavanceerd *J. B. Rouffel*, Ritmeefter, tot Majoor, met den rang van Luit. Collonel wordende gefuccedeerd door *M. W. Bleeker*, Capt. Luit. met den Titel en rang als Majoor. Ook wierden de geaffumeerde Leden in den Achtb. Raad van Juftitie deezer Kafteels, Mr. *Maurits Theodorus Hilgers*, *Jean Francois de Ravallet*, *Anthony Everhard Meder*, Mr. *W. A. Alting*, en Mr. *Petrus Schik* geexcufeert; en *Joan Jacob Hartman*, Vendrig te Malacca wierd na Nederland verloft.

21 *dito*. Wierd *R. Hermensz*, met ftilftand van gagie, uit de Medicyns Winkel ontflagen; en als eerfte Adminiftrateur gefuccedeert door *C. Rofe*, onder koopman met de qualiteit van koopm. en als tweede, zal vervangen worden, door *J. de Vienne* Chirurgyn, in qualiteit van onder koopman.

NB. Dit zal vervolgd worden, zo dra 'er Nieuwe berichten van Batavia inkomen.

AFRICA. *Algiers*. De roofzieke *Algerynen*, hunne rekening niet vindende by den Waterkryg met de *Hollanders*, by wien zy wel kruit en loot, maar geen Buit konnen opdoen, beginnen den Oorlog wars en tot de herftelling der vreede geneigt te worden. Den *Dei* zelve heeft, door eenige gezegdens, niet onduidelyk te kenne gegeven, zulks zo wel met den *Keizer* als met welgemelde *Natie* te verlangen.

Zyn doen bevestigt de gissingen uit die gezegdens opgevat; aangezien by onlangs aan onzen *Consul* den Heer *Levett*, en aan die van den *Keizer* (beide by de verövering van *Tunis* door die van *Algiers*, gevangen genomen en vervolgens zeer hart behandeld geworden) heuselyk heeft toegestaan, den eersten, om met de zynen by den *Engelsen Consul* zyn intrek te nemen, en den tweeden, om zulks met zyn Huisgezin te mogen doen ten Huise van dien van *Deenmarken*. Ongeacht de hoop tot eene wenslyke vrede, die men door 't gemelde heeft opgevat gehad, verneemt men met leetzyn, dat die *Barbaarse* Buitzöekers wederom met een aantal Rooffchepen zyn verschenen naby de *Spaanse* kusten, alwaar bereeds een *Zweeds* Schip door hun is onderzögt geworden. Op de hoogte van *Kabo de Gates*, kruissen 7 stuks van hunne Kapers; die met den anderen 2500 Mannen voeren. Men vreest dat zy loeren op 't Convoy, 't geen 26 *Dec.* van *Marseille* is t'zeil gegaan; maar men hoopt, dat een kloek Oorlog-Schip, 't geen het zelve begeleid, genoeg bestand zal zyn om dat zeeschuimende *Canailje* af te weeren. Dezen Convoyer is het Schip *Veere*, gevoerd by den Capitein *Jan Stavorinus*.

America. De zaken der *Britten* in dit Werelddeel, gaan hoe langer te meer den kreeften gang, naar maate dat die der *Francen* voorspoediger worden. De laatsten hebben op d'eersten dezer dage veröverd het vaste Fort *Granville*, op de *Pensylvanise* grenzen liggende, en meer andere kleene verwinningen behaald; 't geen in dit Land, daar men maar Legertjes kan te velde brengen, vry veel uitdoet. Hunnen Veldheer den *Marquis de Montcalm*, dreigt en maakt zig gereed om den *Engelse* Generaal *Grave* van *Loudun*, op te komen, 't Fort *Eduard* aan te tasten, en eenige der Vyandlyke Landschappen, ja zelfs *Jamaique* t'overheeren: tot het welke ten minsten gedeeltelyk ten uitvoer te brengen, hy veelligt niet veel moeite zoude vinden, ingevalle zyne Tegenstreevers met geen verse hulp uit *Europe* gesterkt werden. 't *Americase* Volk, 't geen men noemt *Chiroquoisen*, dewelken nog onlangs een nieuw verbond met d'*Engelsen* hadden gesloten, zyn ook *Fransch-* of misschien eigenzelfgezind geworden; als hebbende het Fort, met hun goedvinden op hunnen bodem gebouwd door d'*Engelsen*, by verrassinge ingenomen, en by die gelegenheid vry wat wreedheden aangerigt. Ook zyn 12000 *Canadensen* en andere zogenaamde *Indianen*, eene goede *Artillery* by zig hebbende, in aantogt tegen de verzwakte *Britten*, die reikhalzende naar de hoognodige hulp uitzien.

Der

Den *Portugesen* Generaal *Gomez Freire*, de geschillen tussen zynen Meester en de Kroon *Spanje* over eenige Landschappen geresen, minlyk ter neder gelegt hebbende, en zullende bezit nemen van de 4 *Cantons*, hem in 't Land *Paraguay* afgestaan, werd daar in tegengestaan van het Heir der *Jesuiten*, welke Eerw. Paters, gekomen om 't Gelove voort te planten, aldaar een Koningryk voor eigen rekening hebben opgerigt. Dien kloeken Heer, zulks niet te lyden staande, kwam hen over zulks met zyne welgeordende Benden, dermate rauw op den Wolfsvage te storten, dat 'er de lappen afstoven, na een hartneckig gevegt, eene volkomene zege op zyne Vyanden behalende. Twee der Heeren *Jesuïten*, die den rol van Generaals speelden, heeft hy by die *Actie* gevangen gekregen en overgezonden naar *Portugal*, daar ze behoorden tot Ridders van den strop te worden verheven. De derde geschoorne Veldheer *P. Tommére* of *Pater Donder* genaamt, die een Troep van 600 wel afgerichte Mannen te Paarde gebood, is 't met de vlugt ontkomen, hoe naarstig en gezwind men hem ook agter de vodden heeft gezeten gehad, dat waarlyk jammer is! Een aantal *France* Officieren, waar van 'er d' Eerw. Broederschap veele in dienst houd, ter onderwyzing der *Indiaanse* Soldaten en ter stavinge van hun nieuw Koningryk, hebben door 't *Portugese* staal, de reize *ad Patres*, by deze gelegenheid onwillig aangenomen.

Te *Guadaloupe* en in *Martinique*, is zo hevig een tempeest geweest, dat by d'eerste plaats 30 Koopvaarders zyn vergaan, en 20 anderen in Zee weggedreven, en omtrent de laatste, 100 zo Schepen als mindere Vaartuigen, en daar onder 2 kloeke Kapers, met omtrent 1400 *France* Matrosen zyn te gronde gegaan enz., terwyl men te *S. Christopher* en andere *Engelse* Volkplantingen, van dien storm is onbeschadigt gebleven.

EUROPE, PORTUGAL. *Lissebon.* Sedert de laatste Aardschuddingen van den 4 tot 5 *Nov.*, zo in deeze Stad, als in de Steden *Colares*, *Cascaes*, *Cezimbra*, en omtrent *Kabo de Rocca Cintra*, met eenige schade en veel schriks gevoeld, is men hier van die verschrickende plage bevryd gebleven. Men schryft zulks met schyn van reden toe aan de nypende en hier ongewoone koude, die sedert het midden der gemelde maand is grasserende, en waar van d'oudste Luiden geen weergade zeggen gekend te hebben, hier te lande. Ondertussen is men op 's Konings bevel, wacker bezig met alle Voorraadhuisen op te vullen met Levensmiddelen, ter voedinge van de ruim 30000 Arbyders,

de-

dewelken met den voortyd een aanvang maken zullen met het herbouwen van deeze gedeeldtelyk door bovengemelde plage verwoeste Hoofdstad. 't Is eenen *Hollander*, die hier toe de Kalk zal leveren, ten pryse van 800 *Rees* per Mudde aan den Oven, of om 1200 *Rees* ter plaatse daar men ze bezigen moet. Den Koning heeft dien Ondernemer, met te rugstellinge van alle anderen, voor den tyd van 10 Jaaren vergunt de levering te doen, en vry van d'inkomende Rechten gesteld d'*Engelse* en *Luikse* steenkolen, die ter zyner onderneming vereist worden, op 't zien van de welgeslaagde proeve, die hy daar van heeft voortgebragt gehad; zynde hy tans werkzaam met Ovens enz., ten dien einde te doen vervaardigen.

De CARGA der 17 Koopvaarders van de *Portugese retour*-Vloot van *Rio de Janeiro*, op 8 *Nov.* voor deeze Hoofdstad aangeland, bestaat in 't volgende: 459,788,200 Rees *Stofgoud*, 139,850,178 Rees *Staafgoud*. 88 ps. *Tapanban-deelen*. 1887 *dito Krombouts*. 29 *dito Leggers*. 309 ps. *Affuitbouten*. 457 ps. *Planken*. 382 *Tapanban-duigen*, 185 *dito Planken*, en 56 *dito Pypduigen*: alles voor den *Koning*, en voor de *Particulieren* 't geen nu volgt, als: 2134,314,568 Rees *Gemunt goud*. 189,376,700 Rees *Staafgoud*. 2,785,600 Rees *Gewerkt Goud*. 142,698,468 Rees *Gemunt Goud buiten de Koffers*. 2020 *heele* en 727 *halve Kisten Suiker*. 632 *Broden Suiker*. 45996 *Huiden in 't hair*. 10617 *Bereide Huiden*. 2875 *dito halve tot Zoolleder*. 89 *Pypen* en 605 *vaten Natte Waren*. 644 *vaten dito Droge*. 77 *Ceroenen Lambege*. 1504 ps. *Elefantstanden*. 386 *Houten tot Raderen*. 245 *Planken*. 656 *Balken*. 24 *dito anderen*. 53 *Krombouts*. 45 *Balken tot Disselbomen*. 788 *Sparren*. 791 stukk. *Jacavanda hout*. 705 *dito Violet-hout*. 6210 *dito Verw-hout*. 429 packen *Walvisbaarden*. 34 *Kassen*, en 59 *Slaven* of *Negers*.

SPANJE. *Madrid*. Veel argwaan verwekt aan dit Hof het volgende, voorgevallen t'*Algezira*, een Vesting met een ruime en goede Haven aan 't *Nauw* van *Gibraltar* gelegen. De *France* Kapers, sedert eenigen tyd herwaarts hun werk gemaakt hebbende van deze Haven zig als tot een Roofnest te verkiezen, en van daar d'*Engelse* Koopvaarders te bespringen en zelfs van onder 't Kanon van *Gibraltar* schierlyk weg te haalen, stont dit den *Engelsen* van laatstgemelde Plaats niet langer te dulden. In 't laast van *Nov*. wederom een voorval van dien aart gebeurende, zond den in *Gibraltars* Baey met de *Britse* Vloot geankerde Admiraal *Hawke*, 25 wel bemande Sloepen uit naar *Algezira*, ten einde de daar opgebragte Prys zo d'*Engelsen* voorgeven, in 't vriendelyke te rugge te vragen, of zo de *Spanjaards* voorwenden, met geweld te hernemen, 't geen hemels breedte verschilt. Weiders zeggen d'eersten, dat den *Sp. Commandant*, hun gemelde verzoek op zo ee-

ne

ne laatdunkende wyze hadde afgeslagen, dat zy daar over waren genoodzaakt geworden geweld te gebruiken enz., en de laatsten, in alles het tegendeel. Wat hier ook van zy, dit is zeker, dat de gezegde Sloepen den Prys hebben hernomen en te *Gibraltar* herbragt gehad, en dat den *Sp. Commandant*, staande dat werk, op dezelven geweldig heeft doen vuuren, 't geen 43 *Engelsen* het leven heeft gekost, en ruim 100 anderen beladen met kwetsuuren. Gemelde Zeevoogd en *Mylord Tirawley*, *Gouverneur* van *Gibraltar*, hebben hier op een zeer ernstig Schryven aan den *Sp.* Stadvoogt doen afgaan, 't geen door dezen niet min ernsthaftig is beantwoord geworden, een ieder zyn zaak daar in verdedigende. Van d'eene en andre zyde is kennis gegeven van dit voorval, zo te *Londen* als te *Madrid*, in welke laatstgem. Hofstad men den *Engelsen* Afgezant Heer *Kene*, daar over vry wat hartig heeft aangesproken, die alles op de beste wyze zoekt te bemiddelen. Met reden is men benieuwt te weten, wat uiteinde deeze zaak zal erlangen. Ondertussen is *Mylord Tirawley*, sedert deze gebeurtenis wakker werkzaam met alle d'oude Batteryen van *Gibraltar*, naar de Zee uitziende, te doen verbeteren, met zwaar Geschut te beplanten, en dus in d'uitterste staat van tegenweer te stellen, latende ter meerdere zeekerheid, nog een nieuwe daarby aanleggen.

Een dusdanig voorval, is 'er ook geweest in den Haven van de *Sp.* Stad *Ceuta*, tegen over *Gibraltar*, in *Africa* of *Barbarië* liggende, alwaar den *Francen* Commissievaarder *Fabre de la Seine*, twee *Engelse* Koopvaarders, door hem van onder 't Geschut van *Gibraltar* vervoerd, hadde opgebragt, dewelken aldaar door d'*Engelsen* van laastgenoemde Vesting, mede met gewapende Sloepen zyn herövert geworden, niettegenstaande het *Spaanse* Kanon van *Ceuta* met dat van den Kaper wackerlyk op hun losdonderde. Dit by 't andere gevoegt, kan niet veel vriendschap baren.

ITALIË. *Rome*. Zyne H. de Paus, die dermate is ziek geweest, dat men hem reeds de Kerkgeregten in *articulo mortis* heeft toegediend, en voor hem het Gebed *pro Pontifice morti proximo* (voor den in doods nood zynde Paus) in alle Kerken te doen bevolen heeft gehad, is sedert 17 *Dec.* 1756, (een Dag by de R. Kerk met een witten steen te tekenen.) zodanig schierlyk in gezondheids beterschap toegenomen, dat men 'er van zeggen kan, dat dien schranderen Kerkvorst, als in een stip des tyds, van den oever des Doods is verrezen. Wy wensen dien verstandigen en wyzen Opper-Prelaat, nog een aantal levensjaren

toe, tot heil van zyne Kerke en ten besten van *Europe.* Den *Generaal* der *Jesuiten*, die den Paus geduurende deszelfs krankte beneven de *Cardinalen* enz., dagelyks heeft wezen bezoeken, heeft de *genereusiteit* gehad, van op het oogenblik dat men deszelfs dood was te gemoet ziende, aan Zyne H. te beloven 50000 Ziel-Missen, dewelken denklyk tans niet nodig zullen wezen. Of schoon geheel *Rome* enz., niet buiten reden van vreugde juicht, over de schier *miraculeuse* dagelyks toenemende herstelling van dien allerbesten Paus, die uit den doorl. Huise *Lambertini* van *Bologna*, herkoomstig is; zo beschouwd men egter d'allergrootste vreugdetekenen in de olyf kleurige wezens der *Operâs-Acteurs* en *Musiquanten*, en in de geblankette troniën der *Actrices*, *Zangeressen* en hunne *Entrepreneurs* of Opperbazen; en waarlyk, niet zonder daar toe te hebben eene gegrondste beweegoorzaak, aangezien hunne zo benodigde Kostwinning, by 's Kerkvaders afsterven stond te vallen in duigen als een onthoept vat, en niet wederom te worden samengebonden, voor dat men eenen anderen Paus ten Zetel hadde doen steigen, 't geen, aangemerkt de langdradigheid der Geestlyke Kuiperyen, zoude hebben konnen duuren een geruimen tyd, staande dewelke men geen handen en voeten eeten kan.

Napels. Der *Pruissen Consul*, in deze Hoofdstad verblyf houdende, heeft dezer dage ten Hove rechtvaardiglyk geklaagt gehad, over de kwaataartige handelwyze van den *Jesuietse* Pater *Pepe*, welk galachtig heerschap zig al een tyd lang bezig heeft gehouden, met in zyne ten Christlyk onderwys verordende Sermoenen, den Koning van *Pruissen* verontwaardigender wyze te bezwalken, 't geen dien Onruststpyper wel scherpelyk staat te worden verboden; zullende hem zo men acht gevoelig beduid worden, hoe strafbaar het is van Kroondragende en andere Hoofden met verachting te spreken, enz.; welk goed voorbeeld ook wel elders mogt worden nagevolgt.

Dit Ryk, *Europâs* verwarring beschouwende, wapent zig meer en meer, gelyk *Spanje*, vooral *Savoye* en veele anderen doen, volgens de loflyke spreuk: *Non molestate securus*, of; *schoon ongemoeit*, *zyt gewapent.* Dit schoone zeggen te volgen, geeft *ontzag*, hier tegen te doen, baart *verachting*, gelyk d'ondervinding leeraart.

Toen men den 16 *December* 1756 alhier tyding bekwam uit *Sicilië*, dat de vuurbrakende Berg *Ætna* aldaar, wederom hadde aangevangen vreezelyk te woeden, begon onzen *Vesuvius*, even als of 't een afgesproken zaak onder hun beide was geweest, mede dermate

gram

gram en beroerd te worden, dat geheel de Stad daar over in vreeze geraakten. Hy houd nog aan met schroomlyke vlammen, verduisterende rook, ongeloovelyk zwaare Steenbrokken, en overdekkend gruis zeer hoog ten ruimen keele ten Z.-W. uittewerpen onder een ysselyk gedommel, den Donder als nabauwende, enz. Den Abt *Mecatti*, die fins 1752, dien uitgever der onderaardse vuurstoffen alle zyne stoute uitspattingen gade slaat, zit 'er tans wederom agter heen, en tekent weel naarstig alle zyne geweldenaaryen aan, die wel eens volkomen openbaar mogten worden, wanneer den gemelden Heer Abt dezelven door den druk gemeen zal maken, gelyk men van hem verwagtende is. Aangezien dien kitteloorigen Berg niet te nauwkeurig wil in de kaart gekeken wezen, zo willen wy dien nauwkeurigen Heer gebeden hebben, tog altoos de Moeder der Wysheid aan zyne zyde te willen gedogen, op dat hem het ongeluk van *Plinius* niet wedervare.

Mevrouwe de Koninginne is getreden in de 9de Maand van heur Zwanger gaan: Wy wensen Haare Majesteit een welgeschapene Manlyke vrugt toe.

Florence. Staande de maand *Dec.*, is in 't N. van dit Groothertogdom zo een menigte Sneeuw gevallen tegen gewoonheid, dat het Aardryk daar van meer dan 7 voeten hoogte overdekt is: dit doet veelen met grond dugten tegen een overloop der Rivieren aan dien kant, wanneer die verstyfde Waterstoffe, door den Dooy tot heur eerste wezen zal ontbonden werden.

Corsica. De van de *Genuese* regering walgende en misnoegde Bewoners dezes Eilands, schynen weinig vreze over d'aankomst der *France* Hulptroepen aldaar, te voeden. Hunnen kloekhartigen Veldoverste en Hooft, den Generaal *Paoli*, is met geheel den Opper-Staatsraad, over 's Vryheids en 's Lands aangelegenheden, in deeze aan hun netelige tyds omstandigheden, te *Piétra-Alba*, *in Plenis* vergadert geweest; hebbende zy doen afkundigen eene aanmoedigende vermaning aan den Volke, dienende om het zelve eendragtig te houden by de Unie ter verdediging der dierbare Vryheid eens bezworen; en om hun gehart en slagvaardig te doen zyn tegen alle die genen, die dat onschatbare klynood hun zoude willen pogen t'ontroven. enz. Ook hadden zy van de Besluiten, ter algemene veiligheid in dien Raad van Staaten genomen en met Eeden gestaaft, *Authentique* Afschriften doen uitvaardigen aan de Volken der onderscheidene *Piéven* of Ge-

meenschappen, ten einde zulks alömme bekend en van vrugt zy. By gelegenheid dat wy tans van de *Corsise* zaken spreken, zal 't hier best-voeglyk zyn te melden, dat den Persoon die zy voor meer dan twee douzyn Jaren, tot hunnen Koning, by gebrek van een schitterende goude Kroon, met eene van krakende Lauwrieren gevlogten, onder de naam van *Theodorus* I, kroonden; op Zondag 11 *Dec.* 1756, in zyn Huis staande in de Capelstraat te *London*, ter ouderdomme van 67 Jaren overleden is, zonder dat men nog hoord dat 'er de *Corsen* eenige rouwe over bedryven; 't geen wat styf voorkoomt. Dien zwervenden Heer en niet onverstandigen Gelukzoeker, was een geboorne Baron van *Neuhoff*, ter Wereld gekomen A°. 1689 in *Westphale*. Hy, groot geworden en zyne Ouderen overleden zynde, bekwam een vry aanzienlyke *Westphaalse* Ervenis, dien hy, lugtig en kwistig van levenswyze zynde en hier en daar reizende, vry schierlyk onder de Luiden hielp, niets overig houdende dan veele schulden, die hy, steeds Baronneerende, nog dagelyks meerder maakten. Vervolgens kwam hy in *Corsica*, terwyl men daar bezig was met het *Genuese* juk af te schudden, alwaar hy zig onder die bruske Eilanders dus bemind wist te maken, dat ze hem, als gezegt is, eindelyk tot hunnen Koning en Veldheer aannamen. Of hy tot deeze onderneming door eenig Hof of Minister zy gekogt geweest of niet, hier aan ligt ons luttel gelegen, zullende het genoeg zyn dat men weete, dat dezelve wel een groot en goet begin, maar niet zodanig een einde hadde, alzo hem Geld ontbrak om dezelve door te zetten en zig staande te houden. Staande zyn Koningschap was hy eens t'*Amsteldam*, om eenige zaken zyns Ryks te verzorgen, als wanneer men hem aldaar om oude schuld in Gyzeling plakten, gerakende 'er niet weêr uit, voor of betaald of Borg gesteld te hebben. Hier na zyn wykplaats in *Engeland* nemende, huwde hy aldaar met de Klein-Dochter van den berugten *Ierſen* vicomte *Kilmarnok* Grave van *Lucan*, die hem ruim 3000 Pond St. aanbragt; welk Geld hy wel haast het voorige deed volgen, en toen zyne Huisvrouw dermate behandelde, dat die schone en jonge Dame van hartzeer gedrukt, onlangs daar aan kwam te sterven. Haaren Vader, dieswegen over den Winterkoning *Theodorus* met reden misnoegt, betrok hem in Rechten, 't geen van dien uitgang was, dat zyne *gedevaliseerde* Majesteit verwezen werd, om in 't Gevangenhuis van 's Konings Bank te zitten roesten. *Een gevangen Man word altoos bezwaard*, zegt men, en dus verging 't ook onzen *Corsicen* Vorst; want nauw-

nauwlyks had men hem daar agter de ſtevige traliën gezet, of een vliegend Legertje van Schuldeiſſers, die hy met zyn voorgewende aanſtaande grootheid hadde om den tuin geleid, kwam hem bezwaren, en dezelven niet konnende betalen, werd hy naar de Gevangenis de *Fleet*, om wanbetaling overgebragt. Hier liet men hem den tyd ter beſpiegeling van zyne voorige levensdagen, tot in 't voorſte van A°. 1756, als wanneer men hem, uit kragte van d'*Acte* ten behoeve van onmagtige Schuldenaars gepaſſeert, de gulde vryheid ſchonk; hebbende hy ſedert fatzoenlyk geleeft gehad van de *genereuſe* liefde gaven der *Britſe* Grooten, tot aan den tyd van zynen dood boven vermeld, waar in hy niet onberucht is ter ſchimmen gevaren.

VRANKRYK. *Parys*. Alle de beroeringen in dit Ryk gerezen over het gebodene van Z. M. in zyn *Lit de Juſtice*, onlangs gehouden, hebben eensklaps moeten plaats maken aan die, dewelken zyn voortgekomen uit de afſchuwelyke ondaad van eenen eere en deugdvergetene *Moorder*, die getragt heeft gehad om te brengen de gezalfde Perſoon des Konings *Lodewyk de* XV^de^, hebbende dat ongeval, volgens de echtſte berichten, zig in dezer voege toegedragen.

Het was op Woensdag den 5de *January* 1757, in den avond voor 't *Driekoningen-Feeſt*, dat hoogſtgemelde *Zyne Majeſteit*, vergezeld van Myn Heere den *Dauphin* zynen Zoon, van den Grave *de Brionne*, zynen Opperſtalmeeſter, en van den Hertog d'*Ayan* Kapitein zyner *Gardes* enz., ging vernemen naar de Gezondheids ſtaat van de Princeſſe zyne Dochter *Louiſa-Victoria*, die te *Verſailles* aan Verkoudheid onpaslyk was. Z. M. na een kortſtondig bezoek, een teder afſchyd van *Madame* genomen hebbende, wilde zig in zyn Karos gaan vervoegen, als van mening zynde zig naar zyn Luſtſlot *Triano*, niet wyd van *Verſailles* gelegen, te doen brengen. De Klok had ruim 5 uuren, toen dien Monarch, het Vertrek van de Princeſſe verlatende, ten dien einde zig naar beneden begaf, en vervolgens de bemarmerde en heerlyke Binnenplaats, gezegt *La Cour de Marbre*, paſſeerden, wordende begeleid van den *Prins-Dauphin* en van bovengemelde Heeren, en omgeven van zyne Lyfſchutten, ſtaatelyk het ontblote Geweer in de vuiſt voerende. Z. M. aldus tot omtrent zyn Karos by het Toorslicht genaderd zynde, kwam den met verontwaardiging gemelden Booswigt ten voorſchyn van tuſſchen de agterſte Raderen der Karoſſe, alwaar hy zig tot op dien tyd verborgen hadde gehouden, en, op den Koning tuſſen de Heeren toedringende, bragt hy dien Vorſt,

eer men zulks verhoeden konde, eenen vinnigen steek met een Mes of Pook toe in eene vandeszelfs zyden, die, van beneden naar boven tussen het Vel en de Ribben omtrent 4 vingeren diepte doorgaande, by geluk niet doodelyk was, komende d'uitterste punt van 't Moordgeweer op de 5 de Ribbe te stuiten. De Koning, zig eerder gestoten dan gewond gevoelende, wende zig naar de zyde van waar men Hem dit aandeed, en toen het uitgudsende Bloed ziende, gaf hy te kennen gekwest te zyn, tessens bevelende van zorge te dragen, voor den *Prins-Dauphin* en van den Ondader te grypen, niet te mishandelen, gelyk geschieden. Terwyl de daar by zynde Heeren Z. M. ondersteunden en naar binnen geleiden, hadden de Lyfwagten luttel werks met den moordadigen Deugeniet in hun geweld te bekomen, hy liet zig vangen, daar 'er genoegzame gelegenheid ter ontkoming was. Men wilde hem binden, maar hy gaf te verstaan dat zulks onnodig ware, aangezien hy had konnen, maar niet willen ontvlugten, enz. Men bragt hem dan ongebonden naar den Kerker in bewaring, daar hy wel vast gesloten en bewaakt werd.

Om wederom tot den gewonden Koning te keeren. Z. M. te Bedde gebragt zynde, biegten aan eenen der *Aelmisseniers*, die Hem d'*Absolutie* gaf enz., waar na men *sondeerde* en verbond de wonde, dewelke men met blydschap bevond als voorheen gemeld is geworden. De Heelmeesters deeden op bevel der *Doctoren*, vervolgens een Aderlating, die, of schoon van veel vrugt zynde, eenige uuren daar na herhaald werd, ten einde te meerder ruimte toe te brengen. Mevrouwe de Koninginne, Myn Heer den *Dauphin* met deszelfs Gemaalinne, en *Mesdames de France* zyne Zusters, waren treurende hier byjegenwoordig, blyvende in 't vertrek van den Koning geheel deez eerste nacht, die Z. M., schoon weinig slapende, vry gerust doorbragt; wordende des morgens om 10 uuren by 't afligten des verbands, de Wonde zeer wel staande en d'Opzwelling grootelyks geslonken bevonden. Sedert is Z. M. van tyd tot tyd beter geworden, en tans in zo verre hersteld, dat Hy niet dan een zeer korten tyd zal nodig hebben om te herkrygen de kragten, die Hy door d'aftapping des Bloeds heeft verloren gehad, zullende denklyk wel haast verschynen in 't openbaar, tot de grootste vreugde van Zyn Huis, en tot geen minder blydschap van Zyne Onderdanen, die, om Zyne herstelling den Hemel af te smeken, dagelyks tot berstens toe opvullen de Kerken, alwaar ten dien einde het *Venerabile* is ten toon gesteld, en byzondere Gebeden zyn ingerigt geworden. Myn Heer van *Conti* en d'andere Prin-

Princen van den Bloede, zyn onafſchydelyk by Z. M., ten einde Dezelve by te ſtaan en te dienen van hunnen wyzen raad in alle de tans voorvallende gewigtige zaken. Op den dag na 's Konings Ongeluk, heeft men alle de Schouwburgen en andere openbare Vermaakplaatſen doen ſluiten, zullende dezelven voor Z. M. volſlagene Herſtelling niet wederom worden geöpend. Men heeft ook onmiddelyk na 't gebeurde goede zorge gedragen gehad, van de Wagten in en om 't *Caſteel* van *Verſailles* zynde, ter verhoeding van meerder kwaats, te doen verdubbelen, en bevolen acht te geven op alle, en by den Kop te vatten de verdagte Perſonen, van welke laatſte 'er 2 à 3 zyn genomen in verzekering; zynde weiders naar alle de Landpalen dezes Ryks enz. bevelen afgegaan, ten einde het gemelde aldaar mede ſtiptelyk betragt worde.

Terwyl dus de vereiſte voorzorgen ter behoudenis van Z. M. en ter beſchikking van 's Ryks aangelegenheden, door Myn Heer den *Dauphin*, de *Princen* van den *Bloede* en d'Amtenaren van Staat, zyn genomen geworden, heeft men onderſcheidene malen verhoord, ja zelfs gepynigt gehad den verwatene Boosdoender, om, indien het doenlyk ware, uit hem te konnen vernemen, wat het zyn mag dat hem tot het plegen van deze allergruuwlykſte ondaad hebbe aangezet, en welken zyn die geenen die hem hebben verleid en omgekogt gehad tot het volvoeren van zo verraderlyk een Schelmſtuk? enz.: Dog niet is magtig geweeſt zo men wil, dien hartvochtigen Schelm tot eenige bekendtenis diesaangaande te brengen, zullende hy alleenlyk gezegt hebben, *dat hy, wel verre van berouw van 't Misdrevene te hebben, het zelve nog zoude tragten ter uitvoer te brengen, indien hem anders hier toe de gelegenheid ware open gebleven, maar dat het geen hem nu gedeeldtelyk mislukt was, geheellyk zoude worden volbragt van zyne Medeſtanderen, die veelen waren, dog welker Perſonen hy niet melden zoude, al was 't dat men aan hem te werk ſtelden de wreedſte folteringen die ooit bedagt ware geworden*; enz. Gedurende deze handelingen is hy van 't pynigen enz. ziekelyk geworden, waarom men hem heeft doen aderlaten, op dat hy niet kome te ſterven, voor dat men zyne ſterfuur en ſtraf naar verdienſten bepaalt hebbe; hebbende men hem weiders overgebragt gehad naar de Gevangeniſſe van de *Conchergerie*, om daar, aan handen, voeten enz. vaſt gekluiſterd, door een ſterke wagt te worden bewaard, op dat hem niet de minſte gelegenheid overblyve van zig zelf den dood te veroorzaken, gelyk hy bereeds ge-

poogt

poogt heeft te doen. Zyn echten naam is *Jean Damien*, hy is geboortig van het *Neérlandse* Landschap *Artois* onder *Frankryk* behorig, en hy heeft eenige jaren tyds geweest een Bediende in 't *Collegie* der *Jesuiten*, 't geen in de straat van *S. Jacques* staat, en vervolgens in onderscheidene aanzienlyke Huisen van *Parys*. Hy heeft een Oom gehad in 't gemelde *Collegie*, die daar *Hofmeester* was, maar die zig daarna heeft begeven gehad op een Landhoeve in *Picardie* gelegen, daar hy van 3 a 4000 L. Renten stil leefde. Den gevangen *Damien* heeft voorheen eenigen van zyne Meesters grovelyk bestolen gehad, dog hun goedaartigheid heeft hem de straffe dieswegens verdiend, t'elkens doen ontduiken. Pas 6 Maanden verleden is hy nog dienstbaar geweest by eenen Heer *Mitchel*, een ryk Koopman van *Rusland* zynde, van wien hy 200 *Louisen* gestolen hebbende, weggejaagt werd. Sedert dien tyd *Parys* mydende, heeft hy zig te *Duinkerke*, te *Calais*, te *Arras* of *Atrecht* enz. opgehouden gehad, en hy is, zo men verzekert, eerst den 2 *Jan.* te *Parys*, en den 4 daaraanvolgende te *Versailles* aangekomen, gezeten zynde in een soort van Rytuig, 't geen de *Françen Pot de Chambre* of *P..-Pot*, wegen deszelfs gedaante, zyn gewoon te noemen. Hy heeft eene Vrouw, een Broeder en eene Behuwd-Zuster, alle by onderscheidene Luiden in *Domestique* dienst zynde, daar men hun heeft uitgeligt, en naar de Gevangenis ter onderzoek gebragt gehad, dog zy schynen nog wetenschap van, nog deel aan dit gruwelstuk des Booswigts gehad te hebben. Men zegt by hem gevonden te zyn een Geestlyk Boekje, een Beursje met 40 à 50 Goude *Louisen*, en eenig Zilver Geld, waar van het eerste hem ruim zo zeer zal te pas komen dan het laatste, in deze ysselyke omstandigheid, zo hy anders maar kan worden overgehaalt tot eenig berouw. Ongeacht de hardnekkigheid des Moorders meent men te zullen vinden het middel om hem te brengen tot het noemen zyner Medepligtigen, waar aan het Ryk en den Koning zo veel gelegen legt, dat zulks wel d'oorzaak konde worden van dat zyn ellendig leven nog veele Maanden werd uitgerekt. Hoe 't zy, de *Groote Kamer* (niet de gezamentlyke Kamers) die tans over hem zit, tragt hier toe al het mooglyke in 't werk te stellen.

Dat (tegen 't alöm verspreide) de *gedemitteerde* kamers enz. nog niet wederom in *Functie* zyn getreden, en dat zy niet, ter opoffering van alles, op 6 *Jan.* te *Versailles* zyn geweest, blykt uit de openbaar gemaakte Brieven van dien zelven *datum*, gewisselt by gelegenheid van dit voorval, tussen den *Eersten President* en den *President du Bois*

als

als mede uit het antwoord van *Monseigneur* den *Dauphin* op 't schryven van den laatsten gegeven. enz. Ondertussen betërd Z. M. dermate, dat bereeds over deszelfs herstelling het *Te Deum* is gezongen; zullende dien Vorst denklyk dieswegens eerlange zyn *Devotie* komen verrigten in de Kerk van *S. Geneuive* te *Parys*.

Die van de Stad *Luik* hebben zig zeer doen uitmunten, zo over 's Konings ongeluk als deszelfs beterschap; want zo dra men daar van 't eerste tyding had, deed men alle *Logementen* enz. dier Stad doorzoeken, en de reizende Luiden, byzonder de *Francen*, arresteren, en men ontsloeg dezelven niet, dan na ze scherp te hebben *geëxamineert*: Zo heeft men aldaar ook over 't laatste, een plegtelyk *Te Deum* doen opheffen, op den 16 dezer maand.

Den 9 *Jan.* overleed den berugten Heer *Bernard le Bovier de Fontanelle*, *Decan van de Fr. Acad. der Inscript. en Bell. Lett. enz. enz.*, in den Ouderdom van bynâ 100 Jaren, zynde gebore den 11 Feb. 1657.

Het vry menigvuldige, nog wegen de *France zaken* te zeggen zynde, gedenken wy in de Maand van *February* te vervolgen.

GROOT BRITTANNIË, *London*. Schier nacht en dag arbyd men hier en elders in dit Ryk, om tegen 't Voorjaar zo de Land- als Zee-magt, ten herstelling der vervallene zaken, in een staat van ontzaglykheid te stellen, wordende en d'eene en d'andere vergroot, en overzulks voor dit jaar daar gesteld 49749 Koppen van d'eerste, alleen om in dit Ryk, en 55000 van de laatste, om op de Vlooten gebruikt te worden. Men werft ook met goeden voortgang nog 10000 Mannen, om dezelven met 40 St. Geschut naar *America* te zenden, waar onder 2000 *Bergschutten* zyn; en men doed 6 *Regimenten Ieren* oprigten, enz. Niettegenstaande dit alles verlangen veele *Britten* naar eene eerlyke *Vrede*; maar men bekoomt die zeldzaam, dan na zynen Vyand tot reden te hebben gebragt door den *Oorlog*. Om door 't laatste het eerste te verkrygen, heeft Z. M. doen afkundigen een algemene Vast- en Bede-Dag, die op Vrydag den 11 *Feb.* 1757, door geheel de Natie staat gevierd te worden. Om den Vyand afbreuk te doen, en om hier den overvloed te doen huisvesten, is op Z. M. vaderlyk bevel met toestand der Gemeentens beslag gelegt geworden op alle naar elders zeilree liggende Schepen, die met Koorn, Brood, Meel, Mout en Styfsel beladen zyn, den Uitvoer en het Opkopen van Granen strengelyk verboden, en den vryen Invoer van elders, 'er van toegestaan. Men dugt hier met reden, dat het *Fr. Esquader*, onlangs onder *Chaumont*

van *Brest* t'zeil gegaan, gestevent zal zyn naar de *Britse* Bezittingen op de Kust van *Guinea*, 't geen van kwaat gevolg zoude konnen zyn. De 8605 hier nog zynde *Hanoverse*, en de 6544 *Hessise* Soldaten, staan eerstdaegs te worden vervoerd ter plaatse van waar ze gekomen zyn, zynde de laatsten niet zeer gestigt van het onthaal hier ontvangen, de *Collecte* voor hun onlangs gedaan, edelmoedelyk geweigert hebbende t'aanvaarden. Men werkt met yver aan de *Bill* ter oprigtinge van eene algemene Land-*Militie* in deze Ryken, 't geen niet dan van zeer groot en goet gevolg aan dezelven kan zyn. Door eenen Krygsraad van Zee-Officieren over hem gesteld, word tans dagelyks ondervraagd den Admiraal *Byng*, en de Getuigen zo voor als tegen hem gehoord. Hy zal veel werks vinden met het zo verre te brenge, dat Hy met eene Afzetting, zonder eerloosverklaring, 'er afkome. Ondertusschen schynen de hooge bergen van gramschap des Volks over hem, met den tyd tot lage heuvelen geworden te zyn, gelyk het doorgaans gaat. Of schoon het *Russise Ministerie* heeft van de handgewezen d'aanbieding van met Z. M. het Middelaarschap van de hevige *Duitse* Geschillen te willen aanvaarden, heeft egter den Heer *Pitt*, Minister van Staat, den *Oostenrykse* Gezant Grave van *Colloredo*, te kennen gegeven *de zugt die men hier heeft om dezelven geslist te zien, en om al 't mooglyke daar toe aantebrengen*; waar op dien Gezant zoude geantwoord hebbe uit bevel van zyn Hof, *dat hoe 't ook in Duitsland afliepe, het Keurvorstendom Hanover geenen Inval te vreezen zoude hebben, enz.* Den Heer *Pitt* heeft ook aan zeker Buitenlands *Minister* verklaard: *In de hedige tydsomstandigheden diend men te nemen Maatregelen, die tot bevordering van 't onderling belang strecken. Dieshalven is 't onmooglyk, dat men met onverschilligheid aanzie, dat men aan onze Vyanden al 't nodige zo in Europa als America leverd, waar mede zy den Oorlog met succes tegen ons doorzetten konnen: Daarenboven geeft de geoorloofde Koophandel naar de France Staten in Europe en America overvloedige gelegenheid tot groote winst te doen; maar naardien de Zuid-Annuniteiten reeds tot op 88 zyn gedaeld, en men bemerkt dat zulks veroorzaakt is, doordien eene der Natiën, die in onze openbare Effecten sterk belang is hebbende, velen van dezelven met groot verlies verkogt heeft, zal de Regeering, ten einde 't openbaar Credit te handhaven, zig, om zo te spreken, genoodzaakt zien van twee slimme zaken de Beste te kiezen. enz.* Welgemelde Heer *Pitt*, *laboreert* dus sterk aan het *Podagra*, dat men vreest dat die hem zal noodzaken zyn

ge-

gewigtig Ampt te *quittere*. De *Negotiatie* tussen dit, 't *Berlynse* en 't *Deense* Hof, staat wel haast te worden gesloten.

DUITSLAND. *Wenen*. d'Uitheur Kraambedde verrezene welvarende Keïzerin-Koningïn, arbyd al wederom vlytig aan de Staats- en andere Zaken. Haare Keizerlyke Majesteit heeft niet konne aanvaarden de Voorslagen strekkende ter bevrediging met Zyn Pruissise Majesteit, door eenige uitlandse *Ministers* aan H. M. gedaan, zo dra Dezelve onderrigt was van de daar tegenstrevende Maatregelen by H. *Rus*-Keizerl. M., deszelfs Vriendïnne, onlangs genomen ter Haarer kragtdadige hulpe. In het tegendeel blyft men hier aanhouden met het vervaardigen van alles wat maar dienen kan, om den Veldtogt vroegtydig en met d'uitterste nadruk te konnen openen, zynde de Benden van alle kanten in optogt naar het groote Leger in *Boheme*, 't geen men wel haast hoopt 250000 Mannen sterk te zullen maken. Men zal met de 120000 *Russen*, als ze 'er zyn, en met d'andere nog verwagt wordende Hulptroepen, den Koning van *Pruissen* met zulk een Overmagt gaan bespringen, zonder zig met Belegeringen enz. optehouden, dat men acht daar uit geboren te zullen worden wel een bloedigen, maar teffens ook kortdurigen Oorlog, ter bekoming van eene spoedige en duurzaame Vrede, tot heil der lydende Volken, enz. Ondertussen vrezen veele dat het zwaar werk zal geven, zodanig een aantal Krygsvolken van al het nodige te verzorgen, te meer, daar Z. *Pruissise* M. de Foeragien en Leeftogten wyds-en zyds tydig heeft doen opkopen en in Zyne Voorraadhuisen opleggen, zodanig dat d'eerste *Devisie* van d'eerste *Colom* der aankomende *Russen*, tans in *Litthauwen* gerukt, dieswegen bereeds daar moet stil zyn; waar by koomt, dat hunnen doormarsch naar *Duitsland*, van de *Poolen* nog niet is toegestaan geworden, 't geen dezen nogtans niet zoude konnen beletten, indien de *Russen* door d'eerstgenoemde hapering niet wederhouden werden.

Dresden. Z. M. den Koning van *Pruissen*, heeft zig hier te Lande, in het naburig *Silesië* enz., in zulk een *of*- en *defensive* staat gesteld, dat Hy van zyne vermogende Vyanden niets schynt te vrezen te hebben, met het aankomende Voorjaar. Zyne Benden, die de geoeffenste des Werelds zyn, zyn zo hier als elders bereeds tot over het getal van 260000 Mannen aangegroeit, en ze worden nog dagelyks meer en meer versterkt. Zyne Tuig- en Voorraathuisen zyn vol Krygs- en Mondbehoeftens, en Hy doed 'er nog anderen op onderscheidene

plaatsen aanvullen. Zyne naarstigheid, voordvarendheid en eigene toezicht, heeft de kloeke *Oostenrykers* tot nog toe belet gehad ergens door te breken, en daar ze 't hebben tragten te doen is 't hun zeer kwalyk bekomen. Schoon veele *Duitse* Vorsten den Huise *Oostenryk* toevallen, zyn 'er egter eenigen der Magtigsten die voor Z. M. zyn, en de te sluiten staande *Negotiatiën* met *Engeland Deenmarken* enz., doen dien schranderen Vorst op meerder hulpe hopen. De Tegenparty word egter niet minder sterk, en staat het nog meerder te worden, naar 't zig laat aanzien. Brave en in den Kryg uitgeleerde Veldheeren gebieden deszelfs Legers, die uit goede en beproefde benden bestaan enz.; zo dat, als Partyen eens aan elkander komen, het een allerysselykst Bloedbad zal geven. Z. M. heeft op alle de vervallene zaken dezes Lands, als het Huishouden, de Munt, de Leeftogt en wat dies meer is, goede orde gesteld; maar het opbrengen van buitengewone Penningen, en vooral het leveren van veele *Recruten*, valt den Ingezetenen zwaar, dog 't kan niet anders wezen, d'omstandigheden des tyds, vereissen zulks. Men erkend zulks ook, en men is met 's Konings noodzaaklyk doen niet t'onvreede, schoon veele dien kloeken Vorst benydende Nieuwsschryvers, het tegendeel aan de Wereld pogen wys te maken. enz.

Berlyn. Den 4 dezer 's avonts, kwam den Koning vergezeld van Prins *Henrik*, van *Dresden* hier gants onverwagt aan. Z. M. trat af by Mevrouwe de Koninginne Moeder, en bevond zig, eer H. M. hier van konde kennis hebbe, reeds in de Zaal daar hoogst dezelve spysden, zeggende: *Mevrouw! twee verhongerde Reizigers komen verzoeken, om met U te mogen eeten*: 't Is beter te denken dan te schryven, met welk een tederheid die t'zamenkomst vergezeld is geweest. De goede Ingezetenen, 's Konings koomst haast vernemende, betoonden hier over eene algemeene vreugde. Z. M. koomst was, om eenige hoognodige schikkingen tot zekerheid van zyne Staten en de rust zyns Volks strekkende, zelf, en niet door een ander te maken. Hy heeft ze gemaakt, Hy heeft eenige verdienstige Luiden naar verdiensten verheven, Hy heeft onderscheidene malen gespysd met het aanwezende Koninglyke Huis, Hy heeft 'er afscheid van genomen, en Hy is den 12 daar aanvolgende 's morgens vroeg, te rugge naar *Dresden* vertrekken.

NEDERLANDEN. *'s Hage.* De Gezanten der *Europese* Mogendheden by dezen Staat, zyn tans dikwyls in gesprek met Heeren

van

van de Hooge Regeeringe dezer Landen, over de hedige verre uitziende tyden en voorvallen. Myne Heeren de Staaten van *Holland enz.*, *continuere* tans te vergaderen om zaken te doen. De *Petitie* en Staat van Oorlog voor Ao. 1757, is van hier naar d'andere *respective* Landschappen van dit Gemeenebest, verzonden geworden. *Hunne Edele Groot Mogende* hebben *gearresteert* de *Consenten* voor 1757, op den voet van 1756. Met den beginne dezer Maand, vertrokken van hier de *Geldersche Heeren* naar *Arnhem*, alwaar den 4 dezer eene buitengewone *Geldersche Land-dag* stond geöpend te worden, zo als geschied is. Aan 't Stadhouderlyke Hof, heeft men den Rouw over 't Afsterven van wyle de Keizerinne Weduwe van *Carel* VII, (uit den Huise *Beyeren*) aangenomen. Men heeft daar den 10 *Jan.* gehouden het eerste *Groot-Cour* en *Assemblée* voor 1757. Ten zelven dage was den *Franscen* Afgezant Grave *d'Affry*, in gesprek met Haare Koninglyke Hoogheid de *Princesse-Gouvernante*, als ook met de Heeren *Steyn*, *Raadpensionaris*, en *Fagel Griffier* van *Holland*, over 't Moorddadig ondernemen van eenen *Jean Damien*, tegen 't Leven van den Koning zynen Meester, onlangs voorgevallen; waar van de *fetale* tyding Zyne *Exc.* dien dag was toegekomen met eenen Renbode, die, na 't gehouden Gesprek, met allen spoed werd te rugge gezonden is naar *Versailles*. Den 16 *January* werd by Hunne Hoog Mogende besloten tot, en den 19 zag men d'Uitschryving van eene algemeene DANK- VAST- EN BEDE-DAG, om te houden over alle de Landen van d'*Unie*, op Woensdag den 16 *February* 1757 aanstaande; zynde d'Inhoud van die Uitschryving zo als hier volgt.

ZO ooit een Volk plegtelyk geroepen word, om met dankbaarheid zich zelven ter neder te werpen voor den Troon des Allerhoogsten, en zo het ooit bewogen kan worden, om met ootmoedigheid te denken op deszelfs overtredingen en onwaardigheid, moet het wezen, wanneer het op een zonderlinge wyze bewaard is van rampen en ongelukken, waar in anderen zyn ingewikkeld, en wanneer het te gelyk bevreest en ontzet word door Oordeelen, waar mede andere Volken van rondsom zyn bezogt: In die omstandigheden stelt de Goddelyke Voorzienigheid jegenwoordig de Ingezetenen van deze Republick; en wenschlyk zoude het wezen, dat zy na behoren daar op agt gaven, om geen gevaar te lopen van door strenger en nadruklyker middelen gebragt te worden tot de overweeging van hunnen pligt.

Geduurende eenigen tyd herwaards, zyn verscheide gedeeltens van Europe, de een na den anderen, bezogt geworden met een menigte van groote en treffende Ongelukken, waar van zommige van dien aart zyn, dat die zig meer en meer zouden kunnen uitbreeden, en zelfs algemeen worden.

De verschriklyke Aardbevingen, die sommige Ryken van Europe hebben geschud, en al de overige gedreigt, hebben te diepen indruk gemaakt, om reeds uit-

gewifcht te zyn uit de harten van die geene die Gods Voorzienigheid erkennen, of zelfs maar eenig gevoel hebben van 't geen hun evenmensch overkoomt.

Deze zyn gevolgt van de onheilen van den Oorlog, welke eerst begonnen is door een Vredebreuk tusschen twee magtige Natiën, en die federt door een ongelukkige t'famenloop van omstandigheden is uitgebroken tusschen twee groote Duitsche Mogendheden. Welke den uitslag of uitgestrektheid van deze vyandlyke beweeginge zal wezen, is alleen bekend aan den Opperste Bestierder en Regeerder van alles. Echter konnen ze niet nalaaten een rechtmatige bekommering te verwekken in alle die genen, die door haar Nabuurschap daar in belang hebben.

In het midden van deze Beroeringen, genieten Wy tot hier toe de aangenaame vrugten van Vryheid en Vrede, door de onverdiende Goedertierenheid van die Aanbiddelyke Voorzienigheid, wiens Zegeningen niet geschikt zyn na onze ondankbaarheid, en wiens Oordeelen tot nog toe niet zyn uitgedeelt na mate van onze verdiensten. De Voorrechten die wy genieten, hebben ons niet genoeg, en zo als het behoorde, aangezet tot schuldige gehoorzaamheid aan den Koning der Koningen, nog hebben de Oordeelen, waar mede wy gedrukt of gedreigt zyn, de vereischte uitwerking gehad, om ons te leiden tot Berouw en Bekeering; zo dat wy in allen opzichten verpligt zyn, ons zelven te vernederen in de Goddelyke tegenwoordigheid, en ernstelyk te denken op de verbetering onzer wegen.

Ingevolge van een aandagtige opmerking op dit alles, hebben Wy goedgevonden uit te schryven een Algemeene *Dank-*, *Vast-* en *Bede-Dag*, over alle de Geunieerde Provintiën, Geassocieerde Landschappen, Steden en Leden van dien, tegen *Woensdag* die wezen zal den 16 *February* eerstkomende, om met alle de Inwoonderen des Lands, ten zelven dage op een plegtelyke wyze den Koning der Koningen, en Heere der Heeren, door wien alleen alle Ryken en Staten opkomen en ondergaan, aan te roepen en groot te maken: Om ons zelven op het diepste voor zynen Troon te vernederen, onder een gevoelen van onze onwaardigheid, en van de Zonden en Ongerechtigheden des Lands, door welke zyn goedheid word veracht, en zyne regtvaerdige Regeering in vergetenheid gesteld: Om zyne Goddelyke Barmhartigheid te bidden, om de besmettelyke Ziekte en Sterfte, die nog blyft woeden onder het Runder-Vee: Om zyn Langmoedigheid en Verdraagzaamheid te roemen, wegens de aanhoudenheid van onze Vrede, Vryheid en Onafhangelykheid, en de bewaring van onze Zuivere en Heilige Godsdienst, daar andere Volken rondsom ons in Beroeringen en Onlusten leven. Om te smeeken om de continuatie van deze dierbare Voorrechten, en de bescherming van Gods Almachtige Hand tegens alle de Gevaren, die ons zouden konnen dreigen, door het naderen van den Oorlog aan onze Grenzen: en voornamelyk, om te bidden om de vergeeving van onze Zonden, om des Heilands en Zaligmakers wille, en om den Invloed en Bystand van zyn Genade, tot verbeetering en bekeering van een zondig Land.

En terwyl Wy met een plechtelyke erkentenis van het Opperbestier der Voorzienigheid, om de Goddelyke Bescherming aanhouden, en zyne Oordeelen afbidden, zyn Wy by deze geleegenheid ook verplicht vuuriglyk te bidden, om zynen Zeegen over die geenen, welker pogingen konnen medewerken, tot bewaring van onze Rust, en bevordering van onze Voorspoed, namelyk de Hooge Overheid dezer Landen, dat de Goddelyke Wysheid moge voorzitten in hunne Vergaderingen, hunne Raadslagen bestieren, en hunne Maatregelen vruchtbaar maken, tot behoud van onze dierbare Rechten en Vryheden, tot conservatie van de Vrede, tot welzyn van de Commercie, en tot bevordering van de Welstand en Luister van deze Republiek.

Wy

Wy moeten ook op eene byzondere wyze, den Goddelyken Zeegen afsmeeken over den Persoon en Opvoeding van Zyne Doorluchtige Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau, onzen zeer geliefden Erfstadhouder, dat Godt, die de harten der Prinsen in zyne hand heeft, zyn teedere Jeugd wil buigen tot alle Christelyke en Prinselyke deugden, zynen Naam roemruchtig maken, door alle die hoedanigden, waar door een Volk gelukkig kan worden, zyn dierbaar Leven verlengen, en hem bewaaren tot een algemeenen Zeegen voor deeze Geunieërde Provintiën: En daar benevens over de Hoogstgeëerde Persoone van Haare Koninglyke Hoogheid, de Vrouwe-Gouvernante, dat Godt de alleruitmuntendste blyken van zyne Goedertierenheid en Goedheid over Haar wil uitstorten, hare Raadslagen bestieren, en hare Administratie bekroonen met de gelukkigste uitkomsten, dat hy hare dagen tot een hoogen Ouderdom wil uitstrekken, en haar genoegen volkomen maken in de deugden en voorspoed van haar beminnelyk Nageslacht.

Het zal ook by deze gelegenheid voor Ons ten hoogsten betamelyk zyn, onze Gebeeden aan den Opperstten Regeerder der Volken uit te storten, ten behoeve van die ongelukkige Landen, die het Theater zyn van den Oorlog, hem biddende hare onheilen te verzagten, en die spoedig tot een gelukkige uitkomst te brengen, de Oorlogen die in Europe zyn ontstaan, te doen ophouden, en de Wolken, die met zo een donker en schrikkelyk aanzien het zelve boven het hoofd hangen, te doen verdwynen.

Dat Hy de harten van Koningen en Prinsen tot billykheid en Vrede wil neigen, en uitwerken, dat het heerschzuchtige zwaard eens in de scheede worde gesteken.

Eindelyk mogen wy niet vergeeten, ook onze wenschen aan den Allerhoogsten op te dragen, voor de welstand van alle de Protestantsche Kerken door de geheele Wereld, hem biddende, dat hy dezelven wil bewaren en beschermen by hare Geheiligde Voorrechten, tegen alle opentlyke of heimelyke aanslagen, en het geweld van die genen, die dezelven onderdrukken en vervolgen, verzachten; in het byzonder, dat Hy de Gereformeerde Kerken van ons Vaderland wil Zeegenen en voorspoedig maken, en dezelven meer en meer doen bloeijen in zuiverheid van Leere, Eenigheid en Liefde, in Godvrugt en Deugd, en dat Hy de getrouwe pogingen van derzelver Leeraaren, ten dien einde wil begunstigen en bekroonen met duurzaame en wezentlyke Vruchten; Alles tot grootmakinge van des Heeren Allerheiligsten Naame, voortplantinge en aanwasch van de Waare Christelyke Gereformeerde Religie, conservatie van onze diergekogte Vryheid en onzer Aller Zielen Zaligheid.

Wy verzoeken derhalven, dat UEdele Mogende dezen *Dank-*, *Vast-* en *Beede-Dag* tegens *Woensdag* den *zestienden February* eerstkomende, alömme tydelyk willen doen publiceeren, ter plaatse daar men gewoon is zodanige Publicatie te doen, en daar benevens schriftelyk te verbieden, ook met'er daad te doen ophouden, allerlei Handwerk en Neeringe, mitsgaders het Tappen, Kaatsen, Balslaan, en diesgelyke Exercitiën, op dat dit goede en heilzaame voorneemen door geen onbehoorlykheden geturbeerd moge worden, &c.

By den *Raad van Staaten* is geresolveert tot een Generaliteits Zeven-en Dertigste *Loterye*, van een Millioen, zeven honderd en dertig duisend guldens, welke den 17 *January* 1757. is *Gearresteert*: dezelve bestaat uit 34000 Loten, uit 15000 winnende Prysen, en uit 432 Premiën, verdeelt in zes Classen.

De

De Verandering der *Magistrature* enz. voor A°. 1757, van de volgen Stede en Landen, kunnen wy voor 't tegenwoordige mededeelen; als op

Den 24 *Dec.* 1756, te ALKMAAR. Door H. K. H. *Mevrouwe de Princesse-Gouvernante* geëligeerd tot BURGEMEESTERS, de Ed. Groot-Agtb. Heeren Mr. *Emanuël Ras*, *Carel de Dieu*, Jonkheer *Jacob van Catz*, Heer van *Catz*, *Coulster*, *Heylo* en *Oesdom*, Vryheer van *Veenhuysen*, en Mr. *Aris van der Mieden*. *Tot* SCHEPENEN de Ed. Wel-Achtb. Heeren Mr. *Hendrik Adriaan Daey*, Jonkheer *Gerrit Martyn du Tour*, Mr. *Arent Jan van den Steen*, *Jan Fredrik de Mey*, *Pieter de Fremery*, Mr. *Anthonie van Westhoven*, en Mr. *Samuel van der Straaten*. Tot *Schepenen Commissarissen* de Ed. Wel. Agtb. Heeren Mr. *Hendrik Adriaan Daey*, Jonkheer *Gerrit Martyn du Tour*, en Mr. *Arent Jan van den Steen*. En tot Thesaurier de Wel-Edele Gestrenge Heer Mr. *Pieter Ouwens*. Weiders nog den 30ste daar aanvolgende, op hooggunstige *recommandatie* van hoogstgem. H. K. H., tot GECOMMITTEERDE RAAD, in *Westfriesland enz.* met *Feb.* dezes Jaars, wegen deze Stad, den Heer *Oud-Burgem. enz.* Mr. *Gerard Kloek*; en den 18 *Jan.* 1757, als RAAD ter *Admiraliteit* in *Westfriesland enz.*, den Heer *Cornelis Elias*, mede *Oud-Burgemeester*.

Den 27 *Dec.* 1756, te BOMMEL. Door als boven, tot BURGEMEESTEREN, de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Walraven*, Baron *van Balveren*, Heere *van Weurt*, en *Dominicus van Hoytema*; en tot SCHEPENEN, de Heeren *Petrus Goris*, Mr. *Abraham Blombert*, Mr. *Diederik Gerhard van den Steen*, *Ryk Vermeulen*, *Johannes Hermanus Kelderman*, *Otto Mesteker*, *Jacobus Verzyl*, en *Quirinus Ramaker*.

Den 28 *Dec.* 1756, te GOUDA. Door als boven, tot BURGEMEESTEREN de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Dirk de Lange* en Mr. *Willem van Stryen*. Voorts is de Heer Mr. *Jacob Speelman*, Heere van Nuland, gedespicieert, om met primo Mai aanstaande in de *provintiale Reekenkamer* sessie te neemen, terwyl de Heer Mr. *Lodewyk Quarles* voor noch 3 Jaren *gecontinuëert* is in het *kollegie* van hun Ed. Mog. de Heeren *Gecommitteerde Raaden*. Ook is den 10 *January*. Tot RAAD in de Vroedschap deezer Stad verkozen de Heer *Gerrit Boon*, en uit een overgeleeverde nominatie zyn door H. K. H. Mevrouwe de Princesse Gouvernante geëligeert tot SCHEPENEN, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Dirk Æmilius Jongkint*, president, Mr. *Cornelis Adriaan van den Kerkhoven*, *Dirk Verryst*, Mr. *Jacob Speelman*, Heere *van Nuland*, Mr. *Adriaan Prins*, *Gerrit Boon*, en Mr. *Bonaventura de Lange*; en tot *Scheepenen-Commissarissen*, de Heeren *D. Verryst*, Mr. *A. Prins*, en *G. Boon*.

Den 29 *Decemb.* 1756, te GORINCHEM. Door als boven, tot SCHEPENEN deezer Stad en Lande *van Arkel*. De Heeren Mr. *Nicolaas Ouwens*, Mr. *Adriaan Maarten Daay*, *Simon van Steeland*, *Theodorus van Diepenbrugge*, *Hendrik van Barneveld*, *Johan van Eybergen*, en *Hendrik Pompe*; en tot *Schepenen-Commissarissen*, de Heeren Mr. *A. M. Daay*, *S. van Steeland*, en *Th. van Diepenbrugge*; en op 1 *Jan.* tot BURGEMEESTER de Ed. Gestr. Heer Dr. *Cornelis van Borchaaren*. Voorts den 2 *Jan.* door de *Heeren* van de *Vroedschap* op *recommandatie* van H. K. H., om met *Mai* aanstaande in 't *Coll.* van *Gecommitteerde Raaden* sessie te neemen, Jonkheer *Simeon Petrus Colett d'Escury*, Heere van *Naaldwyk*, *Erf-Watergraaf* in den *Nederweert*.

Den 31 *Dec.* 1756, te AMISFOORT. Door als boven, tot BURGEMEESTEREN, de Wel-Ed. Achtb. Heeren *Dirk Loogen* en *Erasmus van Goudoever*, en tot SCHEPENEN de Wel-Ed. Achtb. Heeren *Coenraad Temmink*, Mr. *Willem Methorst*, *Willem Jacob van Steenberch*; *Jacobus*

van

van Bemmel, *Anthony van Brinkestein*, *Everard Joan Montauban*, Mr. *Carel van Coeverden*, *Dirk Wyborgh*, Mr. *Simon Petrus Trouillarts*, *Cornelis Pannekoek*, *Hendrik Pannekoek*, en Mr. *Dirk Hendrik Metborst*. Voorts zyn tot RADEN deezer stad gecontinuëert en gecommitteert, de Heeren *Willem van Geyn*, *Carel Cabry*, *Jan Guillams Kool*, *Gerard van Wisseling*, *Gysbert van Deventer*, *Anthony Metborst*, *Gysbertus Harderwyk*, *Hendrik van Goudvever*, *Johannes Jonas*, *Herman Kluppel*, *Willem Hendrikfen* en *Lourens Teschemaker*. En tot Gecommitteerden ter Wees- of Momboir-kamer de Heeren *Gerard van Wisseling*, Mr. *Simon Petrus Trouillart* en *Hendrik Pannekoek*; gelyk ook voor den tyd van twee Jaren als Kameraar deezer stad is gecommitteert de Heer *Anthony Metborst* en als Kameraar der Buitenwerken gecontinueert de Heer Mr. *Carel van Coeverden*. Wyders hebben haar Ed. Achtb. in plaats van den Heer *Erasmus van Goudoever*, Gecommitteert, om met primo January 1757, weegens deeze stad ter vergaderinge van de Heeren gedeputeerde Staten deezer provintie sessie te nemen, den Heer Mr. *Willem Metborst*, Oud-Burgemeester.

Den 1 *Jan.* 1757, te ENKHUISEN. Door de daar toe gequalificeerde Burgers, tot BURGEMEESTEREN de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Fredrik Haga*, Mr. *Gerrit Buiskes* en Mr. *Hendrik van Stralen*. En zyn door H. K. H. de *Vrouwe-Gouvernante*, uit de overgeleverde Nominatie tot SCHEPENEN verkoren de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Hermanus Wilhelmus Raamburg*, president, *Reynier Raarde*, *Nicolaas Hendrik de Vries*, *Cornelis Slyper*, *Joris Brandenburg*, *Henrik van Schaak Andriesz.* en *Pieter Buyskes*: Welker drie Eersten zyn aangesteld tot Schepenen Commissarissen der Gemeenelands Middelen. Vervolgens op recommandatie van H. K. H., tot *Presiderende* BURGEMEESTER, den Heer *Cornelis Francois Duyvens*, in plaats van wylen den Heer *Francois Croes Lyceubten*, *Oud-President-Burgem.* en *Raad*, mitsgaders *Bewindh.* van *d'O. I. Compagnie*, die den 10 *Jan.* overleden is.

Den 1 *Jan.* 1757, te THIEL. Door H. K. H. de *Princesse-Gouvernante*, de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Willem Henrik* Baron *Pieck*, Heere van Zoelen en Brakel: Mr. *Willem Albert van Lith de Juede*. En tot SCHEPENEN, Mr. *Hendrik Jan Bartens*, Mr. *Jacob Nicolaas van den Steen*, Heer van *Ommeren* en *Wajestein*, *Bernard Cock*, *Herman Dyckmeester*, *Arnoldus van Leeuwe*, *Mattheus Schul* en *Carel Lodewyk de Pogniet*, Heere *van Carmestyn*.

Den 2 *Jan.* 1757, te NYMEGEN. Door als boven, tot RADEN, voor eenen tyd van 3 jaaren aangesteld de Heeren *N. Hoeufst*, Mr. *J. de Beijer*, Heere *van Hulten*, Mr. *J. Engelen*, Mr. *P. Verschoor* Mr. *F. van den Steen*, Mr. *E. de Man*, *D. Knyping*, *P. van den Berg*, *J. Josselet*, *J. M. de Brouw*, *J. van Sugetlen*, *L. Schonk*, *S. Grevelaar*, *A. A. de Mist*, *M. Jamin*, Mr. *G. W. Haasbaart*, Mr. *J. van Leeuwen*, Mr. *A. van den Berg*, Mr. *J. de Betouw*, en *W. van de Sande*: Wyders tot BURGEMEESTEREN voor den tyd van een jaar, de Heeren Mr. *J. de Beyer*, Heere van Hulten, en Mr. *J. Engelen*. En tot SCHEPENEN, de voorn. Heeren Burgemeesteren, nevens de Heeren *N. Hoeufst*, Mr. *P. Verschoor*, Mr. *F. van den Steen*, Mr. *E. de Man*, *D. Knyping*, *P. van den Berg*, *J. Josselet*, Mr. *W. Haasbaart*, *S. Grevelaar*, en *A. A. de Mist*; zynde op den 7 *January* door H. K. H. benoemd geworden welgem: Heer *Justinus de Beyer*, tot ordinaris Gedeputeerden in de binnelandsche Deputatie des Quartiers van Nymegen, wegens de *Stad Nymegen*, van *primo Febr.* aanstaande, tot *primo Nov.* daar aan volgende. Ook heeft hoogstgem: H. K. H., op deszelfs verzoek gedemitteert van de volgende Ampten, den Heer Mr. *Cornelis Walrave Vonk*, gewezene *Richter*, *Burgem.*, *Schep.* en *Raad* dezer Stad, mitsgaders *Gecommitteerde* in 't Collegie

legie der *Ed. Mog. Heeren Ordin. Gedeputeerden* des *Quartiers van Nymegen.*

Den 3 *Jan.* 1757, te DELFT. Door als boven, tot BURGEMEESTEREN deezer Stad, de Wel-Ed. Gr. Achtb. Heeren Dr. *Abraham van Bleiswyk*, *Adriaan van der Goes*, Mr. *Guiljelmus van Bleiswyk*, Mr. *Jacob van der Lely*; tot SCHEPENEN, de Wel-Ed. Achtb. Heeren Mr. *Franco Pauw*, Mr. *Jacob Gaal*, Mr. *Willem Vlaardingerwoud*, *Robbertsz.*, *Maarten Graswinkel*, Mr. *Isaac de l'Espaul*, Dr. *Nicolaas Schuyl* en *Adriaan van Staveren*; en tot *Schepenen-Commissarissen*, de Wel-Ed. Achtb. Heeren Mr. *Franco Pauw*, Mr. *Jacob Gaal*, en *Maarten Graswinkel.*

Den 9 *Jan.* 1757, te MEDENBLIK. Door als boven, tot SCHEPENEN deezer Stad de Wel-Ed. Achtb. Heeren *Pieter Schellinger*, President, *Nanning Gorter*, *Christiaan Dyk*, *Jan Spaander*, *Willem Smit*, P. Z. *Nicolaas Agricola*, en *Claas Laagland*; en tot *Schepenen-Commissarissen*, de Heeren *P. Schellinger*, *J. Spaander*, en *W. Smit*, P. Z.; zynde den 31 *Dec.* 1756, op hooggunstige *Recommandatie* van H. K. H. Mevrouwe de Princesse Gouvernante tot BURGEMEESTEREN geëligeerd de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Jan Joseph Nobelingh*, President; *Pieter Spaander* en *Pieter de Zee*, en tot *Raad* in de *Vroedschap*, in plaats van den overledenen Heer *Pieter van der Wolf*, den Heer *Jan Bourgonjen.*

Den 20 *Jan.* 1757, hebben Myne Heeren d'Algemeene Staaten der Veréénde Nederlanden, aangesteld tot BURGEMEESTER, den Heer *Pieter Nannequin*; tot SCHEPEN, den Heer *Hendrik Balthasar Coegle van Dortmont*, beide *'s Lands van den Vryen* te *Sluis* in *Vlaanderen*; en tot *Assessor* van 't *Jagt-Gericht* over *Staats-Vlaanderen*, den Heer *Jacob Broekhuysen*; zynde alle drie deze Ampten bezeten geweest by wylen den Heer *Iman Cornelis de Jonge.*

De Heeren Staaten van *Zeeland*, hebben by 't eindigen van derzelver gehoudene Vergadering, aangesteld gehad tot *Raad-Pensionaris* hunner *Provintie*, den Heer Mr. *Jacob du Bon*, en in deszelfs plaats tot *Secretaris van Staat*, den Heer Mr. *Willem van Citters.*

AMSTERDAM. In 't Jaar 1756 zyn in *Texel* gearriveerd de volgende Schepen, te weeten van Abo 1. Ahuys 2. Alicante 6. St. Andero 1. Anklam 3. Archangel 24. Arentsdal 1. Bajonne 10. Barcelona 4. Barnaude 1. Batavia 4. Bengalen 2. Bennadet 1. Berbice 3. Bergen 10. Berken Eiland 2. Bilboa 17. Borkesund 2. Boston 3. Bourdeaux 55. Bourneuf 3. Brest 1. Cadix 50. Carelshaven 2. Carolina 8. Carthagena 2. Catterlaar 1. St. Cenatica 2. Cetten 8. Ceudres 7. Ceylon 3. Charanten 3. Chattham 2. China 3. Christiaansond 1. Ceudres 1. Ciprus 2. Cola 7. Coningsbergen 28. Coppenhagen 2. Croonstad 1. St. Crux 7. Curaçao 11. Dageroord 1. Dantzig 56. Diepe 2. Douvres 1. Drontheim 9. Duinkerken 12. Elseneur 1. Engeland 2. St. Eustatius 49. Fanes 1. Faro 1. Falsal 1. Ferol 1. Fiume 1. Fredrikshaven 4. Gallipoly 5. Garnezey 1. Gefle 4. Genua 2. Gigon 1. Gimpen 1. Glascouw 2. Goeree 1. Gottenburg 2. Groenland 107. Helsingburg 1. Hamburg 10. Havre de Grace 14. Hennebon 1. Holmstad 1. Honduras 3. Honfleur 4. Hull 15. Geneve 1. Jutland 2. Leverpool 1. Libauw 2. Libourne 25. Livorno 6. Lisbon 37. Londen 42. St. Lucar 2. Lynn 3. Madera 1. Majorca 1. Mallaga 15. St. Malo 3. Marberes 1. Marseille 4. St. Marten 12. Memel (Ter) 9. Mentona 2. Messina 2. Middelandsche Zee 1. Morlaix 8. Mostasary 1. Mountsbaay 1. Nantois 7. Napels 4. Narva 2. Newcastle 35. New-York 5. Nieupoort 1. Noorwegen 161. Nordkopping 1. Olleron 8. Onnega 11. Oostende 20. Passary 1. Petersburg 36. Pill 1. Puntale 1. Poelje 1. Port à Port 5. Portsmouth 3. Quimper 1. Revell 1. Rhode Eiland 4. Riga 94. Rochel 6.

Rouën

Rouën 22. Rugewolde 1. Saffy 1. Salouw 6. Santen 2. Schagen 1. Schotland 8. St. Sebaftiaan 1. Sivilien 1. Smirna 19. Statermunde 1. Stettyn 17. Stokholm 9. Stokton 2. Stolkmond 2. Straat (de) 2. Straat Davids 23. Sunderland 77. Surinaame 32. Swinemunde 1. Tetmeme 1. St. Thomas 2. Topsham 2. Topshon 1. Toulon 1. Triefte 2. St. Ubes 12. St. Valory 4. Venetien 1. 't Vlie 1. Vliffingen 1. Vrankryk 2. Waarbergen 1. Waasburg 1. Wammelfund 2. Warmouth 2. Wyburg 28. Ysland 1. En om Convoy, door Contra-Wind, of befchadigt te rug 40. In 't geheel 1547.

Ook ziet men hier nog eenige Lyften van *Scheepen* en *Goederen*, die in den jaare 1756, zoo te *Dantzig*, *Elbinge*, *Koningsbergen*, *Marfeille*, *Riga*, *Stettyn*, enz. zyn Ingekomen en Uitgegaan, welke wy in onze volgende den *Liefhebberen* zullen mededeelen.

Van hier zyn in 1756, by d'E. E. Heeren *Bewindhebberen van d'O. I. Maatfchappy*, naar *Indië* uitgeruft geworden de Schepen *Tulpenburg*, lang 150 voet, *Amftelveen* 150 voet, *Zuiderburg* 150 voet, *d'Orangezaal* 140 voet, *Spaanderswout* 136 voet, *Leimuiden* 150 voet, *Amelisweert* 150 voet, *Stadwyk* 150 voet, *Vrouwe Petronella-Maria* 150 voet, *Sloten* 150 voet, *Bronftede* 125 voet, en *Spaarzaamheid* 150 voet lang; zynde met den anderen 12 Schepen.

Wy laten nu volgen de LYSTEN van de *Geftorvenen* en *Geböorenen* in de Stad AMSTERDAM in A°. 1756; zullende die van andere Plaatfen in de volgende Maand ook worden meede gedeeldt.

t'AMSTERDAM zyn Overleden 7011 Menfchen, van allerlei Ouderdom, en dus 499 meer dan in 1755, als blykt uit de hier volgende *Lyft der Dooden*, federd den Jaare 1701 tot 1756 ingefloten, die wy hier uit fpeculatie meede deelen; als:

In 't Jaar	Is 't Getal.	In 't Jaar	Is 't Getal.	In 't Jaar	Is 't Getal.	In 't Jaar	Is 't Getal.
1701	7308	1715	7633	1729	9618	1743	7043
1702	8969	1716	7078	1730	8912	1744	7994
1703	6666	1717	7451	1731	8383	1745	8019
1704	8053	1718	8644	1732	7332	1746	6977
1705	7362	1719	9726	1733	10691	1747	8463
1706	6000	1720	7819	1734	7764	1748	9770
1707	7040	1721	7632	1735	6533	1749	9162
1708	7299	1722	8421	1736	9206	1750	8596
1709	6529	1723	7119	1737	9291	1751	6534
1710	7661	1724	7622	1738	7762	1752	6969
1711	7247	1725	6787	1739	7507	1753	8582
1712	6814	1726	9255	1740	10056	1754	7161
1713	6922	1727	13775	1741	9864	1755	6512
1714	8101	1728	11164	1742	7351	1756	7011

Het getal der *Gedoopte Kinderen* binnen gemelde Stad, is als volgt: *Noorder Kerk* 211 Zoonen en 229 Dochters. *O. Z. Kapel* 9 Kinderen. *N. Z. Kapel* 43 Zoonen en 36 Dochters, één Tweeling en 1 Bejaarde. *Zuider Kerk* 199 Zoonen en 195 Dochters. *Oude Kerk* 189 Zoonen, 171 Dochters en 1 Bejaarde. *Nieuwe Kerk* 691 Kinderen. *Wefter Kerk* 643 Kinderen en 1 Bejaarde. *Eilands Kerk* 33 Kinderen. *Oofter Kerk* 33 Zoonen en 33 Dochters. *Amftel Kerk* 105 Zoonen en 108 Dochters. *O. Wale K.* 79 Kinderen. *N. Wale Kerk* 23 Zoonen en 13 Dochters. *Eng. Kerk* 6 Zoonen en 1 Dochter, en 1 Bejaarde. *Lutherfche Kerken* 1250 Kinderen, dus t'famen 4306.

NB. Onder de Kinderen in de *Gereformeerde Kerken* gedoopt, zyn 36 paaren *Tweelingen* geweeft.

 In

. In de *Gereformeerde Kerken*, zyn geduurende gemelde Jaare Getrouwd geworden 1318, in de *Luthersen* 303, en op 't Raadhuis 720 Paaren, en dus t'zamen 2341 Paaren in 't Jaar 1756.

NAAM LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 22ste *December* 1756. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 22 December.
Elisabeth van der Zeyl, laatst Weduwe van Jacobus Fannius.
Margareta Dorethe Meyers, Huisvrouw van Harmen Dirkse.
Hester Hermans.
Maria van Luyk, Weduwe van Paulus Spruyt, *Bierdrager.*

Donderdag, den 23 dito.
Jan van Stamhorst.
Isaac Vermaazen.
Engeltje van Dyk, Huisvrouw van Jan van der Spek.
Gabriël van Limmel, Zoon van Gysbert van Limmel.

Vrydag, den 24 dito.
Catharina van Oort, Huis- en Kraamvrouw van Cornelis Deelemans.
Susanna van der Noen, Dogter van Dirk van der Noen.
Christoffel Beudeker.
Christiaan Godlieb Fredrichs.
Vincent Drielenburg le Jolle.
Antje Brok, Huisvrouw van Adrianus Vergouw.
Elisabet Visscher, Weduwe van Hendrik Noach.

Saturdag, den 25 dito.
Cornelia Wigtman, *Bejaarde Dogter.*

Zondag, den 26 dito.
Anthonia Willems, Huisvrouw van Harbert v. Soesbergen, *Warmoesier.*

Maandag, den 27 dito.
Willem Klinkert.
Arend Blyenberg.

Dingsdag, den 28 dito.
Maria Kraak, Huisvrouw van Jan Putter, Gerritsz.
Adelheit Margaretha Lucken.
Johannes de Coo.
Marcus Hogendorp.
Jan Musserie.
Johanna Ningeltjes, Huisvrouw van François Heussart.
Alida Boverhoff, Dogter van Gerrit Boverhoff.
Louisa ter Beek, Huisvrouw van Claas Voolbroek.
Aaltje Giljams, *Bejaarde Dogter* van Willem Giljams.

Woensdag, den 29 dito.
Elisabeth Geurkens, Weduwe van Adriaan Roosendaal.
Christiaan Andries Struck.

Donderdag, den 30 dito.
Joris van Hasselt.
Maria Catharina van Daalen, Wed. van Jan Adolph Greve.
Maria Bronkhorst, Dogter van Isaac Bronkhorst.
Tryntje Klaasz., Huisvrouw van Hendrik Schoneboom, *Sadelmaker.*

Vrydag, den 31 dito.
Jan Domburg.
Gysbert Crabbendam, *Mr. Metselaar.*
Willem van Leeuwen, *Mr Knoopemaker.*
Elisabeth Ligtenberg, Huisvrouw van Jacobus van Drongelen.
Willemina Poor, Huisvrouw van Jan Ebelen.
Jan Nieuwveen.

Saturdag, den eersten January 1757.
Anna Christina de Wys, Huisvrouw van Bernardus Kootwyk.

Maan-

Maandag, *den* 3 *dito.*
Catharina Holiarhoek, Huisvrouw van Cornelis Onteyd.
Maximiliaan Bontan, *Maakelaar.*
Johanna de Ruyter, Weduwe van Huybert Bosch.
Dingsdag, *den* 4 *dito.*
Maria Smit, Weduwe Tobias Broekhuyzen.
Weyna van Beyeren, Laatst Weduwe van Symen Riedemaaker.
Kathrina van Leeuwen.
Jannetje Arends, Weduwe van Abraham Roskam.
Woensdag, *den* 5 *dito.*
Geertruyd Elisabeth Rietveld, Oudste Dogter van Hermanus Rietveld.
Catharina Ojers, Huisvrouw van David Nieuwenhoff, *Waagdrager.*
Pieter van der Linden.
Donderdag, *den* 6 *dito.*
Albertus Homdet, *Commissaris.*
Johanna Schelte, Weduwe David Drakenborch.
Pieternella Bellardt, Huisvrouw van Simon de Vries.
Claasje van Gorcum, *Bejaarde Dogter.*
Vrydag, *den* 7 *dito.*
Adriana Margareta Ruymveld, Huisvrouw v. Abraham van Helsdingen.
Elisabeth van Schertenburgh, Huisvrouw van Willem Vrybergen.
Maria Wykveen, Huisvrouw van Johannes Munscher.
Saturdag, *den* 8 *dito.*
Harman Hesseling, *Metselaar en Maakelaar.*
Jan Lam, *Baas aan de Moolen de Ruyter.*
Alida Warmenhuysen.
Maandag, *den* 10 *dito.*
Hendrik van der Glas, *Boekverkooper.*
Isaak Kool.
Johannes Mets, *Kleeremaaker.*
Wyntje Bout.
Harmanus Awater.
Hendrikje Visser, Weduwe van Klaas Wildeboer.
Dingsdag, *den* 11 *dito.*
Koba Vos, Huisvrouw van Jacob Hellekom.
Woensdag, *den* 12 *dito.*
Pieter de Clercq.
Nicolaas Andreas Weenix.
Jean Roger, *Maakelaar.*
Zusanna de Wit, Weduwe van Warnar Niesvelt.
Catharina Domburg.
Margareta Schenkel, Oudste Dogter van Hendrik Schenkel.
Donderdag, *den* 13 *dito.*
Jacoba Agneta ten Poortingen, Weduwe van Jan Fleon.
Christina van der Weyden, Weduwe van Salomon Schouten.
Elisabeth Godyn, Huisvrouw van Engel Kretsman.
Isaac de Vries, Oudste Zoon van Gerrit de Vries.
Vrydag, *den* 14 *dito.*
Hendrik Tieman, *Boekverkooper.*
Jacobus Terwe.
Lobbetje Wynands Kellenaar, laatst Weduwe van Hendrik Roese.
Willemina Assendorp, Huisvrouw van Jan Bos.
Elsje Pottebakker, Weduwe van Willem van 't Hofken.
Jacob Keeman.
Saturdag, *den* 15 *dito.*
Fredrik Rosziee.
Jannetje van den Arend, Huisvrouw van Jan Wansing.
Maria Fremaut, Dogter van Philip Fremaut.
Alieda Bandt, Dogter van Wylen Albert Bandt.
Rebecka Markus, *Bejaarde Dogter.*

Zondag, *den* 16 *dito.*
Gerrit Doornmans.
Marritje van Hoek, Huisvrouw van Jan Overdyk.
Styntje Cabbele, Wed.v. Barent Pelt.
Christoffel Nelle.

Maandag, *den* 17 *dito.*
Margarite Orrilliard.
Judik de Jong, Weduwe v. Jan Sodaan.

Dingsdag, *den* 18 *dito.*
Pieter Schout Muilman.
Susanna Froumi, Huisvrouw van Estienne Dupuy.
Machtilda de Jongh.
Focke Houtekam, *Schilder.*
Elisabeth Schaap, Laatst Weduwe van Hercules de Ruyter.

Woensdag, *den* 19 *dito.*
Anna Elisabeth Geelvinck, *Vrouwe van Hogelande*, laatste Weduwe van Jan Lucas Pels, *Heere van Hogelande, Oud mede Præsident Schep.*
Anna Margareta Reedemeester, Huisvrouw van Hendrik Luyken.
Elisabeth Coppens, Weduwe van Abraham Wierman.
Cornelis van Nys, *Schuytevoerder.*

Donderdag, *den* 20 *dito.*
Mr. Jan Wolters, *Oud Schepen.*
Hendrik Lampe.
Abraham Danckerts.
Anna van Warrenstyn, Weduwe van Jan Philip Schaale.
Alyda van Marle, Huisvrouw van Roelof van Dyk.
Sara Doedes, Bejaarde Dogter van Wylen Feber Doedes.

Saturdag, *den* 22 *dito.*
Sara de Vries, Weduwe van Jacobus van Hoboken.

Zondag, *den* 23 *dito.*
Hendrina Plaat, Huisvrouw van Rutgert Vriesvelt.

Maandag, *den* 24 *dito*
Elisabet Schreuder, Weduwe van Willem Scholte.
Grietje Martens, Wed. Harmen Jansz.
Anna van Heerden, Huisvrouw van Jannes Dircksen.

Dingsdag, *den* 25 *dito.*
Jan Bakker.
Pieter Verhagen.
Catharina Reyne, Huisvrouw van Jan ter Swaak.
Margareta Sandbergh, Weduwe van Hendrik Weglaar.
Margrietje Harweg, Huisvrouw van Hendrik Schoute.
Cornelia Borzenius, Husivrouw van Balthazar Lobé.
Hendrikje van der Mart, Weduwe van Pieter van Besojen.

Myne Heeren van de Gerechte, der Stad Amsterdam, hebben op Saturdag, den 22 *January* 1757, in 't Oude Zyds Heeren Logement, by *Executie* Verkogt de navolgende Perceelen, en hebben mogen gelden.

Achterburgwal (Een Huis en Erve op de Nieuwezyds) of Hekelveld, in het Kleine Hemelryk, aan de Noordzyde van 't Betjansteegje, het 2de Huis, bewesten het Kleine Hemelryk. *f* 310: -

Amstelstraat (Een Huis en Erve in de Nieuwe), Zuydzyde, schuin over de Turfsteeg; thans bewoond by Heiman Levy Assers. *f* 3650: in slag, *f* 250.

Goudsblomstraat (Een Huis en Erve in de), Zuydzy, tusschen de 2de en

en 3de *Dwarsstraat*, in de Appeldragersgang, achter het Huis daar de Leepellaar in den Gevel staat, *f* 155: in slag *f* 30.

Hemelryk (Een Huis en Erve, staande en gelegen in het Groot), in het zogenaamde Slopsteegje, aan de Noordzyde, bewoond by een Aanspreeker. *f* 950: in slag, *f* 18.

Hemelryk (Een Huis en Erve in 't Kleene), by de Nieuwezyds Achterburgwal of 't Hekelveld; op de Noordwesterhoek van 't gemelde Kleine Hemelryk en Betjansteegje. *f* 600.

Heeregragt (Een Huis en Erve op de Nieuwe), over het Oude Vrouwe of Besjeshuis; thans bewoond werdende by Joseph Isaac de Jongh. *f* 5100: in slag, 150.

Langestraat (Drie vierde Parten in een Huis en Erve, staande en gelegen in de), Westzyde, het 2de Huis benoorden de Korjespoortsteeg. *f* 525: in slag, 30.

Oetgenspad (Een Tuin met deszelfs Getimmerte, nevens een Tabaksmolen met de daar by zynde Gereedschappen, te zamen in een Koop en gelegen aan de Oostzyde van de Buiten-Amstel, op het), voorby het tweede Bruggetje. *f* 575: in slag, *f* 20.

Rapenburgstraat (Een Huis en Erve, staande en gelegen in de zogenaamde) of Vinkebuurt, aan de Noordzyde, het 5de Huis bewesten het eerste Waaygat; thans bewoond by de Weduwe Aguierre. *f* 4825: in slag, 20.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 24 *January* 1757. Verkogt, deeze volgende Perceelen;

Brouwersgragt (*Salomon Voltelen*, *Jan van der Hart Hendrikſz.*, *Fredrik Paling* en *Jacobus van der Hoeven*, Een Huys en Erve op de), op de hoek van de Wieringerstraat. *f* 13800, in slag *f* 300 verkogt.

Colveniersburgwal (*Arnoldus van Sprang*, *Salomon Voltelen* en *Gerrit van Eelen*, De Brouwery, genaamt het Amsteldamse Wapen, met deszelfs Woonhuis, Stallinge enz. op de). *f* 68000, in slag *f* 2000 opgeh.

Driehoekstraat (*Pieter de Mortier* en *François Römer Danielſz.*, Een Huis en Erve in de), Oostzy, by de Braak. *f* 1325, in slag *f* 100 verkogt.

Goudsbloms (*Hendrik Almenum* en *Jan Blok*, Een Huis en Erve in de eerste Dwarsstraat, Westzy, by de Lindegragt. *f* 1450: in slag *f* 150.

Goudsblomsgragt (*Anthony* en *Christiaan Menssendyk*, Een Huis en Erve op de). *f* 1250, in slag *f* 10 opgehouden.

Goudsblomsgragt (*Jan van Wattens*, *Dirk van Schorrenberg* en *Jan Roose*, De Helft in een Huis en twee Agterhuisen en hunne Erven op de), Zuydzy. *f* 625, in slag *f* 50 opgehouden.

Heeregragt (*Pieter Pekstok*, *Arend van Nieuwland*, *Gerard Clemens*, *Cornelis van Vreede*, *Paulus Suzyn*, *Johannes Lafrens*, *Johannes ten Broek* en *Reynier Pieterſz. Schonegevel*, Een Huis en Erve op de), zuidoostzy, tusschen de Vyzel en Spiegelstraaten. *f* 75000, in slag *f* 1000. verk.

Hey-

Heyligeweg (*Jan van Wattens*, *Dirk van Schorrenberg* en *Jan Roose*, Een Huis en Erve op de). *f* 8500, in slag *f* 100 opgehouden.
Lelystraat (*Hendrik Almenum* en *Jan Blok*, Een Huis en Erve in de Nieuwe), zuydzy, tusschen de 2de en 3de Dwarsstraaten. *f* 3075, in slag *f* 25 verkogt.
Lindestraat (*Jan van Wattens*, *Dirk van Schorrenberg* en *Jan Roose*, De Helft in een Huis en Erve in de), noordzy. *f* 900, in slag *f* 100 opgeh.
Munnikestraat (*Pieter Pekstok* en *François Römer Danielsz*, Een Huis en Erve in de). *f* 3600, in slag *f* 1000 opgehouden.
Palmdwarsstraat (*Hendrik Almenum* en *Jan Blok*, Een Huis en Erve in de), Westzy, by de Fransepatsbrug. *f* 1125, in slag *f* 150 verkogt.
Palmstraat (*Pieter de Mortier* en *François Römer Danielsz.*, Een Huis Agterhuis en Erve in de), noordzy. *f* 2500, In slag *f* 200 verkogt.
Prinsegragt (*Anthony* en *Christiaan Menssendyk* en *Jacob van Haamstede*, Een Huis Agterhuis en Erve op de), tusschen de Laurier gragt en Straat. *f* 5775, in slag *f* 450 verkogt.
Roosestraat (*Hendrik Almenum* en *Jan Blok*, Een Huis, Achterhuis en Erve in de) by de Princegragt. *f* 3825, verkogt.
Spiegelstraat (*Arnout de L'Hommel de Jonge* en *Willem Kantelaar*, Een Huys een Erve in de), noordzy, tusschen de Heere en Keysersgragten. *f* 4300, in slag *f* 225 opgehouden.
Warmoesstraat (*Joan de Stoppelaar Danielsz.*, *Jan de Wolf* en *Reynier Pieterfz. Schonegevel*, Een Huis en Erve in de), westzy, over de St. Annestraat. *f* 7200, in slag *f* 800 opgehouden.

Myne Heeren van de Geregte der Stad Amsterdam, hebben op Saturdag den 29 January, by *Execuie* verkogt.

Loyerstraat (Een Huis en Erve in de), Zuydzyde, aan 't einde, in en ten einde de gemeene Blauwe Gang. *f* 80, in slag *f* 1.
Een dito, als voren. *f* 300, in slag *f* 20.
Lindestraat (Een Huis en Erve in de), op de Oosterhoek van de Linde Dwarsstraat, daar Tappers Neering in gedaan werd. *f* 4225, in slag *f* 16.
Linde (Een Huis en Erve, achter het voorgaande in de) Dwarsstraat. *f* 925, in slag *f* 18.
Uylenburger Agterstraat (Een Huys en Erve in de), in de Fortuyne Gang. *f* 275, in slag *f* 14.
Een dito, naast het voorgaande. *f* 800, in slag *f* 14.
Een dito, naast het voorgaande. *f* 850, in slag *f* 9.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand FEBRUARY 1757.

AFRICA.

E nieuwe *Bey* van Tunis, heeft meer dan 10000 Man van de party van den oude *Bey*, op de allerwreedſte wyze doen om hals brengen; waarlyk eene Staatkunde, onder dit onbeſchaafde en bloedgierig Volk in gebruik, om met alle recht verfoeid te worden, zelfs door de geenen die niet dan d'allergeringſte kern van menſchelykheid bezitten.

AMERICA. Men meld van *Curacao*, dat de Kaper, die dat Eiland ſederd eenige weeken geblocqueerd had, genaamd werd *James Watzins*, van Antigoa uitgevaaren, en zig niet ontzien had van hier na 't Eiland *Aruba* te loopen, zynde een grondgebied van Hun Hoogmogende, behoorende onder bewind van *Curacao*, alwaar hy in de zogenaamde Paarde-Baay, na alvoorens een nacht, met gewapend Volk aan de wal gewaakt te hebben, de uiterſte vyandlykheden had begaan, door het ligten van hnne Ankers, het veroveren en ontvoeren van twee Curacaoſe Barken, gevoerd door de Kapiteins *Juan Ambroſius* en *Jan Copius*, dewelke in gemelde Baay ten anker lagen om hunne Reis te vervorderen, zonder dat men tot nog toe heeft kunnen ontdekken werwaards.

ITALIEN. De Markgraaf *de Caſtris*, Bevelhebber der op 't Eiland *Corſica* leggende Franſche Krygsvolkeren, verlangende geweeſt zynde om met *Paoli*, Hoofd der Misnoegden van dat Eiland een mondgeſprek te houden, liet hem daar toe verzoeken, en dezelve verſcheen ter beſtemder plaats. De ontmoeting was beiderzydſch zeer vriendelyk. De eerſte eiſchte van *Paoli*, dat de misnoegde Corſen, zig van alle vyandlykheden ten opzigte van de Franſche Krygsmacht onthielden, en de communicatie tuſſchen de kwartieren van die Troepen, nog de vervoering van Levensmiddelen beletten. *Paoli* ant-

woorde, *dat hy niets konde weigeren*, *aan den Veldheer van een Monarch, voor wien alle de Corsen de grootste achting hadden*; dat hy die onzydigheid alleen voor de Fransche Krygsvolkeren aannam, maar dat zy de *Genuesen*, als hunne doodelyke Vyanden, wel uitdrukkelyk daar van uitzonderde. In de nabuurschap van *Turiano*, zyn twee Boeren opgehangen, die tegens het verbod van het Gemeenebest van *Genua*, Graanen aan de misnoegde *Corsen* geleverd hadden.

SPANJE. Op de Kusten van dit Koningryk heeft men zwaare stormwinden gehad, waar door tien Hollandsche Scheepen, twee Fransche Kapers en een Fransch-West-Indisch Vaarder verongelukt zyn.

De Ridder *Keene*, Afgezant van den Koning van Groot Brittanje, heeft aan dit Hof te kennen gegeeven, dat zyn Britsche Majesteit met vermaak zien zou, dat de Koning zyn goede diensten wilde aanwenden, tot weder bezorging van de Vrede, en om in hunne geboorte, de onlusten, die tusschen den Koning van Pruissen en de Keizerinne-Koningin ontstaan waren, te blusschen. Men verzekerd dat deeze voorslag gunstig ontfangen is, en dat het Hof ten dien opzigte bereids de nodige onderregtingen aan deszelfs Afgezanten te Parys, Weenen en Berlyn, gezonden heeft.

DUITSCHLAND. *Weenen.* Den 3de deezer, kwam de Doorluchtige Erf-Prins *van Modena* hier aan, en werd het eerste gemaskerde kamer-Feest aan het Hof gehouden. Behalven de Generaal Lascy, waren ook de Generaal-Luitenants *Odonel* en *Guasco* uit Bohemen, van *Lutzen* uit Italien, en de Hertog *van Ahremberg* uit de Nederlanden aangekomen, en werd Z. D. H. de Hertog *Karel van Lottheringen* insgelyks dagelyks van daar te gemoet gezien.

Leipzig. Den Hr. *Frege*, die het bestier der Munt deezer Stad had, is onder bedreiging van Gevangenis, genoodzaakt geworden, om de Stempels, met de daartoebehoorende Materialen, als mede alle de onder zig hebbende Specien, na Torgau te zenden. Niet tegenstaande het guure saizoen, heeft men alle de Officieren van de Munt gedwongen, om de kwartieren die den Koning onzen Souverein hen in het slot aangewezen had, binnen den tyd van twee dagen te verlaten: dus die rampzaligen niet alleen van het nodige bestaan ontbloot, maar ook op straat gezet zyn. De Cassier van de Munt, is genooddwangt geworden, alle zyn Registers, Reekeningen en gereede Penningen, die in de Cas waren, optebrengen; vervolgens is alhier en door

door dit gantsche Keurvorstendom dit volgende bevel van wegens zyn Majesteit de Koning van Pruissen aangeslagen.

„ Nademaal zyne Koninglyke Majesteit van Pruissen, de Hof-Juweliers *Ephraïm*
„ *en Zoonen*, tot Derzelver Leveranciers van Zilver by de Munten te Leipzig
„ en Dresden aangesteld heeft, zo word zulks mits deezen aan het Publiek bekend
„ gemaakt, ten einde alle en een ieder, welke Goud of Zilver hebben te verkoo-
„ pen, en zig wegens den verbodene Uitvoer na de Edicten van 1721, 1724, 1725
„ en 1733 te reguleeren, daar over by de voornoemde Entrepreneurs der Zilver
„ Leverantien in de respective Munten te Leipzig en Dresden zig kunnen adressee-
„ ren, en verzekerd zyn, van volgens de gefixeerde Pryzen, prompte en contante
„ Betaaling te zullen ontfangen; als mede, dat onder eenigerhande pretext op dier-
„ gelyk in een der beide Munten geleverd Zilver, of de daar voor door de Entre-
„ preneurs *Ephraïm en Zoonen*, gegeevene Recipissen, nooit eenig Verbod of Ar-
„ rest zal plaats vinden. Waar en tegen de gene, welke bevonden worden, in vili-
„ pendie der voorsz. Edicten,. Goud, Zilver, en zelfs Koper, buiten 's Lands te
„ verzenden of te vervoeren, boven en behalven de Confiscatie noch arbitralyk
„ zullen gestraft worden. Gedaan binnen *Torgau* den 2 *February* 1757.

Koninglyk Pruissisch Generaal Veld-Krygs-Directorium
(geteekend
BORK.

Berlyn. Op den 24ste der voorleden maand, zynde de heuchelyke verjaardag des Konings, onzen roemruchtigen Monarch, die toen in 't 46ste jaar zyns Ouderdoms trad, was groot Gala ten Hove, en Haare Majesteit, de regeerende Koningin, ontfing dieswegens de gelukwenschingen van 't Koninglyk Huis, de buitenlandsche Afgezanten, den Adel, enz.

Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen, alhoewel altoos geneigd tot een billyk vergelyk, verleedigd zig thans met alles wat tot zekerheid zyner Staaten en Onderdaanen, als mede tot het openen van een vroegtydige en kragtdadige Veldtogt verstrekken kan; zyn Majesteits Legers zyn thans door de gestadige aanwervingen tot op meer dan 200000 Man vergroot; bestaande alle uit kloeke, uitgeleezen en ten uiterste dappere Officieren en Soldaaten, waar van zy bereids proeve gegeven hebben, en in 't toekomende waarschynlyk nog meer gelegenheid zullen hebben, blyken aan gantsch Europa te vertoonen; om een bewys by te brengen dat de liefde voor dien Vorst en den Heldenmoed deeze luiden bezielt, behoefd men maar agt te slaan op de redenvoering te *Zittau* gehouden door den Hr. *van der Schulenburg* Vaendrig in 't Regiment van zyn Koninglyke Hoogheid Prins Hendrik, ter gelegenheid van het sneuvelen van den Hr. *van Blumenthal*

Major in 't zelve Regiment, waarin hy als een over dit sterfval ten hoogsten geraakte Krygsman spreekt, die egter in zyn droefheid eene onverschrokkenheid toond, welke van de geene vereist word, *wier Lighaamen* (volgens zyn uitdrukkingen) *ter behoud van het Vaderland gewyd en geheiligd zyn*; besluitende zyn aanspraak met deeze aanmerkelyke en Zielroerende bewoording: *Maar Gy allerhoogste bestierder van het deel en lot, het geen ons alle uuren over 't hoofd hangd, ziet en kend onzen yver en onze liefde voor onzen Monarch; Gy beproefd het binnenste onzer Ingewanden; Gy bevind in onzer aller Boezem deeze Pruissische kloekmoedigheid, deeze Romeinsche onverschrokkenheid, en dit Macedoniaansche vertrouwen, welke onzen onoverwinnelyken FREDERIK altoos van nieuwe Laurieren verzeekeren: onder ons allen word niemand gevonden, die benevens my niet zou zugten en wenschen. HEERE, laat my even zo zalig uit het leven scheiden, eer ik de allerminste smaad en hoon ons volk zie overkomen!* Wat heeft FREDRIK DE GROOTE anders van zulke gevoelens te wagten, dan zegenpralen, dan overwinningen!

Onaangezien de voorgemelde talrykheid der Leegers van zyn Majesteit de Koning van Pruissen, blyven de recruteeringen steeds aanhouden en wel met een buitengemeen goed gevolg, vermits de Officieren ter wervingen leggende groot handgeld geven, dus dat alle de pogingen aan deeze zyde gedaan, wel een beslissende veldtogt, 't zy tot de Vrede, 't zy tot voortzetting van eenen zeer bloedigen Oorlog, zouden kunnen te weeg brengen.

LYST der *Scheepen* en *Goederen*, welke in den jaare 1756, zo te *Dantzig*, *Elbingen*, *Koningsbergen*, *Stettyn* en *Riga* zyn aangekomen en afgegaan.

Van DANTZIG, waar uit blykt dat aldaar in 1756 zyn aangekomen geweest. 925 Schepen, te weten 184 met Stukgoederen, 26 met Wyn, 7 met Bier, 80 met Zout, 64 met Haring, 71 met Yzer, 6 met Steenkolen, 34 met Steenen en Dakpannen, 40 met Kalk, en 413 met Ballast; zynde uit Engeland aangekomen 85, uit Holland 124, Vrankryk 91, Spanjen 7, Sweden 319, Deenmarken 51, Noorwegen 51, Lyfland 27, Pomeren 97, Hamburg 13, Lubek 17, Breemen 10, Wismar 4, Rostok 25, en Nieuwe Schepen 4.

Waar tegen van *Dantzig* voorn. waren vertrokken 933 Schepen, te weten 113 met Stukgoederen, 513 met Graanen, 198 met Hout, 40 met Asch, 7 met Haring, 10 met Zout, 52 met Ballast; zynde naar Engeland vertrokken 106 Schepen, naar Holland 160, Vrankryk 24, Spanjen 35, Sweden, 306, Deenmarken 32, Noorwegen 24, Lyfland 44, Pomeren 149, Lubek 14, Breemen 13, en Rostok 26.

Nog zyn te *Dantzig* ingebragt 9498 Last en 34 Schepels Tarwe, 10696 Last en

en 30 Sch. Rogge, 1975 Last en 14 Sch. Garst, 1007 Last en 33 Sch. Haver, 151 Last en 58 Sch. Mout, 818 Last en 2 Sch. Boekwyte Gort, 392 Last en 6 Sch. Geers, 41 Last en 7 Sch. Erreten. Daar tegen zyn uitgegaan 7682 Last Tarwe, 14567 Last en 52 Sch. Rogge, 207 Last en 40 Sch. Garst, 192 Last en 40 Sch. Haver, 459 Last en 43 Sch. Mout, 62 Last en 3 Sch. Gort, 42 Last en 16 Sch. Geers, 12 Last en 51 Sch. Erreten, te saamen 24581 Last en 4 Schep.

Van ELBINGE, daar de volgende Waren zyn aangebragt geworden, als: 8¾ Aam Rhynse Wyn. 2 Pypen Canarie Secq. 20 Boot Secq Sereese. 3½ Pyp Spaanse Wyn. 975 Oxhoofden Franse Wyn. 32 Aam Franse Brandewyn. 105 Last Haring. 1202 Schipp. Yzer. 1202 dito Talk. 178 Last Tarwe. 1131 dito Rogge. 561 dito Garst. 26 dito Erweten. en 237 dito Haver. En zedert den eersten January tot den 30 December uitgegaan 265 Last Tarwe. 684½ dito Rogge. 423 dito Garst. 152 dito Mout. 161½ dito Haver. 226 dito Vlas. 1026 Schipp. Weedas. 3114 Vat Fruyten. 861 Schipp. Veeren. 6188 Stuks Kaasen. 266 Schipp. Boter. 125406 Steen Gaaren. 4326 Steen Veeren. 106713 ps. Lynwaat. 3112 Steen Borstels. en 4101 Steen Wolle.

Van KONINGSBERGEN, waar in 1756 ingekomen zyn geweest 500 Schepen, geladen met 7048 Last 8 Ton Frans Zout, 60 Last 10 Ton Spaans dito, 3631 Hallis dito, 259 Tonnen Hollandsche Haring, 2802 dito Noordse en Deense dito, 8703 Schipp. 4 Stuks Yzer in Staaven, 34143 Schipp. dito Plaaten, 73722 dito Yzerdraat, 10324 dito Messingen, 76764 dito Koper, 141042 dito Loot, 7163 Oxhoofden Franse Wyn, 319 dito Frontiniaque en Muscate, 188 Aamen Rhynse en Moezel Wyn, 27 Pypen Spaanse Wyn, 4 dito Canarie Secque, 4 Booten Sereese dito, 287804 Schipp. Tabak diverse, 33217 dito Blaauwsel, 80463 dito Peper, 99501 dito Ryst, 54758 dito Corenten, 101780 dito Rozynen, 56928 dito Amandelen, 556 dito Nagelen, 35692 dito Lootwit, 2136 dito Caneel, 19210 dito Semen Amomi, 612 dito Fouli, 230 dito Safferaan, 8000 dito Gember, 815673 dito Zuiker, 400109 dito Syroop, 33111 dito Coffy Boonen, 3394 dito Thee, 484 dito Cardamom, 167 Oxhoofden Wyn-Azyn, 12766 Schipp. Indigo, 7516 dito Krappen, 87730 Stuks Pomeranse en Chinaas Appelen, 125920 Schipp. Brasiliehout, 43066 Ryksdaalders Hollandse Lakenen, 688 ps. Raase en Hollandse Kroon dito, 67930 Schipp. Staal, 74255 dito Tin, 4856 Ryksdaalders Champagne en Bourgogne Wyn, 109536 Schipp. Franse Pruymen, 6117 dito Engels Leder, 89401 dito Schroot, 53280 dito Aluyn, 137 Pypen Boom-Oly, 45375 Stuks Oesters, 209 Vaten Blik, en 491 Ton Traan, en uitgegaan 1955 Last 18 Schepels Tarwe, 3780 Last 35 Sch. Rogge, 872 Last dito Konings, 1316 Last 25 Sch. Garst, 175 Last 23 Sch. Mout, 479 Last 30 Sch. Haver, 91 Last 13 Sch. Erweten, 8367 Tonnen Zaay Zaat in 't Voorjaar, 5131 Tonnen dito in de Herfst, 2938 Last 41 Sch. Slag-Lynzaad, 2100 Last 10 Sch. Hennipzaad, 1021 Aam Hennip Oly, 4845 Last 56 Sch. Hennip, 739 Last 12 Sch. Vlas, 839 Last 7 Sch. Heede, 4486 Last 1 Lysp. Potas, 136 Last 2 Sch. Weedas, 14805 Schipp. Steenwas, 8308 dito Borstels, 4057 dito Talk, 7730 Schok Garen, 770 Steen Juchten, 743 Schok 34 Stuks Planken, en 21 Stuks Masten.

In 1756 zyn te STETTYN de volgende Goederen ingekomen, als, 17710 pond Amidon. 89 Tonnen Bier. 1378 Centner Lood. 1064 Oxhoofden Brandewyn. 683 Tonnen Boter. 263638 pond Coffy-Boonen. 184996 stuks Citroenen Pomeranse. 43024 p. Corenten. 13417 Schipp. Yzer in Staven. 64 Schipp. dito in Plaaten. 173 Oxhoofden Wyn-Azyn. 6864 Centner Verf hout. 4975 dito Stokvis. 502 dito Vlas. 2576 Winspel Weyten. 45

dito Erweten. 15959 dito Rogge. 2363 dito Garst. 2938 dito Mout. 1569 dito Haver. 1557 Ryksdaalders Glas-Aard. 358 Decher Roodhout. 4341 Centner Hennip. 4272 dito Heede. 9334 Tonnen Hollandse Haring. 11706 Tonnen Noordse dito. 6548 pond Indigo. 52437 dito Gember. 15020 Centner Jugten. 1902 dito Kaas. 2571 Tonnen Steenkolen. 488 Lasten Kreyd. 1737 Tonnen Lynzaad. 40037 pond Amandelen. 8150 Centner Kruydeniers-Waren. 810 Pypen Boom-Oly. 14881 Centner Hennip-Oly. 329 dito Lyn-Oly. 1537 dito Raap-Oly. 2320 dito Peper. 698 dito Pruymen. 1237 Tonnen Ryst. 7006 Centner Rosynen. 891 dito Salpeter. 367 Stuks Zeyldoek. 574 Centner Swavel. 1947 dito Syroop. 16349 dito Talk. 2433 pond Thee. 5002 Centner diverse Soorten Tabak. 2182 Gros Pypen. 1336 Tonnen Traan. 665 Centner Vitriool. 9 dito Wasch. 29 Pypen Canarie-Secq. 97 dito Spaanse. 37 Bottels Sereese-Secq. 234 Aam Rhynse en Moesel Wyn. 18629 Oxhoofden Franse Wyn. 4639 Ryksd. Champagne en Bourgogne Wyn. 21680 pond Tin. 253 Oxhoofden Ruwe St. Domingo Suyker. en 100 dito Martenique dito; en na diverse Havens uitgegaan 147 Tonnen Pot-Asch. 10089 pond Amidon. 72210 p. Antimonium. 1171 Centner Arsenicum. 106 dito Blik. 251 stuks Estamjke. 290 dito Flanelle. 107 Tonnen Gallmey. 6649 halve Kisten Glas. 17608 Ryksdaalders Hollands Glas. 33186 Vaam Brandhout. 130960 Ryksdaalders Hout. 1401 Schok Franshout. 2598 dito Klaphout. 30 stuks Masten. 5179 dito Balken. 8916 Ryksdaalders Scheepshout. 22861 Schok Pypen-Duygen. 8108 dito Oxhoofd Duygen. 32814 dito Tonnen-Duygen. 22526 Ryksdaalders Kramery-Waaren. 24 Kisten Linnen. 536970 stuks Marmer-Steen. 639 Centner Messing. 408 dito Rood-Koper. 1880 dito Sensen. 233 Tonnen Seisse. 5812 Centner Tabak. 3448 stuks Doeken. en 775 Centner Poolse Wolle.

Van Riga, waar binnen gekomen geweest zyn 641 Schepen, waar van 8 blyven overwinteren, geladen met 2145 Last 10 Ton Spaans Zout. 3464 Last 16 Ton Frans dito. 21889½ Tonnen Hollandse en Deense Haring. 460 Vaten uitlands Bier. 176 Tonnen Cabeljauw en Dorsch. 6277 Pond Stokvis. 31776 stuks Schollen. 61649 Pond Kaas. 167½ Aam Rhynse en Moezel Wyn. 174 Pypen Zoete Wyn. 2100 Oxhoofden Franse dito. 399 dito Brandewyn. 68 dito Wyn-Azyn. 108½ Vaatjes Staal. 193 Kisten Glas. 27661 p. Tin. 69127 p. Schroot. 511706 p. Loot. 1375 p. Yzer. 14300 p. Koper. Messing en Lattoen. 56 Last 10 Ton Steen-Koolen. 1051 Tonnen Zweeds Teer. 452781 Ryksdaalders aan Krameryen. en 95969½ p. Tabak. en uitgegaan 635 Schepen, geladen met 34222 Schipp. 9 Lysp. Ryn-Hennip. 17436 dito Pas-Hennip. 13753 Schipp. 13½ Lysp. Rakitscher Vlas. 1806 Schipp. 4 Lysp. Paternoster dito. 156 Schipp. 9½ Lysp. Heyliger dito. 1179 Schipp. 18 Lysp. Marienburger dito. 13593 Schipp. 18 Lysp. Rosietsen drieband dito. 8797 Schipp. 10 Lysp. Torsen Vlasheede. 13 Schipp. 17 Lysp. Talk. 96 Schipp. 11 Lysp. Wasch. 1377 Schipp. 5½ Lysp. Potas. 285 Schipp. 15½ Lysp. Zweeds en Russis Yzer. 239 Tonnen Zaay-Zaad in het Voorjaar. 39223 Tonnen dito in de Herfst. 34975½ dito Slag-Zaad. 77354 dito Hennip-Zaad. 18 Loop Tarwe. 5391 Last 16½ Loop Rogge. 75 Last 34 Loop Garst. 346 Last Haver. 173 Ton Erwten. 7 Last Mout. 26 Last 1 Vat Weedas. 600 Schok 33 Stuks Pypen Oxhoofd Duigen. 991 Schok 9 Stuk Vathout. Hollands en Frans Hout en Wagenschot, aan Masten en Hout-Waren 128792 Ryksdaalders 45 Gulden.

GROOT-BRITTANNIË. *Londen.* Het Huis der Gemeentens besloot

floot dat men 1050005 pond, 5 fchell. 6 gr. Sterlings heffen zou by weege van Lotery, waar van den Inleg een Guiné zyn zou, en waar in elk, zo dra de Collecte begonnen zou zyn, zo veel Looten zou konnen neemen als hy goedvond, zullende de helft van 't beloop der Looten in Pryzen verdeeld worden, die, voor den 20 January 1758 zonder eenige korting zullen worden betaald.

Niet tegenftaande de meenigvuldige pryzen op de Franfchen gemaakt en nog dagelyks gemaakt worden, waar door men thans reekend 10000 gevangen Franfchen binnen de drie Koningryken te hebben, zo zit deeze Natie meede niet ftil, zynde onlangs 10 of 12 Scheepen van ons genomen en in hunne Havens opgebragt, en onder anderen de Kaper *the Terrible* met een rykgenomen Franfche Prys van St. Domingo door een Kaper van die Natie na een hardnekkig gevegt veroverd en na St. Malo gevoerd.

De Raad des Konings, aan den welken het door zyn Majefteit overgelaten is, om het noodlot van den Admiraal *Byng* te befliffen, fchynt als in twyffeling omtrent de party in deezen te neemen. Het Gemeen heeft om lyf en leven van dien Admiraal gefchreeuwd, als een offerhande tot verzoening voor het verlies en de onheilen die het zelve onderfteld dat hy de Natie heeft doen lyden; maar nu verzeekerd men, dat het befluit genomen is dien Heer te ontflaan, men voegd daarby dat zyn Majefteit hem by 't verleenen van vergiffenis zou hebben laten aanzeggen, zig voor de woede van ditzelve gemeen te dekken; ondertuffchen is dien Admiraal zeer geruft van gemoed geduurende zyn gevangenis geweeft, zelfs in zo verre dat een van zyne goede Vrienden hem gezegd hebbende: *Myn Heer uw zaak ftaat flegt; gy zult aanftonds uw doodvonnis aanhooren*; den Admiraal hem daar op antwoorde: *wel aan dan kan myn dood het gemor van 't Gemeen doen bedaaren, dat het in Gods naam gefchiede.*

VRANKRYK. *Parys.* Op de befchryving van den meergemelden booswigt *Damiens*, die na 's Konings leven geftaan heeft, hebben twee Luiden te Bourdeaux verklaard, dat zy een diergelyk perzoon gekend hadden, die op verfcheide tyden, redenen tegen hen gevoerd had die zy ter dier tyd in de Wind geflagen hadden, maar hen thans bedenkelyk voorgekomen waren. Den Intendant heeft deeze Luiden herwaards gezonden; zy zyn ook reeds met hem geconfronteerd, edog hem niet erkend hebbende voor dezelve Perzoon zyn zy wederom te rug gekeerd. Dien rampzaligen, is nog even ftoutmoedig

moedig als van den beginnen af, hy weigerd zomtyds eenig voedzel te genuttigen, en dan geeft hy zig weder aan de gulzigheid en onmatigheid over, weigerende men hem in redelykheid niets, als of hy een civiel gevangene was. Een Doctor verzogt hebbende, is 'er hem een toegeſtaan, gelyk ook een Wondheeler, wiens hulpe hy verlangt heeft ter heeling van eenige Wonden welke hy klaagt van de *Gardes du Corps* bekoomen te hebben, die hem de ~~Voeten~~ vyf of zesmaal in heete aſſche geſtooken en in 't dik der beenen met gloejende tangen geneepen hadde. Wy meenden iets meerder van deezen booswigt den Leezer te konnen mededeelen, maar niets van zyn bekentenis uitlekkende moeten wy zulks tot het vervolg uitgeſtelt laten.

Niets is 'er byna onzeekerder dan de giſſingen van zommig zoort van Luiden, bekend onder de naam van Staatkundigen, hier vind men 'er thans welke beweeren willen, dat wy eerlang den Vreden met de Kroon van Groot Brittannien te wagten hebben, zy bouwen hunne ſtelling als nog op al te loſſe gronden, om een volkome geloof daaraan te geven, dus zullen wy dit aan de tyd overlaten.

Geduurende het Jaar 1756, zyn in de Haven van MARSEILLE ingekomen 2542 Schepen, te weten uit de Levant 138. Barbaryen 44. Maltha 31. Napels en Sicilien 204. Veneaie 3. Toscanen 58. de Kerkelyken Staat 90. het Genueeſe 547. Piëmont en Sardinien 86. Spanjen 412. Minorca 196. Raguſa 9. de Straat 17. Portugal 19. Spanjen en Catalonien 412. Martinique 5. St. Domingo 3. Engeland 25. Engelſe Pryzen 25. Holland 94. Hamburg 2. Deenmarken 37. Zweeden 73.

NEDERLANDEN. *Bruſſel.* By Placaat van de Keizerin Koningin, onze Souverein is den uitvoer van Tarwe, Rogge, Meel, Brood, Peulvrugten en Aardappelen op zwaaren ſtraffe verboden.

Utrecht. Vermits de ſterfte onder het Rundvee zederd eenige tyd zig wederom meer dan ooit in deeze Provintie geopenbaart heeft, zullen wy in 't Gemeen een hulp middel mededeelen, 't welk in Gelderland en elders met goed gevolg gebruikt is.

Neemd drie Eyeren met de ſchalen; een hand vol ſchoorſteen roet en een pint raap-oly; klopt dit alles kort door elkander, en geeft dit 't Beeſt in zo ras de ziekte beſpeurd word. Neemd vervolgens kly, mengd dezelve met wyn azyn en ſmeer dat mengzel over den ruggegraad van den nek tot den ſtaart; dek het beeſt warm met deekens en ſtroo, dat het aan het zweeten geraakt; want het anderzints niet baten zou.

Dit hulp middel moet om den anderen dag, en na dat de ziekte afneemt, om den 2. 3. of 4de dag gebruikt worden, tot dat het Beeſt gebeterd is.

terd is. Ook moet het Beest op eenmaal niet te veel gewaterd en gevoerd worden, en vooral niet met Rogge Meel.

Rotterdam. Het volgende verhaal dat men hier deezer dagen ontgen heeft, doed overtuigend zien dat de Engelsche Kaapers aanhouden de Neerlandsche Koopvaardyschepen en Handel te ontrusten, het 't Schip de Vrouw *Sabina Henrietta*, gevoerd door *Ocke Lubberts Nap*, gedestineerd van hier na Suriname, dat daar van de ondervinding heeft gehad, volgens 't berigt, getrokken uit het *Journaal* van den Schipper, luidende als volgt:

Dit Schip zeilde den 13 September 1756 uit *Helvoetsluis*, wanneer het door een Engelsch Schip gepraeid, en een goede Reis gewenscht wierd. Den 23ste zagen zy drie Scheepen waar van 'er een in hun Vaarwater liep, en een schoot onder een Engelsche Vlag deed, den Schipper by de Wind gedraaid hebbende, zette hy zyn Sloep uit en kwam aan Boord, en gevraagd hebbende, of hy geen Fransche Scheepen gezien hadden, en *van waar*, *en waar heen* hunne Reis gerigt was, wenschten zy dat dezelven voorspoedig mogt zyn. Den 1. October, 's morgens ten 10 Uuren, zagen zy wederom 2 Scheepen die onder Fransche Vlaggen na hen toekwamen; het eene deed een schoot, en beide heisten ze hunne Engelsche Vlaggen op, zetten hunne Sloepen uit en kwamen by hen aan boord, zy vraagden *van waar en waar heen*, en om de Papieren na te zien, maar geen geloof daar aan gevende, zeiden zy dat 'er Fransche Goederen aan boord waren, en dat ze het Schip zouden opbrengen: waar op de Schipper haar van het tegendeel zogt te overtuigen, en hen eindelyk zeide dat zy zulks doen konden, indien zy 'er reden toe meenden te hebben: De overgekomen Luitenant beval een van zyn Volk aan hun Roer te gaan, maar dat wilde de Schipper niet toestaan, als eisschende dat zyn Volk aan 't Roer zou blyven, waar op den Luitenant zig met stooten meester van 't Roer maakte, dat hem egter door de Schipper op dezelve wys ontnomen wierd: hier op riep deze Luitenant om meer Volk, wanneer 'er nog 20 Man en 2 andere Luitenants, alle gewapend overkwamen, zy visiteerden het Schip, haalden de Opper-Stuurman en Kuiper by hen aan boord, en beloofde hen 100 Guinees, indien zy zeiden dat zy Fransche Goederen aan boord hadden, die zy dog inderdaad moesten hebben, zy maakten een gat in 't ruim van 14 à 15 voet in 't vierkant, door 't uitladen der Goederen die zy op 't dek nederleiden, hier tegen protesteerde de Schipper, als tegen een onwettige behandeling, waar

F op

op zy dan van Boord en naar hunne Scheepen te rug keerden, na alvoorens dit Schip van de middag tot den avond opgehouden te hebben. Dit waren Scheepen van 28 en van 18 Stukken, en volgens zeggen van een Mattroos die Hollandsch sprak, te *Bristol* te huis hoorende. Den 5 October, 's morgens ten 10 uuren, zagen zy andermaal een Schip, 't welk tegens den avond op 2 mylen waters in hun vaarwater liep, en zyn cours met hen maakte, zonder eenige schoot te doen of vlag te toonen. Ten 10 uuren liep 't hen op, en naby komende vraagde *van waar en waar heen*, geantwoord van *Rotterdam* en na *Suriname*, waar op bevoolen wierd dat de Sloep uitgezet zou worden, maar de Schipper geantwoord hebbende zulks de volgende morgen te zullen doen, wierd 'er gebooden vuur te geven, waar op de gantsche laag van groot en klein geschut dadelyk volgde, waar door de Opper-Timmerman zwaar gekwetst en 't Schip deerlyk beschadigt wierd, de Schipper dan genoodzaakt zynde, zond zyn Opper-Stuurman by hen aan boord, doende klagten over de mishandeling, en vraagden waarom hy niet 's avonds ten 10 uuren een schoot onder zyn Vlag gedaan had, dat hy als dan geweeten had met wien hy zig bevond. Deeze Kapitein gaf den Stuurman tot antwoord, dat 't hem leed was dat de Opper-Timmerman gewond was, dat hy maar had zoeken de Touwen en 't wand reddeloos te schieten die zy ligtelyk wederom konden laten herstellen. De Schipper vervolgens zelfs by hem aan boord gekomen zynde en mede over het voorgevallene geklaagt hebbende, bekwam geen ander antwoord, en moest zig daarmede vergenoegen en te vreede zyn, van tot alle onderrigting en voldoening den naam van den Kapitein en van 't Schip te konnen opteekenen, die men hem zeide te wezen James William, en de Jarmouth voerende 32 stukken aan wiens boord zig een Fransch Schipper bevond twee dagen te voren genomen. Hier meede kon dit Schip zyn reis vervolgen.

LYST der TEXTEN Gepredikt in de Nederduitsche, Walsche, Engelsche en Luthersche Gemeentens binnen Rotterdam, op den *Dank- Vast- en Bedendag*, den 16 February 1757.

Ter *Voorbereiding* van den *Bedendag* Dingsdag Avond Do. *Ham*, Prov. 15: 8.

GROOTE KERK.	PRINSE KERK.
Voorm. Do. *van der Kemp*, Jer. 45: 4, 5.	**Voorm.** Do. *Keer*, Prop. Jes. 1: 2 – 4.
Namidd. Do. *du Vignon*, Amos 5: 14.	**Nam.** Do. *Hofstede*, Habak. 3: 3 – 15.
Avond Do. *Bonnet*, Joh. 13: 17.	

ZUY-

ZUYDER KERK.
Voorm. Do. *Klugten*, Pro. Lev. 26:23-25.
Nam. Do. *Patyn*, 2 Sam. 12: 13.
Avond Do. *Bruining*, 2 Chr. 15: 12-15.

OOSTER KERK.
Voorm. Do. *van Marle*, Jer. 14: 7-9.
Nam. Do. *Ham*, Lucas 12: 54-59.

WALSCHE KERK.
Voorm. Do. *de Superville*, Pred. 8: 11.
Nam. Do. *Berguer*, Ps. 20: 8.
Avond Do. *Guiot*. Pred. 7: 14.

ENGELSCHE KERK.
Voorm. Do. *Sowden*, Ps. 119: 120.
Nam. Do. *Greaves*, Jes. 58: 6, 7.

SCHOTSCHE KERK.
Voorm. Do. *Enslie*, Jer 18: 11.
Nam. Do. *Kennedy*, Jer. 6: 8.

EPISCOPALE KERK.
Voorm. Do. *Pote*, Ps. 33: 16 en 18.
Nam. Een Gebedt.

LUTHERSCHE KERK.
Voorm Do. *Smit*, Jer. 6: 8.
Nam. Do. *Weslingh*, Jer. 13: 15, 16.

In de Gereformeerde Kerken Gecollect.

Voor de Diaconie.	—	f 2589 : 11 : 0
Voor de Weezen.	—	: 454 : 4 : 0
Dingsd. Avond Voorber.	:	53 : 12 : 0
In de Walsche Kerk.	—	: 363 : 9 : 0

Leyden. Den 8 deezer maand kwam zyn Doorl. Hoogheid de Prins van Oranje en Nassau, Erfstadhouder uit den Haage alhier aan, en woonde de plegtige redenvoering by, in de Universiteit waar mede den Hr. *Bernhardinus de Moor*, S. S. Theologiæ Doctor en Professor zyn Rectoraat besloot. Hoogstgem. zyn Doorl. Hoogh. nam eerst zyn intrek by den Heer G. H. *Fredericus de Winter* Med. Doct. & Prof. van waar dezelve ten 11 Uuren door den Hr. Rector Magnificus en een Professor uit ieder Faculteit, zittende in 2 Koetzen, wierd afgehaald, en vervolgens op de plaats van de Academie ontfangen. Na dat nu ten 12 uuren de Ed. Achtb. Heeren Curatoren en verdere leeden van den Magistraat en de Academie waren aangekomen, begaven zig dezelve met Hoogstgemelde Prins Erfstadhouder niet lang daar na onder het houden van Muziek in 't groot Auditorium alwaar die Vorst ter linker zyde van het Catheder zyn plaats nam, kort na de inleiding deed den Hr. *de Moor* een byzondere aanspraak aan zyn Doorl. Hoogheid, die ten 1 uur als wanneer de gantsche plechtigheid geeindigt was, zig wederom na het Huis van den Hr. *de Winter* begaf.

's Gravenhage. Door eene Ordonnantie van wegens H. K. H. de Vrouwe Gouvernante na de Respective Regimenten gezonden, word gelast dat de afwezende Officieren en Gemeenen zig voor of op den eersten Maart 1757, by dezelve moeten bevinden, uitgezonderd de Zwitzersch en Schotten, dewelke om hunne verre afwezenheid eerst op den 15 derzelver maand by hunne Regimenten zullen moeten zyn.

By Haar Hoog. Moog. de Heeren Staten, die het Welvaaren hunner Ingezeetene beoogen, is het volgende Placcaat gearresteerd, en luidt aldus;

DE Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, allen den geenen die deezen zullen zien of hooren leezen, salut, doen te weeten: alzo de duurte van de Graanen onder het ressort van onzen Staat dagelyks meer en meer toeneemt, en te dugten is, dat door de verbooden uitvoer van Graanen, door genoegzaam alle onze nabuurige en andere Prinsen en Potentaaten gedaan, de occasie van toevoer herwaards benoomen zynde; indien den uitvoer van Graanen uit deeze Landen niet word verbooden, na de plaatsen alwaar het grootste gebrek is, van hier zouden worden vervoerd groote quantiteiten Graanen, en dat daar door de tegenwoordige duurte alhier merkelyk zoude komen te vermeerderen en zwaarder gevolgen daar uit zouden konnen uitstaan.

ZO IS'T, dat Wy, tot voorkoominge van de ongemakken die uit het geene voorsz. zouden kunnen resulteeren, goedgevonden hebben, tot den eersten *Juny* van dit Jaar 1757 te verbieden en te Interdiceeren, zo als wy verbieden en interdiceeren by deezen, allen uitvoer van Graanen, te weeten van Tarwe, Garste, Rogge, Boekwyt, Haver, Spelte, Erweten, Boonen, gemaalen of ongemaalen, gebakken of ongebakken, uit deeze Vereenigde Nederlanden en het ressort van de Generaliteit, op de verbeurte van de waarde der Graanen die men zoude mogen hebben uitgevoerd, of doen uitvoeren, of van de Graanen, die in het uitvoeren zouden mogen weezen agterhaald, en daarenboven van nog een boete monteerende viermaal de waarde van de voorschreeve Graanen, mitsgaders nog van de Schepen, Schuiten, Wagens, Karren en Paarden, waar mede eenige Graanen zullen worden uitgevoerd, en dat onvermindert de voorschreeve confiscatie en boeten, alle en een iegelyk die de voorschreeve Graanen zullen hebben uitgevoerd, mitsgaders de Schippers, Voer- en Karreluiden, haar Knegts en alle anderen wie het zoude mogen weezen, die daar aan handdadig zullen zyn geweest, arbitralyk aan den lyve zullen worden gecorrigeert, zo nogtans, dat onder het voorschreeve verbod niet zullen weezen begreepen de Graanen, die na dato van de Publicatie deezes zullen worden ingevoerd, voor welkers uitvoer van het Collegie ter Admiraliteyt onder wiens district den uitvoer zal geschieden, permissie gevraagt, en onder de precautien, door Ons geordonneert, verkreegen zal zyn: En op dat voorsz. verbod te beter effect mooge erlangen, hebben Wy belooft, en belooven by deezen, dat die geene die de overtreeders van dien zullen kunnen aanwyzen, zodanig, dat in hegtenisse komen te geraaken, en dat de voorsz. Graanen zullen werden agterhaald, zal genieten een præmie van duyzend Guldens, en dat zyn naam, des begeerende, zal worden gesecreteert, schoon hy meede schuldig en pligtig zoude mogen weezen, in welken gevallen hem een Acte van impuniteit zal werden verleend: Ordonneeren en statueeren ook, dat alle Officieren en Justicieren dit Ons Placaat strictelyk zullen hebben te observeeren, en doen observeeren, mitsgaders dien conform regt doen, zonder eenige conniventie of dissimulatie, en zonder daar over in eeniger manieren te mogen composeeren, op pæne van privatie hunner Officien.

En ten einde niemand hier van eenige ignorantie mooge pretendeeren, ontbieden en verzoeken Wy de Heeren Staaten, Vrouwe Gouvernante, Gecommitteerde Raaden en Gedeputeerde Staaten van de respective Provintien, en alle andere Justicieren en Officieren van denzelven Lande, dat zy deezen onzen Placaate van stonden aan alomme doen verkondigen, publiceeren en affigeeren, ter plaatse daar men gewoon is zodanige publicatie en Affixie te doen: Lasten en ordonneeren voorts de Raaden ter Admiraliteyt, de Advokaaten Fiscaal, Commisen Generaal, en alle andere Officieren, Regteren en Justicieren, onder Onze gehoorzaamheid staande, mits-

mitsgaders allen Admiraalen, Vice Admiraalen, Kapiteinen, Officieren en Bevelhebberen, deezen Onze Placaate te agtervolgen, en te doen agtervolgen, procedeerende en doende procedeeren tegens de Overtreeders van dien, zonder gratie, faveur, dissimulatie of verdrag, want Wy zulks ten dienste van den Lande, en ten beste van de goede Ingezeetenen van dien bevonden hebben te behooren.

Ook hebben *Haar Hoog Mogende*, een nadere *Ordonnantie* aangaande het *Middel van 't Klein Zegel* afgezonden, welk dus luidt:

ALzoo de STAATEN GENERAAL vernoomen hebben, dat het *Tiende*, *Elfde* en *Veertiende* Artikel, van het *Placcaat* en de *Ordonnantie* op het Middel van 't *Klein-Zegel*, den 2 November 1691 geëmaneert, concerneerende het Zegel te employeeren tot het uitgeven van Commissien en andere Actens, waar by eenige Amptenaaren of Bedienden werden gecommitteert of gequalificeert, om waar te neemen eenige Ampten of Bedieningen, niet op een egale voet, en volgens derzelver intentie werden begreepen en gepractiseert: ZOO IS 'T, dat *Haar Hoog Mog.* in een PUBLICATIE van den 11 February dien aangaande nadere schikkingen gemaakt hebben; Wordende onder anderen gezegt: „ Wanneer de Ampten of Bedieningen zyn „ ambulatoir, en alleen voor één, twee of drie Jaaren te bedienen werd geconfe- „ reert, het zy derzelver rendement bestaat in Tractement, of wel in Tractement of „ Emolumenten te samen, het Zegel tot de Commissie, Acte van Admissie, Reso- „ lutie of Apointement van aanstelling te gebruiken, zal moeten werden geregu- „ leert, als volgt: Wanneer het Rendement van een Bediening, invoegen als voren gecalculeert, zal bedragen een Somme van 800 gl. en daarboven, een Zegel van 12 gl., als voor een jaar, van 18 gl. voor twee jaar, en van 24 gl. voor drie jaren, gegeven worden: van 600 gl. en daar boven een Zegel van 8 gl. voor een, van 12 gl. voor twee, en van 18 gl. voor drie jaren; van 400 gl. en daar boven, een Zegel van 4 gl. voor een, van 8 gl. voor twee, en van 12 gl. voor drie jaren; van 250 gl. en daar boven, een Zegel van 48 st. voor een, van 4 gl. voor twee, en van 8 gl. voor drie jaren; van 100 gl. en daar boven, een Zegel van 24 st. voor een, van 48 voor twee, en van 4 gl. voor drie jaren; van 50 gl. en daar boven, een Zegel van 12 st. voor een, van 24 st. voor twee, en van 48 st. voor drie jaren; en beneden de 50 gl., een Zegel van 6 st. voor een, van 12 voor twee, en van 24 st. voor drie jaren.

By de Heeren Staaten van *Holland* en *Westvriesland*, zyn de volgende *Ordonnantiën* na de Respective Steden gezonden.

DE Staaten van Holland en West-Vriesland, allen den geene die deezen zullen zien of hooren leezen, salut, doen te weeten: Dat nadien Wy tot voorkoming van de verlanding der Rivieren en belemmering van de Scheepvaart, van tyd tot tyd op het bevissen van de Rivier de Merwede en de Maaze, beginnende van Gorinchem af tot Dordregt, en van daar voorby Rotterdam, Delfshaven, Schiedam, en voorts tot in het zoute Water toe, verscheide ordres hebben gesteld, en dezelve nog laatstelyk by Ons Plakaat van den eersten *September* 1752 hebben gerenoveert, en Wy in ervaringe gekomen zyn, dat daar van op deeze en geene pretexten werd geludeert, tot merkelyke prejuditie van de gemelde Rivieren.

ZO IS 'T, dat Wy goedgevonden hebben te verklaaren, gelyk Wy verklaaren by dee-

deeze, onze ernstige wille en begeerte te zyn, dat een iegelyk zig na den inhoud van ons gemelde Plakaat in allen deelen punctueelyk zal hebben te gedragen, en inzonderheid dat niemand in het beviffen der Rivieren binnen de voorsz. Limiten zal hebben te gebruiken eenige andere Staaken als van Willigen Hout, en van behoorlyke dikte, zonder daar toe te gebruiken Elfe, Eyke of andere diergelyke hard Hout, of ook zo dikke Willige, dat daar door de vaarende Schepen of Schuiten eenig pericul zouden mogen lyden. Dat ook niemand in gem. Rivier eenige Fuyken of Schuttingen dieper zal hebben te stellen dan vier voeten onder het water uit de vaste wal op een gemeene ebbe of laag water, zulks dat de diepste of uiterste Paalen ten diepwaarts op de voorsz. gemeene ebbe niet dieper zullen mogen staan dan uiterlyk viervoeten; en dat wyders geen Salmsteeken op eenige Plaatsen, in de gemelde Rivier geleegen, zullen mogen worden gestelt, alles op de boeten en pœnen by het voorschreeve Plakaat gestatueert.

Dog nademaal Ons door de respective Gedeputeerden van de Maassteeden vertoont is, dat op sommige plaatsen in gem. Rivier Eyke of Elfe Paalen tot Salmschuttingen kunnen worden gebruikt, zonder eenig nadeel aan de Schepen die Rivier bevaarende toe te brengen, als mede dat op andere plaatsen de Salmschuttingen dieper dan op vier voeten kunnen worden gesteld, zonder dat de Rivier daar door word verergert; en dat ook eenige Plaaten in deeze Rivier gevonden worden, dewelke zonder hinder van de Scheepvaart of bederf van de Rivier kunnen worden besteeken of bevist; en wy geneegen zyn, om de Eigenaars en Huurders van de Visseryen zo veel te gemoet te komen, als buiten nadeel van de Rivier en belemmering van de Scheepvaart eenigzins geschieden kan.

ZO IS 'T, dat Wy goedgevonden hebben, om aan de gem. Eigenaars of Huurders vry te laaten en toe te staan, gelyk Wy hun vrylaaten en toestaan by deeze, om, ingevalle zy van de hier voorgem. vastgestelde poincten, of eenige van dien, zouden willen zyn gedispenseert, zy daar toe verzoek zullen kunnen doen aan onze Gecommitteerde Raaden, dewelke Wy beneevens de Gedeputeerden der Maassteeden geauthoriseert hebben, om de zodanige verzoeken te mogen accordeeren, wanneer zy na examinatie van zaaken bevonden zullen hebben, dat daar door geen nadeel of verhindering aan de Rivier en Scheepvaart word toegebragt.

Ook hebben de gemelde Heeren *Staaten* de volgende *Publicatie*, aangaande den *Impost* der gebakken Steenen afgezonden.

VEermits de Staaten van Holland en West-Friesland vernomen hebben, dat noch veel Specien van *Grove Waren* zo binnen als buiten deeze Provintie gebakken worden, en aldaar in gebruik zyn, welke by de Lyst, in het *tweede Artikel* van de jongst dieswegens gegeeve Ordonnantie voorkomende, in 't geheel niet bekend staan, waarschynlyk om dat de Lyst reeds in den jaare 1699 gearresteerd, en sedert niet gerevideert is, en dat ook van 't zelfde soort van Steen op de eene plaats meer als op de andere is betaald, ZO IS 'T, dat Haar Ed. Gr. Mog. by *Publicatie* van den 25 *January* een nadere Lyst van de Grove Waren, met byvoeging wat daar van voor *Impost* alomme zal werden betaald, hebben bekend gemaakt, met byvoeging, dat het *tweede Artikel* van de bovengemelde Ordonnantie in diervoegen zal werden veranderd, *Dat in plaats van den Impost der Inlandsche verglaasde Tighelsteentjes of Tegeltjes te betaalen na de waarde, die Impost zal werden gevorderd na derzelver quantiteit, en dat van het* Duysend, *vyftien Stuivers, en zo verders naar advenant van het getal.*

Het

Het PLAN van de GENERALITEITS Zeven-en-Dertigste LOTERYE, van een Millioen, zeven honderd en dertig duisend Guldens, welke by den RAAD VAN STAATEN, den 17 *January* 1757 is *Gearresteert:* bestaat uit 34000 Loten, uit 15000 winnende Prysen, en uit 432 Premiën, verdeelt in zes Classen.

TAFEL of BALANCE deezer LOTERYE.

Classf.	Looten	Inleg.	Ontfang.	Uytgave	Prys.en Præm.
1	34000	*f* 5	*f* 170000	*f* 100000	2032
2	32000	10	320000	130000	2032
3	30000	10	300000	180000	2052
4	28000	15	420000	220000	2052
5	26000	20	520000	300000	2062
6	24000			800000	5202
		60	1730000	1730000	15432

Den Inleg is in de eerste Classe is 5, tweede en derde 10, vierde 15, in de vyfde Classe 20, en in de zesde of laatste Classe, *alleenlyk een Premie van 2 guldens, ten behoeve van het Gemeene-Land.*

De Collecte geschied *ten Comptoire van des Generaliteits Loteryen alhier in den Hage op de Heeregraft*, als mede by de bekende en gequalificeerde Collecteurs in de voornaamste Steeden der Geunieerde Provintien; als tot Amsterdam, Rotterdam, Leyden, Utrecht, Haarlem, Dordregt, Middelburg, Vlissinge, Purmerend. En zal beginnen op Maandag den 28 February deses jaars; dog om egter een vasten tyd te bepalen, zal de Collecte uitterlyk op Zaturdag den 16 April 1757 werden gesloten, en de compleete Trekkinge der eerste Classe beginnen op Maandag den 25 *dito. Geduurende de eerste week van de Collecte, zal dezelve alleen openstaan voor die geenen, die in de laatste Classe van des Generaliteits zes en dertigste Loterye Nieten zonder Præmie zullen hebben getrokken mits overgevende hun Billet, waar op een Niet getrokken is, en betalende den inleg voor de eerste of voor alle de Classen, zo als zy verkiezen zullen, dog zullen geen gedeeltens van Nieten, schoon te zamen een geheel Lot uitmakende, voor een geheel worden aangenomen.*

Geduurende de tweede week zullen geen Loten gegeeven worden als aan de zulken, die het zy met, het zy zonder overlevering van Nieten, aanstonds het volle fournissement voor alle de Classen zullen willen doen.

De voorsz. twee weeken verstreeken en nog Looten overig zynde, zal een ieder indistinctelyk dezelve kunnen bekoomen, het zy dat hy den vollen inleg, het zy alleen die van de eerste Classe betaalen.

De trekkinge der tweede, derde, vierde, vyfde en sesde Classen, sal geschieden, vyf weeken den eenen na den anderen, te reekenen van het begin der trekkinge van de eerste Classe af; moetende de verwisselinge der ongetrokkene Loten, *op absolute verbeurte van het regt der verwisselinge*, des Vrydags voor de respective trekdagen zyn volbragt.

De Houders der Looten, die tot den vollen Inleg van 60 guldens betaalt zyn, zullen by het trekken van een Prys in een der vier eersten Classen het door haar te veel gefourneerde te rug ontfangen.

Soo het quame te gebeuren, dat een der hooge Pryzen voor en na dewelke eenige Præmien te trekken zyn, op het allereerste of op het allerlaatste Lot, van een der Clas-

Classen mogt werden getrokken, zal den Trekker van die hooge Prys mede genieten de Præmie daar toe staande.

De kortinge van de Pryzen en Præmien van 1000 Guldens, en daar boven, is wederom 12, en van de mindere 10 ten 100; welkers betalinge geschieden sal *aan den Vertoonder van het Lot*, veertien dagen na het uytrekkeu van ieder Classe, ter plaatse daar het zelve in den beginne zal wesen Ingelegt.

Den Heer *Hadgi Ali Effendi*, Tripolitaansche Afgezant, en gevolmagtigde Minister van den Dey en de Regeering van dien, kwam te Leyden aan, en nam zyn intrek op den Burg, van waar hy deszelfs Hof-Meester afzond, om *Haar Hoog Mogende* van zyn komste aldaar kennis te geven, waar op Hoogstgemelde *Heeren Staaten* deszelfs Hof-Meester, den Heer *Ockerse*, verzeld door twee Staaten Bodens, gelaste, om met een Koets met 6 Paarden bespannen, dien Afgezant te gaan afhaalen, welke de volgende dag daar aan met een Gevolg van 13 Persoonen alhier aan kwam, en zyn intrek in de Nieuwe Marschalk van Turenne nam. Den 18 *February* 1757, deed den gemelde Afgezant zyn publieque intreede, wordende ten dien einde door de Heeren *de Kempenaar* en *Heiden de Hompesch*, als Gedeputeerdens uit het midden van hun *Hoog Mog.* vergadering, met de Koets van Staat, bespannen met 6 Paarden, en 2 Koetzen ieder met 4 Paarden, met vooraf en ter zyde gaande Bodens van Staat, van zyn Logement afgehaalt, om hem volgens gewoonlyk gebruik, ter Audientie te geleiden; de Heer Ambassadeur aan de Vergadering van hun *Hoog Mog.* met de Heeren Gedeputeerdens uit de Karos treedende, wierd met zyn Gevolg na boven en vervolgens in de *Treves-Kamer* geleid, alwaar hy met het afleggen der gewoone Complimenten eene Aanspraak aan de *Illustre* Vergadering deed, betrekking tot zyne *Commissie* hebbende, en na het eindigen van dien, weder met bovengem. staatzie, na zyn Logement te rug gebragt. Den 21 *dito*, overhandigde de voorn: Gezant, de *Presenten*, bestaande in een kostbare Turkse Zadel en Chabrak, kunstig met Goud geborduurt, die door 4 voorafgaande Staten Bodens, en 4 à 5 Bedienden van den Ambassadeur, onder het Escorte van een Detachement Guardes, naar hun *Hoog Mog.* Vergadering gebragt wierden. Den 22 *deezer*, heeft de Heer *de Kempenaar*, presideerende ter Vergadering van *Haar Hoog Mog.*, de Presenten van den Bey van *Tripoly*, in naam van *Haar Hoog Mog.*, aan zyn Doorl. Hoogh. den Prins *Erfstadhouder* present gedaan, zynde zulks door de Staatebodens na het Stadhouderlyke Hotel gebragt.

Haar

Haare *Koninglyke Hoogheid*, Mevrouwe de Gouvernante heeft den 3 *February* 1757. de volgende *Militaire Promotie* gedaan, en aangesteld tot

		Regimenten,
Ritmeester	Gerrit Willem Backus.	*Birkenfelt.*
Sous-Luitenant	O. T. Houttuyn de Brenguis.	*Nassau la Lecq.*
Cornet	Adrianus Soopers. . .	*Hessen-Philipsthal.*
Luitenant-Collonel	G. H. van Holthe. . .	*Nassau.*
Major	M. Ad. van Volbergen. .	. . . . .
Luitenant	Joh. Franç. van Brandt. .	. . . . .
Vaandrig	Lod. Ant. Keysner. . .	. . . . .
Kapitein	Andreas de Bons. . .	*Kinschot.*
Kapitein	Abraham Schmid. . .	*van den Klooster.*
Kapitein	Johan Christ. Maus van Köhler.	. . . . .
Kapitein	Nicolaas van Ysselstein. .	*Evertsen.*
Kapitein	Jacob Petitmaitre. . .	*Randwyk.*
Luitenant	D. J. van Reede. . .	. . . . .
Sous-Luitenant	H. A. Schikhart. . .	. . . . .
Luitenant	Taco Pybo Brugmans. .	*Burmannia.*
Vaandrig	Thomas van der Ley. .	. . . . .
Sous-Luitenant	Joh. Laur. Menetré. . . .	. . . . .
Sous-Luitenant	Conraad Bingman. .	*Rechteren.*
Vaandrig	Joh. Jac. van Glauburg. .	*Oranje Nassau.*
Luitenant	Françis Maclean . .	*Halkett.*
Adjudant	John Robbertson . . .	. . . . .
Luitenant	Charles Stewart. . . .	. . . . .
Vaandrig	James Oliphant. . .	. . . . .
Vaandrig	James Duff. . . .	. . . . .
Vaandrig	Robbert Macleod. . .	. . . . .
Vaandrig	Alexander Smith. .	. . . . .
Vaandrig	Hugh Maclean .	*Majoribanks.*
Vaandrig	James Erskene. .	. . . . .
Sous-Lieutenant	Pell Greenhill. . .	*Stewart.*

Vermits ons bestek niet toelaat, thans hier een Beschryving van de May-Boomen te geven, welke de *Haagsche Schuttery* dit Jaar, volgens gewoonte voornemens is te Planten, zo zullen wy dezelve tot de aanstaande Maand agterlaten; en alsdan den goedgunstigen Leezer *Acht fraaije kunstige gesneede Plaatjes* dien aangaande mededeelen, welke nog nooit zo is gezien.

Op den algemeenen *Dank-*, *Vast-* en *Beede-dag*, assisteerde Haar Doorl. Hoogh. Mevrouwe de Princes Carolina by den Godsdienst in de Groote Kerk, onder het gehoor van Do. *Munnekemolen*, en 's avonds heeft hooggem. Vorstin, benevens Haar Koningl. Moeder Mevrouwe de Princes-Gouvernante, den Godsdienst bygewoont

in de Fransche Kerk onder 't gehoor van Do. *Chais*, alwaar ter zelver tyd, alle de Buitenlandsche Gezanten, zo van de Protestantsche als Roomsche Religie geadsisteert hebben, zynde op dien dag aldaar gecollecteert over de *f* 1620; en in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken, *f* 4619 gl. 5 stuiv.

MIDDELBURG. Alhier zyn in 't Jaar 1756 gestorven, d'onderscheidene Stervelingen, hier in de volgende echte Tafel te vinden, als:

Ao. 1756.	Jan.	Feb.	Maart.	Apr.	May.	Jun.	Jul.	Aug.	Sep.	Oct.	Nov.	Dec.	Tot.
Beneden 't Jaar.	17	12	13	10	13	18	22	23	22	29	20	21	220
van 1 tot 2	1	1	4	5	8	4	1	4	3	1	4	2	38
3 . 7	-	2	1	1	4	1	-	-	1	3	1	3	17
8 . 12	1	-	-	1	-	1	-	-	2	-	3	1	9
13 . 17	1	-	1	-	-	-	1	1	-	2	-	-	6
18 . 22	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	2	6
23 . 27	1	2	1	3	2	2	-	1	-	-	1	2	15
28 . 32	-	2	2	3	1	1	2	2	-	-	1	3	17
33 . 37	5	1	1	2	1	5	3	3	2	2	2	4	31
38 . 42	2	6	1	5	3	2	1	3	2	1	1	4	31
43 . 47	2	4	4	2	2	1	2	-	2	4	2	3	28
48 . 52	3	1	4	-	1	1	1	3	2	7	5	4	32
53 . 57	3	2	5	3	2	1	2	3	2	2	3	6	34
58 . 62	4	5	5	2	1	4	1	1	2	2	3	7	37
63 . 67	2	5	-	3	2	2	1	1	-	1	3	6	26
68 . 72	-	2	-	5	2	1	1	-	2	2	1	2	18
73 . 77	5	2	2	2	0	1	-	3	1	2	-	3	21
78 . 82	1	1	-	1	2	2	-	1	-	-	1	2	11
83 . 87	-	1	1	1	1	1	-	-	-	1	-	1	7
88 . 102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
In alles	48	49	46	49	45	48	39	49	44	60	52	76	605

NB. Hier onder behooren: Burgerluiden 427
Arme Luiden 124
Buiten de Stad Begraven 54

Als boven 605

Van de volgende worden geen jaren aangetekend, als: In 't Gast-Huis . 15
Simpel Huis . 7
Tugt-Huis . 2
Van de Joodsche Natie . 4.

Dus 't volkomen getal 633

In gemelde Stad zyn Geboren:
Levende Zoons 373
Doode Zoons 19
392 Zoons.
Levende Dogters 344
Doode Dogters 12
357 Dogters.
Samen 749 Kinderen.

Waar onder:
Viermaal Tweelingen Zoons.
Viermaal Tweelingen Dogters.
Zesmaal Tweelingen een Zoon en een Dogter.
Dus Veertienmaal Tweelingen.

Op

Op de Stads Ambagten zyn Geboren.
Levende Zoons 45
Doode Zoons 3
—— 48 Zoons.
Levende Dogters 45
Doode Dogters 6
—— 51 Dogters.

Samen 99 Kinderen.
Waar onder eens Tweelingen Dogters.
En zyn aldaar volgens de Notitie van den Yk der Doodkisten gestorven:

Beneden de 5 Jaren			17
Van 5 tot 10 Jaar			geen
10	. 15	.	geen
15	. 20	.	1
20	. 25	.	2
25	. 30	.	2
30	. 35	.	3
35	. 40	.	4
40	. 45	.	3
45	. 50	.	1
50	. 55	.	1
55	. 60	.	2
60	. 65	.	2
65	. 70	.	3
70	. 75	.	3

Zulks aldaar zyn gestorv. 44 Menschen.
En geboren 99 Kinderen.

Dus meer geb. als gest. 55 Kinderen.

LYST der TEXTEN, Gepredikt op den *Dank-*, *Vast-* en *Beede-Dag*, binnen de Steden MIDDELBURG en VEERE.

OUDE KERK.
Voorm. *A. van der Sloot*, Jer. 3:31.
Nam. *C. E Eggers*, Prop. Mich. 6: 6-9.

NIEUWE KERK.
Voorm. *J. van Wingerden*, Mich. 6:6-8.
Nam. *A. van der Sloot*, 2 Sam. 24:13, 14.

CHOOR KERK.
Voorm. *P. Bonnet*, Jes. 30:18.
Nam *A W de Beveren*, 1 Kon. 14:14. *b*.

OOST KERK.
Voorm. *A. Bruystens*, Jac. 4:8-10.
Nam. *A. 's Gravesande*, Jer. 6:16, 17.

GASTHUIS KERK.
Nam. *J. H. Bachine*, Klaagl. 3:22, 23.

VISMARKTS KERK.
Voorm. *H Zwanenburg*, Zeph. 2:13.
Nam. *H. Huysselaar*, Prop. Jer. 10:16.

WALSCHE KERK.
Voorm. *Ch. Delo*, 1 Kon. 18: 17, 18.
Nam. *P F Chandon*, Ezech. 18: 20.

ENGELSCHE KERK.
M. van der Wind, { Voorm. Zef. 2:1, 2. Nam. Zef. 2: 3.

Binnen de Stadt VEERE.

GROOTE KERK.
Voorm. *H. Liens*, Jes. 24:5, 6.
Nam. *A. Andriessen*, Jer. 18:7, 8.

KLEENE KERK.
Voormiddag niet gepredikt door de *Vacature* van de Franse Predikantsplaats.
Nam. *J. de Schoesetter*, 1 Kon. 8:37-39. In de Nederduitsche taal.

SCHOTSCHE KERK.
J. Tai r { Voorm. Jes. 1, 1—20. Nam. Ephes. 5:15, 16.

HAERLEM, Hier zyn in dit jaar 1756 Overleden 975 Menschen, namentlyk 394 boven de 12 Jaaren, zynde 4 Dooden meerder dan in 't jaar 1755. Het getal der Geboorene Kinderen is in 't jaar 1756 geweest als volgt:

	Zoon.	Docht.		Zoon.	Docht.
In Jan.	39	37	In July,	46	43
Febr.	44	42	Aug.	40	42
Maart,	43	55	Sept.	37	29
April,	40	34	Oct.	44	46
May,	43	32	Nov.	42	43
Juny,	25	35	Dec.	34	54

Zoonen 477, *Dochters* 492, te zamen 969, waar onder waren 9 Paar Tweelingen: Zynde uit dat getal in de Gereformeerde Kerk gedoopt 435 Kinderen, als 212 Zoonen en 223 Dochters, daar onder gerekend 2 Paar Tweelingen en 8 Bejaarde Persoonen. In de Gereformeerde Kerk zyn getrouwd 160 Paar.

TEXTEN Gepredikt op den *Dank-*, *Vast-* en *Bededag* te HAERLEM.

GROOTE KERK.
Voorm. *P. Nieuwland*, Hos. 14: 3, 4.
Nam. *W. van Asperen*, Spr. 29: 1.
Avonds *R. Castendyk*, Jer. 14: 7, 8, 9.

NIEUWE KERK.
Voorm. *A. Hesbusius*, Jes. 48: 18.
Nam. *A. Hansen*, Mich. 6: 9.

BAKKENESSER KERK.
Voorm. *L. Luyken*, Jes. 26: 8, 9, 10.

JANS KERK.
Voorm. *T. Haganæus*, Jes. 17, 18, 19, 20, 21.
Nam. *B. van Koeverden*, Jes. 55: 7.

WALSCHE KERK.
Voorm. *J. L. Magnet*, Matth. 3: 7, 8, 9, 10.
Nam. *J. E. Frescarode*, 1 Thess. 5: 3, *a*.

LUTHERSCHE KERK.
Voorm. *J. de Wys*, Hos. 9: 12.
Nam. *C. C. H. van der Aa*, Spr. 1[illegible]: 20.

AMSTERDAM. In 't laatst van *January* 1757. ontfing men hier 't volgende *Journaal* of Dagverhaal, der Rampspoedige Reize van 't op de blinde klippen, by den Eilande *Bermudas* in *Noord-America*, verbryzelde tweemast Brigantyn-Schip genaamt de *Margaretha*, gevoert geweest zynde by Schipper *Pieter Ranklief*, de wil hebbende van *Texel* naar *Lissabon*, en van daar naar *America*; zo als het is opgemaakt uit d'echte opgave van den daar van gekoomen Bootsman *Jacob Hoogstraaten*. Het bestaat in 't volgende.

Het was den 13 *April* 1756, den wind voordeelig waajende, dat men uit *Texel* in Zee stak en de reize ondernam naar *Lissebon*, alwaar men vry voorspoedig aankwam op den 28 daar aan volgende. Men loste hier d'ingenomene lading, in stukgoederen en Kaas bestaande, men nam gezouten Vlees, Spek, Boter en zout in tweede lading, na eenigen tyd te hebben vertoeft, en men ging van daar andermaal onder Zeil den 16 *Juny* met uitzicht om zo 't bekende en den *Nederlanderen* toebehorende *Americasche* Eilandeke *S. Eustatio* of *Eustatius* te bestevenen. Niet wederspoedig liep men daar ter Rhede binnen op den 19 *July*, men bragt 'er 't ingenomene te lande, men nam 'er 500 Vaten Coffy en Suyker, 30 balen Catoen en andere Goederen aan boort, en men koos den 29 *Aug.* wederom Zee, de wil regtstreeks naar *Amsteldam* hebbende. Het weder was stil en regenachtig, en den wind Oostlyk.

lyk. Den 30 *Aug.* met de 2 glazen in de Platvoet- of Namiddagwagt, bevont men 't *Caribise* Eiland *S. Martin*, ten Z. van zig 12 mylen te zyn, blyvende den wind, die styver opkoelden, Oostlyk blazen, terwyl het zwerk dyzig en regenbuyig was. Men hielt het dagelyks zo veel doenlyk by den wind, die tans gereefde- Marzeïlskoeltens, en by posen, regen gaf: lopende nu eens ten N., dan eens ten Zuiden, en styver en styver opwakkerende. Men hielt de Dagwagt den 10 *Sept.*, toen de van hevigheid razende O.wind zodaanig een onweder verwekten, dat men zig genooddwangt vond alle de Marszeils in te nemen, het Grootzeil tweemaal, en de Fok eens te reeven, moetende den laatsten, by 't toenemen van den storm, vervolgens geheel digt gemaakt worden. Tien glasen tyds was 'er in den agtermiddag verlopen, wanneer het Grootzeil, door het nog yslyker woedende Tempeest, werd in flarden geslagen, gaande het in deszelfs plaats opgeheiste grootstagzeil, onlangs daar aan den zelven weg. De nagt 'er aan volgende, had men het nieuwe Grootzeil 3 maal gereefd, klaar, maar men durfden 't niet byzetten, uit vreeze dat het de anderen zoude moete volgen, dewyl de verbolgene wind van geen bedaren wist. Men moest dus de Rampspoedige Kiel genoegzaam overgeven aan de genade en ongenade van den Wind, die de Zee dermate bewogen had, dat ze na zig als Gebergtens verhoogt te hebben, met zulk een geweld t'elkens op 't Schip nederstorten, dat men veel waters binnen kreeg, en hier door genoodzaakt was onophoudelyk aan de Pomp te staan, verpozende men elkander in dit zwaare werk. Den 11 *September*, op Stuurmanswagt toen de Kapitein en Bootsman als afgemat van overgroote Vermoeitheid, hen een weinig tot rust begeven hadden; meende men niet anders of de verbolgen Zee zou het agter Schip verbryzelen, en tegen den avond ontdekte men door de witheid Grondzee en men zag als doen de branding zeer duidelyk, waar op de Zeilen in grooten haast geheist wierden, edog het voorstenge-stag-zeil woei niet tegenstaande het bevel van de Kapitein, die men middelerwyl ontwaakt had, van de lyken af. De Fokke-Raa was nog gestreeken, men gaf toen raad om te zien van voor de Wind om te komen, de Kapitein hoopte mede toen nog, dat de Wind in 't Zuide loopen zou, maar eilaas kort daarop bevond men het ontkomen der Klippen onmogelyk, streeken het Zeil en leiden het Roer te loevert aan boord, om 't Schip aldus met de boeg op 't land te zetten, en na oordeel en waarschynlyke hoop, door middel van Stranding het leven en een gedeelte der lading best te zullen konnen veiligen; maar 't Schip wilde niet af-

 vallen,

valken, men maakte dierhalve gereedheid voor de boot om daar mede het leven te redden, maar een meer dan bergen hooge Zeestorting wierp het Schip op de Klippen, en wierd het daarop, onder een jammerlyk gekerm van het door doods angst bevangen Scheepsvolk, ten eenemaal verbryzeld. De Bootsman geraakte, tot zyn geluk op de Kajuit, alwaar hy zig aan de Giek vast hield; maar de beide masten half onder Water geraakt zynde, kon hy 'er zig niet langer aan houden, en viel alzo tot op de Grond der Zee. Daar greep hy een touw en 'er zig by ophaalende, zwom hy na een stuk hout om zig alzo, was 't mogelyk te behouden, maar dit wierd hem zo wel als eenige andere stukken en een baal Katoen, eerlang door de yslyke Zee storting uit de Armen gerukt. Egter geraakte hy eindelyk te land. Door het vallen op de Klippen en 't slaan van een stuk hout, was hy aan hoofd en voeten gewond, en door 't ingezwolge Zee water zo afgemat, dat hy byna een doode romp geleek en naauwelyks op handen en voeten kruipende voortkomen kon; hy ruste derhalven omtrent twee Uuren en ontdeed zig van 't Zeewater; waarna hy vruchteloos een plaats zogt om op 't land te komen, weshalven hy door hulp der Winden een verschrikkelyke steyle Klip tragtte te beklimmen, 't welk hem gelukte, en toen een huis ontdekte, wiens bewoonders nogtans onmedoogend genoeg waren hem huisvesting te weigeren, niettegenstaande zyn vierig smeeken en 't verhalen zyner rampen. Hy was dus genoodzaakt elders hulp en bystand te zoeken, dewelke hy vond in een ander huis daar men hem herberg vergunde, maar door de gestadige overdenking der Schipbreuk en het aanhouden van den Stormwind, die dit huis scheen te willen omkeeren, waren zyn herssenen en gemoed zo ontroerd dat hy tot geen rust kon komen. Hy ging de volgende morgen met het aanbreeken van den dag na 't Strand, om na 't verbryzelde Schip te zien, aldaar vond hy een vrye Negerjongen, die na Holland met het zelve Schip meende over te steeken, en op een stuk van de mast aan land gedreven, maar zodanig door het Zant bedekt, dat hy byna onkenbaar was, hy was de eenigste die benevens de Bootsman, van 13 man waaruit het Scheepsvolk bestond, hun leven behouden hadden. De inwoonders roofden alle het yzerwerk van 't wrak van 't Schip en het weinige dat van de Laading aan Strand was geworpen, werd geplundert, het Geschut opgevist, het zeil dat op de Klippen lag werd aan stukken gesneeden en op dezelve wyze daar mede gehandeld. De Bootsman kennis van alle 't voorgevallene aan

de-

de Gouverneur van dat Eiland gegeven hebbende, vertrok eindelyk den 5. *November* van daar na *St. Eustatius*, alwaar hy den 21 derzelver Maand te rug kwam.

AMSTERDAM. Men heeft over Londen uit het *district* van PENRYN, een Aanmerkelyke tyding van eenen JONATHAN EFFINGHAM, die aldaar gestorven was, oud zynde 144 jaren, zo 't geen abuis van den Schryver is, en mogelyk 114 zal moeten weezen, te meer besluitente in opzigt van zyn leevenswyze en kragt die hy tot zyn einde toe heeft behouden; daar word van hem aangeteekend, dat hy in de Plaats PENRYN zou gebooren weezen, als Koning *Jacobus de Eerste*, Engelandsch Troon beklommen heeft, uit geringe menschen; zyn Vader oeffende hem in zyn werk, te weeten de Landbouw, maar in den Oorlog die Koning *Jacobus de* IIde voerde, moest hy het Landwerk verlaaten, en wierd in den Krygsdienst geprest, als gemeen Soldaat, in welke gepreste bedieninge hy zig zo dapperlyk heeft gedraagen, byzonder in de slag aan de *Boyne in Ierland*, dat hy tot *Corporaal* wierd verheeven, vervolgens dat leven hy gewend zynde, gaf weder preuve te *Blenheim*, daar het ongeluk wilde, dat hy door het Stukken springen van zyn Snaphaan, zyn Oog en de meeste Tanden uit zyn Mond quytraakten; nogtans heeft hem dat niet afgeschrikt, maar heeft vervolgens onder Koning *George de Eerste* gediend, tot dat hy ruim 100 Jaaren bereikt, zonder swaare ziekte gehadt te hebben, degedagten was dat zulks zou toe komen, om dat die Man geen sterke drank heeft gedronken, 's morgens vroeg opgestaan, niet veel gekookt eeten gebruykt, werkzaam geweest, en vrolyk van geest; en eindelyk dat hy weinige dagen voor zyn dood, nog eenige mylen hadt gewandeld, waar uit wy aan de Ouderdom van 144 eenigzins zoude twyfelen.

Sedert den beginne van *Dec.* 1756, tot in 't laatste van *Jan.* 1757, zyn gebleven de volgende deze Natie aangaande Schepen, als: By Anout dat van *Fred. Kinder*, van hier naar Dantzig gaande: 't Volk geborgen.

By Arentsburg, dat van *Claas Jellesz Kuiper*, van Riga herwaarts komende: 't Volk behouden, en de Lading voor een groot deel nat geborgen.

By Darthmouth, *Jurian Arents*, van Cadix herwaarts komende.

By Ameland tussen 24 en 25 *Dec.*, de Florentia, Schipper *Pieter Dukstrom*, van hier naar Portsmouth gaande: 't Volk met de Boot ontkomende.

By Boulogne, dat van *Tjalling Feykes*, van Liebourne herwaarts komende: 't Volk, behalven de Jongen geborgen.

By 't Eiland Wicht, dat van *Jacob Bonnes*, komende van Rochefort herwaarts: de Lading weg, Schipper en Jongen verdronken, d'anderen behouden.

20 *Jan.* In 't inkomen van 't Vlie aan de grond geraakt, dat van *Jacob Boerborst*, van Cadix komende: de Lading gedeeltelyk behouden.

NAA-

NAAMEN der Heeren die in het Jaar 1757, tot OUDERLINGEN en DIACONEN zyn verkooren, binnen de Stad AMSTERDAM.

OUDERLINGEN.

Matthias Okhuyſen.
Pieter Pauw.
Jan Smits.
Nicolaas Sas.
Jan van Battum.
Pieter van den Broek Reiniersz.
Pieter de Veer.
Johannes Hanius.
Claas Veeckens.
Willem van Maastricht.
Anthony Waakhuyſen.
Iſaac Duſart de Jonge.
Aarnout Wildeman.
Abraham van Waning.
Roelof Roelvink.
Jacobus Sas.

DIACONEN.

Arend Wagemans.
Dirk de Wit.
Jan van Veerſen.
Abraham de Marre.
Jan Blanké.
Steven Vermeulen.
Willem de Neve Abrahamsz.
Johannes Egeling.
Marten Kooy.
Gysbert van Deventer.
Bernardus Weyland.
Johannes Ploeg.
Reinhardus Wernerus Lelius de Rhoer.
Pieter van Buytene.
Jacob Hoogland.
Pieter Smit.
Chriſtiaan Martſen.
Barend Udink.
Jacob van Homrigh.
Jacob Egeling.
Hendrik Leuvelingh.
Lambertus Nagelvoort.

LYST der TEXTEN, die gepredikt zyn op den *Dank-*, *Vaſt-* en *Beede-dag*, den 16 *February* 1757, in de Stad AMSTERDAM.

NOORDER KERK.
Voorm. *R. Perizonius*, Pſ. 142: 6.
Nam. *J Plantinus* Pſ. 119. 165.
Avond *Schierbout*, Prop. 1 Sam. 12: 24, 25

OUDEZYDS KAPEL.
Voorm. *P. Noordbeek*, Openb 3: 1, 2, 3.
Nam. *F. de Bruin*, Pſ. 125.

NIEUWEZYDS KAPEL.
Voorm *A. Buurt*, Jer. 2: 12, 13.
Nam. *J. J. Kesler* Jeſ. 59: 1, 2. *Hoogd.*

ZUYDER KERK.
Voorm. *J. Boskoop*, Pſ. 99: 5–9.
Nam. *J. Cool*, Prop. Num. 14: 19, 20.
Avond *M Snetblage*, Jer. 10: 10.

OUDE KERK.
Voorm *H Slaterus*, Pro. Luc. 13: 1–5.
Nam. *J. Viſſcher*, Jeſ. 26: 3, 4.
Avond *B. Brouwer*, Zeph. 3: 7, 8.

NIEUWE KERK.
Voorm. *W. Peiffers*, Jeſ 21: 14–16.
Nam *W. Veldbuyſen*, Joſ. 24: 14, 15.
Avond *G. Kulenkamp*, Jer. 10: 22–24.

WESTER KERK.
Voorm. *J. A van Muyden*, Rom. 2: 4, 5.
Nam Prof. *W. Koolbaas*, Zeph. 2: 3.
Avond *R. Schutte*, Jer. 3: 13, 14.

GASTHUYS KERK.
Vroegp. *E. P G. van Eſſen*, Jeſ. 3: 13.
Voorm. *J. de Jonge*, Spreuk. 1: 24–25.
Nam. *A. Becol*, Jeſ. 14: 19–21.

EYLANDS KERK.
Voorm. *J. Tyken*, Pſ. 105: 4–6.
Nam. *W. van den Broek*, Dan. 9: 18, 19

OOS-

OOSTER KERK.
Voorm. *J. van der Vorm*, Pſ. 146: 5, 6.
Nam. *J. Kalkoen*, Pſ. 57: 2.

AMSTEL KERK.
Voorm. *J. Temmink*, Pſ. 99: 8, 9.
Nam. *W. Budde*, Jeſ. 59: 13, 14, 15*a*

WAALE KERK.
Voorm. *P. J. Courtonne*, Klaag. 3: 21, 22.
Nam *J. J. Demazures*, Jeſ. 26: 9.
Avond *J. H. François*, Rigt. 10: 16.

NIEUWE WAALE KERK.
Voorm. *I. S. Chatelain*, Joël 2: 12, 13.
Nam. *E. Leſpinaſſe*, Luc. 13: 6–9.

ENGELSCHE KERK.
Voorm. *D. Longueville*, Jeſ. 26: 20, 21.
Nam. *D. Thomſon*, Pſ. 50: 14, 15

LUTHERSCHE OUDE KERK.
Voorm. *Mulder*, 2 Chr. 15: 1, 2.
Nam. *van Garel*, Jer. 15: 1, 2.
Avond *Tiſteyn*, Jeſ. 19: 1–4.

LUTHERSCHE NIEUWE KERK.
Voorm. Do. *Boon*, Jer. 30: 12–14.
Nam. Do. *Klepperbein*, Hoſeá 2: 8, 9.

Zynde op deezen Dag in de GEREFORMEERDE Nederduitſche KERKEN, in deeze Stad Gecollecteert *f* 12520: 19.

Dit volgende VAERS, op den *Bededag* toepaſſelyk, is ons door een Liefhebber der *Poëzy* ter hand geſteld.

KLINKDIGT

Met een waare boetbaardigheid aan GODT opgedragen,
op NEDERLAND's

DANK- VAST EN BEEDEDAG;

Den 16de van Sprokkelmaand MDCCLVII.

Met recht, volmaakte GODT! verdienen wy uw ſlagen,
Ik, en dit Neêrlands volk, die tergden uw gedult,
Wy knielen voor U neer, bekennen onze ſchult,
Kan 't zyn! weer van ons aff, de welverdiende plagen;

Gy hebt dit Land, uit 't ſtof, in onz' voor oud'ren dagen,
In hoogte opgebeurd en met Uw gunſt vervuld,
Hier branden 't heilig vuur, de Godtvrugt wierd gehuld,
En, met een need'rig hart voor uwen Troon gedragen,

Keêr weêr, ontfermend GODT! vernieuw ons aller deugd,
Verhoed onz' ondergang, herſchep ons druk in vreugd,
En wil, d'ondankbaarheid uit onze boezem weeren;

Herſtel het diep verval van Haartſteed' en Altaar,
En red dit Neêrland uit het dreigende gevaar;
Uw Hand is niet verkort, verhoor ons beed', ô HEERE.

P. VAN DER KRUYFF.

Door de Ed: Mog: Heeren Gecommitteerde Raden ter *Admiraliteit*, alhier Resideerende, zyn de volgende Oorlog-Schepen begeven.

Namen der Schepen.	*Namen der Bevelhebbers.*		*Stukk. Kanon.*
DAMIATEN.	Jacob Sels, *Schout by Nagt.*	Kapiteinen.	64
DE BATAVIER.	Willem Theodoor Huygens.		64
LEEUWENHORST.	Andries Hartsink.		54
EDAM.	Frans Wys.		54
BLOYS.	Pieter Hendrik Reinst.		44
LANDSKROON.	Corn: Christ: Alexand: Tronchin.		44

En by het Ed: Mog: Collegie op de *Maaze*, deze Oorlog-Schepen.

DELFT.	Daniel Pichot.	Kapiteinen.
DORDRECHT	Johan Evertsen.	
'T HOF ST. JANS KERKE.	Pieter van Hoogwerf.	

De BEWINDHEBBEREN van de *Generale Nederlandsche Geoctroyeerde O. I. Maatschappye*, ter Vergadering van XVII, bieden aan de meestbiedende in de Maanden *April* en *May* deezes Jaars 1757 in de respective Kamers, in 't openbaar by de Stok te verkoopen, de onderstaande Waaren en Koopmanschappen, als:

4928 Balen *Bruine Peper*, zynde omtrent alles 't geene de Maatschappy daar van hier te Lande in voorraad is hebbende.
250000 p. *Caneel* in Fardeelen.
90000 p. *Blanke Foelie*.

En zullen de voorsz. en verdere Waaren worden verkogt, in de respective Kamers by verdeelinge, en ten dage, als volgt:

In de Kamer	In de Kamer
Amsterdam, op *Maandag* den 18 *April*.	Rotterdam, op *Woensdag* den 4 *May*.
Zeeland, op *Maandag* den 25 *dito*.	Hoorn, op *Dingsdag* den 10 *dito*.
Delft, op *Maandag* den 2 *May*.	Enkhuizen, op *Donderdag* den 12 *dito*.

Als mede alle de Goederen van Particulieren, die by de respective Kameren in handen mogten zyn. De bovenstaande Peper, Caneel en Foelie, worden verkogt met een stilstand tot den eersten *Maart* 1758. Met het afleveren der Nooten, tot de gestelde prys van 75 st. Bankgeld het ℔, zal worden voortgevaaren tot den 1ste *Maart* 1759.

De overstroomingen veroorzaakt door de ysgang en 't hooge water van de Rivieren den Rhyn, Maas en Waal zyn overdeernis waardig: een half uur beneden Emmerik is een Dyk doorgebrooken waar door eenige Landen ondergeloopen zyn. In de Bommelerwaart daar de elende mede zeer groot is, was ook een Dyk doorgebroken, veele Hui-

Huizen zyn 'er weggespoeld en Menschen en Vee verdronken; verscheide Menschen zaten op de Daken der Huizen te dryven. Te Rooyen hebben verscheide ongelukkigen met hunne Kinderen de Nacht op den Dyk moeten doorbrengen, alzo 't niet mogelyk was hen met Schuiten te hulp te konnen komen door de sterke drift. Te Heusden was men in groote vrees voor een gedeelte der Stad, zynde de Vismarkt en de Haven geheel met kribben beslagen. Te Woudrichem kwam een Man met twee Beesten aandryven, als mede geheele Huis Kozynen en Hooi-bergen, men kon aldaar ter plaatse niet uit en in de Schuiten komen, dan over de borstweering. Uit 's Hertogenbosch heeft men meede zeer droevige berigten ontfangen, den 12 deezer is 't water hier omstreeks, zo schielyk gereezen, dat deeze gansche Stad in een stip des tyds onder Water geraakte, uitgezonderd een klein gedeelte van de Markt, des Maandag 's nachts stond 't Water een duim hoger dan in den Jaare 1658, en 13 á 14 duim hoger dan 1740, zynde de Elende zo groot onder de Bewoonders van deeze Landstreeken, dat het allerbeklaagelykst is. Deeze nacht heeft men meede te Boxtel, te Boedenrode en te Veehel een zwaar onweder gehad, vergezeld zynde van Donder en Blixem; waar door de Kerktoren te Vechel is afgebrandt. Zeedert den doorbraak in den Bommelerwaartschen dyk is 't Water gevallen, en deeze Stad gedeeltelyk daar van vry geraakt.

De Verandering der *Magistrature* enz. voor A°. 1757, van de volgen Stede en Landen, kunnen wy vóór 't tegenwoordige melden.

Door de Regeering der Stad GRONINGEN, is op Approbatie van Haare Koninglyke Hoogheid de Vrouwe Gouvernante, tot Burgemeesteren aangesteld de Heeren *J. de Drews*, *H. van Sysen*, *W. van Swinderen* en *W. Siccama*; tot Raadsheeren de Heeren *A. A. van Iddekinge*, *J. de Valcke*, *J. Sichterman*, *J. Woldring*, *L. Trip* en *H. van Nieveen*; tot Gezwoorens, de Heeren *J. Borgesius*, *J. Helmolt*, *F. B. van Hulten*, *M. Altingh*, *N. Amsing*, *J. H. Reneman*, *R. Warmolds*, *E. Meyer*, *N. Fockens*, *Hammink*, *Keyzer* en *Nauta*. Vervolgens waren de Generaliteits en Provintiaale Commissien wegens die Stad op de volgende wyze gereguleerd, namelyk: In de Staaten Generaal, de Heeren *J. W. Polckers*, *M. Lohman* en *R. Emmen*. In de Raad van Staaten, de Heer *L. H. Emmen*. In de Generaliteits Rekenkamer, de Heer *R. van Iddekinge*. In de Admiraliteit te Harlingen, de Heer *T. A. Gerlacius*. In de Gedeputeerde Staaten, de Heeren *P. R. van Iddekinge*, *S. Cockinga*, *R. B. de Marees* en *Corn. Tjassens*. In de Provintiaale Reekenkamer, de Heeren *A. L. Wichers*, *A. J. de Drews* en *J. Trip*.

Tot Raad in de Vroedschap tot AMSTERDAM is benoemd de Ed: Achtb: Heer Mr. *Corneils Deutz van Assendelft*, Vryheer van Assendelft en Assenberg, Heere van Heemskerk, enz. als mede om met den eersten *May* aanstaande in den Raad van Staten zitting te neemen, de Ed. Achtb: Heer Mr. *Gerard Kuyssen van Hoesen*, Oud President Schepen en Raad dier Stad. Tot Burgemeesteren zyn verkoo-

kooren de Wel Ed. Groot Achtb. Heeren Mr. *Pieter Rendorp*, Heer van Marquette, enz. *Willem Gideon Deutz*, *Jan Calkoen*, en tot Oud-Burgemeester de Wel Ed. Groot Achtb. Heer Mr. *Egbert de Vry Temmink*: uit de overgeleverde nominatie zyn door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante tot Schepenen benoemd, de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *Gerard Nicolaas Hasselaar*, *Dirk Alewyn*, Mr. *Willem Mogge van Haamstede*, *Hendrik de Wakker van Son*, *Dirk Farret*, Mr. *Lieve Geelvinck* en Mr. *Jacob Elias Arnouts*: tot President de Wel Ed. Achtb. Heer *François Lestevenon*, en tot Vice-President de Wel Ed. Achtb. Heer Mr. *Abraham del Court*, Heer van Crimpen op de Lecq, enz. Tot Schepenen Commissarissen de Wel Ed. Achtb. Heeren *Dirk Alewyn*, Mr. *Willem Ferdinand Mogge van Haamstede*, *Hendrik de Wakker van Son*, *Dirk Farret*, Mr. *Lieve Geelvinck*, en Mr. *Jacob Elias Arnouts*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Van Utrecht word gemeld dat de grootste koude die wy deezen Winter gehad hebben, volgens de waarneemingen van den Heer *M. G. N. Back*, Advocaat en gezworen Landmeeter aldaar, is geweest op den 9 der voorlede Maand, des morgens ten 6 uuren, als wanneer de Kwik in de Thermometer (in de open lucht tegen het Noorden hangende) gedaalt was tot den negenden graad, zynde gelyk aan die van den 6 *Janury* 1755, en dus negen graden minder dan in 't Jaar 1740, vyf graden minder dan in 1709 en 1729, 4 graden minder dan in 1747; daar en tegen 2 graden meerder dan in 1742 en 1753, 3 graden meerder dan in 1741. en 8 graden meerder dan in 't jaar 1746.

19 *Dec.* 1756. In *'s Hage* overleden, ter ouderdomme van 74 Jaren, den W. Ed. Gestr. Heer *Henrik Mosburger*, *Luit. Kollonel en Kapitein in 't 2de Bat. van Randwyk*, en is deszelfs Lyk naar Wageningen overgebragt geworden.

24 *dito*. Te *Middelburg*, den Heer *2de Vice-Admiraal van Zeeland*, *Maninus Commerse*.

25 *dito*. Te *Loenen*, eene *Geertrui Ammons*, ongehuwde Dochter geboortig uit *Saxen*, oud zynde 100 Jaren 6 Maanden en 10 Dagen; en hadde nog geen Lighaams gebrek dan aan 't Gezicht, konnende nog hups Nooten kraken &c.

In deze Maand stierf ook te *Groningen*, den Heere *v. Alberda*, *Raad ter Admiraliteit t' Amsterdam wegens Stad en Lande*.

7 *Jan*. Te *Delft*, d'Eerw. Heer *Herman v. Binnevest*, hebbende sedert 32 Jaren den H. Dienst, zo te *Charlois* en te *Enkhuisen*, als te *Delft*, getrouw waargenomen.

9 *dito*. In *'s Hage*, den Heer *Meinard Meerens*, *Commis van 's Generaliteits Finantiën en Ontvanger-Generaal van 't Recht der Pasporten*.

10 *dito*. In *'s Hage*, den Heer *Otto Koetsch*, *Commis der Uitb. Depeches van H. H. Mogende*.

10 *dito*. Overleden *t' Utrecht*, Jonkheer *Godart van Tuyl v. Serooskerke*, Heere van Welland enz. *Kanonik van Oude-Munster*, *presiderende als oudste Lid in 't Collegie der Heeren geëligeerde Edelen*, *representerende in de Staat dier Provintie*.

14 *dito*. *t' Ysselstein*, den Heer *Jacobus v. d. Haar*, *gepensioneert Lt. Kollonel ten dienste van dezen Staat*.

Tussen 14 en 15 *dito*. Te *Amsterdam*, den Wel Ed. Achtb. Heer Mr. *Jan Wolters*, *Oud-Schepen en Bewindh. der O. I. Comp. aldaar*, in den ouderdom van ruim 73 Jaren.

Tot Amsterdam overleed in den Ouderdom van 105 Jaren Jillis van Hol geboortig van Leiden en

20 *dito*. In gem. Stad, *Catharina Pieters*, ter Ouderdom van 115 Jaren, zynde by volle Vrouwlyk verstant geweest tot aan haar doodt.

23 *dito*. Te *Breda*, in hoogen ouderdom den Heer *Generaal-Major de Salis*, *Koll.-Command. en Kap.* onder *Lindeman*.

In deze Maand en in gem. Stad stierf ook den Heer *de St. Martin*, gepensioneert Lt. Kollonel in Staaten dienst, zeer hoog bejaard.

Nog, te *Nymegen*, den Heer *Conraad Piek*, *Raad en Oud-Burgem. aldaar*.

Te Whitehall is den Heer *Horatius Walpole* in 't 80ste Jaar zynes Ouderdoms overleden.

Te Middelburg is door de Heeren Bewindhebberen en Hoofddeelgenooten der Westindische Maatschappy ter Kamer aldaar tot Bewindhebberen verkooren de Heeren Mr. *Dionisius Pieter Recxstaat en* Mr. *Johan Louis Gerlagh*.

Van Bologne meld men dat aldaar een zo zware Sneeuw gevallen was zedert 5 Weeken, dat men dagelyks 150 Man tot het zuiveren der Straten moest gebruiken, en dat men in 33 Dagen geen Zon gezien had.

'S HERTOGENBOSCH. Den schynheiligen Guit, op 9 *Sept*. 1756 hier gevangen gesteld, (zie ons 2 Stukje van die Maand.) om dat hy zig geneert heeft gehad met veele *Beroepings-Brieven* aan eenige Heeren *Predikanten* enz. te schryven, heeft ten Loon naar Werken ontvangen, in zulker voege als aanwyst het *Vonnisse* hier volgende.

Dat de Gevangene zal worden gebragt ter plaatse alwaar men binnen deze Stad gewoon is te doen d'executie van de crimінele Justitie, en door den Meester van den Scherpen Gerechte aldaar gesteld onder de Galge, met een Berd of Brief boven zyn hoofd, beschreven met dat hy is een Falsaris en Huichelaar; dat hy wyders, met den Strop om den hals, door den voorsz. Meester van den Scherpen Gerechte strengelyk zal worden Gegeesselt en Gebrandmerkt, mitsgaders voor altoos gebannen zyn. enz. 's Bosch 15 Jan. 1757.

Voorz. Bedrieger, zig somtyds genoemt hebbende *Boerhave*, hiet *Sjoerd Johannes*, hy is geboortig van *Ten Wispel*, Dorp onder de Grieteny *Opsterland* in *Friesland* gelegen, hy heeft den ouderdom van omtrent 40 jaren, hy is een Broodbakker van zyn Handwerk, en hy heeft, om dat hy te *Groningen* (zyn laatste woonplaats.) al bakkende te rug ging, ter zyner generinge eindelyk deze wonderlyke Kostwinning ter hand genoomen. *ô Tempora!*

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 22ste *January* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 26 January 1757.
Magdalena Brouwer, Weduwe van Cornelis Otterloo.
Barentje Esseling, Huisvrouw van Lambertus van Stavoren.
Geesje Warnardsz., *Bejaarde Dogter*.
Andries Pool *Junior*.
Marguerite de Caux.

Donderdag, den 27 dito.
Isaak Tinnekens, *Makelaar*.
Johanna van Ryn, *Bejaarde Dogter*.
Pieter Burger.

Saturdag, den 29 dito.
Willem Deemer.
Harmanus Kladdenhof, *Metselaar*.
Jurrijan Ekarius, *Waagdrager*.
Alida Pott, Huisvrouw van Pieter Aarming.

Zondag, den 30 dito.
Adrianus Joosten, *Paruykemaker*.

Elisabet Wiebes, Dogter van Wylen Gerbebrand Wiebes.
Sibilla Wybrants, Weduwe van Matthys Kooperwyk.

Maandag, den 31 *dito.*

Francyntje Debora d'Amour, Huys- en Kraamvrouw van Jan Bergen.

Dingsdag, den eersten February.

Margaretha Goetval, Huisvrouw van Hendrik Assuerus Burghout.
Johanna Margreta Morbagh, Weduwe van Nicolaas Meyer.
Catharina Versteegen, Huisvrouw van Albertus Bossingh.
Abraham Posthumus.
Margaretha Bloemkolk, Huisvrouw van Gerrit Beekman.
Jan Muyen.

Woensdag, den 2 *dito.*

Margaretha Bicker, Huisvrouw van Mr. Cornelis Backer *Jansz.*
Susanna Batrez, laatst Weduwe van Estienne Cabanel.
Esperance de Martin de Plalius.
Auken Jurrijans.

Donderdag, den 3 *dito.*

Maria Walkot, Huisvrouw van Hendrik Giesler Joostzoon.
Ursula Isabella Zumberg, Huisvrouw van Jan Elmenhorst.
Barbara de Bree, Huisvrouw van Dirk van Orssagen.
Elisabeth Hoppe, Weduwe van Gerardus Breeroo.
Fredrik Baar, en deszelfs Huysvrouw Yda de Kemp.
Jan Poeringk, *Kleeremaker.*
Cornelis Caater, Oudste Zoon van Weylen Klaas Caater.

Vrydag, den 4 *dito.*

Pieter Adriaen Verwer.
Willem Bus.
Maria Marees, Weduwe van Jan Martin Kretsman.
Margaretha Sas, Oudste Dogter van Wylen Barent Sas.
Emilan Pestos.

Saturdag, den 5 *dito.*

Jan Lemmers.
Frans Hendrik Beumer.
Jan Daniel Rumpel.
Jurrijan Blommers, *Scheepstimmerman.*

Zondag, den 6 *dito.*

Roemer Pieters Advocaat, *Schuytevoerder.*
Clasina van Deursen, Huisvrouw van Otto van Meegen.
Albertus du Mon.
Meyndert Wielsma.

Maandag, den 7 *dito.*

Petronella Lyhamer, Weduwe van Ottomar Elliger.
Gerret Overdyk.
Klaasje Seysink.
Beelletje van Seggeren, Huisvrouw van Hendrik Leeliendaal.

Dingsdag, den 8 *dito.*

Gerrit Croll.
Gerrit van Dingste, *Zilversmit.*
Bartholomeus Hoogmyer.
Elisabeth Hackers, Weduwe van Pieter Spies.
Geesje Splintering.
Anne Marie Bernard.

Woensdag, den 9 *dito.*

Philips van der Ghiessen, *Heere van Schooter-Vlieland.*
Margaretha Cornelia Westerhout, Wed: Fredrik Christiaan Sobbe.
Casper Kuyt, *Kleeremaker.*
Jacobus de Bakker.
Apolonia Akerboom, Weduwe van Cornelis Egels.
Sara Roelofsz., Huisvrouw van Gerrit Goudrok.
Jacomina Stulen.
Wilmina Versteegh, Dogter van Wylen Simon Versteegh.
Benjamin Lucouw, *Turfdrager.*

Chris-

Christina Weyntjes, Huisvrouw van Julian Meullendaar.

Donderdag, den 10 *dito.*

Harmanus de Jongh.
Adriaan Munter, *Beddewinkelier.*
Jan Tewit.
Debora van Wiert, Huisvrouw van Thomas Walton.
Engeltje Cornelissen.
Roelof Rassemuse, *Schuytevoerder.*

Vrydag, den 11 *dito.*

Gerrit Klinkhamer.
Cornelis Kleyweg.
Jan Sas.
Dorothea Timmerman, Weduwe van Hermanus van Osen.
Aaltje Huysvoorn, Huisvrouw van Barent van Dyk.
Ester van den Enden.
Catharina Maria Prin.
Anna Maria Noordbeek, Eenigste Dogtertje van Gerrit Noordbeek.
Carel Kreugers.
Jacob Beets.

Saturdag, den 12 *dito.*

Hendrik van Cranenburgh
Clara Margareta Coers, Huisvrouw van Christoffel Scholte.

Zondag, den 13 *dito.*

Elisabet Hysterman, Huysvrouw van Albert Rodemaester.
Pieter Dousie.

Maandag, den 14 *dito.*

Willem de Mooyer, *Beeldhouwer.*
Belitje van der Steegen, Huisvrouw van Kornelis Blok, *Metselaar.*
Anna Pooli, Huisvrouw van Christiaan Vogelaar, *Broodbakker.*
Hendrik Huytenga, *Mr. Sadelmaker.*

Dingsdag, den 15 *dito.*

Jan Winkel, *Schipper op 't Haerlem-Binne Veer.*
JacobusDeldym.
Marritje van der Oudermeulen, Huisvrouw van Jacobus le Febvre.

Geertje Vegters, Weduwe van Dirk van Reenen.
Cicilia van Wiert.

Donderdag, den 17 *dito.*

Catharina Swanenburg, Weduwe van Theodorus van Herwerden.
Margaretha Therese Lesperdrix, Weduwe van Alexander Faure.
Anna Fock.
Catharina van den Bergh.
Jan Elterkamp.
Geertruy Wagtendonk.
David Boedel.

Vrydag, den 18 *dito.*

Jacob Broeland.
Maria van Bussen, Wed. v. Jan Verloop.
Elisabeth van Hoesem, Weduwe van Pieter Adolph Wolters.
Maria Jacoba Poulie, Jongste Dogter van Willem Poulie.

Saturdag, den 19 *dito.*

Estienne le Jolle, Zoon van Wylen Jean le Jolle, *Apothecar.*
Maria van der Heul, Huisvrouw van Jan Gerrits.
Gerrit Merel.

Zondag, den 20 *dito.*

Maria Wiebeke, Huisvrouw van Albert Mielie.
Margreta van Horstok, Huysvrouw van Jacobus van der Veen.

Maandag, den 21 *dito.*

Jean des Ormeaux.

Dingsdag den 22 *dito.*

Johannes van Keulen, *Glaasemaker.*
Pieter Beckers, *Bejaard Jongman.*
Johanna Moree Weduwe van Eliza van der Horst, *Bedienaar des Godlyken Woords.*
Elizabeth Lulofs Weduwe van Simon Doekes.
Johanna Hendrica de Leeuw Huisvrouw van Jan van Lank.
Vrouwtje van Es, Huisvrouw van Abraham Bosschaard.

De

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 14 *February* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Keizersgragt (*Gerbert Rebel* en *François Römer Danielsz.*, Een Huis en Erve op de), Oostzy, benoorden de Heerestraat, *f* 15800, in slag *f* 1200, opgehouden.

Nieuwendyk (*Jan Cloppenburg* en *Pieter de Hoen*, Een Huis en Erve op de), Westzy, over de Capelsteeg, *f* 5000, in slag *f* 200, opgehoud.

Prinse Eiland (*Lodewyk de Graaf*, *Pieter de Mortier* en *Jan Russeveld*, Een Huis, Pakhuis en Erve met een vrye Wal daar voor, zynde een Teerkopery, genaamt Ouwerkerk, op het), bezuiden de Galgestraat, *f* 11500, in slag *f* 500, verkogt.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild den 28 *February* 1757.

Blom Dwarsstraat (*Willem Ebbenborst* en *Albertus le Grand*, Een Huis en Erve in de eerste), *f* 3025, in slag *f* 600 verkogt.

Geldersche Kaay (Dezelve, Een Huis en Erve op de), Westzyde, over de Brouwery de Haan, *f* 5000, in slag *f* 100 opgehouden.

Heeregragt (*Manuel de Crasto de Jonge*, Een Huis en Erve op de Nieuwe), over de Plantagie, *f* 8250, in slag *f* 2000 verkogt.

Keyzersgragt (*Willem Ebbenborst* en *Albertus le Grand*, Een Huis en Erve op de), Westzy, by de Leidsegragt, *f* 4225, in slag *f* 300 verkogt.

Keyzersgragt (*Jan Schoonboven*, *Lubertus Busch* en *Cornelis van Opboven*, Een Huis en Erve op de), bewesten de Spiegelstraat, *f* 4950, in slag *f* 225 verkogt.

Leidse Poort (Dezelve, Een Thuin en Huizinge, buiten de), op het Sandpad, *f* 1000, in slag *f* 100 verkogt.

Nieuwendyk (*Leendert van Willige Abrahamsz.* en *Alle Alensz.*, Een Huis en Erve op de), tusschen de twee Haarlemmer Sluisen, *f* 7000, in slag *f* 500 opgehouden.

Raampoort (*Bruno Tideman* en *Pieter Boschman*, Een Thuin, Huizinge en Werkhuis, benevens 4 Huisjes buiten de), aan de Drie Baarsjes, *f* 2400 in slag *f* 300 opgehouden.

Vyzelstraat (*Jan Schoonboven*, *Lubertus Busch* en *Cornelis van Opboven*, Een Huis en Erve in de, Westzy, tusschen de Kerkstraat en Keizersgragt, *f* 5750, in slag *f* 275 verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAART 1757. *Eerste Stuk.*

AMERICA.

Erwonderens waardig is het dat de zaaken der Engelschen in deeze gewesten niet heel voordeelig voor haar gaan, en dàt die der Franschen byna overal eenen gelukkigen uitslag hebben, men zou dat gevoegelyk konnen toeschryven aan de magtige onderstanden welke het Hof van Vrankryk van tyd tot tyd herwaards zend en aan het slegte overleg van het Staatsbestier der eersten; dit Staatsbestier, zegd men te Londen, heeft daar van reeds in den aanvang der onlusten, een klaar bewys gegeven in het benoemen van den Hr. *Schirley*, tot Bevelhebber der Legers des Konings van Groot-Brittannie in dit Werelddeel, een Heer die zig ten allen tyden op de grondige kennis der wetten gelegd had, om 't eeniger dagen een volmaakt Gouverneur van een Landschap of Stad te konnen zyn; maar die ook in tegendeel nooid veldslag of belegering bygewoond hebbende, niet dan een zeer middelmatig Veldheer kon vormen; de Franschen konden, gaat men voort te zeggen, nooit aangenaamer Generaal voor hen aan 't hoofd hunner Vyanden wenschen, ook waren zy daar over zeer wel in hun schik, noemende hem *nôtre Ami*, onzen Vriend; vervolgens den ongelukkigen uitslag van deezen Heer zyn Veldtogt gezien hebbende, liet men den tyd verloopen eer men besloot Krygsvolkeren tot onderstand te zenden, en toen dit eindelyk nog flaauwelyk geschiedde, behield men den nieuwen Veldheer Lord *Loudun* tot in de Maand May in Engeland, middelerwyl dat de Leegers zig alhier zonder Opperhoofd bevonden, en aan de voortvaarendheid der Franschen overgegeven waren. Verscheide reedenen zou men dieswegens aanhalen konnen, maar wy laten de over-

denkingen dienaangaande veel liever aan den goedgunstigen Leezer zelfs over.

Thans schynt men in Engeland de zaken deezer landen meer te willen behartigen, vermits men meld aan 8 Regimenten bevel gegeven te hebben, om zig tot de inscheping gereed te houden, en dat behalven deeze 8 Regimenten nog 12000 Man met een Esquader van 16 Oorlogschepen tot onzen bystand herwaards komen zullen. Den Veldheer Lord *Loudun* hoopt deeze versterking vroeg tyds genoeg te zullen bekomen, om by 't openen der Veldtogt de Franschen te konnen beletten de sterktens *Eduard* en *Guillaume Henry* aan te tasten, zo als de berigten schynen te kennen te geven dat ze genegen zyn te willen onderneemen, welke dien Veldheer van tyd tot tyd ontfangen heeft; het is zeeker dat indien zy zulke magtige onderstanden ontfangen, de zaken alhier voor haar eerlang een geheel andere keer neemen zullen; en dat men daar toe gegronde reedenen heeft, alzo twee Legers ieder van 10000 Man in staat zullen zyn, niet alleen de Franschen het hoofd te bieden en hun van ons grond gebied te verdryven, maar hen ook zelfs en hunne eigene Volkplanting aan te vallen.

E U R O P A.

TURKYEN. *Constantinopolen.* Het ampt van eerste Staatsdienaar aan meest alle de Hoven zeer glibberig zynde, is 't alhier meer dan elders, den Groot Vizier *Mustapha Bacha* strekt daar van tot een nieuw bewys, vermits hy afgezet en na het Eiland Rhodes in Ballingschap verweezen is, een byzondere gunst, waar op hy nogtans reden heeft te konnen roemen, is, dat dezelve den dans der zyde koort gelukkig genoeg ontkomen en enkeld de verwydering van het Hof tot straf bekomen heeft. Zyn Opvolger de *Bacha*, Gouverneur van Aleppo, zal mogelyk niet veel vaster op deeze gevaarlyke Zetel zitten, 't welk ons de toekomende tyden zullen te kennen geven. Ondertusschen zegd men van den nieuwen Groot Vizier, dat hy een vriend der Kristenen is, by aldien 't maar daar mede niet gaat zo als doorgaans met de eerst ten Troon stygende Vorsten en Regenten, by welkers gelegendheid het spreekwoord van *nieuwe beezems veegen schoon*, meesten altyd bewaarheid word.

PORTUGAL. *Lissabon.* Men schynt hier en hier omtrent eenige adem te scheppen en nieuwe moed te vatten, door dien wy sedert eenige weeken gantschelyk van Aardbevingen zyn bevryd geweest; men be-

begint hier derhalven ernstige maatregelen te neemen tot het weder opbouwen deezer Stad.

Het Hof de misbruiken en de hairkloveryen der Regtbanken, by gelegenheid der Bankroeten overweegende, heeft goedgevonden nieuwe schikkingen te gebieden, volgens welke een Koopman, die, door rampen geprangd, genoodzaakt is zyn zaken op te geven, zyne Boeken en Papieren, benevens een naauwkeurige lyst van alle zyne Schulden aan het Corps van de Commercie moet overleveren, als wanneer dien Koopman staat aangemerkt te worden als Overleeden te zyn, deeze zyne Bankbreuk als dan bekend gemaakt, en zyn Crediteuren aangekondigt zynde, zig binnen 30 dagen aan te geven en hunne eisschen te bewyzen, zo zullen 10 percento aan den Bankbreuker gegeven, en het overige zonder eenige preferentie aan zyn Crediteuren na rato hunner vordering uitgeteld worden; als wanneer den gefailleerde Koopman aangemerkt zal worden, als wederom van den doode verreezen, om alzo zyn handel wederom op nieuws te konnen beginnen, zonder vervolgens gehouden te weezen zyn schulden te voldoen, of dat zyn Schuldeischers daar na iets tot zynen lasten konnen vormen. De vordering der Tollen alleen, zullen by voorkeuze en voor af moeten voldaan worden.

SPANJE. *Cadix.* De drie alhier aangekomen Schepen uit de Indiën, brengen wederom als na gewoonte eene overgrooten Ryk-dom mede, de Jason en de H. Maria Koninginne der Zee van Carthagena en de Havana en de St. Andries van Buenos Ayres, hebben binnen hun boord 1344988 piasters in gemunt en ongemunt Zilver; 31581 Huiden; 8737 Aroben Zuiker; 1913 Aroben Cascarella; 6890 Aroben Indigo, enz.

Madrid. Het Hof van Groot Brittannië doed als nog aanhouden ten einde dit Hof de bemiddeling tusschen dat Hof en Vrankryk op zig neeme: maar vermits de Ministers des Konings meenen ontdekt te hebben, in de gesprekken met de Hr. *Keene*, Afgezant van Groot Brittannie gehouden, dat dit Hof geenszins van zyn eisschen wilde afstaan, en dat het nieuwe Parlement vastgesteld had, den Oorlog kragtdadig voorttezetten, zo oordeelden zy dat ons Hof vruchteloos Werk zou doen, middelerwyl dat de Engelschen hun voordeel daar uit zouden zoeken te trekken. Wat daar van ook zy, zo is 't zeker dat dit Hof zig niet schynt met deeze bemiddeling te willen belasten, en ondertusschen wel tot ernstige besluiten zou kunnen overgaan, by aldien de

Engelschen niet behoedzamer te werk gaan in 't opbrengen der Spaansche Scheepen.

Majorca. Vermits de Ree van *Palma* anders genaamd *Majorca* Hoofdstad van dit Eiland, zeer bekwaam is voor 't inloopen der vreemde Schepen, zo is aldaar ten dienste van Neerlandsch Koopvaarders een *Consul* aangestelt, zynde den Hr. *Francois Esquer*, aldaar woonachtig, den Hr. *Marquis de Cayro* Gouverneur van dit Eiland heeft ook getoont alles te willen toebrengen, wat eenigzints tot gemak der Scheepvaart van 't Gemeenebest kan strekken.

ITALIEN. *Romen.* Den H. Vader ondanks zynen Ouderdom van omtrent 82 Jaren en tegen alle verwagting der Heeren Kardinalen (die alreede hunne kuiperyen voor een aanstaande conclave begonnen te maken) wederom hersteld zynde, vaard voort met tamelyk wel te zyn; de schaarsheid der levensmiddelen zig mede in deszelfs Staten begonnen hebbende te openbaaren, zo heeft zyne Heiligheid, brood onder de arme ingezetenen van 't platte land doen uitdeelen.

PIEMONT. *Turin.* In de thans gevaarlyke en veruitziende tyden, is onzen Koning met niets meer beezig dan met het doen bloejen van den Koophandel en het bevorderen van de welvaart zyner Onderdanen. De grond stelling van Z. M. schynt alleen te bestaan in de geneigdheid tot de vrede en het behoud der rust in Italien. Hoe pryswaardig is deeze geneigdheid en hoe gelukkig zyn de Volkeren, onder een diergelyk bestier!

INGEMERLAND. *Petersburg.* De Troepen onder bevel van den Generaal Veld Marschalk Graaf van *Apraxin* tot onderstand der Hoven van Weenen en Dresden geschikt leggen als nog in Lyfland, Esthland en Courland. Haare Keizerlyke Majesteit de zwaarigheden vernomen hebbende welke den marsch deezer Troepen vertraagd, heeft op nieuw bevolen alle middelen in 't werk te stellen om de nodige Graanen te verzamelen, en ter plaatzen te voeren daar deeze Troepen hunne doortogt zullen moeten houden. Zedert hebben zig dezelve in Coerland beginnen te verspreiden en wel zodanig dat hun getal aldaar bereids tot 46000 Man zou aangegroeid zyn, dat ook eenige ligte Troepen van dit Leger eenige Dorpen van Pruissen uitgeplunderd zouden hebben.

POLEN. *Warschauw.* Het is een onwrikbaare waarheid, dat behalven andere Mogendheden die hun best doen om de rust in het Keizerryk wederom ten Troon te doen stygen, zyn Majesteit den Koning

van

van Groot Brittannie door zyn Afgezanten alle mogelyke moeiten aanwend om dit doelwit te bereiken; waarom Hoogst dezelve niet alleen andere Vorsten aangespoord heeft, ter onderneeming van dit heilzaam werk, maar ook zyn Afgezanten by de belang hebbende Hoven alle aanzoekingen ten dien einde laaten doen, zo als wy verneemen voornamentlyk aan die van Wenen en Dresden geschied te zyn, maar men heeft groote reden om te dugten dat alle deeze reeds genomene moeite vruchteloos zullen genomen zyn, vermits den Koning onzen Souverein en deszelfs Staatsdienaar de zeilen zo men zegt, wat hoog spannen, aangezien men omtrent 80 Millioenen Florynen tot vergoeding van den inval van Saxen, en dan nog een byzondere schaadeloos stelling voor het verlies van het Saxisch Leger eischt; vorderingen van die natuur worden niet ligtelyk aangenomen en bereiden geenzints de heilzame wegen tot een vergelyk.

Wy zullen den Leezer de volgende Memorie mededeelen door zyne Majesteit den Koning van Polen, Keurvorst van Saxen aan verscheide Hoven gezonden, zy is in eeniger manier eene korte wederlegging van de beschuldigingen zyner Pruissische Majesteit en eene verdediging van het Saxische Huis, luidende als volgt:

Op welk een ongehoorde wyze onze Erf-Staaten door den Koning van Pruissen onderdrukt worden, hebben Wy in aanmerking van de tusschen Ons bestaande Vriendschap en goede Verstandhouding aan U reeds doen bekend maaken, en houden Ons ten volle verzeekerd, dat diergelyke onbeschaamde krenkingen van de geheiligste Banden der Menschelyke Zamenleeving, zo wel by U als by alle overige Vorsten in aanmerking van het gemeen Belang oplettenheid verwekken zullen.

Wy weeten, dat de Koning van Pruissen in een byzondere Missive aan U, zyn zo onregtmaatig gedrag heeft zoeken te bewimpelen, en Ons niet alleen met de hardste en onverschoonlykste Beschuldigingen belast, maar zig ook beroemd heeft, dat Hy ons en onze Staaten in weerwil van dit alles op een zeer gematigde wyze behandeld.

Het is dan voor den Koning van Pruissen nog niet genoeg, in den Boezem van den Vrede, en na het doen van de sterkste Betuigingen van Vriendschap, de pleggigste Verbintenissen, ja alle de Wetten van het Duitsche Ryk, en de Alliantien die tusschen Ons Huis en het Zyne ten opzigte van onze Erf-Staaten bestaan, verbrooken te hebben, door Ons als Vyand aan te tasten, onze Erf-Staaten en Revenuën weg te neemen, aan onze Koninglyke Familie, Raadsheeren en Bedienden, de Middelen van Bestaan te onttrekken, onze Armee Krygsgevangen te maaken, en vervolgens, in weerwil van de toegestaane Capitulatie door zeer harde Behandelingen te dwingen om in Deszelfs dienst over te gaan, in Onze Steden onbehoorlyke Contributien, en dus alle contante Penningen, onder de naam van Verschot te ligten, ja Ons Land van alle jonge Lieden te berooven om zyne Armee te Recruteeren: Dit alles, zeg Ik, is voor den Koning van Pruissen nog niet genoeg; maar

Hy wil Ons daar en boven de Regtmatigheid van onze Zaak betwisten, of veel meer de Oorzaak van de ontstaane Onlusten op Ons schuiven.

Als men zig vergenoegd had met de valsche Denkbeelden, dewelke die Koning door verscheide gedrukte Geschriften aan het Publiek heeft zoeken te geeven, zouden Wy Ons mits dezen alleenlyk bepaalen aan de Wederlegging, dewelke in 't kort van Onzentwegen zal uitkomen, en aan die, dewelke van wegens het Hof van Weenen reeds wereldkundig geworden is. Maar nadien men Ons tegenwoordig ook het Vertrouwen en de Genegenheid van U zoekt te beneemen, legt Ons, om Ons by Onze waare en oude Vrienden ten vollen geregtvaardigd te zien, te veel daar aan gelegen, dan dat Wy aan Dezelve niet voor af de voornaamste Gronden van Onze Verdeediging, dewelke Wy ten eersten aan de onpartydigen Waereld voor het oog zullen brengen, zouden mededeelen.

Het is zeker, dat de Koning van Pruissen geen het minste blykbaar Bewys, van al het geen, waar mede Hy Ons beschuldigd, in handen had; 't welk te zien is uit het Origineel, 't geen Hy den 28 *Augustus*, door zynen Minister den Graaf *van Podewils*, aan onzen Envoyé te Berlyn heeft doen overhandigen, en waar in omtrent den onschadelyke Doortogt van zyne Troepen door onze Staaten, zonder nadeel van de Vriendschap en goede Verstandhouding de eerste Voorslag gedaan wierd: Wyders blykt zulks, om dat Hy den volgenden dag door zynen Envoyé *Malzahn*, aan Ons zelfs van zyn geheim voorneemen omtrent dien Marsch, in de vriendelykste uitdrukkingen heeft doen kennis geeven, geen ander voorwendsel bybrengende als de Verpligting, waar in Hy zig bevond, om voor zyne eige zekerheid te zorgen; want anderzints zou Hy veel moeite vinden om zig van het Verwyt van de verfoeijelykste Valsheid te zuiveren.

By aldien de Beweegredenen, die den Koning van Pruissen hebben aangezet, om zo veel Geweldenaryen tegen Ons te begaan, en de algemeene Rust te stooren, toen in niets anders dan kwaade Vermoedens bestonden, was Hem niets gemakkelyker als dezelve weg te neemen door zig in Vriendelykheid, zo als Hy wel noodzaakelyk heeft gevonden aan het Hof van Weenen te doen, aan Ons te verklaaren, alvoorens de Vyandelykheden te beginnen: Maar Ons zonder voorgaande Waarschouwing aan te tasten, is een daad strydig met de eerste grondregelen van het Regt der Natuur en der Volkeren: Want als men zig op enkel Vermoeden tot diergelyk Gedrag gemagtigd konde oordeelen, zou het Menschdom nooit een oogenblik in Rust kunnen zyn.

Al het geen de Koning van Pruissen dus tot zyne verschooning bybrengt bestaat in *Stukken*, die na de gedaane Inval in ons Land met een ongehoorde Gewelddadigheid, en op de haatelykste wyze uit het geheim Kabinet van Dresden geroofd zyn.

De voornaamste van deze *Stukken*, zyn de *eventueele Conventie*, tusschen Ons en de Keizerin-Koningin den 18 *May* 1745 geslooten; en wyders de Papieren van de Negotiatie, die begonnen was met betrekking tot Onze *Accessie* by het *Tractaat* van *Petersburg* van 't Jaar 1746.

Wat aangaat het eerstgem. *Stuk* is het in der daad niet vreemd, dat de Geallieerden geduurende den Oorlog elkander verstaan ten opzigte van de Conquesten, die men op den Vyand maaken mogt: maar deeze zelfde *Conventie* is al lang vernietigd geweest, vermits de Oorlog toen een einde genoomen heeft door den Vrede, in de maand *December* 1745 te Dresden gesloten, welken Wy tot nu toe heiliglyk onderhouden hebben.

Wat aangaat de *Alliantie* Ao. 1746 te Petersburg gesloten: Alschoon één van haare

haare voornaamste Oogmerken bestond in de wederzydsche Veiligheid tegen het Misbruik van de overweegende Magt des Konings van Pruissen, strekte dezelve egter niet ten nadeele van de Vryheid in Europa, nog te van het Belang van de Protestantsche Religie; waar omtrent men ten vollen overtuigd zal weezen, indien men zig maar verwaardigd te willen overweegen, dat de Kroon van *Groot-Brittannië*, aan dewelke deeze twee Voorwerpen, gelyk als billyk is, ter harte gaan, zelfs de grootste Pooginge gedaan heeft om Ons tot de *Accessie* over te haalen.

De duidelyke Letter van het *geheim Artikel* van die *Alliantie*, vervat zelfs niets anders als de naauwkeurigste Onderhouding van de Vredes-Tractaaten, dewelke met Pruissen in weezen waren; en wyders een wettige Voorzorg tot de onderlinge Verdeediging in dat Geval alleen, wanneer de Partyen het eerst door Pruissen mogten aangetast worden.

De beide Keyzerinnen waren toen nopens de nadeelige Inzigten van een gevaarlyken Buurman, dewelke op niets anders als op zyne Vergrooting denkt, nog zoo niet overtuigd, dat zy geoordeeld zouden hebben, tegen hem in den eersten opslag in 't harnas te moeten komen; terwyl nogtans de Onderneemingen des Konings van Pruissen, (waar van wy ten opzigte van de Commercie in onze Staaten, en nopens honderd andere byna dagelykse Onderdrukkingen de baarblykelykelykste Bewyzen geeven kunnen) altoos zeer menigvuldig geweest zyn.

Het zy dan met het voorn. *Tractaat* zo 't wil: het schynd meer dan duidelyk, dat Wy altoos hebben uitgesteld tot dat *Tractaat* te treeden, ten einde aan de Koning van Pruissen geen de minste reede tot klagten te geeven.

De Brieven zelfs, die nog in dit Jaar geschreven zyn, toonen, dat Wy niet alleen geenerley Maatregelen tegen den Koning van Pruissen beraamd hebben, maar zelfs ook, dat een zoodanige beraaming nooit heeft plaats gehad; vermits men andersints niet nodig gehad zou hebben het onderzoek der Middelen tot eige veiligheid tot op dien tyd uit te stellen, daar evenwel de uitgestrektheid der Landen des Konings van Pruissen die Voorzorg reeds by alle Nabuuren noodwendig maakt by de minste beweegingen, die onder zyne Troepen bespeurd worden: En dienvolgens kan men Ons niet begrypen, indien Wy ter gelegenheid van de byzondere schikkingen in dit Jaar ondernoomen, in grooter gemeenzaamheid met het Hof van Weenen getreeden zyn, hoewel alleenlyk tot Onze eige Verdeediging; daar Wy nog kort te vooren meer dan éene Vermindering onder onze Troepen gemaakt hadden.

Men ziet nu meer dan te veel, hoe zeer het Belang van alle de Vrye en in het byzonder van de Protestantsche Staaten verschillende is van de Oogmerken van Staat-Zugt en Vergrooting des Konings van Pruissen. De Veiligheid van de Protestantsche Religie in Duitsland, bevestigd door de Wetten van het Duitsche Ryk, heeft reeds stand gehad, eer de Magt van het Keurvorstelyk Brandenburgs Huis iets het minste daar aan konde toebrengen; En vermits 'er nog tegenwoordig geen het minste bewys was van eenige Onderneeming tot vernietiging van die Religie strekkende, ziet men niet waar het van daan komt, dat de Koning van Pruissen zig willekeurig den *Protector* daar van noemt.

Wy laaten aan Uw eige uitspraak over of het voor eenige Vrye Staat voordeelig en onverschillig kan weezen, om de Magt van een nabuurige Mogentheid, die zig niet dan na de Regelen van Haare Wille gedraagd, en dezelve boven alle Wetten en Tractaaten steld, te zien vermeerderen.

Ons Keurvorstendom van Saxen is sedert langen tyd, zo ter oorzaake van den Koophandel, als van het Credit en de Politie, met U in een zo naauw Verband, dat

dat deszelfs geheel Verderf niet dan ten uiterften gevoelig en nadeelig voor U weezen zoude.

Wy verwagten dan, dat Gy in aanmerking van de Liefde, dewelke Gy voor de Vryheid en Geregtigheid hebt, aan Ons zult gelieven mede te deelen de Maatregelen, dewelke Gy de bekwaamfte oordeeld, om in het toekomende de gefchondene Regten der Natuur en der Volken meerder te doen ontzien, alzo daar in de Grondzuil van de algemeene zekerheid beftaat, om de Vlam die zig in het Huis van den Buurman geopenbaard heeft, te bluffen, ten einde haaren voortgang te ftuiten, en genoegzaame Voorzorgen tegen diergelyke verdere voorvallen te neemen, &c.

ZWEDEN. *Stokholm.* In 't afgeloope Jaar zyn in deeze Stad 3310 Kinderen gedoopt, 3230 Perzonen overleden, en 702 paar Getrouwd.

Verfcheide buitenlandfche Afgezanten aan dit Hof zyn gelaft geworden met zeekere aanzoekingen, betreffende niet alleen onzen Koning als Koning van Zweeden, maar als Hertog van Pommeren, maar vermits de Onderhandelingen over dit onderwerp gehouden, geheim blyven, zal men de kennis daar van aan den tyd moeten overlaten.

Vermits Z. M. het algemeene Welzyn zyner Onderdanen ter harten neemd, zo heeft hoogftdezelve alle de voorregten ingetrokken dewelke een byzondere Maatfchappy van de Levantfchen Handel genood, en aan een iegelyk Onderdaan vergund om dien Handel na welgevallen te mogen dryven.

Verfcheide Jonge Officieren deezer Kroon, verlof bekomen hebbende om als vrywilligen in de Legers te gaan dienen, vertrekken voor en na zo na 't Leger der KeizerinKoningin als na dat van Pruiffen.

DENEMARKEN. In *Noorwegen* is onlangs omtrent *Bergen* een Zilver-Myn ontdekt, waaraan men begonnen heeft te arbeiden, met de hoop van een aanftaande voordeel; by aldien niet de onkoften, zo als meeft by de nieuw ontdekte onderaardfche fchatten gebeurd, het profyt overweegen.

De Aardbevingen welke men als nog van tyd tot tyd in verfcheide gedeeltens van 't Aardryk gevoeld, en voornamentlyk in deeze Noordelyke Geweften, fchynen aan te toonen dat 't gevoelen van den Profeffor *Kruger*, niet gantfchelyk ongegrond is, beftaande daar in dat dezelve wel ligt in 't Noorden konde toeneemen, vermits men uit 't Dorp *Aggerfchouw* heeft, dat men in de Maanden *January* en *February* 1757, aldaar eerft een hevig gedruis, als de flag van een ver af zynde Donder gehoord had, 't welk vervolgens met verfchillend geluid van tyd tot tyd weder gehoord was, tot dat zig daarop fchuddingen openbaarden waar van 'er een zo hevig in des Predikants huis woedde, dat

al-

alles daarin schudde, 't zonderlingste in deeze is, dat men 't gedruis in de huizen meer en duidelyker hoorde dan in de open lugt. In een ander Dorp niet ver van daar gelegen, had men 't zelve gedruis gehoord en ook schuddingen gevoeld.

DUITSCHLAND. *Weenen.* Wat pogingen de Afgezanten van den Koning van Groot Brittannien zig ook geven, om was 't mogelyk den twist tusschen dit Hof, dat van Dresden, en de Koning van Pruissen uit de weg te ruimen, en de rust in 't Duitsche Ryk, zo dierbaar aan 't zelve, te herstellen; zo zyn en blyven dezelve nogtans zonder den gewenschten uitslag. Den Hr. *Keith*, Afgezant van zyn Britsche Majesteit by dit Hof, deezer dagen aan onze Staatsdienaars kennis gegeven hebbende, van verscheide ontwerpen en hulpmiddelen om dit oogmerk te bereiken, wierd hem door den Graaf van *Kaunitz* verklaard: „ Dat zo ras de Keizerinne Koningin in de hulpmiddelen, wel- „ ke men haar stond voorteslaan, de schà vergoeding der groote on- „ kosten vinden zou, die zy verpligt geweest was te maken, om zig in „ staat van verdediging te stellen, gelyk ook de Schavergoeding van „ den Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, en wel bevestigde „ zeekerheden voor Haar en dien Vorst, zy nieuwe blyken geven „ zoude van dezelve bereidwilligheid, welke men zo meenigwerf „ by Haar in 't medewerken tot de herstelling van den Vrede gevon- „ den had; dog dat geenzints van Haar gevergd kon worden, dat zy „ de hand tot hulpmiddelen leende, waar van de Koning van Pruis- „ sen alleen 't voordeel trekken zou, na eerst de Vrede gebroken, en „ de Landen van een Vorst die zig op de Trouw der Verbonden, en den „ schyn van een goede nabuurschap verlaten had, vernield te hebben. Overeenkomstig met deeze Verklaring verzuimd dit Hof niets om zig in staat te stellen, ten einde de Veldtogt vroegtyds en kragtdadig te konnen openen, en dierhalven hoord men niet anders spreeken dan van Wervingen, 't opregten van nieuwe Regimenten, en het vervoeren van Artillery en Krygs-Ammunitien. Men begroot de Legers van H. K. Majesteit tegenswoordig op 180000 Man.

Regensburg. In de Luthersche Hoofdkerk deezer Stad is een Lykpredikatie gehouden, wegens het Overlyden van de Keizerinne, Douairiere van Keizer *Karel de* VIIde, Keurvorst van Beyeren, zynde dezelve Kerk van onder tot boven met zwart laken behangen. Het aanmerkelyk besluit by de Ryksvergadering genomen, nopens den Inval van Pruissen in Saxen en Bohemen, is van de volgende inhoud:

„ Dat men aan den Keyzer op het eerbiedigste zal dank zeggen voor deszelfs Va-
„ derlyke zorgen tot de herstelling van de publike Rust, zoo als ook voor deszelfs
„ gunstige Oplettendheid om daar van aan de Ryks-Vergadering kennis te geeven.

„ Dat zyne Keyzerl. Majt. teffens ootmoedigst verzogt zal worden, om op de-
„ zelfde wyze voort te gaan, als Hy begonnen heeft volgens de Wetten en Constitu-
„ tien van het Vaderland, en wel in 't byzonder na den Inhoud van de *Executie Or-*
„ *donnantie*, den *Vrede* van *Westphalen* en de *Keyzerlyke Capitulatie*, ten einde
„ door de Middelen, die reeds in 't werk gesteld worden, niet alleen de Koning
„ van Poolen, weder in de Bezitting van zyne Staaten met de volkomenste schade-
„ loos stelling gebragt werde, maar ook de Keyzerin als Koningin en Keurvorstin
„ van Boheemen, de voldoening, die men aan Haare Maj. verschuldigd is, verwerve.

„ Dat ingevolge de *Excitatoria* van zyne Keyzerl. Maj. alle de Mede-Stenden
„ van het Duitsche Ryk, dewelke de handhaaving der fundamenteele Constitutie
„ van hun Vaderland ter harte neemen, met al hun vermogen zullen t'zamenwer-
„ ken in de Maatregelen, die strekken kunnen tot het bereiken van dat Oogmerk,
„ het welk door hoogstgemelde zyne Majt. is voorgesteld.

„ En dat, ten einde zoo wel aan de Staaten, die onderdrukt zyn, als aan die,
„ welke in 't vervolg het zelfde Noodlot mogten ondergaan, hulp te bezorgen, al-
„ le de Kreitsen zonder uitstel het drie dubbeld van hun Contingent bezorgen, en
„ haare Manschap met al het geen tot den dienst nodig is, marschvaardig houden
„ zullen enz.

Hanover. De Commissarissen der Levensmiddelen, zyn onophoudelyk beezig, met de Magazynen van de nodige voorraad te voorzien, tot onderhoud van een Leger van 50000 Man. Niet tegenstaande deeze schikkingen, schynd men zig met eenige grond te vleyen, dat de herstelling van de Vrede by eenige Hoven, meer het onderwerp is, als die der Krygstoerustingen, vermits verscheide welmeenende Mogendheden de middelen zoeken te beraamen, om niet alleen de Vrede tusschen Engeland en Vrankryk, maar ook in 't Duitsche Ryk te herstellen.

Dresden. De koude is alhier buite gemeen Hevig geweest, en des niet tegenstaande is de Elve beneden de brug, door middel van 't dagelyks opbyten open gehouden, om de verlooping te verhoeden, ten dien einde laat men ook geen jonge luiden buiten de poorten gaan. Men verzeekerd alhier dat zyn Pruissische Majesteit door de gestadige Wervingen, den goeden uitslag der Recruteeringen in 't Ryk, de inlyving der Saxische Krygsvolkeren, en door de Recruten die hy van Saxen heeft geeischt, thans een Leger van ruim 200000 Man op de been heeft; behalven de levering deezer Recruten welke den Onderdaanen bezwaarlyk valt, kan men met grond zeggen, dat de Elende in dit gantsche Keurvorstendom niet zo groot is, als in verscheide andere Landen en Staten, doordien de schaarsheid der granen elders zo groot,

hier

hier geen plaats heeft, men heeft ze in overvloed, en de prys der overige levensmiddelen is zo gematigd, dat men zig niet genoeg verwonderen kan over de wyze schikkingen door zyn Pruissische Majesteit gemaakt, om de Krygsvolkeren en de Ingezeetenen van 't gebrek te bevryden; al wederom een bewys der Vaderlyke voorzorge van zyn gemelde Majesteit! Die Vorst kwam in de voorleede maand alhier terug, na dat hy binnen 8 dagen een togt na *Neisz* en gansch *Silezie* afgelegd, zyn Krygsvolkeren bezigtigd, en de noodige beveelen gegeven had. Zes en dertig duizend man Troepen in Köningsbergen en andere Steden van Pruissen leggende, zyn werkelyk op bevel van zyn Majesteit in aantogt na de kant van *Tylsa*, om zig op de Rivier *Niemen* neder te slaan; en de Russen slag te leveren, indien zy die Rivier en de Grensen van het Brandenburgsch Pruissen zouden willen naderen. Zyn Majesteit heeft den Generaal Veldmarschalk van *Dessau*, Gouverneur van *Wesel*, op zyn aanhoudend verzoek en uit hoofde van zyn hooge Ouderdom van den Dienst ontslagen en gepensioneerd, en dit Gouvernement benevens zyn Regiment, aan den Luitenant Generaal Erfprins van Hessen-Cassel opgedragen.

Berlyn. Het besluit deezer dagen door de Ryksvergadering te *Regensburg* aangaande de onlusten tusschen deeze kroon en de Huise van Oostenryk en Saxen ontstaan, schynen hier gantsch niet wettelyk; ook hebben veele Leden van het Ryk daartegen geprotesteerd, en zyn van Advies geweest, dat men eerder moest besluiten om volgens de Constitutien van het Duitsche Lighaam, middelen en wegen te zoeken ter bevreediging van dezelve; dat die te vinden waren in de Keizer en 't Ryk zelfs, om door hunne bemiddeling de Vyandlykheden te doen ophouden, en de komst van vreemde Krygsvolkeren en 't Ryk te verhoeden, te meer vermits zyn Majesteit de Koning van Pruissen reeds voor eenige maanden aan verscheide Hoven had doen verklaren. „ Dat Hy niets vieriger wenschte; dan zig ontheven te zien „ van het hervatten der Vyandlykheden; dat Hy de zaken weder „ op haaren eersten voet stellende, van de Hoven van Wenen en „ Dresden niets eischte, dan het geen hy voor den Oorlog van hen verlangd had, namentlyk Zekerheden, welke zyne Staten tegens de „ vreeze of 't gevaar van een inval dekten; dat de weigering dier Zekerheden de onmiddelyke beweegoorzaak der onlusten geweest „ was; dat, wanneer zy ingewilligd wierden, die onlusten en met „ dezelve ook de rampen van den Oorlog zouden ophouden; dat de

„ Koning, zo dra Hy die Zekerheden zou verkreegen hebben, het „ Keurvorstendom Saxen ontruimen, 'er alles in den vorigen staat „ herstellen en den Koning van Polen overtuigende blyken van zyne „ Vriendschap geven zoude door de schikkingen, welke Hy tot her- „ stel der goede nabuurschap met hem neemen, en door de gemakken „ welke Hy toebrengen zoude ten aanzien van al 't geen tot voordeel „ van den Koophandel van Saxen konde strekken, door eens vooral „ alle de zwaarigheden weg te ruimen, welke ten dien opzigte zedert „ een reeks van Jaren in weezen geweest hadden, enz."

In aanmerking deezer verklaaring zo klaarblykelyk dienende, om het ontstooken Oorlogsvuur te dempen, had dit Hof geen diergelyk besluit te gemoed gezien, Zyn Majesteits Afgezant op de Ryksdag heeft derhalven ook zyn misnoegen geenszints verborgen, maar schriftelyk te kennen gegeven, dat het de Koning zyn Meester niet mishagen zou de zulke der Ryksstanden te kennen, die zig ten voordeele der party verklaart hebben, vermits Hy dus weet waarna zig met zyn Bondgenoten te richten; gelyk hy den zulken zyne erkentenis zal doen blyken, die geen deel in 't Ryks besluit hebben willen neemen, door zyne magt mede ter hunner bescherming te doen dienen, ten einde gezamentlyk de onderlinge vryheid te handhaven. Het is zeeker dat de middelen van bevreediging de allerbeste zouden zyn, vermits daar door het Ryk van nadeel, en Saxen voornaamentlyk in deeze omstandigheden van een gansche vernieling bevryd zou worden, daar anderzints dit Keurvorstendom door het neemen van geweldige Maatregelen van de zyde van eenige Rykstanden, niet alleen het voornaamste Toneel van den Oorlog, maar ook aan de allerbeklaaglykste verwoestingen, zal bloot gesteld worden. Wanneer de rechtvaardigheid t'eeniger tyd de Leidstar der Koningen word, dan zal het Menschdom gelukkig leven en van alle rampen bevryd zyn!

Frankfort. De Zee Reizen worden gemeenlyk als de allergevaarlykste aangemerkt, egter toonen de Togten te Land insgelyks aan, dat ze dikwils door onvermydelyke perykelen verzeld zyn, wy vinden daar van een nieuw en duidelyk bewys, in 't ongeluk dat een gedeelte der Passagiers, die van hier met de Hessen-Kasselse Postwagen den 7 der voorleeden Maand vertrokken, overgekomen is, die Postwagen waar in 8 Passagiers waren, zynde met 6 Paarden bespannen, wierd by *Marpurg* door de met hoog Water en veelvuldig Ys opgezwollen Lahn-Stroom, een goed stuk weegs weg gedreven, waar

door

door 2 Passagiers, den voor-Ryder en 3 Paarden verongelukt zyn, de overige 6 Passagiers, den Voerman, de drie Paarden en de Postwagen zyn daar na nog uit het water gehaald en geborgen geworden.

Hamburg. Geduurende het Jaar 1756 zyn binnen deeze Stad de navolgende Graanen aangekomen: 3144 Last 46½ Vat Tarwe, 5884 Last 19½ Vat Rogge, 1163 Last 17½ Vat Garst, 6039 Last 45¼ Vat Haver, 138 Last 2½ Vat Erweten, 385 Last 50 Vat Boonen, 471 Last 4 Vat Mout, 94 Last 31 Vat Boekweyt en 39 Last 57½ Vat Lynzaad; bedraagende te zamen 17461 Last. Daarentegen zyn uitgegaan: 836 Last 11 Vat Tarwe, 2531 Last 6 Vat Rogge, 162 Last 9½ Vat Garst, 3002 Last 5½ Vat Haver, 35 Last 24½ Vat Erweten, 76 Last 50½ Vat Boonen, 297 Last 31½ Vat Mout, 9 Last 11 Vat Boekweyt, en 8 Last 49 Vat Lynzaad, te zamen 6959 Last 18½ Vat.

De Regeering heeft de schikking gemaakt dat geringe Lieden het Spint Rogge Meel, op de Stads Moolens, voor 6 stuivers te koop konnen krygen, waar voor zy anders 12 stuivers betaalen moesten; een bewys van vaderlyke voorzorgen ten aanzien der behoeftigen, in deeze groote schaarsheid der Graanen.

Keulen. De Regeering deezer Stad, welke meer dan eenmaal verschillen met haaren Vorst gehad heeft, is thans wederom met denzelven overhoop geraakt, vermits men alhier aan verscheide Gemeentens, naby deeze Stad woonende, geweigerd heeft, tegen billyke prys en betaaling, Koorn tot hun eigen gebruik te laaten volgen, op de dieswegens ingekomen klagten, heeft Zyn Keurv. Doorluchtigheid, die te meer daar over misnoegd is, om dat hy tot nu toe allen Invoer van Graanen uit zyn Staaten in die Stad ongehinderd heeft toegelaten, en dat men aldaar aanhoud veel Koorn tot de Brandewyn Stokeryën te gebruiken, den Toevoer van Graanen na die Stad verboden, ten einde voor 't bestaan van zyn eigen Land en Onderdanen; als mede voor de Troepen der Vereenigde Mogendheden, die misschien hier omtrent zullen komen te staan, te beter te voorzien. Ingevolge van 't gemelde verbod van Z. K. Doorluchtigheid zyn verscheide Rytuigen, die na deszelfs afkondiging vrugten na die Stad bragten, aangehouden en weg genomen.

Wezel. Het vervoeren van Artillery en Krygs-Ammunitie van hier na Holland, heeft aanleiding tot 't uitstrooijen van verscheide ongegronde tydingen gegeven; van alle deeze verspreide gerugten, is niet anders met de waarheid over een komende dan dat dezelve uit ons

aanzienlyk Arsenaal getrokken zyn, om na *Pommeren* gebragt te worden, en dat 'er in deeze Vesting egter alle de nodige werktuigen blyven, tot een dappere tegenstand ingeval van Belegering; en dus is 't verre, dat de Bezetting uit trekken en men de Vestingwerken zou hebben doen slegten. Niettegenstaande dat deeze tyding door verscheide brieven bevestigd word, zo konnen wy egter den Leezer verzekeren, een schryven van een voornaam Perzoon gezien te hebben, waarin uitdrukkelyk verzekerd word, dat Z. P. M. bevel heeft gezonden aan den Commandant deezer Stad, de Vestingwerken te slegten, en op de eerste beweeging der Fransche Troepen met zyn onderhebbende Bezetting uit te rukken en in Z. M. Westphaalsche staten te trekken.

GROOT-BRITTANNIE. *Londen.* De Voorzienigheid heeft deezer dagen merkelyk voor zyne Koninglyke Hoogheid den *Hertog van Cumberland* gewaakt, alzo de wooning van *Windsor*, alwaar dien Hertog zyn gewoon verblyf houd, ingestort, en 't vertrek van dien Prins genoegzaam ten vollen onder den voet geraakt is. Den Hertog was juist een wandeling te Paard gaan doen, en de bedienden, die zig toen ter tyd aldaar bevonden, zogten op het eerste kraaken hunne veiligheid in de vlugt. Den Afgezant van 't Keizerlyk Hof den *Graaf van Colleredo* deezer dagen met onze Staatsdienaars in gesprek zynde, gaf niet onduidelyk te kennen, dat de Fransche Krygsvolkeren, tot onderstand van zyn Hof geschikt, op geenerlei wyze het Keurvorstendom van Hanover bedreigden, aangezien dezelve niet anders dan als hulptroepen van de Keizerin zyn Meestres, om tegen den Koning van Pruissen te dienen, konden aangemerkt worden. De Koning wend gestadig alles aan om, was 't mogelyk, een vergelyk te treffen tusschen de Hoven van Wenen, Dresden en Berlyn. Of schoon de zaaken van deeze Kroon tot dusverre in America geenzints na wensch gegaan hebben, zo schynt men egter zeer wel te vreeden over de laatst bekomen narichten van den Lord *Loudun*, en men vleid zig dat men door de thans genomen maatregelen, eerlang veel nog gunstiger tydingen uit dit wereld deel ontfangen zal.

De Heeren *Thomas Smith*, Vice-Admiraal van de roode Vlag, President, *Holbourne*, *Horris en Broderik*, Admiraals, en *Holmes*, *Geary*, *Boyce*, *Moor*, *Simeon*, *Douglass*, *Bentley*, *Kepple* en *Dennis* Kapiteins ter Zee, zyn de Leden van den Krygsraad over de zaak van den Admiraal *Byng* gespannen. Na dat dezelve hunne bevelen en volmachten van de Commissarissen der Admiraliteit ontfangen hadden wierd

wierd den gemelden Admiraal voor dien Krygsraad gesteld, verzeld van den Opziener van 't gevangen huis, en werden als toen alle de Papieren aangaande deeze zaak gelezen, waar op den Admiraal een Papier overgaf, verzoekende dat zulks mogt geleezen worden, vermits een zware ontsteeking op de oogen hem verhinderde 't zelfs te konnen doen; de Gevangenen zegd daar in „ verheugt te zyn dat zyn gedrag „ onderzogt zal worden; dat hy hoopt de valschheid der ongehoorde „ betichtingen zyner Vyanden aan te toonen; dat hem de billykheid „ en onzydigheid zyner Rechten bekend is en dat hem een zyner Officieren mogt toegestaan werden, om hem zyn verdediging te helpen „ in 't net brengen". Hierop beslooten de bovengemelde Heeren dit aan den gevangenen toe te staan. Dit was wel 't hoofdzaakelykst dat 'er in de eerste zitting voorviel. By de twede zitting wierd, volgens 't besluit in de eerste, op verzoek van den Gevangenen, genomen, een begin gemaakt met 't verhooren der Getuigen; en den Admiraal *West*, als getuige voor de Kroon de eerste zynde, beantwoorde alle de vragen aan hem gedaan met alle omstandigheid, waaruit niet bleek dat den Admiraal *Byng* eenige misslag zoude hebben begaan. *Wy zullen den goedgunstigen Leezer het vervolg hier van in 't* II^de^ *Stuk van onzen* Mercurius *van deeze Maand mededelen.*

VRANKRYK. *Parys.* Men heeft alhier zedert eenige dagen niet meer van de gevangen Moordenaar *Damiens* gerept; om alleen de beide in 's Konings ongunst vervallen Ministers van Staat tot het gewoone onderhoud der gesprekken te doen dienen, zonder dat men nogtans daar voor eenige wettige reeden aan den dag brengt; de *Lettre de Cachet* of verzegelde brieven van zyn Majesteit aan deeze beide Heeren zyn zeer verschillende van inhoud; aan de Hr. de MACHAULT was hy van de volgende inhoud: *Myn Heer de Machault, schoon ik van Uwe eerlykheid en toegeneegentheid volkomen overtuigd ben, verpligten my egter de tegenwoordige omstandigheden om de Zegels van U te rug te vorderen, en te gelyk dat gy van de plaats van Secretaris van de Zee zaken, afziet. Maak ondertusschen, altoos staat op myne bescherming en Vriendschap, en zo gy my eenige gunsten voor Uwe Kinderen te verzoeken hebt, kont gy zulks altoos doen. Ik laat U het pensioen van Minister, en de eer der plaats van Zegelbewaarder: 't zal gevoegelyk zyn dat gy eenigen tyd te* Arnonville (4 *mylen van deeze Stad gelegen) doorbrengt.* De andere aan den Heer d'ARGENSON was in deeze niet zo Vriendelyke bewoordingen vervat: Myn Heer d'*Argenson*, *na-*

nademaal ik uwen dienst niet meer nodig heb, zend ik U dezen brief, om van U te vorderen, dat gy alle Uwe Ampten nederlegt, en om te beveelen dat gy U zonder uitstel begeeft na U landgoed van Ormes (4 *mylen van* Tours *aan de* Loire *gelegen) en daar tot nader last te verblyven.* Beide die Heeren hebben zig hier op terstond na hunne genoemde Landgoederen begeven.

Onze Troepen tot onderstand der Keizerinne Koningin geschikt, hebben van tyd tot tyd bevel ontfangen, om zig gereed te houden tot den optogt, maar vermits dezelve tot nu toe geen voortgang gehad heeft, of schoon het Sayzoen thans gunstig genoeg daar toe is, zo meenden eenige Staatkundigen, door een Verrekyker ziende, alleen voor hen vervaardigd, te ontwaren dat het Hof dit onderstand in geld subsidien zou veranderen, zo veel te meer, om dat aan diergelyk hulp middel den intogt in het Duitsche Ryk door geen Mogendheid betwist zou worden, maar thans heeft men de zeekere berigten dat deeze Troepen op den 14de deezer maand den marsch aanneemen, en zig in den omtrek van *Dusseldorp*, Hoofdstad van 't Hertogdom *Berg* vergaderen zullen.

De liefde der Onderdanen voor hun Vorst kan, ons dunkens by geen Natie doorstralender blyken voor 't oog brengen, dan by die der Fransche, wat smeekingen en gebeeden zyn 'er niet ten Hemel gegaan voor 't behoud van den Allerchristelykšten Koning, wat dankdagen zyn 'er niet geviert om Godt te loven voor zyn herstelling, de hervormde Onderdanen, ja de Jooden zelfs, hebben 'er bewyzen van gegeven; welk zielroerend vermaak voor een Vorst als *Lodewyk de* XVde, den Vader zyner Volkeren eerder dan hun Opperheerscher, van zig aldus in hunne harten gehuisvest te zien?

De zamenkomst der Pairs in 't Parlement geschied zynde, heeft men de zaak van den Moordenaar *Damiens* op het Tapyt gebragt; men wil dat de dag over hem te vonnissen bepaald is, en dat hy binnen den tyd van drie weeken staat geexecuteerd te worden. Indien deezen Koningsmoorder na 't voorbeeld van *Ravaillac* staat gevonnisd en te regt gesteld te worden, zo heeft hy een ysselyk noodlot te gemoet te zien. Gemelde *Ravaillac* Moordenaar van *Hendrik de* IVde, Koning van Vrankryk, hebbende dien goedaardigen Vorst in de maand May 1610 door twee steken met een mes in zyn Koets zittende, 't levens ligt uitgeblaazen, wierd veroordeeld dat hem zyn regter hand in een zwavelvuur verbrand, dat hy met gloeyende tangen in de borsten,

ſten, armen, dyen en kuiten van de beenen zou gekneepen worden; en dat vervolgens alle deeze plaatzen met gesmolte loot, ziedende oly, harst, wasch en zwavel zouden begooten worden; dat hy vervolgens door vier paarden van malkander gescheurd, en zyn leden in 't vuur geworpen en tot asch verbrand zou worden. Dit zelfde vonnis vervatte mede dat het huis waarin hy in de Stad *Angoulême* gebooren was, zou worden geslegt, zonder dat de plaats ooit wederom zou mogen bebouwd worden. Zyn Vader en Moeder wierd bevoolen het Koningryk binnen 14 dagen na de uitspraak van 't vonnis te ruimen, met verbod om 'er ooit wederom binnen te komen onder straffe van de galg, zonder eenig ander recht geding, men verbood onder dezelve straf aan zyn Broeders, Zusters, Ooms en nabestaanden om den naam van *Ravaillac* in 't vervolg te voeren. Den 27 der voorgemelde maand *May* was de dag ter volvoering van dit verschrikkelyk Vonnis vastgesteld, toen men hem uit de Gevangenis ter regtplaatse voerde, was de verontwaardiging en smert van 't volk zodanig op alle de weezens geprent, dat dien Koningmoorder zelfs zig niet onthouden kon, van te zeggen, dat indien hy geweeten had, dat de Koning zo zeer door zyn Onderdanen bemind was geweest, hy nooit op zyn leven zou toegelegd hebben, hy onderging de voltrekking van dit oordeel met tamelyk veel gelatenheid, maar kon zig niet onthouden van ysselyk te schreeuwen toen men hem gesmolten Loot en ziedende Oly in de wonden goot.

De Staats-Raad des Konings heeft een *Ordonnantie* gegeven, waar by, tot goedmaking der Onkosten, die in 't voorleden Jaar ter gelegenheid van de kust bewarende Militie gedaan zyn, een *belasting* gelegd werd van ruim 251 duizend Livres, op de *twintig Generaliteiten*, welke belasting zal gedragen worden als volgt. De *Generaliteit* van *Parys* 22100 Livres: Die van *Soissons* 5700: Die van *Amiens* 9800: Die van *Chalons* 9900: Die van *Orleans* 13300: Die van *Tours* 19800: Die van *Bourges* 4600: Die van *Moulins* 9000: Die van *Lyon* 8500: Die van *Riom* 16900. Die van *Poitiers* ruim 21050: Die van *Limoges* 11100: Die van *Bourdeaux* 15600: Die van *Rochelle* 14200: Die van *Montauban* 12000: Die van *Auch* 9400: Die van *Rouën* 21100: Die van *Caën* 10700: Die van *Alençon* 9600: En die van *Grenoble* 6700 Livres; zynde onder de Belasting der *Generaliteit* van *Poitiers*, hier boven gemeld, ook begreepen een Somme van 1050 L. 12 Sols, die proportioneel gelegt zal worden op alle de Bewoonders van het

Eiland *Bouin*, zonder aanzien of dezelve vry of geprivilegieerd zyn of niet, zelfs op alle de Geestelyken, die aldaar Eigenaars zyn van Goederen en Erffenissen.

Zyn Majesteit heeft de volgende bevelen aangaande zyn Troupen doen afkondigen:

I. Dat het Corps van de *Gendarmes*, werkelyk in 808 Man bestaande, vermeerderd zal worden tot 1240 Man, zullende ten dien einde de zestien Compagnien, dewelke nu ieder uit 48 *Gendarmes* of ligte Paarden bestaan, elk tot 75 gebragt worden, en zulks wel voor het begin van de Maand *April* aanstaande.

II. Dat in ieder Compagnie van veertig byzondere Regimenten *Cavallery*, dewelke in deeze ORDONNANTIE genoemd worden, een derde *Cornet* zal worden aangesteld enz.

III. Dat voortaan ook een derde *Cornet* in ieder van de zestien Compagnien der Regimenten *Dragonders* weezen zal.

IV. Dat de *Infantery* zo wel Fransche als Buitenlandsche, en de ligte Troepen, op dien voet van Voltalligheid, als sedert den 1 *May* 1756. zyn moeten.

V. Dat een nieuw Regiment te Voet van twee Bataillons, zal worden op de been gebragt, onder de benaaming van *Bouillon*; wordende in de Inleiding van deeze *Ordonnantie* gezegt: „ Dat de *Hertog van Bouillon* den Voorslag gedaan heeft, om dit „ Regiment te werven in de Heerlykheid, die zynen naam voerd, en in de Can„ tons van de *Ardennes*, alwaar de Inwoonders sterk en bekwaam ten Oorlog zyn; „ weshalven dit Corps ook in het Huis van dien Hertog blyven, en de Prins *van* „ *Bouillon*, deszelfs Kleinzoon, het Commando over het zelve hebben zal.

VI. Dat voortaan by de opening van den Veldtogt uit de Artillery-Magazynen geleeverd zal worden een Stuk Kanon, na de *Zweedsche* wyze, aan ieder Bataillon zo Fransche als Buitenlandsche, 't welk bestemd is om in 't Veld te trekken; zullende by dit Stuk Kanon gevoegd moeten zyn, al 't geen daar verder toebehoord, als mede een Koffer met Buspoeder voor 55 Schooten.

De Verklaring door zyn Majesteit gedaan en aan verscheide Ministers aan buitenlandsche Hoven residcerende gezonden, is van denzelven inhoud als die welke den Graaf *d'Affry* in *'s Hage* aan H. H. M. overgegeven heeft.

NEDERLANDEN. *Luik.* Den Oorlog wiens allervoornaamste vruchten niet dan rampen en elenden zyn, brengt doorgaans oneindig veel andere onheilen voort; een derzelver zyn de Struikrovers en Gaauwdieven, van deeze laatsten hebben wy zedert eenige weeken de ondervinding, hebbende dit gespuis zig niet ontzien om de Luiden by dag op de Straaten aan te doen, 't welk egter wel haast door de wyze voorzorge der Regeering gestuit is, vermits dezelve Schildwachten geplaatst en door de gantsche Stad gestadig heeft doen patrouilleeren.

Antwerpen, De Koninglyke Academie der Teekenkunst, die alree-

reeds zo veel bekwame onderwerpen van deeze Kunst uitgeleverd heeft, komt 'er thans wederom drie voort te brengen, die onlangs na de eerste plaatsen getekend, en dezelve door Pryzen behaald hebben; namentlyk, de eerste een Zilver Schenkbord, en de beide andere ieder een Gedenkpenning, deeze Heeren door 't geluid van Keteltrommen en Trompetten aan 't Gemeen bekend gemaakt zynde, zyn: *Joannes Jacobus van der Jeugd*, *Theodorus Josephus Ballandt* en *Josephus Gilles*, de Voorstanders van deeze Edele Kunst verdienen met regt dat hunne namen by 't nageslagt in geheugen blyven.

Brussel. De uitvinding van den Monnik *Barthold Swartz*, van zeer veel nut voor de Offerpriesters van den Oorlogsgod *Mars*, en anderzints nadeelig voor 't Menschdom in 't algemeen, heeft hier deezer dagen wederom een droevig bewys van 't laatste uitgeleverd; zynde eenige Persoonen in een Huis van 't Park beezig om Vuurwerken te bereiden, wanneer de brand in een gedeelte los kruit geraakte, en gemelde Lieden daar door zo zeer gezengt en gekwetst wierden, dat 5 daar van buiten hoop van opkomst leggen.

's Gravenhage. Den 8 deezer, zynde de heugelyke Verjaaring van Z. D. H. onzen zeer geliefde Erf-Stadhouder, die toen in 't tiende Jaar zyns Ouderdoms trad, ontfing het Hof dieswegens de Complimenten van de Buitenlandsche Afgezanten, de Ministers der Hooge Kollegien, den Adel en andere Persoonen van Rang; des Avonds was 'er een pragtig Festyn en Bal op het Oude Hof, daar een talryke menigte der beide Sexe, op 't kostelykst gekleed, zig bevonden. Omtrent half zeven Uuren, begaven zig H. K. en D. Hoogheden derwaards, wordende kort daar aan 't Bal geopend, en eenige tyd met Dansen doorgebragt, waar na het Hooge Gezelschap zig aan verscheide Tafels begaf, daar alles op 't heerlykst werd opgedischt, vervolgens wierd het Bal hervat, 't welk tot in de morgenstond duurde. Een menigte Burgers hebben by die gelegenheid hunne blydschap getoond, door *Illuminatiën*, *Vuurwerken*, enz. onder anderen was op 't Buitenhof en elders, een fraaije *Illuminatie* en *Vuurwerk*; ook was de Vlees-Hal verçierd met groote *Festonnen*, en door eenige duizende Kaarssen verligt.

De Schutters van het ORANGE-BLANCHE-BLEU VENDEL van den Heer-Kapitein *Adam Goedman*, onder 't Roth van den Luitenant *Noël de la Motte*, zullende op hun tourbeurt deezen jaare de MAY-BOOMEN planten, en doen reeds 't nodige daar toe vervaardigen, zullende de Zinnebeelden en Divisen zyn als volgt:

 VOOR

VOOR HAER EDELE GROOT-MOGENDE, DE HEEREN STAATEN VAN HOLLAND EN WEST-VRIESLAND.

De *Voorzigtigheid*, staande voor de Raadsvergadering onder de verbeeltenis van het *Atheens Areopagus*, met dit Byschrift:

CUSTODE PERENNAT. (Dat is:) *Blyft bestaan, door Wys beleyd.*

VOOR HAER HOOG-MOGENDE, DE HEEREN STAETEN GENERAEL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN.

Een *Schip*, zeylende in Zee met den Stuurman aan 't Roer, niet verre van twee Klippen, met een Engte tusschen beyde, met dit Devies:

PRUDENTER. (Dat is:) *Met Wys Beleyd.*

VOOR ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEID, DEN HEERE WILLEM DEN VYFDEN, PRINCE VAN ORANJE EN NASSAU, ERF-STADHOUDER, &c. &c. &c.

Den Jonge Heere *Prince Erf-Stadhouder*, staande voor een *Altaer*, de linkerhand op den Bybel leggende, en met de andere op de Borstbeelden zyner Voorvaderen wyzende, met deeze Zinspreuk:

PATERNÆ VIRTUTIS MEMOR.

(Dat is:) *Herdenkende de Deugden zyner Vaderen.*

VOOR HAERE KONINGLYKE HOOGHEID MEVROUWE DE PRINCESSE DOUARIERE VAN ORANJE EN NASSAU, GOUVERNANTE, &c. &c. &c.

Minerva, zittende in de Raed-Kamer tusschen zeven Oversten, verbeeldende de *Zeven Vrye Gewesten*, met dit Onderschrift:

IN UNUM REDIGIT. (Dat is:) *Zy brengtse tot Eenigheid.*

VOOR HAERE DOORLUGTIGE HOOGHEID, MEVROUWE CAROLINA, PRINCESSE VAN ORANJEN EN NASSAU, &c. &c. &c.

Een *Oranje Boom* in haar volle Bloesem, met deeze Spreuk:

NULLUS AB ARTE DECOR.

(Dat is:) *Haere Schoonheid is niet ontleend van de Kunst.*

VOOR ZYNE HOOGHEID, DEN HEERE VELDMARSCHALK, PRINCE VAN BRONSWYK-WOLFFENBUTTEL, &c. &c. &c.

De Tempel van de *Faam* in 't verschiet; *Mars* gelydende den Jongen Prins Erf-Stadhouder daar na toe, met dit Byschrift:

MONSTRAT ITER. (Dat is:) *Hy wyst hem de Weg.*

VOOR DEN WEL-EDELE AGTBAERE MAGISTRAET VAN 'S GRAVENHAGE.

De *Zon* zyne straalen van alle Zyden uitstrekkende, met dit Omschrift:

CUIQUE SUUM. (Dat is:) *Aan een ieder het zyne meede deelende.*

VOOR DEN WEL-EDELEN GESTRENGEN HEERE COLLONEL EN BURGERMEESTER, Mr. JOHAN DIERQUENS.

Eenige *Gansen*, staande voor het *Rooms-Capitolium*, met deeze Spreuk:

UT ALII DORMIANT. (Dat is:) *Op dat andere rusten mogen.*

Am-

1.

2.

3.

4.

5.

6.

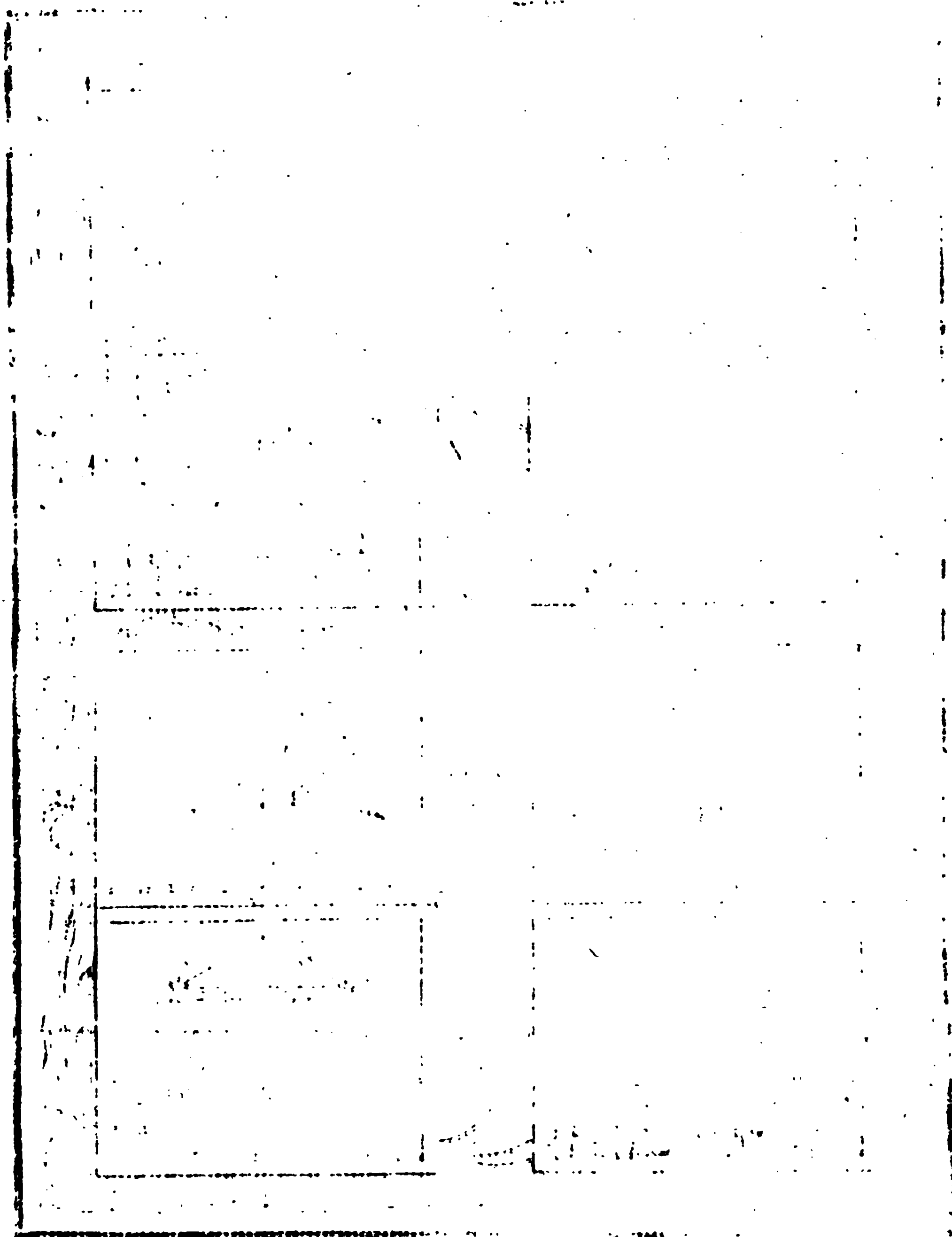

7.

8.

Amsterdam. Zederd dat wy 't Stukje van de Maand *February* in 't ligt gaven, zyn ons de volgende veranderingen der *Lands-Regeeringen* en 't vervullen van *Ampten* ter handgekomen.

Uit de Nominatie door de Heeren Bewindhebberen en Hooftdeelgenoten van de O. I. Maatschappy overgeleverd, is door H. Ed. Gr. Agtb. de Heeren Burgemeesteren, tot Bewindhebber in de Plaats van wylen den Heer en Mr. *Jan Wolters*, verkooren, de Ed. Heer *Jacob van Ghesel*; en in desselfs plaats tot Secretaris van de Levantsche Handel benoemd, den Heer en Mr. *Jan Jacob van Holst.*

By de Wel Ed. Agtb. Heeren Directeuren der Societeit van *Surinamen* is tot *Gouverneur Generaal* over de Colonie van *Surinamen*, *Rivieren* en *Districten* van dien, aangesteld den Ed. Agtb. Heer *Wigbold Crommelin*, in de plaats van den H. Ed. Welgeb. Heer *Pieter Albert van der Meer.*

Tot Regeerders der Stad *Rhenen*, zyn uit de overgeleverde Nominatie door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante aangesteld; tot Hoofd-Officier de Wel Edele Gestr. Hr. *Hendrik Smitsaart*, tot Burgemeesteren, de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Hendrik Menso* en *Jan Ad. van Deventer*, tot Scheepen de Ed. Agtb. Heeren *Ger. Leyster*, *Ger. de Bruyn*, *Ad. Rogbair*, *Ger. Sandbrink*, *Dirk Wm. van Brienen*, *Heer van Levendaal*, *Alardus de Vrind* en *Hendk. van Noort*; en tot Raad in de Vroedschap, de Wel Ed. Heer *Jacobus Sandbrink.*

By Hun Hoogmogende is den Heer en Mr. *Caspar Quiryn van Persyn* eerste Commies ter Kamer van de Generaliteits Finantien, tot Generaal van 't recht der Paspoorten, en den *Baron du Tour* tot Commies der gemelde Kamer aangesteld, beiden in plaats van wylen den Heer en Mr. *Thomas de la Bassecour.*

Op hooggunstige recommandatie van H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante, is den Hr. *Pieter Som*, tot Raad in de Vroedschap der Stad *Enkhuizen*, in plaats van Wylen den Hr. *François Croes van Lycochton*, aangestelt.

Tot Kapitein ter Zee ter Admiraliteit op de Maze, is door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante aangesteld den Hr. *Jan Hendrik Dol van Ouryk*, in de plaats van Wylen den Hr. *Hendrik de Marets.*

Door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante, is tot ontfanger van de Gemeenelandsch middelen der Stad *Medenblik* aangesteld, den Hr. *Jan Hendrik Brouwer*, Raad in de Vroedschap aldaar.

Op hooggunstige Recomandatie van H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante, is by de Ed. Gr. Agtb. Vroedschap der Stad *Purmerende* gecommitteerd om met den 1ste May aanstaande zitting te neemen Collegie van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden in Westfriesland en 't Noorder-Kwartier, den Wel Ed. Gestr. Heer *Willem Blydenberg*, Hoofd-Officier, Regeerend President Burgemeester deezer Stad.

Na gedaane verkiezing door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante, is uit de overgezondene Nominatie, by de Ed. Magistraat der Stad *Tholen*, tot Schepen aangesteld en beedigt den Heer en Mr. *Dionisius Pieter Rexstoot*, Zoon van wylen den Heer Raad Pensionaris *Rexstoot*, in de plaats van den Heer en Mr. *Adriaan Steengracht*, thans Pensionaris der Stad *Middelburg.*

Voor den Raad van H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante heeft den Heer Baljuw *Abraham Douglass* den eed afgelegd als Intendant der Domeinen van H. K. H. in 't Westland.

Den Hr. *Folckers*, Raadsheer der Stad *Groningen* nam wegens die Provintie zitting ter vergadering van H. H. Mogende.

De Baron van *Sloet*, den Heer *Rouse* en andere Gedeputeerden der Provintie Over-Yssel ter Hooggem. Vergadering

vertrokken na Kampen om de buitengewoone Landag by te woonen.

By de Wel Ed. Gr. Achtb. Magistraat der Stad *Middelburg*, is tot tweede Pensionaris aangestelt den Heer Mr. *David Fiers Cappeynen*, in de plaats van Wylen den Heer Mr. *H. J. Bosschaart*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Utrecht. Op den algemeenen Dank-, Vast en Bedendag, heeft men alhier in de Gereformeerde Nederduitsche Kerken, ten behoeve van de Armen ingezameld *f* 3078: 12.

Op den *eersten Maart* overleed in deeze Stad, in den Ouderdom van 21 Jaaren, 10 Maanden, den Hr. en Mr. *Thomas de la Bassecour*, Commies op de Generaliteits Finantie-Kamer, en Ontfanger Generaal van 't Regt der Paspoorten.

Op den 23 *Febr.* betaalde den Hr. *Willem van Grietbuizen*, de schuld der natuur tot Harderwyk, hy was in zyn leven J. U. en Med. Doctor, mitsgaders eerste Waradyn van de Geldersche Landschaps Munt, welk Ampt hy meer dan 53 Jaren met roem bekleed heeft.

Het Beurt-schip van *Emmerik* op *Rees*, beide Steeden in 't Hertogdom *Kleef*, aan den Oever van den Rhyn gelegen, onderging deezer dagen 't ongeluk van te Zinken, waar door agt Passagiers hun leven verlooren.

De Kardinaal Priester *Francisco Landi*, President der Congregatie van 't Index, overleed deezer dagen te Romen in 't 74ste Jaar zyn 's Ouderdoms.

Het Dorp *Willerweis*, vier Uuren van de Stad *Keulen* gelegen, is door een zwaare brand byna ten eenemaal in de Assche gelegd, zynde de Pastoraat- en Vicariaat Huizen, benevens 93 Boere Wooningen daar door tot de grond toe verteerd.

Te *Lissabon* ontstond brand in een van 's Konings Jagten, waardoor 't zelve tot de kiel toe verteerd wierd.

Te *Napels* ontstond brand in de Kerk van *La Sta. Anonciada*, die vyf uuren geduurd heeft, en groote schade veroorzaakte.

Het aanzienlyk Dorp *Vaumont* in *Picardyen* leggende, werd door brand byna gantschelyk in de Assche gelegd.

Binnen *Amsterdam* geraakte op Zondag den 20 *February* 1757, de brand in een Schoorsteen van een Huis op de eerste Utrechtse Straat, by de Heere Gragt, waar door eenige schade veroorzaakt, maar door middel van 4 Brandspuiten spoedig geblust is; zo als men mede eenige dagen daarna, 's avonds ten 11 Uuren, in een Hoedemakery, op 't zogenaamde Vlakke Veld, naby de Weterings Poort, ontdekte, zynde in de Turf ontstaan, en reeds daar door een gat in de Zoldering gebrand, door dien men 't egter in tyds vernam, werd 't vuur, door middel van de bewoonders, gedempt.

Vrydag den 4 *Maart* 1757. is zo men zegt, te *Amsterdam* voor de Ed. Heeren Commissarissen der Huwelyks Zaken geweest, een Bruidegom oud 46 Jaaren en de Bruid ruim 12 en een half Jaar, woonagtig in de Munnike Straat, by de Nieuwe Markt.

Van *Amsterdam* zullen dit Jaar ter Walvis-Vangst na de STRAAT-DAVIDS uitloopen, *vyftien* Schepen van *Amsterdam*, *drie* van *Zaandam*, *twee* van de *Koog* en *een* van *Oost-Zaanen*: zynde 5 Schepen minder dan in 't Jaar 1756 derwaarts in Zee geweest zyn.

Den 9 *Maart* 1757. is in *'s Gravenhage* overleeden eene *Marytje van der Star*, Weduwe van *Dirk van der Bons*, oud 102 jaaren, zy is tot het laatste haares levens, by haar volle verstand geweest.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der *O. I. Maatschappy*, ter Kamer *Amsterdam*, hebben de volgende *Paasch-Schepen* begeven, om na *Batavia* te stevenen; te weeten:

Het

Het Schip HAERLEM aan Schipper *Izaak van den Berg.*
. . . . . 'T HUIS TE MANPAD . . . *Andries Lint.*
. . . . . 'T KASTEEL VAN TILBURG . . . *George Christiaan Hansdorf.*

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 23ste *February* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 23 February 1757.
Gilles Pater.

Donderdag, den 24 dito.
Abigaël Kreket, Weduwe Jan Walraven, *Schipper op Rotterdam.*
Johanna Juffers, Huisvrouw van Frans Voet.
Grietje Marrevelt.

Vrydag, den 25 dito.
Hendrik Westerhuys. *Binnen Vader in het Doopsgezinde Weeshuis.*
Egidius Beukelaar.
Neeltje Beth, laatste Weduwe van Gerrit van Hoorn.
Frans van Weender.
Jacob Buyn, *Waagdrager.*
Hendrik van Gheenen.

Saturdag, den 26 dito.
Johannes Bremer, *Leeraar der Doopsgezinden.*
Reynier Boom.
Theodorus Sluyter.
Maria Moninx, Huysvrouw van Martinus de la Ruël.
Maria Zantman, Huysvrouw van Jan Frezi, *Spekslager.*
Johannes Timmerman, *Turfdrager.*

Zondag, den 27 dito.
Joannes Perriaan, *Knoopemaker.*
Andries Mason, *Passementwerker.*

Maandag, den 28 dito.
Wessel ter Linden, *Broodbakker.*
Anna Munnik, Weduwe van Arend Mayboom.
Harmina Hendriks, Weduwe van Hendrik Karsseboom.
Jean Thomas.
Anna Looman, Huysvrouw van Huybertus Sas.
Cicilia Wes.
Jacobus Perekamp, *Zeylemaker.*

Dingsdag, den eersten Maart.
Johanna Bazers.
Immetje Metz, Weduwe van Hendrik Sprado.

Woensdag, den 2 dito.
Klaas de Graaf, Vader van Gerrit de Graaf.
Jacobus Craijenhof.
Jacob de Reus.
Pieter Henkel.
Elisabeth Korremon, Weduwe van Hendrik Bonneman.
Geertruidis Peperhoven, *Meesteresse.*

Donderdag, den 3 dito.
Mr. Jacob Karsseboom.
Margrietje Raafkens, Weduwe van Dirk Ryffelburg.

Vrydag, den 4 dito.
Pieter Woesthoven.
Andries van Dam, *Timmerman.*
Cornelis Fraterma.
Aletta Mierinck.
Catharina Harmelingh.
Maria Pelt, Weduwe Jacobus Schaaf.

Saturdag, den 5 dito.
Jacob Bos.
Susanna Bastiaans.

Zondag, den 6 dito.
Hendrik Kuyper.
Barendina Harmens, Weduwe van Jan Bodden.
Marretje Willems de Jongste, Laast Weduwe van Magchiel Bronaar.

Giert-

Giertje Rees, Weduwe van Klaas Kok.

Maandag, den 7 dito.

Gerard Hantrop.

Dingsdag, den 8 dito.

Abraham ten Have.

Reynier Burger.

Gerrit Pelſers, *Broodbakker.*

Catharina Boekhout, Weduwe van Cornelis de Man.

Catharina Burgers, Weduwe van Jan Tewil.

Cornelia Muller, Huisvrouw van Jan Dalſen.

Maria Roemer, Huisvrouw van Reyndert Greuter.

Eliſabet Tetrode.

Deeze onderſtaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amſterdam, op Maandag den 14 *Maart* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Beemſter (*Jan Slebes Hendriksz.*, Een Bruikweer Lands, met deszelfs Huismans Wooning, Koebceſten en Paardeſtallen, te zamen groot 25 Morgen, 437 Roeden, gelegen in de), *f* 9800, in ſlag *f* 200, opgehouden.

Haarlemmer Poort (*Pieter Pekſtok* en *Cornelis van Arrewyne*, Een Thuin en Huizinge, buiten de) aan de 300 Roeden in Perſens Laan. *f* 1000, in ſlag *f* 1300, verkogt.

Heeregragt (*Bernardus de Boſch*, *Jan Carel Bractuarius* en *Aarnout de l'Hommel de Jonge*, Een Huis en Erve, op de), tuſſchen de Harte en Wolveſtraat. *f* 24000, in ſlag *f* 1000, opgehouden.

Heeregragt (*Jan van der Streng*, *Dirk van Schorrenberg* en *Mattheus van der Linden*, Een Huis, Stal, Koetshuis en Erve, op de), Ooſtzy, benoorden de Utregtſeſtraat. *f* 28500, in ſlag *f* 3000, opgehouden.

Kadyk (*Bruno Tideman*, Diverſe Huizen en hunne Erven, zynde een Gruttery, op de), in een Koop. *f* 4000, in ſlag *f* 20, verkogt.

Leidſe (*Johannes Laſrens* en *Hendrik Sluyter*, Een Huis en Erve, in de Korte) Dwarsſtraat. *f* 2750, in ſlag *f* 200, opgehouden.

Lelyſtraat (*Aarnout de l'Hommel* en *Jan Carſtens Anthonisz.*, Een Huis en Erve, in de Nieuwe) voorby de tweede Dwarsſtraat. *f* 2750, in ſlag *f* 70, verkogt.

Ooſtenburg (*Nicolaas Bremer*, Een Huis en Erve, op) in de groote Straat. *f* 1400, in ſlag *f* 400, opgehouden.

Ridderſtraat (*Cornelis van Arrewyne* en *Barend van Bellekom*, Een Huis en Erve, in de), het zevende Huis van de Dwarsſtraa, *f* 1225, in ſlag *f* 25 verkogt.

Stilſteeg (*Arnoldus van Sprang*, *Nicolaas Bremer en Jan Slebes Hendriksz*, Een Huis en Erve, in de). *f* 6700, in ſlag *f* 300, opgehouden.

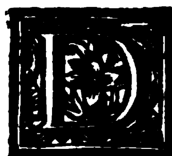
Wyde Kerkſteeg (*Cornelis van Arrewyne* en *Barend van Belkom*, Een Huis en Erve, op 't Oude Kerks Plein, op de hoek van de). *f* 3600, in ſlag *f* 450, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand MAART 1757. *Tweede Stuk.*

AFRICA. ALGIERS.

DE verbreeking van de Vrede met de Vereenigde Nederlanden, geschied zynde met inzigt om daar door de Kaap- en heblust der Onderdanen van dit gemeenebest te verzaden, is zulks tot dus verre nog van geen gewenschte uitwerking geweest, de meenigvuldige Oorlogschepen, welke H. H. M. de Heeren Algemeene Staaten der Vereenigde Nederlanden, tot beveiliging van den Koophandel hunner Ingezetenen gestadig in Zee hebben, gevoegd by de Scheepsmagten,der met dit gemeenebest in Oorlog zynde Mogendheden, verhinderen niet alleen het maaken der Pryzen, maar beletten onze Kapers ook in Zee te loopen; egter zyn 'er deezer dagen wederom eenige Xebecqs na de Zeën van Spanje ter kruistogt gestevend.

Tunis. Den Heer *Levett*, *Consul* van H. H. M., is by 't inneeneemen deezer Stad, na *Algiers* in slaverny gevoerd, en wel uit hoofde der Beschuldigingen, als of hy den belegerden van Buskruid en Krygsbehoeftens bezorgd, en geduurende het beleg, het bewind over hunne voornaamste Posten en Batteryen gehad heeft, op een wys met zyn hoedanigheid van *Consul* niet overeenkomende; dit alzo zynde, kon dien Heer deezen bystand aan de *Tunetaanen* niet weigeren, of hy zou een diergelyk noodlot van hen te wagten gehad hebben, zulks dat 't oude spreekwoord: *effen is kwaad passen*, op eene allerdroevigste wyze in dien Heer bewaarheid is geworden; ondertusschen meende men dat dit vooryal een Vredebreuk met de Hollanders zou veroorzaakt hebben, maar den Nieuwen *Dey* te kennen gegeven hebbende, dat hy dit voorval niet aan de geheele Natie wil wyten, heeft verklaard: *dat hy genegen was de Vrede*

en Vriendschap met H. H. M te onderhouden; *dat de Haven van* Tunis *voor de Scheepen hunner Ingezetenen als voorheen zou open staan*; *en dat hy met vermaak en genoegen alle en iegelyk Persoon zou ontfangen*, *dewelke wegens gemelde* Natie *gelast zou zyn om de oude* Traktaten *met hem te vernieuwen.*

AMERICA. St. Christophel. Zeven Engelsche Kapers van hier gezeild na 't Eiland *St. Barthelemei*, een der Carabische Eilanden, den Franschen toebehoorende, hebben zig na een hardnekkig gevegt daar van meester gemaakt, en het zelve geplunderd, geslegt en verlaten; de Fransche Gouverneur van dit Eilandje, is by die gelegenheid gesneuveld, en een Kaper van 10 Stukken en 40 Man in de lugt gevloogen. Drie Fransche Kapers, welke aldaar in de Haven lagen, zyn veroverd en de bezetting van 't Eiland tot Krygsgevangen gemaakt.

Martinique. In de Maand *September* van 't afgeloopen Jaar, had men hier een nooit meer dusdanig beleefde ysselyke Orkaan, door twee tegen elkander aanloopende Stormwinden, uit het Zuiden en Noorden, zynde daar door alles verniels, ingestort en bedorven geworden; deeze Orkaan was door een zwaren plasregen verzeld, die 5 of 6 dagen duurde, eene groote meenigte Huizen, Molens, Zuiker-Ovens, Lootzen, Schuuren en Koffy-Magazynen, zyn daar door in Puinhoopen veranderd; veele groote Scheepen en Vaartuigen verbryzeld en de overige zo beschadigd dat ze meerendeels verder zullen moeten gesloopt worden; eenige Scheepen uit Vrankryk hier aangekomen, zyn gestrand, vergaan, in spaanders geslagen, en in Zee gedreven, zonder nog tyding daar van te hebben: de Planteryen die nog door de Wind gespaard wierden, zyn door een hooge Vloed gantschelyk vernield; alle de levensmiddelen, zo van Graanen als anders, en Zaayen en Planten, zyn geheel en al verdorven en verlooren gegaan; de Boomen met wortel en al uit de grond gerukt; zeer veel Negers en eenige Blanken zyn daar by omgekomen; al 't Gevogelte, veel Paarden, Runderen, Muil-Ezels, Schapen enz. verpletterd, verdronken of in Zee gesmeeten.

EUROPA. TURKYEN. *Constantinopolen.* De nieuw benoemde Groot-Vizier *Raghil Bassa*, werd hier met 't uitterste verlangen te gemoed gezien en binnen weinig weeken verwagt. In den afgezetten Groot-Vizier *Mustapha Bassa*, ziet men een voorbeeld van onbaatzugtigheid, by den eersten Staatsdienaaren weinig te vinden, vermits

mits zyn Huis en Goederen aangeslagen zyn, en dezelve werkelyk verkogt worden; dien Heer is op een Galei, naby deeze Stad leggende, waarmede hy na 't Eiland Rhodus, als de plaats zyner Ballingschap zou stevenen, door zyn Crediteuren aangehouden, voor de betaaling van zyn schulden, welke meer dan 1700 Beurzen bedraagen; den Grooten Heer niet konnende vermoeden, dat een in gunst en aanzien gestaan hebbende Eerste Minister, buiten staat zou zyn om dezelve te voldoen, heeft alles aangewend ten einde hy zyn Crediteuren mogt bevredigen, doch dezelve blyft gestadig ontkennen eenige heimelyke schatten te bezitten. Den Sultan, den Grieksen Patriarch, by alle de Franken dodelyk gehaat, afgezet, en een ander veel aangenamer voor 't gemeen in deszelfs plaats aangesteld hebbende, heeft dit onder 't gepeupel van de Grieksche Gemeente, eenen Opstand verwekt, in zo verre, dat dien Patriarch, toen hy ingesteld zou worden, in de Kerk zelfs aangerand en mishandeld wierd, een sterke wagt van Janitzaren met de zabel in de vuist, gints en herwaarts slaande, doorgedrongen zynde, maakten wel haast eenige lugt voor de Patriarch, maar door de overmagt van 't Graauw gedwongen te wyken, kwamen zy eerlang versterkt zynde, te rug, en maakten zig meester van 't spel, neemende meer dan 200 Belhamels mede na de Gevangenis, de welke alle ter Galeyen veroordeeld zyn; ondertusschen heeft dien Oproer nog eenige dagen onder de Grieken aangehouden, tot dat men den ouden afgezetten Patriarch, van hier na *Rodasto* by de Dardanellen gevoerd heeft om 'er te verblyven, tot op 't aankomen van een Fransch Schip, waar mede hy na de plaats zyner Ballingschap staat te vertrekken, waar door dan den Opstand meerendeels gestild en bedaard is.

PORTUGAL. *Lissabon.* De ongemeene koude welke nog in deeze lopende Maand *February* aanhoud, en de zwaren sneeuw voor eenige dagen alhier gevallen, is zelfs by de oudste lieden niet in geheugen meer beleeft te hebben. Zyn Majesteit onzen Koning zig deezer dagen te *Palma* ter jagt bevindende, kwam 'er een wilde Stier uit de Bosschen op den zelven afschieten, een jong Vaandrig welke zig daar omtrent bevond, had den moed van door zyn handen als anderzints, zo veel beweeging en gebaar te maken, dat dit afschuwelyk Dier een andere weg insloeg, waar door hy dus 't geluk had van Zyn Majesteit uit een waarschynlyk levens gevaar te redden, en door dien

Vorst ter beloning met een Luitenants plaats in 't Regiment Gardes begunstigd wierd.

SPANJE. *Madrid.* In *Estramadura* een Landschap van dit Koningryk, uitneemend vruchtbaar, heeft het zo sterk gevrooren als by Menschen geheugen niet gebeurd is; hebbende daar door de Olyfboomen zeer veel geleeden, dus men vreesde daar van weinig of geen gewas in dit jaar te zullen krygen; door deeze koude is teffens een sterfte onder de Schapen ontstaan, welke op geen gunstige scheering doed hoopen. Zyn Majesteit afgezien hebbende om tusschen de Hoven van Vrankryk en Groot Brittannie een vergelyk uit te werken, blyft egter by zyn voorneemen een stipte onzydigheid in agt te neemen.

ITALIE. *Romen.* Zedert eenige dagen heeft zyne H. redelyk wel gerust, dog 't verval van kragten meer en meer toeneemende, schryft men denzelven geen lang leven toe. Wanneer het Karneval alhier met de gewoone Wedloop der Paarden gesloten werd, geraakten 'er verschil tusschen de Prins *Rospigliosi* en 't Huis *Corsini*, wegens de Prys voor 't hardst loopende Paard bepaalt, en aan de eerste toegeweezen, en vermits dit zo ver ging, dat daar over klagten by den Paus aangebragt wierden, gaf zyn H. bevel, zonder twyfel, om zyn nog overige dagen in rust door te brengen, van ten kosten der Apostolische kamer, een andere prys aan 't huis van *Corsini* te doen overleveren, en dus was dit verschil geeindigd; kort daar op wierd zyn Heiligheid byna wederom ontrust door een voorval met den Afgezant des Konings van Sardinien, welkers koetzier door de soldaten, die de straat van 't Theater van Alibert bezet hielden, met Piek en afgerost wierd, zyn Excellentie ontbrak niet van over dien hoon te klagen en voldoening te eischen, waar op den Kardinal Secretaris van staat, zyn H. niet willende moeyelyk vallen met zaken van die natuur, de kapitein dier Zoldaaten 't Arrest deed aankondigen en hem ter dispositie van zyn Excellentie stellen.

Venetiën. De 4 Galeyen welke tot beveiliging der Scheepvaart in de Golf dienden, zyn onttakeld, en in derzelver plaats 4 andere Vaartuigen van een nieuwe uitvinding uitgerust, voerende ieder 60, en meer stukken Geschut, dezelve worden *Fregadoni* genaamt, zyn van Masten en Zeilen, als ook van Riemen voorzien, om zig by stilte daar van te bedienen.

Florentie. In dit Hertogdom is een Edikt afgekondigt, behelzende dat

dat nademaal men in de tegenwoordige netelige tydsomstandigheden, besloten heeft een stipte Neutraliteit te onderhouden, het aan alle de Scheepen van wat Natie dezelve ook zoude mogen wezen, vry staan zal in onze Havens in te loopen, zullende dezelve zo in 't stuk van Commercie, als ingevalle van nood en behoefte, alle bystand, hulp en gemak op eenen gelyken voet ondervinden, alles overeenkomstig met de Wetten van de Koophandel en Scheepvaart, en bestaanbaar met de Neutraliteit.

VRANKRYK. *Parys*. De Prinsen ván den Bloede en de Pairs, vergaderen als nog van tyd tot tyd over de Zaak van den berugten *Damien*, en, ofschoon men alreeds verscheide Persoonen, zo hier als elders in dit Koningryk gevat, en herwaarts heeft doen brengen, zo meend men egter meer en meer te ontdekken dat dien Booswigt geene medeplichtigen heeft; onder de gearresteerden bevinden zig vier welwelbekende Juffrouwen, waar onder twee Gezusters, een Timmerman, een Lackey, een Soldaat in de Gardes, die zig vrywillig in de Gevangenis is komen stellen, beschuldigende zekere *Mingot*, Koussenkooper te Amiens, als mede deszelfs Correspondent, van hem een aanzienlyke somme gelds te hebben belooft, indien hy de Koning om 't leven bragt, en dat dezelve hem op zyn weigering om deeze euveldaad uit te voeren, een goude Pistool gegeven had, ten einde hy die voorstelling zou verzwygen; men is nog in 't onzekere omtrent de juiste tyd der te regtstelling van deezen Moordenaar.

Zyn Koninglyke Majesteit by zyn genomen besluit blyvende volharden, heeft andermaal de vertogen van 't Parlement van de hand gewezen, om de Leden, die hy hunne demissie gegeven hebben, te vergunnen, weder in dat hoge Gerechtshof zitting te neemen. Zyn Majesteit heeft mede 34 Leden van 't Parlement van Besançon, in Ballingschap verzonden, om dat dit Parlement den Koninglyke Stedehouder, die gelast was met het heffen van den 20ste Penning in die Provintie, in de gevangenis meende te werpen.

De Koning goedgevonden hebbende het Ampt van Zegelbewaarder niet te vervullen, maar voortaan in Zyne tegenwoordigheid te doen Zegelen, heeft Z. M. door een Reglement daar omtrent Zyn wil te kennen gegeven, en in 't zelve teffens verklaard, de naamen der Heeren welke hy verkooren heeft, om in de Raadsvergaderingen, die de Koning telkens om de drie Maanden ten opzigte van 't Zegel zal houden, zitting te neemen; vervolgens heeft die Vorst de eerste

Raadsvergadering van 't Zegel gehouden, en bekend gemaakt dat de eerste Zegeldag over veertien dagen zal gehouden worden.

De Protestanten van de Provintie *Languedoc*, hebben drie Gedeputeerden na *Versailles* gezonden, om zo men zegt, den Koning te verzoeken.

I. Dat Z. M. gelieve bevel te geven, dat de Hervormden in de gemelde Provintie, voortaan hunne Huwelyken zullen mogen sluiten in 't byzyn van een openbaar Rechter, ten einde dezelve op die wyze wettig mogen zyn.

II. Dat hunne Kinderen niet ontrust mogen worden in hunne Erfvolgingen.

III. Dat de Huwelyken, alreeds, en niet op de voorsz. wyze aangegaan mogen wettig verklaart worden.

IV. Dat by aldien Z. M. tot dit verzoek Zyne toestemming niet mogt gelieven te geven, hen als dan mogt worden vergunt om met hunne Goederen uit het Koningryk te vertrekken; hebbende de gemelde Gedeputeerden het getal der Familiën, ten behoeven van dewelken dit verzoek gedaan word, op 1200 begroot.

Hun overgegeven Request is aan de Koninglyke Staats-Raad ten onderzoek overgeleverd, en ter oorzake van de gewigtigheid van 't Onderwerp, zal daar over in 's Konings tegenwoordigheid geraadpleegt worden; ondertusschen is 't zeker, dat de Hervormden in Languedoc, zig door de harde behandelingen der Bisschoppen dier Provintie, dewelke openbaare Vyanden zelfs van den Protestantschen Naam zyn, genoopt en gedwongen gezien hebben, om een zodanig smeekschrift aan den Koning op te stellen, en men is van gedagten dat de Koning, buiten wiens weeten diergelyke slegte behandelingen omtrent zyne Hervormde Getrouwe Onderdanen geschieden, wel een middel zal vinden, om die netelige Zaak in haar geboorte te smooren.

Thans ziet men hier de volgende *Lyst* van de eerste Divisie des Legers, welke ons Hof na Duitschland doed trekken:

INFANTERY. *Fransche*, 4 Bataillons van Picardie, 4 van Belsunce, 2 van Aquitaine, 2 van de Kroon, 2 van Conti, 2 der Lotteringse Gardes, 4 van Champagne, 4 van de Marine, 2 van Eu, 2 van Dauphin, 2 van Chartres, 2 van Perigord, 4 van Mailly, 2 van Poitou, 2 van Lionnois, 2 van Vatau, 2 van Provence, en 2 van Foix, te zamen 46 Bataillons. *Duitsche*, 2 van Bentheim, 2 van Lœwendahl, 2 van Royal Boulogne, 2 van Royal Suedois, 1 van Saarbruk, 1 van St. Germain, 1 van Royal Baviere en 1 van Dauphine, te zamen 12 Bataillons. *Zwitsers*, 2 Bat. van Jenners, 2 van Lochman, 2 van Salis en 2 van Reding, te zamen 8 Batt. Bestaande dus de In-

Infantery uit 66 Bat. ieder van 750 mannen, bedragende in 't geheel 49500 Mannen.

CAVALLERY. *Cuirassiers*, 2 Esquadrons van Commissaire, 2 van Royal, 2 van Beauvilliers, 2 van Bourbon, 2 van Berry, 2 van Talleyrand, 2 van Royal Bologne, 2 van Saluces, 2 van Vienne, 2 van Busse, 2 van Clermont, 2 van la Motte en 2 van Belfonds, te zamen 26 Esq. ieder van 180 Paerden, makende dus 4680 mannen. *Dragonders*, 't Regiment van Aubignè van 640, de Volontaires Royaux van 660, en 't Corps Jagers van Fischer van 500 mannen, te zamen 1800 mannen. Bestaande dus de eerste Divisie te zamen uit 56000 mannen, en de twede, van welke men nog gene authentieke Lyst ziet, uit 54000, mannen; zullende dus de gantsche Armee in 't geheel 110 duizend mannen uitmaken. *Artillery*, 1 Bat. Kanonniers en Bombardiers van la Motte, 1 van Menouville, beide ieder van 800, 2 Compagnien Mineurs ieder van 60, en 2 Compagnien Sappeurs ieder van 40, dus te zamen 1800 mannen.

Parc der Artillery van de gantsche Armee. 100 Battery-Stukken, daar onder 60 van 24 en de overige van 16 ponden caliber; 54 Mortieren daer onder 30 tot 200 ponden; 30 Haubitzen; 10000 Centner Buskruit, waar van de helft van Straatsburg getransporteert word; 300 duizend Bomben van onderscheide Caliber; 10000 Bomben en Grenades Royales; en 100 Veldstukken.

De troupen der eerste Divisie bevinden zig in 2 Colommen in beweging, ten einde den 28sten dezer te conjungeeren en uiterlyk den eersten April op Duitsen Bodem te zyn. Die der twede Divisie zullen 14 dagen daar na mede in Duitschland rukken. Men blyft steeds verzekeren, dat de gantsche Armee in verscheide Corpsen zal verdeelt worden, waar van een van 25000 Mannen aen den Rhyn blyven zal, indien 't gros der Armee in Westphalen rukt, en een ander van 20000 mannen naer den kant van Erfurth gezonden zal worden.

GROOT-BRITTANNIE. *Londen.* De Bill tot ontslaaging der Leden van den Krygsraad, over den Admiraal *Byng*, van den Eed der *Secretesse* verworpen zynde, is de hoop tot 't behouden van 't leven van dien Admiraal, wederom verdweenen. Dien Heer ontfing de tyding van 't uitstel van zyn Vonnis met dezelve bedaardheid, waar mede hy zyn veroordeeling vernomen had; hy heeft de Heeren *Temple* en *Pitt*, in zeer verpligtende bewoordingen bedankt voor hunne aangewende, alhoewel vruchtelooze poogingen, om hem 't leven te behouden. De straf van dien ongelukkigen Admiraal blyft nog wel van 's Konings genaden af hangen, maar men twyfeld aan 't Pardon van zyn Majesteit, aangezien hoogstdezelve verklaard heeft, allen die schuldig bevonden wierden aan de rampen des voorleden jaars, te zullen doen straffen; boven dien houd 't gemor van 't Gemeen nog niet op, en brand van begeerte om dien Admiraal te zien opofferen. Ondertusschen zullen wy het XII. en XIII. Artikel der Krygswet, laten volgen, waar op dien Raad wel meest het Doodvonnis van den Admiraal heeft uitgesprooken, en de Vergadering van Regters en Regtsgeleerden, aan wien men de wettigheid der *Sententie* ten onderzoek

derzoek gelaten had, het zelve goed en wel uitgesprooken gevonden hebben.

Art. XII. *Ieder Officier van een Scheepsmagt, die door lafhartigheid, agteloosheid, of misnoegen het gevegt verlaten, of zyn vuur staken, of niet zyn uiterste poogingen daar in aanwenden zal, om te neemen of te doen zinken, ieder Schip, dat van zyn pligt zyn zal om aan te tasten, en om by te staan of te helpen, van Zyn Majesteit of van zyn Bondgenooten, dewelke hy genoodzaakt zal zyn om by te staan en te ondersteunen: ieder Officier aan een diergelyke misdaad schuldig en daar van overtuigd, door 't Vonnis van een Krygsraad, zal met de dood gestraft worden.*

Art. XIII. *Ieder Officier, die door lafhartigheid, verzuim of misnoegen, nalatig zyn zal, om jagt op de Vyand, Rover, of overwonnen of vlugtende Rebel te maken, en niet uit alle zyn vermogen een Vrienden Schip, of voor dus erkend zal bystaan of ondersteunen, overtuigt zynde van diergelyke misdaad e door 't oordeel van een Krygsraad, zal met de dood gestraft worden.*

Uit *Portsmouth* heeft men de tyding ontfangen, dat het Treurtoneel met den Admiraal *Byng*, den 14 *Maart* 1757, heeft een einde genoomen, op de volgende wyze; dezelve zyn Residentie hebbende op het Schip van Oorlog genaamt *Le Monarch*, aldaar in de Haven leggende, na dat hy maar vyf minuuten op 't dek heeft doorgebragt, met zig zelfs te blinden, en door het laaten vallen van zyn zakdoek, het teeken om te schieten gegeeven hadt, waar op de *Mariniers* Vuurde, en 1 Kogel door zyn Hoofd en 5 in de Borst kwamen; bevoorens heeft dezelve dit volgende opstel aan den Heer Marschalk van de Admiraliteit over gegeeven.

„ Binnen weinig minuten zal ik my van de vervolging en quaadaardigheid van „ myne Vyanden bevryd vinden, Ik heb geen de minste reden, om hun een „ leven, onderheevig aan de knaaging, die de onregtvaardigheid, welke men my „ aangedaan heeft, hun zeekerlyk moet verwekken, te benyden. Ik ben verzee- „ kerd dat men myn eer, in het vervolg van tyd, zal herstellen, en dat de beweeg- „ reedenen, die hun aangezet hebben, om het geroep des Volks te ondersteunen, „ voor den dag zullen komen. Ik zal (zo als ik my thans zie) aangemerkt worden, „ als een Slagt-Offer, geschikt, om de ontwaardiging en de ongevoeligheid, van „ een misleid Volk, af te keeren. Myn Vyanden zelfs, moeten van nu af, geloven, „ dat ik niet schuldig ben, en het is gelukkig voor my, dat ik in het laatste oogen- „ blik myns levens, de voldoening heb, dat ik my onschuldig ken, en dat men „ het ongeluk van myn Vaderland geenzints aan my kan toeschryven.

„ Ik wensch van harten, dat myn vergoten bloed, tot deszelfs wel zyn mag strek- „ ken; maar ik kan niet voorby, te zeggen, dat ik my volkomen van myn pligt, „ voor de eer van Zyn Majesteit en de Natie, ten minste in zo verre myn bequaam-

„ heid

„ heid en kennis my zulks toeliet, gequeeten heb. Het doet my leed, dat myne „ pogingen geen beeter uitwerking gehad hebben, en dat de Vloot, aan welkers „ hoofd men my gesteld heeft, te zwak is geweest, tot het uitvoeren van een zo „ importante expeditie, waar meede ik gelast was. De Waarheid heeft eindelyk over „ de Quaadsprekenheid en Valschheid gezeegenpraald, en de Regtvaardigheid „ heeft de schandelyke Vlak uitgewischt, welke men my aangewreeven had, als „ of het my aan moed manqueerde, en de fout door my voorbedagtelyk geschied „ was. Myn hart spreekt my van deeze misdaad vry; maar wie is'er gebooren, die „ kan verzekerd zyn dat hy altyd wel doet. Indien myn Regters een misslag be- „ gaan hebben, zo bidde ik Godt van het hun te vergeeven, gelyk ik ben doende, „ en de knaging van hun gemoed, op zodanige wyze, als ik myn gevoeligheid heb „ uitgedooft, te willen doen verdwynen. Den Opperften Regter heerscht in alle „ Harten, en het is aan Hem, dat ik de regtvaardigheid van myn Zaak moet on- „ derwerpen.

(*Was getekend*) BYNG.

Aan Boord van het Oorlogschip le Monarque, *in de Haven van* Portsmouth, *den* 14 *Maart* 1757.

„Dien ongelukkigen Admiraal zeide aan de gemelde Heer *Brough*, by het over- „ handigen van dat Geschrift: Myn Heer, dit zyn myn laatste gedagten; ik stelze „ u ter hand, ten einde gy zoude kunnen getuigen dat zy echt zyn, en daar door „ beletten, dat men ten mynen opzigte, geene zaaken, strekkende tot nadeel van „ myn reputatie, komt te verspreiden. Ik heb aan een myner Bloedverwanten de „ Copy van het Geschrift. dat ik u overhandig, bezorgt.

„ Gemelde Admiraal heeft geordonneerd, om aan de vyf Mariniers, die hem „ Gearquebuscerd hebben, 10 Guinées uit te deelen. De kloekmoedigheid met wel- „ ke hy de dood heeft ondergaan, is naauwelyks uit te spreeken; want zo als hy „ op het Verdek quam, smeet hy deszelfs Hoed neder en ging ongeblind knielen, „ dog op den raad zyner Vrienden stond hy wederom op, blinde zig zelfs, en bin- „ nen vyf minuten lag hy reeds in de Kist.

By 't Parlement is een Acte gepasseerd, waar by de *Hollandsche Tarboth-Vangers*, die op de Rivier van *Londen* en andere Plaatsen komen venten, by hunne aankomst gehouden zyn, hun Schepen ten eersten by de Costuim aan te geven, verklaarende de dag van hun aankomst, zig te laten visiteeren, den Visiteur die zyn chercher doen moet, twee schellingen te betalen, en nooit *ondermaatsche Tarboth* te brengen; alles op verbeurte van Schip en Lading.

De Russische Minister heeft aan dit Hof verklaard, dat de Keizerinne zyne Souvereine, zig tegen haare genegendheid verpligt vond, om de Keizerinne-Koningin en den Koning van Poolen by te staan, en zig dus in Duitschlandsch Onlusten te mengen; maar dat zy teffens gereed was om de verbintenissen met de Koning van Groot Brittannië te vervullen, by aldien eenige der Staaten van Zyn Majesteit in *Europa* mogten aangetast worden; hoe dit ter uitvoer gebragt zou worden,

indien de Franschen het Keurvorstendom van Hanover aanvielen, zullen wy den Staatkundigen ter ontknooping overlaaten.

LYFLAND. *Riga.* De Regeering van 't Hertogdom *Courland*, heeft deezer dagen een Deputatie aan den Generaal-Veldmarschalk *Apraxin* gezonden, om den zelven geluk te wenschen over zyn gelukkige aankomst alhier, en teffens zyn Excellentie te danken voor de goede Krygstugt, welke dien Generaal door zyn Troepen in 't gemelde Hertogdom doet houden. De Heer *Otto Ernst van Meden*, Gedeputeerde wegens *Courland*, deed de volgende Aanspraak aan dien Veld-Marschalk:

Reeds op den vorigen Extr. Landdag zagen de Lands-Regeering, Ridderschap en 't Landschap der Hertogdommen Courland *en* Semigalie, *de gelukkige aankomst van Uwe Excell. met het vurigst verlangen te gemoet, om den zelven by een zo roemrugte gebeurtenis hunne volkome eerbied en hoogagting door de hartlykste gelukwenschingen te betuigen. Dog de onzekerheid der komst van Uwe Excell. en de aannaderende Winter verplichtten de Lands-Regeering, Ridderschap en 't Landschap den Landdag toen te eindigen, tot den tegenwoordigen tyd te verschuiven, en de betuiging hunner eerbied uit te stellen.*

Mitsdien hebben wy, genadige Heer, de zonderlinge eere en 't onschatbaar geluk, uwe Excellentie in naam der Lands-Regeering en de thans vergaderde Ridderschap en Landschap over deszelfs gelukkig arrivement onderdanigst en demoedigst te congratuleeren, en den zelven niet alleen voor de niet genoeg te pryzen goede tucht der onder zyn bevel staande Keizerl. troupen den allerverplichsten en geboorzaamsten dank te betuigen, maar ook het verder belang en welzyn onzes lieven Vaderlands in de alom bekende grootmoedigheid, minzaamheid en genadige protectie van uwe Excellentie met de volkomenste hoogagting eener ware eerbied allergeboorzaamst te beveelen. De eeuwige Voorzienigheid wake over 't kostbaar leven van uwe Excellentie tot in den hoogsten ouderdom, en bekrone de ondernemingen der zegeryke Wapenen van de Keizerlyke Troepen, die aan de hoge wysheid van uwe Excell. toevertrouwt zyn, met een bestendig geluk en zegen.

ZWEEDEN. *Stokholm.* Zyn Majesteit onzen Koning heeft de 4 Jaarlyksche *Dank- Vast- Boet- en Bededagen* op den 22 *April*, 27 *May*, 7 *October* en 11 *November* vastgesteld; zullende op den *eersten* de Texten uit Jes. XLIII. vs. 20, Ps. XXXII. vs. 19, Job XXII. vs. 21; op den *tweeden* Hos. VI. vs. 21, Jer. XXVI. vs. 13, Jes. LVI. vs. 2; op den *derden* Jes. LIX. vs. 1, Joël. II. vs. 21, Jer. III. vs. 12. 13; en op den *vierden* Ps. LXXXVI. vs. 12, Jes. XXV. vs. 1 en Ps. CXI. vs. 2, verklaard worden.

DUITSCHLAND. *Weenen.* Het volgende verhaal, wegens de attaque van Hirschfeldt in de Opper-Lausnits is alhier op bevel van 't Hof openbaar gemaakt: *Dat de Generaal Majoor van Lowenstyn, met goedvinden van den Luitenant Generaal van Maquire 's nachts tusschen*

schen den 19 en 20 February, deeze gewichtige post, bezet door een Batailjon en twee stukken kanon van 't Regiment van Prins Hendrik van Pruissen, geattaqueerd, en na eenen ongemeenen dapperen Vyandlyken tegenstand ten 4 uuren in de morgenstond overweldigd had; dat den aanval op drie plaatzen tegelyk begonnen was; de eerste tegens de Reduit welke de stad dekte en met de twee voorz. stukken kanon bezet was; door den Luitenant Collonel Loudon *met een Compagnie Granadiers Lycaniers, 200 Croaten en 300 man uit de Regimenten van Giulay en Forgatsch, ondersteund door 't Regiment der Carelstadsche Husaren van* Metrowsky; *de tweede tegen de voor de stad leggende groote brug door den Vorst* Carel van Lichtenstein *met 200 Dragonders, en drie Compagnien Granadiers, ondersteund door 300 Croaten; de derde tegen de stad onder aanvoering van den Majoor Noyan met 200 Fuseliers en 100 Croaten; dat de drie voorz. aanvallen met zo veel beleid en Dapperheid, ondernomen, dat niet tegenstaande het hevige vuur der Vyanden het voorsz. Batailjon van Prins Hendrik byna ten eenemaal was vernield en de twee stukken kanon veroverd geworden: Dat om deeze gewichtige verrichting te doen gelukken, en de Vyanden buiten allen staat van verdediging te stellen, de Graaf van Maquire niet alleen verscheide bewegingen tegen Zittau maar ook tegen Hernsdorf had laten maken, en de laastgemelde post door Croaten en Husaren had doen aantasten: Dat ons verlies in 't geheel maar op 26 doden en 60 gewonden beliep: Dat daarentegen de Vyanden, volgens zeggen van de Deserteurs, ten getalle van 40 aangegroeid, meer dan 500 dooden en gekwetsten bekomen hadden, en dat zig daar onder eene menigte Officiers bevonden: Dat het getal der Gevangenen in 87 zo onder Officieren als Gemeenen bestond behalven 7 Opper-Officieren: Dat behalven de voorsz. twee stukken Canon, veele Paarden, klein Geweer en Trommels veroverd waren: Dat deeze gansche verrigting met zo veel overleg, dapperheid en standvastigheid was volvoerd geworden, als de koude, sneeuw, en onbruikbaare wegen eenigzints hadden kennen toelaten, dat de aftogt na Reichenberg in zodanige voorzichtigheid en orde was genomen, dat van alle die verscheidene Lichamen Troepen, welke egter door 't midden der Vyanden trekken moesten, geen een man was vermist geworden.*

Regensburg. Een Commissions Decreet des Keizers is op de Ryksvergadering der *Dictature* gebragt, waar by zyne Keizerlyke Majesteit niet alleen aan de Ryksstenden kennis geeft:

- Dat Hy 't Ryks Advis van den 17 January den 29sten dier zelve maand geratificeert hebbende, 't zelve de kracht van een Wet bekomen heeft, en alle de Ryksstenden zonder en-

onderscheid verplicht zyn, het na te komen, maar ook dat Hy, om niets te verzuimen 't geen den onderdrukten en bedreigden Stenden den spoedigsten bystand zoude konnen verschaffen, naar welken zy haken, en de Voor-Kreitzen eenige beschutting te verzorgen, teffens alle de Kreitzen van het Ryk geordonneert heeft 't drie dubbel getal hunner troupen zo Cavallery als Infantery by een te brengen, om zig tegens 't einde dezer maand naar hunne Rendezvous te begeven, en alle benodigtens tot den Veldtocht als dan in gereedheid te doen zyn, ten einde de generale marsch zoude konnen geschieden, zo dra 't Saisoen zulks gehengen zal, om met vereende magt de Revolte te stillen, de aangetasten te ontzetten en hun een volkome voldoening voor het verledene en zekerheden voor het toekomende te verzorgen; dat zyne Keizerl. Majesteit geenzins twyfelt, of alle de Rykstenden zullen het loflyk voorbeeld van de Keizerin Koningin volgen; te meer vermits de elende in Saxen ten uitersten prangende is en andere Staten met een gelyke verdrukking bedreigt worden, indien men weigerde, de gemene magt ten spoedigsten te vereenen; dat die vereeniging te noodzaaklyker is, vermits de Koning van Pruissen de Resolutie der Keurvorsten, Vorsten en Stenden nul en krachteloos verklaard, en dus zy alle welke deel aan die Resolutie genomen hebben, met de zelfde geweldadigheden bedreigt worden; dat men ook daar door toont, in de oppositie te willen volharden en een algemene Revolte te weeg te brengen, dat zyne Keizerl. Maj. derhalven van de Patriottise gevoelens en standvastheid der Keurvorsten, Vorsten en Stenden verwacht, dat zy al het nodige in 't werk zullen stellen, om de meergenoemde Resolutie ter uitvoer te brengen; gelyk ook dat zy Hem zonder tydverzuim een suffisant getal Romer maanden zullen inwilligen en dezelve ten spoedigsten in gerede gelde doen betalen, om daar uit een Krygskas voor 't Ryk te formeeren, als mede dat zy een nader Ryks Advis zullen uit brengen, rakende de andere schikkingen tot het te Veld brengen van een Armee en 't leveren der nodige provisien tot subsistentie van dezelve, &c.

Dresden. Ten aanzien van de overrompeling der Post van *Hirschfeld*, in de *Opper-Lausnitz* heeft men aantemerken dat de Officieren van 't Regiment van Prins *Hendrik*, 's avonds te vooren tot laat in de nacht door zeeker niet ver van daar wonend Heer, ter avond Maaltyd onthaald en op gehouden waren, middelerwyl is deeze Post door de Oostenrykers aangetast, en hun voorneemen ter uitvoer gebragt, maar vermits voorz. Heer zig daar door verdagt gemaakt heeft, van verstandhouding met den Vyanden, is dezelve op bevel van zyn Pruissische Majesteit gearresteert; wat ophef de Oostenrykers ook van deeze gewaande voordeelen maken, zo is 't nogtans zeeker dat wy 'er niet meer dan ruim 100 Man by hebben laten zitten, daarentegen de Vyanden omtrent 4000 Man sterk, 400 of 500 Man dooden behalven 30 Wagens met gewonden gehad hebben. De beweegingen van 't Oostenryksch Leger dat men zegt honderd duizend Man sterk te zyn, doed zyn Majesteit alle de vereischte maatregelen neemen om 't zelve te keer te gaan, en vermits het Sayzoen gunstig tot 't kamperen werd, ziet men eerlang eene der bloedigste Veldtogten te gemoed, zyn Majesteit vind zig in staat, om behalven de twee Legers tegen de-

Oosten-

Oostenrykers geschikt, nog 25 of 30000 Man, by de Observations Armee tot dekking der Grenzen van Westphalen te voegen. De Heer *Mitchell*, Minister-Plenipotentiaris des Konings van Groot Brittannie, een keer na Hanover, Brunswyk en Kassel gedaan hebbende, kwam deezer dagen van die Reize te rug, had de eer van zyn P. M. op te wagten en op de minnelykste wyze door hem ontfangen te worden, en heeft vervolgens met denzelven een geruime tyd in zyn Kabinet doorgebragt.

Berlyn. De Koning die te midden in zyne Krygsbezigheden zig met de Musyk dagelyks in zyn vertrek te Dresden vermaakt; heeft de Luitenant Generaal *de la Motte*, Gouverneur der Stad Gelder met de Ridder Orde van de zwarte Arend begiftigd, den Hr. *van Loen*, Collonel Commandant van 't Regiment van Kreytschen, tot Generaal Major by de Infantery verheven; den *Hr van Wechmar*, Collonel en Chef van een Regiment Huzaren, in aanmerking van zyn zwakke Lichaams toestand zyn afscheid verzogt hebbende, 't zelve toegestaan en dat Regiment aan den *Hr. van Wernher*, Commandant van 't zelve, en teffens de hoedanigheid van Collonel opgedragen.

Het Weener Hof een geschrift wereldkundig gemaakt hebbende, ter tytel voerende: *Aanmerkingen over de Krygs-Manifesten, Memorien enz. zedert het begin van den Oorlog van de Koningl. Pruissische zyde in druk gegeven*, heeft zyn Majesteit een Antwoord door den druk gemeen gemaakt, 't welk de *aanmerkingen* van stuk tot stuk wederlegd.

Op hooge orde heeft men hier deezer dagen 't volgende bekend gemaakt.

Nademaal uit de ingekomene valse en ten hoogsten lasterlyke Brieven van *Dresden* en *Leipzig* de daarin zeer ongelyk luidende en met alle Waarheid strydende Evaluatien der tegenwoordig aldaar gemunt wordende Specien in verscheidene Nieuws-Tydingen zyn gedebiteerd geworden: Zo heeft men, na desaangaande naauwkeurige Berichten bekomen en de Zaak grondig onderzogt te hebben, niet alleen zulks mits deezen willen wederleggen, maar ook teffens het Publyk onderrechten, hoe dat de te *Dresden* gemunte Ryks-Specien na hunne intrinseque Valeur, en volgens den voorheenen gefixeerden Munt-Voet, ook in dit Jaar 1757 zyn geslagen geworden: Dat de Koninglyke Poolse Soorten, welke aan het Borst Beeld en de Kroon kenbaar zyn, eveneens, indien niet van noch beter Aloy, dan weleer door de Saxische Entrepeneurs geschied is, ook althans uitgemund en afgeleverd worden. De onwaarheid van het gespargeerde zal noch klaarder komen te blyken, doordien tot den dag van heden toe van de Koninglyke Pruissische zyde, zo min te *Dresden* als te *Leipzig* eenige 2, 4 en 8 Grosschen-Stukken geslagen zyn geworden; gelyk dan ook gantschelyk valsch en bezyden alle Waarheid is voorgegeeven, dat de *Steuer-*

Gelden op speciale Ordre in de Munt te *Leipzig* gefourneerd, aldaar gesmolten, en, volgens dit lasterlyk Voorgeven, daaruit slechtere Munt-Soorten moesten geslagen worden: Daar integendeel de Steuër-Kassen eenen tyd lang met de allerslechtste en gereduceerde Specien zyn opgevuld geworden, en men in verlegenheid geweest is, dezelve wederom quyt te raken; zo zyn eindelyk de Leveranciers en Entrepreneurs der Munt, *Ephraïm en Zoonen*, op herhaalde en continueele Instantien der Steuër-Beampten, door zyne Pruissische Majesteit geauthoriseerd geworden, die slechte Specien, bestaande in enkele Penningen, Dreiers en Negen-Penning Stukken, en andere reeds gereduceerde Soorten, tegens Cours hebbende deugdelyke Cassa-Penningen te verwisselen.

Den 6 *deezer* 's morgens tusschen 4 en 5 Uuren, had men hier en elders in deezen omtrek een zeldzaam lugt verschynzel; in den beginne ontstond 'er een scheemerligt aan den Horizont, zo als men doorgaans by 't opgaan der Maan ontwaard, welk scheemerligt kort daar op veranderde in een vuurstraal in de gedaante van een driehoek. Vervolgens kwam 'er een Vuurbal met de uiterste snelheid door die vuurstraal in de Lugt heen vliegen, dewelke de helft van de eerste mede neemende te gelyk allengs verdween, de overige helft van den straal, twee gedeeltens van den geweezenen driehoek uitmakende, bleef zonder eenige verandering of verflaauwing staan tot dat de Zon begon op te komen, die het verder gezigt daar van aan duizende van verbaazende toeschouwers benam.

Keulen. Zyne Doorluchtigheid onzen Keurvorst als Aartsbisschop, heeft toegestaan, om geduurende de Vasten, tot *Donderdag* voor *Palm-Zondag* incluis, om *Zondags* by twee, en *Maandags*, *Dingsdags* en *Donderdags*, by eene Maaltyd *Vleesch* te mogen eeten. Het is hier opgepropt van jonge Manschap, welke de Wervingen in 't *Guliksch* en *Bergsch* ontvlieden, daar men de jonge Lieden, zo Vreemden als Inboorlingen, uit de Huizen, van de Wegen, van de Karren en agter de Ploegen wegneemt, waar by meenigvuldige bloedige schermutzelingen ontstaan.

Dusseldorp. Wy verwagten hier dagelyks een aanzienlyk Fransch Leger, om in de vlakte tusschen deeze Stad en *Keizerswerth* te Legeren. Zynde dezelve plaats alwaar voor 14 of 15 Jaren 't Leger onder bevel van de Marschalk *van Maillebois* gestaan heeft, een gedeelte van 't zelve zal by *Nuys* en een ander by *Rynberk* stand neemen.

Wezel. Alles is hier en door 't gantsche Land in rep en roer, wegens de aanrukking van 't Fransche Leger, vlugtende de Ingezetenen met hunne beste Effecten na de nabuurige Neutrale Landen; men heeft

heeft hier begonnen de Mynen te vullen, na dat reeds een gedeelte der overige Versterkingen geslegt zyn. Te *Gelder* maakt men zig tot een dapperen tegenstand gereed, dewyl 't beleg dier Stad onvermy-lyk schynd.

NEDERLANDEN. *Brussel.* De thans heerschende schaarsheid en duurte der Granen heeft H. Keizerl. Majt. besloten, uit een byzondere zorge voor het welzyn Haarer Onderdanen bewogen, te verbieden, om voortaan de Landeryen tot 't plante van Tabak te gebruiken, op straffe voor de eigenaars of gebruikers dier Landen, dat die Tabak uitgeroeit, en zy boven dien in een boete van 400 florynen zullen vervallen.

's Gravenhage. Het volgende ons ter hand gesteld zynde, deelen wy 't den Leezer mede:

R E L A E S

Van den ontstaane Oorlog der Geleerden in Holland, over het CARACTER *van den Raadpensionaris* JOHAN DE WITT, *en wat daar omtrent is voorgevallen, op een onzydige wyze voorgedragen.*

Deeze zaak, die alle de Liefhebbers van Nederlands Gemenebest beezig hout, kort en klaar voor te dragen, moet men zig te binnen brengen dat *Willem den I*ste, Prins van Oranje, de verlosser en Stichter is geweest van het Gemenebest der zeven Vereenigde Nederlanden door de Unie van Utrecht, waar door het voornemen van Spanje, om de Inwoonders deezer Landen, het Juk der slaverny, na ziel en Lichaam op den hals te werpen, verydelt wierd. Nederland heeft dan een eewigdurende verplichting aan dien Prins; maar niet minder aan alle de Prinçen van zyn huis, zo die uit zyn broeder als die uit hem zyn voortgekomen. *Maurits* heeft hunne vryheid verzekerd en de magt van 't gemenebest vergroot, de Krygsmagt op eene zo fraaye voet gebragt, en ten nutte van het Vaderland doen dienen, dat de Koning van Spanje genoodzaakt wierd een bestand te verzoeken, en met zyne opgestane Onderdanen in onderhandeling te treden, op den voet van wettige Souvereinen. Een gebeurtenis zo gloriryk en wonderbaar dat men in alle de Historien, niets diergelyks heeft zien gebeuren.

Fredrik Hendrik, heeft de laatste hand aan dit groote werk gelegt, en het zelve tot volmaaktheid gebragt, verzekerende de behaalde overwinningen, en de verkrege vryheid voor eeuwig aan de Vereenigde Nederlanden, dezelve bezorgende eene vrede die zo roemruchtig voor dit vrygemenebest als schandelyk voor Spanje was.

Willem den II^de, Erfgenaam der goederen en waardigheden van dit doorlugtig Huis, betoonde in die jonge Jaren, zo yverig en dapper te zyn als zyn Oom *Maurits* ooit geweest was. Hy oordeelde, dat men de verkregen vryheid behoorden te beveiligen, door een genoegzaam aantal van wel geoeffende Troupen op de been te houden, volgens de bekende Staatregel, dat men, om de vrede te bewaren, in staat moet zyn om te oorlogen. Eenige Leden der Regeering, voornamelyk de zodanigen, die vyanden van *Maurits* waren geweest, vatten daar uit een vermoeden, op, als of die Prins voornemens was, het Vaderland op nieuw in Oorlog te doen treden, daar het zekerlyk vrede nodig had. Dit vermoeden zagen zy aan voor een ontwyffelbare zaak, sporende Holland aan, tot het neemen van een besluit, om meerder Troupen af te danken dan de Prins en de overige Provintien goedvonden, zonder dat een van de partyen iets wilde toegeven.

Die wederstreving kon het dapper en jeugdig gemoed van *Willem den* II^de niet verduwen, die daar uit een vermoeden opvatte, dat die menschen van voornemen waren, de Unie te verbreken en hem van zyn gezag te beroven. Hy ontdekkende dat de Hoofden van die tegenstrevers, ten minste eenige daar van; Leden der Regeering van Dordrecht, Haerlem, Amsterdam, Delft, Hoorn en Medenblik; met anderen hunne Vrienden, eene geheime *Correspondentie* te zamen hielden; en boven dien, door die Steden, by zyn komst aldaar, menende gehoond en beledigt te zyn, stelde mede als een ontegensprekelyke zaak vast, dat die Heeren en hunnen aanhang, de Unie en zyn gezag zogten te benadeelen. De Prins meende, door zyne *Instructie*, gemagtigd te zyn om daar in te voorzien, en gaf bevel eenige Troupen in Amsterdam te werpen. Dit mislukte, dog de Heeren van die boven gemelde Steden, wierden in den Haag gevangen genomen en na Loevestein gezonden; waarom de wederstrevers van het Stadhouderlyk gezag, naderhand, de naam van de Loevesteinsche Factie hebben verkregen.

Dit verschil wierd door een accoord geeindigt; en die Heeren uit de Regeering ontslagen, en kort daar aan kwam Prins *Willem de* II^de ontydig te sterven; en eenige dagen na desselvs dood, bragt de Princesse Roiaal *Maria van Engeland*, een zoon ter wereld, bekend onder den naam van *Willem den* III^de, Prins van Oranje.

De dood overviel Prins *Willem den* II^de zo schilyk, dat hy geen de minste order op zaken konde stellen; want zyn magt was anders groot ge-

genoeg geweest, om het Stadhouderschap erffelyk te doen verklaren, indien de zwangere Princesse een zoon ter wereld mogt brengen; dog hadden de Princesse *Roiaal* en *Douariere van Oranje*, Moeder en Groot-Moeder van Prins *Willem den* IIIde, by zyn geboorte, goede maatregelen te zamen beraamd, de zaken zouden een geheel anderen keer hebben genomen; dog die twee Vorstinnen geraakten te zamen in verschil over een klyn belang, namelyk, over de besturing der huisselyke zaken van Oranje, en vergaten daar door het groot belang van den jongen Prins, rakende derzelver *Crediet* buiten staat, door de plaats die zy den jongen Vorst konde doen bekleden. Aldus was 'er niemant die aanstonds zorge droeg voor de party van het Huis van Oranje; en deszelvs wederstrevers hun voordeel daar mede doende, verspreiden een zugt voor een hoofdeloos Gemenebest door het geheele Land, en men gaf voor dat men de Vryheid op nieuw zou zien herleven, even als of de vorige Princen, niet de Herstelders en Beschermers, maar de vertreders daar van geweest waren, zonder dat iemand zig in de bresse stelde om dit listig voorgeven te wederleggen.

De aanhangers van dit Doorlugtig Huis, hadden daar toe hunne oogen gevestigd op de Heeren van *Brederode* en *Obdam*, de twee eerste personen onder de Edele en Opperbevelhebbers van de Legers; waar van de eene, door de banden des bloeds, en beiden door veele verpligtingen aan het Huis van Oranje verbonden waren, dog het eigen belang woeg zwaarder als alle verpligting of het algemeen belang des Vaderlands. *Brederode*, die de tweede Krygsbediening bezat, was de eerste Edele van Holland, en zynde een afstammeling van de oude Graven, vleide hy zig Capitein Generaal ten minsten te konnen worden; schoon 'er wegens de Vrede, geen nootzaak was om iemant, veel minder hem, tot die hooge bediening aan te stellen. De andere was bedagt op andere voordeelen, door een byzonder verdrag met de hoofden van de Loevesteinsche Factie gemaakt, en alle de andere volgden dit voorbeeld. De Edelen aldus, ieder een byzonder belang dryvende, wierden wel haast oneens, terwyl de Steden haar groot oogwit voortzetten om vryer en meerder Meesterschap te verkrygen, maakende geen zwarigheid deeze en geene voordeelen aan eenige Edelen toe te staan, om hun eigenbaat te voldoen; zo dat de aanhangers van de Loevesteinsche Factie meester in de Regeering wierden.

Het missen van een Eminent-Hoofd, moest den Staat noodzakelyk tot een van deeze twee zaken doen besluiten; den jongen Prins tot

Stadhouder te doen verklaaren, en de hooge bedieningen door de Princesse Roiaal als Gouvernante te doen bekleden; of een ander vorm aan de Regeering te geeven. Van het eerste wilde de overheerschende party niet horen spreken, en kwam ook niet in *Consideratie*, dewyl niemant zig daar voor in de bresse stelde. Den Staat besloot dan zelf het gezag van Stedehouder te bekleden; aan zig zelven behoudende al het gezag daar toe behorende.

Maar zo dra *Johan de Witt*, Zoon van *Jacob de Witt* tot Raadpensionaris was verkoren, zag men een bron van oneenigheid en verwarring in het gemenebest ontspringen. Zyn Vader, een stuurs en haatdragend Mensch, had hem een onverzoenlyken haat tegen het Huis van Oranje ingeboezemd; en zyn heerszugt, dreef hem nog meer daar toe, zoekende het Hoofd van de Loevesteinsche Factie door dat middel, meester van de Regeering te worden, en met behulp van eenige vertrouwde vrienden, het gezag van Stadhouder, Capitein Generaal en Admiraal te oeffenen.

Het groote punt daar toe, dat hy nooit uit het oog verloor, was het verdrukken van den jongen Prins, en hem voor altoos van die ampten te verwyderen, want zonder dit kon hy zyn heerszugtig oogwit niet bereiken, zo dat alle zyne Staatkundige maatregelen daar op uitliepen; waarom hy, eenparig met *Cromwel*; de uytsluiting van den Prins bewerkte.

Cromwel gesturven, en *Carel de* IIde op den Engelschen Troon hersteld zynde, zag de *Witt* klaar, dat *Carels* groot oogwit was, zyn Neef, den verdrukten Prins van Oranje te beschermen, en hem, ter zyner tyd, de hooge Ampten zyner Voorvaderen te doen bekleden. Dit was de *Witt* na het herte te steken, waar door zyn haat tegen Engeland zo groot wierd, als ze tegen het Huis van Oranje was.

De Vriendschap van Vrankryk was, dit gemenebest, van veel nut geweest in het vernederen van Spanje; maar de wyze Prins *Fredrik Hendrik*, op het laatst van zyn Leeven in aanmerking neemende, de laagte waar toe Spanje reets vervallen was, en teffens het oogwit van Vrankryk doorgrondende, om de Spaansche Nederlanden aan die Kroon te ontrukken; en zeer gevaarlyk oordeelende, Vrankryk tot een magtig Nabuur te hebben, vond goed aanstonds tot de Vreede te komen, Spanje onder de hand te ondersteunen en tegen Vrankryk te waken; Deeze wyze Staatkunde wierd door alle de Patriotten toege-

juicht,

juicht, en was de oorzaak waarom *Willem de* IIde niet graag zag, dat 'er zo veele geoeffende Soldaten afgedankt wierden.

Johan de Witt deezen Staatregel volgende kon nooit zyn oogwit bereiken, dewyl hy dan in overeenstemming met Engeland had moeten handel, die het zelve oogwit en belang had: Dog hy, voorneemens zynde dit Ryk te vernederen om des te veiliger, het Huis van Oranje te verdrukken, volgde eene geheel tegenstrydige Staats-Regel. Hy verkoor zig blindeling aan Vrankryk over te geeven om, door deszelvs bystand, zyn oogwit te bereiken, schoon daar door nootzakelyk het Vaderland in 't uiterste gevaar moest komen te vervallen. Vrankryk beloofde hem al wat hy wilde, met een oogwit van eigen belang om daar door de Spaansche Nederlanden magtig te worden; en sloot een defensief Tractaat met den Staat.

De Witt, met behulp van Vrankryk, den Oorlog tusschen Engeland en den Staat hebbende doen uitbarsten, zag men wel haast dat Vrankryk ons met woorden zogt te paayen, zonder ons bystand te verleenen, terwyl hy een gedeelte van de Nederlanden bemagtigde. Hier door ontstonden veele murmureeringen in ons Vaderland, *Johan de Witt* wist door list zyne aanhangers standvastig te doen blyven; dog het geen hem zo wel niet gelukten of hy moest in de Vrede en Triple Alliantie stemmen, om de overwinningen van Vrankryk tegen te gaan.

Dit was naauwelyks volbragt of hy zogt, ter verbreking van die *Alliantie* verschil met Engeland, over het stryken van de vlag, waar door een nieuwen Oorlog ontstond. Vrankryk scheen daar in toe te stemmen; dog ziende dat het waar belang van Nederland, ten spyt van *de Witt*, altoos stond boven te dryven, begon met Engeland, dat zig zogt te wreeken, te heulen. Het verwekte ons den Oorlog met den Bisschop van Munster. De vaste plaatzen waren onbezet; de bedieningen in 't Leger waren aan de Kinderen der gunstelingen gegeeven, die den Oorlog niet verstonden; men betaalde veel Krygsvolk, dat niet in weezen was. *Johan de Witt* en zyn Broeder *Cornelis*, die nooit Oorlog gezien hadden, wilden de Rol van Capitein Generaal en Admiraal speelen, en maakten zig bespottelyk. De Fransche bystand deed byna zo veel kwaad als goed. Vrankryk ligte eindelyk het masker af, en viel in ons slegt voorzien Vaderland, in den jare 1672, verscheide Provincien veroverende. Prins *Willem de* IIIde, in de hooge Ampten zyner Vaderen hersteld zynde, wierd de Redder des Vaderlands.

lands. Alle de onheilen wierden aan de haat, heerszucht en kwaad beleid van *de Wit* toegeschreven, die door zyn heulen met Vrankryk, het Vaderland in die rampen had doen storten; en *Cornelis de Witt*, zig verdagt gemaakt hebbende den Prins na het Leven te hebben gestaan, zo wierden beide de Broeders, door de verstoorde gemeente, rampzalig om 't Leven gebragt; en de Heeren Staaten van Holland verklaarden volmondig, dat het Vaderland, zonder Eminent hoofd, niet kon bestaan.

Willem de IIIde zonder lysserven gesturven zynde, zag men den tyd van *Willem de* IIde herleven. Men wilde geen Stadhouder meer hebben. Zo lang den Staat, de genome maatregelen van *Willem de* IIIde volgde, ging alles voorspoedig, maar, na de Vreede begon men allengs tot het oude kwaad van verwarring te vervallen. De grenzen onbezet, niets bood tegenstand, en Vrankryk drong tot in ons land door.

Aanstonds zag men de oude Liefde, voor het Doorlugtig Huis van Oranje, in de gemoederen der Ingezetenen herleven. De goede Vorst *Willem de* IVde, Prins van Oranje wierd, met de toejuiching, tot Stadhouder, Capitein Generaal en Admiraal, niet alleen van alle de Provincien, maar ook van de Unie verkoren. De Staten verklaarden eenparig, dat het Vaderland zonder Eminent Hoofd niet kon behouden blyven; verklarende die hooge Ampten erffelyk, zo in de vrouwelyke als mannelyke Linië. De Hemel betoonde dat dit in deszelvs gunst geschied was, schenkende dien godvrugtigen Prins een Zoon *Willem den* Vde, de lust van Nederland. *Willem den* IVde, redde het Vaderland door het herstellen der Vrede, en wist, door eene wonderbare wysheid, goedheid en zagtzinnigheid, de rust van binnen te herstellen; dog, in 't midden van die Lands Vaderlyke zorgen, wierd hy, door de dood ten Hemel opgenomen.

Nederland beweende dit verlies met bittere tranen, de Koninglyke Vorstinne en Prinselyke Douariere wierd tot Gouvernante der Vereenigde Nederlanden en Voogdesse van de Vorstelyke Kinderen verklaard; en die wonderbare Princesse volgd in alles het wyze voorbeeld van haar Grooten-Gemaal, niets zo zeer beogende dan de veiligheid, welvaard en voorspoed des Vaderlands.

In die lieffelyke toestand, zag men een Schryver opstaan die in zyn *Vaderlandsche Historie*, *Johan* en *Cornelis de Witt*, als Helden, en weergalooze Staatdienaars afmaalde, men dorst hunne maatregelen en by gevolg, het verdrukken van den Jongen Prins van Oranje, op

een

een ingewikkelde wyze, toejuichen; het geen van geen goe d gevolg voor de herstelde rust in 't Vaderland kon zyn.

Een *Haagsch Schryver*, brandende van yver en liefde voor het Doorlugtig Huis van Oranje, vond goed van zig daar tegen te verzetten, door het beschryven van het *Caracter van Jan de Wit*, getrokken uit de brieven van d'Estrades. Een *Amsterdams-Schryver*, groot Voorstander van *Johan de Wit* kon dit niet verdragen, en gaf in 't licht het (zo genaamd) *waar en egt Karacter van Johan de Witt*, dien Haagschen Schryver zeer hard handelende, om dat hy zyn Held een zo slegt Karacter had toegeeigend. Ieder koos party. De Voorstanders van *de Witt* schreeuwden Victorie, waar op een tweede *Haagsche Schryver* is opgestaan, geevende in 't licht zyne *Zeedige Beproeving van de voorgestelde Karakters van den Raadpensionaris Johan de Witt* een werk dat met een ongelooffelyke greetigheid is ontfangen. Die Schryver gaat zeer ernstig dog op vaste gronden te werk, aantonende dat, volgens de taal der Heeren Staaten, het Vaderland, zonder Eminent Hoofd, niet kon behouden blyven, dat *Johan de Witt*, door zyne Maatregelen, om het Stadhouderlyk gezag te verdelgen, het Vaderland op den Oever van deszelfs ondergang gebragt had, en dat zyn gedrag onbestaanbaar is geweest, met het Caracter van een eerlykman en getrouw Staatsdienaar, daar uit dit gevolg opmakende, dat niemant, tegenwoordig, *Johan de Witt*, en zyne maximen van Staat kan voorspreken, of hy moet beleiden een Vyand te zyn van het Doorlugtig Huis van Oranje en van het Vaderland; dat de liefde tot dat Huis gegrond is op de overtuiging, dat het zelve is de grondslag van onze welvaard en veiligheid. Of den twist daar door geeindigt zal zyn moet den tyd leeren, dog word gewenst door alle die de Vrede lief hebben.

Eenige Officieren der Troepen van Hun Hoog Mogende de Veldtocht onder de Koning van Pruissen zullende gaan bywonen, zo teld men onder dezelve, de *Baron van Grovenstins* Luitenant in de Gardes du Corps van zyn Doorluchtige Hoogheid de Prins Erfstadhouder, en Zoon van den Generaal *Baron van Grovenstins*, staande dezelve ten dien einde op zyn vertrek na Duitschland.

Haare Koninglyke Hoogheid Mevrouwe de Gouvernante heeft de Wel Ed. Gestr. Hr. en Mr. *Matthias van der Lynden* Oud Burgemeester der Stad Nimweegen aangesteld, tot eerste Raad, Drossaard en

Dykgraaf der Stad en Graafschap-Cuilenburg, in de plaats van de Wel. Ed. Gestr. Hr. en Mr. *Jacob Pieter Balguerie* die daar van vrywillig afstand verzogt en bekomen heeft.

Haare Kon. Hoogh. Mevrouwe de Gouvernante heeft de volgende Militaire Promotie gedaan, en aangesteld tot:

Luitenant	*Ernst de Ferracieres*, met rang van Kapitein in de Lyf Compagnie van 't Regiment	*Zwitsersche Gardes.*
Tweede Luitenant	*Charles de Buren*, met rang van Kapitein in de Comp. van den Lt. Col. en Kap. *Lerber.*	
Sous Luitenant	*Louis Molon*, met rang van Oudste Luitenant in de gemelde, Komp. van *Lerber.*	
Vaandrig	*Fredrik May*, met rang van Luitenant in de voorz. Compagnie.	
Sous Luitenant	*N. de Planta*, met rang van oudste Luitenant in de Comp. van den Col. en Kapt. *Schmidt*	
Exempt	*W. C. E. Grave Schwerin*, met rang van oudsten Ritmeester van de Armee, onder de Compagnie Gardes du Corps, van	*Grovestins.*
Tweede Kapitein Commandant	*Louis de Tavel*, met rang van Luit. Coll. in de Zwits. Gardes onder de Comp. van	*d'Aubonne.*
Tweede Luiten.	*Victor Frisching*, met rang van Kapitein	
Sous Luitenant	*G. H. de Saumaise*, met rang van oudste Luit.	

Tot Kapitein ter Zee onder 't Collegie ter Admiraliteit op de Maas *Simon Loopuit*, in plaats van den op desselfs verzoek gedemitteerden Kapt. *I. W. Brockes.*

Hooggemelde Haare Koningl. Hoogh. heeft de volgende Officieren op hun verzoek gedemitteerd.

Simon Regnerus Luchtemaker, Luitenant Collonel by de Troepen van den Staat en Luitenant effectief in 't Bat. van den Lt. Generaal *van Leyden.*

Frans Heinrich van Eberstein, Kapt. Luit. by de Troepen van den Staat en gepensioneerd Sous Luit. van 't gelicentieerde Regt. van den Gen. Maj. *van Imhoff.*

Antoni de Villes, Luit. in Bat. van den Gen. Maj. Prins van *Saxen Hildburghauzen*, met de qualiteit en rang van Kapt. by de Troepen van den Staat.

William Frederik Gustaaf, Graaf van Hohenlohe, Luit. in 't tweede Batt. van de Vorst *van Waldek.*

Fredrik van Dalwig, gepensioneerd Vaandrig van 't eerste Bat. van den Vorst *van Waldek.*

Alexander Mackenzie
David Douglas } Luitenants in 't Regt. Schotten van den Luit. Gen. *Halket.*

Alexander Mackintosch, gepensioneert Luit. van 't Regiment Schotten van den Gen. Maj. *Stewart.*

Samuel Rees, Luit. by de Troepen van den Staat en Adjudant in 't Reg. Mineurs en Sappeurs van den Collonel *de Breda.*

Den

Den Hr. *Willem van der Wall*, aangesteld zynde als Commies van 's Lands Magazynen te Doesburg, in plaats van Wylen den Hr. *Joost van Gesseler*, heeft dien volgens den eed voor den Raad van Staten afgelegd.

De Memorie door zyn Excellentie de Graaf d'Affry, Buitengewoon Afgezant van zyn Allerchristelykste Majesteit, aan Haar Hoog Mogende overgegeven nopens den Marsch der Fransche Krygsvolkeren van die Kroon ten dienste der Keizerinne Koningin, is van de volgende inhoud.

HOOG MOGENDE HEEREN,

„ DE Koning, myn Meester, is, behalven door de defensive verbintenissen, „ by 't Tractaat van Versailles van den eersten May van 't gepasseerde jaar, met „ de Keizerin Koningin van Hongarye en Bohemen, ook in qualiteit als Garandeur „ van 't Tractaat van Westphalen en van de Duitse Constitutien en Vryheden, ver„ plicht de Vorsten by te springen, die onrechtvaardiglyk onderdrukt, of met een „ aanstaande onderdrukking bedreigt zynde, de vervulling dier Garantie recla„ meeren.

„ In gevolge de Requisitie van verscheide Ryksstenden is zyn Majesteit voorne„ mens aan den Neder-Rhyn een Armee te doen t'zamentrekken, die meer of min „ sterk, en in een of verscheide Corpsen verdeelt zal zyn, naar de toestand en be„ langen zyner Geallieerden zulks vereisschen zullen.

„ De Koning de zekerheid en rust zyner Vrienden en Naburen beogende, verlangt „ niets oprechter, dan zo spoedig mooglyk zal zyn tot de herstelling van de publieke „ rust, op billyke en vaste gronde mede te werken. De Troepen van zyne Majesteit „ zullen tusschen den 14den en 30sten van de aanstaande Maand opbreken, om tus„ schen den Rhyn en de Maas op de hoogte van Dusseldorp te Campeeren, en zor„ ge dragen, gene Mogendheid, wie zy ook zy, vooral niet den Staten Generaal, „ eenige reden van klagten te geven.

„ De Koning staatmakende op de onschendbare trouw van hun Hoog Mogende „ aan de Neutraliteit, die Zy belooft hebben in acht te nemen, zal aan zyn kant „ voortvaren, hun by alle gelegenheden de minst twyfelbare blyken te geven van „ 't waar belang, 't geen Hy in hunnen voorspoed neemt.

„ De Troepen des Konings zullen wel verre van iets te ondernemen, 't geen hun „ Hoog Mog. eenige oorzaak tot bekommering zoude konnen geven, ter hunner „ verdediging gebruikt worden, indien men uit haat over hunne Neutraliteit iets „ tegens hunne rust, Vryheid en Commercie attenteerde.

„ De Koning, myn Meester, zal de Staten Generaal bereidwillig kennisse geven „ van de nadere besluiten, welke de tydsomstandigheden van zyne voorzichtigheid „ of verbintenissen zullen vorderen.

„ Zyne Majesteit verwacht van de billykheid en vriendschap van hun Hoog Mo„ gende, dat Zy op hunne hoede zullen zyn tegens de valsche berichten, met wel„ ke men hen zal trachten te misleiden, en dat Zy zig met een volkomen vertrouwen „ houden zullen aan de verzekeringen, die zyn Majesteit hun van de zo oprechte als „ bestendige en baarblykelyk gevoelens van zyne achting en genegenheid voor de „ Republiek geeft. (*Was getekend*)

De Graaf D'AFFRY.

De

De gemelde Minister die MEMORIE overhandigt hebbende, voegde 'er mondelings by:

HOOG MOGENDE HEEREN:

Hoe gelukkig is het voor my, in 't Ministeri, waar mede ik vereert ben, gelast te zyn, Ul. steeds oprechte en standvaste blyken van de Vriendschap van den Koning, myn Meester, te geven; U Hoog Mogende van zyn vertrouwen overtuigt te zien en getuigenis te dragen van de toejuiching, die 't rechtmatig, grootmoedig en edelmoedig gebruik, 't geen zyn Majesteit voornemens is van zyn magt te maken, wegdragen zal.

Wat voordeel moet men zig niet beloven, wanneer zodanige beweegredenen de ondernemingen aanmoedigen; wanneer derzelver uitvoering tot niets anders strekt, dan om de verdrukking voor te komen en de verdrukten te ontzetten, en eindelyk wanneer men met derzelver succes niets anders bedoelt, dan de algemene rust op billyke vaste en duurzame gronden te herstellen.

De MEMORIE door den Hr. *Cauderbach*, Krygsraad en Resident van den Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, by 't overhandigen van een Geschrift, door zyn Hof in druk gegeven, aan hun Hoog Mogende gepresenteert, luide:

HOOG MOGENDE HEEREN,

„ Het is op bevel van den Koning, myn zeer genadige Heer, dat ik de eer heb, U „ Hoog Mogende een Memorie te presenteeren, strekkende ter beantwoor„ding van die het Hof van Berlin onder den titel van *Beredeneerde Memorie* gemeen „ gemaakt heeft. Zyn Majesteit hoopt, dat U Hoog Mogende zyne zaak recht doen„de, in die Memorie de Schildery der onheilen van Saxen, naar 't leven afge„maald, met aandoening beschouwen; 'er gevolgen, op rechtmatige en onver„anderlyke gronden steunende, in vinden en in 't gantsche gedrag des Konings be„speuren zullen, door wat geest van gematigtheid en wysheid hy zig heeft laten „ leiden.

„ Wat troost is het voor my, getuigen te zyn van den indruk, welke die smert„lyke waarheden niet feilen konnen op 't gemoed en 't hart van U Hoog Mogende „ te maken, door de verblindingen te verdryven, die de ydele ongegronde betich„tingen van 't Hof van Berlin daar in konden hebben gelaten, en U Hoog Mogende „ te zien beantwoorden aan de vriendschap en 't vertrouwen, welke de Koning, „ myn Meester, hun ten allen tyde getoont heeft.

(Was getekend) CAUDERBACH.

By H. Ed. Gr. Mog. de Heeren Staten van Holland en Westfriesland zyn de volgende Placaten na de respective Steden verzonden:

DE *Staaten van Holland en West-Vriesland:* Allen den geenen die deezen zullen zien of hooren leezen, Salut: Doen te weeten: Dat gelyk de Twyn-Neering binnen deeze Provincie al in vroeger tyden is aangezien geweest als een Hoofd-Fabricq en Negotie, waar uit veele Ingezeetenen konde bekomen een goed bestaan, en waar door veel Volk konde geraaken aan Werk, dan ook al by Placaat van den 20 *January* 1680 op de zelfde Fabricq zyn gesteld salutaire ordres, en daar by inzon-

der-

derheid getragt te voorzien tegens alle onderkruipingen in den voorsz. Handel, dewelke voornamentlyk als doen bereids wierden bevonden te geschieden, door het namaaken en contrefeiten van de Merken en Stempels van de respective Gildebroeders, waar op dezelve gewoon en in possessie waaren derzelver Garens alomme buiten 's Lands te debiteeren en te verzenden.

En nademaal Ons een, en andermaal vertoond is, dat baatzugtige en quaadwillige Menschen zig van verscheide middelen en pretexten bedienen, om de voorsz. Twyn-Neering hier te Lande meer en meer te ruïneeren en naar anderen Landen te diverteeren en over te brengen.

Zo is't, dat Wy daar tegens nader willende voorzien, by renovatie en ampliatie van Ons voorsz. Placaat goedgevonden hebben te statueeren, zo als gestatueert word by deeze: dat niemand, wie hy ook zy, de Merken en Stempels van de respective Twyn-Handelaars, waar op dezelve gewoon en in possessie zyn hunne Gaarens buiten 's Lands te debiteeren en te verzenden, zal vermoogen na te maaken en contrefeiten, op een boete van een duisend guldens.

Dat wyders alle de geene die de Twynders Neeringe binnen deeze Provincie exerceeren, en gewoon zyn Gaarens op een Merk buiten 's Lands te verzenden, gehouden zullen zyn binnen den tyd van drie Maanden, na de Publicatie deezes, hunne Merken die zy tegenwoordig gebruiken, op nieuws aan de Magistraaten van de Plaatsen, alwaar zy woonagtig zyn, en waar inne geen Gildens of Confrerien van de Twyn-Neeringe gevonden worden, en anderfints indien 'er zodanige Gildens of Confrerien geëtablisseert zyn of gevonden werden, aan de Overluiden of Confrerien van dezelve Twynders Neeringe op te geeven, te laaten registreeren en in plakken, op een boete van een honderd en vyftig guldens, te appliceeren de eene helfte ten behoeve van den Armen, en de wederhelfte ten behoeve van den Officier van hunne respective Woonplaatsen.

En dat, om alle abuizen daar omtrent zo veel te beeter te prævenieeren, door de Magistraaten, Overluiden of Confrerien, in de respective Steeden in deeze Provincie, alwaar Twynders, die hun Gaarens op een Merk of Stempel buiten 's Lands gewoon zyn te verzenden woonagtig zyn, nieuwe Boeken tot de registreeringe van de voorsz. Merken zullen moeten werden gemaakt en aangelegt, dewelke, of wel Copie daar van, aan alle de voorsz. Magistraaten binnen den tyd van drie Maanden na de Publicatie deezes zullen moeten worden overgezonden, zonder dat daarby egter de Naamen der Houders van de Merken zullen behoeven te worden gevoegt, en dat de voorsz. alzo overgezondene Copie-Boeken door dezelve Magistraaten aan de Overluiden of Confrerien, indien dezelve zig in hunne respective Steeden bevinden, zullen werden gecommuniceert of overhandigt tot derzelver informatie en narigting.

En dat by aldien het kwam te gebeuren, dat by de voorsz. nieuwe registreeringe onder de opgegeeven Merken eenige bevonden wierden, die accordeerden, of te weinig verschil of geen kennelyk onderscheid hadden, dezelve in dien gevalle zullen moeten worden veranderd tot genoegen van den geene die zal konnen aantoonen tot zodanig een Merk het oudste regt en qualificatie te hebben, en welke verandering, te weeten hoe verre die geschieden zal moeten, staan zal ter decisie van de gemelde Magistraaten, Overluiden of Confrerien respective van die Stad of Steden, in de welke de Houders van zodanige accordeerende Merken woonachtig zyn.

En ingevalle daarover eenig Dispuut tusschen de Magistraaten, Confrerien of Gildens respective, van gemelde Steden zoude mogen vallen, waarin zy den anderen niet zouden kunnen verstaan, dat in zulken gevalle die questie en declaratoir, hoe

P ver-

verre zodanig een verandering zoude moeten geschieden of niet geschieden, zonder eenig figuur van Proces zal moeten worden verbleven aan de Magistraat, Overluiden of Confrerien respective, den anderen in die verkiezing niet zouden konnen verstaan, dat de verkiezinge van dien als dan zal worden getermineert by blinde Lotinge en zulks dat den uitslag van het voorsz. Lot zal aanwyzen aan wat Magistraat de voorsz. differente verbleven, en by wien die vervolgens getermineerd zullen moeten worden.

Dat insgelyks alle die geene, die hier na de Neeringe van Twynen zullen willen doen, en hunne Gaarens op een Merk buiten 's Lands verzenden, of den voorsz. Handel reeds geëxerceerd hebbende zonder Merken te gebruiken, het welk aan een iegelyk word vrygelaaten, dezelve in het vervolg zullen willen gebruiken, of de Merken, die zy tot dus verre gebruikt hebben, zullen willen veranderen, mede gehouden zullen zyn, de Merken, die zy willen gebruiken of die zy veranderd hebben, directelyk aan de gemelde Magistraaten, indien 'er geen Overluiden of Confrerien daar ter Plaatse zyn, of anders aan de zig aldaar bevindende Overluiden of Confrerien op te geven, voor dat zy daar van gebruik maken, op een boete van één honderd en vyftig Guldens, te appliceeren als vooren.

En zullen de gemelde Overluiden of Confrerien als dan gehouden zyn, dezelve Merken over te leveren, benevens hun Berigt aan de Magistraaten van de Plaatsen, alwaar zy resideeren, om by dezelve respective Magistraaten overgezonden te worden aan de Magistraaten van alle de respective Steden in deeze Provincie, alwaar Twynders, die Merken gebruiken of gewoon zyn hun Gaaren op een Merk buiten 's Lands te verzenden, woonachtig zyn, om binnen den tyd van 14 dagen hun belang daar tegens te mogen in brengen, en derzelver oppositie fondeeren, zo daar tegens eenige zouden mogen hebben, en in cas binnen den voorsz. tyd geen belang of redenen van oppositie zouden mogen worden ingebragt of overgezonden, zullen de meergemelde Magistraaten, Overluiden of Confrerien, de voorsz. Merken kunnen approbeeren, en geapprobeerd zynde, in hunne Boeken moeten registreeren en inplakken, en dezelve aan de verdere respective Magistraaten, Overluiden of Confrerien in de respective Steden deezer Provincie, binnen den tyd van zes Weeken na dato communiceeren, zonder nochtans, daar by te noemen de naamen der Houders van dezelve.

Doch in gevalle, dat jegens het maken en introduceeren van zodanige nieuwe of veranderde merken, binnen den voorsz. tyd van 14 dagen eenig berigt zoude worden overgezonden of oppositie geformeerd, en dat daar over dispuut tusschen de respective Magistraaten, Overluiden of Confrerien van eenige Steden mogte ontstaan, zullen dezelve zig als dan moeten reguleeren na 't geen hier vooren, in geval van dispuut over het veranderen der Merken, is gestatueert.

Dat voorts alle Merken, daartoe iemand gequalificeerd word, om te gebruiken, op de tegenzyde zullen moeten worden gebrand of getekend met het Wapen der Stad daar dezelve worden goedgekeurd, zonder dat iemand eenig ander Merk zal mogen gebruiken directelyk noch indirectelyk, als het geene aan de voorsz. Magistraaten, Overluiden of Confrerie respective, in voegen als vooren, zal zyn overgegeeven, door haar geapprobeerd en alzo gebrand of getekend, op een boete van zes honderd Guldens; en dat zo wanneer by dezelve Magistraaten, Overluyden of Confrerien respective, van de eene Stad een Merk afgekeurt mogte zyn, hetzelve door de Magistraaten, Overluiden of Confrerien respective, van een andere Stad niet zal mogen worden geadmitteert.

Dat wyders by het abandonneeren der Neeringe, of by overlyden van iemand, die

die tot het voeren en gebruiken van eenig Merk voor Gaarens is geauthoriseert geweest, dezelve, of haare nagelatenen Weduwen, Kinderen of Erfgenamen, gehouden zullen weezen, binnen den tyd van 3 Maanden, na zodanig abandonnement of overlyden, de voorsz. Merken te doen transporteeren en ook te tekenen op den Naam van den geenen, die dezelven zouden willen gebruiken, of dat by faute of nalatigheid van dien, dezelve Merken door de voorz. respective Magistraaten, Overluyden of Confrerien, in ieder Stad daar zodanige Merken zyn geregistreert, zullen worden geroieerd; in welk laatste geval door dezelve Magistraaten, Overluiden of Confrerien respective, binnen den tyd van 6 Weeken aan de verdere Magistraaten, Gildens of Confrerien respective, daar van kennisse zal moeten worden gegeeven.

En ten einde de Correspondentie, by deezen geordonneerd, te ligter tusschen de respective Magistraaten, Overluyden en Confrerien van de Steden, waarin de Twynder een of Twyn-Neeringe geexerceert, en Merken of Stempels gebruikt worden, mogen worden gehouden, en dezelve Magistraaten, Overluiden en Confrerien respective, te eerder en beter in staat mogen zyn, om te oordeelen of de nieuwe Merken of Stempels, die verzogt en opgegeeven zullen worden, of wel de Veranderingen, die de Verzoekers in hunne oude Merken of Stempels zouden willen maken, aan dezelve zullen konnen of behooren te worden geaccordeert, zonder daar door aan de Merken of Stempels, die by andere Twynders, of die de Twyn-Neeringe exerceeren, reeds in gebruik zyn, eenig nadeel of præjudicie toe te brengen, zo zullen de respective Magistraaten, Overluiden of Confrerien gehouden zyn, aan elkanderen respectivelyk tot derzelver Informatie en Narigt, van tyd tot tyd te communiceeren en over te zenden Lysten of Copyen van alle zodanige Merken of Stempels, als aan hun, ieder in zyn Stad, opgegeeven en by hun geadmitteerd of bekent zyn. enz.

Gedaan in den *Haage*, den 25 *February*, 1757 &c.

Ook hebben de voornoemde HEEREN STAATEN de volgende *Publicatie* afgekondigd:

DE *Staaten van Holland en West-Vriesland:* Allen den geenen, die deeze zullen zien of hooren leezen, salut: Doen te weeten: Alzo door de respective Kleer-Bleekers in de Heerlykheid van Heemstede, Bennebroek, Overveen en Bloemendaal, aan Ons by Request is verzogt, dat Wy tegens de Onderneeming van verscheide Ingezetenen deezer Provincie, om hunne Lynwaten en andere vuile Kleederen, zo Tafel- als Beddegoed, te zenden, om te wasschen, buiten deeze Provincie, zodanige Voorzieninge gelieve te doen, als Wy zullen vinden te behooren.

Zo is 't, dat Wy, om het verval der Bleekeryen in deeze Provincie, en de nadeelige Gevolgen van dien, zo veel doenlyk te voorkomen, hebben goedgevonden en verstaan, aan alle de respective Inwoonderen deezer Provincie te interdiceeren, zo als Wy interdiceeren door deeze, om hunne vuile Lynwaaten en vuile Kleederen, Tafel- en Beddegoed daar onder gereekend, na buiten deeze Provincie te vervoeren, of te verzenden, om dezelve te laten wasschen, of bleeken op Bleekeryen gelegen buiten deeze Provincie, op een Boete van drie honderd Guldens by de Contraventeurs te verbeuren, en alle Schippers en Voerluiden op gelyke Boete te verbieden eenige vuile Lynwaaten of vuile Kleederen, Tafel- en B ddegoed, als vooren, daar onder begreepen, voor Inwoonders deezer Provincie te voeren of bestellen na of op Bleeken buiten deeze Provincie gelegen.

Door de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit, zyn volgens aanschryven van H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante, de onderstaande Convoyen zo voor den jare 1757 als 1758 vastgestelt.

Uitgaande en Inkomende Convoyen.

Tegens half *April* 1757. Convoy naar de Engelsche en Fransche Havenen, en om van daar de gereed zynde Scheepen herwaarts te brengen.

Tegens half *May* Convoy naar *Lissabon* en *Cadix*, zonder nogtans die Havenen aan te doen; verder na de Middelandsche Zee langs de Spaansche en Fransche Kust, tot *Livorno*, *Napels*, ja zelfs tot de Golf van *Venetien*, zo 'er eenige Scheepen derwaarts gedestineert, onder het Convoy zig mogten bevinden, en om van daar te Zeylen, en uit de verdere Havens tegen half *September* af te halen de gereed zynde Koopvaardyscheepen, en dezelve te brengen te *Cadix*.

Tegens half *Juny* Convoy naar de Engelsche en Fransche Havenen, en om van daar de gereed zynde Scheepen herwaarts te brengen.

Tegens half *Juny* Convoy direct na *Smirna*, mede neemende de Scheepen na *Lissabon* en *Cadix*, dog zonder aldaar binnen te loopen, vervolgens na een verblyf van 7 of 8 weeken te *Smirna*, wederom van daar na herwaarts, en 5 of 6 weeken na het vertrek van dat Convoy, nog een Convoy van *Smirna* direct na de havenen dezer Landen.

Tegens half *July* Convoy na *Lissabon* en *Cadix*, zonder nogtans die Havenen aan te doen, verder na de Middelandsche Zee, langs de Spaansche en Fransche Kust, tot *Livorno*, *Napels*, of in de Golf van *Venetien* toe, zo 'er eenige Scheepen derwaarts gedestineert, zig onder het Convoy mogten bevinden; en tegens het midden van *November* van *Napels* of *Livorno* vertrekken, (zullende aan de Scheepen in de Golf van *Narbonne* geladen hebbende, een Rendevous werden geassigneert, op welke dezelve zig by het Convoy zullen kunnen voegen) en vervolgens met die Schepen, en met alle anderen, die zig onderweg onder het Convoy begeven, te zeylen na *Cadix*.

Tegens half *July* Convoy naar de Engelsche en Fransche Havenen, en om van daar de gereed zynde Scheepen herwaards te brengen.

Tegens half *Augustus* Convoy na *Lissabon* en *Cadix* en verder na *Mallaga*, en vervolgens na primo *October* van *Mallaga* na *Cadix* en *Lissabon*.

Tegens half *Augustus* Convoy naar de Engelsche en Fransche Havenen, en om van daar de gereed zynde Scheepen herwaards te brengen.

Tegens half *September*, of laater, Convoy naar de Engelsche en Fransche Havenen, en om van daar de gereed zynde Schepen wederom af te halen.

Tegens half *October*, Convoy na *Lissabon* en *Cadix*, en van daar wederom na herwaards.

Tegens half *November*, Convoy na de Engelsche en Fransche Havenen, en van daar wederom na herwaards.

Half *December*, Convoy van *Lissabon*, en van daar wederom na herwaards.

In *December*, Convoy direct door na *Smirna*, en van daar wederom na herwaards.

Half *December*, Convoy van *Cadix*, na de Middelandsche Zee, langs de Spaansche en Fransche Kust tot *Livorno*, *Napels*, ja zelfs tot de Golf van *Venetien*, zo 'er eenige Scheepen derwaards gedestineert, zig onder het Convoy mogten bevinden, en in *Maart* 1758 Convoy om dezelve wederom uit de Middelandsche Zee, langs de Fransche en de Spaansche Kust, af te haalen en direct herwaards te brengen.

In de Maand *January* of *February* 1758 Convoy na *Lissabon*; *Cadix*; en indien 'er eenige Koopvaardy Scheepen na de Mid-

Middelandse Zee gedestineert, onder di Convoy mogten weezen, tot naar de plaatsen van dezelver destinatien.

In de Maand *February*, Convoy van *Cadix*, naar de Middelandsche Zee, en vervolgens in 't begin van *May*, Convoy uit de Middelandsche Zee, langs de Fransche en Spaansche Kust, direct door na herwaards.

En zullen de preçiese Zeyldagen dezer Convoyen telkens nader by affixien werden bekend gemaakt.

De Verandering der *Magistratuure* te BERGEN OP DEN ZOOM.

Den 17 *Maart* 1757, zyn tot Schepenen verkooren de Heeren *Willem Plevier*, *Abraham de Boudoux*, *Martinus de Neve*, *Nicolaus Floris Lach*, *Stephanus van der Sluys*, *Alexander Pieter Faure*, *Adriaan Buks*, *Cornelis van Bommel* en Dr. *Jacobus Cornelis Tieboet*. Gemelde Heeren hebben uit 't midden van hen tot President Schepen of Burgemeester binnen de Bank verkoren den Heer *Willem Plevier*, en tot Burgemeester buiten de Banke of van de Politie, aangesteld den Heer *Johan Theodoor Morin*, en tot Rentmeesters dier Stad, de Heeren *Johan Drabbe* en Mr. *Rochus Heron*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Napels* kwam Haar Koninglyke Majesteit der beide Siciliën, op den 17 *February* 1757, van een Prins in 't Kraambedde.

Te *Romen* had de Pater *Amadeus*, Rector van 't Collegie *de Propeganda Fide*, hoog bejaard en onpasselyk zynde, het ongeluk zig op een seft met vuur willende warmen, door de rook of damp te verstikken wordende zyn Kleederen en Lighaam brandende gevonden.

Te *Weenen* is in den Ouderdom van 53 Jaren overleden den Hr. *Johan Jozeph*, Vorst en Graaf van *Trautbson tot Falkenstein*, Cardinaal-Priester en Aarts-Bisschop dier Stad.

Den 6 der maand *Maart* stierf tot *Bamberg* in 't 79ste Jaar zyns Ouderdoms, Z. H. V. G. den Hr. *Franciscus Conradus*, Graaf van Stadien en Taunhauzen, Prins Bisschop van Bamberg.

In 't Landschap *Eyderstadt* is na een hevige storm een Visch op 't strand geworpen, by de Zeevarenden *Buskop* genaamd, dezelve was 59 ellen lang.

By de Stad *Brandenburg* buiten de Cracausche Poort ontstond brand in een Runmolen, waar door dezelve benevens de daarbystaande Vol-Zaag-en Koorumolens met alle de daarin zynde Materialen, Granen en Huisraad tot op de zolderen in 't Water verteerd zyn, hebbende in de Runmolen de Molenaar, benevens zyn Vrouw en drie Kinderen het ongeluk gehad elendig in de vlammen om te komen.

Te *Sandsio* in Zweden overleed onlangs eenen *Lars Swenssen* in den Ouderdom van 110 jaaren en 5 maanden, hebbende by zyn derde Huisvrouw, wanneer hy 99 jaren bereikt had, nog twee Kinderen ter eener dragt verwekt.

Op 't Eiland *Fanoë* in Denemarken waren drie Cagelotten, een zoort van Walvisschen dood komen aandryven, derzelve lengte was dertig tot tweeendertig ellen en de breedte agtien tot een en twintig ellen.

In 't begin der Maand *Maart* wierd te *Koppenhagen* door Brand, een groote Brouwery in de Assche gelegd.

Den 17 *Maart* wierd *Israël Salomons* van Hamburg, geweezene Joodsche Rabbi tot *Hoorn* gedoopt na dat hy in 't Openbaar belydenis van 't Christendom had gedaan.

Den Aarts-Bisschop van Canterbury, Groot Premaat van Engeland, is in zyn Paleis van *Croydon* naby *Londen* gelegen overleden.

Den 7 *Maart* overleed tot *Parys* in den Ouderdom van 52 Jaren, de Graaf van *Saint Severin*, vermaard door 't bekleeden van de hoedanigheid van Afgezant des Konings van Vrankryk aan verscheide buitenlandsche Hoven.

Tot *Utrecht* overleed den Hr *Hendrik van der Linge*, Kapitein van een Compagnie onder 't Regiment Artilleriste.

Te *Rotterdam* is subiet Overleeden de Heer *Gerard Scheepers*, Raad in de Vroedschap dier Stad, Ontfanger-Generaal van 't Collegie ter Admiraliteit op de Maze, en Secretaris van 't Kollegie van Dykgraaf en Hoog Heemraaden van Schieland.

Tot *Delft* stierf op den 20 *Maart* 1757, zeer subiet aan een Beroerte, in den Ouderdom van 80 Jaren en 10 Maanden, den W. E. Gestr. Heer Mr. *Paulus Teding van Berkhout*, Raad en Oud-Burgemeester, mitsgaders Bewindhebber der O. I. Maatschappy en Hoog Heemraad van Delfland, enz. En den 24 *dito*, de W. E. Gestr. Hr. Mr. *Salomon van Groeneweegen*, Raad en Oud-Schepen dier Stad, enz.

Den 22 *Maart* 1757, wierd in '*s Hage* de schuld der Natuur betaald, door den W. E. Gestr. Hr. Mr. *A. van Wezele*, Vryheer van Oud-Haarlem, Heer van Kortenbosch, Raad en Advocaat Fiscaal van 't Collegie der Ed. Mogende Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Vriesland.

Den 24 *dito* hadden de Gedeputeerdens van de Zuid- en Noord-Hollandsche Synodens, namelyk D. *W. L. Pielat*, *S. Hœuft*, *A. B. Semeins*, *H. Wesselius*, *S. Hubert* en *N. S. Wardenier*, respective Predikanten te 's Gravenhage, Breda, Dordrecht, Leiden, Hoorn en Enkhuizen, *Audientie* by de Erfstadhouderlyke Familie, en wierden minzaam ontfangen.

Door de Storm van den 16 *dito*, is op de hoogte van *Scheveningen* een Engelsch Koolscheepje gestrand, doch 't Volk geborgen, bestaande uit twee Engelsche en vyf Franschen, zynde deeze laatste daar op gesteld door een Fransche Kaper, in wiens handen dit Vaartuig gevallen was.

By de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerden Raden ter Admiraliteit te *Amsterdam*, is 't Oorlogschip 't *Zee Paard*, van 24 Stukken, begeven aan Kapt. *Hartog*.

Den 15 *Maart* 1757, is door de Eerw. Heeren *Predikanten* en *Ouderlingen*, te *Amsterdam* tot het Beroepen van een *Predikant* dit volgende *Drietal* genomineerd, als: *J. van Schelle*, *W. Kruyskerk* en *R. Castendyk*, Predikanten te Edam, Harderwyk en Haerlem; en den 22 *dito*, die der Broederen *Diaconen*, als D. *S. Hubert*, *A. E. Helenius* en *J. H. Westerhoff*, Predikanten te Hoorn, Nymeegen en Vlissingen; waar uit op den 29 *deezer* is Beroepen *J. van Schelle*, Predikant te Edam, blyvende in verwagting der *Approbatie* van haar *Ed. Gr. Achtbaare*.

De Ed. Heeren Bewindhebberen der O. I. Maatschappy, ter vergadering van Zeventienen, hebben beslooten om tegens den 16 *May* aanstaande een uitdeeling van 20 perct. aan de Geïnteresseerdens te doen.

Men verneemt, dat dit jaar na Groenland ter Walvischvangst zullen in zee steken 159 Hollandsche schepen, namelyk 78 van Amsterdam, 32 van Zaandam, 7 van Rotterdam, 7 van de Ryp, 6 van Middelburg, 6 van Westzanen, 4 van Oostzanen, 3 van de Koog 3 van Vlissingen, 2 van Dordregt, 2 van Alkmaar, 2 van Zaandyk, 2 van Jisp, 1 van Schiedam, 1 van Krimpen, 1 van Monnikendam, 1 van Wormerveer, 1 van Crommeny, 18 van Hamburg, 3 van Altona, 1 van Breemen, en van Embden; te samen een getal van 182 Scheepen uitmakende.

Den 22 *Maart* is te Amsterdam in den Ouderdom van 73 Jaar overleden, *J. C. Ludeman*, Med. Doct. Hy was tot *Haarburg* den 24 *Aug.* in den jare 1683 geboren, en 't Doctoraat zedert 29 jare met veel verwondering en toeloop in gemelde Stad geoeffend, konnende uit de Geboorte, Doopnaamen en Jaren de Zieke hun Lighaams Kwaalen zeggen.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, ſedert den 9de *Maart* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 9 Maart.
Klaas Put, *Maſtemaker op de Ooſt-Indiſche Werf.*
Hendrik Staal, *Wynkooper.*
Eſter Dumoetjee, Huisvrouw van Adrianus Vermeer.

Donderdag, den 10 dito.
Jooſt Hytland.
Gilles Niemeyer.
Pieter Swerusz Nelland.
Hillegonda Heyn, Weduwe van Jan Clement.

Vrydag, den 11 dito.
Coenraad Nederman, *Kooperſlager.*
Roelof Salomons, *Bootsman op de Admiraliteit.*
Anna Margaretha Rutgers, Huisvrouw van Daniel Gottlieb Scheuner, *Confiturier.*
Eliſabet van der Meer, Huysvrouw van Hendrik Ruyling.

Saturdag, den 12 dito.
Jan de Wit, Oudſte Zoon van Machiel de Wit.

Zondag, den 13 dito.
Jan Rokkeling, *Jongman.*

Maandag, den 14 dito.
Lucretia Hakenbergh, Weduwe van Anthoni Warner.

Dingsdag, den 15 dito.
Dorothea Eliſabet Kelp, Huisvrouw van Coert Fokkes.
Kaatje Smit, Dogter van Wylen Albert Smit.
Geertruy Schreuder, Weduwe van Jan Schouten.
Barendina Kuyper, Huysvrouw van Jan Dilhoff, *Portier van 't Burger Weeshuis.*

Woensdag, den 16 dito.
Abraham Middelman.
Hendrik Keller.
Cornelia Lens, Weduwe van Pieter Klok.

Donderdag, den 17 dito.
Eliſabeth Vlot, Laatſt Weduwe van Baſtiaan Mol.
Aaltje Egbrinkhoff, Laatſt Weduwe van Egbert van Egna.
Grietje Hoeliſtra, Weduwe van Theodorus van Thuinen.
Eliſabeth Trep, Huisvrouw van Carel Willem Kalenberg.

Vrydag, den 18 dito.
Joannes Hyſterman.
Willemina van Loohuyſen. Weduwe van Guilliam Veldman.
Claara Staarling, Huisvrouw van Dirk Haanebeek.

Saturdag, den 19 dito.
Hendrik Willink.
Johannes Ponſe, *Schilder.*
Pierre Courier, *Tinnegieter.*
Klaas Litſent.
Ytje Yedema, Huisvrouw van Rinſe Lieuwe Brouwer.
Jan Straatman.

Zondag, den 20 dito.
Eliſabet van Gaalen, Huysvrouw van Hendrik van Eum.

Maandag, den 21 dito.
Margaretha Laffens, Huisvrouw van Barend Hendrik Linſen.
Swaantje Stevens, Huysvrouw van Harmanus Weſeman.

Dingsdag, den 22 dito.
Guillaume Guichet.
Anna Barbara Heumer, Weduwe van Matthys Fuſt.
Suſanna Michielſe, Huysvrouw van Jan Viſſer, *Bierdrager.*

De

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 28 *Maart* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Agterburgwal (*Abraham Swartwout*, *Jan Schut*, *Anthony Lesturgeon* en *Johannes Bol*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds), op de Hoek van de Sprokkelenburgsteeg, *f* 6400, in slag *f* 100, verkogt.

Agterburgwal (Dezelve, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds), by de Stilsteeg, *f* 4000, in slag *f* 175, verkogt.

Agterstraat (*Nicolaas Bremer*, Een Huis en Erve, op Uylenburg, in de), *f* 1375, in slag *f* 50, verkogt.

Baangragt (*David Brunings*, Een Huis en Erve, op de), tusschen de Goudsbloemstraat en Franse Pad, *f* 280, in slag, *f* 20, opgehouden.

Binnen-Amstel (*Abraham Swartwout*, *Jan Schut*, *Anthony Lusturgeon* en *Johannes Bol*, Een Huis en Erve, op de), tusschen de Heere- en Keizersgragt, mitsgaders een Stallinge, Koetshuis en Erven daar agter uitkoomende op de Keizersgragt, te zaamen in een Koop, *f* 11700, in slag, *f* 50, verkogt.

Fluweeleburgwal (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), op de Hoek van de Barberstraat, *f* 1725, in slag *f* 50, verkogt.

Lelygragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), Noordzy, tusschen de Heere- en Keizersgragten. *f* 6700, in slag *f* 1200, verkogt.

Egelantierstraat (*Jan Huygen*, Een Huis en Erve, in de), Zuidzy, tusschen de Laatste Dwarsstraat en Baangragt, *f* 1900, in slag *f* 60, verk.

Jonkerstraat (*Hillebrand Smit*, Een Huis en Erve, in de), *f* 625, in slag *f* 10, verkogt.

Keizersgragt (*Jan Schoonhoven*, *Pieter Boschman* en *Reynier van Waning*, Een Huis en Erve, op de), benoorden de Beerestraat, *f* 13050, in slag *f* 900, verkogt.

Keyzersgragt (Dezelve, Een Derdepart in een Huis en Erve, zynde twee Woningen onder een Dak, op de), tusschen de Beere en Runstraaten, *f* 1825, in slag 500, verkogt.

Lauriergragt (*David Bruning*, Een Huis met zyn Agterhuis, zynde twee Wooningen onder een Dak en hunne Erven, op de), Noordzy, *f* 675, in slag *f* 20, opgehouden.

Loyers Dwarsstraat (*Hillebrand Smit*, Twee Huizen onder een Dak, en een Agterhuis, in een Koop, in de Blinde), Westzy, op de Hoek en in de Verbrande Gang, *f* 600, in slag *f* 20, opgehouden.

Oostenburg (*Nicolaas Bremer*, Een Huis en Erve, op), in de Eerste of Noordelyke Oostenburgstraat, Noordzy, *f* 1425, in slag *f* 10, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand APRIL 1757.

ASIA. BATAVIA.

DEn 30 *Maart* 1756 zyn hier geprojecteerd om over *China* na *Patria* te vertrekken de Schepen *Bosch-en-Hoven*, Kapt.-Luit. KLAAS ANDERSON, en *Welgeleegen*, Schipper HANS TOFT, als mede *Marienbosch*, Kapt. CORNELIS DE NYS, na *Persien*, enz.

Omtrent *Ceylon* is vergaan het Schip *Elswoud*, Schipper DIRK STYNEN, hebbende men geen andere tyding dien aangaande, dan dat de Schipper geborgen was, maar van 't overige volk werd geen gewag maakt, ook is op de *Suratse* Ree verongelukt het Schip *Bloemendaal*, dog deszelfs *Equipagie* is behouden.

Den Wel Ed: Heer JAN GODFRIED BEUCH, is hier deezer dagen tot *Ordinaris Raad van Justitie* aangesteld.

Ook zyn aangelegd de Schepen *Vosmar* en *Voorburg* na Bengalen, *Voorland* na Nagapatnam, en *Scholtenburg* na Mallabaar.

AFRICA. KAAP DE GOEDE HOOP. In de Maand *Juny* 1756 is de uitgaande Vaderlandsche Vloot onder bevel van de *Wel Edele Gestr. Heer Mr.* PIETER CORNELIS HASSELAAR, die zig als Admiraal van die Vloot in goede welstand, op 't Schip *Amerongen*, Schipper CHRISTIAAN HANSEN, bevind, alhier behouden ter Reede gekomen: Behalven de drie reeds alhier aangekomen Schepen, te weeten de *Bevalligheid*, *Slooterdyk* en *de Imagonda*, bestaat deeze Vloot nog uit de volgende Schepen, de *Rebecca Jacoba*, Kapt. Luit. JAN VAN INGEN, de *Admiraal de Ruiter*, Schipper HANS PIETERSEN, *Stralen* Schipper DANIEL NIEUMAN, *Pylswert* Schipper CHRISTIAAN BOOMGAARD, *de Snoek*, Kapt. Luit. JAN SIELKENS, en *Rhoon* uitgebragt door HENDRIK SMIT, in wiens plaats ter deezer Ree tot Schipper is aangesteld, de Luit. JURIAAN MOLESTEEN. Was dit een Blydschap

daar volgde Droefheid, op het hooren dat de Kinderpokjes hier op een verschriklyke wyze gewoed, en meer dan drie duizend Menschen, zynde genoegzaam de helft der bewoonders deezer Volkplanting, weggerukt hadden; in veele Huizen zyn Man, Vrouw, Kinderen en Slaven daaraan gestorven; dog de Bewoonderen ten platte Landen zyn daar van bevryd gebleeven.

PORTUGAL. *Lissabon.* Den eersten van Lentemaand hadden wy hier wederom een zwaare Aardschudding, die byna drie minuten duurde, en de Inwoonders doodelyk ontstelde, vlugtende dezelve in de uiterste verwerring uit hunne huizen, dezelve heeft wel veel schrik, maar den Hemel zy dank, in 't geheel geen schaden veroorzaakt. Dat het Gemeen op veele plaatsen muitziek is, heeft men deezer dagen te *Oporto* anders *Port à Port* ondervonden, vermits aldaar eenige beroertens ontstaan zyn, tegen de Nieuwe *Commercie Compagnie*, welke men beschuldigde nieuwigheden aangaande den Wynhandel, ingevoerd te hebben. De reeds zo lang aangehoudene dieveryen gaan nog hunnen gang, niet tegenstaande men dagelyksch de galgen door rovers ziet vermeerderen.

ITALIEN. *Rome.* De Paus, welk van dag tot dag kragteloozer word, heeft nog dikwils nieuwe aanvallen van zyn oude kwalen, dierhalven schryft men hem geen lang leven meer toe; alle de Kardinaalen en Ministers wenden alle mogelyke vlyd aan om ZynH. over te haalen, dat hy de vacante Kardinaals Hoeden, en andere Kerkelyke Waardigheden gelieve te vervullen, dog te vergeefs. Men hield hier onlangs een *Congregatie* van den *Index der Verbooden Boeken*, waar by 'er eenige geregistreert wierden, die zelfs door niemand anders, dan slegts by den tytel bekend zyn: *wonderlyke veroordeeling!*

Napels. Den van ouds bekenden *Vesuvius*, is zo als een gedeelte van 't Heel-al, mede in beweeging, werpende gestadig brandende stoffen uit. Ons Hof genegen zynde geen 't minste aandeel in de Verschillen tusschen Vrankryk en Engeland te neemen, vind zig egter belemmerd door 't beslegten der Pryzen, welke de wederzydsche Kapers in onze Zeën op elkander maken; en vermits de Engelschen zig daar aan niet schynen te willen gedragen, zo zullen dezelve eerlang een *Esquader* op deeze Kusten zenden, om door de mond van deszelfs geschut hunne regten te bewaaren.

VRANKRYK. *Parys.* Op Maandag den 28 *Maart* wierd het *Arrest of Doodvonnis* tegen den Booswigt Robert François Da-

MIENS.

MIENS (en niet *Jean Damiens*) die nu 2 Maanden en 28 dagen hadt in de Gevangenis gezeeten, vervaardigd en uitgevoerd, hy was geboortig van *Tieullois*, gehugt in 't Kerspel van *Monchy-Breton*, digt by *S. Pol* in 't Graafschap *Artois*; het zelve luid als volgt:

SENTENTIE.

„ Het Hof genoegzaam van Prinsen en Pairs voorzien, ordonneerd, dat in de Vierschaar van het Hôtel begonnen en voor het Hof gecontinueerde Instructie van „ het Proces tegen *Quintin Ferrard*, gezegd *Condé*; *Noël Roi*, gezegd *Roi*; *Noël* „ *Selin*, Huisvrou van *Jean Chevalier*; *Julien Aubrais*, gezegd *St. Jean*, achtervolgens het Arrest van den 19 February laatstleden, van het voorsz. Proces tegens „ den zogenaamden *Robert François Damiens* zal gescheiden, en separatelyk vervolgd worden.

„ Het Hof, doende Recht op de Beschuldigingen tegens den voornoemden *Robert* „ *François Damiens*, verklaard denzelven *Robert François Damiens* behoorlyk in „ Rechten betrokken en overtuigd te zyn van het *Crimen Læsæ Majestatis Divinæ &* „ *Humanæ*, en wel in den oppersten Graad, ten opzigte van den allerroekeloosten, „ alleryſſelyksten en allerverfoeielyksten Moord, welken hy getragt heeft aan de „ Persoon des Konings te volvoeren; condemneerende den vooornoemden *Damiens* „ tot Reparatie van dien, om *Amende Honorable* te doen voor de Hoofddeur der „ Metropolitaane Kerk van Parys, werwaards hy naakt en in zyn Hembd op eene „ Stortkar zal worden gebragt, houdende in zyne Hand eene brandende Waschkaars „ van twee Ponden, om aldaar knielende te zeggen en te verklaaren: *Dat hy schelmachtig en verraderlyk den voorsz. allerroekeloosten, alleryslyksten en allerverfoeilyksten Moord geïntendeerd en den Koning door den Steek van een Mes in de rechter Zyde* „ *gequest hebbe; dat hy, daarover Berouw hebbende, van* God *den* Koning *en de* Justitie *Vergiffenis kome te smeeken.*

„ Dat hy, zulks gedaan zynde, op dezelve Stortkar gevoerd en gebragt na de „ Plaats de Greve, op het aldaar opgerechte Schavot, met gloeijende Tangen in „ zyne Borsten, Armen, Dyen en het dikste zyner Beenen zal genepen, en hem „ de rechter Hand, houdende het Mes, waarmede hy den voorsz. Moord geïntendeerd heeft, met Vuur van Zwavel verbrand, en op de Plaatsen van zyn Lyf, alwaar hy geneepen is, met gesmolten Lood, ziedende Oly, brandenden Teer en „ zamengesmolten Wasch en Zwavel begooten; het Lichaam vervolgens door 4 „ Paarden getrokken en van den anderen gerukt, zyn Lyf en Leden door het Vuur „ verteerd, en de Asch daarvan in den Wind gestrooid zal worden.

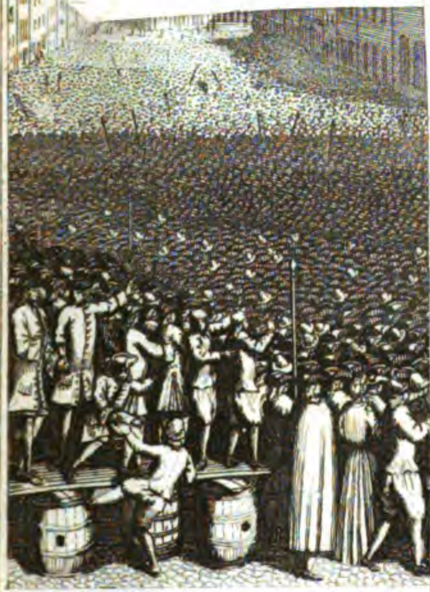
„ Verklarende alle zyne Goederen, roerende en onroerende, waar ter Plaatse „ dezelve mogten gelegen zyn, ten behoeve van den Koning verbeurd: Ordonneerd „ wyders, dat genoemde *Damiens*, voor het Executeeren van het voorstaande Vonnis, op de gewoone en buitengewoone Plaats zal worden gebragt, om Ontdekking van zyne Medepligtigen te bekomen: Gelastende, dat het Huis, waarin hy „ geboren is, afgebroken en gesloopt, doch de Eigenaar van hetzelve alvoorens „ schadeloos gesteld, en op den Grond van het voorsz. Huis nooit wederom eenigerhande Gebouw zal aangelegd worden.

„ Verklaarende het Default wel en deugdelyk geinstrueerd tegens dien *Quidam*, „ oud tusschen de 35 en 40 Jaaren, lang ten hoogsten 5 voet, een Zakje in zyn Hair, „ een byna gesleten Bruin Kleed en eenen effenen Hoed dragende; schort op het Profyt van deezen, te adjugeeren en Recht te doen ten opzigte van *Julien de Guerinais*,

„ *nais*, gezegt *St. Julien*; *Elizabeth Moleriene*, Huisvrouw van den voornoemden
„ *Robert François Damiens*; *Marie Elizabeth Damiens* zyne Dochter; *Pierre Jo-*
„ *seph Damiens*, Vader van den voornoemden *Robert François Damiens*, en *Eliza-*
„ *beth Schoirtz*, zyne Huisvrouw; *Catharina Damiens*, Weduwe *Cottel*, Zuster
„ van gezegde *Robert François Damiens*; *Antoine Joseph Damiens*, tweeden Broe-
„ der van den voornoemden *Robert François Damiens*, en *Marie Jeanne Pauvret*,
„ zyne Huisvrouw, en *Perine Joseph René Macé*, tot dat deeze tegenwoordige
„ Sententie geëxecuteerd zal zyn."

Ingevolge van dit *Vonnis* wierd hy op de gemelde dag eerst ordinair en extraordinair gepynigd, maar beleed niets naders, ten drie uuren na de middag wierd hy uit de *Congiergerie* op een stortkar voor de Hoofd Poort van de Kathedrale Kerk gevoerd, alwaar hy in zyn hemd, met een brandende Wasch Kaars van 2 ponden in zyn hand *amende honorable*, dat is, belydenis van zyn misdaad deed, en *God en de Justitie* om vergiffenis bad. Daarna bragt men hem na de Gerechtplaats *la Greve*, wanneer hy verzogt om voor zyn rechters gevoerd te worden, en toen men hem ten dien einde op 't Stadhuis geleidde, verklaarde hy deeze drie volgende stukken, namentlyk; 1. Dat hy den Aartsbisschop van Parys om vergiffenis verzogt wegens smadelyk van hem gesproken te hebben. 2. Dat zyn geslacht onschuldig aan zyn misdaad was; dezelve aan den goeden wil van 't Parlement beveelende. 3. Dat hy op de plechtigste wyze bevestigde, dat 'er geen zamenzweering tegen 's Konings Perzoon geweest was, en dat hy geen mede plichtigen had; vervolgens heeft hy in zyn voormaals bekendtenissen volhard, en om drinken verzocht 't welk hem toegereykt wierd, ten 4 uuren verscheen hy op 't Schavot, en wierden zyn Armen en Beenen in yzere ringen geslooten, na dat men hem alvoorens de regte hand verbrand en afgekapt had; dit gedaan zynde wierd zyn Lighaam met gloeyende tangen in de Borst, de Armen, de Dyen en de Beenen geneepen, en daarin ziedend lood, harst, pik, zwavel, oly en wasch onder elkander gemengd gegooten; hier mede omtrent twee uuren beezig geweest zynde; wierd hy met 6 in plaats van 4 Paarden (*) bespannen, om dus van elkander gescheurd te worden, en offschoon men de zweep tot verscheiden malen gebruikte, en de leeden alreeds op een ysselyke wyze doorreeten waren, moest men egter door middel van 't zwaard de afzondering derzelven te hulp komen,

(*) De plaats was hier niet wel voegelyk, om het Trekken van de Paarden in deeze Plaat te vertoonen. De *Executie* is genoegzaam gelyk als die van *Ravaillac*, ziet 't Eerste Stuk van de *Mercuur* van *Maart* 1757, pag. 80.

Afbeeldinge van de plaa
daar ROBERT FRANÇOIS

men, als wanneer hem de rechter arm het eerst begaf, vervolgens de twee dyen, en eindelyk de linker arm, waar op men de afgescheurde leden benevens den romp, in denwelken men door 't open en toegaan van de mond en de oogen, nog leven bespeurde, in een daar toe gemaakt gereet vuur wierp, daar den Booswicht de laatste snik gaf. Men heeft het vuur den gantschen nacht tot de volgende morgen ten 9 uuren brandende gehouden, en na dat het Lighaam geheel verteerd was, heeft men de assche in den wind verstrooit.

De Scherprechter die de voorsz. Executie heeft helpen ter uitvoer brengen, is op bevel van 't Parlement in hechtenis gebragt, om dat hy te ligte Paarden tot het Vierendeelen van den Booswicht gebruikt heeft, die het trekken ongewoon waren, en om dat hy door 't affnyden en doorklieven der Zenuwen van den misdadiger, om de Paarden te helpen in het afscheuren der Leden, zo veel handeloosheid en onmenschelykheid betoont, en dus den Lyder tegen wil en oogmerk van den Rechter te lang gemartelt heeft, zynde hy daarbenevens in een Geldboete verweezen, en de Paarden, die hem anders te beurt zouden zyn gevallen, ten voordeelen van den Armen verkoft.

De volgende dag gaf 't Parlement een Arrest tegen de Familie van den voornoemden Misdadiger, volgens 't welke zyn Vrouw, Dochter, en Vader voor altoos buiten het Koningryk gebannen zyn, met verbod om ooit in 't zelve te rug te komen, op straffe om zonder eenig Rechtsgeding te zullen worden opgehangen, voorts werd in 't zelfde Arrest den verdere nabestaande van den gestraften. op de zelve boete verbooden voortaan de naam van *Damiens* te voeren, moetende in de plaats van dien een anderen aanneemen. Ook werd daar in gemeld dat men tegen zekeren *Quidam*, verder onderzoek zal doen, en dat *Julien le Guerinay* genaamt *St. Julien* en *Perine Joseph René Macé* in Vryheid zullen gesteld worden.

Door Order van 't Parlement wierd den 31 *Maart* opentlyk door Beuls handen verbrand drie Libellen, voerende tot tytel: *Aanmerkingen op den Aanslag tegen 's Konings leven op den 5 January gesmeed: Brief van een Patriot, enz.* en *Declaratie van Oorlog, enz.* in het dieswegens gegeven Arrest vind men onder anderen deeze aanmerkelyke uitdrukkingen „ In de tegenwoordige omstandigheden zou de „ smert niet verder de stilzwygendheid mogen verbreeken, als om „ den rouw van de gantsche Natie afteschilderen, om de schande van „ onze Eeuw te betreuren, om met openbare betuiging van de tee-

„ derste en eerbiedigste aankleving, een geloofwaardig Gedenkteeken
„ van onze Trouw aan de Nakomelingschap overtelaten; om in te-
„ genstelling der misdaad van een alleen, het gevoelig denkbeeld en
„ de wezendlyke uitdrukking van onze Liefde aan den dag te leggen,
„ om, indien 't mogelyk is, de rampen onzer dagen te herstellen;
„ en om voor 't toekomende te doen in twyfel trekken, of 'er wel een
„ schrikdier heeft konnen weezen, 't welk in staat is geweest, om het
„ Leven van een Vorst, aan wien onze stemmen en harten, den ty-
„ tel van *Welgeliefden* hebben opgedraagen, aan te randen. De Per-
„ sianen baden hunne Meesters aan. De Romeinen maakten hunne
„ Keizers tot Goden, dog beiden wisten zy niet dan hunne Opper-
„ hoofden te vreezen. De Franschman bemind zynen Koning; en de
„ Religie, waar door dezelve van de Bygelovigheid dier volkeren
„ bevryd word, maakt de onderwerping, die hy aan zyn Souverein
„ verschuldigd is en betoond, nog meerder heilig en onkrenkbaar.
„ En wanneer deeze Souverein naar het voorbeeld van een der Ko-
„ ningen van Israël niets anders verlangd als om de vrede en de waar-
„ heid onder zyn Regeering te zien heerschen (*); maakt dan ieder
„ Onderdaan zig niet tot den grootsten misdadiger, en is hy niet alle
„ strengheid waardig, ingeval hy de begeertens van zyn Opperhoofd
„ weigerende te beantwoorden, zig niet ontziet aan zyne medebur-
„ gers, een aaneenschakeling van verdichtzels, bedriegeryen en
„ lasteringen, onder het oog te brengen? Zo dan is den aart der
„ Misdaad, waar aan zig de Schryvers der bovengemelde drie Libel-
„ len hebben schuldig gemaakt, enz."

GROOT-BRITTANNIE. *Londen.* Onze Kapers houden nog gestadig aan met het opbrengen van Fransche Pryzen; daar en tegen zit die Natie mede niet stil, hebbende 10 of 12 van onze Schepen, behalven de Pakketbooten van *Helvoëtsluis* na *Harwich*, van de *Corunba* na *Falmouth*, en van *Falmouth* na *Lissabon* gaande, bemachtigd; men heeft dierhalven besloten om dit zoort van Vaartuigen voortaan door Oorlogschepen te doen Convoyeeren, 't welk de oude spreekwys als '*t Kalf verdronken is*, *dempt men de put*, bevestigd: zonder twyfel neemt dit besluit zyn oorsprong uit het vermeesteren der Pakketboot, met de Hollandsche Brieven van den 15 *Maart*, op den 18 derzelver maand van *Hellevoetsluis* na *Harwich* in Zee gelopen; de Fransche Ka-

(*) 2 *Boek der Koningen*, *Cap.* 20. *vs.* 12

Kaper gevoerd door Kapitein *Pierre Sauvé* van Boulogne, die dezelve veroverde, heeft waarlyk geen geringe vangst gedaan, vermits men verzekerd, dat zig aan deszelfs boord, omtrent een halve millioen zo in Goud, Juweelen als contanten, bevonden heeft. Aan onze Esquaders na de Middellandsche Zee en de Fransche Kusten geschikt, werd met allen iever gearbeid, om eerstdaags Zee te konnen kiezen, ook werd het ligten van Matrozen met en tegendank, voortgezet, dus dat men staat maakt binnen 8 of 10 dagen de nodige manschap ter bevolking te zullen voltallig hebben. De Graaf *van Colloredo*, Afgezant van 't Keizerlyke Hof, heeft aan ons Staatsbestier te verstaan gegeven, dat het Fransche Leger niet buiten de Westphaalsche Kreits zou trekken, indien het *Observations* Leger van onzen Koning zig binnen het Keurvorstendom Hanover hield, maar men schynd hier op niet veel te bouwen, vermits zyn Koninglyke Hoogheid den Hertog *van Cumberland* deezer dagen met twee Oorlogs-Schepen van *Harwich* na *Stade* vertrokken is, om het bevel te gaan aanvaarden, van 't voornoemde Leger 't welk uit 50 of 60 duizend uitgeleezenen manschap bestaat; hetzelve zal waarschynlyk niet lang den naam van *Observations* Leger behouden, voor al, zo de Fransche Krygsvolkeren, thâns in Westphaalen verspreid, de lust mogt bekruipen, om tegen het Keurvorstendom van Hanover of elders, iets te onderneemen, als wanneer 't de voorsz. benaaming met alle recht staat te verliezen, en zo niet dien van *Offensief*, dan ten minsten de naam van *Defensief* zal verdienen.

Men heeft thans ook de bevestiging dat Hun Hoog Mogende de Algemeene Staaten, geneegen zyn om by hunne eens aangenomene onzydigheid, stiptelyk te volharden. Dit Hof heeft mede geene redenen om dit Gemenebest tot verandering van deeze grondstelling aantespooren, vermits het Fransche Hof daar door gelegendheid zou hebben, en een voorwendzel zou vinden, om by den Koning van Spanje op onderstanden aan te dringen, die zig als dan waarschynlyk by Vrankryk voegen, en dus de macht van onzen Vyand nog ontzaggelyker zou maken. De Franschen zenden by aanhouding veel versterkingen na *Noord-America*, ons Hof verzuimd dezelve mede niet, om deszelfs genomen maatregelen in die gewesten ter uitvoer te konnen brengen. De vier Volkplantingen van *Nieuw-Engeland* zullen 4 duizend man aan den Lord *Loudon* tot versterking van zyn onderhebbend Leger, toezenden, zo dat wy aldaar eerlang een ontzaggelyke Krygsmacht op de been zullen hebben, om onze Vyanden te konnen overtuigen, dat zo

wy tot dus verre zonder voordeel geoorloogt te hebben, zulks niet dan uit een te gering getal Troepen, en geenzints uit laf hartigheid, voortgesproten is; het geen in de maand *February* laastleden, niet ver van 't Fort *Eduard* is voorgevallen, bewysd dat de aloude Engelsche dapperheid geenzints uitgedoofd is, vermits 70 man van de bezetting deezer sterkte uitgetrokken zynde, om eenige Sleden met Provisien op den Franschen te vermeesteren, en zulks verrigt, en het daarby zynde geleide Zoldaten gevangen genomen hebbende, door 200 der Vyanden ingehaald en aangetast, dog met verlies van meer dan 60 dooden en veele gewonden te rug gedreven wierden, en genoodzaakt waren, den onzen meesters van de gemaakte buit, en van 't Slagveld te laten.

POOLEN. *Warschauw.* Dit Gemeenebest geeft gestadige blyken dat het blyft volharden, om de aangenome *Neutraliteit*, ten aanzien der verschillen tusschen de Oostenrykſche, Saxische en Pruissische huizen, naauwkeurig te onderhouden, en wel zodanig dat men in 't vaste vertrouwen leefd, dat by aldien de Russische hulptroepen, den doortogt van dit land met geweld mogten komen te onderneemen, zy zulks niet ter uitvoer zullen brengen, dan om dat de Troepen van dit Ryk niet magtig genoeg zullen zyn, om dien doortogt te verhinderen, en dat 't overzulks niet aan goede wil, maar aan vermogen ontbreeken zal. Ondertusschen zyn deeze Troepen thans van alle kanten in aantogt om dit Ryk en het Pruissische te naderen, zynde een hunner Detachementen, sterk 300 Man Ruitery te *Knowno* op de Pruissische Grenzen aangekomen om aldaar een aanzienlyk Magazyn te dekken, en het is zeeker dat het gantsche Leger door verscheide wegen aan marscheerd, om eerlang de Krygs-Operatien tegen den Koning van Pruissen te beginnen.

ZWEEDEN. *Stokholm.* De goede voorzorgen des Konings voor 't welzyn zyner onderzaten, strekt zig uit tot over de Soldaten Kinderen, hebbende Z. M. zyn toestemming gegeven, tot het oprechten van twee Weeshuizen voor dezelven, als een te *Landskroon* en een ander te *Gothenburg*, en goedgekeurd om de Fondsen daartoe by wyze van Collecte in dit Ryk te vergaderen; ten dien einde zyn 'er Collecte boeken vervaardigd waarin men de giften zal inschryven, en men vleid zig dat zyn Majesteit een der grootste of wel de alleraanzienlykste intekenaar daar van volgens zyn natuurlyke Liefdadigheid, zal worden. Van tyd tot tyd vertrekken als nog Jonge Edellieden uit dit Koningryk,

om

om de veldtogt in 't Leger van zyn Pruissische Majesteit, als vrywilligen te gaan bywoonen.

DUITSCHLAND. *Weenen.* Men is aan dit Hof nog gestadig beezig met het beramen van maatregelen om een *Neutraliteit* voor het Keurvorstendom *Hanover* te bepalen, temeer om dat zyn *Koninglyke Majesteit van Denemarken* deeze zaak zeer schynd te behartigen, en men heeft deezer dagen een *Courrier* afgevaardigd na het Fransche Hoff, met voorstellingen dien aangaande betrekkelyk. Onze Troepen zyn van alle kanten in beweeging en de aanstaande *Veldtogt* zal denkelyk eene der bloedigste zyn, ondertusschen hebben de Pruissen de vyandlykheden op de Grenzen van Bohemen begonnen en men heeft het volgende *Relaas* van hunne aangevangene verrichtingen bekomen.

Den 29 *Maart* met het aanbreeken van den dag naderde een Corps Pruissische Troepen van 10 of 11000 man van *Zittau* na *Grottau* en *Graffenstein*, alwaar wy eenige Voorposten hadden, die op 't aannaderen der Pruissen door onze Troepen verlaten wierden. De Luitenant-Veldmarschalk Graaf van *Maguire*, onderricht zynde wegens de Overmacht der Vyanden, en wel weetende, dat die posten niet houbaar waren, deed de Troepen onder zyn bevel te rug wyken, en op een hoogte by een trekken, alwaar ze zig zo voordeelig plaatsten, door middel van eenige in allen spoed opgeworpen verschansingen van omgekapte boomen, enz. dat de Pruissen niet goedvonden hen aldaar aan te tasten. Derhalven vergenoegden zy zig met het uitplunderen van *Grottau*, *Graffenstein*, en eenige andere plaatzen, dewelke zy kort daarna wederom verlieten en na *Zittau* te rug weeken. Dienzelven avond heeft de Generaal *Maguire* die twee posten weder door zyn Troepen doen bezetten, ofschoon ze door den Vyand geruineerd waren. By die gelegenheid zyn drie van onze Huzaren gekwetst geworden, en een paard is dood geschoten; dog men agt, dat de Vyanden eenige dooden en vry meer gewonden gekregen hebben. Op dienzelven tyd was een andere Colom Pruissische Troepen, ten getalle van 5000 man na *Friedland* opgebrooken, om aldaar 1000 Huzaren en 100 Croaten onder bevel van den Collonel *Cleefeldt*, indien mogelyk, optelichten, dog by geluk heeft de Generaal van *Lascy*, die zig by der hand bevond, om op de beweegingen der Vyanden te letten, hunne onderneeming doen mislukken, door de Collonel *Cleefeldt* in tyds te doen waarschouwen, die daarop in goede order na *Ulversdorf* week.

Dewyl de Vyanden met een aanzienlyk lighaam Troepen en de nodige Artillery te *Friedland* bleef leggen, zo heeft de Generaal *Lascy* den Collonel *Cleefeldt* te *Ulversdorf* door Voetvolk en Ruitery doen versterken, om den Pruissen het verder indringen te beletten.

Regensburg. Men ziet hier de volgende aanmerkelyke verklaring door de Ministers van *Keur-Mentz* openbaar gemaakt, behelzende:

Dat de Koning van *Zweeden*, met 't gevoeligst hartzeer in Duitschland een nieuwen Oorlog ontstoken ziet, waar door machtige Standen van 't Ryk tot nog toe onder een ongehoorde verdrukking zugten, en anderen Standen met het zelve Jok bedreigd worden, gelyk de Rykswetten en Constitutien, inzonderheid de Westphaalsche

Vrede en zyn gantsch systema op 't punt staan omverre te worden geworpen; dat Stenden in waardigheid het hoogst verheven, om de voldoening van zo veele rampen tegen te gaan, zig aan Zweeden en Vrankryk geaddresseerd, en die beide Kroonen verzogt hebben, de verbintenissen door haar by het Tractaat van de Westphaalsche Vrede aangegaan, heiliglyk en in haare gantsche uitgebreidheid te vervullen; dat die zelve Stenden werkelyk alle hunne pogingen aanwenden, om de Ryks Constitutien, en inzonderheid de Rechten der 3 in Duitschland plaats hebbende Godsdiensten te handhaven, en zig een ieder in 't byzonder, ten spoedigsten van hunne pligt te kwyten; dat de Koning van Zweeden, gelyk ook de Koning van Vrankryk, als Garandeurs van de Westphaalsche Vrede thans aan 't gantsche Keizerryk verklaren, *alles in 't werk te stellen, wat van hun afhangt, en Duitschland verlangen kan, om 't vergieten van 't Bloed, waar mede het Ryk overstroomd is, te sluiten; den Onderdrukten een behoorlyke en volkome schâvergoeding te verschaffen; de voorrechten der drie Godsdiensten te handhaven, en de Duitsche Vryheid, volgens de Westphaalsche Vrede, tegens alle vermeetele aanvallen, van wat Mogendheden het ook zou mogen zyn, te beschutten;* en dat de Koning van *Zweeden* en zyn Aller-Christel. Majesteit vertrouwen, dat het Ryk zelf den prys dier oprechten verzekeringen erkennen zal, en dat de Keurvorsten, Vorsten en Stenden alle hunne Machten vereenigen zullen, ten einde de uitvoering van een zoheilzaam, rechtmatig en grootmoedig besluit te vervullen.

De Baron van *Plotho*, Brandenburgsch Afgezant alhier, maakt zig gereed om de Ryksvergadering te verlaten en na zyn Hof te vertrekken.

Dresden. Deezer dagen zag men hier voor de Hoofdwagt geduurende vier Uuren, een zeker uitstrooyer van ongegronde Nieuws-Tydingen, op het houte Paard zitten, hebbende twee papiere Ezels Ooren op zyn hoofd, en twee diergelyke op zyn borst; men hoopt daar door te bewerken dat de onzydigheid in 't vervolg wat meerder in agt genomen zal worden: indien de geest van Partyschap overal dus beloond wierd, zou het vervaardigen van *Midas* wapenen een nieuwe voordeelige Fabriek konnen worden. De Fortificatien en Verschanzingen onzer voorsteden werden met allen iever voortgezet, en zullen versterkt weezen door agt Batteryen, met meer dan 100 Stukken Kanon beplant. Zyn Pruissische Majesteit deed den Heer *Hennin*, Legations Secretaris, de zaken des Konings van Vrankryk zedert het vertrek van den Afgezant waarneemende, deezer dagen verzoeken, om van hier te vertrekken, waar op dien Heer zig ontschuldigde, uit hoofde der beveelen van den Koning zyn Meester, welke hem verplichtten in deeze Stad te blyven, hoewel hy egter vervolgens op het herhaalde Verzoek van gemelde Vorst, *mogelyk een weinig doordringender*, vertrokken is; hebbende zyn Pruissische Majesteit hem tot op onze Grenzen doen verzellen. De Gravinne *van Bruhl*, gemalin van den eersten

ften Minister des Konings van Polen, als Keurvorst van Saxen dewelke zig tot nu toe by de Koningin opgehouden hebbende, zig deezer dagen na haar Hôtel begeevende, om aldaar eenige beveelen te geven, wierd haar op order van Zyn Pruissische Majesteit het Arrest aangekondigd, en te gelyk een Pruissisch Officier en Wagt voor 't zelve en voor haar Vertrek gesteld; zedert heeft zy aan Zyn Pruissische Majesteit verlof verzogt om zig na Polen te mogen begeven, 't welk haar toegestaan zynde, zy derwaards vertrokken is. Die Vorst heeft thans zyn Hoofdkwartier te *Lochewits* gevestigd, maar 't zelve staat eerlang na *Gros-Zeidlitz* verplaatst te worden, alles is nu in beweeging om de Grenzen van *Bohemen* te naderen, de ligte Troepen van Zyn Majesteit zyn reeds te Velde getrokken, en verscheiden van hen afgezonden, om kondschap van den Vyanden in te haalen, zyn met eenige gevangenen te rug gekeert. De berichten door Zyn Majesteit bekomen wegens de Vesting *Königstein*, hebben hem aangespoort om een Detachement in den omtrek van die Sterkte te laten, ten einde alle verrassing te verydelen. Alle de Steden van dit Keurvorstendom hebben behoorlyke bezettingen, en nogtans is 't Leger onder bevel van Zyn Majesteit en de Veldmarschalk *van Keith*, nog omtrent 60000 Man sterk, buiten en behalven de twee Legers, die in de *Lausnits* en in het *Voigtland* by een trekken, en alles is dusdanig geschikt, dat deeze drie aanzienlyke Lighamen te gelyk op marsch zullen gaan, met de Armee in *Silesie*; indien 't weêr maar eenigzints voordeelig blyft, zal men wel haast de beginzelen van 't openen der Veldtogt vernemen, aangezien men de verzending der Artillery met allen spoed verhaast. Daagelyks komen hier Oostenryksche Deserteurs van allerhande slag aan, en de Detachementen dier Troepen beginnen mede op onze Grenzen te verschynen, waarom verscheiden Inwoonders der Frontiersteden herwaards zyn komen vlugten. Het verloopen van eenige der Dragonders van 't Regiment *Rutowsky*, schynt een goed gedeelte der Saxische Troepen, met dezelve ziekte besmet te hebben, waarom den Koning bevolen heeft om ze by gering aantal onder zyn andere Soldaten te steeken, deeze volkeren onvergenoegd daar over zynde, sloeg voor eenige dagen een Saxische Compagnie Granadiers van het Regiment van *Hauzen* tot *Leipzig* aan 't muiten, riep onophoudelyk *Vivat de Koning van Polen!* en wierp het Piquet dat hen wilde doen scheiden, met steenen, 't welk toen vuur op hen gaf; de Oproer wierd wel haast gestild, maar omtrent 75 man overweldigde de *Pieters* Poort,

na-

namen nog eenige schildwagten mede, en begaven zig op de vlugt, onder het geduurig roepen van *Vivat de Koning van Polen!* ondertusschen wierd hen een Commando Pruissen na gezonden, maar men heeft hen niet ingehaald; twaalf van deeze muitemakers zyn nogtans by de kop gevat en zullen na allen aanzien voor hen allen moeten betalen.

Berlyn. Den Hertog van *Brunswyk Bevern* wilde met zyn onderhebbend Lighaam Krygs-Volkeren, een bezoek by den Oostenrykers in Bohemen afleggen, maar vermits dezelve hem nog te *Friedland*, nog te *Grottau* afwagten, maar na *Reichenberg* te rug weeken, trok hy na 't Dorp *Busch-Ulversdorf*, waar uit hy eenige honderd Hussaren, Dragonders en Croaten verjoeg, en na dat hy alle de Verschanssingen vernield, en oneindig veel buit op den Vyanden gemaakt had, trok hy na zyn voorige kwartieren te rug; mogelyk is dit ter vergelding van *Hirschfeld*. De buit zo aan Krygsmunitien als Levensmiddelen in deeze verrichting op de Oostenrykers gemaakt, werd op 150 à 160000 Ryksdaalders begroot. De tyding welke men hier van *Koningsbergen* ontfangen heeft, zyn zeer verschillende, met die welke men voor eenige weeken in de buitenlandsche nieuwspapieren verspreid als of de Cozakken eenige Pruissische Dorpen uitgeplunderd zouden hebben, vermits men met zeekerheid verneemd, dat twee diergelyke partyen ten dien einde door *Samogitien* in Pruissen gedrongen, aldaar door de Boeren, niet minder dapper van zyn Majesteits Zoldaten, zeer onvriendelyk ontfangen, verjaagd, en byna ten eenemaal in de pan gehakt zyn; ondertusschen is het zeeker dat het Russische Leger in vollen marsch is, om ons Koningryk *Pruissen* en *Polen* te naderen, ten einde de Krygs-Operatien ten voordeele van de Keizerinne Koningin te beginnen. De gezamentlyke Adel van dat Koningryk heeft aan den Koning onzen Souverein, een *Don gratuit* van 500000, en de Stad *Koningsbergen* nog daarenboven 100000 Ryksdaalders aangeboden. Op de loopende gerugten, als of de Oostenrykers een voornemen gesmeed hadden, tegen de Vesting *Königstein* in Saxen, heeft zyn Majesteit de volgende missive aan den Luitenant Generaal *van Pirch* Commandant derzelve, gezonden.

Dappere, byzondere lieve Heer Luitenant Generaal; vermits ik van verscheide kanten verneem, dat alomme het gerucht loopt, als of de Oostenrykſche Königstein *wilden verrasschen, heb ik niet willen nalaten, den Heer Luitenant Generaal te herinneren, wat de Capitulatie, wegens* Königstein *getroffen, mede brengt; en waar toe hem zyn*

eer

eer en woord verpligt: en nadien de Vesting Königstein *onverrasbaar is, heb ik den Heer Luitenant Generaal zo veel te meer van dit gerugt wel naricht willen geven, vermits, wanneer een diergelyke* surprise *ondernomen word, daar over noodwendig met hem een Verstandhouding geweest moet zyn. Ik ben uw zeer wel genegen.*

FREDERIK.

Hanover. Haare Keizerlyke Majesteit verlof hebbende doen verzoeken voor de doortogt van een Fransch Leger over het Grondgebied van dit Keurvorstendom, onder de naam van hulp-Troepen ten Haaren dienste geschikt, en met verzeekering dat deeze Krygsvolkeren de allernaauwkeurigste tugt in agt zouden neemen, zo verneemt men dat zulks afgeslagen is geworden, uit aanmerking, dat het niet gevoegelyk zou zyn, een diergelyke doortogt intewilligen aan Troepen, die men verzeekerd is dat *ageeren* zullen tegen een Vorst, een Vriend en Bondgenoot van onzen Souverein de Koning van Groot-Brittannie en van deszelfs Keurvorstelyke Huis, en tot wiens bystand zyn Britsche Majesteit zelfs zyn Krygsvolkeren doed by een trekken; middelerwyl maakt men zig gereed om de Troepen te verzamelen ten einde onze Grenzen voor alle aanvallen te dekken, en men reekend dat wanneer de Hessische en andere volkeren by de onze zullen zyn, wy als dan een Leger van omtrent 60000 man op de been zullen hebben, om de Franschen die zig aan de Neder-Ryn verzamelen stoutmoedig onder de Oogen te zien, en hen met bebloede koppen den te rug weg te doen neemen, by aldien zy voor hadden met geweld iets te verkrygen, dat men hen niet goedwillig heeft willen toestaan. Aan 't Hoofd van dit Leger zal zyn Koninglyke Hoogheid den Hertog van *Cumberland* te veld verschynen, ten dien einde is dezelve deezer dagen over *Stade* benevens den Prins *Eduard*, tweede Zoon van den Overledenen *Prins van Wallis*, alhier aangekomen; zullende zyn Koninglyke Hoogheid zyn Hoofdkwartier op het Slot *Limburg* by *Neuburg* neemen.

Hamburg. Te St. Petersburg was men in de uiterste begeerte om te verneemen, wat tog een onbekend Perzoon in zyn schild kan gevoerd hebben, toen dezelve deezer dagen in 't Portier van de Koets van Haar Rus-Keizerlyke Majesteit trad, die een bezoek by den Vice-Canzelier afgelegd had, iets tegen hoogst dezelve zeide, en den Koetzier geboot stil te houden. De Pagies van H. K. M. schooten wel toe, om zig van denzelven meester te maken, maar vermits 't reeds duister begon te worden, ontkwam hy hunne handen.

Paderborn. Dezer dagen kwam een Detachement Pruissische Troepen in de Vrye Heerlykheid *Rittberg*, drie mylen van deeze Stad gelegen, en behoorende aan den Graaf van *Kaunitz-Rittberg*, een der eerste Staatsdienaars van Haare Keizerlyke-Koninglyke Majesteit van Hongaryen en Bohemen, en eischte aldaar zware Contributien.

Gelder. Onzen Gouverneur de Generaal *La Motte*, den aantogt der Fransche Troepen vernomen hebbende, zond eenige Detachementen van dit Garnizoen af, om kondschap dien aangaande intehalen; eenige van dezelve zig als Boeren verkleed hebbende, loerden op buit; en weinig scheelde het of eenige Fransche Officieren zouden hunne Veldtogt binnen deeze Vesting gedaan hebben, maar ontdekt zynde, hebben zy de wyk wederom herwaards genomen en zyn hier te rug gekomen. Zedert is den omtrek deezer Stad een Uur gaans onder water gezet, en wy zyn thans door de Franschen en Oostenrykers ingeslooten, en verwagten niet anders dan door hen beleegerd te zullen worden; als wanneer wy van meening zyn hen beezigheid genoeg te zullen verschaffen, vermits onze Bezetting zig tot een dapperen tegenstand gereed houd. Het gansche Land is vervuld van Franschen, die meesters van alle de Steden zyn, aangezien zo alle zonder eenige verdediging zyn, en altoos het regt van den sterksten, als 't beste, moeten aanzien en zig deszelfs gehoorzaamheid onderwerpen.

Cleve. Wy zyn thans van Souverein veranderd en nu onder de gehoorzaamheid van 't Huis van Oostenryk gebragt; alle de wapenen van zyn Pruissische Majesteit zyn door 't gantsche Land weggenomen, en in deszelfs plaats die van 't voorn. Huis gesteld; ook is aan alle de Amptenaren bekend gemaakt hunne reekeningen voortaan aan Haare Keizerlyke Majesteit en niet aan den Koning van Pruissen te doen. Dit gantsche Hertogdom is thans opgevuld van Fransche en Oostenryksche Troepen, maar tot uiterste Lof der Heeren Generaals en de andere Officieren moet en kan men getuigen, dat 'er tot dus verre niet de minste ongeregeldheid gepleegd, nog den Ingezeetenen eenig nadeel gedaan is; zynde die Heeren niet alleen uitermaten vriendelyk, maar betalen ook teffens op eene edelmoedige wyze, alles wat zy genuttigen. Wy hebben hier nu 2200 man Oostenrykers in bezetting, die men egter zegd niet lang te zullen verblyven; dezelve zyn voor een gedeelte by den Franciskanen, Kapucynen en in 't Begynen Klooster, en de overige by de Burgers geinkwartierd. *Wezel* is door een Detachement Fransche Troepen bezet, zo als ook *Emmerik*, *Rees*, *Calcar*,

Goch,

Gocb, *Wees* en *Uden*; de inwoonders deezer Steden roemen alle, als uit een mond, het pryswaardig gedrag deezer Krygsvolkeren, zo wel als die der Oostenrykers. Zyn Hoogh. de Prins *van Soubise* heeft herhaalde verzeekeringen aan de Regeering deezer Landen gedaan, dat men behalven de geeischte en geaccordeerde Voeragien, geen andere ongemakken te dugten had, en dat dierhalven een ieder gerust in zyn stand en goederen kon blyven; ook is de groote verslagendheid waarin men zig hier in den aanvang bevond, gantschelyk verdweenen, en indien 'er nog iets te vreezen mogt zyn, zou dit zyn oorsprong konnen neemen, uit de veranderingen welke alle zaaken onderhevig zyn, en dat op een zo gematigde behandeling, vervolgens wel een strengere zou konnen gebruikt worden, zo als men meermalen, en zelfs in onze dagen by 't inneemen van Ryken of Landen heeft zien gebeuren. Ondertusschen heeft den Regeerings-Raad alhier het volgende doen afkondigen, om de bekommeringen dien aangaande meer en meer weg te neemen.

Op de zeekere berichten die men ontfangen heeft, dat alle de Onderdanen van dit Land gerust in hunne huizen konnen blyven, dat zy, die, door een ongegronde angst bevangen, van hier geweeken zyn, in alle zeekerheid te rug konnen keeren en hunne goederen, Vee en 't geen zy in de nabuurige Landen geborgen hebben te rug te brengen, de Gedeputeerden van 't Kollegie van Regeering en van de Staten daarenboven thans na de Fransche Armee gezonden zynde, ten einde over alle de gedaane eischen te handelen, word aan alle Gerichtshoven, Magistraten en Rechters der Jurisdictien bevolen deeze te publiceeren, op dat de Onderdanen zig buiten noodzakelykheid niet bekommeren. *Gedaan te* Cleve *in de* Regeerings-Raad *den eersten* April 1757.

S. P. VAN RAASFELD.

De byzondere achting van den Allerchristelykste Koning en Haare Keizerlyke Koninglyke Majesteit, voor Hun Hoog Mogende de Heeren Staten der Vereenigde Nederlanden, kan niet klaarder schynen, dan door de beveelen welke deszelfs Generaals, aan alle de Officieren en Soldaten van hunne onderhebbende Legers, gegeven hebben, en het is zeeker en bevestigd dat hen op straffe van de dood verboden is, voet op 't grondgebied van dat Gemeenebest te zetten. Zedert zyn de voorgem. Oostenrykschen Troepen van hier getrokken, en wy hebben nu den Graaf *van Lorges* tot Gouverneur, en 5000 man Franschen tot bezetting bekomen, de eerste twee dagen van hunne aankomst hebben

ben dezelve door hunne Waarden, daar ze geïnkwartierd waren, moeten gespysd worden, maar vervolgens hebben zy hunne verteering zelfs bekostigd, en gemelde Graaf heeft aan de Regeering uit naam van de Koning zyn Meester bekend gemaakt, dat hoogst dezelve zyn wille was, dat alle de Tollen en Accyzen zouden vernietigd worden, en dat zyne Majesteit niet anders dan 't nodige voor 't bestaan van zyn Leger eischte, dus heeft men aan die Troepen niets dan huisvesting, brand en ligt te geven. Deeze afschaffing der Imposten heeft alle Ingezeetenen met blydschap vervuld, en de zagte en roemwaardige behandeling deezer Troepen, heeft alreeds veele buiten 's lands gevlugte Inwoonders te rug doen keeren. Niet tegenstaande de stipte beveelen der Heeren Generaals, omtrent alle ongeregeldheden en wel inzonderheid op 't stuk van Godsdienst, zo wierden egter op den eersten Paaschdag in 't Steedje *Goch*, by den voormiddags Godsdienst der Gereformeerden, door eenige baldadigen, buitenspoorigheden bedreven, die egter eerlang door de voorzorgen der Officieren gestuid en de schuldigen na behooren gestraft wierden; mitsgaders by Trommelslag op Lyf en Leven verboden, om den Hervormden in hunnen geloofs Oeffeningen het geringste nadeel toe te brengen.

NEDERLANDEN. *Brussel.* Ons Gouvernement, het antwoord van H. H. M. de Heeren Algemeene Staten, van den Afgezant van zyn A. K. Majesteit in 's Hage, wegens het transport der Krygsmunitien langs de Maas gegeven, vernomen hebbende, heeft de volgende Memorie aan den Heer *van Haren*, Gedeputeerde van de Heeren Staten Generaal, doen overgeven.

HUn Hoog Mogende de Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, hebben, op het aan hun, in naam van de Keyzerinne Koninginne, per Memorie van den Gouverneur-Generaal der Oostenryksche Nederlanden, gedaane verzoek, de vrye passagie geaccordeerd, voor de Pontons en zeekere provisie van Meel, die voor de Auxiliaire Armee van de Keizerin Koningin gedestineerd, zo te Namen als te Mastricht de Maas zyn afgezakt, en deeze inschikkelykheid, gefondeerd op het wederzydsche Regt van goede Vriendschap tusschen Geallieerden en in Vriendschap zynde Mogendheeden, heeft het Gouvernement Generaal der Nederlanden geëngageerd, om den 25 *deezer* aan den Heer *van Haaren* een andere Memorie te overhandigen, ten einde in dezelve termen de vrye Passagie voor een quantiteit Vouragie, geschikt ten dienste van de gemelde Auxiliaire Armee, en meede langs de voornoemde Steden de Maas moetende afzakken, te verzoeken. En nademaal die Armee voornamentlyk in Troepen van Zyn Allerchristelykste Majesteit bestaat, zo heeft dien Monarch het bezit niet meer dan billyk geoordeeld; om aan Hun Hoog Mog. door deszelfs Minister-Plenipotentiaris, de Grave *d'Affry*, in den Haag, een Verzoek in generaale termen te laaten doen, strekkende om het zelfde ge-

gemak voor alle de Ammunitie, tot die Armee nodig, en die langs die zelfde weg moeten komen, te verkrygen. Maar alzo Hun Hoog Mogende by hunne Resolutie van den 22 *deezer*, op de overgeleeverde Memorie van den Grave *d'Affry*, hebben gelieven te declareeren: Dat zy beryd waaren, de nodige ordres tot passagie der gemelde Ammunitie van Zyn Allerchristelykste Majesteit, door de Stad Namen, te geeven, zo dra zy van het Consentement van Haare Majesteit de Keizerin, als Souvereine van de Nederlanden, zoude geinformeerd zyn; zo vind Zyn Excellentie de Minister-Plenipotentiaris van Haare Majesteit, voor het Gouvernement Generaal der gemelde Nederlanden, ten uiterste sensibel, over deeze Attentie van Hun Hoog Mogende, voor het Regt van Zyne Doorluchtige Souvereine, zig verpligt, om Haar Hoog Mog. te informeeren, dat alles wat Zyn Allerchristelykste Majesteit voorneemens is voor de Auxiliaire Armee langs de Rivier de Maas, het zy in Oorlogs-Ammunitie, het zy in Vivres, af te voeren, volkomen met kennis van de Keizerinne Koninginne geschied, en dat Haare Keizerlyke Majesteit derhalven haar Gouvernement alhier gelast heeft, om daar toe de behulpzaame hand te bieden, en daar over met Hun Hoog Mogende te concerteeren. Het is ook op de expresse Ordre van Haare Majesteit, dat de hier bovengemelde Memorien gefondeerd zyn. Nademaal de Heer *van Haaren* de goedheid gehad heeft, dezelve onder het Oog van Hun Hoog Mogende te brengen, zo houd Zyn Excellentie zig verzeekerd, dat hy van deeze het zelfde gebruik zal willen maaken, en daar by zyne goede Officien aanwende, ten einde Hun Hoog Mogende te beweegen, om de permissie, welke zy tot nu toe, voor de passagie der Oorlogs-Ammunitie, als mede de Vivres, &c. hebben toegestaan, te willen continueeren.

Brussel den 27 *Maart* 1757.

Zalt-Bommel. Een ramp gaat zelden zonder medgezel, zulks ondervinden wy tot onze uiterste smert en tot nadeel van alle Ingezeetenen deezes Landstreeks; de ongelukkige overstroming voortgesprooten uit de doorbraaken onzer dyken, had de uiterste elende veroorzaakt, waar van men zig egter eenigermaten meende te herstellen, door 't aanbesteden van 't wederom maken derzelven, 't welk voor 12710 Guldens geschied was; en dien arbeid was ook met 't gewenscht gevolg aangevangen en byna voltooid, toen het slegte weer geduurende de voorlede Maand *Maart*, het water wederom zodanig heeft doen zwellen, dat de gelegde dammen daar door weggespoeld en de Landen op nieuw overstroomd zyn; de Elende en Armoede daar door veroorzaakt, kan niet uitgedrukt worden, te meer dewyl de meeste Ingezeetenen hunne Landeryen die boven water waren, wederom beploegd en bezaaid hadden, op hoop van nog een goede Oogst van Zomer-Koorn te zullen konnen inzamelen, maar dus daar van beroofd zynde, zien zig dezelve in de grootste nooddruftigheid gebragt en konnen niet anders dan van Honger en elende vergaan, indien de Voorzienigheid niet in de Harten der vermogende Lieden werkt, om hen aantesporen deeze hunne zo rampzalige en noodlydende mede-

menschen, in deszelfs bedrukten toestand te ondersteunen en te helpen. De zo langduurende en drukkende plaag der sterfte van 't Rundvee, heerscht daarenboven thans nog sterker en woedender in deeze naargestelde Landstreek, dan ze tot dus verre gedaan heeft, waarom deszelfs Ingezeetenen, door iedet menschlievend Gemoed verdienen beklaagt en bygestaan te worden.

Utrecht. Eenige (*) *Samareusen* met Buskruit en Krygsmunitien geladen, uit het Cleessche komende, zyn wederom voorby deeze Stad na Amsterdam gepasseerd; ook ligt thans een schip van een ongemeene groote, 't welk door geen Sluizen passeeren kan, als zynde omtrent 200 Voeten lang en na evenredigheid breed, met nog eenige anderen, vol Amunitie, van den Koning van Pruissen, geladen, aan de Vaart, werwaards zig veel volk begeeft, om dat zeldzaam Vaartuig en de ontlading der Ammunitien te zien.

's Hertogenbosch. Voor een geruime tyd nam de wel Eerw. Heer *J. Mobachius*, Predikant der Gereformeerde Gemeente deezer Stede, tot zig in zyn huis een Afrikaansche Moor, liet hem 't in leezen en schryven onderwyzen, en bragt hem vervolgens, uit zorge voor zyn eeuwig heil, tot de gronden van den Kristelyken Godsdienst, dien mensch heeft deeze Vaderlyke en Herderlyke voorzorgen zo wel beantwoord, dat hy thans voor dit alles zeer bekwaam is, en na dat hy met veel lof zyn Belydenis van Geloof aan gemelden Leeraar, en een Ouderling door de Eerw. Kerkenraad daar toe benoemd, had afgelegd, is hy op *Woensdag*, den 13 van Grasmaand in de Groote Kerk alhier, onder een groote toeloop van aanschouwers, van verscheide Gezintens, door gem. Heer *Mobachius* gedoopt te worden, by welke gelegendheid zyn Eerw. Predikte en zyn Text nam uit Jerem. XIII. vs. 23 *Kan ook een Moorman zyn huid veranderen &c.*

's Gravenhage. De Graaf *d'Affry*, Afgezant van zyn Allerchristelykste Majesteit heeft van H. H. M. by Memorie uit naam van zyn Hof verzogt, „om de *Passgaie* door Namen en Maastricht voor de Artillery „ en Krygsmunitien welke dien Vorst tot onderstand van 't Huis van „ Oostenryk na den Neder Rhyn zend, met verzekering dat de Gene„ raals en alle de Officieren van Z. M. Troepen, alle *menagementen* „ gebruiken zullen, welk gemelde Heeren Staaten van 's Konings ag„ ting en vriendschap verwagten konnen. Daags daaraan *Presenteerde* de Kollonel *York* mede een Memorie behelzende eenige Vertogen daartegen, zeggende daar in „ dat het gebruik van die Krygsmuni„ tien

(*) Zynde een Vaartuig genoegzaam als een *Arnhemsche* of *Keulsche* Aak.

„ nitien niet onbekend kon zyn; dat het Fransche Hof die destinatie „ reeds aangekondigd had, en dat die preparatien zedert lang gemaakt den Koning zyn Meester verpligt hadden, maatregelen te „ beramen om zig te verdedigen; dat het een ongehoord geval zou „ zyn, zo de Vyanden van zyn B. M., welke zig tot nog toe op geen „ Traktaat van Alleantie beroepen konnen, by 't Gemenebest gemakken vonden, om hem te beoorlogen; voor al aangemerkt het Britsche Hof zedert het begin der tegenwoordige onlusten, de omstandigheden, waarin zig H. H. M. bevonden, zo zeer in consideratie „ genomen had, dat hy (*Extraord. Afgezant*) vermeide zig over een „ zo tedere stof breeder uit te laten, niet twyfelende of H. H. Mogende zouden 't verzoek van den Franschen Afgezant declineeren, en „ zelfs ongetwyfeld bevroeden, dat 't geenzints aangemerkt kan „ worden, als een gevolg van de Neutraaliteit welke hy weinig dagen te vooren verklaard had tusschen dat Hof en de Republiek „ gestipuleerd te zyn.

Haar Hoog Mogenden, hebben daar op aan den Afgezant van Zyn *Allerchristelyke Majesteit* geantwoord „ bereid te zyn om de nodige „ ordres te geven tot de *passage* der Krygsmunitien van Zyn Majesteit „ door de Stad Namen, zo dra zy van 't Consent van Haare Keizerlyke Majesteit, als Souvereine der Oostenrykſche Nederlanden zouden verwittigd zyn, en te vertrouwen dat de Koning het verder „ transport wel zal willen reguleeren, dat de Stad Maastricht en 't „ Territoir van de Republiek vermyd word en H. H. M. preserveeren „ van alle bekommering, over de uitlegging welke andere Vorsten „ hunne Nabuuren en Vrienden van de permissie der *passagie* van de „ gemelde Krygsmunitien, over 't grondgebied hunner Republiek „ zouden konnen maken: Eene verklaring met welke H. H. M betuigen te vertrouwen dat zyn Majesteit genoegen neemen zal, aangemerkt de nog onlangs gedaane verzeekeringen, door den Grave „ *d'Affry*, van zyn toegenegendheid om de Republiek in geen ongelegendheid te brengen.

Vermits nu de Regeering der Oostenrykſche Nederlanden een breedvoerige Memorie aan den Heer *van Haren* overgegeven heeft, (onder het Artikel van *Brussel* in deezen *Mercurius* voorn. te vinden) waar by dezelve betuigd dat deeze overvoering van Krygsmunitien by deszelfs Hof bekend en goed gekeurt is; en dat men het invoeren der Artillery van *Wezel* in 't gebied van deezen Staat aan zyn Pruissische Ma-

Majesteit heeft toegestaan; zo hebben Hun Hoog Mog. dan ook het vervoeren der Krygsmunitien van het Fransche Hof, te water door *Maastricht* vergund.

Van wegens hun *Hoog Mog. de Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden*, is het volgende *Placcaat* afgekondigd:

DE *Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden*; Allen den geenen, die deeze zullen zien ofte horen lezen, salut; Doen te weeten; Alzoo wy by Ons Placcaat den 4 *February* laastl. hebben geinterdiceert en verboden den uitvoer van Granen, te weeten van Tarwe, Gerste, Rogge, Boekweit, Haver, Spelte, Erweten, Bonen, Gemalen of Ongemalen, Gebakken of Ongebakken, uit deeze Vereenigde Nederlanden en het Ressort van de Generaliteit, en zulks tot den eersten *Juny* eerstkomende, en Ons zederd voorgekomen zyn verscheide goede redenen, waarom de *Haver* van 't voorsz. temporair verbod behoort te worden geëximeert.

Zo is 't, dat Wy by deeze onze Publicatie aan alle en een iegelyk, die het aangaan mag, bekend maken, dat Wy goedgevonden hebben, den uitvoer van Haver wederom te permitteeren en open te stellen, gelyk Wy dien permitteeren en open stellen misdeezen, blyvende Ons Placcaat van den 4 February laastl. voor 't overige in zyn geheel.

En op dat van deeze permissie en openstelling geen misbruik moge worden gemaakt, hebben Wy vastgestelt, gelyk Wy vastdstellen mitsdeezen, dat alle die geenen, dewelke onder pretext van Haver eenige andere Granen, in het voorsz. Placcaat vermeld, zouden willen uitvoeren, zullen verbeuren het dubbeld van de boete, by het voorsz. Placcaat boven de confiscatie tegen de Contraventeurs, en dus de achtdubbele waarde van de uit te voerene Granen; enz.

Ook hebben de *Gecommitteerde Raaden der Staaten* van Holland en West-Vriesland, dit onderstaande afgekondigd:

DE *Gecommitteerde Raaden der Staaten van Holland en West-Vriesland*, in ervaringe gekomen zynde, dat in Haar Edele Groot Mogende publicatie van den 25 January deezes Jaars, raakende het Middel van de *Groove Waaren*, by inadvertentie zyn ingesloopen de Drukfouten hierna volgende:

Namentlyk, dat in de Lyste, waar booven gevonden worden de woorden, *binnen deeze Provincien gebakken*, onder No. 2. geleezen werd *Dekkers* of *Dekkeniers*, daar geleezen moest werden, *Dekkers* of *Dekkertjes*.

Voorts dat in dezelfde Lyste onder No. 13. *voor de dubbelde ruuwe Heelbakken* of *dubbelde Ovens* of *Baanteegels* of 11 *duimen*, *staat uitgetrokken* 1-0-0, daar gesteld had moeten werden 1-10-0.

En eindelyk, dat in de Lyste daarboven staat, *buiten de Provincie van Holland gebakken*, sub No. 12. geleezen werd, *Engelsche ongebakken Vuursteenen van haar waarde na advenant de guldens*, daar gelezen moest werden, *na advenant de honderd guldens*.

Hebben tot voorkominge van alle misverstand goedgevonden, van de bovenstaande Drukfouten door deeze te doen de nodige *Advertentie*, en ordonneeren mitsdien, dat deeze Advertentie zo aan de Comptoire van de Gemeene Middelen, als ter plaatze, alwaar men gewoon is, affixie te doen, zal werden geaffigeert, ten einde niemand daar van eenige ignorantie zal kunnen pretendeeren.

De

De Verandering der *Garnisoenen*, met het begin van de Maand *May* 1757, is op de volgende wyze aan eenige *Regimenten* in dienst van den STAAT bevoolen, als:

Eck van Nergena, 1 Comp. van Enkhuyzen, 2 dito van Hoorn en een dito van Alkmaar na Zutphen; *Orange Gelderland*, 2de Batt. van Sluys na Deventer; *Pratorius*, 2de Batt, van Deventer na Sluys; *Orange Gelderland*, 1ste Batt. van Sluys na Zutphen; *Burmania*, 2de Batt. van Bergen-op-Zoom na Nymegen; *Majoribanks*, 1ste Batt. van Nymegen na ter Veere; *Lindman*, 1ste Batt. van Ter Veere na Brielle en Hellevoetsluys; *Halkert*, 2de Batt. van Brielle na Breda; *Lewe*, 2de Batt. van Bergen op Zoom na Zutphen; *Prætorius*, 1ste Batt. van Zutphen na Bergen-op-Zoom; *Orange Drenthe*, van Breda 4 Comp. na Geertruydenberg en 3 dito na Willemstad; *Halkett*, 3 Comp van Willemstad, 2 dito van Geertruydenberg en 2 dito van Heusden na Breda; *Nassau Usigen*, 1ste Batt. van Vlissingen na Venlo; *Leyden*, 2de Batt. van 's Hertogenbosch na Groningen; *Evertsen*, 1ste Batt. van Groningen na Hulst, *Stewart*, 1ste Batt. van Hulst na Bergen-op-Zoom; *Lindman*, 2de Batt. van Venlo na Gorinchem, *Hildburghausen*, 2de Batt. van Gorinchem na Sas van Gent; *Malprade*, 2de Batt. van Sas van Gent na Coeverden; *Evertsen*, 2de Batt. van Coeverden na Vlissingen: *Majoribanks*, 2de Batt. van Nymegen na Sluys: *Malprade*, 1ste Batt. van Sluys na Zwolle; *Nassau*, 2de Batt. van Zwolle na Tholen, Steenbergen en Lillo; *Brakel*, 1ste Batt. van Tholen, Steenbergen en Lillo na Nymegen; *Orange Groningen*, van Breda na Zutphen: *Brakel*, 2de Batt. van Zutphen na Sluys; *Guardes Dragonders*, 2 Comp. van Haarlem na Hoorn, en 2 Comp. van Leiden na Alkmaar en Enkhuizen; en eindelyk 3 Compagnien uit het Guarnisoen van Breda na Heusden.

Magistraturen en Amptenaaren.

Op hooggunstige recommandatie van H. K. Hoogheid Mevrouwe de *Gouvernante*, is by de Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen van *Medenblik*, verkooren en aangesteld den Hr. Mr. *Nicolaas Groot* tot Pensionaris dier Stad, om met aanstaande *May* posseſſie te neemen, in plaats van den Hr. Mr. *Pieter Pietermaat Junior*.

Haare K. H. Mevrouwe de Gouvernante heeft aangesteld, tot Vaandrig met rang van Luit. *Charles Albertini* in 't Regt. *Zwitsersche Gardes*.

En op Hun verzoek de volgende Officieren gedemitteerd.

Louis de Crousaz, Luit. Coll. Tit. by de Troepen van den Staat, en uitgevalle Kapt. van 't derde Batt. van 't Reg. Wallons van den Lt. Gener. Grave *van Lillers*.
James Duff, Vaandrig in 't Reg. Schotten van den Luiten. Generaal *Halkelt*.
Colin Campbell, Sous Luit. . . . .
Philip Jacob van der Goes, Sous Luit., in 't Reg. *Gardes te Paard*.
Bernard de Ried, uitgevalle Kapt. van 't Batt. van den Gen. Maj. Grave *van Rechteren*.
Hugh Mackenzie, Kapitein van de Granadiers van 't Regiment Schotten van den Generaal Majoor *Majoribanks*.

Den Raad van Staten heeft aangesteld tot Advocaat van den Lande in plaats van Wylen den Hr. *A. van Wezele*, den Hr. Mr. *Bernardus Thierry de Bye*; tot ordinaris Leenman van de Leen en Tol Kamer te *'s Hertogenbosch* den Hr. Mr. *Anthoni Jan de Vlieger*, in de plaats van wylen den Hr. en Mr. *Daniel de Lobell*; den Hr. Mr. *Willem Gerrit van Oyen*, tot Ontfanger Generaal van de Stad *Grave* en den Lande *van Cuyk*, in de plaats van de voorn. Hr. *Lobell*.

Door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante is verkooren, en door H. Ed. Gr. Mog. aangesteld den Hr. en Mr. *Aris van der Mieden*, Burgemeester der Stad *Alkmaar*, en wegens dezelve gecommitteerd in het Collegie van de E. M. Heeren Raden van Staaten, tot twede Secretaris van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staaten van Holland en Westvriesland in plaats van wylen den Hr. *van der Straaten*.

Den Heer *H. B. Heerhens*, is tot Griffier van Venlo benoemd, en heeft in die hoedanigheid ter Vergadering der Algemeene Staaten den Eed, afgelegd.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den Hr. *Peter Folin*, Bisschop van Wexio, overleed aldaar in den Ouderdom van 97 Jaren, hebbende 68 Jaren als Predikant aldaar gestaan, en den dienst tot op de 8 laatste Jaren na waargenomen.

Den 26 *Febr.* overleed te *Romen* aan de Waterzugt de Prins *Giustiniani*, in den Ouderdom van 42 Jaren.

Tot *Batavia* is den Heer *Gabriel Keizer*, Kap. ter Zee by de Admiraliteit op de Maze, overleden.

Een Kruit-Magazyn na by *Barcelona* staande, is in de Lugt gesprongen, heeft verscheide Huizen beschadigd en meer dan 40 menschen doen sneuvelen.

De Wel-Ed. Gestr. Heer Mr. *Daniel de Lobell*, in zyn Leven Raad, Oud President der Stad *'s Hertogenbosch*, eerste Leenman der Leen- en Tolkamer, benevens Ontfanger Generaal der Gemene Middelen over de Stad Grave en den Lande van Cuyk. stierf aldaar in den Ouderdom van 80 Jaren.

Den 12 *Maart* overleed tot *Stokholm* Mevrouw *van Schönström*, Hofmeestresse van Haare Koningl. H. de Kroon-Princes, in den Ouderdom van 62 Jaren.

Den 15 *Maart* had men in *Groot-Brittannie* en verscheide andere Gewesten eenen verschrikkelyke Orkaan, waar door niet alleen veele Kerken, Huizen en andere Gebouwen beschadigd maar ook veele menschen gekwetst en eenige elendig gesneuveld zyn.

Den 18 *dito*, overleed te *Plön*, *Sophie Christina Louisa*, oudste dochter van den Hertog Fredrik-Carel van Holstein-*Plön*, gewezene Decanesse van *Quedlinburg*.

Zyn Eminentie de Kardinaal *Nicolaus Maria Lercari*, en deszelfs neef den Hr. *Lercari*, Secretaris van 't Koll. *de Propaganda Fide*, zyn beide te *Romen* overleeden.

Den 25 *Maart* had men te *Galmsbull* in 't Holsteinsche en daar om heen, een Verschrikkelyke Orkaan, waar door veel schade geschied en 5 Visschers Vaartuigen met Man en Muis vergaan zyn.

Den 28 *dito* overleed tot *Breslau* den Hr. *W. D. van Buddenbroek*, Pruissischen Generaal Veldmarschalk en Gouverneur dier Stad, in den Ouderdom van 85 Jaren.

Tot *Hamburg* ontstond 's nachts tusschen den 31 *Maart* en den 1 *April* Brand in 't huis van een Drogist, waar door hetzelve in de Assche gelegd wierd.

Den 28 *Maart* stierf tot *Bunnik* een uur van Utreght gelegen, in den Ouderdom van 101 Jaren 2 Maanden en 28 dagen *Cornelia Overdam*, Weduwe *Cornelis de Roy*, zynde geboren te *Schalkwyk*, op den 1 *January* 1656, zy werd op den 10 *April* door haar Zuster gevolgd, genaamt *Geertruy Goosens van Overdam*, zynde een Geestelyke Dochter te *Cuilenburg* en 104 Jaren oud, dezelve is tot op 't einde van haar leven genoegzaam by haar verstand geweest; aanmerkelyk is 't, dat haar Broeder 90 en deszelfs huisvrouw omtrent 100 Jaren bereikt hebben.

Het beroepen van D. *J. van Schelle*, Predikant tot Edam, op den 29 *Maart* door den Eerwaarden Kerkenraad van Amsterdam geschied, is door den Wel E. Gr.

Gr. Achtb. Magistraat dier Stad, gunstig geäpprobeerd.

Den 30 *dito* stierf tot Delft in den Ouderdom van ruim 86 Jaren den Wel Ed. Geb. Heer Mr. *Nicolaas Fredrik Bogaart*, Heer van *Alblasserdam*; in zyn Wel Ed. Leven Raad en Oud-Burgem. dier Stad.

Den 2 *April* had men tot *Parys* een zwaare Orkaan de welke zeer veel Schade aan de Gebouwen en Boomen veroorzaakte, maar aan geen menschen 't leven gekost heeft. Te *Havre de Grace* wierd een gedeelte van 't dak der Schouwburg, waarin men bezig was het Treurspel van *Simson* te vertonen, door dienzelve Orkaan afgeworpen, en 't ander gedeelte stortte in, en was oorzaak dat de Lichten, dit Gebouw aanstaaken, en binnen weinig tyd in volle Vlam stelden, waar door dan 11 Perzonen 't ongeluk hadden 't leven te verlieze en omtrent 30 zwaar gekwetst werden.

De Overluiden van de *Looy-Kamer* der Stad *Haerlem* hebben bekend gemaakt, dat zy na gedaan allernauwkeurigst onderzoek bevonden hebben, dat geen van de ingeleverde proeven van *Rood Garen* en *Kattoen*, tegen het *Arabisch* of *Oostindisch* op verre na geen proef konnen houden; dat zy tot den eersten *May* 1758 nieuwe proeven zullen ontfangen, en dat de premie van *een Honderd Ducaten* in stand blyft, voor die welke voldoende zal bevonden worden.

Byna ongelooflyke Gebeurtenissen konnen 'er Verhaald worden en ook geschieden, een diergelyke is 'er 8 Uuren van *Bergen in Henegouwen* deezer dagen voorgevallen: een Boere Deern uit haar Vaders huis gaande, wierd door een groote Wolf besprongen en aangevallen, waar tegen zy zig, met een van haar houte klompen van de Voeten, verdeedigde, en dat Schrikdier zyn tanden in haar Regterhand gezet hebbende, vatte zy 't zelve by de Tong, en dus daar mede worstelende, geraakte ze beide onder de voet, en wel zo dat de Wolf onder, en de Meid boven kwam te leggen, tot dat 'er een Boer kwam met een Hooy-Vork gewapend, die dit Gedrogt genoegzaam in haar Armen, dood stak. Dit voorval schynt op de ley geschreeven te moeten worden, vermits het bewaarheid is dat dit soort van Dieren (uitgezonderd wanneer 't Aardryk met dikke Sneeuw bedekt en zy door woedende honger geperst worden) de Mensch doorgaans vermyden en ontwyken zal.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 23ste *Maart* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 23 Maart.

Aarnout Fortgens.

Petronella Bosman, Weduwe van Lodewyk van Wyngaarden.

Maria Blesen, *Begyntje.*

Donderdag, den 24 dito.

Jurriaan Plumper, *Wynkooper.*

Jacobus Decker, *Zeylemaker.*

Willem Dankquart, *Schipper in dienst van de Ed. Heeren Bewintbebberen der Oost-Ind. Compagnie.*

Maria Baptist, Weduwe van Jacobus Gesner.

Heyltje van Walbeek, Weduwe van Willem van Dyck.

Anna Geertruy Lammen, Huysvrouw van Johannes Kruydel.

Vrydag, den 25 dito.

Hermanus Blaeupot.

Aartwyn Straatman.

Saturdag, den 26 dito.

Johannes Christoph. Ludeman, M. D.

Jan Wansing, *Viskooper.*

Elisabeth Elin, Weduwe van Wylen Michiel Jolitemps.

Johanna Hermelink, Weduwe van Jan Deetmarink.

Margaretha Klyn, *Geestelyke Dogter*
Maria Renses, *Bejaarde Dogter.*
Johanna van der Linden, Huysvrouw van Dirk Cras.

Zondag, den 27 dito.

Adriana van Roosmalen, Oudste Dogter van Antony van Roosmalen.
Katrina Zoutman, Huys- en Kraamvrouw van Casper Schutte, *Warmeester.*
Josyntje Pieters, Huysvrouw van Johannes Weyerik.
Pierre Galles.
Louwies Driedio, *Bejaarde Jongman.*
Albert van Dyk.
Willemyntje Jans, Weduwe van Thomas Nessing.
Treyntje Geurse, Weduwe van Jan Cramer.

Maandag, den 28 dito.

Maria Valkenryk, Huisvrouw van Gerrit Tinnemans.
Gerrit Mulder.

Dingsdag, den 29 dito.

Geertruy Blom, Weduwe van Ernst van Ulse, *geweeze Schipper op het Haerlemmer binne Veer.*
Agatha Reessen, Weduwe van Gerrit Nieuwhuys.
Elisabeth Margreta Boom, Weduwe van Gosewyn Glinthorst.
Hendrik Vermeulen.
Jan Woel.
Hendrik Fonteyn, *Broodbakker*
Jan de Kramer, *Scheepstimmerman.*
Jan van Leeuwen *de Jonge*, tweede Zoon van Jan van Leeuwen.
David Visser.

Woensdag, den 30 dito.

Jan van Dorssen.
Anna Margareta Brantz, Huisvrouw van Frans Dankers.
Tryntje Bollard, Huisvrouw van Jan Brinkrink.
Machtilda van Beest, *Begyntje.*
Jan van Ek, *Overman van 't Turfdragers Gild.*
Johanna Maria Staf, Laatst Weduwe van Aldert van Leyen.
Cornelia Franken, Huysvrouw van Dirk Rexwinkel.

Donderdag, den 31 dito.

Andries Storm, *Kooperslager.*
Christiaan Schroder, *Spiegelkooper.*
Andrina Luursen, Weduwe Hendrik Pruys.
Margareta Smit, Weduwe van Vincent van Dulken.
Margaretha van Zetten, Huysvrouw van Nicolaas van Dyk.
Elisabeth Bogas, *Bejaarde Dogter* van Wylen Gregori Bogas.
Antonia Maghielse, Huys- en Kraamvrouw van Jacobus Damiyens.

Vrydag, den eersten April.

Fredrik van Ree.
Lourens Vermey.
Andries Schaas.

Saturdag, den 2 dito.

Jacoba Voskuyl, Huisvrouw van Bernardus Beyerinck, *Apothecar.*
Grietje Rot, Huisvr. van Pieter Noom.
Anna Cuyk van Mierop, Dogter van Jan Constantyn Cuyk van Mierop.
Maria Loeventros.
Mattheys Huysen.

Zondag, den 3 dito.

Hendrina van Ouweren, Huysvrouw van Dirk Geel.
Eliesabeth Persieval, Huysvrouw van Gerret Bouland.
Marretje Schryver, Oudste Dogter van Wylen Coenraad Schryver.

Maandag, den 4 dito.

Steyntje Mooy, Huisvrouw van Wouter Ros.
Gerritje Jans, Huisvrouw van Hendrik Brummelman.
Pieter Pilderiet, Jongste Zoon van Jurriaan Pilderiet.

Dings-

Dingsdag, den 5 dito.
Johannes Levering, *Timmerman.*
Alida van Beest, *Begyntje.*
Johannes David Leeter.
Woensdag, den 6 dito.
Judith van Borculo, *Begyntje.*
Donderdag, den 7 dito.
Daniel Varlet.
Anna Bruynsteen, Weduwe Jacobus Pestalozzi.
Jacob Cloeck.
Anna Groey, Weduwe van Heere Nieuwenhoven.
Vrydag, den 8 dito.
Arent ter Plegt.
Andries van Koppenaal.
Susanna Catrina de la Fontaine.
Saturdag, den 9 dito.
Sara Boelensz., Weduwe Cornelis Strantwyk.
Bartha Tabbers.
Aaltje Leydekker, Weduwe van Jan Hombers.
Magdalena van der Velde, Weduwe van Willem Hendrik Meyer.
Zondag, den 10 dito.
JohannaHuygenkam, Wed. JacobBeets
Juriaan Betz.
Maandag, den 11 dito.
Jan Hendrik Cappe, Oudste Zoon van Frans Hendrik Cappe.
Tileman Mulder.
Catharina Boekhout, Weduwe van Joachem Bormeester.
Dingsdag, den 12 dito.
Ernst Reuver.
Christina Pauw, Huisvrouw van Jan Matthias Cok.
Anna van Noort, Huisvrouw van Adriaan Noobel.
Helena Tasses.
Maria Heyinck.
Woensdag, den 13 dito.
Susanna Kaan, Weduwe van Roelof Jan Termeer.
Zwaantje Overberg, Huisvrouw van Hendrik van Hees.
Aldegonda Wellekens.
Machteltje Schoute, *Bejaarde Dogter.*
Neeltje van der Sleesen, Huisvrouw van Willem Hendrik Bedding.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 4 *April* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Angeliersgragt (*Bruno Tideman, Isaac Bruyn en Bartholomeus Meerkamp*, Een Huis met zyn Pakhuis en Erve op de), Noordzy, by de Baangragt, in de Kuyperspoort. *f* 550, in slag *f* 100 verkogt.
Blomgragt (*Barend van Belkom*, Een Huis en Erve, op de), Noordzy, agter 't hoekhuis van de tweede Dwarstraat *f* 2100, in slag *f* 18 verk.
Diemer (*Bruno Tideman, Isaac Bruyn en Bartholomeus Meerkamp*, Een Thuin en Huisinge, in de) of WatergraafsMeer, genaamt *Myn genoegen*, aan de Zuydwestzyde, van de Schagerlaan. *f* 2000, in slag *f* 50 verk.
Elandsgragt (*Jan Cloppenburg en Joachim Ottens de Jonge*, Een Huis Achterhuis en Erve, in een Koop op de), Noordzy, op de hoek en in de drie Lelyen Gang. *f* 1550, in slag *f* 70 verkogt.
Elandsstraat (*Bruno Tideman, Isaac Bruyn en Bartholomeus Meerkamp*, Een Huis en Erve, in de), in de Bossegang. *f* 190 verkogt.

Elandsstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de) naast het laatstemelde. *f* 210 verkogt.

Fransepadt (*Reynier Pieterse Schonegevel*, Een Huis en Erve op het), tussen de Brouwersgragt, en eerste Dwarsstraat. *f* 300, in slag *f* 80.

Kattenburg (*Pieter Brouwer en Wiggert van Eelen*, Twee Huizen en Erven, onder een Dak, en nog een Achterhuis, in een Koop, op), in de Grootestraat, by de Jagthaven. *f* 1225 verkogt.

Prinsegragt (*Jan Cloppenburg en Joachim Ottens de Jonge*, Een Huis en Erve, op de), by de Brouwery de Star in de Prinsenhofs Gang. *f* 500 in slag *f* 50 verkogt.

Uylenburg (*Pieter Bucberus Bunel*, Een Huis en Erve, op), in de Agterstraat, schuin over de Rosenobel. *f* 2225, in slag *f* 18 verkogt.

Wagestraat (*Reynier Pieterse Schonegevel*, Een Huis en Erve in de), op de hoek van de Slepersgang. *f* 200, in slag *f* 3 verkogt.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild den 18 *April* 1757.

Angelierstraat (*Anthony Menssendyk*, *Dirk Elen en Pieter Suyderhof*, Een Huis en Erve, in de), Zuidzy, by de Baangragt. *f* 2200, in slag *f* 2800.

Bantemerstraat (*Cornelis van Arrewyne*, *Anthony Menssendyk*, *David Brunings en Hilbrand Moens*, Een Huis en Erve, in de Buyte), Zuidzy. *f* 5075, in slag *f* 175 verkogt.

Bataviertraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de), Noordzy. *f* 2000, in slag *f* 6 verkogt.

Batavierstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de), Zuydzy, tusschen de twee Dwarsstraaten. *f* 1175, in slag *f* 50 verkogt.

Bataviers Agterstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de), over de Brouwery. *f* 700, verkogt.

Eylands Kerk (*Adam Beth*, Een Grafsteede, in de) in 't Oostervak, No 76. *f* 45, in slag *f* 3 verkogt.

Konynestraat (*Anthony Menssendyk*, *Dirk Elen en Pieter Suyderhof*, Een Huis en vier Agterhuizen en Erven, in een Koop, in de), Oostzy. *f* 1300, in slag *f* 100 opgehouden.

Oude Waal (*Cornelis van Arrewyne*, *Anthony Menssendyk*, *David Brunings en Hillebrand Moens*, Een Huis en Erve, op de) *f* 3200, in slag *f* 500 verkogt.

Olofs Poort (*Adam Beth*, Een Huis en Erve, in de St.). *f* 2050, in slag *f* 900 verkogt.

Prinsegragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), over de Wester Kerk. *f* 3825, in slag *f* 80 verkogt.

Utrechtse (*Cornelis van Arrewyne*, *Anthony Menssendyk*, *David Brunings en Hilbrand Moens*, Een Huis en Erve, in de) Dwarsstraat, bewesten de Utrechtsestraat, naast de Smeltery. *f* 900, in slag *f* 20 verk.

Velsen (*Cornelis van Arrewyne en François Dreier*, Een Buiten-Plaats, genaam. Velser Duyn, en annexe Huisinge, Landeryen, Duynen &c. in de Banne van). *f* 1400, in slag *f* 200 opgehouden.

Hof-

Hofstede en Land genaamt *Vrederust* (*H. V. Veen Maakelaar*, heeft op Zaturdag den 16 *April* 1757, in Bergevaarders Kamer, buiten de Utrechtsche Poort t'Amsterdam, geveild de) geleegen op de Amsterveense Weg, tussen het kleine Loopveld en den Overtoomseweg, over de Drukkery het *Groenewoud*, *f* 1175 verkogt.

Meerwyk (*Alle Allens Maakelaar* t'Amsterdam, heeft in de Stede Beverwyk op Vrydag en Zaturdag den 15 en 16 *April* 1757, geveild No. 1., Een wel geleegen Buiteplaats genaamt), geleegen in 't best van de Steede Beverwyk aan de Breestraat. *f* 1750, in slag *f* 1400 opgehouden

Het Land daar by geleegen apart geveild. *f* 1200, in slag *f* 800 opgeh.

Raap (Dezelve, No. 2. Een Buitenplaats genaamd de), gelegen by de Kerk. *f* 2100, in slag *f* 800 opgehouden.

Drie sprong (Dezelve, No. 3. Een Buitenplaats genaamd de) geleegen op de agter weg. *f* 1300, in slag *f* 1500 opgehouden.

Hof van Holland (Dezelve No. 4. Een Herberg genaamd het), geleegen op de Breestraat. *f* 825 verkogt.

Thuin (Dezelve, Een Huis met een groote), gelegen op de Breestraat, tegen over de plaats *Meerwyk*. *f* 830 verkogt.

Thuin (*W. Ebbenhorst* en *P. B. Bunel*, Maakelaars te Amsterdam, Een hegt sterk Huis, en Agterhuis en), te Buiksloot, *f* 775, verkogt.

Myn Heeren van de Geregte der Stad Amsterdam, hebben op Saturdag den 23 April, by *Executie* verkogt.

Amstelstraat (Een Huis en Erve, in de), Noordzyde, naast het hoekhuis van de Blaauw Brug, *f* 5950, in slag *f* 1100, verkogt.

Droogbak (Twee Agterhuizen en hunne Erven, staande en gelegen op 't), regt agter het Erf No. 1 en 2. van 't Vergulde Disseltje, *f* 425, in slag, *f* 60, verkogt.

Lely Dwarsstraat (De Helft in een Huis, Achterhuis en Erve, te zamen in een Koop, in de Laatste), anders genaamt de Roode Lelystraat, Westzy, tusschen de Lelystraat en Egelantiersgragt, naast en bezuiden het Schepje, *f* 300, verkogt.

Leprosen Burgwal (Een Huis en Erve, op de), het vierde Huis van 't Oude Muyder Veer, *f* 3000, in slag *f* 800, verkogt.

Leprosen Burgwal, (De Helft in een Huis en Erve, op de hoek van de), daar *Josua* in de Gevel staat, *f* 1030, in slag *f* 40, verkogt.

Lynbaansgragt (Twee Huizen, met een Houte Loots en derzelver Erven, nevens nog een Pakhuis met deszelfs Eest, verdere getimmerte en Erven, te zamen in een koop, staande en gelegen op de), by de Zaagmolens Poort, naast en bezuiden de Stads Klok en Geschut Gietery, *f* 3825, in slag *f* 175, verkogt.

Weesper Poort (Een Opstal van een Blekery, met het Spoelhuis en een Styger; mitsgaders twee Kopere Ketels met haar Fornuysen, te zamen in een Koop, buiten de), op het Over-Amstel of Oetgens Pad, *f* 600, verkogt.

Dee-

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Maandag den 25 *April* 1757.

Blomstraat (*Salomon Voltelen*, *Christiaan Menssendyk* en *François Römer Danielsz.*, Een Huis en Erve, in de), Zuydzy, *f* 1300, in slag *f* 100 verk.
Cingel (*Jan de Raad* en *Salomon Voltelen*, Een Huis en Erve, op de), benoorden de Lutherse Nieuwe Kerk, *f* 2500, verkogt.
Heeregragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), tusschen de Lely en Bergstraaten, *f* 8000, verkogt.
Heeregragt (Dezelve, Een Huis en Erve, geappropriëert tot een Stal, op de) bezuyden het bovenstaande, *f* 8000, in slag *f* 300, verkogt.
Haarlemmerdyk (*Arnoldus van Sprang*, Een Huis en Erve, op de), tusschen dito Sluys en Buiten Vissersstraat, *f* 7600, in slag *f* 400, verk.
Leidse Dwarsstraat (*Salomon Voltelen*, *Christiaan Menssendyk* en *François Römer Danielsz*, Een Huis en Erve, in de Lange), agter 't Aalmoesniers Huis, *f* 1425, in slag *f* 60, verkogt.
Hofsteede (*Barend van Nieuwland*, *Cornelis van Arrewyne*, *Jacob Posthumus*, *Cornelis van Vreede*, *Joan de Stoppelaar Danielsz.*, *Paulus Syzyn* en *Johannes Lafrens*, Een) met deszelfs Heeren Huizinge, Tuinmans Wooningen, Stallinge &c. genaamt *Ouderhoek*, aan de Rivier de Vegt, Boerewooninge, Berg en Schuur, mitsgaders nog een apart Woonhuys, twee Bogaarden, met omtrent 32 Morgen Land, mede gen. *Ouderhoek*, over 't voorgem., *f* 35200, in slag *f* 3000, verkogt.
Keizersgragt (*Johannes Rietveld*, Een Huis en Erve, op de), Zuidzy, tussen de Utrechtsestraat en Binnen Amstel, *f* 13500, in slag *f* 500, opgeh.
Lands (*Pieter de Hoen* en *Jan Slebes*, Een Bruikweer), met zyn Huizinge, Stallinge &c. in de Stads Polder, agter 't Pesthuis, *f* 8000, in slag *f* 500, opgehouden.
Lynbaan (*Mattheus Eyssingh Gerrit Eyssingh*, Een), genaamt de groote Zeevaart, benoorden de Haarlemmer Poort, langs de Stad Wal, *f* 10200, in slag *f* 4000, opgehouden.
Thuin (*Abraham Follé* en *Arnoldus Ubink*, Een) met deszelfs Huizinge, en een Huisje daar naast en verdere Opstal, op Stads Grond, in de Nieuwe Plantagie, aan de Middel Weg, *f* 4000, in slag *f* 800, verk.
Thuin (*Salomon Voltelen*, Een) en Huizinge, in de Diemer of Watergraafs Meer, in Paauwen Laan, *f* 500, in slag *f* 100, verkogt.
Thuin (*François Dryer*, *Joseph Rocamora*, *Joseph Cohen de Lara* en *Israël Foa*, Een) en Huizinge, in de Nieuwe Plantagie, aan de Middel-Weg, cirka aan het End, *f* 3600, in slag *f* 80, verkogt.
Thee-Thuintje (Dezelve, Een Huis met een Thuin daar agter, geappropriëert tot een), *f* 2600, in slag *f* 400, verkogt.
Vleeshal (*Cornelis Pullen*, *Pieter de Hoen* en *Johannes ten Broek*, Een Huis en Erve, bezuiden de Groote), daar de Roode Haan uithangt, *f* 4050, in slag *f* 300, verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

Voor de Maand MAY 1757. *Eerste Stuk.*

EUROPA. TURKYEN.

Constantinopolen. Doorgaans ſtrekken alle poogingen der nieuwe Eerſte Staatsdienaars tot verwerving der gunſt van hunne Vorſten, en het verkrygen der genegendheid van de Onderdaanen, *Rachib Pacha*, eertyds Gouverneur van *Aleppo* en thans onzen Groot-Vizier, is 't hier in zeer wel gelukt, vermids hy 't een en ander in den hoogſten graad, door zyn gedrag en vriendelykheid gewonnen heeft. Den Grooten Heer heeft de *Kamaïcan*, Gouverneur deezer Stad, met het Gouvernement van *Aleppo*, leedig door de bevordering van gemelde Groot-Vizier; en de Zoon van den Overledenen *Gregorio Zika*, met dat van het Vorſtendom *Moldavien* begunſtigd.

SPANJE. *Madrid.* Dit Hof den uitvoer van Granen uit dit Ryk verboden en teffens bevel gegeven hebbende tot het uitruſten van 12 Oorlog-Schepen van den eerſten rang: zo is men in 't vermoeden dat deszelfs vreedzame grondregelen eenigermaten verzet zyn. Eenige onluſten met de Republick van Genua ontſtaan zynde, heeft Zyn Majeſteit den invoer der Manufakturen en Koopwaren van dit Gemeenebeſt, in zyn Staten verboden, onder toeſtemming nogtans dat de reeds uit de Genueeſche Havens afgezondene, of in die van dit Ryk aangekomene, zullen mogen ingebragt en verkogt worden; indien dit verbod ſtand houd, zal 't den Koophandel dier Republiek tot merkelyk nadeel ſtrekken.

PORTUGAL. *Liſſabon.* Het ſchynd dat de reeds zo lang duurende rampen deezer ongelukkige Stad, nog geen einde genomen hebben, aangezien deezer dagen een der hoogtens, waar uit deeze Stad

bestaat zig geopend en veele zwaare dampen, verzeld van vlammen, uitgeworpen heeft. daar by verhief zig als doen de Zee zo hoog dat het grootste gedeelte daar van overstroomd en op zommige Plaatzen 4 tot 5 voeten hoog onder water gezet wierd; deeze Opening heeft zig wel wederom gesloten en de Zee is wederom te rug gekeerd, maar de verbaasdheid en vreeze der Inwoonders is nogtans niet verdweenen, en men is met reden bedugt, dat de overblyfzelen van deeze rampspoedige Stad, t'eeniger dagen eenig nieuw en gantsch onherstelbaar Ongeluk zal overkomen; waarom men dan met te minder haast tot deszelfs opbouw en herstel zal konnen besluiten. Te *Portà Port* of *Oporto* is de oproer gestild en een ieder handeld 'er thans met de wynen, die daar toe aanleiding gegeven hebben, na zyn welgevallen.

ITALIEN. *Rome.* De *Inquisitio* altoos zeer oplettend ten aanzien van alles wat tot ontstichting van 't gemeen, en tot lastering of bespotting der Heiligen, gedrukt en in 't licht gegeven werd, heeft verboden te leezen, en gelast tot *Avignon*, alwaar het herdrukt is, door Beuls handen te verbranden, zeeker Fransch Digtstuk, genaamt: *La Pucelle d'Orleans*, *Poëme Heroicomique*, dat is; *De Maagd van Orleans*, *boertig Heldendigt*, toegeschreven aan den vermaarden *Arouët de Voltaire*, die Vorst der Fransche Digters bezit zeekere vrye denkbeelden omtrent de Godsdienst, die hy meer dan eenmaal in verscheiden zyner werken heeft doen doorstralen, en die hem dan ook telkens den haat der Geestelykheid in 't Algemeen op den hals gehaald hebben, dewelke, was 't in haar vermogen, veel licht den schryver gaarne, even als zyne werken, zouden willen handelen, dog de geleerdheid en de verdiensten waar van dien Heer geenzints misgedeeld is, vinden overal hunne beschermers, jammer is dat hy zyn goede hoedanigheden door te veel eigenliefde bezwalkt.

Het Gemenebest van *Venetiën* zeer geneegen om de verschillen te vereffenen tusschen 't zelve en den Pausselyken Stoel ontstaan, wegens een *Decreet* door dat Gemenebest openbaar gemaakt, heeft aan Zyn *Heiligheid* geschreven en verzocht om een buitengewoon Afgezant te mogen zenden, om over de zweevende verwyderingen te handelen, maar vermits daar by niets van de vernietiging van gemelde *Decreet* gezegd word, heeft de Paus, als dit voorstel niet na zyn smaak vindende, rond uit verklaard, geen diergelyk Afgezant van dat Gemenebest te zullen toelaaten. Zyn *Heiligheid* op nieuw door zyn oude Kwaal aangevallen zynde, heeft men thans weinig hoop

van herstel, en volgens het gevoelen der Geneesheeren, is deszelfs staat zeer slegt, en zyn levensdraad eerlang in gevaar van afgesneeden te worden.

Genua. Het Hof van *Spanje* heeft aan dit Gemeenebest den doortogt laaten verzoeken voor een Lichaam Krygsvolkeren dat te *Barcelona* ingescheept is, om in een der Havens van *Genua* ontscheept te worden, en verder na 't Hertogdom *Parma* en naar 't Koningryk *Sicilie* te trekken, en of schoon de verzoeken der Machtige Vorsten doorgaans beveelen voor geringe Staten zyn, zo heeft dog dit Gemeenebest dezelve niet als zodanig aangemerkt, maar dit verzoek afgeslagen, waar van men egter ligtelyk berouw zou konnen hebben, vermits zyn Katholyke Majesteit daarop den invoer van alle Genueesche Manufaktuuren in zyn Ryk verboden heeft.

VRANKRYK. *Parys*. De Koning heeft de twee Advocaten (*Rapporteurs*) in het Rechtsgeding van den gestraften *Damiens*, ieder met 6000, de beide Commissarissen ieder met 3000, en de eerste Griffier met 2000 Livres Jaargeld beschonken. Zyn Majesteit, als van natuur genegen de onschuld te onderschraagen, heeft aan de Vader van den voorsz. Booswicht 600, aan de Moeder 300, en aan zyn Vrouw 300 Livres jaarlyks toegelegd. Dit Hof heeft een aanzoek schryven aan de Keurvorst van *Ments* doen overgeeven, 't welk van de volgende inhoud is:

MYN NEEF,

DE Oorlog, die in Duitsland ontstooken is, en niet alleen met veragting van alle Wetten en Constitutien van het Duitse Ryk, maar ook tot groot nadeel van veele aanzienlyke Stenden van het zelve word voortgezet, heeft deze verdrukte of aangerande Stenden en verscheide andere, dewelke in het welzyn van het Duitse Vaderland opregtelyk belang nemen, verpligt, om Myn Guarantie en Bystand te eischen, zoo uit kragte van den *Westphaalsen* Vrede als ten opzigte van de *defensive* Verbonden, die Ik met andere Prinsen van het Ryk heb aangegaan.

Vermits Ik niets meer ter harte neem, als de uitvoering der Tractaten, door dewelke Ik verpligt word ter Verdeediging van Myne Geallieerden en ter Handhaaving van de *Westphaalse* Tractaaten, van dewelke Ik Guarandeur ben, en die de grondslag geweest zyn van alle de Tractaaten, die Ik met verscheide Duitse Mogentheeden heb geslooten; en nadien Ik ten uitersten en opregtelyk verlangend ben, om volgens de wensch van het Duitse Ryk tot de spoedige Herstelling van de publike Rust mede te werken, heb Ik vast beslooten de grootste poogingen daar toe in 't werk te stellen.

In gevolge dit Besluit zal Ik een talryke Armee na Duitschland zenden. De Keizer en de Keizerin Koningin van Hongaryen en Boheemen, zullen aan U reeds de Requisitoriaalen gezonden hebben, om aan myne Troepen den vryen en vriendelyken Doortogt door Uwe Staaten te vergunnen. En Ik verzoek U in de qualiteit als Bisschop

van Worms en als Directeur van de Opper-Rhynſe Kreits om dezelve Doortogt, mits dezen in 't byzonder.

En nadien myn oogmerk is, dat myne Troepen U geenerhande ſchade zullen veroorzaaken, heb Ik de nodige beveelen doen afvaardigen, dat dezelve de naauwkeurigſte Krygs-Tugt in agt neemen en alles, wat zy nodig hebben, ſtiptelyk betaalen zullen: Ook heb Ik Commiſſariſſen afgezonden om vooraf alle de nodige ſchikkingen te beraamen.

Deze Voorzorgen, de wettige Beweeg-Oorzaak, die myne Maatregelen beſtierd, en eindelyk Uwe Iever voor het welzyn van het Duitſche Vaderland, verzeekeren My, dat Gy wel alles 't geen van U afhangd zult willen bybrengen om aan Myne Troepen den vryen en vriendelyken Doortogt en alles, wat tot hun dienſt zal kunnen betrekking hebben, gemakkelyk te maaken. Voor 't overige verzeeker Ik U niet alleen van de Erkentenis die Ik daar omtrent zal hebben, maar ook van de gevoelens van agting en genegenheid, die Ik voor U heb; en ſmeek Godt, dat Hy U Myn Neef, in zyne heilige en waarde Hoede houden wille.

De onluſten tuſſchen het Hof en de verſcheide Parlementen van dit Ryk gaan nog immer hun gang, de Leden derzelven doen vertoogen en weigeren geſtadig de beſluiten van 't eerſtgenoemde te regiſtreeren en goed te keuren, 't welk dierhalven gelegendheid geeft tot verzegelde Brieven en Ballingſchappen, agt Leden van het Parlement van *Beſançon* hebben 'er de uitwerking van gevoeld, en indien de overige by hun beſluit volharden, van over niets te willen raadplegen voor en aleer deeze agt Perſoonen wederom in vryheid zullen geſteld zyn, konnen ze veel ligt het zelve Lot ondergaan.

Of ſchoon de Schryvers en Drukkers van dit Koningryk op verre na zo veel vryheid niet hebben dan zy wel in andere Koningryken en Staten genieten, zo is nogtans de zugt tot vervaardigen en uitgeven van zommige geſchriften, zo groot by deezen Landaart dat men dezelven zonder vergunning en in 't geheim heeft weten ter drukperſſe te brengen en openbaar te maken, en vermits daar door de gemoederen aan 't giſten gebragt, of andere nadeelige gevolgen veroorzaakt wierden; zo heeft de Koning de volgende zeer nadrukkelyke Verklaaring doen afkondigen, vervattende:

I. Dat alle die, welke overtuigd zullen worden, dat zy Geſchriften opgeſteld hebben of doen opſtellen en drukken, ſtrekkende om de Religie aan te randen, de Gemoederen aan te hitſen, des Konings Gezag te krenken, de Order en Ruſt van zyne Majeſteits Staaten te ſtooren, met de Dood zullen worden geſtraft.

II. Dat de Drukkers, Boekverkoopers, Omloopers, enz. die de gemelde Schriften gedrukt en onder het Publik verſpreid hebben, de zelfde Straf zullen ondergaan.

III. Dat die welke andere Geſchriften maaken, drukken en verſpreiden, zonder dien aangaande de Formaliteiten der Ordonnantien waargenomen te hebben, voor altoos of voor een zekeren tyd op de Galeyen gebannen zullen worden.

IV.

IV. Dat de Ordonnantien, van zyne Majesteit en deszelfs Voorzaaten ten opzigte van de *Drukkery* en den *Boek-Handel* naauwkeurig ter uitvoer gebragt moeten worden, en gevolglyk aan alle Geestelyke gemeenschappen en Huizen verbooden word, om heimelyke *Drukkeryen* te hebben.

V. Dat de Eigenaars of voornaamste Huurders van Huizen, daar diergelyke Drukkeryen ontdekt mogen worden, tot een Boete van zes duizend en by de tweede Overtreeding tot een Boete van twaalf duizend Livres zullen verweezen worden.

VI. Dat de Geestelyke Gemeenschappen en Huizen daar geheime *Drukkeryen* gevonden worden, alle hunne Regten en Privilegien verliezen zullen enz.

De Bisschop van *Soissons* een Mandement gegeven hebbende wegens de mislukte aanslag op 's Konings leven, meend men daar uit te konnen vermoeden, dat dit snood bestaan door de een of ander geestelyk Perzoon berokkend zy, alle de Kerkelyken, en de *Nuntius* van de Paus zelfs, zyn daar door in 't harnas gejaagd, en deeze laatste heeft dieswegens vertoogen by 't Hof gedaan; ondertusschen heeft zyn Majesteit het zelve met veel vergenoegen geleezen.

By een Koninglyke *Ordonnantie* werd een belasting gelegd van 100 Livres op ieder 100 ponden bruto gewigt van alle het Porcelyn dat men van buiten invoeren zal, uitgezonderd wat door onze Oost-Indische Compagnie herwaards gevoerd word; 't welk op de oude inkomende Rechten bepaald blyft.

Veel nieuwstyding verkoopers deezer Stad willen doen geloven dat het ontstooken Oorlogsvuur zig nog verder uitbreiden zal, en zelfs dat zyn Majesteit den Oorlog, als deel neemende Party in de thans zwevende verschillen, aan den Koning van Pruissen zal verklaren, dit is de zaken tot het uiterste uitgerekt, ondertusschen zyn 'er nog andere Staatkundigen, die beweeren dat alles wat Zyn *Allerchristelykste Majesteit* tot dus verre voor 't Huis van Oostenryk verrigt heeft, met haare toestemming is, hoe deeze laatsten hunnen gissingen staven, of met het voorgevallene overeen konnen brengen, is voor ons te duister om te verklaren, wy zullen wel mogen zeggen dat de een en ander zig vreezelyk in hunne stellingen zouden konnen bedriegen.

GROOT-BRITTANNIEN. Het Staatsbewind ten allen tyden veele wisselvalligheden onderworpen zynde, ziet men 'er hier thans wederom een voorbeeld van, door dien Zyn Majesteit den Heer *Pitt* ontslagen heeft van het Secretarisschap van Staat, den Heer *Legge* van 't Cancelierschap van de Exchequer, en dat verscheide Amptenaaren afstand van hunne Bedieningen gedaan hebben, men zegt dat

het Hof verſcheidene redenen van misnoegen tegen de beide eerſtgenoemde Heere heeft, ondertuſſchen dat dezelve na den zin van 't volk ſchynen gehandeld te hebben, vermids de Lord Major op 't verzoek van eenige Burgers deezer Stad, een zamenkomſt der geheele Burgery beſtemd heeft, om te overweegen hoe men zyne dankbaarheid beſt zal betuigen, voor hunnen yver gedurende hun bewind aangewend, om 't welzyn van hun Vaderland te bevorderen, en daar in beſlooten zynde om hen in 't Burgerrecht in te lyven, heeft men hen het zelve in een Goude doos overhandigd, welk voorbeeld door de Stad *Briſtol* gevolgd is geworden, en door andere Steden ſtaat te geſchieden. Deeze Heeren konnen zig dierhalven trooſten met te zeggen: *one cannot pleaſe every one*, men kan 't allen niet na de zin maaken. Alvoorens deeze voornoemde Heeren het Burgerrecht kon opgedragen worden, zo was het, volgens oud gebruik, nodig, dat dezelve in eenig Gild aandeel hadden, zy zyn dierhalven in dat der kruideniers ingeſchreven, en in de gemelde Goude doozen zyn hen Copyen der beſluiten van den breeden Raad aan hen behandigd behelzende:

Dat het Burgerrecht aan beide die Heeren zoude gepreſenterd worden, tot Betuiging van de Dank erkentenis der Londenſe Burgery, wegens hun getrouw en buiten alle Eygenbaat en particulier Belang gehouden Gedrag, gedurende hun hoog aanzienlyk doch kort Miniſterie; wegens den grondſlag, by hen gelegd tot voordeel der algemeene Huyshouding; wegens de vermindering van de Uytgeſtrektheid der Influentien van het Miniſterie, in het afſtellen van eene menigte onnutte en onnodige Bedieningen; wegens hunne edelmoedige Pogingen in 't ſtuiten van den Stroom der kuiperyen, en de byna uitgebluſchte Liefde voor de Deugd en het Vaderland door derzelver voorbeeld te doen herleven; wegens hunnen getoonden Yver, om een volmaakt en onzydig Onderzoek na de wezendlyke Oorzaaken van onze laatſt geleden Verliezen in America, en in de Middelandſe Zee, te doen ſtand grypen, en eindelyk wegens hunne waakzaame oplettendheid tot handhaving en onderſteuning van den Luiſter en onafhangkelykheid van Groot-Brittannien; van de Eer en het waare belang der Kroon en van de welverworvene Rechten en Vryheden der Onderdaanen, waardoor de liefde en toegenegenheid van een vry Volk tot zyne Majeſteit den Koning, en deszelfs Doorluchtigſte Familie, allerbeſt en allerkragtdadigſt kan verzekerd en onderhouden worden.

De Inwooners van *Nieuw Engeland*, welke zig in de voorgaande Oorlog, met zo veel dapperheid in 't beleg en vermeeſteren van *Kaap Breton* gedragen hebben, ſchynen wederom luſt te hebben een kans daar op te wagen, of 't hen ook wederom zal gelukken moet de tyd uitwyzen. Het neemen der Scheepen gaat over en weder zyn gang.

On-

Onze Oorlogscheepen en Kapers hebben 'er verscheiden op den Franschen bemagtigd, daarentegen hebben deeze, 19 van de onze uit *Carolina* komende Scheepen, vermeesterd en te *Bayonne* opgebragt.

BOHEMEN. *Praag.* By de naauwkeurige optelling die men hier gemaakt heeft, blykt dat H. Keizerl. en Koningl. Majesteit onze Souvereine 163620 man Troepen op de been heeft, om tegen den Koning van Pruissen in 't Veld te rukken, wanneer men daar by voegd de 80000 Russen en de Hulpbenden van den Allerkristelykste Koning, zo zal het Hof van Pruissen, ('is de Inbeelding,) het hart hebben dezelve te keer te gaan; vleijende het Hof van Saxen zig nog, om door dien weg verlost te worden door langheid van tyd. Met een *Expressen* alhier aangekomen, heeft men narigt gekreegen, dat de Prins van *Brunswyk Bevern*, onze posten te *Reichenberg* aangetast en zig daar van meester gemaakt had; dat onze Troepen de zelve hadden moeten verlaten, na dat ze den Vyand tot driemaal toe door hun Vuur hadden doen te rugwyken; dat wy ruim 1200 daarby verlooren hadden en dat de Generaals *Hohenfeld* en *Purpbrati*, mitsgaders nog eenige andere voorname Officiers gesneuveld waren, en dat vervolgens die Prins verder in dit Koningryk gerukt was, gelyk dit mede door nog drie andere Corpsen geschied zou zyn, als een onder den Koning zelfs, een onder de Veld-Marschalk Graaf van *Schwerin*, en een onder den Vorst van *Anhalt Dessau.*

Weenen. Zeer onverwagt heeft men hier door verscheide *Coeriers* de tyding bekomen dat de Pruissische Legers op vier verscheide plaatzen in 't Koningryk Bohemen gerukt zyn, als 40000 man onder de Koning van Pruissen uit Saxen, 36000 man onder den Veld-Marschalk Graaf van *Schwerin* uit *Silesien*, 20000 man onder de Hertog van *Brunswyk-Bevern* uit de *Lausnitz*; en 20000 man onder de Vorst *Mauritz van Anhalt-Dessau* uit het *Voigtland*; dat 'er by die gelegenheid verscheide bloedige schermutzelingen voorgevallen en daar by van wederzyden veel volk gebleven en verscheide onzer Generaals gesneuveld waren. Veele wilden hier dat zyn Pruissische Majesteit ten minsten met zyn Operatien had behooren te wagten, tot dat onze Troepen de Cantonneerings kwartieren verlaten hadden, maar dit schynd belaghelyk en zal geenzints met de Pruissische grondregels overeenmen, en wie wagt ook de gelegendheid van zyne Vyand af? Ondertusschen blykt dat de Koning van Pruissen voorneemens is om de krygskans ten zynen voordeele beslissend te maken, en dus de tyds-

om-

omstandigheden van oogenblik tot oogenblik dringender werdende, heeft dit Hof *Expressens* na de Russische en Fransche Legers doen afgaan, om de krygs-operatien van onze Armeën door machtige afwendingen te ondersteunen.

Dresden. Op bevel van Zyn Majesteit de Koning van Pruissen, is door de Generaal Majoor *van Rezow*, aan de Kreits van *Meissen*, aangekondigd, dat dezelve moet bezorgen, 400 Wagens met 4 Paarden, dat ieder Onderdaan voor twee weeken Voeragie, ten behoeven zyner Paarden moet mede brengen, en dat op de boete van 200 ducaten; dat deeze Wagens na de *Lausnitz* zullen gaan, dat men 'er vervolgens nog anderen eischen zal, die men niet met deeze moet vermengen; vervolgens zyn 'er nog 400 op twee verscheide tyden gevorderd. De *Leipziger* Kreits moet 'er 1600: de *Opper-Lausnitz* 400: de *Berg* Kreits 800: de *Voigtlander* 313: de *Neustadter* 200: en de Heerlykheid *Schönburg* 180 leveren. Boven en behalve deeze lastige leverantie komt nog een niet minder zwaren last, te weeten het bezorgen van 2487 Man Recruten tot goedmaking der desertie onder de Saxische Troepen, en 66842 Ryksdaalders tot vergoeding van de Uniformen en Wapenen, door de verloopers medegenoomen, moetende deeze penningen voor den 6 *May* betaald zyn. Alle de inwoonders deezer Stad zyn uit naam van zyn Pruissische Majesteit gewaarschouwd niets te doen, of zig met niets intelaten, dat tot nadeel van dien Vorst of zyn belangen zou kunnen strekken, middelerwyl dat hy zig met zyn Legers te Veld zal bevinden. Men kan zig hier niet genoeg verwonderen over de vaardigheid waarmede des Konings Legers zyn ontworpen voornemens ter uitvoer gebragt hebben, want die Vorst bevolen hebbende, om alle zyne Troepen van den 18 tot den 21 *April* in *Bohemen* te doen rukken, is zulks op den 18 door den Veld-Marschalk *Grave van Schwerin* in de Koningratzer Kreitz, door de Vorst *Maurits van Anhalt-Dessau* in den Leitmaritzer Kreitz, en door de Hertog van *Brunswyk-Bevern* in de Buntzeler Kreits geschied; dus zyn deeze 4 Corpsen op 't onverwagtste in *Bohemen* gevallen, en sluiten het Oostenryksche Leger om zo te spreeken en hun midden, zodanig nogtans dat zig dezelve binnen korten tyd kunnen vereenigen en met eenparigheid de Operatien verrichten. Vermits nu het groote Leger van zyn Pruissische Majesteit tot tusschen *Lowoschitz* en *Libochowitz* voortgerukt is, en dat de Generaal *Broune* met de Troepen der Keizerin Koningin by *Budin* gelegerd is, zo staat men eerlang eene der

boe-

bloedigste Veldslagen te zien leveren als 'er mogelyk nooit voorheen, ten minsten niet geduurende onze tyden geslagen is, de waarschynlykheid is daartoe zeer groot, aangezien de talrykheid der beiderzydsche Legers en den beproefden Heldenmoed der wederzydsche Krygsvolkeren: De Oostenrykers, hebben van ouds af dien roem verkregen, en inderdaad door veele Manhafte daden staande gehouden: der Pruissen dapperheid is van veel jonger datum, maar ook te gelyk door daaden zo heldenmoedig als roemrugtig nog versch in geheugen gestaafd, boven dien is de tegenwoordigheid van een Vorst, als onzen Grooten *Frederik* van zeer veel gewigt aan 't hoofd van een Leger, te wenschen is 't dat, indien 't tot zulk een ysselyk bloedvergieten mogt komen, de algeliefde Vrede daar van de spoedige opvolging moge worden.

Berlyn. Nademaal de Vyanden van zyn Majesteit hun best doen om de wereld in 't Denkbeeld te brengen, als of hy voorneemens was geweest eenen *Religie-Oorlog* in 't Ryk te ontsteeken, zo heeft Hoogst dezelve eene wederlegging aan zyn Ministers by de Rykshoven gezonden, waar in zyne Majesteit zig in deeze bewoordingen uitdrukt:

HEt is een zeer grove en onbeschaamde lastertaal, dat men voorgeeft, dat de Koning trachten zoude, eenen Religie-Oorlog te doen ontstaan, en denzelven dus in Duitschland algemeen te doen worden. Men roept alle de Ryksstenden hieromtrent tot getuigen. Heeft de Koning van hen eenigen bystand tegen de Keizerin geeischt? Hebben alle de voorslagen van zyn Majesteit geduurende de teegenwoordige onlusten niet gedient, om de gemene Stenden te vermaanen, zich Neutraal te houden, en om de zaken tot een vergelyk in het Ryk te brengen? Zyn Majesteit heeft by geleegenheid niets anders gedaan, dan aan de Protestantsche Stenden met de gegrondste reedenen te vertoonen, dat byaldien zy de oogmerken van 't Weener Hof teegen Pruissen bevorderden, zy alsdan den ondergang van de Protestantsche zaak in 't gemeen zouden verhaasten, enz.

Het Duitsche Ryk heeft geen aandeel in den teegenwoordigen Oorlog, dewyl 't Koningryk Boheme de Jurisdictie van 't zelve niet erkent, weshalven 't Oostenrykfche Huis ter oorzaake van die weigering de protectie van 't Ryk niet kan genieten. De Rechtsgeleerden van Boheme houden staande, dat de Koning van Boheme niet staat onder de jurisdictie van de Keizerlyke Kamer, nochte onderworpen is aan eenige Ryks-Wet, en dat hy 't Recht en de macht heeft, om als een Souverain in en onafhangklyk Vorst zynen nabuuren den Oorlog aan te doen. In 1708 heeft Boheme de protectie van 't Ryk zich voorbedongen, zonder zich aan hare jurisdictie t' onderwerpen, en zich voorbehoudende alle hare rechten, privilegien en vryheeden.

Het Oostenryksche Huis heeft zich ten opzichte van 't Aartshertogdom Oostenryk meede aan de jurisdictie van 't Ryk onttrokken, zich in deezen grondende op de genoegzaam verdachte privilegie van Keizer Frederik I., en 't zelve beweert ook uit krachte van de Conventie van 1548, een diergelyke vryheid te genieten, met betrekking tot den Kreits van Burgundie. Dat Huis wil wel door 't Ryk beschermt wor-

den, zo dikwils 't zich door eenen der Ryksftenden vermeent beleedigt te zyn, maar 't wil de Ryks-jurisdictie niet erkennen, wanneer 't eenen der Ryksftenden heeft beleedigt.

Deeze pretentien zyn rechtdraads ftrydig tegen de billykheid, teegen de reegelen der famenleeving, en teegen de voornaamfte gronden van 't natuurlyk recht, enz. Het geen recht, billyk en gepaft is ten behoeve van den Oostenryfchen Huize, behoort ook eeven eens te weezen ten behoeve van elk der overige Ryksftenden. Dewyl dat Huis zich volftrekt onafhangklyk gemaakt heeft ten opzichte van hare Duitfche ftaten, en 't zich door de *Profane Vreede* niet verbonden acht, zo behoort aan zoodanigen der Ryksftenden, dewelke door 't zelve beleedigt word, en die geen recht nochte byftand van 't Ryk te verwachten heeft, geoorloft te wezen, zyne rechten door de wapenen te mogen handhaven, en het Ryk is niet gerechtigt, om aandeel te neemen in eenen Oorlog, dien een zoodanig Vorft aanvangt alleenlyk tot zyn eigene verdeediging, enz.

Zyn Majefteit heeft doen af kondigen: dat niemand in de Gezamentlyke Keur-Saxifche Landen, by deeze Oorlogs onluften in zyne Neering en Hanteering geftoord zal worden, maar deeze geruft en vredelyk zal konnen voortzetten, en de Miffen en Jaarmarkten in alle veiligheid bezoeken; wordende aan alle de binnenlandfche en buitenlandfche Kooplieden, *Negocianten* en *Fabrikeurs*, welke gewoon zyn de Leipziger en Naumburger Miffen te bezoeken, vryheid en Koninglyke *Protectie* beloofd enz. De Koninginne Weduwe, Moeder van onzen Monarch zedert eenigen tyd onpaffelyk geweeft, dog wederom herfteld zynde, is op nieuw door Ziekte aangetaft, dus men bedugt is dat dit ongemak wel van kwade gevolgen kon zyn, aangezien de Hooge Jaren van haare Majefteit, het is zeeker dat indien de wenfch der Onderdaanen vervuld en hunne zugten verhoord worden, deeze zo Godvrugtige, deugdzaame en ten allen aanzien uitmuntende Vorftin eenen meer dan gewoone Ouderdom moet bereiken.

DAGVERHAAL.

Ingevolge de verbindtenis, in onzen *Mercurius* van de maand *November* des voorleden Jaars, bladzyde 174 aangegaan, om het aldaar geeindigde Dagverhaal, met het openen van den Veldtogt wederom te hervatten, zo hebben wy aantemerken dat onzen roemruchtigen Koning FREDRIK DE GROOTE, geduurende den Winter, alle wyze maatregelen genomen heeft om ter zyner tyd de Krygs Operatien met alle zyne machten te gelyk op 's Vyands bodem te doen beginnen, en om te gemakkelyker zyn doelwit te bereiken en den Oostenrykeren te beletten, om hun by 't inrukken in 't Koningryk Bohemen, hinderlyk te zyn, gaf zyn Majefteit bevel aan de Prinfen van *Brunswyk Bevern* en *Maurits van Anhalt Deffau*, als Opperbevelhebbers ieder van een afzonderlyk Lighaam Krygsvolkeren, om door afzonderlyke weegen of Kreitzen in Bohemen te dringen, middelerwyl dat de Veld Marfchalk Graaf van *Schwerin*, die zyn Leger in Silefien vergaderde, te gelyk zou trachten daarin te rukken,

ken, ingevolge van deeze ſchikkingen verliet den Hertog van *Brunswyk Bevern* den 20 *April* de Kantoneerings Kwartieren in de Lausnits, ſtelde zig aan 't hoofd van zyn onder hebbende Troepen en trok in de *Buntzlauer* Kreits, veroverde *Krottau* en *Grafenſtein* de eerſte poſten in Bohemen, zonder een Man te verliezen. Denzelven dag verdreef hy den Vyanden van *Kratzen* en toog na Machendorf niet verre van Reichenberg terwyl de Huſſaren van Putkamer, onder aanvoering van de Kollonel van dien naam en van den Major *Schönfeld*, dien morgen eenige honderd Ooſtenrykſche Kuraſſiers onder den Prins van *Lichtenſtein* de vlugt deden nemen, dewelke voor *Koblig* ſtand hielden, en waar van zy eenige Manſchap gevangen maakten, en de overige met verlies van verſcheide doden tot voorby Kratzau vervolgden.

De Troepen van zyne Doorluchtigheid waren genoodzaakt, de gantſche nacht, onder den bloten Hemel te blyven, en den 21ſte trokken dezelve met het aanbreken van den dag, in 2 Kolommen door *Habendorff* op den Vyand aan, die ten getalle van 28000 Man, onder het bevel van den Generaal Veld-Tuigmeeſter Graaf *van Konigſegg* na by *Reichenberg* ſtond.

Omtrent ten 6 uuren begon het geſchut op de Ooſtenrykers te ſpeelen, inzonderheid op de Ruitery die een goede houding aantoonde, als zynde ter rechter gedekt door een Dorp, en ten linker door een Boſch, waarin men verſchanſſingen van omgekapte boomen en verborgene kuilen gemaakt had. Zo dra de Linien geformeerd waren rukten de Pruiſſen op deeze Vyandlyke Ruitery aan, dewelke in 3 linien geſchaard ſtond, en omtrent 30 Eſquadrons uitmaakten, waarvan de beide vleugels onderſteund wierden door het voetvolk, mede door verſchanſſingen van omgehouwe boomen gedekt. Zyn Doorluchtigheid 15 Eſquadrons Dragonders van de 2de. linie hebbende doen aanrukken, begon het gevecht omtrent ten half 7 uuren, en bevel tot het aanvallen van het boſch gegeven hebbende wierd het zelve wel haaſt door de Battaljons Granadiers van *Kahlden*, en *Mollendorff* en door het Regiment van den Prins van *Pruiſſen* vermeeſterd, waar door de Dragonders aan de flanken gedekt wierden en in ſtaat geraakten om de Vyandlyke Ruitery ganſſelyk overhoop te werpen, waarby de Generaals van *Norman*, van *Katten*, en de Prins van *Wurtemberg*, zeer uitmuntten, 't welk de Colonel van *Putkamer* en de Majoor van *Schönfeld* byzonder gedaan hebben door de Granadiers te paard, met hunne Huſſaren zeer lelyk te havenen, ongeagt het hevige flankeerende vuur uit het Kanon, 't welk zy uit te ſtaan hadden.

Ondertuſſchen taſte de Luitenant-Generaal van *Leſtewits* aan 't hoofd van de Pruisſiſche linke Vleugel, de voor *Reichenberg* gemaakte verſchanſſingen aan, en ofſchoon een engte en hoogte na de andere moeſt beklommen worden, welke alle door de Vyanden bezet waren, zo overweldigde nogtans het Regiment van *Darmſtadt* dezelve, en de Vyand wierd na eenige loſingen uit het groot en klein geſchut gedaan te hebben, van Berg tot Berg, en meer dan een myl ver tot *Kochlitz* en *Dorſſel* gejaagd, het was toen omtrent half twaalf uuren tegens de middag, zo dat deeze Actie 5 uuren geduurd heeft, en zo bloedig geweeſt is dat dezelve wel voor eene der yſſelykſte door gaan kan. Zyn Doorluchtigheid den Hertog van *Brunswyk-Bevern*, wiens beleid en heldenmoed alreeds bekend was, heeft by deeze gelegenheid de grootſte bewyzen van bekwaamheid en onverzaagtheid getoond, alle de Officieren hebben zig uitmuntende gekweeten, en de gemeenen Soldaten hunne onverſchrokkenheid is niet genoeg te roemen; de Ooſtenrykers hebben ruim 2000 man aan doden en gewonden op 't Slagveld nagelaten, waaronder eenige voornaame Officieren; 400 man gemeenen en 20 Officieren zyn gevangen; eenige Standaaren, Vaandels, Stuk-

ken Kanon en Wagens met Krygsbehoeftens zyn veroverd; aan de Pruissische zyde zyn omtrent 100 man gesneuveld en 150 man gekwetst, waaronder eenige Officiers.

Dien zelven dag 21 April vertrok de Koning van *Lokewits* en de groote Armee onder bevel van zyn Majesteit, brak op en trok in drie Kolommen, langs de slinker Oever van de Elve, om over *Cotta*, *Hellendorf*, *Peterswalda* en *Köningswalda* in *Bohemen* te dringen.

Den 22 's avonds kwam zyn Majesteit tot *Peterswalda* aan, als wanneer hy tegens den Generaals *Keith*, en andere zyner Generaals Officieren zeide, *Nu zyn wy wederom in Bohemen getrokken, ik feliciteer uw daarmede Heeren, uwe bekwaamheid en de dapperheid myner Krygsvolkeren zullen thans het overige wel volvoeren.*

Den 23 en 24 zette zyn Majesteit de marsch verder in dat Koningryk voort, en naauwelyks was zyn onderhebbend Leger wederom in beweging, of die Vorst ontfing door een Expresse de heugelyke tyding dat den Hertog van *Brunswyk Bevern* den 20 in de *Buntzlauer Kreits* doorgedrongen, en den 21 de Vyanden ten getalle van 28000 man, onder bevel van den Generaal Veldtuigmeester Graaf van *Konigsegg* by *Reichenberg*, in dien Kreits staande, aangetast, gantschelyk overhoop geworpen, en dezelve met verlies van 2000 of 3000 zo doden als gewonden en gevangenen, mitsgaders 't veroveren van eenig Standaarden, Vaandels, Geschut en andere krygs Amunitien tot in de *Leitmaritzer Kreits* gejaagd had; deeze zo heugelyke tyding maakte zyne Majesteit dadelyk in Perzoon aan zyn Regiment Gardes bekend, zeggende: *Kinderen; zie daar een gelukkig begin, de Prins van* Bevern *heeft de Oostenrykers geslagen, dit belooft ons, met de hulp van God, nog meer Successen*, waarop een geroep ontstond van, *es lebe der König, unseren unvergleichlichen Fürsten; lang leve de Koning onzen onverglyklyken Vorst*, en dit nieuws eerlang tot het overige van het Leger door gedrongen zynde, wierd dit vreugde geroep algemeen.

Byna in 't zelve ogenblik ontfing zyne Majesteit het aangenaam berigt dat de Marschalk Graaf van *Schwerin* mede met zyn Leger uit Silesien over *Braunau*, *Trautenau* en *Nachop* in Bohemen gerukt was.

Den 25 trok het Leger onder zyn Majesteit verder om de linker Oever van de Elbe te bezetten en kwam tot by *Aussig* te staan, alwaar zyn Majesteit zyn kwartier nam.

Het vervolg van dit Dagverbaal in het 2de *Stukje van onzen Mercurius, voor deeze Maand May.*

Hanover. De Hessische Troepen den 28 *April* te *Chattam* in Engeland ingescheept en den 4 *May*, in den namiddag op de Hoogte van *Texel* ten getalle van 44 Transport- en 4 Oorlogscheepen gezien zynde, verwagt men alle oogenblikken tyding van hunne aankomst tot *Stade* te zullen verneemen. Vermits de Franschen in het Graafschap *Ravensberg* gerukt zyn, en dat men uit al hunne beweegingen ontdekt, dat dezelve het wel voornamentlyk op dit Keurvorstendom schynen gemunt te hebben, zo is zyn Koninglyke Hoogheid den Hertog *van Cumberland* na *Hervorden* vertrokken, werwaards hy door de meeste Troepen staat gevolgd te worden, om de Franschen van daar te doen verhuizen, zulks men van dien kant meede in 't kort gewichtig nieuws zou konnen ontfangen.

Cassel.

Caſſel, den Heer *Follard*, Miniſter van 't Franſche Hof, is aan den Landgraaf onzen Souverein gezonden, om was 't mogelyk denzelven van de verbinteniſſen met de Engelſche en Pruiſſiſche Kroonen genomen, af te trekken, maar na dat die Afgezant aan den Landgraaf in naam van de Koning zyn Meeſter verklaard had, dat de tyds omſtandigheden niet toelieten dat die Vorſt daar by konde volharden, zo is hem tot antwoord gegeven, *daar van niet te konnen of te willen afzien; en dat indien zyn Allerchr. Majeſteit hem daar toe zou zoeken te dwingen, hy zulks zou afwagten, en zig ook te gelyk van de geoorloofde noodweer bedienen*; ondertuſſchen zullen onze Troepen niet by de *Obſervations Armee* rukken, maar een byzonder Lighaam van 20000 Man vormen, om onze Grenzen voor de inval der Franſchen te beveiligen, die, wanneer zy iets daar tegen zouden poogen te onderneemen, zeer wel zouden konnen ondervinden, dat men manmoedig ſtryd, wanneer zulks *pro aris & focis*, *voor haard en ſchoorſteen*, geſchied.

Lipſtad. Den Erf-Prins *van Heſſen*; geraden gevonden hebbende om met zyn Regiment, dat van *Salmouth*, 't welk hier bezetting gehouden heeft, na *Bylefeld* af te deinzen, wierd onderweegens door 't Regiment van *Jungtheim*, aan 't welk hy bevel gezonden had, om het Kaſteel van *Rittberg* te verlaaten, gevolgt; Zyn Doorl. Hoogh., had, vermits de nabyheid van eenige der aannaderende Franſche Troepen, om bezit van deeze Stad te neemen, de liſt gebruikt om 400 Huſſaren van de voorhoede deezer Troepen na zig te lokken, en zig met 500 man in een achterhoede gelegd hebbende, dezelve ingeſloten en meerendeels in de pan gehakt; dit heeft dierhalven gelegenheid gegeven tot het gerugt als of 'er een gevegt tuſſchen 4000 Pruiſſen en 16000 Franſchen en Ooſtenrykers tot nadeel van de laatſtgenoemde in onze nabuurſchap zou voorgevallen zyn.

Keulen. DeezeStad is gebeurd wat geen derzelver inwoonders nooit gezien hebben; het was den 19 *April* dat 'er verſcheide Battaljons Franſche Troepen, met vliegende Vaandels, ſlaande Trommels en gewoone Veld-Muziek onze eene poorte in, de Stad door, en de andere poort wederom uittrokken, onder dewelke 'er vier waren die zig in de uiterſte order op onze Paradeplaats in ſlag order ſchaarden, 't welk niet weinig verwondering baarde, vermits men ſtaat maakte dat dezelve insgelyks maar doortrekken zouden, men was kort daar op nog meer verwonderd toen hun Bevelhebber aan den Afgezondenen van de Magiſtraat kennis gaf, dat de Prins *van Soubize* nodig geoordeeld

deeld had een Lighaam zyner Troepen geduurende de thans zwevende verschillen in deeze Stad te moeten laaten; waar op dan de Regeering besloot dit toeteftaan, en wierden deeze volkeren dus by den Burgeren gehuisvest, zynde niemand dan de Magistraats Perzoonen en de behoeftige Lieden daar van bevryd, en alhoewel zy een stipte Krygstucht in acht neemen, zoude wy deeze onverwachte Gasten veel liever in 't ruime veld, dan binnen onze muuren willen zien, maar thans doen wy, zo als men zegt, *wat wy konnen*, *en niet dat wy willen*.

Gelder. Deeze Stad heeft tot den 29 *April* alle gemeenschap met de naby geleegene plaatzen open gehad, en de Posten zyn op hunne gewoone tyden afgegaan en aangekomen, maar sedert dien dag niet meer, vermits zy door de Fransche Troepen uit hunne Cantonneerings Kwartieren gerukt, gantschelyk ingeslooten is, en men staat maakt dat dezelve binnen weinig dagen formeel beleegerd zal zyn, door dien de Troepen van alle kanten derwaards rukken en alle het nodige tot een beleg aangebragt word, ondertusschen schynt de Gouverneur en de bezetting zig manmoedig te willen verdeedigen.

Munster. Alles in deeze gewesten thans met Fransche Troepen vervuld zynde, hebben wy mede deezer dagen 5000 of 6000 man daar van binnen onze muuren bekomen, dezelve hebben ook bezit van 't Graafschap *Bentheim* genomen, dog niet in de naam van de Keizerinne Koningin zo als zy de Landen van den Koning van Pruissen gedaan hebben, maar indien van den Allerkristelykste Koning, en vermits dit Graafschap maar aan 't huis van Hanover verpand is, door den Graaf die zig thans in Vrankryk bevind, voor de aanzienlyke sommen aan hem geschoten, meend men dat de Keizer dien Stap van Vrankryk met geen onverschillig Oog zal moeten aanzien. Vermits de Fransche Troepen meer en meer na de Hanoversche Grenzen naderen, en dat zyn Koninglyke Hoogheid den Hertog van *Cumberland* de Troepen der *Observations* Armee na de kant van *Hervorden* doed rukken, is men in de verwachting van eerlang de tyding van een geleverde Veldslagte zullen bekomen, vermits gemelde zyne Koninglyke Hoogheid alles aanwenden zal, om de verdere aantogt dier Troepen te dwars bomen, en daar toe zal de moed geenszints aan zyn Zoldaten ontbreken, vermits het zeker is dat de Hanoversche Krygsvolkeren van begeerte branden met de Franschen aan den gang te komen, om hunne dapperheid te toonen, waar van zy voormaals, en onder anderen te *Dettingen* in 't jaar 1743 tegen de Troepen van die zelve Kroon,

zul-

zulke roemruchtige bewyzen gegeven hebben. De Stad *Keulen*, welke zig op haare Ryks-Stads Vryheid beroept, is zeer t'onvreeden over de haar opgedrongen Fransche Bezetting, beweerende dat zulks met de *Westphaalsche Vrede* strydig zy, en voornamentlyk haar niet had behooren afgevergd te worden door een Vorst als den *Allerchristelykste Koning*, Guarandeur van de voorsz. Vrede, ondertusschen kan dit verschoning vinden door het gewoone zeggen der Oppermachten: *la raison du plus fort est la meilleure; de reden van de sterkste is de beste.*

Cleve. De goede Krygstugt der Franschen en Oostenrruksche Troepen houd nog aan, hier en daar werd wel eenig wangedrag gepleegd, maar zulks buiten goedkeuring der Officieren geschiedende, kan men het algemeen niet te laste leggen, te meer vermits men zorg draagd dezelve te straffen. Wy zyn thans van het grootste gedeelte der Troepen ontlast, zynde die verder na 't Graafschap *Mark*, en voor de Stad *Gelder* gerukt, in deeze Stad bevind zig thans niet anders ter bezetting dan het Regiment van *Vieux la Marine*. Het leveren der nodige Voeragien onmogelyk zynde, is men overeengekomen daar voor een som gelds te leveren: maar waar dezelve van daan komen zal, is als nog onbewust, zynde het den Ingezetenen onmogelyk dezelve op te brengen, door dien dit gantsche Hertogdom reeds uitgemergeld is; het gebrek aan levensmiddelen begint mede zodanig toe te neemen, dat men eerlang een verschrikkelyke schaarsheid en duurte daar van te gemoet ziet. De Stad *Wezel* is opgepropt van Troepen, hebbende de Burgers, ieder van 20 tot 30 man in hunne huizen. Eenige misdadigers op de Citadel dier Stad en tot de Kruywagen veroordeeld, hebben hunne Reekening, by de komst deezer vreemde Gasten het allerbest gevonden, vermits die in Vryheid gesteld zyn, daar zy anders veellicht voor 't overige van hun leven van zouden beroofd geweest zyn.

De blydschap die wy hier in den aanvang gehad hebben wegens het vernietigen der Akcyzen en Imposten, is merkelyk verminderd zederd dat men verneemt dat dezelve wederom als voorheen stand zullen grypen. Het Regiment *Vieux la Marine* dat wy in bezetting hebben zal na *Gelder* opbreeken, egter zullen wy niet zonder diergelyke gasten blyven maar twee andere Regimenten in dezelfs plaats alhier inrukken.

NEDERLANDEN. *Roermonde.* Een Fransch Generaal kwartier meester alhier aangekomen zynde, is door denzelven een Legerplaats, na by deeze Stad afgestoken, voor een Lighaam Fransche Ruitery, dat het zelve den 7 *May* betrekken zal, en tot deszelfs onderhoud

derhoud is een aanzienlyk Magazyn van Hooy en Haver opgeregt. Te *Luyk* en te *Brussel* passeeren nog dagelyks Fransche Troepen, Krygs Ammunitien en Equipagien der Generaals Perzoonen dier Natie, die alle fraay en groot van trein zyn; die van den Hertog *van Orleans* te *Brussel* gepasseerd, bestond alleen in 80 Muil-Ezels, en 150 Hand-Paarden behalven de Leger wagens in meenigte.

's Gravenhage. Haar Ed. Gr. Mog. hebben het volgende *Placcaat* geresolveerd en na de Respective Steden ter *Publicatie* afgezonden.

DE *Staaten van Holland en West-Vriesland:* Allen den geenen die deezen zullen zien of hooren leezen, *Salut:* Doen te weeten, dat tot Onze kennisse is gebragt, dat twyffeling is opgevat, of een Factoor en Zeehandelaar in Buitenlandsch Vleesch, volgens het zevende Articul van de Ordonnantie op het Bestiaal van het zelve Vleesch heeft een vryen inslag, en dus volstaan kan met zig daar voor te laaten maaken Debiteur, dan of dezelve gehouden is daar van by den inslag den Impost te betaalen, en van het geene hy daar van weeder na buiten komt te verzenden, restitutie te vorderen. En geconsidereerd, dat daar omtrent geene égale practycq werd geobserveert.

Zo is't, dat wy daar jeegens willende voorzien, tot faciliteering van de Negotie, hebben goedgevonden en verstaan, te statueeren door deeze, dat den Impost op het Buitenlandsche Tonnen Vleesch in deeze Provincie alomme zal werden gevorderd in maniere hier navolgende: Dat de Gaarders van het Regt op het Beestiaal, de Factoors en Zeehandelaars in Buitenlandsch Tonnenvleesch zullen debiteeren voor al het Vleesch dat zy komen in te slaan, ten zulken effecte, dat dezelve Factoors en Zeehandelaars haar inslag behoorlyk aan den Gaarder zullen moeten verantwoorden door Billetten van uitslag binnen de Provincie, en door Billetten van afschryving van het geene na buiten deeze Provincie word gezonden, met zodanige verdere bewyzen, als hier na zal werden gemeld.

Dat tot voorkoming van alle quaade practycquen, voor geen Factoor of Zeehandelaar, maar voor een Vettewarier zal gehouden worden alle die geene die met minder quantiteit dan duizend ponden tessens aan een Persoon uitslaat, en dat de zodanige gehouden zullen weezen 's Lands Regt by den inslag te betaalen van alle het geene zy koomen in te slaan.

Dat de voornoemde Factoors en Zeehandelaars gehouden en verpligt zullen weezen haar gedaane inslag aan den Gaarder te verantwoorden alle drie Maanden, en dat by deeze te doene verantwoording het Buitenlandsch Tonnenvleesch, dat door de Factoors of Zeehandelaars nog niet verzonden is, door haar aan den Gaarder zal moeten worden geëxhibeert en vertoond, en wel daar ter Plaatse alwaar het zelve door haar is ingeslagen of overgebragt, en dat dienvolgende de Billetten van inslag of verplaatsing pertinentelyk zullen moeten inhouden het Pakhuis, Solder of Kelder, waar in het Buitenlandsch Tonnenvleesch word ingeslagen of verplaatst, als mede dat gemelde Factoors of Zeehandelaars, wanneer by de verantwoording minder Tonnen Buitenlandsch Vleesch, dan zy nog moesten hebben, by hun gevonden worden, van die vermiste Tonnen den Impost en het Zegel terstond zullen moeten betaalen.

Dat in de voorschreeve verantwoording geen Billetten van afschryving na buiten de zeeven Geunieerde Provincien zullen worden geadmitteerd, ten zy tessens blykt,

dat

dat van het Buitenlandsch Tonnenvleesch het uitgaande Regt is betaald, of een buitenlandsch Paspoort is gehaald, en ten zy den Schipper of Stuurman van het Schip waar meede het zelve staat te worden vervoerd, op het Billet van uitslag (volgens Art. 7. van de Ordonnantie op het Bestiaal) zal hebben gedeclareerd, dat de quantiteit Vleesch in het Billet vermeld, in zyn Schip is ingelaaden, om als Koopmanschap buiten 's Lands te worden vervoerd.

Dat ook van gelyke geen Billetten van afschryving na de Provintie van Zeeland, of na eenige andere van de zeeven Geunieerde Provintien, in de te doene verantwoording van waarde zullen zyn, ten zy daar neevens vertoond word een Declaratoir van de Persoon, aan wien het Buitenlandsch Tonnenvleesch, na een van de andere Provintien verzonden, is geaddresseert geweest, inhoudende dat het zelve Vleesch aldaar door hem opgeslagen en ontfangen is.

En dat die geene, welke, om dat met minder dan duizend ponden teffens aan een Persoon uitslaan, voor Vettewariers moeten gehouden worden, gehouden zullen zyn aan de verpligtingen, welke by Articul 21 van de Ordonnantie op het Bestiaal aan de Vettewariers zyn opgelegt, &c.

Vermits Hun Ed. Groot Mog. de Staten van Holland en Westfriesland bedugt geweest zyn, dat de Ingezetenen deezer Provintie van geen genoegzaam Rundvee zoude konnen voorzien werden, indien zy het verbod van den invoer van 't Rundvee, bestand deeden houden, hebben dezelve goedgevonden ten besten deezer Landen by een *Placcaat* van den 30 der voorleden Lentemaand te arresteeren; *dat den invoer van Rundvee van den eersten* April *tot den laatsten* May *aanstaande wederom werd toegelaten, mits dat het gemelde Vee uit Denemarken, Jutland, of andere daar omtrent leggende Landen niet anders als te water zal mogen ingevoerd worden, en zo wel als 't andere in te brengene Vee zal moeten voorzien zyn van behoorlyke bewyzen dat het zelve uit gezonde Stallen komt, enz.* Vermits dit Placcaat van denzelven inhoud, sedert 5 of 6 Jaren op dezelfde wyze by Hun Ed. Gr. Mog. afgekondigt is, hebben wy nodig geoordeeld den Leezer alleen het bovenstaande uittrekzel daar van te moeten mededeelen.

By *H. K. H.* Mevrouwe de Gouvernante is de volgende *Militaire Promotie* gedaan, en aangesteld tot

		In 't Regiment
Sous-Luitenant.	Willem Jan Rouse, met rang van Rittm. in de Comp. van den Gen. Maj. Hoeuft van Oyen.	*Gardes te Paard.*
Sous-Luitenant in de Lyf-Comp.	Willem Jan Loo.	. . . . . . :
Kornet	Adriaan Leopold van Oyen.	. . . .
Sous-Luitenant. .	Thomas Alberthoma in 't Batt van de Gen. Maj.	*Thierry.*
Luitenant . .	Diederik Ouwater.	*Evertse.*
Vaandrig . .	Jan Joseph de Penthiere.	. . . . . . :
Sous-Luitenant.	Albertus Plaan.	. . . .
Kapitein . . .	Rudolph de la Broue.	*Holstein Gottorp.*

		In 't REGIMENT
Luitenant	Angers Macpherson.	*Majoribanks.*
Vaandrig	Alexander Gordon.	. . . . . .
Luit. Koll. Trakt.	Jos. Aug. Martfeldt, in 't Corps Artill. van	*Creutznach.*
Majoor	Steven Kettwich.	. . . . . .
Kapitein	Ulrich Moofer.	. . . . . .
Kapitein Luiten.	Willem Karel Brocades.	. . . . . .
Ord. Vuur Werk.	Leonardus Tekko.	. . . . . .
Luiten. Kollonel	Willem Hendrik Weinghuysen	*van Lilliers.*
Luitenant	Joseph Guill. de Perez.	. . . . . .
Sous-Luitenant	Izaac Robbin.	. . . . . .
Vaandrig	Etienne de Queiffat.	. . . . . .
Luitenant	François Wilmot in 't tweede Battaillon van	*Croyé.*
Sous-Luitenant	Hendrik van der Well.	. . . . . .
Luitenant	Pelgrim Ardesch.	*Glinstra.*
Sous-Luitenant	Roelof Polman Gruys.	. . . . . .
Luitenant	Robert Campbell	*Schotten van Halkett.*
Sous-Luitenant	Charles Nicolson.	. . . . . .
Luitenant	Francis Lesly.	. . . . . .
Vaandrig	Roderik Macleod.	. . . . . .
Vaandrig	William Martin.	. . . . . .
Vaandrig	James Stewart.	. . . . . .
Luitenant	Simon Trafer.	. . . . . .
Luitenant	Duncan Campbell.	. . . . . .
Sous-Luitenant	Donald Macdonald.	. . . . . .
Vaandrig	Thomas Buchunan.	. . . . . .
Vaandrig	Adam Hay.	. . . . . .
Majoor	Archibald Scott.	*Stewart.*
Kapitein	Andreio Munro.	. . . . . .
Vaandrig	George Clephane.	. . . . . .
Kapitein	Duncan Menzios.	*Majoribanks.*
Luitenant	Johan François du Mont.	*Massaw.*
Vaandrig	Johan Lodewyk Grahame Thiole.	. . . . . .
Kapitein	Pieter Jan van Erp.	*Leiden.*
Kapitein	Johan Frederik Maas.	*van den Klooster.*
Kapitein	Jan Hoppe.	*Holster.*
Sous-Luitenant	. . . Lilly.	*Waldek.*
Luitenant	Jacob Butin.	*Leiden.*
Vaandrig	Antoon Balthazar Gualthery.	. . . . . .
Luitenant	Egbert Lankhorst.	*Orange Drenthe.*
Sous-Luitenant	Willem Egbert Schagt.	. . . . . .
Luitenant	Carel Ludwig de Villattes.	*Gardes Dragonders.*
Vaandrig	Dirk Willem Hendrik van Brakel.	. . . . . .
Luitenant	Johan Telfoord.	*Schotten van Stewart.*
Vaandrig	Alexander Mackensee.	. . . . . .
Vaandrig	Hans Cleland.	. . . . . .
Luitenant	Arnoldus Bakker	*van Croyé.*
Sous-Luitenant	Jan G. Temmink.	. . . . . .
Vaandrig	Egidius Schutter.	. . . . . .

Den

Den 28 der voorleeden Maand *April*, heeft onze dierbaren en zeer geliefden Jongen Prins Erfstadhouder, op den *Nieuwen Schutters Doelen* alhier, de *Zinnebeelden* en *Deviesen* der MAIBOOMEN van deezen Jaaren (in onzen *Mercurius* van de Maand *Maart* 1757, bladz. 84 in *Plaaten* te zien,) bezigtigd, zynde door den Heer Collonel *Dierquens*, ende verdere Officieren van het *Orange-Blanche-Bleu Vaandel* aan de Trappen ingehaald.

Den 30 *dito*, wierden onder een gestadig Muziek, en in tegenwoordigheid van gemelden Jongen Heer Prins Erfstadhouder, de voorsz. MAYBOOMEN voor 't Stadhouderlyk Kwartier geplaatst.

Den 10 deezer Maand *May* heeft de Schuttery deezer Steden na gewoonten de jaarlyksche Wapenschouwing en Trekking verricht, ten dien einde vergaderde dezelve ten 9 uuren onder hunne respective Vaandels in 't Bosch bezyden de Malibaan; de Stadhouderlyke Familie begaf zig ten 11 uuren derwaards, die by hunne aankomst door de Heeren Officieren met de Spontons begroet wierd; en na dit Lighaam voor en achter voorby gereeden, en de *Schuttery* beschouwd te hebben, begaf zig dat Doorluchtig Gezelschap in de opgerechte Tent der Staten, daar allerhande ververschingen in gereedheid stonden; waar na de *Exercitie* en daar op de Trekking begon, gaande de Muzikanten van de Gardes voor af, vervolgens het *Groene Vaandel* onder den Heer Kapt. *Boutesteyn*, en daar na het *Kolombine*, het *Witte*, het *Orange*, het *Blaauwe* en het *Orange Blanche-Bleu Vaandel*; de optogt geschiede met veel juistheid langs de Malibaan, voor by de Staaten Tent, daar *Hunne Koninglyke* en *Doorluchtige Hoogheden* wederom begroet wierden; door het Voorhout, de Kneuterdyk en het Binnenhof, alwaar de Hoofdwagt onder de Wapenen geschaard stond, langs de korte Vyverberg voorby den Doelen, daar zig de Regeering deezer Stad bevond, die mede begroet wierd, en verder wederom na hunne eerste standplaats daar ze uit elkander scheidde; werdende de Heeren Officieren 's middags op den Doelen prachtig ter maaltyd onthaald. Wanneer de Magistraat met de Burger-Officieren ter maaltyd zaten, en dat men beezig was het nageregt op te zetten, ontfingen zy de zo zeer aangename en heuggelyke tyding, dat zyn *Doorluchtige Hoogheid* onzen geliefden Prins Erfstadhouder, het Gezelschap wenschte te zien, gelyk dan ook die beminnelyke Vorst het zelve kort daar na met zyn Doorluchtige en Veelgeëerde Tegenwoordigheid vereerde, zyn Hoogheids Gezondheid wierd daar op met de

 uiter-

uiterste welmeenendheid gedronken; waar na Hoogstdezelve zyn Portret en dat van Mevrouw de Prinses CAROLINA zyne Zuster aan 't Gezelschap aanbood, om op de Schuters Doelen geplaatst te worden, waar voor zy *Zyne Doorluchtige Hoogheid* hertgrondig bedankt hebbende, na een verblyf van omtrent 3 kwartier uurs weder vertrok.

De *Hollandsche Gardes* te Paard en de *Gardes Dragonders*, zullen op *Maandag* den 16; het Regiment *Hollandsche Gardes* te Voet op *Woensdag* den 18; en het Regiment *Zwitzersche Gardes* op den 21 deezer Maand *May* hunne laatste Krygs-Oeffeningen verrichten, en de Monstering passeeren, waar by na alle waarschynelykheid de *Stadhouderlyke Familie* wederom tegenwoordig zyn zal.

De Heeren *Staaten van Holland en West-Vriesland*, steeds ter harten neemende het welvaaren der Ingezeetenen, welke de onvermydelyke lasten der Steden te dragen hebben, tegen die van den Platten Landen, hebben goedgevonden by een *Publicatie* vast te stellen, *dat geen Wolle Manufaktuur-Verweryen, het zy groote of kleine, ten Platten Landen zullen mogen worden opgerecht of geoeffend; en dat in tegendeel dezelve alleen zullen mogen werden opgerecht of geoeffend in besloote Steden, den* Hage *daar onder begreepen, of in de Jurisdictie van de* besloote Steden, *op een boete van 300 guldens, dat dezelve Verweryen daarenboven op staande voet en met der daad zullen worden geamoveerd.*

Uit het Hertogdom *Cleve* heeft men de tyding bekomen dat aldaar, tot groot leedweezen der Ingezeetenen, de onlangs vernietigde Accynzen, wederom waren ingevoerd, en dat 'er 't volgende ten dien einde afgekondigd was:

Van wegens de Keizerin Koningin.

LOUIS DE KEERLE, Ridder, Domein- en Finantie-Raad van haare Majesteit, en derzelver Commissaris ter Administratie van het gewezene Pruisisch Gelderland, het Hertogdom *Cleve*, de Graafschappen *Meurs*, *Mark*, *Ravensberg enz.*, als mede van de daar onder ressorteerende Districten, geinformeerd zynde, dat zedert den 11 *deezer* Maand de Betaaling der gewoone Excynsen op de Granen, Meel enz., gecesseerd was, en tessens ondervonden hebbende, dat door die opschorting 's Lands ordinaire Inkomsten grootelyks verminderd, en Wy in onze oogmerken, om in de subsistentie der Troepen behoorlyk te voorzien, gederangeerd wierden: *Zo is 't*, dat Wy statueeren en ordonneeren, gelyk Wy doen mits deezen, dat de Excynsen en andere Rechten, welke opgeheven waren, van stonden aan wederom zullen hersteld en betaald worden op zodanigen Voet, als zy te vooren geweest zyn, en voor de Inrukking der Auxiliaire Troepen van zyne Allerchristelykste Majesteit betaald wierden. Gelastende derhalven de Leden der Regeering, en de ge..., welke zulks aangaat, om deeze onze tegenwoordige Ordonnantie ten spoedigsten alom

alom te doen publiceeren waar het behoord, en ons te doen blyken, dat de Publicatie geschied zy. *Gedaan te* Cleve, *den* 27 April 1757.

(Was Getekend) L. DE KEERLE.

Verders waren aldaar ten platten Lande, eenige Fransche Officieren en Soldaaten door de Boeren mishandeld, 't welk aanleiding gegeven had tot de volgende Waarschouwing, op bevel en in den naam van de Marschalk Graaf *d'Estrées*, bekend gemaakt:

NAdemaal Wy vernomen hebben, dat veele Huislieden in 't Graafschap *Mark* zig hebben verstout de Wapenen op te nemen en op onze Commando aldaar te vuuren: Zo vinden wy goed mits deezen alle en een ieder der Inwoonders van't voorsz. Graafschap wel expresselyk te verbieden, van in 't toekomende op de publyke Straaten en gemeene Wegen met eenigerhande Wapenen te verschynen, en de Fransche Soldaten te molesteeren, op pœne van Militaire Executie, en dat daarenboven de Dorpen, alwaar zy woonachtig zyn, zullen verwoest en verbrand worden. Zynde den Ingezetenen des niettegenstaande gepermitteerd, om in de Kerken of op de Kerkhoven te mogen vergaderen, en zig aldaar tegen de Marodeurs te defendeeren.

Gedaan te Wezel, *den* 4 May 1757.

Amsterdam. Het lang verwagte Retour- en Na-Schip de *Batavier*, heeft een schryven van *Jan Sluyskens*, voerende het uitgaande Schip *de Snoek*, gedagteekend van *Kaap de Goede Hoop*, den 22 *Juny* 1756; mede gebragt; waarin hy meld dat hy met zyn Schip en Volk, en het overige van de Vloot, den 24 *February* 1756 uit *Duins* gezeild, den 5 *April* aan *St Jago* aangekomen, den 12 *dito* wederom van daar gestevend, en den 11 *Juny* in goeden staat op de *Kaapsche Ree* ten Anker was gekomen; dat het Schip *Amerongen*, aan wiens boord zig de Wel Ed. Gestr. Heer *Pieter Cornelis Hasselaar* bevond, die reis in gezelschap van hem afgelegd had, en benevens hem behouden aangekomen was; dat met de zelve bodem de *Snoek* ook aldaar te gelyk geankerd waren de *Rebecca Jacoba*, de *Admiraal de Ruiter*, *Stralen*, *Pylsweert* en *Rhoon*; dat voorheen reeds gearriveerd waren *Sloterdyk*, de *Imagonda* en de *Bevalligheid*; dat dit laatste na Bengalen gestevend was; en dat de anderen op den 29 *Juny* hunne verdere reis mede voortzetten zouden.

De Lading van 't Oost-Indisch Schip de BATAVIER, 't welk geduurende de voorleden Winter in Engeland gelegen heeft, en nu in *Texel* binnen gekomen is, bestaat in: 234943 ℔ Salpeter: 324641 ℔ Sapanhout Siams, en 424510 ℔ Geconfyte Gember voor de Kamer *Amsterdam*; 2205 ℔ Geconfyte Gember voor die van *Zeeland*; 625 ℔ dito voor *Delft*; 649 ℔ dito voor *Rotterdam*; 410 ℔ dito voor *Hoorn*; en 619 ℔ dito voor de Kamer *Enkhuizen*.

Van *Berlyn* heeft men dat het Hof aldaar in groote vreugde was, over de blyde en aangename tyding, uit zyne Pruissische Majesteits Legers in *Bohemen*, ontfangen, dewelke alhoewel nog niet *omstandig* nogtans *gewis*, en, van den volgende inhoud is.

Na dat zyne Koninglyke Majesteit met zyn onderhebbend Leger, den 21 *April* van *Lochwitz* opgebroken en langs de slinker oever van de Elbe, over *Cotta*, *Hellersdorff*, *Peterswald*, en *Koningswald*, in *Bohemen*, en vervolgens over *Aussig* voortgerukt was, heeft hoogst dezelve zig by *Linay* met het Lighaam van den Vorst *Maurits van Anhalt Dessau* vereenigd en de marsch verder tegens den Vyand voortgezet. Men had verwagt dat de Generaal Veld-Marschalk Graaf *van Brouwne* trachten zou, den overtogt van den *Eger* stroom te verdedigen, en zyn vaste Leger by *Budin* in te houden. Dog hy is alomme geweeken, en heeft zig met achterlating van alle zyn Magazynen, in alleryl en in wanorder na *Praag* begeven. Nademaal nu 's Konings Leger dat van den Vyand gestadig vervolgde, en dat het zelfs op den *Wittenberg* naby gemelde Stad geen stand heeft durven houden om een Veldslag te wagen. Zo is de voorsz. Generaal Veldmarschalk *van Brouwne* den 1ste *May* met zyn Leger door *Pruag* getrokken, en heeft zig aan geen zyde van de *Moldau* ter needer geslagen, middelerwyl dat de Koning aan deeze zyde van die Rivier op den gemelden *Wittenberg* gecampeerd legt. De Generaal Veld Marschalk Grave *van Schwerin*, staat aan geene zyde van *Praag*, digt aan de *Elbe* agter den Vyand. In dezelve tyd dat onzen Gloriryken Monarch, niettegenstaande hy een ingetal veel sterker Vyand tegen zig had, in twaalf dagen uit *Saxen* tot voor *Praag* gerukt is, heeft de evengemelde Generaal Veldmarschalk Grave *van Schwerin* niet minder bekwaamheid en beleid getoond, door met een gelyke snelheid van de Silesische Grenzen over *Trautenau*, *Köningshof*, *Jung Buntzlau*, *Alt Buntzlau* en *Brandeis* na *Praag* te trekken, na dat onderweg het Corps van den Hertog van *Brunswyk-Bevern* en den Luitenant Generaal *Winterfeld* met het zelve vereenigd waar. Deezen gemelde Luitenant Generaal is het Oostenryksch Corps 't geen door den Hertog van *Brunswyk-Bevern* by Reischenberg geslagen is, in de Achterhoede gevallen, en heeft, behalven een aanmerkelyk getal gevangenen, de Bagagien van de Generaals *van Preitlach* en *van Lascy*, gelyk ook de Ammunitie wagens en de Tenten van 4 Regimenten buit gemaakt. Men heeft het verlies der Vyanden in 't gevecht van *Reichenberg* zeekerlyk niet

niet vermeerderd, aangezien het veel grooter is als men gemeld heeft, vermits naderhand nog 700 gekwetste gevangenen, in onze verzeekering zyn genoomen. Het gewichtigste voordeel bestaat meest in de veroverde Magazynen. Het *Jung Buntzlauer* Magazyn door de Veldmarschalk Grave *van Schwerin* bemachtigd is den onzen van een buitegemeen voordeel, vermits het den Vyand eenige Millioenen Guldens gekost heeft en zyn Leger geduurende drie maanden daar van zou hebben konnen bestaan. Het Lighaam troepen onder bevel van den Generaal Veldtuigmeester Grave *van Konigsegg*, by *Reichenberg* door den Hertog *van Brunswyk-Bevern* uit het Veld geslagen, meende by dat Magazyn post te vatten en het te dekken: dog de Veld Marschalk Grave *van Schwerin* verhoedde zulks eenige uuren te vooren zodanig, dat de Vyand zelfs niets daar van heeft konnen vernielen. Behalven dit groote Magazyn, zyn 'er door 's Konings Legers nog verscheide andere aanzienlyke Magazynen te *Aussig*, te *Buden* en te *Welwaren* veroverd, alwaar de Vyand niet anders dan eenig Hooy en Stroo heeft konnen verbranden. Het overloopen, is mede zeer sterk onder de Vyandlyke Troepen, te meer, nu de Panduuren, zo als eertyds geschiedde, de Reguliere Regimenten niet meer gade slaan, om de Desertie te verhinderen. Het vermeesteren van alle deeze Magazynen kan niet anders dan tot groot nadeel van den Vyand strekken, en molyk zal 't van meer vrucht voor onzen roemruchtigen Koning zyn, dan het behalen van een groote Veldslag.

Om de Liefhebbery van de DIGTERS en anderen op te wekken, heeft het ons goed gedagt, dewyl men dagelyks van Veldslagen, Schermutzelingen, enz. hoord, die 'er voorvallen, te beloven

EEN PREMIE

Aan de LIEFHEBBERS *van de* Nederduitsche Digtkunde *en* Welspreekendheid.

De zugt voor de Lieffelyke Vrede die, door den bloei des Koophandels, de voorspoed van ons vry-Gemenebest, doet toenemen, en de Vryheid vrolyk doet adem halen, moet zo zeer eene Eedele Ziel bekoren dat zy den Oorlog met afgryzen aanziet. Die verderffelyke pest, niet ontaardende van zyn Vader het geweld, is zo hatelyk aan deugd en vryheid minnende gemoederen, als zynde de bron van duizenden Rampen, voorboden der Slaverny, dat dezelve niet te leven-

dig

dig kan afgemaald worden, om ons de Liefde voor de Vrede in te boezemen. Dit heeft ons bewogen, den Liefhebberen der Digtkunde en Welspreekenheid te beloven, aan hem, die op de zakelykste, cierlykste en beknopste wyze, het zy in Digt of Ondigt, het best de *Hatelykheid van den Oorlog* weet af te malen, tot een Premie alle de Stukjes van dit Werk, ieder apart met de kunstige Plaaten, van het begin af, zynde *July* 1756, tot het einde van het Jaar 1757. makende 23 stuks. Zy, die lust hebben hunne Talenten daar aan te beproeven, worden verzogt, de vruchten van hun vernuft, uiterlyk voor het einde van de Maand *Juny* aanstaande, *franco*, aan den Drukker deezes B. Mourik, toe te zenden, dewyl de uitspraak in de Maand *July* 1757. door kundige Perzoonen zal geschieden. In het zelve zal meest gezien worden op de zaak, fraije uitdrukkingen en bevallige schilderinge; onderwerpen vatbaar voor de schoonheden der Welspreekenheid, voornamelyk zo dezelve in zielverrukkende Poëzy word voorgesteld, verzoeke dezelve niet langer te zyn als 30 à 40 Reegelen.

Order op 't vertrek der Nieuwe aangelegde Postwagens van *Middelburg* op *Veere* en van *Veere* op *Middelburg* rydenden.

Van half *Maart*, tot half *October*, 's morgens ten half 8, 9 en 11 uren, en 's namiddags ten 2, half 5 en 7 uuren.
Van half *October*, tot half *Maart*, 's morgens ten half 9 en 11 uuren, en 's namiddags ten 2, 4 en 6 uuren.
Een Persoon betaalt op deeze Postwagen. — 8 stuivers.
Twee Perzonen, ieder 7 — —
En meer als twee Personen zynde, ieder — — 6 —
Die buiten de gestelde Post uuren, 's morgens voor, of 's avonds na de zelve begeeren te ryden moeten betaalen.
Een Persoon — 18 stuivers.
Twee dito ieder — 10 — — —
Drie dito ieder — — 7½ —
Meer als drie Personen zynde, ieder — — 6 — —
Dog zo iemand 's Winters 's avonds na 7, en Zomers na 8 uuren, begeerd af te ryden, zal boven dien, 6 stuivers extra moeten betalen.
Andere Voerlui zullen geen Vragt mogen opneemen, enz.

Magistraturen en *Amptenaaren*.

Op hoog gunstige recommandatie van H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante, is door de Magistraat der Stad *Tholen* tot Pensionaris honorair aangesteld, Jonkheer *Baron de Penponcher*.

Den Heer *Maximiliaan van Berchem*, oud Burgemeester der Stad *Briel*, is als Raad ter Admiraliteit op de Maaze benoemd.

Den Heer *Jacobus van den Eynden* tot Consul van Haar Hoog Mogenden te *Cadix* aangesteld zynde, heeft den Heer *Egbert van den Eynden*, deszelfs Vader, by procuratie den Eed afgelegd.

Ter Vergadering van gemelde H. H. M. hebben den Eed afgelegd de Heeren *de Wolf*, Burgemeester der Stad *Logbem*, als Raad ter Admiraliteit in het Noorderkwartier, wegens de Provintie Gelderland; *A. C. van Schellinga*, als Raad ter Admiraliteit te Harlingen wegens Vriesland, en *Jan Daniel de Jong*, als Secretaris te *Lommel*.

Den 2 May *hebben de volgende* HEEREN *Zitting genomen.*

In de Staaten Generaal.

Mr. *Antony Slicher*, Vroedschap der Stad Haerlem, Mr. *Jan Hubrecht* Vroedschap der Stad Leiden, en *Adriaan van Bleyswyk*, oud Burgemeester der Stad Enkhuizen, wegens Holland *Adriaanus Bergsma*, wegens Vriesland; van *Citters* en *Duvelaar van Campen*, wegens Zeeland.

In de Staaten van Holland en West-Vriesland.

Mr. *Gerard Beelaarts*, Vryheer van Blokland, Heer van Wieldrecht en Dorstmonde, wegens de Stad Dordrecht; Mr. *Lodewyk Quales*, wegens Gouda; Mr. *Dirk Cornelis van der Staal*, wegens Rotterdam; *Simeon Petrus Collot d'Escury*, *Heer van Naaldwyk*, enz. wegens Gornichem.

In den Raad van Staaten.

Mr. *Gerard Kuysten van Hoesen*, Raad der Stad Amsterdam wegens Holland, *Anthony Patras*, wegens Vriesland; en *Rudolph Emmen*, wegens Stad en Lande.

In de Generaliteits Rekenkamer.

Jan Abbekerk Crap, Burgemeester der Stad Hoorn wegens Holland, en *Jan Jacob de Blok van Kuffeler*, wegens Vriesland.

Den Heer *Carel de Verdun*, Raadsheer in den Raad en Leenhove van Braband en Lande van Overmaaze, is van H. K. H. Mevrouw de Gouvernante aangesteld tot Raad der Domeinen van zyn Hoog Vorstelyke Doorluchtigheid, met behout van desselfs Raadsheers-Ampt.

Den 2 May als de gewoone dag van de verandering der Regeering der Stad Rotterdam, zyn Boonheeren geworden, de Heeren Mr. *Gerard François Meyners*, Mr. *Pieter Baalde*, *Dammas van Herseles*, Mr. *Adriaan Reepmaker*, Heere van Strevelshoek en Noord-Waddixveen, en Mr. *Gerard Daniel Deniek*: En uit een overgeleverde nominatie zyn door H. K. H. Mevrouw de Gouvernante tot Burgemeesteren verkooren de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Herman Vingerboet*, Mr. *Hugo Cornets de Groot*, Mr. *Abraham Adriaan du Bois*, Heere van Molenaarsgraaf, Giessen en Steenhuizen, en Mr. *Jean Bichon*, Heere van Ysselmonde. Tot Scheepenen de Ed. Acht. Heeren *Johan Verstok*, Mr. *Pieter van Rysoort*, *Hendrik Haasbroek*, Mr. *Petrus Leonardus Jens*, *Isaac Hubert*, *Jean de Bries*, en Dr. *Cornelis Tobias Snellen*: en tot Scheepenen Commissarissen, de Heeren Mr. *Pieter van Rysoort*, *Petrus Leonardus Jens*, en *Isaac Hubert*.

Door H. K. Hoogheid voorz. is tot Raad in de Vroedschap der Stad Rotterdam verkooren, den Heer *Izaac van Alphen*, regeerend Scheepen aldaar.

Haare K. H. Mevrouw de Gouvernante heeft uit een overgeleverde nomminatie tot Burgemeesteren der Stad Schiedam verkooren de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Martinus den Beer*, *Willem van Bazel* en *Jan vander Heim*: Tot Scheepenen, de Ed. Acht. Heeren Mr. *Hendrik van Bulderen*, Mr. *Diederik Chr. Pielat*, *Jan Albert Pichot*, *Abraham Rysbergen*, *Jan Jacob Mispelblom Beyer*, Mr. *Karel Jan Bosschaart* en *Arnoldus van den Berg*: En tot Scheepenen Commissarissen de drie bovengemelde Heere.

Den Heer Mr. *Burchard Jan Daandels*, is aangesteld tot Burgemeester der Stad Hattem.

Den Heer Mr. *Christiaan Johannes Vaillant*, is tot Bewindhebber der Oostindische Maatschappy ter Kamer *Enkhuysen* aangesteld, in de plaats van wylen den Heer *Fr. Croes Lycogthon*.

Den Hoog Ed. Heer Jonkheer *Jan Lodewyk Haganus*, *Baron van Wassenaar*, Afgezant van den algemeenen Staaten aan 't Hof van *Madrid*, is aangesteld tot ontfanger van het Kollegie ter Admiliteit op de Maaze, in de plaats van wylen den Hr. *Scheepers*.

Tot Burgemeesteren der Stad Hoorn zyn verkooren, de Ed. Groot Achtb. Heeren *Lucas Meerens*, President; Mr *Carel Joan Spiering*, Dr. *François Gallis*, en *Floris Abbekerk Tromp*.

Te *Gornichem* is op hooggunstige recommandatie van H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante door de Ed. Groot. Achtb. Heeren Drossaart, Burgemeesteren, en Vroedschappen, tot Secretaris dier Stad en Lande van Arkel aangesteld den Heer Mr. *Abraham van Bleiswyk*, Heere van Babilonienbroek.

Door H. K. H. Mevrouw de Gouvernante, zyn tot Burgemeester der Stad Hoorn benoemd, de Heeren *Christianus Stuurman* en tot Raad in de Vroedschap dier Stad, Mr. *Gualterus George Gideon vander Mieden*, beide in de plaats van den Heer Mr. *Aris vander Mieden* die daar van vrywillig afstand gedaan heeft, en tot tweede Secretaris van H. Ed. Gr. Mog. aangesteld is, zynde eerstgem. Heer van der *Mieden* zynen broeder teffens opgevolgd als Secretaris en Rentmeester van 't Hooge Heemraadschap der uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West Vriesland.

Op recommandatie van gemelde H. K. Hoogheid is tot Hoofd-Participant der Oostindische Maatschappy ter Kamer Hoorn aangesteld, den Heer en Mr. *Dirk Merens*, oud Scheepen en Weesmeester derzelver Stad.

Door Hoogstgem. H. K. Hoogheid is uit een overgeleverde Nominatie tot Kapitein ter Zee, wegens 't Collegie ter Admiraliteit op de Maaze benoemd, den Heer *Andries de Bruin*, in de plaats van wylen den Hr. Gabriel Keiser.

Door Hoogst dezelve H. K. Hoogheid zyn op de voorz. manier tot Scheepen der Stad Horn aangesteld de Ed. Achtb. Heeren *Dirk Krab*, *Pieter Klinkhamer*, Dr. *Pieter Overtwater*, Mr. *Jacob Ripperfen van Hoolwerf*, Dr. *Koper*, *Lambertus Hellingman*, en Mr. *Gerbrand de Vicq*.

En tot Burgemeesteren der Stad Purmerende, de Ed. Groot Achtb. Heer *Sem Tonning*, *Jan Gors*, *Hendrik Bakker*, en *Pieter Molenaar*: tot Scheepen, *Jan Pet*, *Ad. vander Burg*, *Jacob Wormer Ploeg*, *Andries Maase*, *Pieter Pieters Molenaar*, *Petrus van Gent* en *Hendrik de Raad*; en tot SchepenenCommissarissen aangesteld, *Ad. vander Burg*, *Jac. Wormer Ploeg* en *And. Maase*.

Door H. K. Hoogheid is den Heer en Mr. *Hendrik vanderDussen*, Raad en oud Scheepen der Stad Delft aangesteld tot Hoogheemraad vanDelftland in plaats van wylen den Heer Mr. Paulus Teding van Berkhout.

Op hooggunstige recommandatie van H. K. Hoogheit Mevrouw de Prinses Gouvernante is door Burgemeester en Vroedschappen der Stad Schoonhooven tot Scheepen aangesteld den Heer Mr. *Adrianus Nicolaas van Overveld*, in plaats van wylen Dr. Johan Oostendorp.

Haar Ed. Groot Mog. hebben den Hr. Mr. *Matthæus*, Inspecteur van de Gemeenelandschmiddelen, aangesteld tot Advocaat Fiscaal voor dezelven Middelen, in plaats van wylen den Heer Mr. Anthony van Wezele.

Tot Scheepen der Stad Amsterdam, is aangesteld de wel Ed. Achtb. Heer Mr. *Gerbrand Elias*, in plaats van den overledenen Heer en Mr. Lieve Geelvinck.

Borg in 't Graafschap *Zutphen* heeft de Hoog Welgeb. Hr. *van Steengragt*, tot groote Vreugde der Ingezetenen als Heer van Hoogheid Wisch, zyne Intrede allaar gedaan, zynde zyne H. Ed. door de Jonge Lieden uit deze Plaats, als ook uit *Zilvolde* en *Varseveld*, met veele Tekenen van Eer, zo door het oprechten van veele fraaije Eer Bogen, als het afsteeken van

van diverſe Vuurwerken, als hun Juris-dictie Heer ingehaald geworden.

Tot *Utrecht*, heeft de Hr. Mr. *Antoni Francois Godin*. Heere *van Cockengen*, weegens het eerſte Lid, ſeſſie genomen ter Vergaderinge van hun Ed. Mog., de Heeren Staaten van deeze Provincie.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Te *Wertheim*, is in den Ouderdom van 44 Jaren Overleden *Johan Philip* mede regeerend *Graaf van Wertheim Lowenſtein*, enz. en drie uuren daarna deszelfs Gemalin, *Sophia Henrietta Frederica*, geboorne *Gravin van Schönburg-Waldenburg* in den Ouderdom van 38 Jaren.

Den 1 *April.* Sloegen door de zwaren Stormwind twee Viſſchers Pinken op de hoogte van *Scheveningen* en *Katwyk* om, waar van de Manſchap nogtans gelukkig geborgen is.

Tot *Dresden* zyn in eene Week 28 Kinderen geboren en 90 Lyken begraven. In dezelve ſprongen 2 lootzen in de Lugt, waarin eenige Pruisſiſche Vuurwerkers Arbeidden, 9 wierden 'er gedood en 12 of 13 zwaar gewond.

Den 7 dier maand wierd het Dorp *Tyrotz*, naby *Wintermarbl* gelegen, by ongeluk gantſchelyk in de Aſſche gelegd.

Den 11 *dito* zynde 2de Paaſchdag, is door een Stormwind, een ſchip uit *Vriesland* komende, met 30 ſtuks gebeeterde en ongebeeterde beſte Melk-Koeyen geladen, voor *Staveren*, op eene oude *Ruïne* in Zee leggende, verongelukt, zynde niets anders daar van geborgen, dan de Menſchen, en een ongebeeterde Melk-Koey.

Den 14 *dito* overleed binnen *Amſterdam*, na een ziekte van weinig dagen, in 't 27 Jaar zyns Ouderdoms, de Wel. Ed. Achtb. Heer Mr. *Lieve Geelvinck*, Regeerend Schepen, derzelver Stad.

Te *Eichſtadt* is in 't 83ſte Jaar zyns Ouderdoms overleeden, den Prins Biſſchop *Johan Anton Joſeph*, Vryheer van *Freyberg* en *Eiſchenberg*.

Tot Biſſchop van *Bamberg* is door dat Dom Kapittel verkoren, de Ryksbaron *Jean Philip Ignatius van Frankenſteyn*.

De Wel Edele Geſtrenge Heer *Planta*, Generaal Majoor van de Infantery en Collonel van een Regiment Griſons ten dienſte van den Staat, is tot *Bergen-op-Zoom* overleden.

Te *Oldewerder*, naby *Hamburg* gelegen zyn 30 Huizen, benevens de Kerk in de Aſche gelegd.

Braunauw, een Steedje in *Bohemen*, op de Sileſiſche Grenzen gelegen, is in de voorleden maand, byna ten eenemaal door het vuur verteerd.

Te *Praag* werd een Bedelaars jongen van 14 of 15 Jaren oud aan de Galg gehangen, om dat hy een Magazyn inbrand had willen ſteeken.

In het Dorp *Marienfeld*, naby *Berlyn* gelegen, kwam een Schoolmeeſters Vrouw van drie welgeſchapen Dogters in de kraam.

Te *Berlyn* is den Hr. *Grävenitz*, Luitenant Generaal van 't Voetvolk geweezen Gouverneur van *Cuſtrin*, in den Ouderdom van 80 Jaren en de Generaal Majoor *van Knobloch* in 't 64ſte Jaar zyns Ouderdoms Overleden.

Tot *Parys* ſtierf den Hr. *Charles Theophile de Bescade*, *Marquis d'Averey*, Groot Baillif van *Orleans* en Kollonel van de Franſche Granadiers, oud zynde 21 Jaren.

Den 27 *April* overleed ſchielyk aan een Beroerte, de Wel Edele Achtbaaren Hr. *Fredrik Nuyen*, Vice Preſident Burgemeeſter der Stad Wageningen.

Te *Weenen* had een Proviand Wagen beladen met 70 zakken Haver over de brug der Donauw rydende, het ongeluk in dien ſtroom te ſtorten, waar by de

Voerman en de 4 Paarden waarmede hy bespannen was, verdronken.

Te *Koppenhagen* is een Joodin met haar Zoon en Dochter gedoopt waar over de Koning als Gevader en de Koningin als Gemoeder stond, de Text by die gelegendheid verhandeld was *Johannes* X. vers 12.

Tot *Maltha* is aan boord van 's Lands Oorlogschip de *Phœnix* in den Ouderdom van omtrent 32 Jaren overleden, den Ed. Hr. Mr. *Jacob Alewyn*, Commandeur ten dienste ter Admiraliteit.

De Cardinaal *de la Rochefaucault*, Groot Aalmoesenier van *Vrankryk*, Aartsbisschop van *Bourges*, Ridder van den H. Geest, is den 28 *April* in den Ouderdom van 56 Jaren tot *Parys* overleden.

Te *Lockowitsch* alwaar het hoofd kwartier van den Koning van Pruissen geweest is, ontstond brand waar door 8 huizen in de Assche gelegd, en eenige agtergebleve equipagie der Officieren te naauwer nood gered wierden.

In den *Briel* is tot Predikant beroepen *Do. Wilh. Barth. van de Casteele*, Leeraar te Oud-Beyerland.

Kapitein *Albertus van Wallendaal* voerende 's Lands Oorlogschip *'t Kasteel van Medenblik* met drie Xebecquen van 't *Algiers* Roofnest, slaags geweest zynde, heeft dezelve op de Kusten van *Sardinien* op strand gejaagd, zynde de equipagien daar van of dood geschoten of verdronken.

Op het Kasteel van *Monplaisir* naby *Parys* is den Hr. *Petrus Coulon*, in den Ouderdom van 112 Jaren overleden, hebbende alle schriften nog zonder Brif konnen leezen.

Te *Koppenhagen* overleed den 1 *May* den Heer *Gillis Coymans*, Buitengewoo-Afgezant van de Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden by 't Hof van *Denemarken*, zyn Excellentie was zedert 3 Maanden onpasselyk en heeft den ouderdom van omtrent 67 Jaren bereikt.

Op Zondag den 8 *May* is *Do. Joh. van Schelle* van *Edam*, als Predikant binnen *Amsterdam*, door *Do. Becol* in de Oude Kerk bevestigd, en Woensdag den 11 *dito* heeft de eerstgemelde zyn Intree Predikatie in de Nieuwe Kerk gedaan.

De Graaf *Turpin de Sanza*, Collonel van een Regiment Husaaren en Brigadier des Legers van de Koning van Vrankryk, schoot zig zelfs tot Parys met een Pistool dood.

De Burgers en Ingezetenen der Stad *Schiedam*, toegedaan de onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis van de Magistraat dier Stad verlof verzogt en verkreegen hebbende, om hunne Godsdienst aldaar in 't openbaar te mogen oeffenen, zo heeft dezelve hen daartoe de geweeze Mennoniten Kerk aangeweezen, waarin dan ook op den 8 deezer maand *May* de eerste Predikatie is gedaan geworden door Do. *C. C. H. van der Aa* Predikant dier Belydenis te *Haerlem*, Lid en Secretaris van de Hollandsche Maatschappy der Wetenschappen, hebbende tot zyn Text genomen 1 *Koningen* VIII. vs. 29 en 30.

Den 10 *May* overleed tot *Schevening* aan een smertelyk toeval, in den Ouderdom van 52 Jaren den Eerw. Heer *Eppo Sparringa*, Predikant aldaar.

Hun Wel Ed. Gr. Achtb. de Heeren Burgemeesteren der Stad *Amsterdam* alles by brengende, wat ter bevordering en tot gemak van den Koophandel dienen kan; hebben tot Beurtluiden op *Mechelen* en *Leuven* aangesteld, de Schippers: *Gerrit Hartogsveld*, *Jacob Janse Ligtendag* en *Leendert Hartogsveld*.

Door een zwaar Onweer is in den aanvang der maand *May* in den omtrek van de Stad *Bonn* ten platten Lande groote schaden veroorzaakt, en in 't Dorp *Ellerueb* gelegen aan de Aar zyn meer dan 40 Huizen en eenige Brouweryen in de Assche gelegd.

Tot *Amsterdam* heeft men in 't voorleede Jaar het (zo genaamde) *Weesperveld* schoon gemaakt en aldaar meer dan 200 *Bomen geplant* en 2 Sloten gegraven en nu

in

n de maand *May* 1757 langs de Sloot na de Weesperpoort *een Lynbaan om Touwwerk te draayen*, als mede op andere plaatzen, daar het de nood vereischte, *Steene Palen* gezet; veele *Stadsgebouwen* *schoon- en Nieuwe Sluizen gemaakt* en veele dingen die door de goede voorzorgen van de Ed. MAGISTRATEN zyn verbeterd, waarom ons beloofd is nog veele optegeven dewelke gemaakt zouden konnen worden tot *Cierlykheid*, *Schoonheid*, *Behoeding van Ongelukken enz.* dewelke die van voor eenige Jaren aangeteekend zyn.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 23ste *Maart* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Donderdag, den 14 April.
Anna Bruyn.
Jan Martensz., *Capityn in dienst van de Ed: Heeren Bewintbebbers der Oost-Indische Compagnie.*
Catharina Bonté.
Jacoba van der Gulde, Huisvrouw van Dirk Steuver.
Doretea Schleegers, Huisvrouw van Joan Christiaan Reyman.

Vrydag, den 15 dito.
Josephus de Longas, *Eerwaarde Pater in de Roomsche Kerk de Boom.*
Wessel Scholte, *Sleepersbaas.*
Jan Nieman.

Saturdag, den 16 dito.
Abraham Pelt.
Cornelis Hackevoort
Jakomina Kraaye, Huisvrouw van Pieter Adrianus de Soeten.
Aartje Harmens, Weduwe van Lambert Janse.

Zondag, den 17 dito.
Sofia van Trossenberg, Huisvrouw van Jacobus de Wit.
Jannetje Arends Meyring, Huisvrouw van Rinke Scholtes.

Maandag, den 18 dito.
Margareta de la Marlier, Huisvrouw van Hendrik Blokland.

Dingsdag, den 19 dito.
Margareta Elisabeth Tonjes, Huisvrouw van Abraham Beaune.
Isaak Waanenburg.
Angenita Ophove, Huis- en Kraamvrouw van Michiel Spirenburg.
Geesje Stekkers, Huisvrouw van Harmanus Mokkelenkamp.

Woensdag, den 20 dito.
Mr. Lieve Geelvinck, *Regeerend Scheepen.*
Anna Geertruy Turly, Weduwe van Jan ten Brink.
Sophia Loos, Huisvrouw van Dirk Hoffnaas.
Catharina Waterbeek.

Donderdag, den 21 dito.
Lodewyk van Berghem, *Schaavenmaaker.*
Pieter Edens.
Anna Akkerman, Weduwe van Barend Koster.
Lourentia Groenewey, Weduwe Melcherd Selyns.
Elisabet Stroomberge, Weduwe van Andries Blank.

Vrydag, den 22 dito.
Anna Maria Noppen, Huisvrouw van Jan Alexander Creyghton, *Procureur.*
Gerrit ten Breuren, *Koekkebakker.*
Harmanus Kwikx, *Broodbakker.*
Anna Floh, *Bejaarde Dogter.*
Elisabeth Schepperheyn.
Anna Rogge.
Lodewyk Kok.

Saturdag, den 23 dito.
Willem Langeraat, *Zieke Vader in 't Aalmoessseniers Weeshuis.*
Dirk Falenr.
Jannetje Meyer, Weduwe van Dirk Zaal.
Barbara Struyf, Huisvrouw van Samuel de Wilde.
Zondag, den 24 dito.
Gysbertje van Dyk, Weduwe van Harmanus de Reuver.
Maria Perrotet, Huis- en Kraamvrouw van Eldert Praalder.
Anna Ysbrandse van den Bank, Weduwe van Matthys de Jong.
Maandag, den 25 dito.
Andries Aalhuysen.
Jannetje Lepair, Huisvrouw van Quiryn Nooteboom, *Zadelmaker.*
Catharina Elisabeth Haurands, Huisvrouw van Samuel Oosthoff.
Dingsdag, den 26 dito.
Harmanus Oosterman.
Marretje Jans, *Bejaarde Dogter.*
Woensdag, den 27 dito.
Philip Albregt.
Lourens Hilleman, *Schuytevoerder.*
Jacobus van den Ende, *Bejaard Jongman.*
Catharina Elsebeen Middelhof, Huisvrouw van Hendrik Bousfiete, *Boekverkooper.*
Anna Magdalena Snouwer, Huisvrouw van Jsaac Drinkman.
Giertje Bakker Huisvrouw van Willem van Meulen.
Maria Anna du Hamel.
Neeltje Poorter, Derde Dogter van Lourens Poorter.
Gesina van Londe, Eenige Dogter van Willem van Londe.
Donderdag, den 28 dito.
Christina Tommerop.
Vrydag, den 29 dito.
Dirk Burries.
Jsaak Vincent.
Elisabeth Wanna Weduwe van Willem Bonnom.
Saturdag, den 30 dito.
Catharina van Schoorl, Weduwe van Herman Utesch, *Binnen-Moeder in het Weesbuys de Oranje-Appel.*
Sofia Beemsbergen, Weduwe van Benedictus Krol.
Zondag, den eersten May.
Jannetje Brouwer, Huis en Kraamvrouw van Gerrit vander Linden.
Joost Hendrik Sieveking.
Maandag, den 2 dito.
Jacobus Stander.
Pleghelmus Vissinck.
Samuel Fabre, Oudste Zoon van Jan Fabre.
Roelof van den Broek.
Dingsdag, den 3 dito.
Jean George Pomer Eschen.
Jacob Allard.
Clasina Staal, Huisvrouw van Pieter de Villers.
Woensdag, den 4 dito.
Engelbert Rootwald.
Willem Esser, *Wynkooper.*
Margaretha Schutte, Huisvrouw van Lucas Wolffers.
Harmanus Sluyter.
Bart Verlaak, Oudste Zoon van Jan Verlaak.
Donderdag, den 5 dito.
Cornelis Struykman.
Sara Block, Weduwe van Pieter Gryspeert.
Cornelia Bosch, Huys- en Kraamvrouw van Gerrit Smyters.
Anna Martin, Huisvrouw van Francis Farquhar.
Evert Monüs.
Sibilla Jacobs, Weduwe van Steve van der Kar.

Vry-

Vrydag, den 6 dito.
Christiaan Burgers.
Joan van Berghe.
Hendrik Houtendorp.
Frans Wenfinck, *Distelateur.*
Dorothea Roelofs, *Bejaarde Dogter.*

Saturdag, den 7 dito.
Anthonia Watering, Huisvrouw van Hendrik Corts, *Binne Vader in 't Oudezyds Huys-Zitten Huys.*
Johanna Baggelaar, Weduwe van Adel Hermans.
Margaretha Joel, Huisvrouw van Barent Burgh, *Loodgieter.*

Zondag, den 8 dito.
Antje Jans, Weduwe van Willem Frederiks.

Maandag, den 9 dito.
Martyntje ten Kaaten, Huisvrouw van Maggiel de Wys.

Dingsdag, den 10 dito.
Jaques Saffin.
Gerrit Cok, *Kastemaker.*
Elisabeth Swart, Oudste Dogter van Jan Swart.
Margareta Ravensteyn, Weduwe van Dirk Zeeman, *Chirurgyn.*

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 9 *May* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Amstel (*Reynier Pietersz. Schonegevel*, Een Plaisier-Plaats met deszelfs Huisinge, Stallinge &c. aan den), tusschen de Schulpburg en Omval. *f* 1200, in slag *f* 400, opgehouden.
Achtergragt (*Willem de Leeuw*, *Jan van Wattens*, *Cornelis Rol en Dirk van Wattens*, Een Huis en Erve, op de), by 't Utrechtse Veerhuys. *f* 5000 in slag *f* 200, verkogt.
Blom (*David Brunings en Jan Roose*, Een Huis en Erve, in de tweede) Dwarsstraat, Westzy. *f* 2175 in slag *f* 25, verkogt.
Boomsloot (*Willem de Leeuw*, *Jan van Wattens*, *Cornelis Rol en Dirk van Wattens*, Een Huis en Erve op 't Recht), *f* 2800, in slag *f* 400, opgeh.
Brouwersgragt (*Hendrik Sluyter*, Een Pakhuys en Erve, zynde een Stal, op de), tusschen de Waagestraat en 't Plyn. *f* 1100 in slag *f* 200, opgeh.
Brouwersstraat (*Bruno Tideman*, Een Huis en Erve, en vyf Achterhuisen, in een Koop in de Binne). *f* 7100 in slag *f* 400. opgehouden.
Brouwersstraat (*Anthony Menssendyk*, Een Huis en Erve, in de Buiten). *f* 2400 in slag *f* 2, verkogt.
Elandsstraat (*Harmanus van der Horst*, *Pieter de Hoen*, *Mourits Elders en Cornelis Angel*, Een Huis en Erve, in de), zuydzy, over de Konynestraat. *f* 1425 in slag *f* 200, verkogt.
Elandsstraat (Dezelve, Drie Achterhuisen en hunne Erven, onder een Dak, in een Koop in de), in de Bossegang. *f* 375 in slag *f* 12 verkogt.
Eygragt (*Willem de Leeuw*, *Jan van Wattens*, *Cornelis Rol en Dirk van Wattens*, Een Huis en Erve, op de), tusschen de Peeper en Foelystraat. *f* 9000 in slag *f* 800, opgehouden.

Franse-

Fransepad (*Willem van Otterloo en Hendrik Sluyter*, Een Huis en Erve, op het), noordzy. *f* 160 in slag *f* 10, verkogt.

Kerkstraat (*Anthony Menssendyk*, Een Huis en Erve, in de), zuidzy, het derde Huis van de Weesperstraat. *f* 1650 in slag *f* 20, verkogt.

Lauriergragt (*Jan Cloppenburg*, Een Vierdepart, in een Huis en Erven, op de), zuidzy. *f* 150 in slag *f* 60, verkogt.

Lynbaansgragt (Dezelve, Een Vierdepart, in vier Huisen en Erven, op de), by de Laurierstraat. *f* 300 in slag *f* 10, verkogt.

Mandemakerssteeg (*Hendrik Campen*, Een Huis en Erve, in de), noordzy. *f* 1750 in slag *f* 20, opgehouden.

Oude Waal (*Willem de Leeuw*, *Jan van Wattens*, *Cornelis Rol en Dirk van Wattens*, Een Huis en Erve, op de), over de Kraansluys. *f* 8500 in slag *f* 400, opgehouden.

Pekelharings (*Harmanus van der Horst*, *Pieter de Hoen*, *Mourits Elders en Cornelis Angel*, Drie Huisen en Erven, in een Koop, op Stads Grond, in de) Gang. *f* 825 in slag *f* 60, verkogt.

Prinsegragt (*Anthony Menssendyk*, Een Huis en Erve, op de) noordzy, het derde Huis van de Reguliersgragt. *f* 3475 in slag 50, verkogt.

Prinsegragt (*Cornelis van Arrewyne*, *Jan Cloppenburg en François Jan Melissen*, Een Huys en Erve, op de), zuidzy, bewesten de Vyselgragt. *f* 10500 in slag *f* 700, verkogt.

Prinsegragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), noordzy, bewesten de Vyselstraat. *f* 2250 in slag *f* 200, verkogt.

Prinsegragt (*Hilbrand Moens*, Een Huis en Erve, op de Korte), westzy. *f* 3000 in slag *f* 400 opgehouden.

Raampoort (*Harmanus van der Horst*, *Pieter de Hoen*, *Mourits Elders en Cornelis Angel*, Een Herberg, genaamd de Valk, buiten de), aan de Cingel. *f* 2200 in slag *f* 200, verkogt.

Ridderstraat (*Hilbrand Moens*, Een Huis en Erve, in de), zuydzy. *f* 1600 in slag *f* 200, opgehouden.

Slootstraat (*Hilbrand Smit*, Een Huis en Erve, in de), zuidzy. *f* 230 in slag *f* 40, verkogt.

Slyppad (*Harmanus van der Horst*, *Pieter de Hoen*, *Mourits Elders en Cornelis Angel*, Drie Huisen en Tuinen, in een Koop, op Stads Grond, voor aan op 't). *f* 2100 in slag *f* 45, verkogt.

Tuin (*Bruno Tideman*, Een Huis en Erve, in de eerste) Dwarsstraat, zuidzy *f* 900 in slag *f* 300, opgehouden

Vinkestraat (*David Brunings en Jan Roose*, Een Huis en Erve, in de). *f* 2525 in slag *f* 500, verkogt.

Vinkestraat (*Willem van Otterloo en Hendrik Sluyter*, Een Huis en Erve, in de). *f* 600 in slag *f* 100, verkogt.

Zeedyk (*Anthony Menssendyk*, Een Huis en Erve, op de), over de Kapel. *f* 3750 in slag *f* 300, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand MAY 1757. *Tweede Stuk.*

EUROPA. TURKYEN.

C*Onstantinopolen.* Onzen Groot-Vizier schynt zig meer en meer in de gunst van onzen Souverein en de Liefde der Onderdanen te vestigen, en alles is hier thans in een diepe rust, zynde klaarblykelyk dat dit Hof niet genegen is, om zig, in de onlusten in het Keizerryk ontstaan, nog 't minst nog 't meest te willen mengen. De eenigste verandering zedert kort by dit Staatsbestier beraamd, is alleen het afzetten van den Mufti, of uitlegger der Wet *Perizad Effendi*, en het aanstellen van *Damazada Effendi* tot deszelfs Opvolger.

ITALIEN. *Romen.* De Paus die nu eens beeter en dan wederom erger is, schynd nogtans, zo als wy in 't voorgaande stukje van onzen *Mercurius* gezegd hebben, zyn levensdraad niet lang meer te zullen konnen rekken, maar eerlang voor een ander, den eertyds zo gedugten Kerkelyken Zetel, te zullen moeten ontruimen.

Civita-Vecchia. Het alvernielende Oorlogs vuur, is volgens de ondervinding, de grond oorzaak van veele onheilen, niet alleen door 't bederf van Landen en Volkeren te veroorzaken, maar teffens ook door 't voortbrengen van veele nadeelige voorwerpen voor 't genoodschap; het Aardryk werd daar door met Dieven en Moordenaars, en de Zeën door Rovers en Zee schuimers vervuld en bedekt; van dit laatste soort zyn 'er 47 van boord van een Bark ter sluip in deeze Haven binnen geloopen dog door de Commandant, daar van verwittigd zynde, aangehouden, 5000 Scudis aan geld, de Munitie en Provisie daar uit gehaald en het Volk na het Lazareth gezonden; wat verder met dezelve gedaan zal worden zal ons de tyd leeren.

Napels. De Bevelhebber van een Engelsch Oorlogschip in de Haven van *Gaëta* onlangs binnen geloopen, heeft van dit Hof, door bedreiging, de toestemming willen verkrygen, om aan 20 Oorlogschepen derzelver Natie deeze Vryheid ook toeteslaan, maar dit door den Koning afgeslagen zynde, heeft men goedgevonden de Vesting werken van die Stad te versterken en 40 Stukken Kanon derwaarts te doen brengen, alzo men onzeker is wat gevolgen deeze zaak zou konnen na zig sleepen.

VRANKRYK. *Parys*. Zyn Majesteit heeft de zogenaamde *Feuille des Benefices* ofte de magt om de voorstelling, van de Perzonen tot de open zynde Geestelyke Waardigheden, te doen, welke wylen de Kardinaal *de la Rochefoucault* had, aan den Bisschop van *Limoges*, een Prelaat van een uitmuntende deugdzaamheid en door zyn vredelievend gedrag in de achting byna van 't Algemeen, opgedragen. De Geestelyke Dochters genaamd *Hospitalieres* herhaalde klagten by den Koning ingebragt hebbende, dat men hen Priesters en de bedeeling der Kerkelyke Plechtigheden weigerde, zo heeft zyne Majesteit uitdrukkelyk bevel aan den Aardsbisschop deezer Stad gezonden, om die Dochters het een en ander niet langer te verzeggen, en dat die Vorst, by gebreke van dien, daar omtrent zou weten Order te stellen; die Prelaat heeft dierhalven niet goedgevonden, om zig langer tegen het bevel van den Koning aan te kanten. Zyne Majesteit zedert de gruwelyke onderneeming van den beruchten Booswicht *Damiens* nog niet in 't openbaar verscheenen, deed den 12 deezer Maand *May* de Revue over de *Fransche* en *Zwitzersche Gardes*, verzeld zynde door den Dauphyn, den Hertog van Orleans, en ontelbaar andere Prinsen en voorname Generaals; de toevloed van allerly zoort van Menschen om zyne Majesteit te zien was uitermaten groot, en de blydschap van hunne geliefden Vorst wederom te beschouwen, wierd door het gestadig roepen van *Lang leve de Koning!* waar van de Lugt weergalmde, op het duidelykste uitgedrukt. By ons Leger in Westphalen schynd eenige verandering voorgenomen te zyn, vermits men meld dat men van het beleg van de Stad *Gelder* afziet en de Troepen meer by elkander in Westphalen en na de Grenzen van 't Keurvorstendom *Hanover* doed aanrukken, men wil daar uit besluiten dat onze Generaals bevel hebben de *Observations Armee* aantetasten, en door die weg het huis van Oostenryk Lucht te maken, wiens zaken men zegt in Bohemen gantsch niet voorspoedig te gaan, zeker is 't dat men onaangenaame tydingen uit dat

Ryk

Ryk ontfangen heeft, en dat het Hof nog 25 of 30 duizend man Troepen, by 't reeds gezondene Secours, voegen zal. De zeekere *Quidam* waar van gewag gemaakt is in het rechtsgeding van den geexecuteerden *Damiens*, is deezer dagen te Aken gevat en in hechtenis gebragt, hebbende men Brieven en Papieren by hem gevonden, welke vermoeden gegeven hebben dat de beschuldiging van *Damiens*, niet ongegrond geweest zy.

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen.* De verschillende gezindheden schynen in 't Huis der Gemeentens zeer grooten voet te krygen; den Hr. *Pitt* en zyn Aanhang, hebben daar in zoeken door te dringen, om de Oorzaken naauwkeurig te onderzoeken van het nadeel 't welk de Natie in 't voorlede Jaar ondergaan heeft; en stelden teffens voor dat zelfs, de Ministers die toen het bestier der zaken gehad hebben, verlangen moesten dat dit onderzoek zonder uitstel gedaan wierd, om dus by de geheele Natie gerechtvaardigt te worden, daar tegen deed egter den Heer *Fox*, alles wat hem en zyn streng mogelyk was om de navorsching deezer dingen in 't riet te doen loopen, en 't is denzelven in zo verre gelukt, dat de résolutien ten dien opzigte door eene meerderheid van 195 tegens 115 Stemmen genomen, hoofdzakelyk vervatten. *Dat de Koning in de Jaren 1755 en 1756 door overeenstemmende berichten kondschap gekregen had, dat, de Franschen het op Groot-Brittannien of op Ierland gemunt hadden, en toeleg maakten, om Minorka insgelyks te vermeesteren; dat zyn Majesteit zyn Esquader in die omstandigheden in diervoegen geschikt had, dat door dezelve zyne Koningryken, zo wel als zyn Staten aan de Middellandsche Zee beveiligd wierden; dat de bezetting van de sterkte St. Philippe toen ter tyd in 2860 man had bestaan, en dat de kamer van gevoelen was geweest, geen grooter getal Oorlogscheepen na de Middellandsche Zee te zenden, dan de geene, welke het Esquader van den Admiraal Byng uitmaakten, noch geene andere versterking buiten 't Regiment, het geen zig aan boord van 't voorsz. Esquader bevond, en het Detachement, het geen uit Gibraltar na die sterkte stond overgevoerd te worden, in aanmerking van den werkelyken staat der Zeemacht en de verscheidene zo wezendlyke vervoegingen tot veiligheid der Staten van den Koning en ter bevordering van 't belang zyner Onderdanen.* Dus heeft de Hofparty, in weerwil van alle de poogingen der streng van den Hr. *Pitt*, gezegenpraald, en is dus het gedrag van 't oude Staatsbestier, en by gevolg dat van den Heer *Fox*, ten eenemaal goedgekeurd geworden, die men wil dat eerstdaags wederom

om met vollen luister als Staatsbewindsman op 't Toneel verschynen zal. Den Vice-Admiraal *Saunders*, commandeerende ee n Esquader van 5 Schepen, bestaande in de *Culloden*, de *Berwik* en de *Princes Louisa*, ieder van 70 Stukken, en de *Guernsey* en *Portland*, elk van 50 Stukken Kanon, en in de Haven van *Gibraltar* leggende, vernam door een Expresse van onzen Consul te *Mallaga*, dat in die Haven binnen gekomen waren 4 Fransche Oorlogschepen, namentlyk de *Hector*, *l'Achille*, *le Vaillant* en *le Sage*, ieder van 74 Stukken Kanon, onder het bevel van den Hr. *du Revest* uit *Toulon* gezeild, de wil hebbende na *America*, en omtrent de kusten van *Mallaga* door storm beloopen, stak daar op den 2 *April* met de voornoemde 5 Oorlogschepen in Zee, om dezelve op te zoeken en aan te tasten, den 5 des morgens ontdekte hy die schepen, en schaarde zig in Slagorder, 't welk den Hr. *du Revest* insgelyks deed, die te lywaart lag, trachtende teffens de Engelschen den wind af te winnen, terwyl hy een algemeene dechargie op hunne Schepen liet doen, waar door hun loopend wand beschadigd wierd. De Fransche schepen bleven op bevel van hun Commandant zeer verre van den anderen leggen, wordende de Oorlogschepen de *Guernsey* en de *Portland*, door de Engelsche afgezonden om 't gevecht te beginnen, dog eer de Actie algemeen wierd, kwam 'er een zo zware nevel op, dat de Engelsche de Fransche uit het gezigt verlooren, en dierhalven zyn de beide gem. schepen alleen in 't gevecht geweest, terwyl de overige slegts met elkander Kanonneerden, zonder over en weder, aangezien den verre afstand, veel schade te veroorzaken, den Vice-Admiraal *Saunders* maakte wel toestel om de Franschen den volgenden dag met nadruk aan te tasten, maar vernam toen geen schepen meer, zynde zy geduurende de duisternis van de nacht, de Straat van *Gibraltar* gepasseert, om zulks te gemakkeker ter uitvoer te brengen, had de Bevelhebber der Franschen alle de lichten op zyn onderhebbende bodems laten uitdoen, en dus zyn oogmerk bereikt, 't welk zonder twyfel was, om zyn reis ongestoort te konnen vervorderen.

By het Ministerie is een besluit genomen om voortaan onze Pakketbooten door Oorlogs-Fregatten te doen convoyeeren, en telkens twee Maalen te gelyk te doen afgaan. De tyding die men bekomen heeft van de overwinningen des Konings van Pruissen in Bohemen, hebben hier een bovenmatige blydschap veroorzaakt, egter is dezelve een weinig verzet door het onaangename berigt ontfangen door ons Oor-

log-

logschip *the Bedfort* met 10 Koopvaarders onder zyn Convoy van *Jamaica* te *Portsmouth* binnen gekomen, luidende, dat ons Oorlogschip *the Greenwich*, voerende 50 Stukken Kanon door het Esquader van den Hr. *de Beaufremond* genomen was; dat het Esquader van gemelde Zeevoogd, bestaande in 4 Schepen van rang en 3 Fregatten, *Port-Royal* op *Jamaica* ingesloten hield, en dat daar binnen lagen 2 van onze Schepen, die daar door van nog 2 anderen en 3 Fregatten, tot een zelfde Esquader behoorende, afgezonderd waren. Men wagt met verlangen om tyding van den Lord *Loudon* te zullen bekomen, en men hoopt dat zyn voorgenomene verrigtingen, den gewensten uitslag zullen gehad hebben.

DUITSCHLAND. *Weenen.* Het Duitsche Ryk voor eenigen tyd de bemiddeling aan onze Souvereine, ter bylegging der Verschillen met den Koning van Pruissen, aangeboden hebbende, ziet men hier thans de redenen van weigering door Haar Keizerlyke Koninglyke Majesteit daar op tot Antwoord gegeven, vervattende: I. *Dewyl het Duitsche Corps besloten heeft H. K. Majesteit by te staan.* II. *Om dat de Wetten van het Duitsche Ryk beveelen, die Leden met geweld te vervolgen, welke de rust van 't zelve verstooren.* III. *Vermits de Koning van Pruissen op de Mandementen van de Keizer in 't minst geen agt gegeven, ja zelfs niet eens geantwoord heeft; hebbende daar en boven geweigerd de Autoriteit van het Duitsche Ryk in deeze zaak te erkennen.* IV. *Na dien een Mediatie van zodanigen aart zeer langwylig weezen zou uit hoofde van de onvermydelyk Formaliteiten, de welke men daar by zou dienen in agt te neemen.* V. *Alzo van die Bemiddeling weinig Succes zou te verwagten zyn, als men aanmerkt op wat wyze de Koning van Pruissen de beweegredenen van zynen inval in Saxen en Bohemen zoekt te rechtvaardigen, na dat een Tractaat, zo plegtig als dat van Dresden in 't Jaar* 1745 *door het Duitsche Ryk geguarandeert, door den voornoemden Koning verbrooken is: behalven dat een provisioneele Schadeloos stelling voor alle Rechten en bezittingen, die onrechtmatig overrompeld zyn, vereischt word.*

Praag. Alles is hier zedert eenige tyd in de uiterste verwarring en ontsteltenis, eerst veroorzaakt door de onverwagte en sterke aannadering der Pruissische Legers tot op den *Wittenberg* na by deeze Stad, vervolgens door het gestadige te rug trekken van den Generaal Veldmarschalk *van Brouwne*, dewelke zig eindelyk heeft genoodzaakt gevonden om met zyn Leger door deeze Stad te passeeren en de *Mol-*

dau over te gaan, alwaar hy zig deed verschanssen en besloot de Koning van Pruissen af te wagten, ten dien einde trok hy de Corpsen van den Hertog van *Abremberg* en *Serbelloni* by de groote Armee. Het leed niet lang of de Koning van Pruissen, met een aanzienlyk detachement van zyn Leger over de *Moldau* getrokken zynde, middelerwyl dat de Graaf *van Schwerin* zulks over de Elbe deed, en dat de Veldmarschalk *van Keith* met 30000 man op de *Wittenberg* stand hield, deed ons Leger aantasten, en na een zeer bloedig gevegt eerst onze Kavallery van de rechte Vleugel deinzen, en vervolgens het gantsche Leger op de vlugt dryven, dus dat 'er oneindig veele manschap van weerkanten sneuvelden, leggende de Lyken bergen hoog op het Slagveld. De Generaal Veldmarschalk *van Brouwne*, heeft zig al hoe wel gewond met een gedeelte van de Linker Vleugel van onze Armee, bestaande in omtrent 10000 man in deeze Stad geretireerd, in de meening om 'er langs *Königsal* wederom uit te rukken, maar den Veldmarschalk van *Keith* die passagie afgesneden hebbende, zo bevind denzelven zig benevens de voorsz. Troepen binnen onze muuren, en aangezien men hier op geen zo sterke bezetting verdacht geweest is nog staat gemaakt heeft, zo is te dugten dat wy eerlang Pruissisch, en alle die Troepen Krygsgevangenen zyn zullen. Van alle kanten is ons geslagen Leger door den Vyand vervolgt en men maakt wel staat dat deeze Veldslag ten minsten voor dit Koningryk, beslissend zyn zal, vermits deeze Stad eens in handen der Vyanden zynde, hen meester van 't geheele Koningryk doed worden, ondertusschen heeft deezen zegen hen veel volk gekost, 't welk ligtelyk optemaken is, door het verlies van zo veele hunner Generale Officieren, en dat onze Troepen (volgens getuigenis der Vyanden zelfs) als Leeuwen gevogten hebben, waar door zy dan ook zelfs zo veel te grooter roem verdienen, aangezien men meer lof behaald over dappere Vyanden, dan lafhartige gezegenpraald te hebben. Het verlies deezer Veldslag is zeer gevoelig voor ons, en dat de verdere Krygs-Operatien van dit Hof het meeste hinderen en beletten zal, is het veroveren van alle onze Magazynen door de Pruissischen, waar door dan het verder bestaan der Troepen bezwaarlyk gemaakt word, voornamentlyk in de tegenwoordige schaarsheid der mond behoeftens in 't algemeen. De byzonderheden van dien bloedigen *St. Jan Latyns* dag zyn ons nog niet bekend, maar na allen aanzien zullen dezelve smertelyk zyn.

Regensburg. De Koning van Vrankryk heeft door zyn Afgezant den

Ba-

Baron *van Machau* een verklaring aan de Ryks-Vergadering doen overgeven, in alles overeenkomende met die welke te gelyk in zyn naam en in dien des Konings van Zweden onlangs overgeleverd is, en in onzen *Mercurius* van de Maand *April* deezes jaars, bladz. 129 te vinden, alleen verklaard die Vorst in deeze ook nog;

Dat de Alleantie tusschen de Kroon Vrankryk en de Keizerin Koningin direct nog indirect geen stipulatien tegen de Rechten van het Duitsche Ryk, en in 't byzonder niet tegen de Protestantsche Religie vervat; dat het eenigste Oogmerk van het Traktaat van Versailles van den eersten *May* 1756 niet anders is, als de handhaving van den Algemeenen Vrede van Europa en de byzondere rust in Duitschland; dat dezelve niet zoekt eenig Wingewest op het Grondgebied van het Duitsche Ryk te maken; Dat zyn Troepen aldaar de naauwkeurigste Krygstugt zullen onderhouden; en dat zo ras de Vrede aldaar hersteld zal weezen die Koning dezelve zonder eenig uitstel zal doen te rug trekken, dit alles werd op de nadrukkelykste en plechtigste wyze uit naam van zyn A. K. Majesteit verklaard.

Daar tegen heeft zyn Majesteit de Koning van Pruissen de navolgende verklaaring openbaar gemaakt:

DE Kroon Vrankryk, heeft door derzelver, by de algemeene Ryks-Vergadering residerende Gevolmagtigde Minister, by de Ryks-Vergadering doen brengen, eene Declaratie, weegens het presteeren der Guarantie van de Westphaalsche Vrede, waar toe den tegenwoordigen Oorlog de bescherming der drie in Duitschland vastgestelde Religien, en in het gemeen, de conservatie van het Ryks-Systema, geleegenheid gegeeven heeft.

Zo loffelyk deeze gedeclareerde Resolutie op zig zelve, en zo Wereldkundig het is, dat aan de zyde van Zyn Koninglyke Majesteit van Pruyssen, zo weinig in Geestelyke als Wereldlyke zaaken, aan de Ryks Constitutien niet de minste nadeel toegebragt worden, nadien Hoogstdezelve, ten allen tyden en by alle voorvallen, derzelver conservatie altoos behartigt heeft; zo klaar en overtuygende is het daarentegen, en bereyds aan de geheele Wereld getoond en door de geloofwaardigste reeden beweezen geworden, hoe dat het Weener Hof, teegen Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen, en desselfs oude en nieuwe Staaten, de allergevaarlykste aanslagen gesmeed heeft, inzonderheid tot wederverkryging der Silesische Landen, door de plegtigste Vreedens Tractaaten en Guarantien der ontzaggelykste Moogendheden van Europa, en van het geheele Duitsche Ryk, aan Zyn Koninglyke Majesteit verzeekerd, zoekende dezelve, door hulp der Geallieerden van dat Hof, aan Zyn Koninglyke Majesteit te ontrukken, als meede, dat het Hof van Dresden, het Partage Tractaat van den 9 *May* 1745, over eenige Koninglyke Pruissische Landen, inzonderheid het Hertogdom Maagdeburg wederom op het tapyt gebragt, en alle moeite aangewend heeft, om hetzelve door de assistentie zyner magtige Geallieerden, uit een ontydige begeerte tot vergrooting, ter uitvoer te brengen. Alhoewel Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen, daar door, tot voorkoming van het gevaar dat op het point stond van uit te barsten, en tot redding en verdediging zyner regtmatige Bezittingen, teegens zyne wille, genoodzaakt is geworden de Wapenen op te

 vat-

vatten, zo heeft dezelve daar by egter de plegtigste verzeekeringen gegeeven, niet voorneemens te zyn, iets te verkrygen, maar dat Hoogstdesselfs oogmerk op niets anders gevestigt was, dan op zyn eygen veiligheid, tegens het gevaar en de overrompeling, die hem dreigde, en reeds al voor de deur stond, en dat dezelve gereed was, de Wapenen, enkel en alleen tot zyn verdeediging ter hand genomen, neder te leggen, zo dra aan dezelve zodanige toerykelyke zeekerheid zoude verzorgt zyn; gelyk dan ook deeze Declaratie, in het byzonder, weegens de Keur-Saxische Landen, gegeeven, en door Allerhoogst deszelfs Keur-Brandenburgsche Gezant, den 10 *January* deezes Jaars, op de opentlyke Ryksdag ter Keurvorstelyke en Vorstely-Prothocolle is gebragt geworden, zo als dezelve op het allergenadigste en byzonder bevel, hier meede nogmaals herhaald word, namentlyk: Dat zyn Koninglyke Majesteit van de Keur-Saxische en geinkorporeerde Landen, niets begeerde te verkrygen; maar zo dra aan Hoogstdezelve, de noodige zeekerheid, ten opzigt zyner eigene oude en nieuwe Staaten, zoude verzorgt zyn geworden, hy gereed was, de gemelde Saxische Landen, zonder uitstel, en zonder daar van het geringste in 't bezit te houden, te ontruymen.

De omstandigheden dus gesteld zynde, kan aan Hoogstdezelve onder geen de minste schyn van regt, ten laste gelegt worden, teegens de Westphaalsche Vrede gehandeld te hebben, wanneer dezelve gezogt heeft zodanige Bezittingen en Landen te beschermen, die aan desselfs Koninglyk Keur-Huys, zelfs by het gemelde Vreedens Tractaat, tot schadeloos stelling, enz. zyn geaccordeerd geworden, zo dat gevolglyk het presteeren der Guarantie van de Westphaalsche Vreede, in deeze niet anders dan tot Hoogstderzelver faveur te verwagten is; dog in tegendeel dezelve verkeerd geapprobeerd zoude weezen, indien de maatregelen, waar toe Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen genoodzaakt is, en die Hoogstdezelve tot zyn verdeediging genomen heeft, volgens de intentie zyner Vyanden, zoude uitgelegt worden, te meer nadien het regt der Natuur, de Grond-Wet aller Natien, Hoogstdezelve herinnert, zyn verpligting, tot zyn eigen behoudenis, als meede tot bescherming van desselfs Landen en Onderdaanen, onder een volkomen goedkeuring der bekende Ryks-Constitutien, Hoogstdezelve genoegzaam geauthoriseerd heeft.

Hoe weinig daarentegen het gedrag der Hoven van Weenen en Dresden, met zulke Grondwetten overeenkomt, en hoe in tegendeel door het voorgemelde Partage-Tractaat, en de gevaarlyken aanslagen, tot desselfs geweldige en spoedige uitvoering, strydig tegens de Westphaalsche Vrede, en byzonderlyk tegens desselfs zeventiende Articul gehandeld, en door zulke verregaande Demarches de straffe des Lands-Vreedes is verdiend geworden, zulks blykt klaar zonder dat het eenige de minste verdere aanhaaling noodig heeft: Dit zoude ook aan Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen, zeekerlyk eerder, dan aan de Hoven van Weenen en Dresden, of wie het anders weezen mag, tot het reclameeren der Guarantie van de Kroon van Vrankryk, het grootste regt gegeeven hebben: dog nademaal de gemelde Kroon, het voldoen van deeze Guarantie aan het gezamentlyke Ryk opentlyk gedeclareerd heeft, zo wil Zyn Koninglyke Majesteit zig van derzelver billyke manier van denken en verligte Vernuft vastelyk belooven, dat deeze Guarantie van de Westphaalsche Vrede, ten faveure van allerhoogst desselfs Keur-Huis zal aangewent, en hy daar door verzeekert worden, van de verdere en geruste bezittingen der Landen, door den zo eevengemelde Vreede verworven, en in desselfs overige Staaten voor eeuwig geincorporeerd, welke men aan Hoogstdezelve, voor het grootste gedeelte, met geweld heeft zoeken te ontrukken, gelyk zig dezelve dan ook vleid, en van de billyk-

heid

heid der Fransche Kroon hoopt, dat zig hetzelve niet minder herinneren zal, het geen in het jaar 1748 te Aken geslootene Vreedens Art. 22 wegens de aan Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen Geguarandeerde Bezittingen, omtrent desselfs Hertogdom Silesien, en het Graafschap Glatz, op de plegtigste wyze, is verzeekert geworden, en gevolglyk niet zal manqueeren, in dit geval van Allerhoogst denzelve een kragtige Assistentie en desselfs op zig genoome Guarantie, volkomen te doen erlangen, tegens die geene, welke zig verbonden hebben, het zo eeven gemelde Hertogdom dezelve te ontrukken.

Wat daarenbooven betreft de staat der Religie in Duitschland, is het Weereldkundig, dat, aan de zyde, der Katholieke Stenden, niet ligt met eenige grond, de geringste bezwaarnis tegens de Evangelische zal kunnen opgegeeven worden, en dat derhalven deeze zig in alle gevallen, de Guarantie tegens de verdrukking en inbreuken der Katholieken zouden te belooven hebben, vermits de Evangelische Stenden, de byna ontallyke en op de nadrukkelykste wyze voortgezette bezwaaringen, (onder dewelke geen der minste is, de in de Oostenryksche Erf-Landen, tegens den inhoud van de Religie en de Westphaalsche Vrede, tot hier toe voorgenomene uiterste verdrukkingen der Evangelische) in weerwil der zo meenigmaal herhaalde vertoogen, nog geheel onafgedaan te zien, en dagelyks ondervinden moet, hoe dat het eene Religie Grief, op het andere gestapeld word. Weshalven zig dan de Protesteerende Stenden met kragt te vertroosten hebben, dat de Kroon Vrankryk, volgens de door den Westphaalsche Vrede overgenome bescherming der drie Religien zonder onderscheid, niet nalaaten zal, hier op byzonder agt te geeven.

Zo veel eindelyk de Voorregten en Vryheid der Ryks Stenden aangaat, zo heeft de droevige ondervinding geleerd, dat het Ryk, na den Westphaalsche Vrede, zig aan eeven het zelfde Gevaar heeft bloot gesteld gezien, welke tot den verderffelyken Oorlog, waar op deeze Vrede gevolgt is, de voornaamste geleegenheid gegeeven hebben. Welke middelen in die tyden, het Huis van Oostenryk, tot onderdrukkinge der Ryks-Stenden, inzonderheid der Evangelische, gebruikt heeft; hoe hetzelve in de volgende Oorlogen, in het Ryk willekeurig verwekt, de Regten der Ryks Stenden, door de Westphaalsche Vrede, met het opzetten van goed en bloed, zo duur verworven, behandeld heeft, en hoe heevig in de laatste Troubles, na de dood van Keizer KAREL de VI gereezen, zo wel ten opzigte van het toenmaals nieuw verkooren Ryks-Opperhoofd, en der aan het zelfde, volgens hunne Ryks-Stendische verpligtingen verknogte Keurvorsten en Vorsten, op derzelver Voorregten en Vryheeden aangevallen, en daar door het Ryks-Systema, aan het wankelen gebragt is; en hoe daarentegen aan de zyde van Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen, gezogt is geworden, volgens de van Godt ontfangene kragten, hetzelve te doen staande blyven, dit alles is zo weereldkundig, als het, in 't byzonder, de Kroon Vrankryk, zig nog wel zal weeten te herinneren.

Nadien het nu hooglyk te beklaagen is, dat het Weener Hof, zyne voorige inzigten zo weinig verlaaten heeft, dat hetzelve veel meer voorgaat de geregtigheeden en voorregten der Ryks Stenden en het geen daar van, volgens het voorschrift van den Westphaalsche Vrede, Art. 8 afhangt, by alle geleegenheeden te krenken en te verminderen, derzelver regten van Oorlog en van Vrede, en van de daar uit voortvloeiende Neutraliteit, te verydelen, en daar van niets, dan een Schaduwe en Ydele Klank, over te laaten, ook door zyn overmagt, verlokkingen en bedreigingen zig onderwint de Vrye Ryks-Stenden, door de na Willekeur begeerde Contingenten en uitgeschreeve Romer-Maanden, contribuale te maaken, en de niet consen-

teerende met de Executie te bedrygen, gevolglyk Art. 5 van den Westphaalsche Vrede in het stuk der Rykslasten en Collecten verordeneert, gantschelyk ter zyden steld, zo als daar van de laatere Handelingen zo wel by de Ryks-Vergaderinge als by de Kreitsdagen voorgekomen, de duidelykste blyken opleeveren, zo kan Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen, zo veel te eerder de vasten hoop hebben, dat de Kroon van Vrankryk voorneemens zal zyn, wegens zodanige aanmatigingen, als den waaren oorsprong der Schuddingen, beide in vroeger en laater tyden aan het Ryks-Systema gedreigt, de opentlyke gedeclareerde præsteering der Guarantie van den Westphaalsche Vrede te bewyzen, en zig daar by op zulk een wyze te gedraagen, zo als het Regt der Volkeren, als meede de letterlyke inhoud van de Westphaalsche Vrede Art. 17, ten opzigte der Trappen, die daar in agt te neemen zyn, woordelyk mede brengt, ten einde het gedeclareerde besluit en desselfs voorwerp, zulk een doelwit in der daad mogen bevorderen, en voor het Duitsche Ryk heugelyk zyn. In welke gevallen Zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen, volgens desselfs Ryks-Stendische Affectie, benevens andere Meede Stenden, die op een Vaderlandsche gezinde wyze denken, zig nooit onttrekken zal deeze pryswaardigste Oogmerken, welke strekken tot bevestiging van het egte Ryks-Systema, dat op den meergemelde Westphaalsche Vrede gegrondvest is, en tot behoudenis der Duitsche Vryheid in Geestelyke en Wereldlyke Zaaken strekt, ook van zyn kant, met alle kragten, op het gewilligste, te helpen ondersteunen.

Regensburg den 14 *April* 1757.

EHRICH CHRISTOPH,
Vryheer van PLOTHO.

Hoe toemruchtig en beslissend ook de voordeelen konnen zyn die de Koning van Pruissen in Bohemen komt te behalen, nogtans blyft die Vorst altoos by dezelve billyke en Vredelievende gevoelens die hy nog onlangs aan de Ryksvergadering alhier, en aan de voornaamste Hoven van Europa heeft doen bekend maken, vervattende dezelve: *Dat zyne Majesteit geen nieuwe Wingewesten beoogd; dat vermits zyn eigene Veiligheid en de noodzaakelykheid, om de gevaren aftewenden, waar mede hy gedreigt wierd, het eenigste doelwit zyner handelingen geweest zyn, zyn voornemen is, dat zo ras men hem genoegzame zeekerheeden zal geven, ten einde hem tegen die gevaren te dekken, aanstonds de Wapenen needer te leggen, dewelke hy alleenlyk tot zyn eigene verdeediging heeft opgevat; dat vermits zyne Majesteit, dien volgens niets van Saxen nog van de nabuurige Staten voor zig meent te behouden, hy dezelve in hun geheel en zonder het minste uitstel zal te rug geven, zo dra hem die zeekerheden zullen bezorgt wezen, ten opzigte zo van de aloude Staten van zyn Huis, als van die geenen, die hy naderhand by wingewest verkregen heeft; dat hy voornemens is, het Westphaalsche Vredens Traktaat op de onschendbaarste wyze in agt te nemen, als hebbende zyne Majesteit in de handhaving van 't zelve, een byzonder belang, dewyl dat verbond zelve tot een bewys verstrekt van*

den

den afstand der Landen, die aan den Huize van Brandenburg enz. zyn toegewezen geworden.

Dresden. In onzen *Mercurius* van de Maand *April* laatstleeden, bladz. 132, hebben wy den *Leezer* een schryven van Zyn Pruissische Majesteit, aan den Saxischen Commandant der Vesting *Königstein* medegedeeld, ziet hier nu het antwoord daar op, door dezelven aan gemelde Majesteit toegezonden:

SIRE,

Ik verzeeker Uwe Majesteit op myn eer, dat ik geene kennis heb van het gerucht, waar van Uwe Majesteit gewag maakt in een Brief, dien het Hem behaagt heeft, my den 30ste deezer Maand te schryven. Ik neem de Conventie der Neutraaliteit in alle haare punten zo heilig in acht, dat ik nooit iets onderneemen zal, 't geen men zou konnen vermoeden 'er tegen te stryden. Ik bevinde my in zodanige gesteltenis, die my voorkomt voor alle verrassing, welke men mogt onderneemen, zeker te zyn; weshalven ik Uwe Majesteit bidde, tendeezen opzichte de minste verdenking zelve te willen verbannen. Ondertusschen, bedanke ik Uwe Majesteit zeer onderdanig voor 't bericht, 't geen Hy my wegens dat gerucht, heeft doen geworden. Ik ben, enz.

VON PIRSCH.

Königstein, *den* 31 Maart 1757.

De Koninglyke Pruissische Kapitein en Adjudant Heer *van Forcade*, passeerde den 7 *May* alhier na *Berlyn* om aan dat Hof de heugchelyke tyding te brengen dat de Koning den 6 *deezer* een heerlyke Victory op het Oostenryksch Leger onder de Generaal Veldmarschalk *van Brouwne* naby *Praag* behaald had; na dat die Vorst met het Leger van den Veldmarschalk Graaf *van Schwerin* vereenigd was, liet hy de Generaal *Keith* met 30000 Man op den *Wittenberg* by *Praag* staan, om die Stad in bedwang te houden, trok de *Moldau* over en taste de Vyandlyke Armee, sterk 180 duizend Man, aan, niet tegenstaande hy slegts 110 duizend Man in 't geheel had, sloeg en dreef deeze groote overmagt op de vlugt, veroverde 240 Stukken Kanon, het gantsche Leger en maakte 12000 Man gevangenen. Deeze Overwinning kost niettemin het Leven aan verscheide Generaals, en werd in zonderheid het verlies van den Veldmarschalk Graaf *van Schwerin* ten uiterste betreurt, dien Veldheer doorsmeed in 't Oorlogshandwerk en tot den

Ou-

Ouderdom van omtrent 84 Jaren gekomen, was met een Snaphaan Kogel gedood, in 't oogenblik dat hy zelfs een Vaandel met eigen handen op den Vyanden veroverd had; na 't voorbeeld van dien Generaal, hebben zig alle de Troepen gehouden, en als Leeuwen gestreeden, den lof der Pruissische Troepen daar door verworven moet tot de sterren ryzen, en men moet bekennen dat dezelve onder de aanvoering van *Frederik de* III, de Zweden onder *Karel de* XII, verre voorby streven. Zyne Majesteit, de Prins *Hendrik*, den Hertog *van Brunswyk-Bevern*, de Prins *Ferdinand van Brunswyk*, en in een woord, alle de Generaals hebben zig in het grootste vuur bevonden, en door hunne onverschrokken moed en wysbeleid, niet weinig bygebragt tot deeze heerlyke overwinning.

Haare Majesteit de Koningin van Poolen, door hevige steekingen in de Zyde aangetast zynde, vonden de Geneesheeren goed dezelve Adertelaaten, 't welk tot driemalen toe herhaald wierd, als wanneer geen vermindering van pyn komende, men bedugt begon te worden voor 't leven deezer Vorstin; dog thans bevind zig dezelve beter, en werd geoordeeld gantschelyk buiten gevaar te zyn.

Berlyn. Haare Koninglyke Majesteit, Moeder van onzen Heldenmoedige Vorst, is van haare laatste onpasselykheid herstelt, en heeft benevens het gantsche Hof haare blydschap betoont over den heerlyken zegen door den Koning op de Oostenrykers by Praag den 6 deezer behaald, men ziet hier met het uiterste vergenoegen een uittrekzel van een Schryven van zyn Majesteit aan Hoogstdezelve zyne Vrouw Moeder, waarin onder anderen deeze aanmerkelyke bewoordingen gevonden worden: *De Veldtogt is voor de Oostenrykers gedaan, ik zend* 50000 *man van myn Leger na Westphalen; de overige* 150000 *man zyn overvloedig in staat, om het Wingewest van Bohemen voor my te verzeekeren.* Wy konnen onzen Leezer niets beeters mede deelen dan de volgende Brief, eigenhandig door zyn Majesteit geschreven en op desselfs uitdrukkelyk bevel in 't ligt gegeven, om een waar denkbeeld van den dag der bovengem. Batai lle te vormen.

Ik heb U by mynen voorigen berigt gegeven, van de spoedige progressen myner Armeen in Boheemen, en ik ben verheugd, u heden te konnen verwittigen van de luisteryke wyze, waar op de Hemel de eerste successen heeft gelieven te bekroonen, door de compleete Victory dewelke ik den 6 deezer naby Praag behaalt heb, op alle de vereenigde troepen van den Huize van Oostenryk.

Ver-

Vernomen hebbende, dat de Veldmarschalk van Brouwne *versterkt was door de Armee uit Moravie, door de overgeblevene manschap van het Corps, 't welk door den Hertog van* Brunswyk-Beveren *by* Reichenberg *was geslagen, en door verscheide Regimenten der bezetting van Praag, en dat hy mine maakte, als of hy zig wilde handhaven in de post die hy gevat hat aan geene zyde der Moldau, ben ik die Rivier met een klein gedeelte myner Armee overgegaan, en na my gevoegd te hebben by het Leger van den Veldmarschalk van* Schwerin, *heb ik raadzaam geacht, den Vyand aan te tasten, hoewel hy door 't aantal zyner troepen veel sterker was dan wy, en daarenboven geposteerd lag in een Campement, het welke door haar legging byna ontoegangklyk was.*

Alle die hinderpalen hebben echter den yver myner Officieren en Zoldaten niet konnen stremmen, die als om stryd hun uiterste best gedaan, en eindelyk te weeg gebragt hebben, dat de Vyand zig heeft genoodzaakt gezien, my het slagveld, benevens het grootste gedeelte van zyne Artellerie, alle zyne tenten en bagagie, met een woord zyn geheel Campement over te laten.

*Ik heb inderdaad een zeer gevoelig verlies geleden in de perzoon van der Veldmarschalk Grave van*Schwerin,*die het ongeluk gehad heeft van in den aanvang der Bataille te sneuvelen. Ik ben ook met veel smerte aangedaan over den dood van veele andere wakkere lieden, dewelke by die gelegenheid hun bloed ten welzyn van 't Vaderland hebben opgeofferd. Dog in vergelding is het verlies der Oostenrykers zeer groot geweest, zo door 't groot aantal hunner doden en gekwetsten, als door de ongelooflyke meenigte krygsgevangenen die ik van hen bekomen heb.*

Hoe 't zy die Veldslag kan in allen opzigte als beslissend aangemerkt worden. De Vyand is in de uiterste verwerring gevlugt, zynde een gedeelte van zyn linker Vleugel met een overhaasting, waarvan geen voorbeeld is, in Praag *geweeken, en wordende het overige van hun Leger nog werkelyk door myne troepen vervolgd. Ik heb reden om my te vlyen, dat de gevolgen van deeze ontmoeting niet minder roemruchtig zullen wezen, dan de Bataille zelfs geweest is.*

Dusdanig zyn de eerste omstandigheden van die gedenkwaardige gebeurtenis, welke voor altoos verstrekken zal, tot een zeer aanmerkenswaardig gedenkteeken der onverzaagtheid myner troepen, en inzonderheid, van de bescherming, waarmede de Hemel steeds achtervolgd, de rechtmatigheid van myn Zaak te Zegenen. Gy zult zekerlyk wel bevroeden, dat my onmogelyk zy, U heden een naauwkeurig en omstan-

dig Relaas aangaande deeze groote gebeurtenis mede te deelen, maar gy zult het eerlang ontfangen. Ondertusschen kryg ik tyding dat de Stukken kanon, op de Vyanden veroverd, reeds een getal van 250 beloopen, een gedenkwaardige omstandigheid, die nooit voorgevallen is in eenige der voorige Veldslagen, dewelke ik gewonnen heb; daar benevens, dat reeds 4 à 5000 der Vyanden krygs gevangenen gemaakt zyn zonder te rekenen de geenen, die mogelyk nog krygsgevangenen gemaakt worden en zullen worden, dewyl myn geheele Leger de Vyanden op de hielen volgt, en volgens berigt der Verloopers en krygsgevangenen bevonde zig de Vyanden in de uiterste verslagenheid, en in een groote verlegenheid, gebrek aan alles lydende, en om zo te spreeken niets hebbende, om zig mede te dekken, ter oorzaake van 't verlies van alle hunne Equipagien. Met een woord alle de omstandigheden stemmen tezamen, om die overwinning tot de volmaakste en de beslissenste te maken, dewelke zedert veele Jaren voorgevallan is. Volgens het voorgeven van een myner Officieren is myn verlies zelfs in verre na zo groot niet, als men in den beginne gemeent heeft. Ik heb niet willen uitstellen u deeze byzonderheden voor 't vertrek van den Expressen bekend te maken, enz.

Vervolg van 't Dagverhaal der verrichtingen van onzen dapperen Koning FREDERIK DE GROTEN.

Den 26 *April* brak Zyne Majesteit van *Aussig* op en kwam met zyn Leger te *Lowoschitz* staan, alwaar den 1 *October* van 't voorleden Jaar de Veldslag met het Oostenryksch Leger voorviel. Daar kreeg Zyne Majesteit tyding dat de Hertog van Brunswyk Bevern, de rechterhand ingeslagen en aan de zyde van *Leitmaritz* na de kant van de Elbe voortgetogen was.

Den 27 *dito* trok de Koning van *Lowoschitz* na de Eger, om dezelve te passeeren en den Generaal Veldmarschalk Grave van Brouwne in Zyn Kampement te *Budin*, indien mogelyk voortekomen, ten dien einde wierden in allen spoed twee bruggen over die Rivier geslegen, waar over de Troepen passeerden, en zig met het Corps van den Vorst Maurits van Anhalt Dessau vereenigden, waarom dat den Generaal Grave van Brouwne zyn Kampement van *Budin* verliet en na *Welwaren* terug trok.

Den 28 *dito* trokken de beide vereenigde Pruissische Corpzen voort en Zyn Majesteit deed de hoogtens van *Budin* in de Post *Randnits* in de *Slaner Kreits* aan de Elve bezetten, nu welke redenen de Graaf van Brouwne *Welwaren* verliet en verder na *Mischowits* te rug trok om de Stad *Praag* te dekken.

Den 29 *dito* marscheerden wy na *Welwaren*.

Den 30 *dito* volgden alle de Granadiers van de Armee, 20 Esquadrons Hussaren en 20 Esquadrons Cuirassiers en Dragonders volgden den Vyand op den Voet na: men zag hunne Colommen en Agterhoede, welke slegte Contenante hielden: de Generaal van Ziethen tasten dezelve aan, en kreeg een Kapitein, een Luitenant en 30 Gemeenen van hen tot gevangenen.

Den

Den 1 *May* naderde ons Leger de klein zyde der Stad *Praag*.

Den 2 en 3 *dito* rukten onze Voortroepen op den *Wittenberg* en wy vernamen dat de Vyanden door *Praag* getrokken waren en van de ommelanden dier Stad tot aan *Brandels* langs de Moldau gecampeert stonden: Wy bezetten alle de hoogtens en wynbergen om de Stad zonder Vyanden te ontmoeten.

Den 4 en 5 *dito* marscheerde een Detachement van de Armee na *Soltz* alwaar het zelve bruggen over de Moldau sloeg.

Den 6 *dito* voegde de Koning zig met dit Detachement in den ochtendstond by de Armee van den Veldmarschalk Graave *van Schwerin*, en Zyne Majesteit besloot den Vyand nog dien zelfden Dag aan te tasten. Het Leger van den Generaal Veldmarschalk Brouwne stond met den linker Vleugel na den berg *Zischka*, en met de regter na *Sterboholi* toe, daar zig het zelve langs de hoogtens uitbreidde. Onzen Koning vond geraden, het Vyandlyk Campement om te trekken en het dus te omcingelen, en diershalven rukte onze Armee ter slinkerhand door *Posscheritz*. De Veldmarschalk van Broune hiervan kennis krygende, defileerde langs de rechterhand om niet in de flank aangetast te worden. Wy marscheerden aan geene zyde van *Bischowits* langs engtens en moerassen, waar door de Infantery eenigzints van elkander gezonderd wierd, en den aanval met te veel verhaasting in dien toestand ondernomen hebbende, wierd Zy ondanks hunnen moed dadelyk te rug gedreven, en het was by die gelegenheid dat den wakkeren Veldmarschalk Graaf *van Schwerin*, de grootste en dapperste Veldheer deezer Eeuw, zyn hooge Jaren en roemruchtig Leven op het bed van eer opofferde, hy had een vyandlyk Vaandel in de hand op 't oogenblik dat hem een Snaphaan Koogel door 't hoofd vloog en den Levensdraad van deezen Held affneed. Ondertusschen vereenigde zig onze Infantery, attaqueerde den Vyandlyken rechter Vleugel en wierp denzelven overhoop. De Cavallery van onzen linken Vleugel dwong de gansche Ruitery van hunnen rechter Vleugel na een driemaal herhaalde aanval, zig op de vlugt te begeven. Hier booden de Vyanden den manmoedigsten tegenstand, vermits onze Cavallery een en andermaal afgeslagen wierd, maar onzen heldenmoedigen Vorst zig aan hun hoofd gesteld hebbende, voerde dezelve met de degen in de vuist tegen den vyand aan onder het zeggen: *Sterben oder Uberwinnen*; *Sterven of Overwinnen*, waardoor dan deeze Cavallery op het voorbeeld van hun Koning diermaaten in den Vyand drong, dat niets hunne woede palen kon zetten, en hen ganschelyk op de Vlugt dreef. Ons Centrum versloeg de Vyandlyke Infantery insgelyks en joeg dezelve midden door hun Leger heen, het welk nog opgeslagen stond. Onzen linker Vleugel marscheerde ten eersten na *Michele* daar dezelve door eenige Cavallery geconjungeerd zynde, de Vyandlyke Armee affneed en haar regter Vleugel na *Sassava* deed vluchten. Daarop tasten onze regter Vleugel den Vyandlyken linker onder den Veldmarschalk van Brouwne aan, vermeesterde 3 Batteryen, welke op de hoogtens opgeworpen waren en na den anderen geforceerd moesten worden. De regter Vleugel van onze Ruitery heeft geene gelegenheid gehad om in 't Gevegt te komen. De Prins *Hendrik van Pruissen* 's Konings twede Broeder, en de Hertog *van Brunswyk Bevern*, welke ieder op hunne Posten wonderen verrichtten, hebben 2 Batteryen vermeesterd. De Prins *Ferdinand van Brunswyk* heeft den linken Vleugel der Oostenrykers in de flank geattaqueert, terwyl de Koning met zyn linker Vleugel en een Corps Ruitery tot aan den *Moldau* voorttrok, waarom dan de Oostenrykische Infantery zig gedwongen zag om de Vlucht binnen *Praag* te nemen, in het denkbeeld langs Köningsal wederom daar uit te marscheeren, maar hierin was den Veldmarschalk *van Keith* hen eene hinderpaal, aangezien hy hen daar den uit-

gang verstopte, en dus bevind zig deeze Infantery, mitsgaders den Prins Karel, de Veldmarschalk van Broune en verscheide andere Generaals en eenige Cavallery en Husfaren in die Stad opgesloten, daar wy hen thans binnen houden om hen tot de overgaaf te dwingen. De Collonel *van Putkammer* na de kant van Beneschau den vluchtende Vyanden vervolgd hebbende, brengt bericht dat dezelve in de uiterste verwerring na de kant van Budweis vlieden en dat hy een zeer groot aantal Krygsgevangenen gemaakt had. Wy hebben 60 Stukken Kanon en 10 Standaarden veroverd, nu alreeds 4000 Krygsgevangenen waar onder 30 Officieren, en van ogenblik tot ogenblik vermeerderd derzelver getal. Wy hebben 2500 doden en omtrent 3000 gewonden. Onder het getal der eersten bevinden zig de Generaal *van Amstel*, de Kollonel Prins *van Holstein Beck*, de Kollonels *Goltze* en *Manstein* en de Luitenant Kollonel *Robe*, en onder de gewonden de Generaals *Winterfeld*, *de la Motthe Foucqué*, *Hautcharmoy*, *Blanckensee* en *Plettenberg*. Dit zyn de eerste omstandigheden van deezen zo roemruchtigen dag welke wy tot heden toe daar van bekomen hebben, en om deeze Overwinning by de Nakomelingen in geheugen te houden en den Leezer een duidelyk denkbeeld van deeze Veldslag te doen opvatten, hebben wy hierby een fraay Kunstplaatje van 't Slagveld gevoegd.

(Het vervolg van dit Dagverhaal hierna.)

Hanover. De Regeering van dit Keurvorstendom, zorgvuldig om 's Hemels dierbaaren Zegen, over de rechtvaardige aangording van 't Zwaard ter verdediging deezer Landen af te smeeken, heeft het volgende vierige en nadrukkelyke Gebed bevolen, om in alle de Kerken na de Predikatien te worden gedaan:

„ HEere, die boven de Cherubim zit, die alleen Godt zyt over alle Koningryken der Aarde, de Volkeren woeden, die ons ongeneegen zyn geraken in beweeging, en Vreemden spoeden zig herwaards in groote Grimmigheid. Heere, voor wiens Oogen niets verborgen is, Gy weet het, dat onze Koning, geen behagen heeft in Bloedstortingen, en dat zyne Raadslagen nooit tot eenig Verderf gestrekt hebben. Vrede is zyn Kleinood, en zyn Vermaak bestaat alleenlyk in wel te doen. Echter zyn tegens hem opgestaan, die zyne Landpaalen bedreigen, en zyn Erfdeel vloeken. Heere, Gy die op den Stoel der rechtvaardige Rechters zit, zyt dan Rechter tussen hen en ons! Volvoert onze Zaak zelve, dan zal men gewaar worden, dat Gy Heere, Recht oeffent.

„ Omgord den Zoon des Konings, het dierbaar Hoofd van het Heir, dat onze Grenzen zal beschermen, met het Zwaard uwer Macht! Rust hem uit met Wysheid en Zegeningen uit de Hoogte, in alle zyne Aanslagen en Onderneemingen! En nademaal de Heldenmoed, dien Gy aan hem verleend hebt, voor de Noodweer en het welzyn deezer Landen hem aan het uiterste gevaar bloot steld, zo bewaard hem als den Appel uwer Oogen! Beschermt hem onder de schaduwe uwer Vleugelen! Brengt hem, ô Godt, die alleen den Koningen de Zege verleend, onbeschadigd, met Eer en Roem gekroond, binnen de Poorten terug, door dewelke hy ten Stryd is uitgetrokken!

„ Breid ook, Heer, uwe machtige Hand uit over alle degeenen, welke onder zyne Koninglyke Hoogheid Bevelhebbers en Aanvoerders zyn van het Volk, het geen zig tot onze Bescherming beweegt.

„ Ver-

1. Het Leger van Zyne Majesteit van PRUISSEN. 2. Dat van Haare Majesteit van HONGARIEN en BOHEMEN.
3. Cavalerie en Infanterie in Gevegt. 4. De Stat Praag. 5. De Weissenberg.

B. MOURIK Excudit.

„ Versterkt hen met de Sterkte tot den Stryd! Dekt hen allen en eenen iegelyk van „ hen met het Schild uwer Bescherming; dat zelfs de Magtigsten, die zig tegen hen „ stellen, geenen Tegenstand kunnen bieden! Eindelyk, Heere, onze Toevlucht, „ onze Burgt, onzer Verlosser, op wien wy betrouwen, laat U byzonder aanbe- „ voolen zyn het gezamentlyke overige Krygs-Volk! Heere, sterk en machtig in „ den Stryd, treed een iegelyk van hen ter zyde! Ondersteunt en vermeerderd hun- „ nen Moed in zodanige Oogenblikken, waarin de Oorzaaken van Vrees het aller- „ schroomelykst zyn! Geeft uwen Engelen Bevel over hen, dat zy zig om hen hee- „ nen legeren, en hen beschermen tegen alle de Onderneemingen der Vyanden, zo „ wel van de openbaare als van de verborgene! Godt, Gy zyt immers dezelve Godt, „ die Jacob zo dikmaals geholpen en Israël van het Verderf bevryd heeft; Gy stilt „ het bruisschen der Zee, en de Woede der Volkeren moet bedaaren, zo dra Gy „ begint te dreigen. Ontfermt u dan, Heere, over het gantsche en U zo waarde „ Christendom! Laat, indien het uwe heilige Wille en Welbehagen is, niet toe, „ dat Stroomen van bloed geplengt worden! Doet het Zwaart wel haastelyk weder- „ om in de Scheede keeren, waaruyt het getrokken is! Verleent aan den gantschen „ Aardbodem, wiens grootste gedeelte reeds onder de Benaauwdheid des Oorlogs „ zit te zuchten, het edelste Geschenk uwer Goedertierenheid, de dierbaare Vreede.

„ Dan zullen wy U danken en uwen Naam loszingen hier in de Tyd en hierna in „ Eeuwigheid. Doet dit alles, ô Godt, in wiens Naam wy onzen Beukelaar voeren, „ om uwe grondeloze Barmhertigheid, en om het allerdierbaarste Verdienst van „ uwen eenigen geliefden Zoon, onzen Heiland en Verlosser Jesus-Christus! Amen.

Zyne Majesteit de Koning van Groot-Brittannie onzen Keurvorst heeft het volgende Manifest openbaar doen maken:

GEORGE REX,

Zo min zyne Koninglyke Majesteit van Groot-Brittannien Keurvorstelyke Doorluchtigheid van Bronswyk Lunenburg van deszelfs Zyde iets heeft laten ontbreken, om den Oorlog tusschen Hem, als Koning, en de Kroon van Vrankryk te vermyden, en de Verwyderingen, welke daaruit gesprooten zyn, by wege van een Accommodement in der Minne te vereffenen:

Zo zeer is Hoogst dezelve, na dit Oogmerk gemist heeft, ten eersten verdacht geweest, Om den voortgang van dien Oorlog te stuiten, en dat daardoor Deszelfs Duitsche Staaten, als aan deszelfs Oorzaak geen Deel hebbende, in het byzonder, en het Ryk in het algemeen, niet mogt ontrust worden.

Dienvolgens, en na dat in den Herfst van 1755 de Apparentie, dat Deszelfs voorsz. Duitsche Staaten door de Kroon van Vrankryk, uit Weerwraak der eerstgenoemde Verwyderingen, stonden geattaqueerd te worden, grooter geworden was, en wel verzekerd scheen te zyn, zo heeft zyne Majesteit in het begin van het voorleden Jaar met zyne Majesteit den Koning van Pruissen een Tractaat gesloten, van het welke Dezelve zig waarschynelyk had mogen belooven, dat daar door, gelyk het Doelwit daar van was, de zo even gemelde Kroon van de Werkstelligmaking haarer Desseinen zouden gediverteerd geworden zyn.

En wanneer daarna noch een andere, en by zyne Majesteit onvoorziene noch verwagte Oorlog in het Hert van Duitschland uitgebarsten is, zo heeft zyne Majesteit zig ten uitersten gemenageerd, daarin op eenigerhande wyze Deel te neemen.

By dit zyner Koninglyke Majesteit van Groot-Brittannien noteir-voorzigtig Gedrag zal de gantsche onzydige Wereld niet wel kunnen naleiden, op welken wettigen Grond en uit wat Reden de Kroon van Vrankryk de in het Verband en in de Bescherming van her Ryk staande Keur Bronswyksche Landen heeft kunnen attaqueeren.

Want, indien het Prétext daartoe van den eerstgemelden Oorlog tusschen Engeland en Vrankryk zoude genomen worden, dan zoude het zeer strydig zyn, dat uit dien hoofde de Oorsprong en het Onderwerp van denzelven op zyne Koninglyke Majesteit, als Keurvorst, en op Deszelfs Duitsche Staaten mede behoorde t'huis gebragt te worden, als welke daarmede in het allergeringste niet ingewikkeld zyn.

En ten opzigte van den tweeden Oorlog ontbreekt het eensdeels aan voldoende Redenen, om als Guarandeur der Westphaalsche Vrede tegens de voorsz. Staaten te ageeren, zo lang geene Contraventie tegens het Vrede besluit aan zyne Koninglyke Majesteit kan te lasten gelegd noch verweeten worden; en anderdeels, kan en vermag Vrankryk, als Geallieerde en Auxiliair van haare Majesteit de Keizerin Koningin van Hongaryen en Boheemen, geenzins zodanige Ryks-Standen attaqueeren, welke met haare Keizerlyke en Koninglyke Majesteit geenen Oorlog noch in eenigerhande Verschillen ingewikkeld zyn.

Nademaal echter, en des alles niettegenstaande eene talryke Fransche Armée den Bodem van het Duitsche Ryk, aan de Westphaalsche zyde betreden, de Vrye Ryks-Stad *Keulen* met eene Bezetting bezwaard heeft, tegen de Keur-Brunswykse Landen, hoe langs hoe meer nadert, reeds tot in het Bisdom van Munster doorgedrongen is, en overal Leverantien laat doen, en gevolgelyk daar uit van zelve komt te blyken, hoedanig het met het oogmerk en den toeleg omtrent en op de voorsz. Keur-Brunswykse Landen gesteld zy:

Zo heeft zyne Koninglyke Majesteit van Groot-Brittannien en Keurvorstelyke Doorlugtigheid van Bronswyk-Lunenburg zig in de onvermydelyke, offschoon ten hoogsten onaangenaame Noodzakelykheid, bevonden van eene Armée te verzamelen en te laten voortrukken, om, onder den Bystand des Allerhoogsten, Geweld, Onregtvaardigheid en Overheering van Desselfs eigene en zyner Gebuuren Landen af te keeren.

En ten einde zulks niemand vreemd voorkomen, en ergens eenigerhande ongegronde Suspicie verwekken moge, zo heeft Dezelve niet kunnen noch willen ingebreken blyven van voor de Oogen des gezamentlyken Ryks mits deezen op het solemneelste te declareeren: „ Dat Dezelve zeer verre van daar zy, om ergens tegen „ iemand van desselfs hoogste en hooge Ryks-Mede-Standen, en zelfs tegen de „ Kroon Vrankryk., offensief te ageeren; maar door de afgedrongene Krygs-Toe- „ rustingen en den Marsch van desselfs Troupen niets anders te zoeken nog te bedoe- „ len, dan, het geene reeds gemeld is, onder Gods Zegeningen, de Vyandlyke In- „ vasie en Geweldenaryen te keeren, en dat geene te doen, het welke in zodanig een „ Geval, als het op handen zynde, voor Godt en Menschen kan verantwoord wor- „ den, en wat de Voorzorg voor de van Godt aan Denzelven toevertrouwde Landen „ komt te vereisschen."

Zyne Majesteit steunt daarenboven op het wel gefundeerde Vertrouwen, dat de Rechtvaardigheid deezer afgedrongene Zelfs Verdediging by niemand zal ontkend noch misduid worden; verwagtende wel byzonder van desselfs nabuurige Ryks-Medestanders, dat zy de hen insgelyks te baat komende heilzaame inzigten, om den Oorlog en de daarmede gepaard gaande Elende van hunne Grenzen te doen verwyderen, niet zullen tegen gaan, maar zig in tegendeel genegen toonen, dezelve te helpen

pen bevorderen en te verligten; en wyders, vermits de Armée van zyne Majesteit de strengste Krygs-Orde en Discipline zal hebben te observeeren, aan dezelve daarentegen alle Bereidwilligheid en Behulpzaamheid laten wedervaaren, en wel byzonder in het overlaaten van Proviand en Fourage tegens goede en gereede Betaaling, en tot nadeel van hunne eigene en onze Landen aan de Tegenparty niets zullen toestaan nog inruimen. *Signatum Hanover*, den 23 *April*, 1757.

Vermits de Fransche Krygsvolkeren in Westphalen verspreid mr aangetoont hebben, wat zy in hun schildvoeren, namentlyk het Vyandlyk aanranden van deeze Keurvorstelyke Landen; en dat zy een aanvang daar mede gemaakt hebben door onze vry Compagnie op het Kasteel van *Benthem* Guarnizoen houdende, van daar te doen verhuizen, en het Vlek *Tedinghuzen*, in het Sticht *Bremen* gelegen, uit te plunderen; zo heeft ons Leger zyn naam van *Observatious Armee* verloren, en mag thans wel *verdedigings Leger der Duitsche vryheid en rechte handhaving van de Westphaalsche Vrede* genaamt werden, het algemeen wenscht en hoopt dat het dien naam door het verdelgen der geenen die 't tegendeel zoeken, moge behouden en meer en meer bevestigen.

Bielefeld. Zyn Koninglyke Hoogheid den Hertog van *Cumberland* die hier zyn Hoofd kwartier houd, heeft met een Courrier de tyding bekomen dat alle de Hessische troepen die in Engeland gelegen hebben en volgens onzen *Mercurius van deeze maand eerste Stuk*, *Bladz.* 160 te *Chattam* ingescheept, op den 4 deezer op de hoogte van *Texel* gepasseert, den 5 en 11 tot *Stade* aangekomen en aan Land gestapt waaren; en dat ze eerstdaags den marsch stonden aanteneemen. Vervolgens zyn alle de Troepen welke te *Hamelen* en te *Neuburg* te rug gebleven waren, by 't Leger alhier aangekomen; een Detachement van 't zelve heeft de Fransche bezetting uit *Rittberg* verdreven en wederom bezit van die post genomen. Dagelyks vallen schermutzelingen voor tusschen de wederzydsche krygsvolkeren, en deezen konden wel ondernemingen van meer gevolgen voorspelden.

Nieuwenhuis in 't Graafschap *Bentheim*. Hier gaat het hoe langs hoe erger: de Voeragie geleverd zynde, vraagd men contributien onder bedreiging van Militaire executie, de volgende waarschouwing alhier gepubliceerd en aangeslagen zal zulks klaar ontvouwen:

MEn maakt den Ontfanger Generaal *Wessels* by deze *Waarschouwing* bekend, dat in dato van heden uit naam van de Regeering, en op uitdrukkelyke begeerte van zyn Hoog Graaflelyke Excellentie aan alle Stenden van het Graafschap een Uitschryvings-

schryvings-Brief is afgezonden, behelzende; Dat, alle wel gestelde Lieden in dit Graafschap, van wat Staat zy ook mogen zyn, ja de Stenden zelfs, tot de tegenwoordige nooddrust van het Land de vereischte Geldsommen ofte zelfs op hun Credit negotieeren, ofte hun gereed Geld aan het Land opschieten mogten, men ten dien einde by *Executie* by hen zal aanhouden.

Nadien het nu den Ontfanger Generaal best bekend weezen moet, by wat voor Persoonen en in wat plaatsen gedeeltelyk haar Geld voor handen zyn kan, en welke gedeeltelyk een zoodanig Crediet zoo binnen als buiten 's Lands hebben, in diervoege dat zy instaat zyn om Capitaalen te negotieeren: Zoo zal dezelve by den tegenwoordigen Nood van het Land des te minder ten dezen opzigte omtrent zyn Pligt in gebreeke blyven, nadien hem mits dezen Vryheid gegeeven word om Capitaalen te negotieeren; alschoon wy vertrouwen, dat dezelve by deze noodlottige Tydsomstandigheeden zyne Pligten, waar mede hy aan de Regeering van 't Land en aan 't Land zelfs verbonden is, bestendig voor oogen hebben zal.

Evenwel moet in deze Zaak niets verzuimd worden, maar men diend op alle Hoeken en in alle Plaatsen, daar welgestelde Lieden zyn, en men Geld negotieeren kan, die Negotiatie aan te vangen, en niets het minste dien aangaande te verwaarloozen. *Bentheim* den 16 *May* 1757.

Van Regeerings wegen

Baron de Omteda, B. M. Brands.

Gelder. Wat de Franschen hun ware oogmerk zy, is ons onbekend, maar voorzeker is 't dat hunne voornemens verzet zyn, aangezien de gemaakte toebereidzelen tot het beleg deezer Stad gestaakt, hunne troepen van voor deeze Vesting weg en na Wezel getrokken zyn; wy vermoeden dat de verwonderenswaardige Progressen van onzen Roemrugtigen Koning in *Bohemen* daarvan wel ligt de oorzaak zyn konnen. Zes Bataillons Oostenrykers zullen ons blyven insluiten en zo veel mogelyk den toevoer beletten, wy bekreunen ons des niet te min weinig, vermits wy 't nog een gantsch Jaar zonder toevoer uithouden konnen, zynde van alles wel voorzien.

Cleve. Onze verdragelyke dog teffens lastige Gasten de Franschen, hebben alle de Steden van dit Hertogdom aan deeze zyde van den Rhyn ten eenemaal ontruimt, wy alleen hebben het Regiment *Gens d'Armes* tot Bezetting gehouden: driemaal heeft dit mede na *Wezel* zullen opbreeken, maar telkens heeft het tegenbevel bekomen, men verzekerd dat een groot getal dier troepen van hier en elders direct na *Bohemen* zal marcheeren, aangezien den slegten staat der zaken van het Huis van *Oostenryk* in dat Koningryk: men vleid ons dat wy in deeze kwartieren geen doortogt van Fransche troepen meer te wagten hebben, zo veel te beter! ondertusschen is het zeeker dat het Hospitaal te Wezel opgeregt aldaar zal blyven, waartoe wy de overi-

overige Steden van dit Landschap binnen korten tyd, 3000 wolle Dekens, 3000 Peuluwen, 12000 Bed-Lakens, 7000 Hemden, 3000 Wollen en 3000 Katoene Slaap-Mutzen leveren moeten.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage.* Woensdag den 18 *May* in de namiddag passeerde het Regiment Hollandsche Gardes te voet de revue voor de Stadhouderlyke Familie, in het Bosch bezeide de Maliebaan. Hunne Doorluchtige Hoogheden begaven zig ten half 6 uuren derwaards, en nahet Regiment van naby bezichtigt te hebben, namen Hoogst dezelve hun intrek in de Staten Tent, waarop de krygs oeffeningen zo met vuuren als anderzints, tot genoegen van dat uitmuntend gezelschap en een oneindige meenigte nieuwsgierige aanschouwers verricht wierden; vervolgens trok het Regiment voorby de gem. Tent, en Zyn Hoogheid den Jongen Prins Erfstadhouder zig dicht by dezelve aan 't hooft gesteld hebbende, begroette met zeer veel bevalligheid, Zyn Koninglyke Moeder en Vorstelyke Zuster met de Sponton, 't welk mede door de Heeren Officieren met Spontons en Vaandels verricht wierd. Alle de Officieren van dit Regiment zyn vervolgens den 20 dito door de Generaal Veldmarschalk Hertog van Brunswyk Wolenbuttel prachtig ter maaltyd onthaald geworden.

Hooggemelde Hoogvoorstelyke Familie zal den 30 deezer benevens een gedeelte der Hofhouding, een keer na Breda gaan doen en van daar na *Berg op Zoom*; alwaar men verstaat dat die Doorluchtige Personen, zo als ook in den *Hage* en *Lage Zwaluwe* eenige dagen zullen blyven, en zig vervolgens van daar na *Soesdyk* begeven, om aldaar den Zomer door te brengen.

Den 21 deezer passeerde het Regiment Zwitzerse Gardes insgelyks de revue, voor de Stadhouderlyke Familie.

De Schippers en Ingezetenen van *Vlieland*, zederd een geruime tyd uit liefde en Hoogachting voor het Doorluchtig Stadhouderlyk huis van Oranje, zestig kleine Scheepjes hebbende doen vervardigen, en dezelve aan zyne Doorluchtige Hoogheid onzen dierbaren Stadhouder doen aanbieden, wierden dezelve goed gunstig aangenomen; en om den Jongen Vorst een denkbeeld van de Zee gevechten en een byzonder vermaak te geven, wierden dezelve door eenige deezer lieden in de groote Vyver van het zogenaamde oude Hof in 't water gebragt, zynde verdeeld in twee Oorlogs vlooten, yder van 30 Vaartuigen verbeeldende een Hollandsche en een Turksche Vloot, met hunne beihoorige Vlaggen en Wimpels, en verdeeld in

haare byzondere Esquaders, Admiraals Schepen, Branders, enz. Hunne Koninglyke en Doorluchtige Hoogheden met een aanzienelyk gevolg zig derwaards begeven hebbende, zagen dit Spiegel gevegt der beide Vlooten tegen elkander; het afzenden van Branders, enz. met zeer veel vermaak aan, en betoonden deswegens hunne vergenoegzaamheid aan de gemelde Ingezetenen van *Vlieland*.

Hun Hoog-Mogende hebben ten beste der ingezetenen deezer Landen de volgende Placcaten doen afkondigen.

DE *Staaten Generaal Der Vereenigde Nederlanden:* Allen den geenen die deezen zullen zien of hooren leezen, *Salut*; Doen te weeten: Alzo Wy by Ons Placaat van den 4 *February* deezes Jaars, weegens de dagelykse meer en meer toeneemende duurte van de Graanen, onder het Ressort van Onzen Staat, hebben geinterdiceert en verbooden tot den eersten *Juny* daar aan volgende, alle uitvoer van Graanen, te weeten van Tarwe, Garste, Rogge, Boekwyt, Haver, Spelte Erweten, Boonen, Gemaalen of Ongemaalen, Gebakken of Ongebakken, uit deeze Vereenigde Nederlanden en het Ressort van de Generaliteit, op de verbeurte en poenaliteiten, in Ons voorsz. Placaat gemeld; en alzo de toenmalige duurte en apparente schaarsheid der Graanen als nog geenzints is verminderd.

Zo is 't, Dat Wy hebben goedgevonden, het voorschreeve Ons Placaat van den 4 *February* laatstleeden te continueeren en te prolongeeren tot den 15 *July* aanstaande, en mitsdien te verbieden den uitvoer van allerlei Graanen, ook de Haver daar onder begreepen, (werdende Onze Publicatie van den 25 *Maart* laatstleede, ten opzigte van de Haver gedaan, hier meede expresselyk ingetrokken) tot den voornoemden 15 *July* aanstaande, en dien volgende te statueeren, dat geene Graanen in Ons Placaat van den 4 *February* laatstleeden gemeld, uit deeze Vereenigde Nederlanden en het Ressort van de Generaliteit, op de boeten en poenen by het zelve Placaat gestatueert, tot den voornoemden 15 *July* aanstaande, zullen mogen worden uitgevoerd, als alleen de Witte Boonen, en de Parl-of Gepelde Garst, of anders de zogenaamde Gort, welke by Onze speciale Resolutien van den eersten *April* en van huiden dato deezes, van het voorschreeve verbod zyn geëximineert, en wyders zodanige Graanen, welke na dato van het Placaat van den 4 *February* deezes Jaars zyn of zullen ingevoerd, dewelke by continuatie met permissie van de Collegien ter Admiraliteit als tegenwoordig zullen mogen worden uitgevoerd, &c.

DE *Staaten Generaal Der Vereenigde Nederlanden*; Allen den geenen die deezen zullen zien of hooren leesen, *Salut:* Doen te weeten; Nademaal aan Ons te vooren is gekomen, dat uit het Placaat by Ons op den 29 *November* 1756, tegens de Verkopingen van Graanen op tyd, of de zogenaamde Optieparthyen geatresteerd, gevolgen, strydig aan de welvaart van de Graan-Negotie worden getrokken, en dus tegens Onze heilzaame intentie om dezelve te bevorderen.

Zo is 't, Dat Wy niets meerder beogende, dan den overvloed van Graanen ten nutte der Gemeente, en de Commercie alhier te behouden, en te verzeekeren, goedgevonden hebben het gemelde Ons Placaat nader verklarende en altereerende, te interdiceeren en te verbieden, zo al Wy interdiceeren en verbieden by deezen, dat niemand

niemand nog voor zig zelve, nog voor zyne Meesters, zig zal vervorderen præmien te geeven of te trekken, om eenige Tarwe, Rogge, Garste, Spelte, Haver, Boekwyt, Erweten of Boonen, op zeekeren tyd, te moeten leeveren of te moeten ontfangen.

Dat insgelyks niemand nog voor zig zelve, nog voor zyne Meesters, zal mogen aangaan eenige Koopen of verkoopen by optie om Tarwe, Rogge, Garste, Spelte, Haver, Boekwyt, Erweten of Boonen, op zeekeren tyd, ten keuse van den Kooper of Verkooper te moogen eisschen, of moeten leeveren, alle directelyk of indirectelyk, verbiedende absolutelyk alle Prœmie-Contracten en Optiepartyen, onder welken schyn, of ook tot welke pryzen, of met hoedanige conditien dezelve moogen zyn aangegaan. Alles en op ieder point van het gene voorsz. is, op pœne van te verbeuren de waardy van de alzo gekogte, of in de Præmie-Contracten vermelde Graanen, en daarenboven een boete van 3000 Guldens, en dat zodanige Præmie-Contracten en Optie partyen zullen worden gehouden voor invalide en van onwaarde, zonder dat daar op regt zal mogen worden gedaan, of die t'eeniger tyd zullen mogen worden voltrokken, onaangezien by de Contracten aan dit Ons Placaat specialyk mogte weezen gerenuncieert.

Dat ook geene Makelaars, Notarissen of andere Persoonen over zodanige Contracten zullen moogen staan, nog die coucheeren of instellen, alles op pœne van 1000 Guldens, boven de privatie van haare Officien; zullende de gemelde poenen worden geappliceert en genooten, de eene helft voor en by den Aanbrenger, en de wederhelfte na Regten en Costuimen van de Steeden en Plaatsen, daar de Contraventeurs worden geactioneert, &c.

Amsterdam, onze Scheepvaart is alreeds verscheide maalen door de Kapers der Engelsche en Fransche Natien ontrust en gestoord geworden, en niet tegenstaande de voorzorgen welke die beide Hoven besteden om het aanhouden daarvan voor te komen, zo heeft men hier deezer dagen al wederom de volgende brieven, vervuld van bittere klagten dien aangaande bekomen.

Extract uit een schryven van Kapitein *Lambert Noordberg*, uit zee.

Den 18 April zynde na gissing 45 mylen N. W. van Kaap *Finisterra*, kregen wy des avonds ten half zes, een Fransche Kaper die my met zyn geschut en muskettery, alhoewel 't een storm woey, dwong om myn Sloep uit te zetten. Ik zond myn Stuurman met de Papieren aan boord, dog naauwelyks was deeze daar gekomen of de Kaper nam myn Volk over en deed tien of twaalf man van zyn volk in de Sloep overgaan, dewelke alle gewapend zynde en aan myn boord komende alles wat zy maar vinden konden, plunderden en zelfs het kopergoed, Porcelyn, enz. met zig namen. Dit gedaan zynde riep de Kapitein dat ik aan boord komen moest; dog ik antwoorde dat ik dit, alschoon ik ook in den grond geschoten wierd niet doen zou, ten ware eerst myn Stuurmen by my was. Hierop zonden zy my de Sloep met eenige

van hunne Manfchap, myn Stuurman, enz. en zo dra deze by my gekomen waren, moeft ik met myn volk ende de overige Franfchen na den Kaper toe, dewyl deeze myne Papieren nog aan boord had. Zy hielden my tot 8 uren in den avond, en het Volk had genoeg te doen om de Sloep boven water te houden, zelfs zo dat de Sloep al half vol water was toen ik aan boord van den Kaper kwam, en het weinig gefcheeld had of ik was met de Sloep en het Volk vergaan,

By gebrek van plaats zullen wy de overige Brieven in de aanftaande Mercuur plaatfen.

Magiftraturen en *Amptenaaren.*

Haare Koninglyke Hoogheid Mevrouwe de Princes Gouvernante heeft op den 13 *May*, als de gewone Dag der Magiftraats verandering, te *Tholen* aangefteld tot Burgemeefteren de Ed. Achtb. Heer Mr. *Cornelis van der Beke* en Mr. *Michiel Carel van Lichtenberg*; tot Schepenen, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Michiel Carel van Lichtenberg* Prefident, *Gerrit ten Haege*, *Johan Plevier*, Mr. *Gysbertus Philippus Noodt*, Mr. *Willem Hendrik Turcq*, *Marinus van der Vliedt*, *Diederik Vleugels*, Mr. *Pieter Recxftoot* en Mr. *Gerrit Willem Blankert.*

Op hooggunftige recommandatie van H. K. H. de Princes Gouvernante, is door H. E. Gr. Mog. tot Commiffaris ter infpectie van de monftering der Militie, op deeze Provintie gerepartitieerd, aangefteld *Nicolaas Baartmans*, in plaats van Wylen zyn Vader *Johannes Baartmans*, en heeft dienvolgens bereids den Eed in die hoedenigheid afgelegd.

De Staten Generaal hebben de Heeren *Slichor*, *van Lynden* en *Burmania*, ter Vergadering van H. H. Mogende feffie hebbende wegens de Provintien Holland, Zeeland en Vriesland, benoemd, tot de Commiffie na Staats Vlaanderen, ter verandering van de Magiftraturen aldaar.

By den Raad van Staten zyn de Heeren *Scheyderuyt* en *Patras* benoemd tot de Commiffie wegens het verpagten der Tienden langs de Maas; De Heeren *van Heekeren tot Kbell*, *en Kuyften van Hoefen* tot het vifiteeren der Magazynen en Fortificatien te Maftricht, en de Heeren *Rengers van Burmania* en *Aldringa van Wirdum* na Wedde en Weftwoldingerland, tot het vifiteeren der Magazynen en Veftingwerken.

In de Vergadering van H. Ed. Mog. de Staten van de Provintie Utrecht, heeft feffie genomen wegens het eerfte Lid, den Heer Mr. *Antoni François Godin*, *Heere van Cockengen.*

De Baron *Affueer Jan Tork*, *Vryheer van Petcum*, Hoogfchout der Stad Maftricht, heeft ter Vergadering van Hun Hoogmogende Zitting genomen, en wierd ingeleid door den Baron Piek, Heer van Brakel en Zoelen.

Twee Jarige Verandering der Kerkelyke Ampten te MIDDELBURG, *de Nieuw Aangekomene zyn Bevestigd den eersten* May 1757.

Afgaande OUDERLINGEN.

De Hr. en Mr. Jacob Hendrik van Hemert, *Schepen* en *Raad.*
Jan van Diepenbeek.
Jan de Raad.
Gregorius Herklots.
Bartholomeus Wybo.
Jacobus Pruys, *in zyn Dienft Overleden.*
Daniel Groeneveld.
Anthoni Brabers,
Michiel Hendrik Callenfels.
Pieter de Lichte.
Pieter Pleket.
Jacobus de Meyer.

Aan-

Aankomende OUDERLINGEN.	
De Hr. Jacob Lantsheer, *Schepen* en *Raad* en *Direct.* der *Commercie Comp.*	Jacobus Perkois.
De Hr. en Mr. David Verwout Noiret, *Pensionaris Honorair* en *Bewindhebber* der *Oost-Indische Maatschappy.*	Cornelis Burt.
Harmanus Ockerman.	Anthoni Stevenink.
Adriaan van Gooten.	Assuërus Becius.
	Adriaan Deurlo.
	Christiaan Damme.
	Cornelis Jeffrey.
	Johannes Middelaar.

Afgaande. DIAKONEN. *Aankomende.*

Johan Voutje.	Jan Engelsz.
Dr. Hendrik Kentius.	Jacobus Hanké.
Adriaan Hagen.	Lambertus Hageling.
Leendert Bomme, Janszoon.	Adam Lourens Callenfels.

Volgman en Assistent van de Vader der Houw-Kinders.

Pieter Kopyn.	Jan Gyse.

Scriba.

Pieter Michiel de Lichte.	Gasper de Keulenaar.

Beurse Luiden.

Hendrik Hakkenberg.	Cornelis Keutrik.
Abraham Pleket.	Petrus Jacobus Matthyssen.
Jacobus de Mol.	Jacobus Munnink.
Pieter de Bruyn.	Pieter Blaauw.
Jan Cornelis van Hemert.	Philippus Roderbeek.
Willem Adriaan Willems.	Hermanus Huyge.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 6 *May* overleed tot *Londen* in het 74 Jaar zyns Ouderdoms *Charles Fitsroy*, Hertog van Grafton, Graaf van Euston, Vicomte Thedford en Ipswich, Baron van Arlington en Sudbury, Opperkanzelieer des Konings van Groot Brittannien, Lid van den Koninglyke Geheimen Raad, en Ridder van de Ridder Order van de Kousseband.

Tot *Kampen*, is den Heer Mr. *Coenraad Muntz*, Secretaris dier Stad overleden.

Te Leerdam den Hr. *Wynand de Bourgbillas*, *de la Vacquerie*, Collonel van 't Voetvolk ten dienste deezer Landen.

De Prins *Ferdinand van Ligne*, Keizerlyke Koninglyke Veld-Marschalk en Collonel van een Regiment Dragonders, overleed den 9 *May* tot *Brussel* in den Ouderdom van 70 Jaren.

Tot *Pirna* in 't Markgraafschap *van Meissen*, twee Mylen van Dresden gelegen, is de Generaal Majoor *van Ingersleben*, Commandant van het eerste Bataillon Gardes zyner Pruissische Majesteit, aan een heete Koorts overleden.

Tot *Mastricht* overleed den Hr. *du Vergé* Collonel van een Regiment Infantery ten dienst van deezen Staat, mitsgaders Groot Majoor van die Stad.

Den 12 *May* brandde naby *Luik* by ongeluk een groote Windmolen tot de grond toe af.

Den 15 *dito* zynde Zondag ontstond brand in een klein Huisje tot *Oirschot*, hoofdplaats van *Kempeland*, in de Meyery van *'s Hertogenbosch*, en niet tegen-

ſtaande den yver en vlyt der Ingezeetenen, om dit ſpoedig te bluſſen, nam de woedende Vlam zodanig de overhand, door de ſterke Wind, dat dit Huisje niet alleen in volle gloed geraakte, maar ook teffens nog dertien andere Huizen en daaronder een Lakenwevery, en 9 Schuuren behalven de Stallingen, in minder dan 2 Uuren tyd, in de Aſſche gelegd wierden; een oud Man is alleen by dit ongeluk omgekomen, die men in een Kelder van een der afgebrande Huizen dood gevonden heeft, verſchroeid aan de handen, en vermoedelyk door de zwaare damp verſtikt; de door deeze ramp getroffen Onderdanen zyn ten uiterſten te beklagen en in een deerniswaardigen ſtaat geſteld.

Den 23 *May* 's middags ruim twaalf Uuren is overleeden binnen *Amſterdam*, na een beroerte van 5 Dagen den Wel Eerwaarde Zeer Geleerden Hr. *Brouërius Brouwer*, Bedienaar des Goddelyken Woords in de Gereformeerde Nederduitſche Gemeente dier Stad, zyn Eerwaarden was binnen *Leeuwaarden* Gebooren den 13 *November* 1701, en in 't Jaar 1723 den 25 *Juny* te *Dronryp* Beroepen tot Predikant, van daar den 26 *Auguſtus* 1725 te *Hinloopen*, den 4 *Juny* 1730 na *Harlingen*, en op den 6 *July* 1734 tot *Amſterdam* Beveſtigt, door den Zeer Eerwaarden Heer Do. *Jacobus Covyn*; den 19 *deezer* zynde Hemelvaardag, heeft zyn Wel Eerw. nog den Heiligen Dienſt met veel iever en getrouwheid binnen gemelden Stad, in de Amſtel Kerk waargenomen.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, ſedert den 11de *May* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 11 *May* 1757.

Harmanus Adami.
Jacobus Reyne, Oudſte Zoon van Thomas Reyne.
Metje Hendrikſz. Rugge, Huisvrouw van Schelte Woudtbergen.
Anna Catharina de Wilde, Huisvrouw van Jan Beck, *Slootemaker*.
Jan de Neys.

Donderdag, den 12 *dito.*

Lucas Brouwer.
Jan Brinkrink, *Bierdrager*.
Jan van den Acker.

Vrydag, den 13 *dito.*

Frans Willem Geelhuys.
Cornelis de Jager.
Hendrina Viſſer, Huisvrouw van Dirk van Rosmaalen, *Sleeper*.

Saturdag, den 14 *dito.*

Willem Paterſon.
Jurrian Thöne.
Marretje Wybes, Weduwe Pieter Alménum.
Margareta Heek, Huisvrouw van Lodewyk Jurrie.
Pierre Fredrik Leſpinaſſe.

Zondag, den 15 *dito.*

Maria van der Heyde, Huysvrouw van Jan van Delft.
Jan Hendrik Volders.
Johanna Lagart.

Maandag, den 16 *dito.*

Nicolas de Ruyter.
Hendrik Outman.
Anna Treviſo, Weduwe van Abraham Lamberts.
Maria Margaretha Schreuder, Huisvrouw van Dirk Koelinck.
Grietje Harderwyk, Huisvrouw van Willem Boerhorſt.
Adriana Groenenburg, Huisvrouw van Willem Ymmerſeel.

Chriſtina

Christina Alyda Dribberten, Huisvrouw van Coenraad Mulder.
Weyna Verbrugge, Jongste Dogter van Wylen Dirk Verbrugge.

Dingsdag, den 17 dito.

Dirk Roelt.
Annetje Offenbeek, Weduwe Gerardus Halfman.
Barent Proeft.

Woensdag, den 18 dito.

Marguerite Comte, Weduwe André Clary.
Marie Godefroy, Weduwe van Jean Dulong.
Elisabet de Hamer, Huisvrouw van Pieter Sluys, Mr. *Timmerman.*

Donderdag, den 19 dito.

Willem Smit, *Dienaar van 't Aalmoesseniers Weesbuis.*
Femmetje van Asdonk, Huisvrouw van Jan Druyvelmans.
Johanna Schirks, Weduwe van Hendrik Beermans.
Gerrit Liwers, *Turfdrager.*

Vrydag, den 20 dito.

Moïse Justamond.
Jacobus de Kraaker, Mr. *Hoedemaker.*
Balthasar Joost Muysken.
Johanna Linthorst, Laatst Weduwe van Dirk Jansse in 't Velt.

Saturdag, den 21 dito.

Klara Katharina Teuthof, Dogter Barent Teuthoff.

Zondag, den 22 dito.

Arent van Omme, *Mr Timmerman.*
Willem de La-Plas, Zoon van Wylen Klaas de La-Plas.
Engelliena Polleman, Jongste Dogter van Lukas Polleman.

Dingsdag, den 24 dito.

Ester Barbara Pierat, Weduwe van Johan Gustavus d'Appel.
Diewertje Bardon, Weduwe van Jan Jonker.
Catharina Meeburgh, Weduwe van Iver Bergh
Hendrika Coelman, Huis- en Kraamvrouw van Engelbert Gildhuys.
Antony Struyks.
Cornelis de Winter, Jongste Zoon van Wylen Jeroen de Winter.
Joost Haasepad.
Anna Maria Reynders, Weduwe van Barent Proeft.

Woensdag, den 25 dito.

Dirkje Helling, Weduwe van Jacob de Roo.
Jan Rodenburg, *Zyde Gryn Werker.*

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 23 *May* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Achterburgwal (*Bruno Tideman en Joost Nieuwhoff*, Een Huis en Erve, op de Nieuwezyds), Westzy, bezuiden het Hoekhuis van de Gasthuismoolensteeg. *f* 2800 in slag, *f* 300 verkogt.
Angeliersgragt (*Willem Ebbenhorst*, Een Agterhuis en Erve, op de), Zuydzy, in de Blaauwe Werelts Gang. *f* 165 inslag, *f* 16 opgehouden.
Angeliersgragt (*Dezelve*, Een Agterhuis en Erve met een Vrye Plaats daar voor, op de), naast het laastgemelde. *f* 300 inslag, *f* 75 opgeh.
Anna Dwarsstraat (*Dirk van Schorrenberg en Cornelis Angel*, Een Huis en Erve, in de St.), *f* 1550 in slag, *f* 12 verkogt.

Bui-

Buiten (*Arnoldus van Sprang*, Een Lakenraam, op Stads Grond, met desselfs Huysinge, Thuyn &c. op de) Cingel, voor by de Overtoomse Weg. *f*700, in slag *f* 100 verkogt.
Fransepad (*Henricus van Tol*, De Helft in een Huis Agterwoning, en de helft in twee Nieuwe Gebouwde Agterhuisen onder een Dak op het oude), Westzy. *f*675, in slag *f* 1 verkogt.
Goudsblomsgragt (*Dezelve*, De Helft in een Huis en Erve, op de). *f* 100, in slag *f* 5 opgehouden.
Goudsblomstraat (*Dezelve*, De Helft in een Huis Agterwoning Gang en Erve, in de), Zuydzy. *f* 400, in slag *f* 30 verkogt.
Hasseltsteeg (*Hilbrand Smit*, Een Huis en Erve, in de Dirk van), in het Louwepoortje. *f* 400, in slag *f* 40 opgehouden.
Heiligeweg (*Coenrhad van der Gaate*, *Hendrik Laarman*, *Meinart Kley en Arend Buys*, Een Huis en Erve, op de). *f* 5000, in slag *f* 500 verk.
Hofsteede (*Bruno Tideman*, *Manuel de Crasto de Jonge*, *Joseph Rocamora en Joseph Coben de Lara*, Een) met zyn Heere Huisinge Stallinge &c. gelegen tot Nieuw Maarseveen, genaamt Marienhof, of 't Klokje. *f* 5000, in slag *f* 100 opgehouden.
Hofsteede (*Jan van der Streng*, *Jan Slebes Hendriksz. en Cornelis van den Broek Cornelisz.*, Een) met desselfs Huisinge, Stallinge, Landeryen, Duynen &c. groot met den anderen 259 Morgen, genaamt 't Huis ten Voogelenzang en 't Land, genaamt 't Meertje, alles by den anderen geleegen in de Banne van Tetrode of Bloemendaal agter Bennebroek. *f* 11000, in slag *f* 3800 opgehouden.
Hofsteede (*Jan van der Streng*, Een), genaamt Luxenburg, met desselfs Huisinge, Weiland, mitsgaders een Tegelbakkery met zyn Huisingen, Oven, Lootsen, Werkhuisen en Woningen voor de Knegts, in een Koop, by den anderen geleegen aan de Revier de Vegt, onder den Gerechte van Maarsen *f*6600, in slag *f* 1500 verkogt.
Lauriergragt (*Hilbrand Smit*, Twee Huisen en Erven onder Een Dak, en een Agterhuis daar agter in Een Koop, op de) in de Ziekentroosters Gang. *f*600 verkogt.
Luciensteeg (*Claas Mol en Hendrik Birrius*, De Helft in een Huis en Erve, in de St.). *f*550 in slag, *f*60 verkogt.
Prinsegragt (*Hendrik Campen*, *Abraham Follé en Jacob Mackay*, Een Huis en Erve, met een Zuikerbakkery daar agter, op de), tusschen de Lelygragt en Prinsestraat. *f* 3100, in slag *f* 2000 verkogt.
Rokkin (*Willem Duyssenddaalders*, *Cornelis van Vollenhoven*, *Cornelis van Ophoven en Philippus van der Schley*, Een Huis en Erve, zynde twee Wooningen, onder een Dak op 't), op de Hoek van de St. Jorissteeg. *f* 3000, in slag *f* 1200 verkogt.
Roosegragt (*Coenraad van der Gaate*, *Hendrik Laarman*, *Meinart Kley en Arend Buys*, Een Huis en Erve, op de), Zuydzy, *f* 5500, in slag *f* 900.
Vinkestraat (*Claas Mol en Hendrik Birrius*, Een Huis en Erve, in de), tusschen de Oranjestraat en Mouthaansteeg. *f* 1750, in slag *f* 150 verk.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JUNY 1757.

ASIA.

BASSORA. Een zeker Staatsdienaar van den NABAB van *Bengalen*, uit hoofde van eenige misslag, gevlugt zynde, begaf zig na *Chande-Nagor*, eene Stad van het onderhooren der Franschen, om aldaar schuilplaats te zoeken; maar vermits deeze wel voor uit zagen dat die zaak gevolgen zou hebben, en dat zy vreesden met den NABAB in moeijelykheden te geraaken, wierd hem zulks loffelyk afgeslagen; waar op dan de gemelde Vlugteling de wyk na *Coulecatte*, by de Engelschen nam, die hem ontfingen en hunne bescherming beloofde; ondertusschen kreeg de voorsz. NABAB kennis daar van, liet hem opeisschen en vermits de Engelschen hem niet alleen weigerde, maar zig daar by van bewoordingen bedienden, welke hem zeer beledigend voorkwamen, zo besloot die Prins met een Leger van 100000 Man na *Coulecatte* te trekken, het welk met zo veel snelheid geschiedde, dat weinige Lieden dier Natie, die aldaar gezeten zyn, den tyd gehad hebben om zig te salveeren; en dierhalven zyn de meeste omgekomen, de *Basars* of Winkels, en alle de Wooningen vernield en de Stad gantschelyk verwoest geworden. De Engelschen geven voor dat de Franschen hun best gedaan hebben, om nog meer oly in het vuur te gieten, en den voorz. NABAB op te stooken, om hen dus een merkelyk nadeel en een geheel bederf van Koophandel in die Gewesten op den hals te haalen; deeze beschuldiging zou wel niet gantschelyk ongegrond konnen zyn, maar men zal in dusdanig geval zyn verschooning in de algemeene Oorlogsregel vinden, van *zyn Vyanden te mogen benadeelen, waar en op wat wyze men best kan.*

AFRICA. *Marocco.* Dat de Mahometanen immers hunne aange-

borene zugt behouden, om den rampzaligen Cristenen; waar op zy maar eenig regt of geweld konnen vormen, tot hunne Slaven te maken, straald duidelyk door in 't geval van den Deenschen Kapt. Hovy, die benevens eenige andere Schepen derzelver Natie in de Haven van *Saffy*, in 't Keizerryk van *Marocco*, lag; in die Baay liep een Spaansche Bark binnen, gaande met een Lading Zeep van *Kadix* na de *Corunha*, en door slegt Weêr een Lek gekregen hebbende, aldaar bystand van de Deensche Scheepen kwam vragen, die hem ook door gemelde Kapt. Hovy gegeven wierd, door het zenden van zyn Sloep, om het Volk, bestaande in 6 Man en een Vrouw te bergen; en dit was zo ras niet verricht, of deeze Bark ging te grond. Deeze rampzaligen, dus voor de woede der Zee geveiligd, stonden eerlang een ander te ondergaan, door dien de Prins *Sidy-Mahomed*, dit vernomen hebbende, den voorn: Kapt. Hovy dwong, om die 7 Menschen aan hem over te leveren, en na *Marocco* te doen overbrengen. Hier mede nog niet te vreede, wilde hy den Heer Butler, een Deensch-Koopman die zig te *Saffy* bevond, in hegtenis doen nemen, op een valsch berigt dat hy bekomen had, als of dien Heer niet alleen het Volk van deeze Bark had willen bergen, maar ook dertig duizend Piasters uit dezelve geligt had: dit onweer wierd egter afgewend door de wyze voorzorgen van den Heer Walther, mede een Duitsch koopman van *Saffy*, en tot *Marocco* aangekomen, dewelke die Vorst van de valscheid deezer beschuldiging overtuigde en dus de zaak zonder verdere nadelige gevolgen besliste, ondertusschen doen beide deeze Heeren, genegen om hunne rampzalige mede menschen te helpen, hun best, om hen de dierbare vryheid, indien 't mogelyk is, wederom te doen erlangen.

Algiers. Toen het Gemeen den Oorlog tegen de Nederlanden begeerde en genoegzaam met geweld de Regeering aanspoorde den zelven te verklaren; was het in de verwagting van een vrugtbare Roof en ryke buit; maar thans door de ondervinding geleerd hebbende dat Hollandsch koophandel, door de wyze voorzorgen der Staaten gedekt en beschermd werd, en dat 'er voor hen niet anders dan slagen en slaverny te winnen is, begind men hier een weinig zagter toon te zingen en wel zo dat men na de Vrede schynt over te hellen, en vermits H. H. Mogende niet ongeneegen daar toe zyn, kon dezelve eerlang lichtelyk wederom tot stand geraaken, te meer terwyl de Consul van Zweden zig dien aangaande schynd te bevlytigen, ten einde deszelfs herstelling te bewerken.

EU-

EUROPA. TURKYEN. *Constantinopolen.* De *Kapitein Passcha* na de Eilanden van den Archipel met eenige oorlog schepen onder zeil zullende gaan, om de jaarlyksche schattingen aan dit Hof verschuldigd, te gaan ontvangen, wierd dezelve door alle buitenlandsche Ministers een gelukkige reize gewenscht. Een geringe verandering is 'er in ons Ministerie voorgevallen, vermits de *Reis Effendi*, of Groot Cancelier afgezet en *Bechet Effendi*, eertyds Intendant der Munten in deszelfs plaats aangesteld is; een groote en buitengewoone *Divan* of Staats-Raad gehouden zynde, waarby den Sultan en de eerste Generaals Personen tegenwoordig waaren, zo meende men ter dier tyd dat dezelve wel eenige betrekking met de Zaken van het Christenryk hebben kon, maar zedert verneemt men, dat daar in is besloten geworden de vriendschaps verbonden met de Hoven van *Wenen* en *Petersburg* te vernieuwen; of dit egter na den zmaak der muitzieke en oorlogszuchtige Janitzaren zyn zal, moet ons den tyd leeren. Wy konnen thans van een byzonder geluk spreeken, vermits de bezmettelyke ziektens alhier gantschelyk opgehouden hebben.

PORTUGAL. *Lissabon.* De rampen zo groot in aantal, en zo gevoelig voor dit gantsche Koningryk en deeze Stad, zyn nog al te versch in geheugen om niet met eenig aandoen overdagt te worden; daar by voegen zig nog dagelyks nieuwe wederwaardigheden en onder anderen eene zeer zwaare, bestaande in een algemeen gebrek van koorn, wel is waar dat wy de eenigste niet zyn, die dit ongeluk gevoelen, vermits het in veele andere plaatzen dien aangaande niet beter gesteld is, maar weinig vind men 'er daar 't zo slegt uitziet, aangezien wy hier zomtyds geen brood voor geld konnen bekomen, niet zo zeer om dat het koorn als nog ontbreekt, maar vermits de zogenaamde koornwolven of koornkopers, hun Voorraad ontkennen, op hoop van grooter winst daarmede te zullen doen. Daarby komt nog dat men zig niet met een goeden Oogst derfd vlyen, aangezien de groote droogte die wy hier zedert eenigen tyd hebben. Het getal der Dieven en Rovers zo groot zynde, dat 'er deezer dagen byna tweehonderd ten galge gedoemd zyn, heeft zyne Majesteit goed gevonden een Tucht-huis te doen oprechten, om dezelve geduurende hun leven daar in op te sluiten, en dus de ysselyke vertoningen, van diergelyke zwaare executien, te verhoeden.

SPANJE. *Kadix.* De Lading van het Oorlogschip *La Conception* van Carthagena en van 't Schip *la Victoire* van *Vera Cruz* beide in

deze Haven aangekomen, bestaat in de volgende Goederen: Voor Reekening van den KONING 4688 Piasters gemunt Goud en Zilver, 1064 Quintaal Koper, 500 Quint. Campeche-hout, 50 Ceroenen Cacao, 147 Quinquina en Calaguala, 40 Kisten Tabak in bladen en Cigarres, 24 Arob. Chocolade en Poeder van Pignol. Voor Reekening van de Commercie 763663 Piasters gemunt en gewerkt Zilver, als mede Goud gemunt en in staven, 606 Karat. Smaragden, 1073 Ceroenen fyne Cochenille, 970 Ceroenen Indigo, 215 Cer. Jalappe, 243 Cer. Tabak van Barinen in bladen, 5 Cer. Calaguala en Sevedille, 1089 Kisten Zuiker, 2512 Stuks Huiden in haaïr en bereid 674 Ceroenen Cacao, 131 en een halve milliers Banielles, 69 Kisten Balsem, 67 Kisten Gom Copal., 12 Kisten Rocou, 6 Kist. Gom Anime, 7 Barils Schulpen, 37 kisten Chocolaade Presenten in boeken, 169 ℔ Snuiftabak, en 18 stukken Ebenhoud. Den H. KEENE Afgezant van *Groot-Britannie* heeft aan ons Hof de plechtigste verzeekeringen gegeven, dat aan de Gouverneur van Gibraltar en de Commandanten der Engelsche Oorlogsschepen bevel gegeven was, om alles te vermyden, wat eenigzints met de neutraliteit zou kunnen stryden, en te gelyk met ons Staats bestier maatregelen beraamd om dezelve bestendig te maaken; het is zeeker dat ons Hof tot nog toe by 't gevoelen blyft, geenzints daar van af te wyken, egter is onze Zeemagt op een goede voet gebragt, bestaande thans uit 44 *Sheepen van Linie*, te weeten, de ROYAL PHILIPPO van 114 St. Kanon; de PHOENIX en de RAYO, byde van 80; de AFRICA, ACHILLES, FERMA, HISPANIA, GALLARDO, NEPTUNO, AQUILLON, MAGNANIMO, BRILLANTO, GLORIOSO, VENCEDOR, SOVERANO, GUERRORO, HECTOR, EOLE, ORIENTE, DICHOSO, MONARCA, DILIGENTE, TRIOMPHANTE, SEPTENTRIO, TERRIBILE, ATLAS, TRIDENTE, PRINCESA, INFANTE, GALICIA, TIGRE, REINA, ST. PHILIPPO, ARROGANTE, PODOROSO, en GRAVE, alle zes en dertig van 70 St. Kanon; De ST. FERNANDO, CASTILLA, EUROPA, ASIA, en FERNANDO, alle vyf van 64; als mede de PUERTO, AMERICA, en DRAGON, alle drie van 62 St. kanon. 18. *Fregatten*, daar onder EEN van 50, EEN van 40, ZEVEN van 30, DRIE van 26, TWEE van 24, en VIER van 22 St. kanon. 4 *Bombardeer-Galjooten*, ieder van 12 St. kanon. 3 *Branders*, ieder van 16 St. kanon. 12 *Xebecquen*, te weeten VYF van 30, VIER van 24, en DRIE van 14 St. kanon. En 5 *Paquetbooten*, ieder van 16 St. kanon.

Ro-

Romen. Boven alle menschelyke vermoeden beetert de Paus van dag tot dag, en wel zo dat zyn H. Audientie verleend aan alle die dezelve begeeren, dat men wel voorzeeker meent te weeten, dat dien Kerkvoogd binnen korten van de Elf vacante Kardinaals hoeden dispo-neeren zal. Door den Kardinaal Vicaris is bevolen om voortaan in de Mis het Gebed, *pro quacunque Necessitate & pro Armis Christianis* te doen. Een Expresse met tyding van de Veldslag by Praag den 6 May voorgevallen, alhier by den Secretaris van Staat aangekomen zynde, heeft juist geen al te grooten blydschap veroorzaakt.

Napels. De roofzugtige Turksche Zee schuimers vinden waarlyk hunne reekening slegt by den oorlog, dien zy thans tegen eenige Christen Mogendheid voeren, vermits zy byna geen pryzen maken en in tegendeel prys gemaakt worden; den Hr. PIPPE, Kapitein van een onzer *Xebequen* heeft dezer dagen een Algerynsch Vaartuig van 10 stukken kanon en 100 man, na een hevig gevegt vermeesterd en in deeze Haven opgebragt; zynde 85 man van de Equipagie tot Slaven gemaakt en de overigen in 't gevegt gesneuveld.

Venetien. De zonderlinge Trouwing van onzen Doge met de Zee, is op den 18 May volgens jaarlykse gewoonte met veel plechtigheid voltrokken, zyne Doorluchtigheid was aan boord van den *Bucentaurus* door een groote meenigte Inboorlingen en Vreemdelingen verzeld, en onthaalde 't middags den gantschen Raad en voornaamen Adel op een heerlyke maaltyd.

Genua. Het verschil tusschen dit Gemeenebest en de kroon van Spanje ontstaan, is thans op een voet om eerlangs bygelegd te konnen worden, en of schoon het verbod op den invoer onzer koopmanschappen in dat Ryk niet minder merkelyk nadeel aan desselfs onderdanen dan aan ons konveroorzaken, zo heeft men egter bespeurd dat deeze hoop van bevrediging een algemeene blydschap onder onze ingezetenen verwekt heeft: vermits ze van een anders zeer niet hinken.

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen.* De boodschap welke Zyne Majesteit aan de Pairs en de Gemeentens heeft laten doen, is van den volgenden inhoud: *Zyne Majesteit, betrouwende op den iever en de beproefde toegenegenheid zyner getrouwe Britse Gemeentens, en overwegende de omstandigheden, welke in dit bachgelyk tydgewricht zouden konnen opkomen, en van 't uiterste belang en de droevigste gevolgen zyn, indien men niet tenspoedigsten de beboorlyke middelen werkstellig maakt, om de zelve voor te komen en te verydelen, begeerd dat de Ka-*

mer hem in staat stellen om zommige buitengewoone onkosten reeds gedaan, of geduurende dit loopende Jaar nog te doen, goed te maken, en zodanige maatregelen te beramen, waar door alle de onderneemingen en ontwerpen van deszelfs Vyanden kunnen gestuit en verydeld worden, of gelyk na vereisch van zaken zal bevonden worden te behooren. Daar op wierd in 't Huis der Pairs beslooten een Dank-Adres aan den Koning aan te bieden, en aan denzelven te betuigen: *dat het Huis der Edellieden, zyne Majesteit op het allerkrachtigste verzeekerde van deszelfs iever en hertelykheid in het ondersteunen der Maatregelen, welke tot stuiting en verydeling van alle vyandelyke onderneemingen konnen dienen, en zo als de zaken in dit bachgelyk tydgewricht zullen komen te vereischen.* Zyne Majesteit antwoorde daar op: *dat hy het Hoogerhuis voor het toegenegen Addres bedankte, en zeer voldaan was wegens het vertrouwen, het geen de Kamer in zyn Perzoon stelde.* Het Lagerhuis besloot met eenparigheid van stemmen die boodschap in overweeging te neemen, en stond aan den Koning een Millioen Ponden Sterlings toe, tot het goed maken der buitengewoone onkosten van den Oorlog, tot nu toe gedaan en geduurende dit Jaar te doen, en zodanige maatregelen te beramen, waar door de vyandlyke ontwerpen konnen verydeld worden, of welke de omstandigheden van zaaken zullen komen te vereischen. Ook werden 105000 Ponden Sterlings toegestaan tot verscheidene gebruiken.

Ten aanzien van ons nieuwe Ministerie, is alles vereffend, Mylord *Waldegrave*, is tot eerste Thesaurier, en den Heer *Fox*, tot Kanselier van de Exchequer benoemd, de overige weet men nog niet; maar wel, dat den Heer *Pitt* en den Hertog *van Newcastle* na hunne Landgoederen vertrokken zyn, en besloten hebben zig met geen Staatszaken meer te bemoeijen. Men is alhier zeer aangedaan over den ramp onzer Landgenooten te *Coulecatte* ontmoet, men schryfd de oorzaak daar van toe aan de bescherming, door den ouden *Nabab* verleend en den Nieuwen aan onze Officieren geweigert, mitsgaders aan 't verdelgen van den Rover *Angria*; daar by zegt men ook dat de Franschen hun best gedaan hebben om het gemoed van den tegenwoordigen *Nabab* meer en meer te ontsteeken; de schade der Compagnie daar door geleeden werd op 2250000 P. Sterl. geschat, waarlyk een bitter verlies! zonder nog dat van zo veel Officiers en Soldaten, mitsgaders het missen van den Koophandel, te reekenen.

VRANKRYK. *Parys.* Een voorbeeld van onbaatzugtigheid, te agtenswaardiger om dat zulks weinig navolgers zal hebben, vind men

in

in den Bisschop van *Limoges*, dien Prelaat heeft Zyne Majesteit, die hem met de *Feuille des Benefices*, dat is *de voorslag tot de Geestelyke waardigheden* begunstigd had, verzogt daar van verschoond te mogen zyn. Alhoewel de Engelschen grooten ophef maken van hunne na *Noord-America* gezondene magt, en de aldaar uit te voerene ontwerpen, zo is men nogtans geenzints bedugt voor onze Bezittingen in die Gewesten, terwyl men zeker weet, dat 'er zedert eenigen tyd meer dan twee honderd Scheepen met mond- en krygsbehoeftens na dat Wereld-deel onder zeil gegaan zyn, en dat het grootste gedeelte van dezelve een aanzienlyk getal Soldaten en Officieren aan boord gehad hebben. Nooit is onze Zee-Macht zo aanzienlyk geweest, en nooit heeft men zig zo zeer op derzelver vermeerdering gelegd als tegenwoordig; zynde onzen Voorraad van Scheepsbehoeftens zo menigvuldig, dat men 'er zelfs een gedeelte van aan anderen Natiën zou konnen verhandelen, zonder ons te benadeelen. De oneenigheden tusschen het Hof en 't Parlement, gaan nog immer hun ouden gang; het is waar dat de Prins *van Conty* alles aanwend, om de Leden van dat Gerechtshof, alhier te vereenigen, en dat de Koning niet ongeneegen zou zyn om zyn toestemming daar aan te geven, indien de kunstgreepen der Tegen-Party van het Parlement, dit niet dwarsboomde, door Zyne Majesteit by te brengen, dat Hy zyn Gezag zou krenken, by aldien de afgedankte Leden van het Parlement zig niet volstrekt na Zyn wil en begeerte schikten; men vleid zig nogtans dat dit nuttelyk doelwit van bovengemelde Prins, eerlang bereikt zal worden. De Graaf *van Bussy*, deezer dagen in de Koets van een zyner Vrienden door de Stad rydende, wierd door Gerechtsdienaars genoodzaakt om stil te houden, als wanneer zy hem kennis gaven, dit Rytuig voor Schulden welke zyn Vriend had, te willen aanhouden; dog de Graaf hem zeggende, wel borg voor zyn Vriend te willen zyn, en dat zy hem na 't Hôtel der Musquetaires te brengen hadden; maar dit geen ingang by hen vindende, en geweld willende gebruiken, zo trok de Graaf van leer, waar op de Gerechtsdienaars vuur gaven en hem zodanig troffen, dat hy twee dagen daar na overleed; de daaders gevat zynde, is men beezig met hun Proces op te maken. Wie in de Wereld, zonder geest van Partyschap ingenomen, zal ons Hof den lof niet geven, welke daar aan verschuldigd is, omtrent de naauwkeurige waarneeming van alles wat tot standhouding en meerder aankweeking van Vriendschap met Hun Hoog Mogende, de

Hee-

Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden strekken kan. Onze Vyanden hebben de gelegendheid by 't haïr gevat, van het in *Texel* genomene Engelsche Vaartuig *the Catharina*, komende van *Nieuw-York*, om ons zwart te maken; thans heeft het Hof kennis gegeven aan den Heer LESTEVENON *van Berkenrode*, Afgezant der voorsz. *Staaten*, dat het zelve met de Lading te rug gegeven zal worden.

INGERMERLAND. *Petersburg*. Het was eerst op den 19 April laatstleeden, dat de Ratificatien van toetreding van Haare Keizerlyke Majesteit tot het bewuste Tractaat van Versailles, alhier uitgewisseld wierden, zedert dien dag is alle Communicatie en Briefwisseling tusschen deeze Landen en onderdanen, en die van de Koning van Pruissen verboden; en tessens aan de Legers van H. K. Majesteit nadrukkelyke beveelen gezonden om de Staten van dien Vorst te naderen en aantetasten, ook is de volgende verklaaring aan alle onze Ministers aan buitenlandsche Hoven residéerende, afgezonden.

NAdemaal Wy door verscheidene Declaratien aan alle de Hoven reeds genoegzaam en overvloedig betuigt hebben, hoe zeer misnoegd Wy waren over de Handelwyze, mits welke de Koning van Pruissen, Onze Geallieerden attaqueerd, en dat Wy besloten hadden eene krachtdadige Diversie ten hunnen behoeve te maken, zo zullen Wy zulks alhier niet herhaalen. Maar dewyl men Onze Geallieerden niet kan secoureeren nog van hen het Verderfs des Oorlogs afwenden, dan door den Koning van Pruissen insgelyks in zyne Bezittingen te attaqueeren; zo hebben Wy geordonneerd alle de Havens van zyn Koningryk terstond in te sluiten, en daar door volgens Oorlogs gebruik, allen In en Uitvoer van Provisien, en zelfs alle Commercie te beletten. Vervolgens ordonneerd haare Keizerlyke Majesteit wel uitdrukkelyk, aan alle Derzelver aan de buitenlandsche Hoven residéerende Ministers, om daar van Communicatie te geeven, met byvoeging, dat men niet alleen aan geenerhande Scheepen zal toestaan in de voorsz. Pruissische Havens in te loopen; maar zelfs ook, dat, indien eenige Schippers zig zouden laten gebruiken, om derwaards Pruissische Troepen, Artillery, Munitie en andere Behoeftens te transporteeren, hunne Scheepen, volgens de Krygs-Wetten, voor goede Pryzen zullen worden verklaard: Van alle het welke men ook gevolgelyk aan de alhier residéerende buitenlandsche Ministers Notificatie heeft doen geven.

Onze Troepen zyn thans in vollen aantogt door Courland, en de Generaal *Fermer* trekt met een divisie van 27000 man voetvolk en 2000 zo Hussaaren als Calmukken, om *Memel* te belegeren, waartoe de nodige Artillery ook reeds ingescheept is.

POLEN. *Warschouw*. Thans heeft men hier zeekere tydingen, dat de Russische troepen in aantogt zyn, om de Brandeburg-Pruissische

ſche Grenzen te naderen, en dat men zig in dat Koningryk mede gereed maakt, om deeze troepen manmoedig te keer te gaan, vermits niet alleen den Officier en Zoldaat tot een dapperen tegenſtand, maar ook klein en groot, daartoe in dat Ryk ingereedheid is, men kan dierhalven vaſtſtellen dat 'er in die Geweſten veelbloed ſtaat vergoten te worden. De Veldmarſchalk LEHWALD een Leger van 30 à 36 duizend man Pruiſſiſche Troepen gebiedende, en by *Tilſa* gecampeerd hebbende, is met dezelve opgebrooken en na de Grenzen van *Samogotien* getrokken, om aldaar de eerſte diviſie der Rus-Keizerlyke krygsvolkeren by hun aankomſt te verwelkommen; deeze Welkomſt zal vermoedelyk niet zeer vriendelyk nog aanvallig zyn, vermits ze doorgaans een goed getal koppen koſt, en dat veelen van die welke ze by woonen niet anders dan met verbryzelde hoofden en verminkte lighamen de omſtandigheden daar van navertellen konnen; men kan van die ontmoeting niet anders verwagten, aangezien de Troepen van H. K. Majeſteit van Groot Rusland voor dappere lieden te boek ſtaan, en dat de Pruiſſiſche hunnen verkregenen onſterffelyken roem zullen zoeken ſtaande te houden.

Dantzig. Op de hoogte van *Memel*, van de *Pillau* en van 't eiland *Hela*, kruiſſen agt Ruſſiſche Oorlogsſchepen, die alle de ſchepen aanhouden en viſiteeren, maar alleen de Pruiſſiſche neemen, latende de overige onverhinderd hunne reizen vervolgen. Een deezer Oorlogsſchepen voor *Memel* genaderd zynde, en een van daar uitloopende Zweedſch ſchip aangehouden hebbende, zond de Commandant van die plaats een Officier aan de Kapitein van het Ruſſiſche ſchip, om hem te vragen, *of hy als Vriend, dan wel als Vyand kwam, en waarom hy aldaar verſcheenen was*, waarop de Ruſſiſche Kapitein hem antwoorde; *Dat of ſchoon men in Pruiſſen dienaangaande in geen onzeekerheid behoorde te weezen, dewyl het voornemen van de Keizerin van Rusland ten overvloede bekend was, hy egter daarenboven wel wilde verklaren, dat zyn beveelen en die der overige Ruſſiſche Commandanten behelsden, zig volgens de krygswetten meeſter te maaken van alle de Pruiſſiſche vaartuigen, die zy zouden ontmoeten, of die zy op hunne kruiſtogt zouden konnen achterhalen*, enz. By den ontvang van dit antwoord deed de Commandant van *Memel*, het geſchut op de wallen en in gereedheid brengen, om op alle de Ruſſiſche ſchepen los te branden, die onder 't bereik van 't zelve zouden komen te naderen. Ondertuſſchen hebbende zelve reeds eenige Pruiſſiſche Vaartuigen bemachtigd.

DENEMARKEN. *Koppenhagen.* Den Koning onzen allergenadigsten Vorst, wel overweegende hoe gelukkig de Onderdanen zyn, welke door geen Oorlogs rampen gedrukt worden, is en blyft in 't onwrikbaar gevoelen van geen deel in de Onlusten te neemen, welke thans Europa en wel voornamentlyk het Duitsche Ryk zo deerlyk ontrusten; zyn volk agt zig dierhalven ook voorspoedig, en geniet dus de aangename vrugten van den koophandel, waar van 't veilig aankomen alhier van een *Asiatisch* Compagnies schip, een duidelyk bewys is.

Met hetzelve heeft men de bevestiging bekomen van het voorgevallene tusschen den NABAB van *Bengalen* en de Engelschen ingezetenen van *Coulecatte*, het welk oorzaak geweest was, dat Kapitein ALLING voerende het schip *Koppenhagen*, genoodzaakt was geworden van *Tranquebar* na de *Nicobarse* Eilanden te zeilen, om aldaar te blyven overleggen, konnende uit gebrek van goederen zyne lading niet krygen, en dit jaar niet repatrieeren. Ook heeft men daar door tyding bekomen dat het Pruissische *Emder* schip *de Hendrik*, *Prins van Pruissen*, Kapt. M. CLINCKARDT op de rivier van *Bengalen* met man en muis vergaan is.

DUITSCHLAND. *Weenen.* De Raadsvergaderingen van dit Hof zyn menigvuldiger dan ooit, en hebben zonder allen twyffel den toestand van ons Leger in Bohemen tot onderwerp, vermits men na het eindigen derzelven doorgaans beveelen ziet afgaan, behelsende beveelen tot de marsch van Troepen om het zelve te versterken, offschoon men wil dat de Veldmarschalk *Daun* bereids 70000 man onder zyn bevel zou hebben, 't welk egter met zyn geduurige aftogt na de kant van Moravien niet wel over een te brengen is, te meer daar het lighaam Pruissische krygsvolkeren onder den Hertog van *Brunswyk-Bevern*, maar in 28000 man zou bestaan, waar voor men de wyk neemt, en dus de Stad Praag met genoegzaam een Leger ter bezetting, aan 't ysselyke vuur van een Zegenpralend vyand, overlaat. Ons Hof is geensints in 't gevoelen dat de Veldslag van den 6 der Maand May zo voordelig voor de Vyanden en zo nadelig voor ons geweest zy, het Relaas dien aangaande openbaar gemaakt is zo strydig met 's Vyands deszyne, dat men niet ontbreken kan den leezer het zelve mede te deelen, en daar by te voegen, de wederlegging door het Pruissische Hof Wereldkundig gemaakt; het een en ander verdiend vereeuwigd te worden, als een klaar en duidelyk bewys hoe zeer de Geest van partyschap in diergelyke Relaasen doorgaans de meester speeld, en dat dezelve ten meesten voordeelen zyner Natie opgestelt worden; wy laten dezelve aldus beide alhier tegen elkander over gesteld volgen:

Provisioneel Berigt van het voorgevallene in de Veldslag van Praag, op den 6de der Maand *May* 1757., door het Hof van Weenen openbaar gemaakt.

Den 4 *deezer* wierdt zyne Koninglyke Hoogheid Prins Karel van Lotharingen geinformeerd, dat de Koning van Pruissen naby *Rostow* en *Potbaba* Bruggen over de *Moldau* deed slaan, om dezelve te passeeren, en ons, na de Conjunctie met de Armée van den Veldmarschalk *Graaf van Schwerin* by *Winocz*, op de regter zyde te attaqueeren, of ons van onze te *Kollin* en *Kuttenberg* aangelegde Magazynen af te snyden. Ingevolge van deeze Berichten wierdt de Positie van onze Armée zodanig veranderd, dat onze linker Vleugel aan de Hoofdstad *Praag* sloot, en de regter tegens *Maleschitz* en *Biecbowitz* zig uitstrekte. Den 5 wierdt de Avantguarde der Vyandlyke Troepen werkelyk aan dee ze zyde der *Moldau* gezien, en men wierp derhalven langs het Front van ons Leger verscheide Batteryen op. Ten 11 uuren, 's avonds, deed de Koning van Pruissen zyne gantsche Armée de *Moldau* passeeren, van welke egter nog een klein Corps met een groot getal Kanon op den Witten Berg terug bleef. De Conjunctie van deszelfs Troepen met die van den Veldmarschalk *Graaf van Schwerin* geschiedde den 6 in het krieken van den dag, waarna immediaat de gantsche Pruissische Armée, over de 100,000 man sterk, tegen ons avanceerde. De Veldmarschalk *van Schwerin*, kwam met groote schreeden op onzen regter Vleugel af, en zogt denzelven in te sluiten en overhoop te werpen, terwyl inmiddels de Koning zelve onzen linker Vleugel alarmeerde.

Zyne Koninglyke Hoogheid Prins Karel van Lotharingen, die niet meer dan omtrent 55000 Combattanten had, vond zig in dit geval en door de houding van den Veldmarschalk *Graaf van Schwerin*, ge-

Wederlegging van 't Hof van Pruissen tegen het Provisioneel Berigt van 't Weener Hof, wegens den Veldslag van den 6 *May*.

Men verwondert zig geenzins, uit de Nieuwspapieren van *Weenen* te zien, dat het Weener Hof niet alleen 't eerste naricht van de Bataille by *Praag* van den 6 *May*, te *Berlin* bekent gemaakt, voor valsch en grootspraakig uitgeeft, ofschoon het inwendig van deszelfs waarheid overtuigt moet zyn, maar ook een zogenaamd Provisioneel *Relaas* heeft doen publiceeren, 't geen een webbe van onwaarachtige omstandigheden vervat. Men konde dit afgesleten snoefmiddel het Hof van *Weenen* gaarne gunnen, te meer vermits 't zelve by niemand, dan by zyne blinde aanhangeren, ingang vind, en 't gevolg tot hier toe de Oostenryksche *Relasen* wederlegt heeft: echter acht men zig verplicht, de eere der waarheid te redden, en houd zig verzekert, dat doeleinde niet beter te konnen treffen, dan door 't publiek 't *Weener Relaas* in zyn geheel op nieuw voor oogen te leggen, en 'er eenige aanmerkingen by te voegen.

De geloofwaardigheid van dit gantsch *Relaas* is uit de bron van 't zelve ligt af te meeten, dewyl men zelfs belydt, het in aller yl naar de rapporten der Krygsgevangenen en Deserteurs opgemaakt te hebben. Indien ook zodanig een belydenis niet geschied was, zoude men echter by 't doorleezen van dat *Relaas* ligtelyk van zelve bespeuren, dat de Deserteurs meer deel dan Krygservaren Officieren 'er aan hebben. De positie der Oostenryksche Armee was zodanig, dat de linker Vleugel tot aan *Praag*, en de rechter zig niet tegen *Maleschitz*, maar *Maleschitz* achter zich laatende, aan een hoogte, op welke een Battery had, geappuyeert was. De Koning van Pruissen passeerde niet des avonds ten 11 uuren, maar by lichten dage

genoodzaakt, om de tweede Linie onzer Troepen in de eerste te laten rukken, en dezelve zodanig te posteeren, dat de regter Vleugel voornaamentlyk daar door gedekt wierdt: En nademaal de linker Vleugel van onze Armée buiten dien door het Kanon der Stad *Praag* gedekt was, zo hield zyne Koninglyke Hoogheid aldaar niet meer dan twee Regimenten Cavallery, en stelde daarentegen 13 andere, in drie Linien verdeeld, insgelyks op onzen regter Vleugel, om denzelven dies te beter te sousteneeren. Wy besloegen verscheidene hoogtens, die de Marschalk *Graaf van Schwerin* voor een gedeelte in den weg had, om ons niet te schielyk by te komen. Ten 7 uuren begon onze Artillery te vuuren, wordende door dat van onze Infantery met eene zo verbazende uitwerking gevolgt, dat de gantsche *Schwerinsche* Linie, welke, volgens rapport der Deserteurs, bevel had met opgestokene Bajonetten op ons los te gaan, te bodem geworpen en driemaal tot de Retraite gedwongen wierd. Wanneer het overschot der eerste Pruissische Linie op haare tweede Linie te rug deinsde, gaf de laatste op de eerste vuur, en rukte over de opgehoopte doode Lyken en gequetsten Cameraden tegens ons aan, dog wierd al even eens als de eerste ontfangen, en insgelyks overhoop geworpen. Onze regter Vleugel vervolgde al zegepralende de vlugtende Vyanden in de beste ordre over de 600 Schreden, bemagtigde 16 stukken Pruissisch Kanon, veroverde veele Vaendels en maakte een groot getal der Vyanden tot Krygsgevangenen; wanneer nu door de voortrukking van onzen opgemelden regter Vleugel tusschen deezen en den linker eene ledige ruimte ontstond, marcheerde de Koning van Pruissen met verscheidene Colommen zeer schielyk tusschen beiden, en deed teffens een Corps versche Cavallery in vol galop op de door zynen linker Vleugel geoccupeerd geweest zynde Plaats aanrukken, om onzen tot het vervolgen van den Vyand voorwaards

dage tusschen 3 en 4 uuren des namiddags de *Moldau*, en wel verre van met zyn gantsche Armée, in het tegendeel slechts met 20 Bataillons en 35 Esquadrons; welk klein Corps geduurende de gantsche nagt alleen aan gene zyde de *Moldau* stond, zonder door de groote Vyandlyke Armée aangetast of ontrust te worden, en eerst des anderdaags morgens omtrent 6 uuren met de Armée van den Veldmarschalk *van Schwerin* conjungeerde. Des kan het publiek zelf nareekenen, of de Pruissische Armee 100 duizend Mannen sterk heeft konnen zyn. De Prins *Carel* zoude niet boven de 55 duizend Combattanten gehad hebben: dog naar het Terrein, 't geen zyne Armée occupeerde, naar de veelheid der Regimenten, en naar 't zeggen der gevangenen (welk getuigenis de Oostenryksche niet verwerpen konnen, wanneer het voor hun gelden zoude) heeft dezelve ten minsten in 100 duizend mannen bestaan. Ook straald de onwaarheid van het tegenzyds voorgegevene van zelven uit hunne *Relasen* door; want in 't bovenstaande *Relaas* zegt men, dat den 8sten van den geslagen Regter Vleugel 16 duizend mannen te *Beneschau* by elkander waren, en in 't *Journaal van Weenen* van den 18den word gemeld, dat in *Praag* 46 duizend Mannen Infantery en een groot getal Cavallery zyn. Men belydt daarenboven, 6500 Mannen verlooren te hebben, zulks uit hunne eige rekening over de 70 duizend mannen resulteeren, behalven de in *Praag* zynde Cavallery, wier getal men niet noemt. Boven dien is bekend, dat de Prins Carel nog voor de Bataille de Corpsen van den Hertog van *Abremberg* en van den Grave van *Konigsegg* by zyne Armee getrokken had; en kan men niet begrypen, waar de grote magt van 85 duizend mannen, waarvan het *Weener Hof* voor ongevaar 6 weken een zo naauwkeurige en geloofwaardige Lyst in alle de Couranten medegedeelt heeft, eensklaps gebleven zoude zyn. Natuurlyker wyze moest men dezelve by *Praag* vinden, op zo

waards gemarcheerden linker Vleugel van agteren te attaqueeren, waar door gemelde regter Vleugel, die geduurende drie uuren reeds de Overwinning op zyne zyde gehad had, zig eensklaps door de Vyanden ten eenemaal omcingeld vond. Tot nog grooter ongeluk verhief zig daar by een zo vreeslyke Stof, dat men elkander niet kon bekennen, en vervolgens onze gantsche regter Vleugel zodanig in verwarring raakte, dat het onmogelyk was de van den anderen gescheidene Troupen te vereenigen. Een gedeelte onzer Infantery deed egter haar uiterste best, om onzen linker Vleugel te bereiken, het geen ook eindelyk haar in zo verre gelukte, dat zy, geduurig stap voor stap vegtende, met onzen linker Vleugel zig in de Stad *Praag* kon werpen. Omtrent 2000 Ruiters van onzen regter Vleugel hielden niet ver van het Slagveld stand, en dienden tot beveiliging der overige Troupen, welke in verwarring geraakt waren. Men heeft de gantsche Artillery de Reserve, als meede byna alle de grove Bagagie, de Pontons en de Krygs-Kas gesalveerd, alle het welke, benevens 1600 Man van onzen meergemelden regter Vleugel, den 8 deezer te *Beneschau* zig wederom by een bevond.

Volgens de eenpaarige Verklaring der Pruissische Deserteurs, welker getal binnen de twee dagen tot 3000 aangegroeid is, heeft de Koning van Pruissen by deeze Actie aan Dooden en Gequetsten over de 20000 Man verlooren.

Vermits wy van onzen linker Vleugel, die zig in *Praag* geworpen heeft, geene berigten hebben bekomen, zo kunnen wy als nog ons verlies niet bepalen, het welk egter aan Dooden zo heel zwaar niet zyn kan. De Gequetsten en in handen der Pruissischen geraakte gevangenen beloopt op 2007 Man, gelyk wy door de Deserteurs en verscheidene onzer Soldaten, die uit hun Gevangenschap ontsnapt en wederom by ons gekomen zyn, verzekerd worden.

Zyne

zo zy aldaar niet was, moest het overschot buiten de 55 duizend mannen, 't geen niet min dan 130 duizend mannen uitmaakt, thans in den nog oningenomen hoek van Bohemen of by de Armee van *Daun*, die echter volgens eige bekentenis slechts 50 duizend mannen sterk is, gevonden worden. Derhalven moet men aan de Oostenrykscher zyde bekennen, dat men 't zy voor of na de Bataille een valsche Lyst gegeven heeft, gelyk men de Pruissische Armée, die in den voorigen Winter voorgegeven wierd, niet boven de 140 duizend mannen sterk te zyn, thans na veranderde omstandigheden, plotslings tot 406 duizend mannen vermeerderd. Even zo ongegrond is het naricht van de gewaande Maneuvre der Oostenrykscher Armée. Dezelve bleef in hare positie staan, tot dat de Pruissische by *Unter-Potschernitz* aankwam, en zig zwenkte, als wanneer de Oostenryksche Generaliteit eerst merkte, dat het ernst was, en men hunnen Rechter Vleugel in de flank wilde vallen; weshalven ook de Vyand niet alleen alle de Granadiers, maar ook de helft zyner twede Linie in een geenzins pryswaardige orde, maar in vollen loop naar zyn Rechter Vleugel in de gestalte van een hiel trok. Vervolgens, zodra de Pruissischen aan 't Dorp *Sterboboli* kwamen, en de Cavallery den Dam gantsch ongestoort gepasseerd was (NB. 't geen de Vyand in volle rust liet geschieden ;) marscheerde de Infantery direct naar den Vyand. Wel is waar, dat eenige weinige Bataillons, dog geenzints de gantsche Linie, gerepousseert wierden, 't geen de Vyand aan zyne dapperheid niet kan toeschryven, maar enkel veroorzaakt wierd, vermits de Regimenten, onder het hevig vuur der vyandlyke Batteryen, door diepe Moerassen passeeren moesten, en mitsdien niet te gelyk attaqueeren en een Linie formeeren konde. Dog nadien de Pruissische Cavallery van den linker Vleugel, uit 50 Esquadrons bestaande, de Hussaren daar onder begrepen,

deis, die op een hoogst onwaaragtige en bovenmatige wyze voorgedragen word, zal men eerlang de waare omstandigheden melden; egter kan men vooraf verzekeren, dat het geen Pruissisch, maar een Saxisch Bataillon is geweest, 't geen overvallen is, en dat het gedeelte van het Bataillon, 't welk zig van zyn pligt heeft gekweeten, de Vyanden terug geslagen, en zig, in weerwil hunner groote overmagt, in die post zo lange gemaintineert heeft, tot dat het secours bekwam. De Uitval, dien de Generaal *Lascy*, volgens de Gazette van *Wenen* van den 14 *May*, uit *Praag* gedaán en daar by 1000 Man gedood zoude hebben, is volslagen verdigt, gelyk men na de Nederlage van *Reichenberg* een zoort gelyk groot voordeel, 't geen de Generaal *Maquire* zoude hebben behaald, verzonnen heeft, om de ligtgelovigen daar meede te troosten. Men kan naar waarheid verzekeren, dat het Guarnisoen van *Praag* niet eerder, dan den 24 *May*, den eersten grooten Uitval heeft gedaan, welke 't zelve, gelyk men wéet, zo slegt gelukt is, dat het meer dan 1000 Man op de plaats verlooren heeft. Mooglyk heeft de Schryver der Gazette van *Weenen* den 14 *May* in een Prophetischen Geest den Uitval van den 24sten voorzien, maar zig ten aanzien van 't gelukkig gevolg vergist. Gelyk nu uit alle de bygebragte omstandigheeden de Contradictie en onwaarschynlykheid, welke in alle de tot nog toe gegeven *Oostenryksche* Relasen van de Bataille heerschen, duidelyk en onwederspreeklyk doorstraalen, zal daar tegen een onpartydig Leezer in 't Relaas, dezerzyds gegeven, zo veele moderatie en waarschynlykheid vinden, dat hy 't zelve zyne goedkeuring niet zal konnen weigeren, en zullen mooglyk anderen zelfs te berispen vinden, dat men de behaalde voordeelen niet zo zeer, als zy het wel verdienen, voorgedragen heeft.

Regensburg. Men ziet hier thans een Keur-Beyersch Patent waarby blykt dat dit Hof de Neutraliteit aangenomen heeft, luidende het zelve als volgd: *Dat de Onderdanen hoe genaamt in deeze tegenwoordige tydsomstandigheden niets te vreezen hebben, en dat zy indien eenige Pruissische Troepen tegen vermoedden in de Landen van Z. K. V. Doorluchtigheid mogten rukken, zy maar slechts te zeggen hebben, dat dezelve zig op 't Keur-Beyersch grondgebiet bevonden; en dat, vermids dat Keurhuis in geenen Oorlog met zyn Koninglyke Majesteit van Pruissen ingewikkeld was, men ook niet verhoopte, dat deszelfs Onderdanen in 't minst zouden ontrust worden, maar dat men in tegendeel een naauwkeurige Neutraliteit en goede Krygstucht in agt zou neemen.* Het Keur-Bronswyksche Gezantschap heeft een Voorstelling-Schryven ter *Dictature* gebragt, toonende de Koning van Groot-Brittannie de onrechtvaardigheid aan, nopens de inrukking der vreemde Troepen in 't Ryk, en wel inzonderheid der aannadering eener Fransche Armee tegen zyn Keurvorstelyke Staten, verklarende: *Genoodzaakt te zyn enkel en alleen ter verdeediging en tot niemands belediging een Leger te hebben vergaderd; begeerende tevens bevoegd, zodanige Onderstanden der Bondgenooten, welke dezelve, zo dikwils de opregthouding van 's*

Ryks

Ryks grondstelling het vereischt heeft, getrouwelyk, met opoffering van Goed en Bloed gestaafd, en wel byzonder aan het Aartshuis van Oostenryk heeft laaten wedervaren: Dat zyne Majesteit derhalven alle de Ryks-Mede Standen verzogt, by een Ryks goedagten zig tot zyn Keizerl. Maj. te keeren, ten einde het dreigende gevaar eener Hongersnood, by het buiten dien opgekomene en aanhoudende gebrek van Granen, en de daar uit spruitende onvermydelyke Elende voor het Vaderland, door de invoering van vreemde Troepen, tegens het Keizerl. verkiezings verdrag, aan niet vergroot moge worden, maar dat zyn Keizerl. Majest., ob summum in mora periculum, *by de Kroon Vrankryk ten allerspoedigsten zodanige vertogen gelieve te doen, dat de in Westphalen ingerukte Troepen ten eersten na hun Land terug keeren: Dat by foute van dien het zyn Keizerl. Maj. behagen moge, den Landen van zyn Groot-Britt. Maj. tegen de Franschen inval zodanigen bystand te laten wedervaren, waar toe Hoogstdezelve, zo wel als het gezamentlyke Ryk, en ieder Stand van hetzelve verpligt en verbonden is.,* enz.

Neurenberg. Den aanmarsch van eenige duizend man Pruissische Troepen heeft hier alles in verwarring gebragt, vermits deszelfs voorhoede niet alleen in 't *Sultzbachse* doorgedrongen, en Contributien uitgeschreven heeft maar ook deeze Stad genaderd is, men sloot onze Poorten zo ras men 'er de tyding van bekwam, en de zogenaamde Keizerlyke *Advocatoria*, welke voorheen tegen de Koning van Pruissen aangeslagen waren, wierden afgescheurd, ook is den Marsch van ons *Contingent*, zynde 1500 Man daar door gestaakt, middelerwyl heeft de Magistraat eenige Gedeputeerden aan den Pruissischen Bevelhebber gezonden, de welke tot antwoord ontfingen: *Dat de Stad de Neutraliteit zou aannemen en haar Krygs-Contingent onder zyn Commando stellen; dat daarop ten eersten moest geantwoord worden; dat Beyeren zig reeds Neutraal verklaard had; en dat de Paltz vermoedelyk het zelve voorbeeld zou volgen; en dat hy inmiddels eenige Gyzelaars van* Sultzbach *mede genomen had*, enz. De Magistraat nog dienzelven dag en den volgenden een Memorie aan de Frankische Kreits vergadering ingediend hebbende, om een positief en spoedig besluit in deeze dringende nood te bekomen, welke party men zou hebben te verkiezen tot behoud eener Stad, in welke de Ryks-*insignia*, de Kreits vergadering en derzlver Archiven, benevens een aanzienlyk Arsenaal, zig bevonden; verzoekende daarby eenen Gedeputeerden met propositien aan zyn Pruissische Majesteit te zenden

en den Bevelhebber daarvan te verwittigen, ten einde hy in dien tusschentyd geen dadelykheden tegen de Stad mogt pleegen. Maar vermits dien Bevelhebber op zyn eisch bleef vast staan, en tot by de Stads muuren voortrukte, zonder egter eenige buitenspoorigheden te begaan wierd hier binnen toestel ter verdediging gemaakt, het Kanon tegen de Poorten geplant en aan de Burgers Kruit en Loot uitgedeeld; verders deed de Magistraat den groten Raad en de Burger-Collegien vergaderen en Hoofd voor Hoofd ondervragen, *of de Stad de Neutraliteit zou aannemen, dan tegen de Pruissischen zig verdedigen?* waar op by meerderheid van Stemmen besloten wierd de Neutraaliteit te omhelzen, en na het eindigen der Vergadering wierd met den Pruissischen Bevelhebber in onderhandeling getreden.

Berlyn. Dagelyks zien wy hier de tyding der overgave van de Stad *Praag* te gemoed. (*Vervolg van het Dagverhaal onzes Legers.*)

Den 7 *May* had men reeds 7000 man gevangenen en omtren 5000 overloopers en onze Troepen waren nog gestadig den vlugtende vyand vervolgende; en vermeerderde dierhalven het getal van beiden nog alle oogenblikken, dien zelfden dag deed den Koning zyn Leger om de Stad *Praag* rukken welke Stad alreeds ten deelen door den Veldmarschald *van Keith* berend was.

Den 8 *dito* deed Zyne Majesteit de Stad opeisschen en een eerlyke *Capitulatie* aanbieden, en dat zy in geval van weigering aan de uiterste Elenden, ja zelfs plundering, zou bloot gesteld zyn. Dien zelven dag vermeesterde de Collonel *Mayer* een Magazyn te *Pilsen*, vry aanzienlyker als dat van *Jung-Buntlau*, en twee kleine te *Hiebrak* en *Teinitz*.

Den 9, wierd den Hertog *van Brunswyk Bevern* met een gedeelte Troepen afgezonden, om het oog te houden op het ligchaam Oostenrykse Krygsvolkeren, onder den Veldmarschalk *Daun*, by *Böhmischbrod*, *Kaurzin* en *Collin* leggende.

Den 10, trok de Veldmarschalk *Daun*, op het aannaderen der Pruissische Troepen, na de kant van *Moravien* te rug, en den Hertog *van Brunswyk Bevern* deed zyn verlaaten Legerplaats by *Collin* door zyn Volkeren betrekken. Dien dag deed Zyne Majesteit een generaal Pardon voor alle de Deserteurs afkondigen. mits zy zig binnen 10 Weeken wederom by hunne Regimenten voegden.

Den 11 en 12 *dito* wierp men Batteryen op, en plaatsten een gedeelte van het Geschut om de Stad te beschieten.

Den 13, maakte men een begin met de Stad te beschieten, en onder anderen met gloeijende Kogels, waar door op verscheide plaatsen brand ontstond.

Den 14, namen onze vry-Compagnien den *Ziskaberg* stormenderhand in, en maakten daar by een aanzienlyk getal Krygsgevangenen.

Den 15, continueerde men gestadig met het beschieten der Stad.

Den 16, zond Zyne Majesteit twee voornaame Officiers na de Stad om dezelve eenige voorslagen te doen.

Den 17, kwamen de zwaare Mortieren aan, die Zyne Majesteit uit *Saxen* ontboden had.

Den 18 en 19, wierden de Batteryen tot de Mortieren in gereedheid gebragt,

Den

Den 20, detacheerde Zyne Majesteit de Vorst Mauritz van *Anhalt Dessau* met 28000 Man na de *Pilser Kreits*, die vervolgens de Kollonel Mayer afzond om in de *Opper Palts* intedringen.

Den 21 naderde de Collonel *Mayer* het grond gebied der Stad *Neurenberg*, 't welk niet weinig ongerustheid aldaar veroorzaakte, en de Stads Wagten deed verdubbelen; ook wierd de Marsch van het contingent dier Stad na de Ryks-Armee gestaakt.

Den 22 begon men uit 50 Mortieren Bomben te werpen, waar door op verscheide plaatzen brand ontstond maar eerlang gebluscht wierd.

's Nachts tusschen den 23 en 24, deeden de Vyanden ten 2 Uuren een Uitval, met een Corps van 12000 Man, onder de aanvoering van den Prins *Karel van Lottharingen*, naar den kant van den *Wittenberg*, op de Troepen onder 't bevel van den Veldmarschalk *van Keith*, terwyl de overigen in *Praag* zynde Volkeren, op de Wallen gereed stonden om uit te rukken, indien hunne Attaque gelukt was. Onze Picquets wederstonden hunnen aanval zo manmoedig, dat de gantsche Armee tyd had om in de Wapenen te komen, 't welk in minder dan een Kwartier Uurs geschiede, onze dappere Zoldaten wierpen meerendeels hunne Bandelieren en Patroontassen over hunne Borstrokken en Onderkleeeren om den Vyand wel te ontfangen, die zig daar op van alle zyden dapper aangetast ziende, genoodzaakt wierd met een zeer groot verlies wederom na de Stad te wyken. De Prins *Ferdinand*, 's Konings Broeder, verloor by die gelegenheid een Paard onder het lyf, en bekwaam een schampschoot aan de Kin, 't geen egter dien Prins niet afschrikte, en dit Gevegt zelfs tot het einde heeft bygewoond. Dien Uitval moet zeer veel Volk aan den Vyand gekost hebben, aangezien het eerst ten 7 Uuren geeindigd is, het getal der gesneuvelden, gequetste en gevangenen is egter niet te bepalen, vermits hy ze alle met hem in de Stad gesleept had.

Den 25, 26 en 27, deed Zyn Majesteit nieuwe Batteryen voor 't Kanon en de Mortieren opregten, om in staat te weezen de Stad van alle kanten te gelyk te konnen beschieten, ook deed de Koning eenige gewapende Vaartuigen op de Moldau plaatzen, om alle invoer te Water te verhinderen.

Den 28 en 29 was men nog gestadig bezig om nieuwe Batteryen te maaken, welke de Moldau bestryken.

Den 30 ontstond 'er een hevig Onweder, vergezeld zynde met eene geweldige Regen, waar door de Moldau zodanig opzwol dat het Water in de meeste Kelders en Casematten van de Oude Stad indrong, en dies het Meel en andere Levensmiddelen, die men aldaar geborgen had, om tegen de Bombardeering beveiligt te zyn, bedorven wierden. De Bomben dien dag geworpen, veroorzaakte hier en daar zwaare brand en vernielden de Broodbakkery van de Bezetting, en 40 Huizen in de bovenstad.

Den 31 was de uitwerking van dit vuurbrakend gereedschap ysselyk, voor al des Nachts van den 1 *Juny*, zo dat 'er wederom op drie verscheide plaatsen brand ontstond, waar door 700 Huizen in de Asche gelegd wierden.

Den 1 *Juny* maakten de Vyanden eenige beweegingen, als of zy in vier Kollommen wilden uittrekken, maar ziende dat men altewel op zyn hoede was, en bedugt zynde nog onvriendelyker als 's Nachts tusschen den 23 en 24 *May* ontfangen te zullen worden, rukten dezelve zonder iets te onderneemen, wederom in de Stadt

Den 2 hield men gestadig aan met het werpen van Bomben en gloeyende Kogels.

Den 3 waren 'er reeds eenige honderd Huizen en drie Kerken in de Assche gelegd, en men zag door Verrekykers van den *Ziska-Berg*, dat de Straten opgevuld waren van Lyken en doode Paarden.

Den 4 hield de Bombardeering altoos aan, dus dat de gantsche klein of boven zyde

 de

de in de Assche lag, en de Bezetting daar van na de lage Stad moest retireeren, ondertusschen was 'er gebrek aan verscheide zaken, wordende het Paarde-Vleesch, reeds tegen twee Kreutsers het pond verkogt.

Den 5 trok den Hertog van *Brunswyk Bevern* van *Collin* om het sterk Corps Hongaren onder den Generaal *Nadasti* staande, op de groote Hoogte by de Kapel van *St. Jean*, te doen te rug trekken, het welk gelukkig volbragt wierd, verlatende de Vyanden deeze zo ongemeen voordeelige stand, als mede de Hoogtens by *Kank* en de Stad *Kuttenburg* of *Köttenberg* ten eenemaal.

Hanover. Zyn Koninglyke Hoogheid den *Hertog van Cumberland*, is den 13 *deezer* met zyn Leger van *Bielefeldt* opgebrooken, en na *Holtbuizen* getrokken, alwaar hy thans gelegerd is, en by die gelegendheid zyn de Franschen in deszelfs Achterhoede gevallen, dog met eenig verlies te rug geweezen.

NEDERLANDEN. *Groningen*. In deeze Stad zyn in de afgeloopen Maand *Juny* overleden 43 Persoonen, namentlyk 20 Bejaarden en 23 Kinderen. Van den 19 *December* 1756, tot den 18 *Juny* dezes Jaars, zyn hier gestorven 351 Menschen, te weeten 179 Bejaatden en 172 Kinderen; daar en tegen zyn van den 1 *January* tot den 21 *Juny* van dit Jaar in de Hervormde Kerken 293 Kinderen gedoopt.

's Gravenhage. De Doorluchtige Stadhouderlyke Familie, welke den 30 *May* van hier over *Delft*, *de Moerdyk*, *de Clundert*, *het Prinsenland*, *Steenbergen*, *Bergen-op-Zoom*, *Rozendaal*, *Etten*, *Breda*, *Geertruidenberg*, *de Hooge en Laage Zwaluwe* en *Yffelmonde*, na het Lusthuis *Soestdyk* vertrokken, genieten aldaar een gewenste welstand.

Alkmaar. In deeze Stad zyn geduurende de laatstleden Maand *May* in den ECHTEN STAAT getreeden.

In de Kerk.

Jan Smit, Jongman, met *Beelitje Klaver*, Jonge Dogter.
Hendrik Byvoet, Jongman, met *Johanna van Brandenburg*, Jonge Dogter.
Maarten van den Toorn, Weduwnaar, met *Marytje Blauw*, Jonge Dogter.
Jacob Alos, Jongman, met *Jacobje de Waal*, Jonge Dogter.
Jan Roskam, Weduwnaar, met *Teetje de Wys*.

Op het Stadhuis.

Hendrik Meyer, Jongman, met *Alexandrina van der Geest*, Jonge Dogter.
Pieter Bes, Weduwnaar te Alkmaar, met *Neeltje Cornelis*, Jonge Dogter te Oudorp
Jan Jansz. Steenmeyer, Jongman, met *Tryntje Tysz. Klare*, Jonge Dogter.
Hendrik Straatmeyer, Jongman, met *Anna Johanna Schoenmaker*, Jonge Dogter.
Ary Nicolant, Jongman, met *Antje Claes*, Jonge Dogter.
Frederik Bakker, Weduwnaar, met *Sophia de Koen*, Jonge Dogter.
Maarten Dirksz. Klap, Weduwnaar, met *Geesje Wulleberts*, Weduwe.
Juriaan Suur, Jongman, met *Johanna Sonnebergh*.
Johan Christiaan Skee, Jongman, met *Anna Maria Willemsz.*, Weduwe.

En

En OVERLEEDEN *de volgende* Persoonen.

Den 2 *May*. Aafje Symons, Dogter van Symen Gerritz.
Den 3 *dito*. Hermannus Bakker.
Hendrikje van Schriegen.
Den 4 *dito* Elsje Barnevelt, nagelatene Dochter van Jacob Barnevelt.
Den 5 *dito*. N. N. Jongebooren Zoontje van Cornelis Hemme.
Den 7 *dito*. Jan Klok, Zoontje van de Weduwe Symon Klok.
Jacob Veen P. Z.
Den 9 *dito*. Frederik Zenger.
Den 14 *dito*. Tryntje Pieters. Kronenburg.
Jan Groes, Zoontje van Jillis Groes.
Jan Kunst, Zoontje van Maarten Kunst.
Jan Hullaar.
Den 16 *dito*. Het jong gebooren Zoontje van Symon Ryke.
Evera Roseboom, Wed. van Joris Verbind.
Den 18 *dito*. Tryntje Jacobsz. Dochtertje van Jacob van Tiel.
Den 20 *dito*. Pieter Berkhout Zoontje van Jan Berkhout.
Den 21 *dito*. Anna Hofstee Dochtertje van Hendrik Hofstee.
Den 24 *dito*. Het dood gebooren Kind van Pieter Wydenes.
Den 25 *dito*. Het jong gebooren Kind van Pieter Klaver.
Jan Cornelis Sinjewel.
Den 28 *dito*. Elias de Smet.
Den 31 *dito*. Harmen Gerrits.
Cornelia Everwyn, Dochtertje van Saeke Everwyn.
Pieter Koedyk, Zoontje van Ryk Arnoldus Koedyk.

Amsterdam. In onzen voorgaande MERCUUR konden wy, by gebrek van plaats, de verdere Brieven van bezwaarnissen over 't ontrusten van Neêrlandsch Koophandel ter Zee, niet mededeelen, waarom wy dezelve thans hier laten volgen:

Schipper JAN RONNE, voerende het Schip *de Snelle Galey* schryft onder anderen het volgende in dato den 29 *April* van *Dublin*, alwaar hy van *Cadix* aangekomen is:

Ik moet UE. melden, dat ik den 1 *deezer* op de hoogte van *Kaap Roxent*, 34 Mylen buiten de Wal, een Tweemast Snaauw beneden de Wind van my zag, 't welk een Engelse Vlag uit zyn Stenge-Wand liet waaijen, en de Zeilen los hangen, als of het zelve in groote nood was; dog ik ging myn Cours, en het wierd donker. Den volgenden ogtent zag ik hem niet, maar in den agtermiddag kwam hy op ons aan, en liet een Fransse Vlag waaijen, en schoot op ons. Toen hy by ons kwam sprak hy dan in 't Fransch, Spaansch, en in de Portugeesche Taalen, na dat ik hem in myn Taal geantwoord had, gaf hy my de Laag, en schoot veel van myn Touwwerk aan stukken, dertien gaten in myn Bezaan, Fok en Voorsteng-Zeil, en vier schooten door myn groot Mars-Zeil, Toen zou ik hem de Laag gegeeven hebben, maar hy riep my in 't Engelsch toe: *Jou Dog come on Board*: Hier op ging ik zelfs by hem aan Boord met myn Sloep, en zy aan myn Boord, om my te visiteeeren, en namen van ons eenige bloks Azyn, myn Schoenen en wat Pypen; daarmede lieten zy my gaan. De Naam van den Kapitein van den gemelde Kaaper is *Vallanga*, en zyn Lieut. *William Gordon*; het Schip hiet *Ranger Proater*, en hoord t'huis te *Gernsey*: Hy was voor drie à vier dagen van *Lissabon* gekomen. Deze onderrigting heb ik gekreegen van een Engels Oorlogschip, hebbende vier Schepen onder zyn Convoy, gedestineerd na de West-Indiën, die ons den 5 *April* preiden.

Dit Verhaal ons toegezonden, met verzoek het zelve hier in te plaatsen, hebben wy niet konnen nalaaten daar aan te voldoen.

Omstandig RELAAS *van het geene gebeurt is tot* Geertruidenberg *by de komst van* H.K. en D. HOOGHEDEN, enz. enz. *zo voor als na, en op den* 8 Juny 1757. *Zynde het voor de eerste maal dat die Stad de eer gehad heeft, deeze Hoogvorstelyke Familie binnen haare Poorten te mogen ontfangen.* Zondag avond den 5 *Juny*, deed den H. W. Geb. Hr. Vryheer *van Arkel*, Bevelhebber deezer Stad, aan de Magistraat weeten; dat *H. K. en D. Hoogh.* Mevrouw de *Gouvernante*, benevens den *Hr. Erfstadhouder* en Mevrouw de Princes *Carolina*, gevolgt van eenige weinige Heeren en Dames van meening waren, deeze Stad Woensdag daar aan volgende met hunne Hoogvorst. tegenwoordigheid te vereeren. De Burgery hier van kennis gekregen hebbende, was aanstonds bedagt, hoe zy best hunne groote blydschap en tekenen van een ongeveinsde erkentenis openbaarlyk zoude mogen betuigen. Hart en mond scheenen niet te konnen voldoen aan het waare gevoelen, waar mede ieder een was aangedaan: haare werkzaamheid moest zelfs Stomme en Doode Lighaamen als levendig doen worden, ter verkondiging van hunne waarachtige en standvaste aankleving, aan het zo dierbaar Huis van Oranje; en miskennende de vermogens van de Nacht, wierd door alle de Jeugd, onophoudelyk gearbeid, aan het opregten van Eeren-Poorten in de Straten, en voor het grote Hof (alwaar de Vorstelyke Perzonen haaren optrek genomen hebben), terwyl de verdere Burgery hunne Huizen en voorgevels vercierden met Palmen en andere groente, naar de kunst geschikt, als getuigen van hunnen onbevlekten iever; zo dat het 's Woensdags 's morgens niet meer dezelve, maar een andere, groene, en als herboorene Stad, geleek.

Magistraturen en *Amptenaaren.*

Den *Abt de la Ville*, eerste Commies der buitenlandsche zaken, en eertyds Minister van het Fransche Hof by de Staten Generaal, heeft de ryke Abdy van *Lessay* in't Stift van *Contances* bekomen.

H. Hoog-Mog. hebben den Hr. en Mr. *R. W. de Pillera*, Presidentschepen der stad Maastricht, aangesteld tot Commissaris Inspecteur der gemelde stad, in plaats van wylen den Hr. en Mr. *Q. Collard*, en tot Schepen in plaats van den bovengemelden Hr. *de Pillera*, den Hr. en Mr. *C. de Jacoby*.

Den Hr. *Leonard Constantyn van Sonsbeek*, is aangesteld tot Griffier der Stad *Hulst* in Staats Vlaanderen en Secretaris van de Weeskamer aldaar in de plaats van zyn Vader die daar van afstand heeft gedaan.

De Heer Mr. *David le Leu de Wilhem*, *Heer van Woelwyk Berlinkom en Middelroy*, zyn demissie als Raadsheer in den Souvereinen Raad en Leenhove van Braband en Lande van Overmaze verzogt hebbende, is door Hun Hoog. Mog. in deszelfs plaats aangesteld den Hr. en Mr. *Daniel Adriaan le Leu de Wilhem*.

De *Baron van Burmania*, Burgemeester van *Dokkum* is door H. K. Hoogheid Mevrouwe de Gouvernante aangesteld tot Luitenant Houtvester en Pluimgraaf van Vriesland, en heeft in die qualiteit den Eed in handen van Hoogstgemelde Vorstin afgelegd.

Op den 29 *May zyn te* HOORN *tot* OUDERLINGEN *verkooren.*

De Heren *Antony Henstenburg.*
Albert vam Dam.
Albert Schellinger.
Dirk Jacobsz. Ham.
Pieter Binkhorst.

En

En tot DIACONEN.

De Heeren *Evert Schellinger*, *Adolfsz.*
Jacob Groot, *Matthysz.*
Willem Breebaart.
Cornelis Sandbrink.
Pieter Breebaart.
Jan Thom asz. Bakker.

De Heeren HaarHoog. Mog. Gedeputeerden, hebben tot *Sluis* in Vlaanderen aangesteld tot Burgemeester van de Corpse den Hr. *Jacob Broekhuizen*, tot Burgemeester van Schepenen den Hr. *Johan Stanislaus Fabricius*; tot Voorschepen den Hr. *Pieter Andries de Jonge* en tot Schepenen de Heeren *Wessel Eduard Ferleman*, *Philip Bouvin*, *Mr. Willem van Haren*, *Jacob Frederik Rhode*, *Dr. Johan van der Beke* en *Daniel Ryke*; en wyders tot Burgemeester 's Lands van den Vryen, den Hr. *Jan Willem Ermerius*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 13 *April* ontstond 's nachts brand in een der Baraquen te *Lissabon*, op het Plein te *Rocio*, waar door ze alle, uitgezonderd de groote Loots van het Tribunal der Inquisitie en 4 andere, benevens alle daar in zynde Koopmanschappen, vernield en in de Assche gelegd wierden, waarlyk al wederom een bittere schade voor den Ingezetenen van deeze Stad.

Den 21 *dito*, heeft de Gemalin van den Marquis DE FOGLIANI, thans Onderkoning van *Napels*, en eertyds Afgezant van den Koning der beide Sicilien by *Haar Hoog Mog.*, het tydelyke met het eeuwige te *Palermo* verwisseld.

In 't begin der Maand *May* ontstond brand in 't Arsenaal te *Petersburg*, waar door 't grootste gedeelte van't zelve in de lugt sprong, het overige door de vlam verteerd, en eenige Arbeiders sneuvelden en anderen gewond wierden.

Te *Deutichem* in de Provintie Gelderland, is overleden de Lt. Collonel titulair en Capt. Lt. in het Regiment Gardes te Paard, ZWRYTERS.

Te *Lissabon* overleed den Heer DE CASTRES, Afgezant van Groot-Brittannie aan het Hof van Portugal.

Tot *Maltha* is overleden ALSERAN DE BASTAN, Bisschop van dit Eiland, in den ouderdom van 71 Jaran.

Te *Rippendon*, in 't Graafschap *York*, heeft men den 17 *May*, omtrent 3 uuren nademiddag, een lichte schudding van een Aardbeving gevoeld, die omtrent een minuut duurde, en gevolgd was door een geluid, als dat van een ver af zynde Donderslag, zonder dat daar door egter eenige schade veroorzaakt is.

Den 15 *May* wierd tot *Utrecht* in den H. Dienst ingezegend D. *A. Bachiene* door D. *Wilhelmus van Rees.*

Te *Maastricht* overleed in den Ouderdom van 77 Jaaren den Hr. Mr. *Quiryn Collard*, Commies-Inspecteur wegens haar Hoog Mogende aldaar.

Op den 25 *May* is op deszelfs Buitenplaats in den Ouderdom van 75 Jaaren en 29 Dagen overleden, den Hr. Mr. *Daniël Baert*, Oud-Burgemeester der Stad Alkmaar, en Bewindhebber der West-Indische Maatschappy, mitsgaders Bailliuw en Dykgraaf van de Wieringerwaard.

Te *Breslau* is op den 26 *dito* in den Ouderdom van 44 Jaaren gestorven: *Juliana Dorothea Charlotta*, geboorne Ryks-Gravin van *Hochberg*, Vryvrouw van Furstenstein, en Gemalin van Hendrik de IIde, Graaf *van Reusz*, van de jongere Linie.

Te *Hamburg* heeft men den 28 *May* een yslelyk Onweer gehad, zynde daarby een zo Zware Hagel gevallen, dat weinig Huizen aan Vensters onbeschadigd zyn gebleven.

Den 31 *May* stierf te *Wisbaden* in den Ouderdom van 71 Jaaren zeer onverwagt aan een beroerte *Georg Wilhelm*, *Graaf van Erpach*.

Den 4 *Juny* 's namiddags tusschen 5 en 6 Uuren had men te *Munchen* een der verschrik-

schrikkelykste Onweeren van Donder en Blixem, verzelt van een geweldige stormwind, regen en een hagelbui, dewelke omtrent een half uur duurde, en de straaten met hagelsteenen bedekten van een hoekige gedaante, en daar onder eenige zo groot als Duiven- en Hoender-Eyeren waren, alle de Glazen aan de wind zy, wierden verbryzeld, en zommige van 't yzer en loot beroofd, de Tuinen en Landen gantschelyk vernielt, zo dat de schade daar door veroorzaakt onbeschryfelyk is.

Ten zelven dage eindigde de Persoon van *Alida Reynberg*, oud 35 Jaaren, op eene gantsch onverwagte en droevige wyze; haar leven; het was 's morgens omtrent 7 uuren, dat zy door de Leidse Dwarsstraat, agter het Aalmoessseniers-Weeshuis tot *Amsterdam*, langs straat gaande, ongelukkig door 't vallen van een onderdrempel van een Kozyn op 't hoofd getroffen wierd, en elendig dood bleef.

Den 8 *Juny* stierf tot *Schiedam* in den Ouderdom van 61 Jaren en drie Maanden den Heer *Jacob Misspelblom Beyer*, Oud Burgemeester en Raad dier Stad.

Den 12 *dito* ontstond brand in 't Steedje *Altenlandsberg*, 3 mylen van *Berlyn* gelegen, waar door een gedeelte van het Slot en de Gereformeerde Kerk in de Assche gelegd zyn.

Den 13 *dito*, 's avonds tusschen 10 en 11 uuren, wierd zeker Dienstbode van den Afgezant van *Portugal* by den *Staat*, op de *Scheveningsche Weg*, naby 't *Hôtel* van de Ambassadeur van *Spanje*, dood geschooten.

In dit Jaar 1757, zyn 141 Buizen en 17 Jagers ter Haringvangst; en 111 Scheepen, en 3 Jagers ter Labberdaan of Zoutevisch Vangst, voor onderscheide Steden in Zee geloopen.

Den 14 *dito*, zyn door de Eerw: Heeren Predikanten en Ouderlingen der Stad *Amsterdam*, ter verkiezing van een Leeraar, in de plaats van Do. *Broërius Brouwer*, op het drietal gebragt Do. *Abraham van Limburg*, *Bernardus Winoldus Budde* en *Daniel Serurier*, Predikanten te *Heemstede*, *Almelo* en *Leiden*. En den 21 *dito*, door de Eerw. Broederen Diaconen, dit drietal: Do. *Carolus Segaar*, *Bartholomeus Oubo-ter* en *Jacobus Hinlopen*, Predikanten te *Groningen*, *Heer Simonshaven* en *Biert*, en te *Utrecht*; uit welk zestal, op den 28 *dito*, geformeerd is dit drietal, namelyk Do. *D. Serurier*, *A. van Limburg* en *B. W. Budde*, en daar uit Beroepen Do. *D. Serurier*, wagtende de Approbatie van Haar Ed. Gr. Achtbaarhedens.

Den 14 *dito* ontstond te *Ammelroyen*, twee Uuren van *'s Hertogenbosch* gelegen, Brand; waar door 5 huizen, een Schuur en Hooyberg tot Assche verteerd wierden.

Den zelven avond geraakte tot *Unasten* in een engen Steenweg, een leege Koets aan 't hollen, waardoor de Koetzier van de Koets tusschen dezelven en de muur inviel en dus zyn leven elendig eindigde.

Den 16 *dito* 's avonds ten 11 Uuren had men te *Ortben*, een gehugt, omtrent een half Uur van *'s Hertogenbosch* gelegen, een Ysselyk Onweer, waardoor Elf Koeyen in 't Land door de Blixem gedood zyn geworden.

Den 23 *Juny* 's morgens ten 9 Uuren ontstond brand tot *Amsterdam* in de Pieter-Jacob Straat, Noordzyde, het 4de huis van de Fluweele burgwal by een Fransche Bakker, de Vlam was hevig op de Zolder en Vliering van 't Achterhuis, waar door de Wooningen die 'er achter tegen aanleggen meer beschadigd zouden zyn geworden, indien niet de spoedige bystand der Spuiten, voornamentlyk van N°. 8 en van 4 anderen, zulks niet verhoed en gelukkig gebluscht hadden.

Den 27 *Juny* des Avonds ten 7 Uuren is te Amsterdam Overleeden, de Wel. Ed. Groot Achtb. Heer *Willem Gideon Deutz*, in den Ouderdom van 59 Jaaren en 9 Maanden, tans Regeerend Burgemeester, Ambachtsheer van *Ouderkerk*, *Urk*, *Ens*, en *Emmeloort* &c.

NAAM-

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 25ste *May* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 25 *May* 1757.
Abraham Wynands.
Joan Daniel Koster.

Vrydag, den 27 *dito.*
Broërius Brouwer, *Bedienaar van 't Heilig Evangely.*
Jan de Wit Arentsz.
Jean Tandon.
Catrina Altena, Huisvrouw van Willem Fooken.
Maria Meyer, *Jongste Dogter van Wylen* Hendrik Meyer.

Saturdag, den 28 *dito.*
David de Lavigne.
Jan Willem Duym.
Michiel Lepine.
Johanna Christina Cramer, Huisvrouw van Nicolaas Ryke.
Johanna Maria Blesen, *Jongste Dogter van Zaliger* Arnout Blesen.

Maandag, den 30 *dito.*
Gerrit Uysman.

Dingsdag den 22 *dito.*
Hendrik Mulder.
Elisabeth Cordes, Weduwe Adriaan de Moll.
Susanna Fraats.
Hillegonda Lammertyn, Dogter van Hendrik Lammertyn.
Maria Gryp, Dogt. v. Wiggert Gryp.

Woensdag, den eersten Juny.
Rynier Beerenburg.
Jan de Put.
Jannetje Kanjewiele, Weduwe van Jan van den Bergh.
Elisabeth de Jongh.
Jan van Swerven.

Donderdag, den 2 *dito.*
Elisabeth Judith le Boullenger, Huisvr. van Pierre Elie Blaquiere.
Kryntje Engelen, Huisvrouw van

Evert Bootsman.

Vrydag, den 3 *dito.*
Sara Voskamp, Huysvrouw van Harmanus Boschman.

Saturdag, den 4 *dito.*
Mr. Pieter Bolten.
Magaretha Huygens, Huisvrouw van Jan Dulleman.
Marrytje Polaan.

Zondag, den 5 *dito.*
Engeltje Verhaage, Huysvrouw van Jasper Cranendonck.
Barbara Harting, Huysvrouw van Fredrik Chamerofsky.
Margareta Elisabet Korrelboom, Dogter van Dirk Korrelboom.
Maria Bakker, Weduwe van Mattheus Schouten.

Maandag, den 6 *dito.*
Hendrik Vlaswinkel, *Distelateur.*
Engelina Schutstal, Huisvrouw van Joachim Volraad Nedderman.

Dingsdag, den 7 *dito.*
Tryntje Stouthandel en Helena Tietjes. Behuwd Suster en Dogter v. Dirk Tietjes, *Schipper om de West.*
Cornelia Foecalina Menkema, Huisvrouw van Willem Gla.
Catharina de Bruyn, Oudste Dogter van wylen Erasmus de Bruyn.
Harmina van Muyden, Weduwe van Hendrik Hage.

Woensdag, den 8 *dito.*
Gerrit Schelvink.
Harmanus Jonas.
Catharina Bitterloo, Huisvrouw van Hendrik Keetel.
Anna Schagen, Huisvrouw van Jan Christiaan Weydans.
Catharina van Santen.
Alida Reynberg.

Elisabet Steenkop, Weduwe van Gerrit Holtschense.
Gerrit van Gent, *Mr. Hovenier.*

Donderdag, den 9 dito.

Dirk Brouwer, *Mr. Smit en Slootemaaker.*
Hendrik Beuker.
Bejata Cornelia Sickerman, Weduwe van Jonas Tauson.
Anna Hieraat, Huisvrouw van Godefridus Pertat.
Tryntje Jan Singel.

Vrydag, den 10 dito.

Pieter Maas.
Hendrik Goverts.
Barent Donkelouw.
Elisabeth Scharbotteur, Huisvrouw van Jacob Vermaasen.
Maria Bispink, Huisvrouw van George Brinkman.
Hendrina van Vleuten, Huisvrouw van Bernardus Melters.
Maria Kalevelt, Dogter van Antoni Kalevelt.

Saturdag, den 11 dito.

Tryntje Zeeman, Weduwe van Jacob de Jong.
Ageta Maria Gaam, Huisvrouw van Gerrit Honing.
Helena Straatman, Huisvrouw van Cornelis van der Lugt.
Christina van Tunem.

Zondag, den 12 dito.

Geertruy Rooman, Huysvrouw van David Rivier.
Jan Faber, *Mr. Zyde Gryn Werker.*
Jan Harme Alders, Eenigste Zoon van Harmanus Alders.
Dirk Otjes, *Jongman.*
Salomon Fortuyn.

Maandag, den 13 dito.

Helena Huysman, Weduwe van Barent van der Heyden.

Dingsdag, den 14 dito.

Adolf Teusse.
Jan Harmen Franke.
Jacob Buys.
Maria Smit, Weduwe van Jacob Kat.

Woensdag, den 15 dito.

Abraham de Derde, *Luitenant van de Ed. Heeren Bewintbebberen der O. I. Compagnie.*
Klaas Bedoe, *Mr. Schilder en Glasemaaker.*

Donderdag, den 16 dito.

Jan van Lakervelt, *Fruyt Schipper.*
Aaltje Hermina Hunnink, Huisvrouw van Barent Hartman.
Maria Elisabet van Weyden, Weduwe van Johannes vander Velde.
Maria Herbommel, Weduwe van Jakobus Bouman.
Jeanne Teausein, Weduwe van Daniel la Coste.
Annetje Claessen.

Vrydag den 17 dito.

Leendert van Eyck.
Hester van Leeuwen, Oudste Dogter van Wylen Jan van Leeuwen.
Geertruid van Houten.

Saturdag, den 18 dito.

Maria van Leersum, Weduwe van Barent van Suylen, *Sleepers Baas.*
Geertruy Schyve, Weduwe van Gerrit van der Vygh.

Zondag, den 19 dito.

Hendrik van Omme.
Maria Johanna Hoyleker, Huysvrouw van David Groeneman.
Susanna Gorbo, Weduwe van Frans Leonar.

Maandag, den 20 dito.

Elisabeth van Jaarsveldt, Huisvrouw van Nicolaas van Sonnebeek, *Mr. Chirurgyn.*
Cornelia Maasland, Huisvrouw van Gerardus Wellerman.

Dingsdag, den 21 dito.

Casparus van den Bergh.

Mar-

Marritje van Grotenhuysen, Huisvrouw van Gerrit ten Tye. | Jannetje Goethart, Huisvrouw van Johannes Swaanenburg.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 6 *Juny* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Baangragt, (*Gerbert Rebel* en *Jacobus van der Hoeven*, Een Huis en Erve, op de), tusschen de Lauriergragt en dito Straat. *f* 850 verkogt.
Blaauwburgwal (*Gerbert Rebel*, *Jan Kwikx* en *Harmanus Engelkind*, Een Huis en Erve, op de), Zuidzy, het derde Huis agter het Hoekhuis van de Cingel, *f* 3725, in slag *f* 125, verkogt.
Blaauwburgwal (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), Zuidzy, 't eerste agter 't Hoekhuis van de Cingel, *f* 3650, in slag *f* 60, verkogt.
Duyvesteeg (*Salomon Voltelen*, Een Huis en Erve, in de), *f* 520, in slag *f* 6, verkogt.
Fluweeleburgwal (*Gerbert Rebel* en *Jacobus van der Hoeven*, Een Agtstepart in een Huis en Erve, zynde twee Wooningen onder Een Dak, mitsgaders een Agtstepart in een Pakhuis en Erve, agter 't voornoemde Perceel, op de), Westzy, op de Zuyderhoek van de Schoutensteeg, in Een Koop, *f* 525, in slag *f* 175, verkogt.
Kalverstraat, *Willem van den Bosch* en *Jan Schoonhoven*, Een Huis en Erve in de), over de Herberg de Karsseboom. *f* 16000, in slag *f* 1000.
Keyzersstaat (*Gerbert Rebel*, *Jan Kwiks* en *Harmanus Engelkind*, de Helft in een Huis en Erve, in de), Noordzy, op de hoek van de Keyzers Dawrsstraat, *f* 1125, in slag *f* 30, verkogt.
Lelyen Gang (*Abraham Follé* en *Cornelis van Ophooven*, Een Huis, Opeenplaats, Loots en verdere Getimmerte en Erve, op de Elandsgragt, Noordzy, by de Prinsegragt, ten einde de), Oostzy, *f* 375, in slag *f* 40, verkogt.
Lelyen Gang (Dezelve, Een Huis en Erve, in de), Oostzy, *f* 600, in slag *f* 200, verkogt.
Lelyen Gang (Dezelve, Twee Huisen en Erven, onder Een Dak, in Een Koop, mede in de), Oostzy, *f* 625, in slag *f* 100, verkogt.
Lelyen Gang (Dezelve, Twee Huisen en Erven, in Een Koop, in de), aan de Westzyde, *f* 600, in slag *f* 100, verkogt.
Rustenburger Pad (*Lambert Olivier* en *Jan Schoonhoven*, Een Thuyn en Huisinge, buiten de Utrechtse Poort, op 't), *f* 2050, in slag *f* 100, verkogt.
Vinkestraat (*Gerbert Rebel* en *Jacobus van der Hoeven*, Een Huis en Erve in de) Noordzy, bewesten de Dommerstraat, *f* 1275 verkogt.
Wittenburgergragt (*Salomon Voltelen*, Een Huis en Erve, op de), *f* 2450, in slag *f* 50, opgehouden.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Maandag den 20 *Juny* 1757.

Baangragt (*Jan de Wolf* en *Jan Bruyn*, een Huis en Erve, op de), tusschen de Lindegragt en Goudsblomstraat, *f* 625, in slag *f* 10, verkogt.
Baangragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), naast het laatstgemelde, *f* 525, in slag *f* 1, verkogt.
Baangragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), naast het laatstgemelde, *f* 350, in slag *f* 10, verkogt.
Binne Brouwerstraat (*Pieter de Hoen*, Een Huis, Achterhuis en Erve, in een Koop, in de), Westzy, *f* 5600, verkogt.
Kadyk (*Johannes Jolles*, *Anthony Menssendyk*, *Johannes Lafrens* en *Johannes Rietveld*, Een ruim Erf, met deszelfs Thuyn, Thuynhuis, Loodsen en Opstallen; staande en gelegen in de Laagte van de), *f* 2900, in slag *f* 100, opgehouden.
Kapel en Hasselaarssteegen (Dezelve, Een Huis en Erve, of wel drie Wooningen in een Koop, op de hoek van, en in de), *f* 9850, in slag *f* 150, opgehouden.
Kleyne Wittenburgstraat (*Jan Cloppenburg*, *Salomon Voltelen* en *Jurriaan Siefken*, Een Huis en Erve, in de), Westzy, *f* 1000, in slag *f* 100, opgehouden.
Korte Koningstraat (*Jan vander Streng*, Een Huis en Erve, in de), *f* 2650, in slag *f* 350, verkogt.
Nes (Dezelve, Een Huis en Erve, in de), het 2de Huis van de Wyde Lombartsteeg, na de Vis Poort, *f* 2900, in slag *f* 75, verkogt.
Nieuwendyk (*Johannes Jolles*, *Anthony Menssendyk*, *Johannes Lafrens* en *Johannes Rietveld*, de Helft in een Huis en Erve, op de), Zuydzy, agter het Oosterhoekhuis van de Oudenbrugsteeg, *f* 2800, in slag *f* 200, verkogt.
Nieuwmarkt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), tusschen de Bloedstraat en Barnesteeg, *f* 11850, in slag *f* 300, verkogt.
Oude Kennissteeg (*François Römer Danielsz.*, Een Huis en Erve, in de), *f* 3700, in slag *f* 175, verkogt.
Reaalen Eyland (*Jan van der Streng*, Drie Pakhuizen en Erven, genaamt *Westerhout*, op het), in Een Koop, *f* 5000, in slag *f* 300, opgeh.
Thuinstraat (*Jan de Wolf* en *Jan Bruyn*, Twee Huizen en Erven, onder Een Dak, in de), Noordzy, *f* 1000, in slag *f* 90, verkogt.
Warmoesstraat (*Johannes Jolles*, *Anthony Menssendyk*, *Johannes Lafrens* en *Johannes Rietveld*, Een Huis en Erve, in de), Oostzy, tusschen de Niesel en Engekerksteeg, *f* 10350, in slag *f* 150, opgehouden.
Warmoesstraat (Dezelve, Een Huis en Erve, in de), op de Noorderhoek van de Pylsteeg, *f* 6850, in slag *f* 150, opgehouden.
Pylsteeg (Dezelve, Een Huis en Erve, in de), naast het laatstgemelde, *f* 2075, in slag *f* 25, verkogt.

RE-

REGISTER

VAN DE

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

TWEEDE DEEL.

der-

het

Rund

FINIS

DE MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Geevende een volledig bericht van alles, wat 'er Aanmerkenswaardig ieder Maand, in EUROPA is voorgevallen, nevens de Origineele Stukken en Bewyzen daar toe dienende; als PLACATEN, MEMORIEN, BESLUITEN, VERWEERSCHRIFTEN, DECLARATIEN, TRACTATEN, CAPITULATIEN, ONTWERPEN, BESCHRYVINGEN en accuraate LYSTEN van veele nuttige Zaaken, met de noodige Aanmerkingen, &c.

DERDE DEEL.

AGT STUKKEN.

Van July tot December 1757.

Vercierd met *Koopere Plaaten*.

TE AMSTERDAM,

By BERNARDUS MOURIK, Boekverkooper in de Nes, 1757.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand JULY 1757.

AFRICA.

TEtuan. Den Prins *Sidy Mahomed*, oudste Zoon van onzen Keizer (*), kwam zig deezer dagen met een Leger van 50 à 60000 Man in den omtrek van deeze Stad nederslaan, de Leden van den Divan of Raad met den Gouverneur aan hun hoofd, gingen by den zelven hun Hofmaken, en aanzienlyke geschenken aanbieden. De eerstgemelden wierden minnelyk van hem ontfangen, maar de andere zeer onverschillig behandeld, en zelfs wierd hy in de gevangenis gebragt, tot dat hy rekenschap zou gedaan hebben, van den ontfangst der in- en uitgaande Rechten, geduurende zyn bewind alhier ontfangen, en van 't geen de genomène Pryzen uitgeleverd hebben; een der lievelingen van den Prins wierd op staande voet in deszelfs plaats tot Gouverneur benoemd. De Consul der Heeren Staaten Generaal den Heer *Colety*, had by die gelegendheid de Eere dien Vorst op te wagten, en de belangen zyner Meesters te recommandeeren, en bekwam daar op de gunstige verklaring; *Dat hy Hun Hoogmogende als zyne beste Vrienden aanmerkte, en nooit vergeeten zou de blyken van Vriendschap die hy zo dikwils van hen had ontfangen; dat hy stipte beveelen gegeven had aan de Bevelhebbers der Saleesche Kapers, om op geenerlei wyze, direct nog indirect, der Nederlanderen Scheepvaart te ontrusten, en dat Hun Hoogmogenden verzekerd konden weezen, dat hy het Tractaat van Vrede en Vriend-*

(*) De Keizer van Marocco: van deszelfs Keizerryk, Levenswyze der Volkeren, enz. vind men een naauwkeurige beschryving in het Relaas van de Rampspoedige Reis van Kapt. *C. Steenis*, voor de vyfdemaal gedrukt.

Vriendschap, *'t welk zyn Vader* Muley Abdallah, *met hen hadgeslooten, en 't welk hy mede bevestigd had, heiliglyk na komen zou*, enz.

Algiers. Vermits den Oorlog met Neêrlands Gemeenebest ons niet dan nadeel toegebragt heeft, zo is de Regeering geneegen om aan de voorstellingen van den Zweedschen Consul, tot vernieuwing van de Vreede, het oor te leenen, en men heeft groote redenen te hoopen dat dezelve haast hersteld zou zyn, wierd zulks niet door kwaadwillige Ingezeetenen, waaraan 't ons niet ontbreekt, gedwarsboomd en tegengehouden; dezelve smeedden deezer dagen een zamenzweering tegen het leven van onzen Dey, dat daar door groot gevaar zou geloopen hebben, indien ze niet in tyds ontdekt en dus verydeld was geworden, men heeft de voornaamste Belhamels gevat en door de gewoone straffen, loon na werken doen erlangen; ondertusschen is 't waarschynlyk dat het doelwit van bovengemelden Zweedschen Consul eerlang bereikt zal worden.

Tripoli. *Hadgi Ali Effendi* als Afgezant, van onzen Dey en de Regeering, na verscheiden Christenen Hoven, en laatstelyk by H. H. Mog. de Heeren Staten der Vereenigde Nederlanden geweest zynde, werd hier eerlang aan boord van een Hollandsch Oorlog-Schip te gemoet gezien; de vervaarlyke droogte, welke wy hier zederd eenigen tyd hebben, steld ons in de droevige omstandigheden, waarin zig thans zo veele Landen bevinden, namentlyk in de duurte der Levensmiddelen. Een Fransch Schip na Smirna de wil hebbende en aan wiens boord 300 Zielen waren, geraakte maar even buiten deeze Haven, in de brand, en wierd tot den bodem toe verteerd; twee honderd rampzaligen verlooren hun leven daarby op eene al te droevige wyze.

EUROPA. TURKYEN. *Konstantinopolen*. By ons Hof werd van tyd tot tyd *Divan* of Raad gehouden, waarby de meeste Generaals tegenwoordig zyn, en waaruit men besluit dat 'er het een of ander, aangaande den Oorlog onder verscheide Christen Mogendheden ontstaan, moet verhandeld worden, nochtans is het zeeker dat men besloten heeft, om de Tractaten met de Hoven van *Weenen* en *Petersburg* te vernieuwen, en dat onzen Sultan zyne bemiddeling aanbied, om de rust in het Duitsche Ryk en de Vrede tusschen de beide Rooms- en Rus- Keizerlyke Huizen en dat van Pruissen te herstellen. De Grooten Heer heeft, op de Vertogen van de Roomsch-Keizerlyke en Fransche Ministers, eenige gevolmachtigde na Algiers gezonden, om voldoening te eischen, wegens de wreedheden bedreven, tegens de

Con-

Confuls der Chriften Vorften te *Tunis*, die met zyn Hoogheid in Vrede en goed verftand leven, en den Dey van Algiers aan te zetten, ja zelfs te noodzaaken, om de Vrede met zyn Roomfch-Keizerl. Majefteit en de Nederlanden te herftellen, men vlyd zig dat deeze bezending haar doelwit bereiken zal, te meer, vermits dien Dey en de Regeering, dien Oorlog, voornamentlyk met Hun Hoog Mogenden fchynen moede te zyn. De bezmettelyke Ziektens houden hier thans op, maar een ander laft drukt ons niet minder, doordien de groote hitte en droogte, een merkelyke fchaarsheid en duurte der Levensmiddelen, veroorzaakt.

PORTUGAL. *Liſſabon*. Het fchynd wel, dat de droevige roede der Aardbevingen nog geftadig over ons uitgeftrekt blyft, vermits men 'er nog van tyd tot tyd gevoeld, dewelke niet nalaten by veele Ingezeetenen ontfteltenis te baaren.

SPANJE. *Madrid*. Ons Hof tyding bekomen hebbende, dat den Mooren de luft bekroopen is om de Stad *Ceuta*, gelegen in 't Koningryk *Fez* tegenover *Gibraltar*, op nieuws te belegeren. Zo is de behoorlyke order afgevaardigd om deeze onderneeming te doen mislukken, ondertuffchen bekreund men zig dies weinig, als wel verzeekerd dat deeze belegering geen meer fucces zal vinden, als hunne voorgaande, wanneer zy na eenige Jaren daar voor gelegen te hebben, met fchande daar van moesten afzien.

Romen. Thans bevind zig de Paus in redelyken welftand, en wel zo dat hy de jaarlykfe fchatting der Witte Telle en 12000 Scudi van het Koningryk Napels in perfoon heeft kunnen ontfangen. Twee aangename tydingen, welke Zyn Heiligheid ontfong, hebben niet weinig toegebragt, om deszelfs gezondheid te verfterken, de eene was het verflaan der Pruiffen op den 18 *Juny*, door den Veldmarfchalk *Daun* en 't ontzetten van *Praag*, de andere dat zyn Galeijen een Turkfche Rover van 20 Stukken Kanon en 200 Man, na een hevig gevecht vermeefterd en te *Civita Veccbia* opgebragt hebben. Deezer dagen had men hier een yffelyk Onweer van Donder en Blixem, Reegen en Hagel, waar door meeft alle de Glazen van de Kerken, en veele Wyngaarden, en boom en Veldvruchten deerlyk vernield zyn.

Napels. De vermaarde berg *Vefuvius* zig zederd eenigen tyd ftil gehouden hebbende, is op nieuws aan 't woeden geraakt, en heeft veele fteenen en brandende ftoffen uitgeworpen.

Liverno. Door een vreezelyk onweêr van Donder, Blixem en

 zwaa-

zwaare Plasregen, die wy deezer dagen hadden, is hier en in den omtrek deezer Stad ten platte lande, onnoemelyke schade geschied, zynde onder anderen de Tooren der Grieksche Kerk door het vuur van den Hemel in de brand geraakt en t'eenemaal tot assche verteert, en verscheide Vaartuigen in de Haven verongelukt.

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen*. Na dat men al meenigmaal deeze en geene aanstellingen van Staatsdienaars in 't openbaar heeft zien verschynen, dewelke nogtans niet door den tyd bewaarheid zyn geworden, zo werd men nu verzekert dat tot algemeen genoegen der Natie aangesteld zyn: de Heeren *William Pitt*, tot Staats-Secretaris; de Hertog *van Newcastle*, *Henry Bilson Legge*, *Robert Nugent*, de Vicomte *Duncannon* en *James Granville*, tot Commissarissen der Tresorie; *Henry Bilson Legge* daarbenevens tot Kanselier van den Exchequer; de Lord *Anson*, de Admiraals *Boscawen* en *Temple West*, *George Hay*, *Thomas Orby Hunther*, *Gilbert Elliot* en *John Forbes* tot Commissarissen van de Admiraliteit; de Lord *Cowes* tot Opperstalmeester; de Ridder *Kobert Henly* tot groot Zegelbewaarder en Lid van den geheimen Kaad; *Richard*, Graaf *van Temple*, tot Geheim Zegelbewaarder en lid van den Geheimen Raad; de Graaf *van Orford* tot Lord Stedehouder van het Graafschap Nortfolk; en de Graaf *van Hertford* tot Lord Stedehouder van 't Graafschap Warwik.

Den Roomsch Keizerlyken Afgezant Graaf *van Colleredo* benevens den Legations-Secretaris den Hr. *Zohrer* zyn beide van dit Hof te rug geroepen, om dat zy het gedrag van ons Ministerie de Vyanden van de Keizerin-Koningin en haare Geallieerden al te zeer begunstigde, dien volgens heeft deezen Afgezant een *Memorie* overgeleverd, waar by hy de nodige Paspoorten verzoekt, en tegelyk heeft hy afscheid van den Koning genomen, en van denzelven zo wel als den Hr. *Zohrer* het gewoone geschenk bekomen, ondertusschen is bevel gezonden aan den Hr. *Keith*'s Konings Minister te Wenen, om dat Hof te verlaten, als me.le aan den Hr. *Dayrolles* te Brussel om zig van daar te begeven; aangaande het uitgestrooide wegens de Afgezanten van *Rusland*, *Polen* en *Toscanen*, als of dezelve mede vertrekken zouden, zo is zulks zonder de minste grond, wel is waar dat deeze laatste van dit Hof geweeken is, niet op bevel van zyn meester, maar op dat van de Voorzienigheid, zynde hy deezer dagen in eenen hogen Ouderdom overleden. Na dat men onlangs wederom een Courier van den Hertog *van Cumberland* ontfangen had, wierd het gerugt wederom levendig dat

men

men ligtelyk een renfort Britsche Troepen tot zyn versterking de Zee zou kunnen doen oversteeken, doordien het zeeker is dat die Prins niet alleen geen Volk genoeg heeft om de Franschen, met de hoop van een goeden uitslag, aantetasten, maar ook niet machtig genoeg is, om hen na behooren het hoofd te bieden, men verwonderd zig hier ten uitersten dat dezelve als nog in staat geweest is, om deeze Volkeren zo lang te beletten van de Weezer over te trekken, en dit verstrekt denzelven tot eenen onsterffelyken roem. Dit Hof heeft door een Expresse van den Graaf *van Loudun*, van *Nieuwjork* gekomen, de tyding ontfangen dat hy in 't begin der voorleden Maand *Juny* met 100 Transport Scheepen, waar op zig 5300 Man behalven het Corps Artillery bevonden, van daar na *Halifax* en verder onder Convoy van 3 Oorlogschepen en 2 Sloepen, onder Zeil zou gaan, om de voorgenomene verrigting tegen *Kaap Breton* of *Quebec* ter uitvoer te brengen; als mede dat 'er in de Provintie van *Nieuwjork* nog 6750 Man onder bevel van den Generaal *Webb* en 1800 Man in Pensilvanie te rug bleven, zulks dat men voor de onderneemingen der Fransche niets in die gewesten te dugten had. Onze Oorlogschepen en Kapers waarvan de Zee als vervuld is, brengen gestadig vyandlyke Schepen op, daarentegen blyven die der Fransche ons niets schuldig. Zyne Majesteit goedgevonden hebbende, om het Parlement tot den 11 der aanstaande Maand *Augustus* te prorogeeren, begaf zig den 4 *deezer* na de vergadering, en deed, op zyn Throon gezeeten zynde, de volgende *Aanspraak* aan beide de huizen.

MYLORDS EN EDELLIEDEN,

NA een zo lange en ieverige applicatie op de publicque Zaaken, is het tyd dat ik u-lieden eenige rust verleene; maar zoude de Sessie van dit Parlement niet kunnen eindigen, zonder myn genoegen te hebben betuigt over alle de blyken, die Ik van u-lieder iever en toegeneegenheid voor myn Persoon en Regeering, en van u-lieder byzondere oplettenheid voor myn Eer en dadelike Ondersteuning ontfangen heb.

De Bystand en Bewaaring van myne Staaten in America, zyn de voornaamste en gestadige onderwerpen van myn oplettenheid geweest. En, na de zeekerheid van myn Koningryken, zullen zy myn grootste en voornaamste inzigt weezen, en Ik hebbe maatregulen genomen, die, zo als ik my vly, onder den Zeegen des Allerhoogsten, de Aanslaagen myner Vyanden, in die Quartieren, zullen verydelen.

Ik heb geen andere oogmerken gehad, dan om het waare Regt van myn Kroon, en dat myner Onderdaanen, tegens de Injurieuste Usurpatien, te beschermen, om de Rust, zo veel de omstandigheeden der zaaken het konde toelaaten, te bewaaren en om voor te komen, dat onze waare Vrienden, en de Vryheeden van Europa, niet onderdrukt of door aanhitzende en gantsch niet natuurlike Verbintenissen, in gevaar gesteld wierden.

EDELLIEDEN VAN HET HUYS DER GEMEENTENS,

IK bedank u-lieden voor de zwaare Sudfidien, die gy-lieden my met zo veel bereidwilligheid en eensgezindheid hebt geaccordeerd. Het is my ten uiterste aangenaam, dat het spaarzame gebruik van het vertrouwen, dat voorleeden Jaar in my gesteld wierd, uw verpligt heeft, om het zelve te vernieuwen, en gy lieden kunt staat maaken, dat de Subsidien tot niets anders als waartoe zy geaccordeerd zyn, zullen gebruikt worden.

Ik zal voornamentlyk oplettend zyn, om alle onnodige Onkosten af te schaffen, ten einde beeter aan de groote en nodige dienst van den Oorlog te kunnen voorzien.

MYLORDS EN EDELLIEDEN,

IK heb van u-lieden niets anders te verzoeken, als dat, het welke met uw eigen belang en myn dienst over een komt. Bevlytigt u-lieden, om myne getrouwe Onderdaanen de goede Zamenzweering en Eendragtigheid in te boezemen, ten einde wy door onze binnelandsche Enigheid des te beeter in staat zyn, om buitenlands te gevaarlike Aanslaagen van de Vyanden myner Kroon af te keeren en te verydelen.

De middelen, welke tot goedmaking der Subsidien van dit Jaar geschikt zyn, belopen 8651177 P. St. 17 sch. 11 p., en vermits de Subsidien zelfs maar 8349767 P. St. 18 sch. en 7 p. bedragen, zo zal 'er nog 301409 P. St. 19 sch. 4 p. overschieten.

VRANKRYK. *Parys*. Zyne Majesteit heeft besloten eene ligting van 40 Milioenen livres by wyze van Lotery te doen, dewelke binnen den tyd van 11 jaren wederom uitgekeerd zullen worden. Den Koning den vlyd en iever van den Graaf *d' Affry*, voor zynen dienst, eeniger maten willende beloonen, heeft denzelven een jaarlyks pensioen van 4000 livres toegelegd. Het schynd dat eenige onzer thans levende Geestelyken niet zo zeer na 's Werelds grootheden streven, als wel eenigen in voorgaande tyden, gedaan hebben, vermits *la feuille des Benefices*, of benoeming tot de Geestelyke waardigheid door den Bisschop van Limoges, en nog twee anderen geweigerd is, waarom Zyne Majesteit dezelve provisioneel in handen van den Graaf *van St. Florentin*, Minister en Secretaris van Staat gesteld heeft. Het Hof heeft door een Courier van den Intendant van Bourdeaux afgezonden, de aangenaame tyding bekomen, dat het Esquader onder den Heer *Dubois* de *la Motte*, vereenigd met dat van den Hr. *de Beaufremont* en dat van de Hr. *de la Cluë*, een Engelsch Esquader van 8 Oorlogschepen van Linie en vyf Fregatten, dienende tot geleide van 40 Transportschepen, aangetast en alle dezelve na een hevig gevegt zoude vermeesterd hebben. Ons Leeger aan de *Weezer* zig thans meester gemaakt hebbende, van alle de Landen, aan het Huis van Brandenburg toe-

toebehoorende, en thans zelfs ook Oostvriesland in bezit genomen hebbende, maakt het zig gereed om door het Landgraafschap van Hessen, verder in de Staaten van die Vorst te dringen, en volgens de laatste van daar ingelopene berigten is ons geheele Leger omtrent Corvey de Weezer overgetogen, en den *Hertog van Cumberland* met de Observations Armee, na de kant van die Stad geweeken, om dezelve, was 't mogelyk voor onze Troepen te beveiligen.

Ons Hof is zeer misgenoegd, over het gedrag van den Koning van Portugal, ten opzigte van den Heer *de Souza* gehouden; dien Heer op ernstig aanhouden van ons Ministerie, tot Portugeeschen Afgezant by onzen Koning benoemd zynde, en geduurende eenigen tyd in die hoedanigheid alhier geresideerd hebbende, word beschuldigd het gantschelyk met deeze Natie tot nadeel der Engelschen gehouden te hebben, en dat hy in opzigt van dien gehandeld heeft, agtervolgens de zetregel, van zeeker boek, in 't voorleeden jaar te *Lissabon* uitgegeven, en door Beuls handen op bevel van 't Hof verbrand, en waarin de Engelsche Natie zeer mishandeld wierd, trachtende men de Portugeesche te doen geloven, dat Engelands Vriendschap deszelfs ondergang was; wat hier van zy, de Koning van Portugal van de handelwyze zyn's Afgezant onderrigt zynde, riep hem van *Parys* terug; dog vermits dien Heer aan den Heer de *Saldanha del Gama*, Staatsdienaar van den allergetrouwsten Koning, verklaarde, dat hy 's Konings beveelen niet konde gehoorzamen, aangezien hy reeds 18 Maanden geleden, in dienst van den Allerchristelykste Koning was overgegaan en een brevet van Collonel ontfangen had, zo heeft het Portugeesch Hof, het onbetamelyk gedrag (zo als 't aldaar genaamt werd) van den Hr. *de Souza* ziende, het volgende Decreet tegens hem uitgevaardigd. *Ten dienste van God en van My, volgens billyke beweegredenen, en behoorlyk onderrecht zynde; is myn wil en welbehagen. en beveel ik by deezen, dat de Baillief* Don Juan de Souza *gebannen worde uit alle myne Staten, en ontzet van alle zyne eertytels en rechten, als dezelve langer onwaardig zynde, waarom affictie zal moeten worden gedaan aan alle publieke plaatzen, zullende alle de effecten van gemelde Baillief geconfisqueerd, en de revenuen der Regeering waar van hy de bestierder was in bewaring genomen worden.* Met dit *Decreet* zo smadelyk en nadeelig voor dien Heer, schynd Zyne Majesteit gantsch niet vergenoegd, en men verwagt wel dat hoogstdezelve zeer sterke vertoogen daar tegens zal laten doen.

PRUISSEN. *Königsbergen.* Thans hebben de Russische Troepen aangevangen zo te Land als ter Zee de staaten van onzen Koning vyandlyk aan te tasten; vermits zy verscheide onzer Scheepen genomen en de Stad *Memel* beschooten en ingenomen hebben, terwyl de bezetting zig in de Vesting geretireerd heeft, ook hebben de Kozakken in eenige Dorpen slecht huis gehouden. Inmiddels is de Veld-Marschalk *van Lehwald* op marsch gegaan, om de Generaal *Lieven* aan te tasten, en van wegens ons Hof ziet men de volgende Declaratie, welke alom verzonden en wereldkundig is gemaakt geworden.

HEt is Wereldkundig, dat zyne Koninglyke Majesteit van Pruissen, naar het Voorbeeld van desselfs glorieuse Voorzaten, geduurende zyne gantsche Regeering, tot een byzonder Oogmerk gehad heeft, zig van de Vriendschap van het Russisch Keizerlyke Hof te verzekeren, en dezelve op alle mogelyke wyze te cultiveeren. Zyne Majesteit heeft ook het genoegen gehad van met de tegenwoordig regeerende Keizerin veele na den anderen volgende Jaaren, in de allernaauwste Verstandhouding te leven, tot dat de bekende qualyk gezinde Hoven eindelyk de Middelen hebben gevonden, dezelve door hunne heimelyke Machinatien te ondermynen en het daarheenen te dirigeeren, dat de wederzydse Gezanten gerappelleerd en alle Correspondentie is opgeheven geworden.

Zo smertelyk zulks ook voor zyne Koninglyke Majesteit is gevallen, zo zeer heeft zig Dezelve in het vervolg laten aangelegen zyn, om al het gene te myden, waardoor het misnoegen van het Russisch Keizerlyke Hof zoude kunnen worden vermeerderd, en zelfs by de tegenwoordig zo ongelukkig gerezene Verschillen en Moeilykheden van den Oorlog, alle desselfs Zorg besteed, om met het voorsz. Russisch Keizerlyke Hof in geenerhande Verwyderingen te geraken, of schoon Hy de rechtvaardigste Bezwaarnissen tegen hetzelve gehad heeft, en het Wereldkundig is, dat het Weener Hof, 't Russisch Keizerlyk, in zyne gevaarlyke Desseinen tegen zyne Pruisische Majesteit heeft weeten in te wikkelen en tot een Werktuig te gebruiken, om aan zyne verre uitziende Eerzucht te voldoen.

Zyne Koninglyke Majesteit heeft voor de gantsche Wereld met onwederspreekelyke Bewyzen getoont, dat Hy tot de zo wel tegen het Weener als Dresdense Hof genomene Maatregulen, door het eigene Gedrag dier Hoven zelve is genoodzaakt geworden, en maar alleenlyk dezelve ter zyner Verdeediging ter uitvoer gebragt hebbe. Zyne Majesteit heeft te meermaalen aangeboden de Wapenen neder te leggen, zo dra Hy slechts de behoorlyke Verzekering zoude hebben verkreegen. Hy heeft daarenboven de konstgreepen aangewezen, door welke men het Russisch Keizerlyke Hof in een Plan heeft ingewikkeld, welke met de bekende hooge Gevoelens van haare Russisch Keizerlyke Majesteit ten eenemaal strydig is, en dien zy zekerlyk zoude verfoeijen, wanneer de Waarheid tot Derzelver eigen Onderzoek zoude kunnen gebragt worden. Zyne Koninglyke Majesteit heeft daar door hoogstgedachte Keizerin genoegzaame Redenen aan de hand gegeeven, om in den tegenwoordigen Oorlog geen Deel te neemen, en met alle Recht van de vervulling dier Verbintenissen te renuncieren, welke het Weener Hof in 't openbaar tot het bereiken van deszelfs ongeoorloofde Inzigten misbruikt. Zelfs heeft zyne Pruisische Majesteit aan die Vorstin de Middelen voorgeslagen, om het Oorlogs-vuur,

zor-

zonder Slag of Stoot, op zodanige eene wyze uit te doven, welke de Nagedachtenis haarer Regeering by het gantsche Europa zoude onsterflyk gemaakt en haaren Roem veel meer vereeuwigd hebben, dan Zy door de grootste Voordeelen der Wapenen ooit zal kunnen verkrygen.

Doch zyne Koninglyke Majesteit moet met Leedwezen ondervinden, dat alle desselfs gemaatigheid en poogingen, om met het Rusfische Ryk in Vrede te leven, vergeefsch zyn besteed geworden, en dat de Intrigues van desselfs Vyanden eindelyk de Overhand behouden hebben. Hy ziet dat het Rusfisch-Keizerlyke Hof alle de Oplettendheid van goede Vriend- en Nabuurschap zo wel als van de met en door Haar aangegaane Tractaten ter zyde en uit het Oog steld, en door de Passage over het Territoir eener vreemde Mogendheid, tegen wil en dank en alles aan, het geen de Tractaten dicteeren, desselfs Landen Vyandlyk laat attaqueeren, en Deel in eenen Oorlog neemt, welke Haar van desselfs Vyanden opgedrongen word.

By zulke Omstandigheden blyft voor zyne Koninglyke Majesteit niets meer over, dan dat Hy de aan Hem van God verleende macht gebruike en tot zyne rechtmatige Verdeediging overgaa, om desselfs Onderdaanen te beschermen en het onrechtvaardige Geweld na behooren te bejegenen. Hoogstdezelve zal daarby de Wetten, welke onder beschaafde Volkeren in het midden van den Oorlog gebruikelyk zyn, nooit uit het Oog verliezen. Indien echter zulks, tegens alle hoop en verwachting, door de Rusfische Troupen mogt komen te gebeuren, en door dezelven in de Pruisfische Landen Wreedheden en ongewoonlyke Geweldenaryen mogten gepleegt worden; zo zal niemand het zyne Pruisfische Majesteit kwalyk kunnen nemen, wanneer dezelve in Saxen, alwaar tot heden toe, gelyk ider een bekend is, de naauwkeurigste Orde en scherpste Discipline gehouden, en alle Buitenspoorigheden by desselfs Armée op het zorgvuldigste gemyd worden, tegens desselfs Wille en Geneigtheid Represailles mogt komen te gebruiken, en met de Saxische Provincien en Onderdanen eveneens te handelen, gelyk met de zynen gehandeld word.

Voor het overige zal zyne Pruisfische Majesteit niet in gebreke blyven de ongegrondheid der Redenen, van welke het Russisch-Keizerlyke Hof zig bedient, om zynen Vyandlyken Aanval te rechtvaardigen, ten spoedigsten aan de gantsche Wereld voor Oogen te leggen, en vermits Dezelve zig in het Geval van eene afgedrongene Noodweer bevind, zo kan hy in Vertrouwen hoopen en verwachten, dat de God der Heirschaaren Desselfs rechtvaardige Wapenen zal gelieven te zegenen, de onrechtvaardige Aanslagen zyner Vyanden te verydelen, en aan Hem tegen dezelven krachtigen Bystand te verleenen.

BOHEMEN. *Praag*. Zo ooit eenige Stad de bittere rampen eener belegering of blokkade beproefd heeft; zo is 't waarlyk deeze, thans nog droevig gestelde plaats, want of schoon wy wel vry uit en ingaan konnen, en waarschynlyk ook voor eerst geen beleg meer te dugten hebben, zo zullen wy egter nog een lange tyd nodig hebben, om ons van de geledene schade te herstellen; de nieuwe en de halve oude Stad, zyn door de bomben en gloeijende kogels verwoest, en byna in een puinhoop veranderd; de kleine Stad is mede lelyk gehavend, en dit alles is nog niets in aanzien der gesneuvelden en gewon-

den., dewelke een getal van 8000 zo Burgers, Vrouwen en Kinderen als Soldaten die gedood zyn, en 9000 van de laatsten bedragen, dit is niet zeer te verwonderen, vermits in de 3 gedeeltens deezer Stad geduurende de blokkade ruim 8535 bomben, 75039 haubitzen en 93025 Kogels geschoten zyn, waar voor wy rampzalige ingezetenen ons langer niet wisten te bergen; by deeze gestadige doods vrees en het jammerlyk gekerm der gekwetsten, hadden wy nog een ander zeer drukkende last, te weeten, dien der schaarsheid van Levensmiddelen, ja zelfs hongersnood uitteestaan, vermits een maat Rogge voor 36 Floreinen (*) of Keizer Guldens en (†) 12 Kreutzers verkogt wierd; een maat Tarwe 25 Fl. 50 Kr.; een maat Haver 19 Fl. 20. Kr.; een maat Gerst 15 Fl. 12 Kr.; een maat Erweten 15 Fl. 12 Kr.; een maat Linsen 10 Fl.; een Centner Hooy 12 Fl. en 13 Kr.; een ℔ Rund-Vleesch 15 Kr.; een ℔ Kalfs-Vleesch 36 Kr.; een ℔ Varkens-Vleesch 45 Kr.; een ℔ gerookt Spek 51 Kr.; een ℔ gerookt Vleesch 1 Fl. 15 Kr.; een Kuiken 1 Fl.; een paar duiven 1 Fl.; een Endvogel 15 Kr.; een Faisant 30 Fl.; een Patrys 15 Fl.; een Snip 15 Fl.; een Speen Varken 13 Fl. 12 Kr.; een Gans 4 à 5 Fl.; een Waterhoen 1 Fl. 15 Kr., een Kalkoen 15 Fl., een ℔ vet 2 Fl. 15 Kr., een ℔ Boter 1 Fl. 15 Kr.; een ℔ Boom-Oly 35 Kr.; een Ei 15 Kr.; een pint Melk 10 Kr., een kan Bier 15 Kr.; en een kan Wyn 20 Kr.; die anders slegts 6 Kreutzers Kost; Zout was 'er in 't geheel niet meer te krygen, en men moest zig met Buskruid in plaats van 't zelve behelpen. Het Geld ontbrak mede, waarom men Kopere en Tinne noodmunten maakte. Indien het medelyden van anderen, den rampzaligen eenige vertroosting kan geven, zo genieten wy dezelve in den allerhoogsten graad, zo wel van de zyde aller Ingezetenen van Haare Keizerlyke Koninglyke Majesteit, als van die Vorst en Vorstin, mitsgaders van het gantsche Hof, hebbende dezelve niet alleen blyken van hunne gevoelige smerten dienaangaande gegeven, maar ook de nodige bevelen gesteld, om de gewonden ten Haaren kosten te geneezen, en zorgvuldig op te passen.

Wenen. Nademaal de Koning van Groot-Brittannien allerhande zoort van bystand aan den Koning van Pruissen verleend, zonder agt te geven op de Traktaten, die denzelven aan ons Aartshuis verbinden, zo

(*) *Een Florein of Keizers Gulden, is circa 27 stuivers Hollandsch.*
(†) *Een Kreutzer omtrent een ½ Stuiver.*

zo heeft men hier besloten om de Graaf *van Colloredo*, Keizerlyken Minister Plenipotentiaris te *Londen*, van daar terug te doen komen, ten dien einde zyn de nodige beveelen derwaards afgevaardigd, en men ziet te gemoed dat het eerstgemelde Ministerie haaren Afgezant den Hr. *Keith*, mede van hier zal doen vertrekken, zulks dat 'er tusschen deeze beide Hoven, ten allen tyden zo zeer met elkander verknogt, eerlang eene verwydering, ja zelfs een openbaare vredenbreuk zou kunnen ontstaan. De tyding van de Bataille van den 18 *Juny* by *Chotzemits* in Bohemen voorgevallen, ons door een expressen met 16 voortuitrydende blaazende Postiljons aangebragt, en het opslaan der Blokkade van de zo zeer benauwde Stad *Praag*, heeft alhier een onuitspreekelyke blydschap gebaard, en ons Hof heeft het onderstaande omstandig verhaal van den Veldslag Wereldkundig gemaakt: ondertusschen heeft die Stad zeer veel geleden, en is op een ysselyke wyze gehavend. Volgens de laatste tydingen van ons Leger onder de Generaal Veldmarschalk Graaf *van Daun* bekomen, trokken de Pruisische Troepen na het Graafschap *Glatz* te rug, en het gemelde Leger sterk 70000 Man, volgde hen op de hielen, dus men eerlang een nieuwe Bataille te gemoet ziet, by aldien de Pruissen het besluit neemen om stand te houden.

Omstandig Relaas *van de Bloedige* Bataille, *by* Chotzemitz *in* Boheemen, *den* 18 Juny 1757 *voorgevallen*.

DEn 14 *deezer* ontfing de commandeerende Keizerlyke en Koninglyke Generaal Veld-Marschalk Graaf *van Daun*, met het krieken van den dag verscheidene Berichten, dat in het vyandlyke Pruissische Leger geduurige Beweegingen waargenomen wierden, zonder eigentlyk te weeten waartoe dezelve zouden strekken. Vervolgens kwam echter te blyken, dat de Koning van Pruissen, die daags te vooren by het Bevernse Corps d'Armee met een considerabel Renfort aangekomen was, zyn Leger by Caurzim opgebrooken en tegen Planian voortgerukt was; waar op de aan deeze zyde commandeerende Generaal Veld-Marschalk Graaf *van Daun* insgelyks goed vond de onder zyn Bevel staande Keizerlyke en Koninglyke Armee noch dien zelven avond eene andere Positie te doen neemen, en geduurende de gansche volgende nacht onder de Wapenen te laaten blyven.

Den 18 daaraanvolgende heeft men reeds in den vroegen morgenstond waargenomen, dat de Vyand, die, gelyk men naderhand ontdekt heeft, in de voorledene nacht noch een tweede Renfort van 10000 Man uit zyn Leger voor Praag na zig getrokken, en daar door zyne Armee tot 60000 Man geaugmenteert had, wederom op Marsch was gegaan, en denzelven langs den Straatweg na Collin toe vervorderde.

De commandeerende Generaal, die, gelyk gezegd is, reeds de noodig geoordeelde Dispositien gemaakt had, veranderde eenigzins zyne Linien, Flanquen en het Corps de Reserve, geduurende welken tyd de Vyand zynen Marsch continueer-

de, tot dat hy eindelyk ten 8 uuren 's morgens eensklaps halte maakte, zyne Colommen deed aansluiten, en vervolgens in goede orde tot 12 uuren 's middags in die Positie staan bleef, men wilde daar uit van onze zyde opmaaken, dat het Oogmerk van den Vyand geenzins strekte, om ons te attaqueeren, weshalven dan ook by onzen commandeerende Generaal in overweeging genoomen wierd, op wat wyze hy de zo naby geavanceerde Vyandlyke Armee by de verandering van haaren Marsch zoude kunnen aantasten. Inmiddels geraakte de Vyand langs den voorsz. Straatweg wederom in beweeging, en deed daar door met zekerheid blyken, om geenerhande andere redenen halte gemaakt te hebben, dan alleen: om de Positie van onze Armee des te beter te kunnen recognosceeren. Nademaal nu dezelve vermoedelyk bevonden heeft, dat het niet mogelyk was de Attaque in 't Front te beginnen, zo heeft hy ook zyne beweeging zodanig gereguleerd, ten einde hy onze Armee in de rechter Flanc kon vallen, of wel dezelve van *Collin* affnyden.

De Veld-Marschalk Graaf *van Daun*, had echter by de gewaarwording van het Vyandlyk oogmerk, zonder de minste tyd te verliezen, eenige Infantery en Cavallery uit de tweede Linie, benevens het Corps de Reserve, gelast, om zig na onzen rechter Vleugel te begeven, en denzelven voor zo veel noodig was, te versterken.

Deeze Schikking wierd waarlyk ter rechter tyd werkstellig gemaakt en volvoert; want de Vyand naderde kort daar op, ten 2 uuren 's namiddags onzen rechter Vleugel, en attaqueerde denzelven met zodanig eene hevigheid, dat terstond de aldaar geposteerde Keizerlyke en Koninglyke Cavallery in eenige wanorde geraakte, welke echter door het dapper beleid van den Graaf *Serbelloni*, Generaal van de Cavallery, en van de beide Luitenant-Generaals Graven *van Daun* en *O Donel*, en van de Generaal-Majoors Graven van *Trautmansdorf* en van *Aspremont*, ten eersten hersteld en vervolgens ook den Vyand immediaat gerepousseerd wierd. Doch het is by deeze eerste Vyandlyke Attaque niet gebleeven; want de Koning van Pruissen heeft noch 6 andere, en wel altoos heviger aanvallen ondernomen, welke echter telkens met eene Heldhaftige kloekmoedigheid zyn doorgestaan en afgeslagen geworden.

De commandeerende Generaal had zo dra niet ontdekt dat de Vyand ook op zynen rechter Vleugel eene Beweeging begon te maken, of hy gaf aanstonds Bevel, dat de op onzen linker Vleugel gestaan hebbende Cavallery, den Vyand op den rechter Vleugel zoude attaqueeren, het geen dan ook met een zo goed succes volvoerd wierd, dat de Vyand verder geene Beweeging van die zyde heeft durven maken. Dus heeft eindelyk, na den Vyand zevenmaal afgeslagen te hebben, de Keizerlyke en Koninglyke Armee de volmaakste en heerlykste Victorie bevochten, nademaal deeze Bataille van 2 uuren 's namiddags tot 's avonds ten 8 uuren zonder verpoozing voortgeduurt heeft, en onder de merkwaardigste en hevigste Batailles, welke ooit geslagen zyn, zo wel wegens het yslyke Vuur uit het grof Geschut en de Musquettery, als ook daarom behoort geteld te worden, dewyl aan wederzyden de gantsche Ondemeeming met beraden Overleg en in de beste Ordre, zo lang gecontinueerd wierd, tot dat eindelyk de Vyand in Wanorde geraakt zynde, met alle spoed en met verstrooide Hoopen, langs 2 verscheidene Wegen, de Vlucht moest neemen. Zo min nu by deeze bloedige Bataille de van de Keizerlyke en Koninglyke Troepen, en wel voornamentlyk de by de Generaliteit betoonde Dapperheid en Standvastigheid, zig in haare waare Waardy kunnen laten beschryven, zo min kan ook het wys en voorzichtig Belyd van den Commandeerenden Generaal naar verdiensten genoeg gepreezen worden; nademaal hy zo wel voor als geduurende de Bataille voornamentlyk bedoelt heeft, om de goede Ordre en Contenance te doen observeeren en daar door tot de behaalde Victorie het allermeeste toegebragt heeft.

Het

Het Verlies van den Vyand kan met zekerheid op 20000 Man geschat worden; 6500 Dooden zyn alleenlyk op het Slagveld geteld geworden. De in onze handen gevallene Gequetsten en Gevangenen beloopen reeds over de 7000 Man, waar onder zig bevinden de Luitenant Generaal *van Treskow*, en de Generaal-Major *van Pannowitz*, benevens 120 Staf- en Opper-Officiers. Aan Deserteurs van den Vyand worden tegenwoordig by onze Armee reeds over de 3000 geteld, van welke echter noch een vry grooter getal zig na elders begeven heeft.

Onze Tropheen bestaan in 22 Vaandels en 45 Stukken Canon, met veele Munitie-Wagens en verscheidene Artillery-Kassen, welke op den Vyand veroverd zyn geworden.

Het Verlies aan onze zyde bestaat in 6423 Man aan Dooden en Gekwetsten en 1162 paarden; onder den eersten bevind zig de Luitenant-Generaal Baron *van Luzouw*, en onder de laatsten de Graaf *Serbelloni*, Generaal der Cavallery, en de Luitenant Generaal *Wöllwarth*, wyders de beide Generaal-Majors Vorst van *Lobkowitz* en *Wolff*.

De Keizerlyke en Koninglyke Armee is met den commandeerenden Generaal den gantsche Nacht op het Slagveld voor 't grootste gedeelte onder de Wapenen gebleven; daarentegen hebben de ligte Troepen den vluchtenden en verstrooiden Vyand op alle zyden vervolgt.

's Anderendaags, namentlyk den 19 *deezer*, wierd men geinformeerd, dat een gedeelte der Pruissische Armee na Nimburg, en een tweede gedeelte onder den Prins *van Bevern* na Bohmisch Brod in de grootste Confusie gevlucht was. Daarentegen was de Keizerlyke en Koninglyke Armee te meer vergenoegd en verheugd, wanneer zy vernam, dat de twee Quetsuuren, welke haar commandeerende Generaal, door de geduurige Blootstelling zyner Persoon aan het grootste Gevaar, bekomen had, van geen verder gevolg waren. De Heer Veld Marchalk heeft in den vroegen ochtendstond zyne onderhebbende Armee haar voorig Leger by Krichenau wederom doen betrekken, dewyl wegens de menigte van Dooden op het Slagveld niet langer kon gebleven worden. Geduurende dien gantschen Dag zag men niet dan Krygsgevangenen aanbrengen, en de Vyandlyke Deserteurs met gantsche Troepen aankomen.

's Voormiddags, den 20sten, wierd aan den alleen goeden God voor deeze door desselfs Almacht zo heerlyk bevochtene Zege door het opheffen en zingen van het Ambrosiaanse Lofgezang, de verschuldigde Dankzegging gedaan.

's Avonds wierd het grof Geschut en de Musquetery driemaalen gelost. Wyders kwamen noch eene menigte Deserteurs in ons Leger; ook wierd eene kwantiteit Krygsgevangenen, voor 't meerdergedeelte uit Gekwesten bestaande, aangebragt. Eindelyk is deeze Dag met des te meer genoegen besloten geworden, wanneer men geinformeerd wierd, dat de Vyand dien ochtend had begonnen het beleg van Praag op te breken, en zig van voor die Stad te retireeren.

Regensburg. De onlusten welke thans in het Duitsche Ryk heerschen, geven dikwerf gelegenheid tot byzondere twisten, en wel voornamentlyk in eene Stad als deeze, daar de vergaderplaats van de Ministers der strydende partyen is, zulks dat onze Magistraat voor en na genoeg te doen heeft om een ieder genoegen geven; een diergelyk voorval zag men onlangs, wanneer eenige bedienden van den Land-

graaf van Furstenberg, zig in een Herberg bevindende, alwaar ook een Dienstbode van den Hr. van Ploohe, Keur-Brandenburgs Afgezant tegenwoordig was, op zyn Pruissische Majesteit niet alleen Schimpten, ter gelegenheid van het Zenden van Pardon-brieven aan twee Pruissische Deserteurs, maar ook dien bedienden met slagen tot by het Huis van den Afgezant vervolgden; dien Heer zyn klagten daarover ingebragt hebbende, is den aanlegger der rusie, met toestemming van den Landgraaf, wiens goederen in Bohemen leggen, door de Regeering gevat en overgeleverd geworden. Zedert eenigen tyd ziet men alhier een gedrukte Staatkundige verhandeling, in de Fransche en Hoogduitsche Talen, nopens de veranderingen welke Duitschland, Staats gesteltenis zederd de *Vreede van Aken* is onderworpen geweest, men vind waarlyk daarin verscheide aanmerkens waardige byzonderheeden, die al reeds vergeeten, wederom in geheugen gebragt, en daar door den tegenwoordigen toestand der zaken opgehelderd en als in 't dagligt gesteld worden; veele Staatkundige schatten dit werkje zeer hoog en den Schryver zegt daar in.

MEn weet, dat het Huis *Oostenryk*, by het sluiten van het Definitif Tractaat van den algemeenen Vrede te *Aaken*, gedwongen wierd om zyne toestemming te geeven tot de *Preliminaire Artikelen* van dat Tractaat, dewelke zonder deszelfs Medekennis beraamd waren; en dat, om het Nadeel te vergoeden, 't welk dat Huis door eige Onderteekening verpligt was te lyden, het Hof van Londen op zig nam ten voordeele van den Aartshertog *Josephus* de Verkiezing van een *Roomsch-Koning* te bewerken.

De Koning van *Groot-Britannien* deed nog meer: Hy deed een Aanbieding van Subsidien aan de *Keizerin Koningin*, maar deze wilde die Subsidien niet aanneemen, verzekerende nogtans aan dien Monarch, dat door deze Haare Weigering de goede Harmonie, dewelke zedert zoo langen tyd tusschen de Huizen van *Oostenryk* en *Brunswyk* had plaats gehad, in 't minste niet gekrenkt zouw worden.

Evenwel eischte de *Keizerin Koningin*, dat het Hof van Londen zig met het *Barriere-Tractaat* tusschen Haare Majesteit en de *Staaten-Generaal* niet zouw bemoeijen; zoo dat de Koning van Engeland, het zy uit belang voor zyn eige Kroon, het zy uit Inschikkelykheid voor de Keizerin Koningin, by de Conferentien te Brussel niet dan flaauwhartig op de Vernieuwing van het zoo evengem. *Tractaat* aandrong, waar door dan het Hof van Weenen, vermits de Conferentien vrugteloos ten einde liepen, een vergoeding kreeg voor het Verlies, 't welk hetzelve by het weigeren der aangeboodene Subsidie kwam te lyden.

Vrankryk van zynen kant ontzag toen alle de Partyen: Deze Kroon zogt inzonderheid zig met het Hof van Weenen te verbinden, zonder nogtans den Vrede met den Koning van Pruissen te breeken, en voorzag van verre den Oorlog, die tegenwoordig gevoerd word.

Zoo lang het Hof van *Londen* en dat van *Weenen* als Boezem-Vrienden met elkander in Verbond waren, bespeurde men te *Versailles*, dat het Hof van *Weenen* zig met

met verscheide van de voornaamste Huizen in het Duitsche Ryk gantsch in geen goede Verstandhouding bevond: Derhalven lieten de Ministers van den Koning van Vrankryk geen gelegenheid voorby gaan, om de *Guarantie* van den *Vrede* van *Munster* by alle de Hoven, die daar in belang hadden, te doen gelden.

De Kroon *Engeland* ondertusschen in den Oorlog nopens *America* wordende ingewikkeld, wendde zig tot het Hof van *Weenen*, en eischte de Secoursen, dewelke by de oude *Tractaaten* bedongen waren: Zy eischte, dat men de nodige Trouppes na de *Nederlanden* deed trekken, om tegen *Vrankryk* een magtige Afwending te veroorzaaken: Maar zoo dra men te *Weenen* van gevoelen wierd, dat 'er het Geval niet was, om de voorn. *Tractaaten* te moeten agtervolgen, heeft de Kroon *Vrankryk* zig die Gelegenheid te nut gemaakt om te bewerken dat de Belangen van het Hof van *Weenen*, als zynde haare tegenstreevende Mogendheid, ten opzigte van *geheel Europa* als onverschillig wierden aangemerkt.

Het Hof van *Weenen* regtvaardigde zyne Weigering, om zig *namentlyk* met den Oorlog der Engelschen tegen Vrankryk niet te bemoeijen, door een Bewysgrond, die op deszelfs eige Veiligheid steunde; want de Keizerin Koningin zeide, dat zy haare Staaten ten voordeele van een Bondgenoot niet konde ontblooten, zoo lang zy voor zig zelfs te dugten had: Zy bezwaarde zig: „ dat de Koning van *Pruissen* on-
„ ophoudelyk veel beslommeringen in den boezem van het *Duitsche Ryk* verwekte;
„ dat hy aan 't hoofd was van een *binnenlandse Ligue*, dewelke het Opperhoofd van
„ het Duitsche Corps opentlyk veragtende geen zwarigheid maakte om deszelfs
„ *Decreeten* straffeloos te overtreeden; en dat de voorn. Koning zig dagelyks ont-
„ zagchelyker maakte door zyne geheime Aanslagen en Wapenrustingen, behal-
„ ven dat Hy nog veel Magt kreeg door de Alliantie, welke Hy met de Kroon
„ *Vrankryk* onderhield.

„ Volgens het Plan, 't welk men tot de voorn. *Ligue* heeft ontworpen, is de
„ *Vrede* van *Munster* de nieuwste Grondslag van de Gesteldheid, waar in zig het
„ Duitsche Ryk tegenwoordig bevind: Deze *Vrede* is nogtans niet in agt genoo-
„ men, zoo als blykt uit een groote meenigte Bezwaarnissen, waar van men de
„ herstelling eischt: Zedert dat die *Vrede* in weezen is, zyn 'er vyf Keizers gestor-
„ ven, zonder dat men die herstelling heeft kunnen verwerven: Deze *Vrede* nu
„ moet geheel vernieuwd worden, en men diend bekwaame Maatregelen te nee-
„ men, om denzelven beter te doen uitvoeren.

„ Men moet zig de tegenwoordige Omstandigheeden te nut maaken, om de vrye
„ Oeffening van zyne Regten weder te krygen: *Verder zeide men*: De *oude Capi-*
„ *tulatien* zyn gekrenkt geworden; men moet *nieuwe* maaken, waar door de Vry-
„ heid der Verkiezingen, als zynde de dierbaarste Schat van het Duitsche Corps,
„ altoos verzeekerd werde.

„ Ook zogten de opposeerende Vorsten volgens oogmerk van hun *Plan* te verhin-
„ deren, dat de *Keizerlykekroon* niet in een eenig Huis erffelyk wierd: Wyders be-
„ doelde men by het zelve de Uitvoering der Artikelen van het *Tractaat* van *West-*
„ *phalen*, volgens welke alle de Keurvorsten verkiesbaar verklaard worden, en men
„ zogt de *Keizerlyke Kroon* op de Hoofden der Vorsten van de *drie Religien*, dewel-
„ ke in het Duitsche Ryk zyn toegestaan, te doen circuleeren.

„ In dat *Plan* waren nog meer andere Schikkingen gemaakt: Deze waren, *zoo als*
„ *men voorgeeft*, de Vereeniging van de vacant zynde of in 't vervolg vacant worden-
„ de *Leen-Goederen* met de *Roomsche Kroon*; De Vernietiging der Vrye-Steden,
„ die van weinig belang waren; De Wereldlyke-Verklaaring van eenige Geestely-
„ ke

„ ke Keurvorstendommen, Bisdommen en Beneficien ten voordeele van de Famí-
„ lien van de tegenwoordige Bezitters, of van andere Wereldlyke Vorsten".

De Onverschilligheid van het Roomsch-Keizerlyke Hof nopens het Verlies der *Engelsen* in *America* heeft den Koning van Groot-Brittanien gedwongen, om een nieuw *Systema* te formeeren, en zig met den Koning van *Pruissen* te vereenigen. De Prinssen, die tegen de Verkiezing van een *Roomsch-Koning* verbonden waren, zagen met onvergenoegdheid, dat de Keurvorst van *Hanover* zyn Ministerie daar toe geleend en gewerkt had, om den goeden Uitslag daar van te verzekeren door menigvuldige Onderhandelingen, door overvloedige milddadigheeden, en door geheime Aanslagen, ten voordeele van een Ontwerp, 't welk zy als gevaarlyk voor het Vaderland aanmerkten.

De Koning van *Groot-Brittannien* treed vervolgens in Verdrag met die *Ligue*, en vereenigd zig met dezelve, terwyl Hy zig tevens ook met het Hoofd van die *Ligue* vereenigd.

Dus wierd het Hof van *Versailles* misnoegd tegen den Koning van *Pruissen*; en het Hof van *Weenen* wierd misnoegd zoo tegen dien Monarch, als tegen den Koning van *Groot-Brittannien*: Dit zyn de Beweegredenen, die weinig Lieden durven publik maaken: Daar zyn 'er nog andere, dewelke tot nog toe geheim blyven, maar door de Gebeurtenissen vroeg of laat wel aan den dag komen zullen, om overtuigd te worden van de eerste en hoofdzaakelykste Redenen, waarom het Hof van *Weenen* zig met de Kroon *Vrankryk* zoo spoedig verbonden heeft, door het bewuste *Tractaat* van *Versailles*, 't welk op zig zelve aangemerkt zeer vreemd voorkomt en mogelyk door zyne Gevolgen nog veel grooter Verwondering verwekken zal.

Een der Voordeelen, dewelke uit het *Tractaat*, tusschen het Hof van *Weenen* en den Koning van *Vrankryk* te *Versailles* geslooten, te wagten zyn, is, dat de Geestelyke Vorsten in Duitschland beveiligd worden tegen de Verleegenheeden, dat men hunne Landen voor Wereldlyk mogt doen verklaaren, of dat men de oude Gesteldheid van het Duitsche Corps overhoop werpen mogt. Door dit *Tractaat* word kragt gegeeven aan die Party, welke ten opzigte der Verkiezinge van een *Roomsch-Koning* ten voordeele van den Aartshertog *Josephus* geneigd is. Door dit *Tractaat* word het Opperhoofd van het Duitsche Ryk in staat gesteld, om zyne Decreeten beter te doen in agt neemen en ontzien, als wel tot nu toe geschied is. Om kort te gaan; Dit *Tractaat* is, met betrekking tot het Huis *Oostenryk*, een stap van Staatkunde, niet minder gewigtig als onverwagt.

Wat aangaat de Kroon Vrankryk: Deze heeft door dat *Tractaat* in 't minste niets te dugten voor een Diversie nogte in de *Nederlanden*, nogte in de *Elsas*: In tegendeel kan dezelve een Diversie maaken in het Keurvorstendom *Hanover*, zonder dat het Rooms-Keizerlyke Hof zig daar mede behoefd te bemoeijen: Daarenboven komt het aan de voorn. Kroon beter te stade, dat de Geestelyke Vorstendommen door geduurige Verwisselingen dan in 't één dan in 't ander Huis overgaan, dan wanneer dezelve erffelyk gemaakt waren in magtige Huizen, die men gemakkelyk in tyden van Onlusten tegen die Kroon zouw kunnen vereenigen.

Maar moet niet ieder Duitscher, die nog eenige zugt voor zyn Vaderland heeft, moet hy niet, *zeg ik*, gevoelig zyn over de Misbruiken, die nopens de *Guarantie* zoo van het *Tractaat* van *Munster*, als van andere te vooren, of naderhand geslootene Tractaaten gemaakt worden; wanneer hy onder den dekmantel van die *Guarantie* veele buitenlandsche Troepen uit de verst afgeleegene Landen van Europa

in

in den boezem van het Duitsche Ryk zin roepen; wanneer hy in de *eerste Artikels* van alle de *Tractaaten*, die na het *Tractaat* van *Munster* gemaakt zyn, de plegtige vernieuwing van dit laatstgemelde leest, en nogtans in byna alle de volgende *Artikelen* niets anders vind als Inbreuken tegen dat zelfde *Tractaat*; wanneer hy bespeurd, dat de Hoven van het Duitsche Ryk, van wat Geloofs-belydenis zy ook zyn, dat *Tractaat* in geen andere gelegenheeden bybrengen, onzien, en zig daar op beroepen, als in geval zy in hetzelve Schikkingen vinden, die voor hunne Belangen gunstig zyn; wanneer hy eindelyk dit *Tractaat* op verschillende wyzen, die vlak tegen elkander aanloopen, ziet uitleggen, en door een Gevolg van die strydige Uitduidingen het Vuur en 't Zwaard in zyn Vaderland ziet woeden? Zie daar het verbaazend en zeer droevig Schildery, 't welk de waare Patriotten van Duitschland zig voor oogen stellen.

Wyders, wat is toch de plaats, die bestemd is tot de Vereeniging van die buiten- en binnenlandsche Legers, van die honderd duizenden van Combattanten, en van die groote menigte Volks, welke zy tot een Nasleep by zig hebben? Immers het *Duitsche Ryk*. Wie zal aan deze ontallyke Troep de kost geeven? dat zelfde *Duitsche-Ryk*. Wat Grondgebied zal door de Partyen, en de ligt gewapende Manschap verwoest worden? Dat van het *Duitsche-Ryk*. Van wat voor Steden of Vestingen heeft men het Plan ontworpen om Belegeringen te doen, en de Wallen te vernielgen? Van die in het *Duitsche-Ryk*.

De meest beroemde en volkrykste Jaarmarkten in Duitschland zyn vervallen; Zal de Oorlog dezelve wederom in bloei brengen? De Koophandel in Duitschland is byna geheel te gronde gegaan; Zal dezelve door den Oorlog hersteld worden? Ondervinden wy niet, dat de overvloed in de Legers altoos Gebrek, ja somtyds zelfs Hongersnood in de Landen en Staaten na zig sleept?

Op wat tyd, in wat plaats zal de Overwinnaar, hy zy wie hy zy, halte houden, indien zyne Gematigdheid hem niet bedwingt? Wie is de Mogentheid, die in staat is om zig in het midden, of zelfs in den beginne van de Conquesten des Overwinnaars, tegen deszelfs verdere Voortgangen aan te kanten? Wat Vrugt zal het *Duitsche-Ryk* by slot van reekening uit alle de voorgevallene Batailles trekken? Immers geen. Zal het *Duitsche-Ryk* zyne Grens-Paalen uitbreiden? Het zelve zal toch geen duim breed lands daar by winnen. Zal de Vryheid van het Ryk daar door beter of grooter worden? Men heeft veel rede te dugten van *neen*. Zullen deszelfs Keurvorsten, Souveraine Huizen, Vry-Steden, Staaten, zoo groote als kleine, meer Sterkte, meer Rykdom, meer Ontzag, meer Aanzien daar door krygen? Zullen deze Onlusten een einde neemen door een *Tractaat*, 't welk plegtiger, minder krenkbaar, beter geschikt en aan minder Zwaarigheeden onderheevig weezen zal, als het *Tractaat* van *Westphaalen*? Op zyn best genoomen, zullen de Rampen eindigen door een *Tractaat*, 't welk, hoe duidelyk en hoe stipt het zelve ook weezen mogt, mogelyk het zelfde Noodlot als veele andere hebben zal.

Laaten wy dan erkennen, dat alle waaragtige Duitschers zig eenpaariglyk moeten vereenigen, om de herstelling van den Vrede in hun Vaderland met een Opregtheid van den Hemel te smeeken, en, zoo veel in hun vermogen is, te helpen bevorderen. Indien Natien, dewelke het minste daar in belang hebben, dien Vrede verlangen, wat zal dan die Natie niet doen, dewelke onvermydelyk het Slagt-Offer van den Oorlog zouw moeten worden.

Stutgard. Den aangebooren haat der Duitsche Natie voor zeekeren

ren Landaard kan geen doorstraalender blyken aantonen, als 't geene wy hier deezer dagen hebben zien gebeuren, onzen Souverein 4000 man zyner Troepen ten dienste van 't huis van Oostenryk en in Soldy van 't Fransche Hof zullende leveren, had dezelve alhier doen te zamentrekken en de monstering passeeren, onder de opzigt van twee Commissarissen van dat Hof, 't welk geschied zynde dezelve door hen zouden overgenomen worden; maar den Zoldaat hier van kennis krygende en zulks niet met zyn zin overeenkomende, nam de vryheid aan de Officieren te vragen, tegen welk Vorst zy te veld zoude gaan, waarop geantwoord zynde, ten dienste van zyn Roomsch Keizerlyke Majesteit en tegens Pruissen, gaven zy tot weder antwoord: *Wir zind verkauft aber in lange nog nicht geliefert* dat is: *Wy zyn wel verkogt maar in lang nog niet geleverd*; waarop het dien dag by deeze morringen bleef, maar de Volgenden verliepen 'er eensklaps een merkelyk getal, die door de Wagten aan de Poorten doordrongen en door anderen gevolgd wierden, ondertusschen wierden 'er van deeze, door de Officieren die te paard gestegen, en hen nagezet waren eenige te rug, en in de gevangenis gebragt, edog het gantsche Corps aan 't muiten geslagen zynde, vuur op hunne Generaals gegeven, en gedreigd hebbende, de Cazernen en 't Gemeenelandshuis in brand te steken, wierd men genoodzaakt dezelve te ontslaan en goede woorden te geven, 't welk hunne vermetelheid zodanig deed aangroejen dat ze met hopen van 300a400 met slaande Trom ter Poorten uittrokken, zo dat wy eensklaps van alle onze Troepen beroofd zyn, en na dat wy vernemen, zyn zy hun dienst aan zyne Pruissische Majesteit gaan aanbieden; de tegenzin der Kreits Troepen om tegen dien Vorst te Veld te gaan, schynd mede niet gering, vermits dezelve op eene nooit meer gehoorde wyze verlopen.

Leipzig. Vermits deeze Stad de negen honderd duizend Ryksdaalders door de Koning van Pruissen geeischt, nog niet heeft konnen opbrengen, maar alleen in staat is geweest om honderd duidend Ryksdaalders aan het Krygsdirectorium aantebieden, zo heeft de Majoor Generaal *van Hausz*, onzen Commandant op bekomen bevel, de Heer *Stiglitz* zynde een man van 80 Jaren, *Mierisch*, Syndicus, *Richter*, Intendant der Gebouwen; *Hohmann*, lid in de Finantie Kamer; *Winkler* en *Gaspar Richter*, Raads heeren, en *Haude* en *Schröder*, Kooplieden, in Arrest doen neemen, en vervolgens na *Halle* en *Maagdeburg* doen voeren. Ook heeft men Detachementen na

de

de Heerlykheden gezonden, om met de voornaamste Leden van den Adel op gelyke wyze te handelen, tot dat door dezelve de zes honderd duizend Ryksdaalders, van dat ligchaam geeischt, betaald zullen zyn.

Dresden. Vermits de Oostenrykſche Irreguliere Troepen zedert eenigen tyd Vyandlykheden op den Saxiſchen bodem hebben gepleegd, zo verklaarde de Generaal Majoor van Bornſtäd, bevelhebber deezer Stad, onlangs aan haare Majeſteit de Koninginne van Polen: *Dat hy aldien de Ooſtenrykers iets tegen deeze Stad mogten ondernemen, hy genoodzaakt zou weezen, zyn Kanon op de Batteryen te plaatſen op eene wyze, dat het Koninglyk Paleis daar door lichtelyk zou konnen worden beſchadigd; en dat hy Haare Majeſteit verzogt, zulks als dan alleenlyk te willen toeſchryven aan den nood dwang der omſtandigheden, en geenzints aan eene veronachtzaaming van de groote hoog-achting die hy Haare Majeſteits Koninglyke perzoon ſteeds zou blyven toedragen,* enz. Waarop dit merkwaardig Antwoord van die Vorſtin volgde: *Myn Heer, zo lang als ik my met myn geſlagt te Dresden zal bevinden, geloof ik niet dat men eenige Vyandlykheden van weegens de Ooſtenrykſche Troepen tegen deeze Stad te duchten heeft:* Een Verklaring welke Zyn Pruiſſiſche Majeſteit gedaan heeft, maakt ons nieuwe zorgen, vermits dezelve behelsd: *dat hy aldien de Ruſſiſche Troepen eenige buitenſpoorigheden in zyn Staten aanrechten, die Vorſt als dan weerwraak ten dien opzigte tegen dit Keurvorſtendom oeffenen zal, en dat hy deeze Landen en Provintien even eens zal behandelen, gelyk de Ruſſen de Staten en Onderdanen van zyne Majeſteit behandelen zullen,* enz.

Berlyn. Na dat onzen Koning op de 13 der Maand *Juny* met een Ligchaam Ruitery en eenig Voetvolk van voor Praag opgebroken was en zig by den Hertog van *Brunswyk-Bevern* gevoegd had, vond zyne Majeſteit geraden om de Ooſtenrykers onder het gebied van den Veldmarſchalk *van Daun*, ſtaande te *Malleſchaw* in de nabuurſchap van *Collin*, aan te taſten, ten dien einde trok zyne Majeſteit van *Caurzim*, alwaar hy zig met bovengemelde Hertog vereenigd had, na den Vyand, in wiens gezigt hy den 11 kwam te ſtaan, het Leger in ſlagorder gebragt, en niets verzuimt hebbende, van alles wat het Menſchelyk verſtand en bekwaamheid zou kunnen verzinnen, om den zegen te verkrygen, ſprak die Vorſt zyne Troepen in deezer voegen aan: *Myne Kinderen, zie daar het beſliſſend ogenblik; doed blyken dat gy Pruiſſen zyt, en dat gy zevenmalen de Overwinning hebt konnen wegdragen;* deeze woorden waren van zulk een uitwerking dat onze Troe-

pen met de uitterste woede en Helden moed aan vielen, en wonderen van Dapperheid verrigtten, zyne Majesteit zelfs heeft zig in 't hevigste Vuur gevonden, en dus het voorbeeld aan zyn volk gegeven, des niet tegenstaande heeft het noodlot voor dit maal onzen roemrugtigen Koning niet begunstigd, konnende zyn Oogmerk niet beryken om de Vyanden uit dit hun sterk verschanst, en met Batteryen omzet Campement te dryven, waarom zyne Majesteit, zyn Leger in de uitterste Order deed aftrekken en op staande Voet bevel aan de Veldmarschalk *van Keith* zond, om de grove Artillery, tot het beleg van *Praag* gebruikt, na *Leitmaritz* te vervoeren, met zyn Leger optebreeken, en maar eenigeBattaljons met 7 Stukken Kanon, voor die Stad agter te laten, om de bezetting beezig te houden, tot dat de Armee in zekerheid zou zyn; dit wierd naauwkeurig en gelukkig door den Veldmarschalk *van Keith* volvoerd, zo dat den uitval van 't Garnizoen onder *Prins Karel* op den 20 gedaan, alleen tegen deeze weinige agtergelatene Battaljons is gerigt geweest, en dus niet waardig een zo grooten ophef daarvan te maken, als de Vyanden in alle hunne verhalen doen; de blokkade van *Praag* dus opgebrooken zynde, heeft Zyne Majesteit alle zyne Troepen by elkander doen trekken, ten einde zyne in Bohemen behaalde voordeelen zo veel mogelyk te handhavenen, en zyne Vyanden op nieuws tot een decisive Veldslag zien uittelokken.

Vervolg van het *Dagverhaal* der Legers van Frederik de Groote.

Den 6 *Juny* wierden al gestadig Bomben en gloeijende Kogels in de Stad geworpen.

Den 7 *dito* maakte men een begin met Stinkpotten of Vuurbomben in de Stad te werpen, die een verschrikkelyke brand, en bygevolg nog meer verslagendheid en verwerring veroorzaakten.

Den 8. 9. 10. 11 en 12 *dito* wierd met het Bombardeeren als vooren aangehouden.

Den 13 deed zyne Majesteit alle de toegangen dier Stadt door diepe gragten doorsnyden, om het Garnisoen door een geringer Leger geduurende zyn afzyn, in teugel te kunnen houden, vermits hy nog dienzelven dag, met een gedeelte zyner Troepen opbrak, om zig by den Hertog van *Brunswyk Bevern* te gaan voegen.

Den 14 *dito* deed de Veldmarschalk *van Keith*, als het bevel over het beleg voerende, de Bombardeering voortzetten.

Den 15, 16 en 17 wierd met het beschieten der Stad voortgevaren maar niet met zo veel hevigheid als voorheen, indien tusschen tyd geschiedde de vereeniging van Zyne Majesteit met den Vorst van *Brunswyk Bevern*, dewelke daar op

Den 18 op het Leger van den Veldmarschalk *Daun* aftrok, die ondertusschen van *Malleschau* in den omtrek van *Collin* was komen te staan, na zig met alle de Oostenryksche Troepen uit *Moravie* versterkt en van *Olmutz* alle de zwaare Artillery aan zig getrokken te hebben. De Vyandlyke Armee was op een hoogen berg in drie linien geschaard,

schaard, voorzien met verscheide Batteryen, en aan den voet van deezen berg waren zeer veel engtens. Niettegenstaande deeze voordeeligen stand der Vyanden, nam Zyne Majesteit alleen raad met zyne, en der Troepen dapperheid, attaqueerde hen 's namiddags ten half 3 uuren nam twee Batteryen, en twee door Voetvolk verdedigde Dorpen, in, maar aangezien het sterke vuur, der Vyandlyke Artillery, de derde Post niet konnende vermeesteren, vond zyne Majesteit geraden, Zyn Leger te doen terug trekken, brengende hetzelve in de uiterste order, en zonder dat den Vyanden uit hunne verschanssingen hebben durven te voorschyn komen, tot na *Nimburg* terug. Den volgenden dag zynde

Den 19 *dito*, zond de Koning bevel aan den Veldmarschalk *van Keith*, om het beleg van *Praag* op te breeken en zig met zyn onder hebbende Troepen, by Zyne Majesteit te vervoegen, om alzo met vereenigde Magt de Oostenrykers aan te konnen tasten, wel verzekerd zynde,. dat Hy 't geluk hebbende zyn Vyanden te verslaan, *Praag* als dan noodwendig in Zyn handen moet vallen.

Den 20 als wanneer gedagte Veldmarschalk niet meer dan eenige honderd man voor *Praag* agtergelaten had, deed het Guarnisoen eenen Uitval op dezelven, en behaalden toen eenige voordeelen.

Den 21, 22, 23 en 24 was Zyne Majesteit beezig met alle Zyne Troepen aan de Linker kant van de *Elve* te verzamelen, na over die Rivier alle de Artillery uit het Kampement, 't welk dien Vorst aan de oostzyde van de *Moldau* geslagen had, te hebben laten passeeren. Deeze aftogt zo van de Troepen, Artillery, Munitie als Vivres, enz. is in zeer goeden order geschied.

Den 24 *dito* deed de Koning toebereidzelen maaken om van de linker zyde der Elve die Rivier over te trekken.

Den 25 wierden de nodige bruggen over die Rivier geslagen en eenige Troepen daar over gevoerd.

Den 26 *dito* continueerden de Troepen deezen overtogt.

Den 27 kwam zyne Majesteit met zyn gantsche Leger aan de regte zyde van de Elve, en sloeg Zyn Campement op, tusschen *Melnik* en *Leitmeritz*.

Den 28 kwam de Veldmarschalk *van Keith*, na dat hy met zyn Leger van *Praag* was afgetrokken, met hetzelve na de *Eger* gemarscheerd en de gewigtige post *Budin* in bezit genomen had, aan weerskanten van die Rivier aan, alwaar hy zig zodanig posteerde, dat hy van de communicatie met het Leger van de Koning, 't welk eenigzints afgesneden scheen te zyn, ten eenemaal verzekerd was, en dus waren beide deeze Legers, door den marsch van zyne Majesteit zo goed als vereenigd, door dien ze niet dan door derzelver bruggens van de *Elve* afgezonderd waaren.

Den 29 en 30 bleef het Leger in zyn voorigen stand, en Zyne Majesteit geniet aldaar een volmaakte welstand, in 't minste niet ontzet door een tegenspoed, die in aanmerking van de wisselvalligheid der Wapenen, mogelyk van geen langen duur zal weezen. *(Het vervolg van dit Dagverhaal hier na)*

Frankfort. Den Intendant van het Fransche Leger een Schryven aan de Magistraat deezer Stad gezonden hebbende luidende als volgd:

MYNE HEEREN!

IK heb de Eer aan Uw Ed. te berichten, dat 's Konings Dienst vereischt het Corps Jagers onder den Colonel *Fischer* na Uwe Stad te laten komen, en verzoek derhalven hetzelve wel te willen ontfangen, hen lieden van het nodig Quartier en Onderhoud

te voorzien, achtervolgens de Propositie, welke Uw Ed. dienaangaande door den Krygs-Commissaris *de la Sale*, die met het voorsz. Corps vertrekt, zal gedaan worden. Den 9 *July* staat hetzelve by Uw Ed. te zyn, en als dan over den Prys der respective Leverantien gecontracteerd te worden. Ik heb de Eer van met volkomene Achting te blyven.

Zo besloot dezelve een Courier na *Weenen* en een ander na verscheide Duitsche Hoven aftevaardigen, ten einde van den eisch daarin vervat, ontslagen te worden; ondertusschen is hun Contingent en dat van 't Nassauze te rug geeischt, en men heeft meer geschut op de Wallen gebragt en eenige Poorten gesloten gehouden, zynde men hier volstrekt geresolveerd om geen Fransche bezetting inteneemen, nademaal dit met de voorrechten en Vryheden van een Keizerlyke Koopstad, geheel strydig is. Zedert heeft *de Graaf van Pergen*, Minister des Keizers, onzen Magistraat verzeekerd, dat dit Corps deeze Stad en derzelver grond gebied niet betreeden zal; Het zelve is tot *Höchst* gearriveerd en men weet nog niet werwaards het verder trekken zal.

Cassel. Aangezien de hagchelyke tyds omstandigheden niet toelaten dat onzen Souverein benevens deszelfs Doorluchtige Familie een langer verblyf alhier houden, zo is dezelve (na alvoorens alle de Archiven na elders gezonden te hebben) van hier na *Hamburg* vertrokken; zederd zyn de Franschen met eenige duizend man in deeze Stad en te *Munden* ingerukt, en hebben zig door dit geheele Landgraafschap verspreid.

OOST-VRIESLAND. *Embden.* Voor eenige tyd vleiden wy ons nog dat wy van een bezoek der Oostenrykers of derzelver Bondgenoten bevryd zouden blyven, maar thans is die hoop verdweenen, aangezien de Marquis *d'Auvet*, Marschalk des Camps der Fransche Troepen, ons Vorstendom met eenige duizend man naderende, den 2den *deezer* maand den Brigadier Graaf *van Lillebone* met eenige honderd man na *Opbusen* en *Volthusen* afzond., om aldaar post te vatten, en deeze Stad aan de kant van de *Auriker poort* te recognosceeren terwyl zulks van een ander Officier door *Peckum* en *Borsum* van de zyden der Leer poort geschiedde, daar dezelve met eenige Kanon schoten begroet wierd, trekkende vervolgens na *Oldarsum*.

Des avonds vertrok de Brigadier van de Infantery, Marquis de *la Chatre*, van *Oldarsum* met *twee honderd* Man na *Borsum*, alwaar hy met den Graaf *de Lillebonne* het besluit nam om des nagts de Stad in alarm te brengen.

Men

Men marscheerde dan des middags in twee Devisien; de eene langs den Dyk tot aan de Palissaden van de Leerer-Poort, en de andere trok tot digt by die Poort om het Front en de toegangen van deGragt te beschouwen: Zy moesten een vry hevig Vuur uitstaan, zonder nogtans één Man te verliezen.

In dien zelfden tyd begaf zig de Heer *de Lillebonne* na de Auriker-Poort en deed een gedeelte van zyn Volk tot aan de Palissaden en de Valbrug naderen; hy liet eenige Snaphaan schoooten doen, dewelke door het Garnizoen zoo uit de Muskettery als Artillery beantwoord wierden, en na verloop van een half uur deed hy zyn Detachement te rug trekken.

Op den 3 *July* ten zeven uuren in den ogtent kreeg de Heer *de Lillebonne* van de Post *Volthusen* narigt, dat *zeventig* Deserteurs derwaards overgekomen waren, verhaalende dat de Officieren van het Garnizoen de Overige Soldaaten niet meer konden in teugel houden, en dat de gantsche Stad in alarm was, waar op hy terstont na *Volthusen* voorn. voorttrok, en de Marquis *d'Auvet* met zyn Corps naar *Ophusen* marscheerde, gevolgd wordende door honderd Wagens met Rysbossen, waar van men aan de kant van de *Leerer*- en *Auriker*-Poorten gebruik zouw maaken, terwyl nog agt duizend andere Rysbossen, komende van de Stad *Aurik*, ten 9 uuren des ogtens te *Ophusen* verwagt wierden.

Wyders wierd alles gereed gemaakt om deeze Stad des anderen daags, zoo dra het maar eenigsints ligt wierd, stormenderhand te bemagtigen; maar eer men tot dit uiterste kwam, deed de Heer *de Lillebonne* den Commandant tot de Overgaaf sommeeren; Ondertusschen trok hy na de Auriker-Poort, daar hy post vattede, en de Heer *de la Chatre*, die aan de Leerer-Poort was, kwam zonder eenigen tegenstand in de Stad; en men maakte terstond de volgende.

ARTIKELEN VAN CAPITULATIE.

I. Alle de Officieren van 't Guarnizoen zullen Krygsgevangen zyn.

II. Alle hunne Equipagien en Goederen, hoe ook genaamd, zullen op hunne Declaratie aan hen ter hand gesteld worden.

III. Zy zullen ook hunne Schulden in de Stad moeten vereffenen, en aan de Burgers vergoeden, 't gene deze met regt van hen te eischen hebben.

IV. Zy zullen vryheid hebben in de Stad te gaan daar zy willen, maar op het woord van Eer zig niet daar buiten begeeven.

V. Zy zullen de Sleutels van de Arsenaalen, Magazynen en andere Plaatsen, daar Goederen leggen, die aan den Koning van Pruissen toebehooren, ter hand stellen

met

met een naauwkeurige Lyst van de Oorlogs en Mond-behoeftens als mede van andere Pruissische Effecten.

VI. Ook zullen zy de Krygs-Kas overgeeven te gelyk met den Staat der Fondsen, die daar in zyn, op het woord van Eer, dat niets daar van zal vervreemd worden.

VII. De Soldaaten van 't Guarnizoen zullen ook Kryggevangenen zyn; omtrent de Onder Officieren zal plaats hebben, 't geen Artikel IV. gezegt is; en de Soldaaten zullen moeten blyven in zoodanig kwartier, als men hun zal aanwyzen.

VIII, De Soldy der Opper- en Onder-Officieren als mede van de Soldaaten zal op den voet blyven volgens de Capitulatie, met den Koning van Pruissen gemaakt: En men zal in de Magt des Konings van Vrankryk overgeeven alle de Artillery, Ammunitie, en andere Goederen, die aan de Stad toebehooren, doch waar van de Militairen zig mogten hebben meester gemaakt.

Dus gedaan te *Embden* den 4 *July* 1757.

Men maakte ook een afzonderlyke CAPITULATIE voor de Stad *Embden*; luidende als volgt.

I. Alle Burgers, Inwoonders, Vreemdelingen, Kooplieden en andere, die uit vrees voor een Beleg uit de Stad mogten gegaan zyn, zullen in alle vryheid en gerust in dezelve te rug komen, en ten dien einde zal men hun de Paspoorten vergunnen.

II. Binnen den tyd van 24 Uuren zal door den Magistraat gegeeven worden een naauwkeurige Lyst van de Fondsen, die aan Zyne Pruissische Majt. toebehooren, als mede een Lyst van de verscheide Imposten, welke door gem. zyne Majt. uitgeschreeven zyn, met byvoeging van de Naamen der Persoonen, die gesteld zyn om dezelve te innen: de voorn. Magistraat zal voor de Egtheid van die Lyst instaan; en men verbied, op straffe van in hegtenis gezet en naar omstandigheid van Zaaken gevonnist te zullen worden, iets het minste van die Fondsen te verkorten; zullende de Landeryen en Plaatsen, die van de Stad af hangen, het genot hebben van al het geen hier boven genoemd is.

III. Men zal den Eed van Getrouwheid aan Haare Keizerlyke Majesteit afleggen, in handen van den Marquis *d'Auvet*.

IV. Wat aangaat de Magazynen, de Artillery, de Ammunitien en al het Krygstuig, waar van de Militairen zig mogten hebben meester gemaakt, en die men bewyzen zal dat aan de Stad toebehooren, zullen overgeleeverd worden ter dispositie van die geene aan de welke het bestier daar van door den Generaal der Troeppen van Zyne Aller-Christelykste Majt. zal gegeeven zyn.

Gedaan te Embden *den* 3 July 1757.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage. Hun Hoog-Mogendens* steeds met een Vaderlyke voorzorge ten besten hunner Ingezetenen bezielt, hebben goedgevonden hun Placcaat, wegens 't verbod van den uitvoer van Granen uit deeze Provintien, dat tot den 15 *July* verlangd was (in onzen MERCURIUS van *May* 2 de stuk, Bladz. 202 te vinden) tot den eersten *September* aanstaande te doen stand grypen.

Den 21 *deezer* kwam de Hoog-Vorstelyke Erfstadhouderlyke Familie over *Utrecht* en *Leiden* alhier, van 't Lusthuis *Soestdyk*, in gewenste Welstand op het huis *d'Oranje-Zaal* te rug. *Am-*

Amsterdam. Zeven Oostindische Schepen in de Havens deezer Landen aangekomen zynde, te weten, Leyden en Vlietlust van *Batavia* en Giesenburg van *Ceilon* voor deeze Kamer, Middelburg voor de Kamer *Zeeland*; de Erfprins voor die van *Delft*; Vredestein voor *Rotterdam* en Lycochton voor *Hoorn*, alle van *Batavia*, bestaat derzelver Lading in: 2277580 ℔ Bruine Peeper, 22450 ℔ Witte Peeper, 375000 ℔ Nagelen, 274393 ℔ Nooten, 78694 ℔ Foelië, 180375 ℔ Caneel, 200111 ℔ Poeijer-Zuiker, 800 ps. Geconfyte Nooten, 40 Potten Geconfyte Nagelen, 465966 ℔ Salpeeter, 3000 ℔ Tin Malax, 21000 ℔ Tin Bankas, 500000 ℔ Sapanhout divers, 100000 ℔ Caliatourshout, 10805 ℔ Indigo Javaans, 46 en 1 agtste Caraat Ruwe Diamanten, 10 Stukjes Baar Zilver, 22000 ℔ Kurkuma Javaanse, 1600 ℔ Cardemom Ceilonse, 500 ℔ Cardemom Javaanse, 1331 ℔ Campher, 1479 ℔ Gom Mirrhe, 4182 ℔ Benjuin, 5500 ℔ lange Peeper, 5000 ℔ Cubebe of Staartpeeper, 2428 ℔ Sago, 3800 ℔ Gommelak op Stokjes, 14094 ℔ Touris, 998500 ℔ Koffy Javaanse, 30750 ℔ Koffy Ceilonse, 1232 Bosjes Guineese Ruwe Zyde, 16905 ℔ Souratse Catoene Garen, 7800 ℔ Tutucoryns Catoene Garen, 35125 ℔ Javaans Catoene Garen, en 13150 ℔ Kiermanse Wol. *Catoene Lywaaten* 498 ps. Gingams divers, 200 ps. Gingams Onderbroeks, 6458 ps. Guinees van de Kust, 3170 ps. Guinees van Madura, 11680 ps. Salempouris van Madura, 1000 ps. Salempouris van de Kust, 3550 ps. Roemaals divers, 800 ps. Bethilles Allegias, 600 ps. dito Talawaphoe, 700 ps. dito Madrapaxse, 2100 dito Sesterganty, 1200 ps. Chelasse, 100 ps. Mouris, 80 ps. Bastas Bruin Blaauw, 200 ps. Caliamanganys. en 9812 ps. Cochim Chineesche Linnens. *Zyde Stoffen*, 442 ps. Loas Witte, 515 ps. Theassen Witte, en 1652 ps Pelangs divers.

NB. Weegens de Lading van het nu meede gearriveerde Schip de *Liefde*, van *Ceilon*, voor de Kamer *Zeeland*, werd gerefereerd aan de *Carga*, in dato 2 *September* 1756.

Voor de tweede bezending zyn nog in dit Jaar te wagten direct van *Batavia*: de Schepen *Luxenburg*, Schipper Adr. de Graaf, en *Osdorp* Schipp. Anth. Henemans beide voor *Amsterdam*; *Vosmar*, Sch. Lourens Helmstroom, en *Oostcapelle* Sch. Adr. Bertrand voor *Zeeland*; *Schagen* Sch. Kl. Ariens en *de Geregtigheid* Sch. H. Coenraads, voor *Hoorn*, en *de Waakzaamheid*, Sch. Simon de Graaf voor *Enkhuizen*. Over *Bengalen Visvliet*, Kapt. Luit. Fr.

 Schou-

SCHOUTEN voor *Zeeland*; *Scholtenburg*, Kapt. HENDRIK VISSER, en *Buitenzorg* Sch SJOEKE JACOBS, voor *Amsterdam*; *de Naarstigheid*, Kapt. L. P. SCHONEMAN, voor *Delft*; en *'t Huis ten Donk*, Sch ARENT VAN DUUREN voor *Rotterdam*. Over *Ceilon Giesenburg*, Kapt. L. WILLEM HOOGLAND, reeds in *Tessel* binnen *De drie Papegayen*, Sch. JUSTUS BAAK en *'t Slot van Capelle* Sch P. ENGELAAR, alle drie voor *Amsterdam*, en *'t Hof de Uno* Sch. LAUR. HOUTEPEN voor *Zeeland*. Over *China*; *Bosch en Hoven*, Kapt. KLAAS ANDERZON en *de Eendragt* Sch. St. LOD. DE LILL voor *Amsterdam*; *Welgelegen* Sch. JAN ELBERT, voor *Enkhuizen*, en *Vryburg*, Sch. JACOB REYSWYK voor *Zeeland*. Hier by blykt dat de gantsche retour vloot van dit Jaar uit 26 Scheepen bestaat, waar van 'er reeds zes in de havens deezer Landen aangekomen zyn, behalve het gearriveerde Schip de *Liefde* 't welk nog tot de bezending van 1756. behoord.

DE HATELYKHEID VAN DEN
OORLOG.

—— *Et rupto foederi regni,*
Certatum totis concussi viribus orbis,
In commune nefas; infestisque Obvia signis
Signa, pares aquilas, et pila minantia pilis.
Quis furor? ——

LUCAN. *Phars. Lib.* 1.

ZUlt gy plaag-voerend Dier des Oorlogs ons verstikken
In 't stof van uw gesleep? Waar heen verwoed geweld?
Gy die de trouw vertreed, en 't meest U zelven kweld,
Staak vry de Vrêe-Godin te warren in uw strikken!

ô Doolhof van verdriet vol distels in uw gangen,
Waar op men slaverny met ramp op ramp ontmoet!
Is 't wel een reed'lyk Mensch, dat U met eerbied groet?
Neen: waard aan Hamans galg of hooger neergehangen!

Vervloekt Gedrogt! Ik kan ... Ik zal ... Ik wil U schild'ren
In dit beknopt bestek, om dat gy 't Recht niet kend,
En Landen, Steden, Volk, en Wet, en Vryheid schend,
En al wat Deugd bezield doed van de Deugd verwild'ren!

Gy

Gy blindhokt Groot en Klein, een Koning en zyn Raaden,
Die dan haar euvel zien in 'uw verslindend Oog,
Wanneer een Staats-list, nog voor haar begrip te hoog,
Kan met onnosel bloed 'uw holle buik verzaden.

Het Ryk dat Gy bestiert is d'ydelheid der dingen.
Uw throon is heersch-zugt, drift, en wreedheid met gevaar.
Uw Scepter is een glimp in schyn van buiten klaar,
Dan innig boos vergift, om 't valsche voort te dringen.

Brand-stigtingen en moord, en roof zyn uw vermaaken.
Onheilen, armôe, nood, en droefheid agt gy niet.
Gy zyt verheugd, dat gy Gods tempels branden ziet,
En danst als om het vuur by 't vlammen van de daken.

Uw eelste tyd-verdryf is dooden na te tellen
Op vlaktens neergeslitst. Ontferming is een hoon,
En reukeloosheid Eer. 's Lands Welvaart ongewoon
Tragt gy het allerdiepst in haar bezit te kwellen.

Een man, die roem verdiend moet voor uw slagtblok knielen.
Men strykt uw vonnissen op Rollen van canon.
Wie was het Hel-hond, die te veel voor U verwon
Met Legers in het veld, op zee met trotse kielen?

Gy grynst op d'Eendragt met gerommel van kartouwen.
De Liefde zweept gy voort met donderend geschut,
En al wat onrein is stapt veilig in uw hut.
Wie wenscht de Vreede dan geen Eère-Zuil te bouwen?

Blyf Zilver-blanke Vrêe! Laat Neêrlands handel groeyen!
De donker-zwarte Pest des Oorlogs zy geblust!
De Kryg baart nergens heil: Wy smeeken om de Rust,
Waar in Geleerdheid, Kunst, en haar Beschermers bloeyen!

Het bovenstaande Gedicht over de *Hatelykheid van den Oorlog*, in allen deelen, boven de andere toegezondene gedichten, den prys, in de Maand *May* deezes Jaars beloofd, wegdragende, zo worden de andere Digters voor hunne lofverdienende Stukken, vriendelyk be-

dankt; en den Overwinnaar den gestelden prys aldus aangeboden:

Ontfang, Geleerden Man! den prys der zoete vreeden!
Die zeegen-palmen strekke uw Hoofd ten eeren Kroon!
Verwoesting, Moord en Brand, omringen Mavors Troon.
Het Haat'lyk Oorlog baard een Zee van gruwelheden.
Geen wonder dat uw Nimf is op de Vreê belust;
*Wyl d'*AA*, in uw verblyf, de* DOMMEL *vreedzaam kust.*

B. MOURIK.

De Uitgever van dit Werk, aldaar ter plaatze zal de beloofde Premie, op het vertonen van het bygevoegde Devis, overgeven.

Magistraturen en *Amptenaaren*.

De *Gedeputeerden* van H. H. M. de *Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden* tot het veranderen van de Wet in *Staats Vlaanderen*, hebben in de sterkte *Philippine* aangesteld, de Heer *Hendrik van Kerkwyk* tot Burgemeester: en tot Schepenen *Jan van Casteel*, *Adriaan Koppelaar*, *Lambrecht van Dyk* en *Gerrit Sylmans*.

Te *Hulst*, tot Burgemeester de Heer *Jacob van Vlissingen*, en tot Schepenen de Heeren *Cornelis Jacob Versluys*, *Marinus Steenaart*, *P. Tegelberg*, *Jac. v. Groeningen*, *Jan Benjamin Dignus van Vlissingen* en *Otto Obreen*.

Den 3 *July* is de Wel Ed. Groot Achtb. Heer Mr. *Jan Baptist Slicher* Oud Scheepen en Raad, tot Burgemeester der Stad Amsterdam verkooren, in plaats van Wylen den Wel Ed. Groot Acht. Heer Mr. *Gideon Deutz*, *Burgemeester*, Ambachts-Heer van *Ouderkerk*, *Urk*, *Ens en Emmeloort*, enz.

Door de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren der Stad *Amsterdam* is uit een overgeleverd drietal van Participanten der Westindische Maatschappy, tot Bewindhebber verkooren, de Wel Ed. Achtb. Heer *Jan Trip*, Oud Schepen dier Stad in plaats van wylen den Hr. *Coymans*, in zyn leven Minister van dezen Staat by 't Hof van Denemarken.

Het Beroep van Do. *Daniel Serrurier*, van *Leiden* na *Amsterdam*, is door de Wel Ed: Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren goedgekeurd.

Tot *Mastricht* is tot Leeraar by de Hervormde Gemeente beroepen Do. *Jan van Dyk* Predikant te *Namen*.

Te *Edam* was tot Predikant der Gereformeerde Gemeente beroepen Do. *Michaël Verboom*, Leeraar te *Veurst*.

Door H. K. Hoogheid Mevrouwe de Gouvernante, is tot Burgemeester der Stad *Wageningen* aangesteld, de Wel. Ed. Heer *Anthony van der Hart*, in de plaats van Wylen den Heer *F. Nuye*.

Uit een overgeleverd dubbeldtal zyn door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante tot Schepenen der Stad *Leiden* verkooren, de Ed. Agtb. Heeren Mr. *Thimon van Schoonhoven*, Mr. *Jacob Pla*, Mr. *Pieter van Dorp*, Mr. *Michiel Pompe van Slingeland*, Mr. *Adriaan Van der Goes*, W. Z. *Pieter Caauw*, Mr. *Nicolaas van Alphen*, en Mr. *Cornelis Speelman*, Ridder Baronnet, Heere van Heeswyk en Dinter, en de zes eerstgenoemde tot Schepenen Commissarissen over de Gemeene Lands Middelen benoemd.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Op een braak land in *Saxen* naby het Dorp *Struppen*, is uit aldaar verstrooid geraakt Koorn, een struik voortgegroeid, waar aan, 30 volmaakte Aairen, als 21 aan

aan een groote, en 9 aan een kleinen Halm, te midden uit de groote voortgesprooten, zig bevonden. Dit zeldzaam voortbrengzel der Natuur, word door 2 man bewaart, en zal tot rypheid gekomen zynde, in 's Konings Kabinet van natuurlyke wonderen geplaatst worden.

Naby *Berlyn* is een diergelyke Koorn struik van 2 Halmen gegroeid, waar van de eene met 140 en de andere met 98 volle Aairen pronken,

Den 24 *Juny* ontstond brand in een Zoutkeet de Wildeman tot *Edam*; een yslelyke vernieling zou dezelve hebben konnen maken, doordien aldaar 4 Zoutkeeten by elkander staan, ten deelen met Riet gedekt was, en dat in die waar de brand werkelyk was, een keetel stond te kooken, waar onder 40 Tonnen turf ontstoken waren, zonder nog van de sterk waaijende Ooste-Wind te gewagen, indien 't niet door de trouwe vlyd en hulp der Burgers en der Zeevarenden, door middel der spuiten, in tyds was gebluft.

Den 28 *Juny* overleed de Allerdoorlugtigste Vrouwe *Sophia Dorothea*, Koninginne Douariere van Pruissen tot *Berlyn*, in den Ouderdom van 71 Jaaren. Haare Majesteit heeft 6 Koningen tot Haare naaste Bloedverwanten gehad, en laat 9 Kinderen, 42 Kinds-Kinderen en 2 Kinds-Kinds Kinderen na.

Op de 29 *Juny* kwam de eerste *Haring* voor dit Jaar, tot *Vlaardingen* aan, bestaande in 30 Tonnen, dewelke voor 104 Gulden de Ton verkogt werden.

Van den 18 Juny tot den 21 July zyn binnen *Groningen* overleden 35 bejaarde Perzonen, en 42 Kinderen, dus in 't geheel 77 Perzonen.

Tusschen den 2 en 3 July ontstond brand in 2 aan elkander zwaar geladen Schepen met Hooy, geschikt voor het Fransche Leger, leggende in de Rivier de Leck, by de Vaart, (anders hoge Heerl. Vreeswyk genaamd, gelegen 2 uuren van de Stad Utrecht, eerst in pandschap bekomen den 12 January 1582, en daar naderhand den 7 Maart 1677 opgedragen), dewelke daar door gantschelyk in de Assche zyn gelegd geworden.

Den 24 dito overleed in 's Gravenhage in den ouderdom van ruim 44 Jaren, de Wel Ed. Heer Mr. *Gerard Kuysten van Hoesen*, Oud-Schepen en Raad der Stad Amsterdam, en wegens dezelve gecommitteerd in 't Collegie van den Raad van Staten, Directeur van de Societeit van Suriname, enz.

Op Zaturdag den 6 *Augustus* 1757. zal t' *Amsterdam*, in de Buiten-Amstel het Admiraalschap zeilen.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 22ste *Juny* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 22 Juny 1757.

Hendrik van Felsteren, *Stalmeester*.

Catharina Smit, Huisvrouw van Jan Pieter Kruyser.

Donderdag, den 23 dito.

Anna van den Burgh, Laatst Weduwe van Maggiel Pieterse.

Sophia van Doornum, Weduwe van Jan Swaan.

Catharina Couzyn, Huisvrouw van Frans van Eyck.

Rykje Elisabeth te Winkel, Jongste Dogter v. Wyl: Esaias te Winkel.

Jan Broekman.

Vrydag den 24 dito.

Philip Green.

Susanna Kyzer, Huisvrouw van Jan Reuver.

Catharina Teegelaar, Weduwe van Abraham Hoen.

Saturdag, den 25 dito.

Klaas Broeder.

Maandag, den 27 dito.

Johannes Broeksmit.

Jannetje Hombeek, *Bejaarde Dogter.*
Johannes van Rossum, *Mr. Schilder.*
Dingsdag, den 28 *dito.*
Margareta Bosman, Huisvrouw van Daniel du Rieu.
Annetje Everts Vrydag, Laatste Weduwe van Isaak Hoonhout.
Marie Holtzappel.
Eva Somerkamp, Oudste Dogter van Dirk Somerkamp.
Woensdag, den 29 *dito.*
Johanna Korreman, Weduwe van Olfert de Wolf.
Hendrikje Jansze, Huisvrouw van Hartwyk de Wilde, *Schuytevoerder*
Alida Verbrugge.
Donderdag, den 30 *dito.*
Catharina Maria de Rib.
Machteld Immik.
Vrydag, den eersten July.
Barend Wishoff, Middelste Zoon van Georg Jacob Wishoff.
Anna Cathrina Thole, Huisvrouw van Jan Poolman.
Saturdag, den 2 *dito.*
Katrina Visser, Huisvrouw van Hendrik van der Horst.
Zondag, den 3 *dito.*
Benjamin Lindeboom.
Femmetje Swart, Dogter van Wylen Harmanus Swart.
Anthonia Havelaar, Huysvrouw van Pieter van Noort.
Maandag, den 4 *dito.*
Willem Gideon Deutz, *Regeerend Burgemeester.*
Dingsdag, den 5 *dito.*
Louis Fremyn.
Homerus Silvius.
Maria Borghorst.
Lidia Haas, *Bejaarde Dogter.*
Donderdag, den 7 *dito.*
Helena Helmes, Huisvrouw van George Fredrik Thies.
Vrydag, den 8 *dito.*
Swaantje van der Haar, Huisvrouw van Gerrit Reuvers.
Grietje Verhaagen, Huisvrouw van Hendrik van den Toorn.
Saturdag, den 9 *dito.*
Cathrina Thielens, Weduwe van Christoffel Rigter.
Joppie Ploeg, Huysvrouw van Filippus Uylenbroek.
Zondag, den 10 *dito.*
Dirk Jonker, *Schuytevoerder.*
Marretje Wolferaat, Weduwe van Jan Janse Opheuster.
Maandag, den 11 *dito.*
Abraham Maas, *Schuytevoerder.*
Jasprina van Monsouw, Weduwe van Hendrik de Blok.
Jurrian Ekarius.
Dingsdag, den 12 *dito.*
Gesina Liphuis, Huisvrouw van Albert Oosterman.
Styntje Winneman, Behuwd Dogter van Abraham van der Sel.
Filó van Pichot.
Woensdag, den 13 *dito.*
Johannes Barnard, *Oud-Trompetter op 't Jagt van 't Edelmogende Collegie ter Admiraliteit.*
Donderdag, den 14 *dito.*
Pieter Scheltes.
David Mélissen.
Geertruyd Noorthoorn, Weduwe Nicolaas Nieulandt.
Elisabeth Booy, Oudste Dogter van Jacob Booy.
Vrydag, den 15 *dito.*
Catharina Meybosch, Huisvr van Pieter van den Broek, Reiniersz.
Pietronella Mooy, Laatst Weduwe van Baltus van Kampen,
Katrina Quest, *Stads Vroedvrouw,* Huisvrouw van Jan van der Wel.
Maria van Veen, Huisvrouw van Asuerus Bakker.
Johanna Catharina Volckaert, Jongste Dogter van Jan Volckaert.

Zon-

Zondag, *den* 17 *dito.*
Maria Bonneman, *Bejaarde Dogter.*
Maandag, *den* 18 *dito*
Johannes v Doorum, *Mr. Chirurgyn.*
Elisabeth van Overeem, Huysvrouw van Jan Knyff.
Dingsdag, *den* 19 *dito.*
Jan Renslant, *Mr. Broodbakker.*
Barent Meylink Jacobsz, *Distelateur*
Maria Remmen, *Geestelyke Dogter.*
Simon Pannebakker, Jongste Zoon van Gerrit Pannebakker.
Katrina Mullier, Huys- en Kraamvrouw van Mattys Koster.
Nicolaas v. Blyenberg, *Mastemaker.*
Woensdag, *den* 20 *dito.*
Frans Tuutkens, *Mr. Keurslyfmaker.*
Jacoba de Putter, Huisvrouw van Harmanus Kuypers.
Marretje Lynslager, *Bejaarde Dogter.*
Donderdag, *den* 21 *dito.*
Otto Hendr. Hollifernis, *Bierdrager.*
Jan van den Berg.
Johanna Vos, Huisvrouw van Jan de Graaf.

Vrydag, *den* 22 *dito.*
Fredrik Klinkhamer, *Notaris.*
Jan Rustige, Jongste Zoon van Dirk Rustige.
Elisabeth Straatman, Dogter van de Weduwe Fredrik Straatman.
Saturdag, *den* 23 *dito.*
Frans Reynarts.
Zondag, *den* 24 *dito.*
Tryntje Rens, Huysvrouw van Jan van Laar.
Maandag, *den* 25 *dito.*
Geertruy de Jongh, Weduwe van Johannes Crol.
Dingsdag, *den* 26 *dito.*
Willem Wessing.
Machteld Vink, Weduwe van Benedictus Steenhoff.
Catharina Vernuft, Huisvrouw van Gerrit Hamaker.
Aaltje Kerckhof, *Gewesene Zieke Moeder in 't Aalmoessen: Weeshuis.*
Geertruy Stenniken, Weduwe van Gerardus Tak.
Arnoldus Bas.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 4 *July* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Baangragt (*Lambert Olivier* en *Jan Schoonhoven*, Een Huis en Erve, op de), tussen de Elands- en Loyersgragten, *f* 1975, in flag *f* 2, verkogt.
Baangragt (*Willem Duysenddaalders*, Een Loots en Erve, op de), by de Reguliersgragt, *f* 1500, in flag *f* 30, verkogt.
Houttuynen (*Hilbrand Moens* en *Dirk van Schorrenberg*, De Helft in een Huis en Erve, met zyn Wal daarvoor, in de), over de Stads Herberg, van ouds genaamd *de Reus*, *f* 3800, in flag *f* 1200, verkogt.
Keizersgragt ((*Isaak van Eyk*, Een Huis en Erve, op de), bezuiden de Beerestraat, *f* 7900, in flag *f* 100, verkogt.
Ridderstraat (*Lambert Olivier* en *Jan Schoonhoven*, Een Huis en Erve in de), Zuydzy, *f* 2300, in flag *f* 30, opgehouden.
Stroobos Gang (Dezelve, Drie Huisen onder een Dak, in de), *f* 3000 in flag 50, opgehouden.

Myne

Myn Heeren van de Geregte der Stad Amsterdam, hebben op Saturdag den 16 July 1757, by *Executie* verkogt.

Amstelveld (Vyf Zesdeparten in een Erf met zyn Opstal, gelegen aan 't), tusschen de Kerkstraat en Princegragt, *f* 1050, in slag, *f* 250.
Rapenburgstraat (Een Huis en Erve, in de), Noordwestzy, regt over het Busschenschuts Hofje, *f* 3225, in slag, *f* 300.
Slootstraat en Baangragt (Een Huis en Erve, op de Noorderhoek, van de), *f* 800, in slag *f* 20.
Uilenburg (Een Derdepart in een Huis en Erve, op), op de Noordoosterhoek van de eerste Batavier Dwarsstraat, *f* 725, in slag, *f* 250.
Warmoesstraat (Een Huis met zyn Pakhuis daar agter en hunne Erven, in de), Westzy, regt over de St. Janstraat, *f* 4000, in slag *f* 100.
Ygragt (Een Huis en Erve, op de), tusschen de Foelystraat en 't Stads Werkhuis, *f* 9400, in slag *f* 225.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Maandag den 18 *July* 1757.

Akkelyen of Bloem Dwarsstraat (*Adriaan de Haas* en *Hilbrand Smit*, Twee Huizen en Erven, onder een Dak, in Een Koop, in de), Westzy, *f* 575, in slag *f* 16, verkogt.
Baangragt (*Hendrik Birrius*, Een Huis en Erve, op de), by 't Spiegel Plyn, *f* 900, in slag *f* 250, verkogt.
Elandsgragt (*Adriaan de Haas* en *Hilbrand Smit*, Een Huis en Erve, op de), in slag *f* 80, verkogt.
Hofstede (*Johannes Jolles*, *Pieter Grim* en *Jan Lambers de Jonge*, Een), genaamt *Oostermeer*, met zyn Huizinge, Stallinge, Boere-Wooningen, benevens 28 Morgen en 313 Roeden zo Wey- als Hooyland, gelegen aan de Rivier den Amstel, by de 2200 Roeden, *f* 20000, in slag *f* 6000, verkogt.
Leydse Dwarsstraat (*Hendrik Birrius*, Een Stal en Erve, in de), by 't Spiegel Plyn, *f* 1850, in slag *f* 250, verkogt.
Loyerstraat (*Nicolaas Bremer*, Een Huis en Erve, in de Oude), Noordzy, in de Timmermans Gang, *f* 200, in slag *f* 2, verkogt.
Lynbaansgragt (*Pieter Boschman*, *Jan van Wattens* en *Dirk van Wattens*, Een Huis, Pakhuis en Erve, tusschen de Leydsegragt en dito Plyn, *f* 3000, in slag *f* 500, opgehouden.
Passeerderstraat (*Adriaan de Haas* en *Hilbrand Smit*, Een Huis en Erve, in de), agter het Hoekhuis van de Eerste Dwarsstraat, agter de Bakker, *f* 600, in slag *f* 16, verkogt.
Vyzelgragt (*Bruno Tideman*, Een Huis en Erve, op de), *f* 8000, in slag *f* 600, opgehouden.
Weesper Plyn (*Nicolaas Bremer*, Een Huis en Erve, op het), Oostzy, *f* 1000, in slag *f* 500, opgehouden.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS 1757. EERSTE STUK.

GROOT-BRITTANNIEN.

Onden. De eensgezindheid van ons Ministerie waar van men in lang geen voorbeeld gezien heeft, belooft ons zeer veel goeds, nooit heeft men zulke kragtdadige middelen beraamd, om niet alleen den Vyand tegen te staan, maar hem ook met magt aan te tasten; de toerustingen ter Zee zyn grooter als ooit voor deezen, en in den laatsten Oorlog, zyn op verre na zo veel Oorlogschepen niet in Commissie, als tegenwoordig, gesteld geworden. In *Noord America* alleen hebben wy 37 Oorlogscheepen, behalven de 9 welke het Esquader van den Admiraal *Boscawen* uitmaaken, bestaande uit de volgende bodems.

Schepen.	St. Kanon.	Schepen.	St. Kanon.	Schepen.	St. Kanon.
The Newark.	80	The Bedford.	70	The Port-Mahon.	20
The Terribel.	74	The Grafton.	70	The Winchelsea.	20
The Invincibel.	74	The Nottingham.	60	The Kensington-	20
The Captain.	70	The Falkland.	50	The Baltimore.	16
The Nassau.	70	The Sutherland.	50	The Jamaica.	16
The Orford.	70	L'Arc en Ciel zynde		The Hawke.	16
The Northumberland.	70	prys gemaakt	50	The Vulture.	16
The Defiance.	60	The Entreprise.	40	The Furnace.	14
The Kingston.	60	The Ludlowcastle.	40	The Hunter.	14
The Sunderland.	60	The Gospert.	40	The Grenade.	14
The Windsor.	60	The Fowey.	26	The Spy.	12
The Centurion.	50	The Nigtingale.	20	The Gibraltar Prise.	12
The Tilbury.	60	The Succes.	20		

Voerende deeze 37 Scheepen te zamen 1584 stukken Kanon. Men is boven dien door het gantsche ryk beezig met het bouwen van nieuwe Oorlogschepen en het pressen van Matroozen; ook is order gege-

ven, om, zederd dat de Steden *Oostende* en *Nieuwpoort* aan de Franschen ingeruimd zyn, eenige Fregatten en gewapende Vaartuigen, op de hoogte van die Haven te doen kruissen ten einde onze Scheepvaart te beveiligen. Aan de voorgenome inscheping van eenige duizend Man Troepen, werd met allen spoed gearbeid en het meerendeel is reeds ten dien einde tot *Portsmouth* aangekomen, edog men steld vast dat dezelve tot een gantsch ander oogmerk, als ter versterking des Legers van den Hertog *van Cumberland*, gebruikt zullen worden. Het algemeen gevoelen is, dat het op 't Eiland *Minorca* gemunt is, om dus de schade en den hoon der Natie, over 't verlies van 't zelve geleden, uittewissen. Onze Ingezetenen der Colonien in de West-Indien zyn thans voor geene onderneemingen der Franschen in die Gewesten bedugt, vermits zy zig in zodanigen staat bevinden, dat hunne magt, dien der Vyanden verre te boven gaat. In deeze Koningryken heeft men eenen zo milden en ryken Oogst, als men in veele Jaren niet beleeft heeft.

Vrankryk. *Parys.* De tydingen welke wy alhier bekomen, zo uit Bohemen als van elders, zyn allen ten uiterste voordeelig; in dit Koningryk gaat alles na wensch, de groote Progressen des Konings van Pruissen, verdwynen aldaar alle in rook, wordende dezelve overal geslagen en genoodzaakt na Saxen te rug te keeren. Aan de Wezer, hebben onze Troepen het *Observations* Leger onder den Hertog *van Cumberland* den 26 *July* aangetast en geslagen; en de Marschalk *d'Estrees* heeft daar door zyn oogmerkt bereikt, 't welk was, gem. Armée van de Stad *Hamelen* af te snyden, om zig vervolgens daar van meester te konnen maaken. Uit *Noord-America* verneemt men dat den Hr. *de Vaudreuil*, Gouverneur over een gedeelte van *Canada*, 1500 Man had afgezonden, om de Magazynen in 't Fort *William*, daar voor tien duizend Man Wapenen in waren, te vernielen, dat dezelve 340 platboomde Vaartuigen en 6 Galeien in de grond geboord, veel Timmerhout verbrand en omtrent tien duizend zakken Meel veroverd hadden. De Wilden welke als nog in der Engelschen party waren, hebben dezelve verlaten, en zig by de onze gevoegd, en wanneer men by dit alles onze Scheepsmagt voegd welke wy thans in dat Wereld-deel hebben, en waar van wy de naauwkeurige Lyst laten volgen, zal men zien dat wy onze Vyanden omtrent dezen macht niets nageven, en ook niets van hunne zyde te dugten hebben:

Le

Schepen.	St. Kanon.	Schepen.	St. Kanon.	Schepen.	St. Kanon.
Le Duc de Bourgogne	80	L'Inflexible.	64	Le Centaure.	50
Le Formidable.	80	Le Greenwich.	50	La Diligente.	32
Le Heros.	74	Le Sauvage.	80	L'Escarboucle.	16
Le Belliqueux.	74	La Comete.	30	Le Dauphin.	20
Le Dauphin Royal.	70	La Basquaise.	28	Le Pacifique.	24
Le Superbe.	70	Le Hector.	74	La Marie Therese.	24
Le Bizare.	64	Le Sage.	64	L'Emeraude.	20
Le Celebre.	64	L'Achille.	64	La Penelope.	20
La Fleur de Lys.	30	Le Vaillant.	64	Le Moras.	26
L'Hermione.	26	L'Outarde.	30	Le St. Luc.	20
Le Tonnant.	80	La Brune.	30	Le Condé.	26
Le Defenseur.	74	Le Zodiaque.	74	La Renommée.	36
Le Diademe.	74	Le Bien Aimé.	74	La Calliope.	14
L'Eveillé.	64	Le Vangeur.	64		

Deeze 41 Scheepen voeren met elkander 1972 Stukken Kanon.

Ons Hof is werkelyk in onderhandeling over een Huwelyk tusschen den Aardshertog *Josephus*, zynde in zyn 17 Jaar en de Princes *Elisabeth*, eerlang 16 Jaaren oud, Dochter van *Don Philippus*, Hertog van Parma, en klein Dochter van onzen Koning. De verschillen tusschen het Hof en het Parlement staan thans op een goede Voet om bygelegd te worden, en men vleid zig dat de eenigheid eerlang hersteld zal zyn.

INGEMERLAND. *Petersburg.* Ons Hof schynd in een zonderlinge Verstandhouding met dat van Zweden te zyn, vermits ze beiden eenstemming in opzigt der belangen te werk gaan; tot een bewys kan verstrekken, de vergunning van onze Souvereine aan zyn Zweedsche Majesteit gegeven, om 80 duizend tonnen Koorn in Lyfland te mogen laten opkopen. Onzen Veld-Marschalk Graaf *van Apraxin* heeft 6 Manifesten in *Litbauwen* doen openbaar maken, behelzende het volgende:

Eerste Manifest. De enkele Onderstelling, dat de Keizerin-Koningin onbillyke inzigten had, heeft aan den Koning van Pruissen als een volstandig Regt toegescheenen, om die Vorstin te beoorlogen, om de Erf-Staaten van den Koning van Poolen te overrompelen, en om de bezitting daar van zig onregtmaatig toe te eigenen, eer dat men aan denzelven eenige tegenstand gebooden, ofte reden tot klagten gegeeven had.

De Vriendschaps-Tractaaten, en de wederzydse Verdeediging, die, zoo als aan de geheele Wereld bekend is, tusschen de Keize-

rin, myne Doorlugtigste Souveraine, en de twee aangerande Hoven plaats hebben, zullen de Billykheid en Noodwendigheid regtvaardigen van dat Dezelve tot hun Secours Troepen afzend en uit dien hoofde over 't grondgebied van Poolen doet trekken.

Haare Rus-Keizerlyke Majesteit houdt zig dan verzeekerd, dat de Koning en de Republiek Poolen, wel verre van zig tegen den doortogt dezer Hulp Troepen aan te kanten, den Bystand, dien zy onder weg mogten nodig hebben, met alle mogelyke oplettendheid zullen bezorgen; waar tegen ik van mynen kant zal zorg draagen, dat de naauwkeurigste Krygstugt onderhouden, en alles op staande voet betaald werden enz.

Tweede Manifest. Vermits eenige Onder Officieren en gemeene Soldaaten geduurende hunnen marsch door Poolen en Lithauwen gedeserteerd zyn, verklaar ik op nieuw en voor de laatste reis dat, wanneer zy binnen twee maanden by hunne Regimenten te rug komen, zy Pardon hebben, doch by gebreke van dien de straf als Verraaders van hun Vaderland ondergaan zullen: Men zal aan den geenen, die een Russischen Deserteur zal aanbrengen, 15 Ryksdaalders tot een geschenk geeven, waarentegen zoodanige, die zulk een Deserteur mogten zoeken te bergen enz, naar Oorlogs-gebruik gestraft zullen worden.

Derde Manifest. Indien eenig Persoon, 't zy van een Militairen of Burgerlyken Staat, Boer, Werkman ofte iemant anders, van wat Staat of Religie hy ook zy, gedwongen is geworden om zig in de Staten des Konings van Pruissen te stabileeren, ofte in zyn Dienst over te gaan, en zig van de Kwellingen en Gewelddadigheden, waar aan hy zig mogt overgeleeverd zien, zou willen bevryden, en in de nabuurige Staaten van Rusland, ofte ook in andere, onder een veel zagter Regeering, in Vryheid mogt zoeken te leeven, word hem zulks mits dezen niet alleen vergunt, maar men zal denzelven ook ten dien einde behulpzaam zyn.

En alzo die geene, welke van den Militairen Staat zyn, niet altoos de middelen hebben om zig elders een goed bestaan te kunnen bezorgen, zal men terstond 15 Roebels geeven aan den geenen, die zig zal vervoegen by de Rus-Keizerlyke Armee, die werkelyk op marsch is, ofte by eenig Corps ofte Detachement van dezelve, het zy te Riga of te Revel; zullende hun als dan een paspoort bezorgd worden om zig te begeeven ter plaatse daar zy willen, ten waren zy mogten

goed-

goedvinden in den Militairen of Civilen dienst der Keizerinne van geheel Rusland over te gaan, ofte als particulieren in Haare Staaten te leeven enz.

Het *Vierde Manifest* behelsd een Verklaaring uit naam der Keizerinne van geheel Rusland, hier in bestaande, „ dat, alschoon Dezelve volgens de Tractaten het Regt had om den Koning van Pruissen den Oorlog aan te zeggen, Haare Keizerlyke Majesteit zig voor „ het tegenwoordige met de Diversie, welke Dezelve met Haare „ Armee maakt, vergenoegen zal.

In het *Vyfde Manifest* worden door de Keizerin van geheel Rusland alle Haare Onderdaanen, welke in dienst of in de Staaten des Konings van Pruissen zyn, te rug ontbooden.

In het *Zesde Manifest* word gezegt: „ Vermits de Keizerin van „ geheel Rusland geen ander Oogmerk heeft, als om, volgens de „ Verbindtenissen met Haare Geallieerden, den Koning van Pruissen tot een Voldoening en Schadeloosstelling voor het toegebragte Leed te noodzaaken, en dienvolgens, wel verre daar van daan „ is om de Voorbeelden van harde behandelingen, door dien Koning gegeeven, te volgen, zullen de Onderdaanen, welke zig „ met hun beroep, en inzonderheid met den Landbouw zullen bezig „ houden, alle bescherming genieten, die de Omstandigheden eeniger maate kunnen medebrengen; maar men zal alle strengheid „ der Krygs-Wetten in 't werk stellen tegen zulke, die de Wapenen „ opgenoomen, ofte ook hun Woonplaats en Vaderland verlaaten „ mogten hebben.

ZWEDEN. *Stokholm.* Het ontworpen Transport van Troepen na *Pommeren* zal nu zeekerlyk ten deelen, in 't einde deezer maand *Augustus* en ten deelen in 't begin van *September*, voortgang hebben, dezelve zullen te *Carelscroon*, te *Dacbleroë* en te *Helsingfort* ten getalle van 13000 Man Infantery, 3000 Man Cavallery en 1000 Man Artilleristen, ingescheept worden, de Koning heeft het gebied deezer Volkeren opgedragen, aan de Veldmarschalk Baron *Ungern van Sternberg*, de Generaal *Marcus van Wurtemberg*, de Luitenants-Generaal Grave *van Lieven* en *van Fersen*, en de Baron *van Lantingschauzen* en de Generaal-Majoor, *van Palmstruk* en van *Stiernfeld*, men twyfelt thans niet meer of hunne verrigtingen hebben de Staten des Konings van Pruissen in dit gemelde Hertogdom tot Doelwit. Deeze 17000 Man gevoegd by 5000 Man die zig alreeds in dat

Hertogdom bevinden zullen een Ligchaam van twee-en-twintig duizend Man uitmaaken.

DUITSCHLAND. *Weenen.* Ons Hof is gantsch niet vergenoegd over het gedrag des Konings van Engeland, en, men heeft dienaangaande deezer dagen gepubliceerd: *Dat de Kroon van Engeland, in plaats van de verschuldigde secourssen aan H. R. Keizerlyke Majesteit te bezorgen, geen zwarigheid gemaakt heeft, om zig met den Koning van Pruissen, Haaren Vyand te vereenigen, aan dien Vorst allerhande bystand te verschaffen en Legers te verzamelen, om zig tegen de Franschen, Bondgenoten van H. K. Majesteit aan te kanten. Dat hier by ook gekomen is de straffeloosheid der Engelsche Kapers, dewelke onder het bereik van de Havens en langs de Kusten aan de Keizerin-Koningin toebehoorende, openbare Vyandlykheden gepleegd hebben: Dat het Hof van Londen nooit op de ingebragte Bezwaarnissen antwoord, veel min voldoening gegeven heeft. Dat in allen dien tyd zelfs, toen de Keizerin Koningin de Neutraliteit voor het Keurvorstendom Hanover aanbood, de Koning van Engeland aan zyn Parlement bekend maakte, dat Haare Majesteit en de Koning van Vrankryk nadeelige aanslagen tegen dat Keurvorstendom gesmeed hadden,* enz. Deeze redenen van misnoegen zyn zonder allen twyfel mede oorzaak dat onze Souvereine de Steden *Oostende* en *Nieuwpoort*, door Fransche Krygsvolkeren heeft doen bezetten. In *Bohemen* zyn de zaken, zedert de Bataille van den 18 *Juny*, merkelyk ten onzen voordeelen van gedaante veranderd, aangezien 'er geen dag verloopt dat onze Troepen niet eenig voordeel op den Vyanden behalen. Uit een *Rescript* dat de Keizer aan de Vorsten Directeurs van de Opper-Rhynsche Kreits heeft afgevaardigd, blykt wel, dat de Stenden van het Duitsche Ryk, dewelke tot nog toe ingebreeke gebleven zyn, om hunne Contingenten tot de *Executions* Armee te leveren, eindelyk genoodzaakt zullen zyn dit te doen, wanneer zy opmerking verleenen aan 't geen de Keizerlyke Hofraad, ten opzigte van den Landgraaf van *Hessen-kassel* besloten heeft en in 't bovengemelde Rescript vervat is namelyk: *Dat de Keizer door de Prinzen, Directeurs van den Opper-Rhynsche Kreits, onderregt is van de nalatigheid van den Landgraaf om in weerwil van deszelvs herhaalde vermaningen zyn Contingent by de* Executions *Armee te bezorgen, in de verbeelding, dat Hy, Landgraaf tot zyne weigering gerechtigd is, om dat hy tot de nadere besluiten van het Duitsche Corps zyne toestemming niet gegeven heeft: Dat egter dit voorwendzel onmogelyk bestaan kan*

niet

met de Wetten, dewelke duidelyk belasten, dat ingevallen, die op den Ryksvreden en op het leveren der secourssen betrekking hebben, het grootste getal het mindere daar toe verplichten moet.

Dat derhalven de Keizer wil, dat de Landgraaf door deezen zal werden gesommeerd, om zig na de voorn. Wetten te schikken, beveelende Hem op het ernstigste en op de straffen, die volgens den gemelden Ryks-Vrede bepaald zyn, dat Hy voor zyne Staaten van Hessen en Hanau ten eersten zyn Contingent drievoudig by de overige in het Veld zynde secourssen van de Kreits voegen, daarenboven een grooter getal Troepen op de been houden, en binnen een maand zyn aandeel, tot de onkosten, die de Kreits ten opzigte van de tegenwoordige toebereidzelen doen moet, bezorge, zullende by gebreke van dit alles op eene wyze, die met de constitutien van het Ryk best over een komt, tegen den meergemelden Landgraaf geprocedeerd worden. Bovendien heeft de Keizer, aan de Directeurs van de Kreits, en den Landgraaf van *Hessen-Darmstad* bevel gegeven, *dat by aldien de Landgraaf van Hessen-Kassel bleef weigeren om zig na dit Rescript te gedragen, Zy volgens de Rykswetten na het verloop van den bovengemelden Termyn de Staten van Hessen en Hanau by wege van Executie tot het leveren van derzelver Contingent, enz*, zullen noodzaken. De Protestantsche Stenden van *Hongarye* en *Zevenberge* geven wederom blyken van hunne trouw en genegendheid voor het Keizerlyk huis, vermits dezelve aan H. K. M. een Corps van 24000 Man hebben aangeboden.

Zittau in de *Lausnits* is door de Oostenrykers ingenomen en de bezetting sterk 2 Bataillons tot Krygsgevangenen gemaakt, en de Vesting *Memel* in 't Brandeburgsch Pruissen heeft mede voor de Russische Wapenen moeten bukken, en zig op de volgende voorwaarden overgeven, zynde aan dezelve toegestaan:

I. Den vryen Aftogt aan het Guarnisoen, als mede Brood voor vyf dagen, mits dat zy zig alvoorens schriftelyk verbinden, om binnen het Jaar tegen Haare Rus-Keizerl. Majt. en Haare hooge Geallieerden onder geenerhande Voorwendzel te zullen dienen.

II. Buiten de Militairen is aan niemant vergund uit de Stad te gaan; zullende elk een in zyne voorige Bedieningen en Verrigtingen, als mede onder de hoogste Bescherming van Haare Rus-Keizerlyke Majt. blyven.

III. De Officieren zullen met hunne Vrouwen vry mogen vertrekken, en men zal aan hen de nodige Wagens bezorgen.

IV. De Koninglyke Kassen in *Memel*, en de Archiven zullen aan Haar Rus-Keizerlyke Majt. naar Oorlogs-Regt behooren.

V. Het Guarnisoen en alles, 't welk vry vertrekken mag, zal zonder hinder na *Koningsbergen* gaan.

VI.

VI. Men zal de Stad in geenen deele plunderen.

VII. Ook zal dezelve in Haare Regten worden gehandhaafd.

VIII. De Ingezeetenen zo van den Adel als Burgerstand zullen hun Eigendom gerust bezitten, en al het geen zy in hunne Huizen en Kelders, of in die van andere Burgers hebben geborgen, behouden, onder conditie, dat onder deeze Effecten geene zyn, dewelke aan den Koning van Pruissen of zyne Kroon toekomen.

IX. De Stad kan op Haare Rus-Keizerl. Majts. Genade en Goedgunstigheid staat maaken en heeft derhalven voor geen Brand-Schatting te vreezen.

X. De Stad en Vesting zal met gereguleerde Troepen bezet worden, zonder de Ingezeetenen te bezwaaren.

XI. De Predikanten van de beide Religien, als mede de Præceptoren van de Schoolen, en alle die tot de Kerk behooren, worden in deeze Capitulatie begreepen.

XII. De Godsdienst zal in de beide *Lutbersche* en ééne *Gereformeerde* Kerk ongehinderd, vry en opentlyk geschieden.

XIII. Alles, wat aan de drie Kerken in Eigendom toebehoord, zal aan dezelve ongekrenkt en onbeschadigd gelaaten worden.

XIV. De *Posten* op *Riga*, *Lyfland*, *Koningsbergen* en *Berlyn*, zullen hersteld worden.

Byzonder Artikel. Voornamentlyk word op het plegtigste bedongen, dat het aan een ieder van het aftrekkend Guarnisoen ten eenemaal zal vry staan, niet alleen de Koninglyke Pruissische zo Oorlogs als Burger Diensten neder te leggen, maar ook een Werk na goedvinden in Russische of andere nabuurige Steden te gaan by de hand neemen; ook zal het voorn: Guarnisoen de Vryheid hebben, om by Haare Rus-Keizerl. Majt. of by Haare Geallieerden in dienst over te gaan, &c.

Gotha. Zyne Doorluchtigheid onzen Hertog, nog niet genegen zynde om de party te verlaten van de Duitsche Ryks-Stenden, welke voor de Neutraliteit gestemd hebben, heeft beslooten, aangezien de aannadering der Fransche Krygsvolkeren, om zig benevens zyn Hof, eerstdaags na *Hamburg* te begeven.

Berlyn. Het getal der Vyanden van Zyne Majesteit dagelyks aangroeijende, zo heeft hoogstdezelve de nodige orders doen afvaardigen, ingevolge van dewelke ieder *District* van zyne Landen met allen spoed 400 Man leveren moet, terwyl in *Silesie* ieder vyfde Man zig in Krygsdienst begeven, en in 't Graafschap *Glatz* alle de Onderdanen van 16 tot 40 Jaren Oud, zulks insgelyks moeten doen; deeze beveelen met alle bereidwilligheid gevolgd wordende, zal zyne Majesteit eerlang een nieuw ontzagchelyk Leger op de been hebben. In het Maagdeburgsche zyn eenige duizend Man zyner Troepen by een gerukt, om dat Hertogdom tegen allen Vyandlyken aanval te beschermen. Ondertusschen trekt Zyne Majesteit zyn gantsche magt in *Saxen* by elkander, en de Oostenrykers naderen dat Keurvorstendom hoe langs hoe meer, hebbende onder anderen de Stad *Gabel* in de *Buntzlauer*

Kreits

Kreits in *Bohemen* gelegen, vermeesterd en de Bezetting op de volgende voorwaarden tot Krygsgevangenen gemaakt.

Art. I. DE Heer *Putkammer*, verzoekt met de Troepen die hy commandeerd, vry te mogen uittrekken.

Antw. De Heer *Maguiere* slaat zulks af, en zy moeten zig Krygsgevangen overgeeven.

II. De Officieren zullen hunne Deegens, Wagens, Paarden, Equipagie en Domestique behouden, als mede alles wat aan de Wagens van de Compagnien behoord.

Antw. Uit consideratie van de dappere Verdeediging, zal men aan de Officieren hun Zydgeweer, Equipagie, en de Paarden die hun zelfs toebehooren, laaten. Ten opzigte van de Wagens en Compagnie Paarden, dezelve zyn voor Haare Keizerlyke en Koninglyke Majesteit, moetende aangemerkt worden tot den dienst van den Koning van Pruissen te behooren. Daarenboven zal den Collonel *Putkammer*, op zyn woord van eer, zig verbinden, om een exacte en regte Lyst van alle de Artillery, Hussaars- en Cavallery Paarden, die te *Gabel* zyn, als meede van de Munitie en andere Effecten, aan den Koning van Pruissen toebehoorende, op te geeven.

III. De Heer *Putkammer* verzoekt, dat de Onder-Officieren en Soldaten hunne Rantzels mogen behouden. *Antw.* Geaccordeerd.

IV. De Post-Comptoiren, het Commissariaat en de andere Bedieningen van den Koning van Pruissen, zullen hunne Paarden en Equipagie behouden; en men zal niets van Marquetenters afneemen. *Antw.* Geaccordeerd.

V. Men recommandeerd de Zieken en Gequetsten, en verzoekt voor dezelve zorg te dragen.

Antw. Geaccordeerd, en alzo dezelve, zo wel als de andere Troepen, in de magt van de Keizerin-Koningin blyven, zal men daar voor, even als voor de eigen, zorgen.

VI. De Poorten zullen aan den Luitenant-Geneneraal *de Maguiere* overgeleeverd worden, zo dra deeze Capitulatie geteekend is.

Antw. De Poorten moeten immediaat overgeleverd worden.

VII. Alle de Officieren verzoeken om op hun woord van eer te mogen vertrekken.

Antw. Dit hangt van Zyn Koninglyke Hoogheid, den Hertog *Karel van Lotharingen* af.

NB. Dit *Artikel* is door dien Prins afgeslagen.

Vervolg van het DAGVERHAAL *des Legers.*

Den eersten *July* deed zyn Majesteit versterkingen na *Linay* rukken en de bezettingen van *Aussig*, *Schrekkenstein* en *Tetschen* vermeerderen.

Den 2 *dito* trokken 8 Regimenten van *Jung Buntzlau* na *Leitmaritz*, en Posteerden zig by *Disnova* en *Budovin.*

Den 3 *dito* ontfing den Koning tyding dat de Generaal *Brandeis* met een Corps van 10000 man en vyftien honderd wagens met Proviand beladen te *Zittau* aangekomen was.

Den 4 *dito* deed zyne Majesteit eene beweging aan zyn Leger maken, dus dat Hy meester van beide de Oevers van de Elve bleef, staande de rechter Vleugel langs den linker Oever dier rivier, van *Lowoschitz* tot aan *Aussig*, en de linker Vleugel aan

den regter Oever, van *Leitmaritz* tot aan *Leipa*, dekkende met de regter Vleugel het bergachtig gedeelte van *Saxen*, en houdende met de linker de communicatie met de *Lausnitz* en *Silesie* tot aan *Leipa* toe, alwaar een Corps onder de *Prins van Pruissen* staat.

Den 5 *dito* wierden twee Bataillons staande omtrent *Welmina* aan de linker Oever van de Elbe, door een talryk Corps Oostenrykſche irreguliere Troepen aangevallen, en door derzelver Overmagt van alle zyden ingesloten, maar een Detachement van onze Huzaren hen in tyds te hulp gekomen zynde, moesten de Vyanden eerlang voor de dapperheid onzer Troepen wyken, en met agterlating van 200 dooden en zeer veele gevangenen, waar onder hun Commandant, de Vlugt neemen.

Den 6 *dito* deed zyne Majesteit eene beweeging aan eenig zyner Troepen maaken, en gaf bevel om op de eerste Order te konnen marſcheeren.

Den 7 *dito*, kreeg men in ons Leger tyding dat de Vyanden hun Hoofd kwartier te *Munchengratz* betrokken hadden. Den 8 *dito* te *Swigan*.

Den 9 *dito* wierd men onderrigt dat de Oostenrykſche Armee zig gereed maakte om ons Leger nog meer te naderen, en ingevolge van dien brak hetzelve den 10 *dito* van *Swigan* op en marſcheerde na *Closter* daar 't derzelver Hoofdkwartier vestigde.

Den 11 *dito* kreeg de Koning kondſchap dat de Vyanden eenige bewegingen maakten, waar uit men vermoedde dat zy eenige lust hadden om ons Leger aan te tasten; te meer terwyl de beide Armee maar 3 uuren ver van elkander stonden.

Den 12 *dito* trok het Vyandlyk Leger voorwaards om de Veldmarſchalk *van Keith* met zyn Leger by *Leitmaritz* in te sluiten.

Den 13, 14 en 15 *dito*, zond zyne Majesteit eenige Troepen af ter versterking van zyne linker Vleugel, die een Linie formeerd en welke zig tot aan de *Lausnits* uitstrekt.

Den 16 *dito* bekwam men berigt dat de Vyandlyke Armee zig gereed maakten om op te breeken.

Den 17 *dito* naderde dezelve het Pruissisch Leger hoe langs hoe meer zo dat men staat maakte eerlang wederom een bloedig treffen te zullen zien leveren.

Den 18 *dito* deed de Koning eene beweeging aan het Leger maken om de communicatie met het Corps onder de Veldmarſchalk *van Keith* open te houden.

Den 19 *dito* maakte ons Leger zig gereed tot den aftogt.

Den 20 *dito* brak hetzelve van *Leitmaritz* op.

Den 21 *dito* trokken de Koning en de Veldmarſchalk *van Keith* met het Leger over de Elve komende te *Lowoſchitz* campeeren, van waar hy den 22, na *Linay* toog, daar hy den 23 *dito*, rustdag hield, en van daar marſcheerde zyne Majesteit.

Den 24 *dito*, met 16 Bataillons en 32 Esquadrons na *Nollendorff*, hebbende de Marſchalk *van Keith* met een Corps Troepen van 25000 Man te *Linay* agtergelaten, om den ingang der engtens van *Bobeemen* bezet te houden.

Den 25 *dito*, kwam de Koning in Saxen te rug en ging te *Pirna* campeeren, zederd tyding bekomen hebbende, dat de *Prins van Pruissen*, die met een Ligchaam Troepen in de *Lausnits* is blyven leggen, door de Armee van den Veld-Marſchalk *van Daun* genoegzaam afgeſneeden en omcingeld was, is Zyne Majesteit met een aanzienlyk getal volkeren van *Pirna* opgebroken om Zyne Koningl. Hoogheid te hulp te komen.

Hanover. Nademaal de Franſchen zederd eenigen tyd gezogt hebben om zig meester van de Stad *Hamelen*, als de eenigste plaats van

ver-

verdediging langs de Wezer, te maken, en ten einde daar toe te geraken den Hertog *van Cumberland* aantetasten, zo deed de Marschalk *d'Estrées* op den 25 *July* de generale optogt slaan; omtrent den middag marscheerde zyn Leger in drie Colommen, en kwam op een vlakte, die ten regten door een Hoogte gedekt, en ten linker buiten het bereik van 't geschut was, in 't gezigt van ons Leger Campeeren, men begon van onze zyde van eenige Batteryen te vuuren, en men bleef de gantsche nacht wederzydsch onder de Wapenen staan. Met het krieken van den dag recognosceerde de voorn. Marschalk ons Leger en bevond dat zyn regter Vleugel zig uitstrekte na de kant van *Hamelen* en de linker tot aan *Lauenstein*, zynde een groot gebergte door een Bosch gedekt en waarop den Hertog *van Cumberland* verscheide Batteryen had doen opwerpen, terwyl zyne Armee van vooren door een verschansd Dorp gedekt wierd, aan welkers linker zyde een Moeras lag, door het welke de Franschen onmogelyk konden heen komen. Den 26 des ogtens ten 5 uuren rukten de Franschen nog nader by ons Leger, en men begon wederzydsch een hevig vuur uit het geschut te maken, en vermits het Terrein voor onze Armee te klein was, en dat de Franschen gedeeltelyk agter het voorn. gebergte omgetrokken zyn, zo is 't zwaarste van de Attaque op onze linker Vleugel, bestaande uit Hessische en Brunswyksche Troepen, aangekomen, dewelke niet tegenstaande de groote overmagt der Franschen dezelve met een zeer groot verlies tot driemalen toe afgeweezen hebben, de gestadige versterkingen egter door den Marschalk *d'Estrées* gezonden, als waartoe hem een Leger van 80000 Man gelegendheid genoeg gaf, hebben eindelyk deeze ten uitersten dappere Lieden gedwongen om voor eenen overstromenden Vyand te wyken, Zyn Koninglyke Hoogheid den Hertog *van Cumberland* heeft den aftogt met de uiterste order verrigt, en is met zyn Leger na *Minden* en zederd tot *Nienburg* terug getrokken om van de Weser meester te blyven, en de Communicatie met *Stade*, *Bremen* en *Vehrden* open te houden. By deeze Actie is wederzydsch zeer veel Volk gesneuveld en men kan verzeekeren, of schoon men nog geen Lyst van de dooden en gewonden heeft, dat het grootste verlies van dien, aan de zyde der Franschen is, nademaal men zeeker weet dat 'er van de Regimenten *de la Marine*, *d'Enghien*, *Champagne*, *Navarre* en van dat van *Belsance* niet veel Manschap overgeschoten is: ook strekt het verlies van verscheide Fransche Generaale Officiers, tot een bewys van heldenmoed en dapperheid van

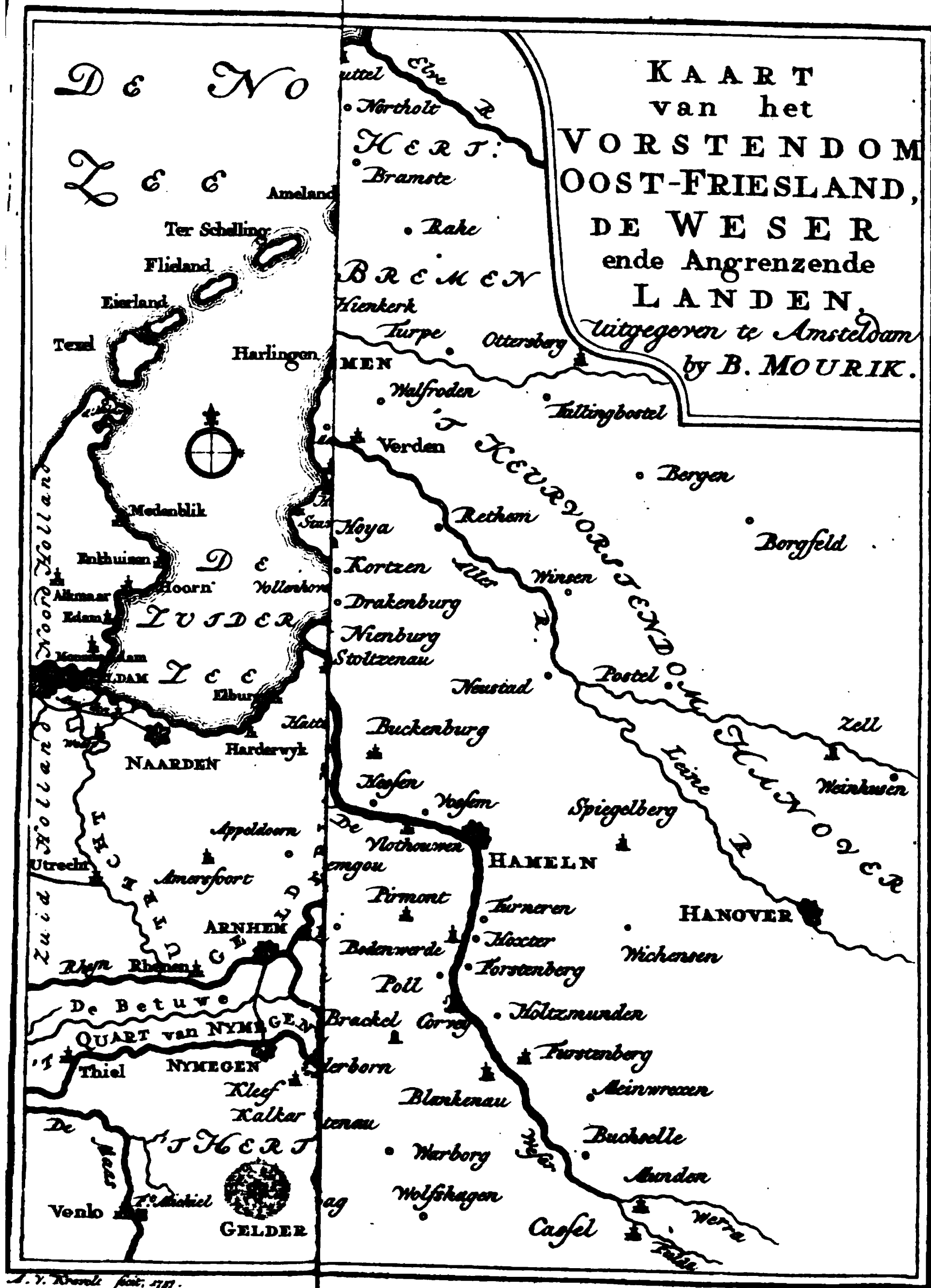
een hand vol Troepen welke het ſcherp der Vyanden hebben moeten afbyten, van dezelven werden onder de doden geteld: de Graaf *Laval de Montmorency*, den Hr. *de Buſſy* nevens verſcheide anderen, en onder de gewonden de Luitenant Generaal *Marquis du Chatelet*, de Brigadier Graaf *de Belſance*, den Luit. Coll. *de Bousquet*, mitsgaders eenige anderen die alle zwaar gekweſt zyn.

De Marſchalk *d'Eſtrées* dus de handen vry hebbende, deed *Hamelen* berennen, ter overgaaf ſommeeren, en alles tot een generaale ſtorm gereed hebbende doen maken, heeft de Gouverneur van die Veſting zig genoodzaakt gevonden, om op den 28 derzelver maand te Capituleeren, ingevolge van dien is dezelve benevens de bezetting met alle Krygseer uit die Stad getrokken en den 1 *Auguſtus* met ſlaande Trom, onder Escorte van een Compagnie Ruitery alhier binnen gerukt, dog zederd na 't Leger des Hertogs *van Cumberland* vertrokken, en in haar plaats hebben wy eenige duizend Man Franſche ter Bezetting bekomen; dus dezelve nu Meeſter van dit gantſche Keurvorſtendom zyn.

Embden. In de Capitulatie, welke wy met de Franſche Troepen aangingen, by de overgaaf deezer Stad, is buiten 's Lands verſpreid, als of wy den Eed van getrouwheid aan den Allerchriſtelykſten Koning hadden afgelegd, edog geheel abuſivelyk, en zulks werdt beveſtigd door het aankomen van den Baron *van Rinkel*, Commiſſaris van de Keizerin Koningin, die zig thans alhier bevind, om zodanige ſchikkingen met de Regeering van dit Vorſtendom te maken, als 'er in het Hertogdom *Cleef* beraamd zyn, voor 't overige zyn wy even als of wy niet van Souverein veranderd waren, houdende de Franſche Troepen, welke wy tot bezetting hebben de uiterſte Krygstugt, en de Officiers doen zig door een ieder beminnen. Onze Haven werd in een ontzachelyken ſtaat van tegenweer geſteld, en met Kanon beplant, ten einde den geenen met nadruk 't hoofd te konnen bieden, die iets tegen ons zou willen onderneemen. De Inwoonders van *Aurik*, *Norden* en *Grietzyl*, ja zelfs ten platten Lande door dit gantſche Vorſtendom, zyn niet minder wel over hunne nieuwe Gaſten vergenoegd.

Bruſſel. Vermits H. K. K. Majeſteit onze Souvereine, wel gegronde Redenen heeft, om te geloven dat 'er aanſlagen gemaakt zyn, om

Tot nut en gemak van den Leezer, hebben wy een accuraat Kaartje van *Ooſtvriesland*, de *Wezer*, en de aangrenzende Landen doen vervaardigen en hier nevens gevoegd om met den eerſten opſlag te zien waar die Plaatzen leggen.

KAART
van het
VORSTENDOM
OOST-FRIESLAND,
DE WESER
ende Angrenzende
LANDEN,
Uitgegeven te Amsteldam
by B. MOURIK.
De No
Zee
De Zuider Zee
Noord Holland
Zuid Holland
Ameland
Ter Schelling
Flieland
Eierland
Texel
Harlingen
Medenblik
Enkhuisen
Hoorn
Alkmaar
Edam
Vollenhove
Elburg
Harderwyk
NAARDEN
Utrecht
Amersfoort
Appeldoorn
ARNHEM
Rhenen
Rhyn
De Betuwe
QUART van NYMEGEN
Thiel
NYMEGEN
Kleef
Kalkar
De Maas
Venlo
Michiel
GELDER
Northolt
Bramste
Rake
BREMEN
Hienkerk
Turpe
Ottersberg
Walfroden
Fallingbostel
Verden
Hoya
Kortzen
Drakenburg
Nienburg
Stoltzenau
Rethem
Winsen
Neustad
Postel
Bergen
Borgfeld
Zell
Weinhusen
KEURVORSTENDOM HANOVER
Leine
Buckenburg
Hessen
Vogsem
Vlothouwen
HAMELN
Spiegelberg
Pirmont
Turneren
Hoxter
Forstenberg
Bodenwerde
Poll
HANOVER
Wichensen
Brackel
Corvey
Holtzmunden
Furstenberg
Meinwrexen
Blankenau
Buchselle
Munden
Warborg
Wolfshagen
Cassel
Werra
Fulda
Elve

om de Steden *Ostende* en *Nieuwpoort* te vermeesteren, en dat Hoogstdezelve geen genoegzame Magt in de Nederlanden by de hand heeft, om dezelve voor alle overrompeling te dekken, zo heeft zy toevlugt genomen tot de Koning van Vrankryk, om die Landen voor eenigen tyd tegen de ondernemingen van Haare Vyanden en derzelver aanhang te verdedigen, en ingevolge van dit besluit zyn deeze beide Steden door Fransche Troepen bezet, onder bevel van de Luit. Generaal *de la Mothe d'Huguet*, die den Eed van getrouwheid in handen van de Graaf *van Cobentzel* als Minister Plenipotentiaris van de Keizerin-Koningin heeft afgelegd, 'zullende die Vorstin de volle Souvereiniteit, zo in die beide plaatzen als langs de Kust behouden, met het besluit der Posteryen, het genot van de in- en uitgaande Regten; het product der Domeinen, en alle andere Regten hoe genaamd, den eigendom en het gebruik van de Artillery, Amonitien, enz. Voor 't overige wil H. M. deeze schikking niet anders dan provisioneel en onvermydelyk aangezien hebben, en zonder dat andere zaken daar door eenige krenking lyden zullen; aan alle de Engelsche Scheepen in die beide Havens leggende, is bevel gezonden op staande voet te vertrekken, en niet dan tot nader schikkingen eenigen derzelver binnen te loopen; alleen is aan de Pacquetboten vergunt, om volgens gewoonte over en weder te stevenen.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage*. In den naam en van wegens Haare Koninglyke Hoogheid *Mevrouwe de Gouvernante* is de volgende Ordonnantie gepubliceerd.

WY ANNA, by de Gratie Gods, *Kroon Princesse van Gr. Britt.*, *Princesse Douariere van Orange en Nassau*, *Gouvernante en Voogdesse van zyne Hoogheid*, *den Heere Prince van Orange en Nassau*, *Erf-Stadhouder*, *Kapitein en Admiraal Generaal van de Zeeven Vereenigde Nederlanden*, als meede *Erf Kapitein en Admiraal Generaal van de Unie*, &c. &c. &c. Den Deurwaarder of Gezwooren Exploicteur van des Graaflykheids Wildernissen in Holland, *Salut*. Doen te weeten: Dat Wy in ervaringe koomen, dat door het meenigvuldig Jaagen en Stroopen te dugten is, dat de Wildernissen omtrent den Hage, genaamt de Klingen, gantsch zouden werden ontbloot van Wild, en het te vreezen is, dat die in korten tyd voorts daar van ten eenemaale zouden werden gedepopuleert, ten zy, door goede ordre daar teegens te stellen, in tyds daar inne werde voorzien.

Sois't, Dat Wy, hier op gehad hebbende het Advis van den Houtvester en Meesterknaapen van Holland en West-Vriesland, het zelven by goede middelen willende voorkomen, op dat de Jagt in de voorsz. Klingen niet mogte koomen ten eenemale te vervallen, U ontbieden en beveelen, daar toe Committeerende mits deezen, dat gy trekt ter plaatse daar het van nooden weezen zal, en men gewoon is Publicatie te doen, en daar by U roepende den Officier van de Plekke (is het nood) van wee-

gen de hooge Overigheid gebied en beveeld eenenïegelyken, van wat ſtaat of conditie hy zy, hem te reguleeren na de Poincten en Artikelen, by Ons geſtatueert, zulks hier na volgen:

Art. I. Dat binnen deeze navolgende Limiten, te weeten Ooſt- en Weſtwaards van 's Gravenhage, beginnende van het Ooſten van het Huis te Perzyn, rooyende Noordwaards aan op de Wooning het Hoefyzer, en Jan Koei, en zo tot in de Zee, en langs dezelve tot in de Maze, en langs de Maze tot Maaslandſluis, en van daar langs de Gaag, die door Maasland en Schipluy loopt, tot Delft, en van de Stad Delft langs de Haagſe Vaart door den Haag, en van daar langs de Zuydhoutſe Weg tot den voorn. Huize te Perzyn, niemand van wat ſtaat, qualiteit of conditie hy zy, geene uitgezondert, hy zy dan Edel of Onedel, en zal moogen op Haas of Konyn, of eenig ander Wild, Jagen of Hoenvliegen, nog met haare Honden in de Duinen, Wildernisſen, of in het Veld, binnen de voorſz. Limiten te gaan, binnen den tyd van 5 Jaaren eerſtkomende, in te gaan met den dag van de Publicatie deezes, op pœne dat die geene die contrarie bevonden werd te doen, zo dezelve tot de Jagt mogtèn zyn gequalificeert, vervallen zal voor de eerſte reize in een boete van vyf-en-twintig ponden, tot veertig grooten het pond, voor de tweede reize vyftig ponden, en voor de derde reize honderd ponden, en in dubbeld van de voorſz. pœnen, zo dezelven tot de Jagt ongequalificeert mogten zyn; boven en behalven een boete van vyf-en-twintig ponden op ieder gevangen ſtuk Wild.

II. En by zo verre iemand, van wat qualiteit hy zy, bevonden word een Haas of meer gevangen te hebben, of Hoen gevloogen, zal boven de pœne, hier vooren verhaald, voor de eerſte reize het Veld verboden worden voor een tyd van drie Jaaren, voor de tweede reize ten eeuwigen dage, en tot meerder reizen bevonden zynde, zal arbitralyk geſtraft worden, tot de Judicature van Meeſterknaapen van Holland en Weſt-Vriesland: hier van nogtans uitgezondert die geene, welke van Ons, conſent tot de Jagt binnen de voorſz. Limiten zullen hebben geobtineert, mits dezelve hen voorts in allen anderen deelen preciſelyk reguleeren na de Placcaaten en Ordonnantien op het ſtuk van de Jagt in deeze Provintie, en ſpecialyk na het zeſde Artikel van het jongſte Placcaat en Ordonnantie, in dato 3 *Auguſtus* 1750. En word wyders ook het ſpeuren of zoeken na Wild door Ongequaliſiceerden of door de Bediendens der Gequaliſiceerden, in abſentie van dezelve Gequaliſiceerden verboden op een boete van vyftig ponden, t'elken reize.

III. Verbiedende voorts wel expresſelyk een iegelyk, van nu voortaan met Roers, Busſen of Boogen, binnen de voorſchreeve Limiten t'eeniger tyd te gaan, of eenige Strikken te zetten of ſtellen, nog Rennetjes, die men in de Paden hangt, onder pretext van daar meede Snippen te vangen, of andere Netten, en byzonder ook niet in het Koorn, Rogge, of eenig ander Gewas, als meede op Paden, Weegen, Hekken, Dammen, of daar omtrent, overmits tot nu toe veele Haazen, Konynen, Patryzen, Faiſanten, of ander Wild, daar meede zyn vernield, op verbeurte van de Roers, Busſen en Boogen, of Netten, die haar met 'er daad zullen afgenoomen worden, en daarenboven van vyf-en twintig ponden, gelyk meede voor elken Strik, en daarenboven voor elken Haas. Konyn, Patrys, Faiſant, of ander Wild, dat men bevinden zal geſchooten, met Strikken, Netten, of anderzints gevangen te zyn, de eerſte reize vyf- en-twintig ponden, voor de tweede reize vyftig ponden, en de derde reize hondert vyf-en-twintig ponden, al meede van veertig grooten het pond, en arbitrale correctie tot discretie van Meerſterknaapen voornoemt. Blyvende voorts het ſtellen van Vlouwen en Wargarens, als meede het leggen met Netten op

op Leeuwrik, Vink, Spreeu, Plevier, of diergelyk klein Gevogelte, binnen de voorsz. Limiten, zonder voorgaande permissie van Onzen Houtvester Generaal over Holland en West-Vriesland, aan een ieder verbooden, in conformité van het vyftigste Articul van het bovengemelde Placcaat en Ordonnantie, in dato den 23 *Augusty* 1750. &c.

Door Haar Edele Groot Mogende de Heeren Staten *van Holland* en *West-Vriesland* is een Waarschouwing in 't ligt gekomen, *waarby aan alle Schippers, Schuitenvoerders en Wagenaars geboden word, om het Veer-geld van alle Passagiers, die door het Land komen te reizen, exact in te vorderen en hetzelve ter behoorlyker tyd aan de Gaarders van het Veergeld, of derzelver Geauthoriseerdens, getrouwelyk te verandwoorden.* Ook zyn de volgende Placaten ter Publicatie na de respective Steden afgezonden:

Alzoo Wy geïnformeerd zyn, dat van tyd tot tyd een zeer aanmerkelyke kwantiteit Hooy en Stroo uit deze Provincie na buiten word uitgevoerd, en dat zeldzaam in deeze Provintie zoodanige overvloed van Hooy en Stroo word gewonnen, dat de goede In- en Opgezeetenen daar mede rykelyk haar Vee kunnen voeden.

Zoo is 't, dat Wy geconsidereerd hebbende, dat by de aanstaande Hooybouw geenen genoegzaamen Voorraad zal worden gewonnen, en daar uit vervolgens schaarsheid en gebrek zoude kunnen ontstaan, tot voorkoming van alle kwade gevolgen, goedgevonden hebben om den uitvoer van Hooy en Stroo uit de Provincie na buiten van nu af aan te verbieden tot den eersten *July* 1758, willende en begeerende dat geen Hooy of Stroo, onder wat pretext zulks ook zal mogen wezen, zal worden gescheept of vervragt, om op eenigerlei wyze na buiten deze Provincie te worden uitgevoerd, op verbeurte niet alleen van het Hooy en Stroo, maar ook van de Scheepen, Schuiten, Waagens, Rytuigen en Paarden, en daarenbooven van een boete van drie honderd Caroli Guldens; en zullen niet alleen die geene, welke het Hooy of Stroo zullen poogen na buiten te brengen of doen brengen, vervallen in de voorsz. boete, maar ook die geene welke niet agterhaald zullen worden op de daad, maar egter daar na bevonden zullen worden tegens dit ons Placaat gehandeld te hebben, welke daar af geconvinceerd wordende, buiten en behalven de voorsz. boete van drie honderd Guldens, nog zullen worden gemulcteert met de dubbelde waarde van het uitgevoerde Hooy en Stroo: wordende wyders, om de Contraventeurs te beter te doen agterhaalen, een iegelyk gekwalificeert om de calange te doen, en tegen de Contraventeurs te ageeren &c.

De *Staaten van Holland en West-Vriesland*, Allen den geenen, die deeze zullen zien of hooren leezen, Salut: Doen te weeten: Dat Wy, genegen zynde de heffing van des Gemeenelands Middelen voor de Ingezetenen zo min lastig te maken als mogelyk is, hebben goedgevonden en verstaan, ten aanzien van het inbrengen van Inlandse Tabak in deeze Provincie, als mede by het verzenden van Tabak van de eene Stad of Plaats binnen deeze Provintie na de andere, te statueeren, zo als Wy statueeren door deeze:

Eerstelyk, dat voortaan van de Inlandse Tabak in de Geunieerde Provincien, of in

in het Ressort van de Generaliteit gewassen, op de eerste Plaats van haar aankomst binnen deeze Provintie, alvoorens dezelve gerept, geroerd of geloft worden, een Billet van twaalf Penningen zal moeten worden gehaald, inhoudende de Quantiteit der Ponden, met expressie van de Plaats van waar, en zo dezelve verder gaat, van de Plaats waar na toe die gedestineerd is, op een Boete van vyf-en-twintig Guldens, zo tegens den geenen, welke op de eerste Plaats van aankomst binnen deeze Provincie dit Billet niet zal hebben gehaald, als tegens den geenen, welke die Tabak zonder het voorsz. Billet zal hebben op of ingeslagen.

En ten tweeden, dat de Tabak, welke uit de eene Stad of Plaats nade andere binnen deeze Provintie verzonden word, en met een behoorlyk Uitslag-Billet voorzien is, geen nieuw Inslag-Billet ter Plaats, daar de Tabak word ingeslagen, zal behoeven te worden gehaald, maar alleen het verkregen Uitslag-Billet aan den Gaarder van 's Lands Recht op de inkomende Tabak zal moeten worden vertoond, op een Boete van honderd Guldens, voor de vreemde Tabak, en van vyf en-twintig Guldens voor de Inlandse Tabak, en dat by verzending als boven van Inlandse Tabak geen hooger Uitslag Billetten zullen gebruikt worden dan van twaalf Penningen &c.

H. K. H. Mevrouwe de GOUVERNANTE heeft de volgende *Militaire Promotie* gedaan, en aangesteld, tot

		In 't REGIMENT
Luit. Effectief.	met rang van Rittmeester de Sous-Luit. Govert Jan van Slingeland, in de Comp. van de Generaal Major	*Hoeuft van Oyen.*
Sous Luit. Eff.	met dito rang, Willem Jan Loos, in de Comp. van de Luitenant Collonel	*Timmerman.*
Sous Luit.	Johan Philip Hoeuft, in de Lyf Comp.	. . . .
Korn Effectief.	Henric Muysson.	*Hessen Philipsdal.*
Sous Luit.	C. K. H. C. van Hachenberg, in 't Regiment Cavalerie van	*Orange Vriesland.*
Major Effect.	Steffaan de Cornuaud, in 't eerst Batt. van	. . . .
Kapitein.	Johannes Landman, in 't Lyf Regiment	*Orange Vriesland.*
Kapitein.	Herm. Franc. Knoppert.	. . . .
Kapitein.	N. d'Osorio.	*Thierry.*
Kapitein.	George Sutherland.	*Stewart.*
Kapitein.	Arthur Mackgill.	. . . .
Kapitein.	Hermanus Ribberts.	*Evertsen.*
Luitenant.	Car. Friderich van Rens.	*Nassau Usingen.*
Sous Luit.	Philip Kieffer.	. . . .
Sous Luit.	Asmus Thomsen.	. . . .
Sous Luit.	Carel Caspar Stihl.	. . . .
Adjudant.	Louis Seyffard.	. . . .
Luiten. Eff.	Charles de Knol.	*Orange Nassau.*
Sous Luit.	Adolph van Wilgenstein.	. . . .
Sous Luit.	Arnoldus Veermans.	*Lindman.*
Luit Eff.	Simon Barbin des Pelliers.	*Lillers.*
Vaandrig.	Jaques Fred. du Buy.	. . . .
Sous Luit.	Everhardus van Nyenhuis.	*Baden-Durlach.*

Luit.

		In 't Regiment
Luit Eff.	Adr. Corn. van Wel.	*Maleprade.*
Sous Luit.	Willem Joseph van Baarle.	....
Ord. Meester *Vuurwerker.*	Hendrik Zwam, in 't Corps Artill. van de Groot Major van	*Creutznach.*
Groot Major.	der Stad *Mastricht*, J. E. van Burmania.	
Dito.	der Stad *Namen*, Johan Ernst Hestol.	
Dito.	Kasteel van *Namen*, W. H. van Weinghuyzen.	
Sergeant Major.	van *Geertruydenberg*, Car. Wyb. de Lannoy.	
Major Comman.	van de *Willemstad*, Benedictus Gulman.	
Major Effectief.	H. J. Tideman, in 't Regim. van de Gr. Maj.	*van den Clooster.*
Major.	Jan Frederik Abbema.	*Maleprade.*
Kapitein.	Joost Rudolph Wielant.	....
Kapitein.	Everhard Jan van Echten.	*van den Clooster.*

Utrecht: De Leden van den Kerkenraad der Hervormde Gemeente deezer Stad, twee agter een volgende Jaren in dienst blyvende, zo gaat jaarlyks een zeker getal af, en eenige nieuw verkorenen komen aan, ingevolge van dien zyn, voor deezen jare.

Ouderlingen die aanblyven:

De Heeren *Jan Willem van den Mark*, Procureur.
Jan van Breda.
Joost Boezema.
Evert Post, Raad in de Vroedschap.
Hendrik van Vollevelde.
Jan de Waal.
Mr. *Herman Cornelis Zaal.*

Die nu verkooren zyn:

De Hr. en Mr. *Abraham Arnoudt van Offenberg.*
Jacob van Marienhoff.
Gerard van Schalkwyk.
Gerard Nabuys, Domheer.
Pieter van Hamel, Doctor.
Arent van den Kopp,
Adrianus Korff.
Casparus van der Nieupoort.
Mr. *Jan Wynant de Reuven.*

Diaconen die aanblyven.

De Hren. *Jacob Haasbroek*, Boekhouder.
Everhard Voskuyl.
Jan Doedes.
Jan Nieupoort, *de Jonge.*
Johannes van den Sluys.
Willem van Vlooten, Procureur.
Nicolaas de Graaff, Procureur.
Hendrik van Loenen.
Gerrit van Bylaardt.
Hendrik Bedding.

Die nu verkooren zyn.

De Hren. *Christiaan Schroot.*
Huybert van Ee.
Hendrik van Dusseldorp.
Anthony van Royen.
Coenraat Vermeulen.
Jan de Koff.
Jacob Liesboudt.
Jacob George Dinant.
Gerrit van den Moolen.
Abraham van Paddenburg
Dirk Egeling.

Alkmaar. Zedert het begin der Maand *Juny*, tot den 15 *July*, zyn in deeze Stad getrouwd,

In de Kerk.

Wiebe de Vries, Jongman, met *Hermina Kelder*, Jonge Dogter.
Jan Cornelis Veenbouwer, Jongm. met *Tryntje Loumans*, Jonge Dogter.
Jurrian Post, Jongm. met *Aaltje vander Meer*, Jonge Dogter.
Dirk van Groenekan, Jongm. met *Dirkje van Oostveen*, Jonge Dogter.
Jan Vermeulen, Jongman, met *Elisabet Welmers*, Jonge Dogter.
Gerret Geeling, Weduwnaar met *Dieuwertje van Bergen*, Jonge Dogter.
Barent Nieuwboer, Weduwnaar, met *Tresia Jans*, Jonge Dogter.
Jan Zon, Weduwnaar, met *Christyntje van Oosten*, Jonge Dogter.
Hendrik Klinkenberg, Jongman, met *Johanna van de Pol*, Jonge Dogter.

Op het Stadhuis.

Floris Aldertz Lynslager, Jongm. met *Neeltje Bruynvis*, Jonge Dogter.

En *Overleeden* de volgende *Perzonen*.

Den 1 Juny. *Dirk Jetsz*, Zoontje van *Meindert Jetzs*.
De Hr. Mr. *Daniel Baert*, Oud Burgemeester dier Stad.
Den 5 dito. Het Jong gebooren *Kind* van *Barnardus Brink*.
Den 6 dito. *Geertruy van Kleef*, Dienstmaagd van *Antb. Koning*.
Den 7 dito. *Tryntje Nitters*, Dogtertje van *Rens Nitters*.
Den 9 dito. *Yzacq Kuik*, Zoontje van *Klaas Kuik*.
Den 10 dito. *Anna Straatmeyer*, Dogtertje van *Hendrik Straatmeyer*.
Jan Winkelbank, Mr. Chirurgyn.
Den 11 dito. *Hendrik Plas*, Zoontje van *Cornelis Plas*.
Den 13 dito. *Jan van Bazeroy*.
Den 14 dito. *Anna Eppinga*, Dogtertje van *Gerrit Eppinga*.
Den 17 dito. *Geertje van Essen*, Dogtertje van *Jan Gerrits van Essen*.
Het jong geboren Kind van *Michiel de Vries*.
Den 24 dito. *Elizabeth de Jong*, Dogtertje van *Dirk de Jong*.
Den 25 dito. *Jan Oudestam*.
Den 27 dito. *Elizabeth Bucerus*, Dogter van *Symon Bucerus*.
Adrianus Koningh.
Den 28 dito. *Willem Meyer*, Zoontje van *Aafje Petter*.
Michiel van Schagen.
Den 2 July. *Maartje Dekker*, Weduwe *Symon Biere*.
Aachje Cronenburg, Dogtertje van *Pieter Cronenburg*.
Den 4 dito. *Harmina Bucerus*, Dogtertje van *Symon Bucerus*.
Den 5 dito. *Wyntje Struys*, Jongste Dogter van *Jan Ellert Struys*.
Klaas Jans.
Den 6 dito. *Maartje van Velsen*, Huisvrouw van *Kornelis Kraal*.
Neeltje Gaijaart, Dogtertje van *Laurens Gaijaart*.
Jannetje Brugman, Huisvrouw van *Klaas Wigman*.
Den 7 dito. *Cornelis Duyn*.
Den 9 dito. Het jong geboren Kind van *Pieter Klaasz. Kort*.
Anna Pieters op 't Zand.
Den 12 dito. *Jannetje Teunis Verscby*, Huisvrouw van *Jan Albregts Reyns*.
Den 13 dito. *Klaas Wigman*.
Den 14 dito. *Jannetje Harmens*, Dogtertje van *Gavert Harmens*.
Den 15 dito. *Jan Andriesse*, Zoontje van *Andries Davits*.
Claas Maf.

Op

Op het Vyftig-Jaarige HUWELYKS-FEEST,

Van den Wel Edelen Groot-Achtbaaren Heere

Mr. GERRIT HOOFT,

En den Wel Edele Mevrouwe

HESTER HINLOOPEN.

Luisteryk Gevierd Binnen AMSTELDAM, in het Oudezyds Heeren Logement, op den 28 July 1757.

HEb gy wel eer beschouwd, verheerlykt *Amsteldam!*
Hoe een Roemwaarde Telg, uit een vermaarde Stam,
Veele Eeuwen lang berucht, zig loflyk kwam verbinden
Aan 't schoonste voorwerp, waar by alles was te vinden
Wat door Geboorte en Naam, zig had beroemd gemaakt,
Ziet hoe dat deftig *Paar*, thans de eêlste Blydschap smaakt,
En zegenpraalende, in uw uitgebreide wallen,
Zig hoord van elk begroet, met juichende Echt geschallen,
Wyl Haar de Huw'lyks-min, met *Goude* mirth bekroond.
WEL EDELE HOOFT, Gy heb, van jongs af aan, betoond
Hoe dat Verstand en Deugd uw ziel had ingenomen,
En Ampten, tot uwe Eere en Roem, daar door bekomen;
Tot dat de wyze keus van Amstels *Achtb'ren Raad*
U 't *Burgemeesterschap*, dien hoogverheven staat
Lofwaardig aanbood, en den Volken zag Regeeren.
'*s Landszeemagt* aan het Y, kwam verders U vereeren
Met haar vertrouwen op uw zorg en waakzaamheid;
En ziet op heden nog U tot haar nut bereid,
Terwylze op uw bestier zig veilig mag verlaaten;
De reine Huwelyks-min schonk U in volle maaten,
Met uw HINLOOPEN, van uw beider Trouwdag aan,
Al 't geen de wenschen van Vereënde oit heeft voldaan,
Gy heb gezeegend Heil zien in uw Echt-hof groejen.
En wy zien nu den naam van HOOFT vol luister bloejen,
En wenschen, *Edel Paar*, dat die bestendig zy:
Leef lang nog in de Gunst des Hemels aan het Y.

Uit Burger Liefde.

De *Ed: Mog: Heeren Gecommitteerde Raden* ter Admiraliteit, t'*Amsterdam* Residecrende, hebben alle Kooplieden, Reeders, Schippers en alle anderen die zulks zou mogen aangaan doen Notificeeren, dat de uitgaande Schippers, voerende Schepen die hier te Lande te huis hooren, zig zullen hebben te voorzien van behoorlyke Zee-Brieven, zonder onderscheid na wat Plaatsen buiten het gebied van den Staat dezelve gewoonlyk vaaren, op pœne dat die geene, dewelke daar door in eenige ongelegendheid geraaken, geene de minste bescherming zullen hebben te verwagten.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 26 *Juny* Overleed binnen *Praag* MAXIMILIAAN ULYSSES GRAVE VAN BROWNE EN CAMUS, werkelyke Staats Raad van Haare Keizerlyke Majesteiten, Kamerheer, Ridder van het Gulden Vlies, Veldmarschalk, Collonel van een Regiment Infantery, Gouverneur van *Praag*, Commandant der Legers in Bohemen, onder de beveelen van den Hertog *Karel van Lotharingen*, enz. aan Zyne, in de Veldslag van *Praag* op den 6 *May*, bekomene wonden.

Onlangs kwam een Boer met zyne Huisvrouw in de *Beemster* woonagtig, zyn broeder in de *Purmer* onder de Juris dictie van *Edam* bezoeken, van wien hy in de namiddag wederom vertrokken en met zyn Wagen een weinig voortgereden zynde, geraakte het Paard aan 't hollen en liep met hen in de Ringsloot, na by de Kalkovens, alwaar zy byde, in 't aanzien van haar Broeder, het ongeluk hadden van te verdrinken.

De Wel Ed. Gestrenge Heer en Mr. *Hendrik Franken*, Raad en Vroedschap der Stad *Dordrecht*, mitsgaders Baljuw van de Merwede, is aldaar in den Ouderdom van 50 Jaren, na een langduurige Ziekte overleden.

De HEEREN van den Dykstoel der *Bommeler-Waart*, de doorbraak der Dyken hebbende doen herstellen, zo heeft zulks gekost:

Het beslag (Kistdam	-	*f* 7730
Het beslag (Rysdam	-	- 4780
Den Dyk op de Zeeuwsche Keur	-	3750
Den zelven op zyn Volkomene hoogte	- -	- 19050:
Dus in 't geheel		*f* 35310

Den 4 *July* Stierf tot *Zutphen* Mevrouwe de Gravinne *van Rechteren*, Gemalin van den Baron *van Hekeren*, Heere van Enghuizen, Beurze, enz. oud zynde 53 Jaren.

Den 7 *dito* Overleed in 'S *Gravenhage*, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem Hendrik van Schuilenburg* Postmeester van het Engelsch Comptoir.

Den 14 *dito* Stierf in 's *Gravenhage* aan een beroerte, Do. *G. Pambo*, Leeraar der Gemeente, toegedaan de Onveranderde Augsburgsche Geloofs Belydenis aldaar.

Den 17 *dito* Overleed te Leeuwen in den Ampte van tusschen Maas en Waal, in den Ouderdom van omtrent 37 Jaren, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Willem Rappard*, Land en Dyk Schryver des voorz. Ampts.

Den 20 *dito*, zynde *Woensdag* 's namiddags ten 4 uuren had men tot *Amsterdam* een

een zwaar Onweer van Donder en Blixem, Plasregen en eenige Hagelsteenen, benevens een hevige Stormwind, waar door een der grootste bomen dier Stad, staande op de binnen Amstel, by de Keizersgragt, verbrooken en tegens een huis geworpen wierd, het welk by die gelegenheid aan Stoep en Glazen is beschadigt geworden; ook sloeg een Groenschuitje ter markt varende, in de Prinsegragt omtrent de Weeterings-straat om, maar de beide daar in zynde menschen wierden gered.

Den 23 *dito* overleed op de Heerlykheid Zuilestein na by Utrecht den Hr. *Samuel Köning*, Philisophiæ Professor, mitsgaders Bibliothecarius van zyn Doorl. Hoogheid de Prins Erfstadhouder.

Den Hr. *Cornelis van Gronsveld*, Kapitein ten dienste deezer Landen en Onder-Major der Stad Grave, is aldaar in den Ouderdom van 85 Jaren overleden.

Den 4 *Augustus* overleed te *Guntzenhauzen*, in den ouderdom van 45 jaaren, 2 maanden en 23 dagen, Zyne Doorluchtigheid, *Carel Willem Frederik*, *Markgraaf van Brandenburg-Anspach*, zynde gehuwd geweest met de Oudste Koningl: Princes van Pruissen, Zuster van den thans regeerende Koning.

Den 5 *dito* overleed tot *Berlyn*, den vermaarden en beroemden Koningl: Kunst en Portret Schilder *Pesne*, na een langduurige en uitteerende Ziekte, in den Ouderdom van meer dan 70 jaaren.

Den 9 *dito* stierf tot *Utrecht* in't 64 jaar zyns Ouderdoms den Heer Mr. *Tiberius Beeldsnyder Matroos*, Secretaris van den Ed: Achtb: Gerechte dier Stad.

Den 10 *dito*, 's avonds omtrent acht uuren had men tot *Amsterdam* een zwaar Onweer van Donder en Blixem zynde daar door nogtans geen rampen veroorzaakt, alleen is de Blixem, in een Tuyn buiten de Raam:Poort gelegen, geslagen zonder egter andere schade te hebben veroorzaakt dan alleen het houtwerk te zengen, waar langs hy nedergedaalt is.

Dien zelfden dag 's avonds omtrent half agt uuren trok boven de Stad GOUDA en desselfs omtrek, een yslelyk Onweer te zamen, waar van de Oudste aldaar woonende Lieden geen voorbeeld geheugd; het kwam op uit het Zuiden en was verzeld van gestadig Weerlichten, waar door de Hemel als in een aanhoudend vuur scheen te zyn, en geduurende 10 minuten door Hagelsteenen, eenige ter groote van Hoender Eyeren, en de meeste als Duiven Eyeren, dewelke niet alleen de glazen van zeer veele Huizen ingeslagen, en de Vruchten en Gewassen der Tuinen in en om die Stad heen, verbryzeld en verplet, maar ook de Waterloozingen zodanig verstopt hebben, dat de Huizen, door de van tyd tot tyd daar byvallende Stortregens, overstroomt zyn; dit Onweer van Donder en Blixem duurde tot omtrent half 12 uuren, en zal vermoedelyk ten platten Lande, meede geen geringe schade en deerniswaardigen toestant veroorzaakt hebben. De straaten waren zo wit van de Hagel, als wanneer dezelve 's Winters met Sneeuw bedekt zyn; en den volgenden dag vond men 'er nog samen gesmolten Hagel ter groote van drie vierde deel van een duim.

Op *Zondag* den 14 *dito*, is tot *Utrecht* in de Hoofdkerk met veel luister ter Doop gebragt, het Dochtertje waar van Mevrouw de Gravin *van Nassau*, Gemalin van den Graaf JOHAN FLORIS VAN NASSAU LA LECQ, niet lang geleden in het Kraambed bevallen is, dit Kind heeft Doorluchtige Doopgetuigen gehad, namentlyk zyne Hoogheid den Heere Prins ERFSTADHOUDER, wiens plaats bekleed is door den Baron *d'Ablain*, Heer van Giessenburg, Moersbergen enz. Mevrouw de Princes CAROLINA, door de Gemalin van den voorgem. Baron en de MAGISTRAAT, door twee regeerende Heeren Burgemeesters dier Stad, en is by die gelegendheid genaamd geworden: *Carolina Wilhelmina Trajectina*.

Op *Zondag* den 14 *Augustus* 1757. is te *Amsterdam* een zonderling geval gebeurd, een Predikant van een Buiten Gemeente, de Predikbeurt des avonds in de Nieuwe Kerk waarneemende, Predikte uit de woorden van den Apostel *Petrus* 2 Petr. I. vs. 10. omtrent 6 uuren kreeg dezelve een Overval, en is in de Predikstoel nedergevallen met een groot geschreeuw, de zelve is na het Kosters Huis gebragt, en de Voorzanger heeft met de Gemeente een Psalm beginnen te zingen.

NAAM-LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 27ste *July* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 27 July 1757.

Barbera Cloppenburg, Laatste Weduwe van Barend Jeffrey.
Everhardina Lieders, Weduwe van André Jaccaud.
Cornelis Robyns.

Donderdag, den 28 dito.

Jan de Swaan.

Vrydag, den 29 dito

Wessel van Dorsten de Jonge.
Maria van der Schuur, *Bejaarde Dogter.*
Catrina Steenhelt, Laatst Weduwe van Jacobus Baart.

Saturdag, den 30 dito.

Mr. Gerard Kuysten van Hoesen, *Oud Scheepen en Raad der Stadt Amsterdam, &c.*
Sara Valck, Huisvrouw van Hendrik van Hasselt.

Zondag, den 31 dito.

Margareta van der Linde, Huysvrouw van Engebert Westeringh.
Hendrina van Heeswyk, Weduwe van Rut van Krugten.

Maandag, den eersten Augustus.

Anthony Karstens, *Apothecar.*
Willem Schoole, *Mr. Chirurgyn.*
Jacobus Baart, *Mr. Zeylemaker.*

Dingsdag, den 2 dito.

Guilliam Emtinck.
Sara Koning, Huysvrouw van Dirk de Bok.
Helena van Heemert, Huysvrouw van Johannes Boelé.
Adriana Valk.
Marregrita Vergouw, Middelste Dogter van Adrianus Vergouw.
Aagje Hogeveen, *Jonge Dogter.*

Woensdag, den 3 dito.

Johanna Maria Thierens, Weduwe David Guillod.
Femina van Veen, Huisvrouw van Jacobus Guyking.
Elisabeth du Pon, Jongste Dogter van Pieter du Pon.

Donderdag, den 4 dito.

Gerrit Clisser, *Scheeps Timmerman.*
Catharina Vasseur.

Vrydag, den 5 dito.

Marretje Gerrits Boereel, Weduwe van Jan Nieuveen.
Geertruy Ladiges, Huisvrouw van Johannes Sluyter, *Wynkooper.*

Saturdag, den 6 dito.

Frantz Poppinghuys, *Mr. Ryglyfmaker.*
Elisabeth Feyte, Huisvrouw van Gerrit Kolmes.
Marie Larouy, Huisvrouw van Joseph Guiroye.
Arend Peele.

Maandag, den 8 dito.

Abraham Pool.

Dingsdag, den 9 dito.

Catharina Meermans, Huisvrouw van Dirk Ham, *Mr. Glasemaker.*

Dee-

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 1ste *Augustus* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Buitenplaats (*Pieter Woestenraad* en *Pieter Fries*, Een) genaamt *Meermont*, aan 't einde van 't Zuider Spaarne, by 't Moolenwerfje onder Heemstede, buiten Haarlem, *f* 2200, in slag *f* 700 verkogt.
Kadyk (*Jan van der Streng*, *Bartholomeus Sligtenborst*, *Pieter Grim* en *Jan Lambers de Jonge*, Een Huis en Erve, op de hoogte van de), *f* 2000, in slag *f* 275, verkogt.
Kerkstraat (dezelve, Een Huis en Erve, in de), tusschen de Vysel en Spiegelstraaten, *f* 2500, in slag *f* 125, verkogt.
Keizersgragt (Een Huis en Erve, op de), Zuidoostzyde, tusschen de Vysel- en Spiegelstraaten, *f* 42200, in slag *f* 9000, verkogt.
Keizersgragt (*Pieter Woestenraad* en *Pieter Fries*, Een Huis en Erve, op de), benoorden de Heerestraat, *f* 8100, in slag *f* 800, verkogt.
Lombartsteeg (*Arnoldus van Sprang*, Een Huis en Erve, in de naauwe), tussen de Nes en Fluweleburgwal naast de Brakke Grond, *f* 2400, in slag *f* 10, verkogt.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Maandag den 15 *Augustus* 1757.

Bruikweer Lands (*Nicolaas Bremer*, *Isaak van Eyck*, *Johannes Boll* en *Hendrik Spittel*, Een), met deszelfs Huismans Wooninge en Stallinge, Hooyberg en Schuur, groot 18 Morgen, 405 Roeden, in de Beemster aan de Middelweg, op de Kaart No. 103. D.K. En Drie Morgen 388½ Roeden Wey en Hooyland, over No. 5, geteekend No. 54. K.K. *f* 5000, in slag, *f* 2600, verkogt.
Bruikweer Lands (Dezelfde, Een), met deszelfs Huizinge, Stallinge &c., groot 19 Morgen, 424 Roeden 7½ voet, in de Beemster aan de Ringdyk, getekent No. 32. D.K., *f* 4000, in slag *f* 2600, verkogt.
Bruikweer Lands (Dezelfde, Een), met deszelfs Huizinge, Stallinge &c., zynde drie Kavelingen geleegen in de Purmer, te zamen 34 Morgen, 309 Roeden, *f* 1000, in slag *f* 100, verkogt.
Bruikweer Lands (Dezelfde Een), geleegen in de Buikslooter Meer, zynde 2 Kavelingen, op de Kaart No. 23 en 24 te zamen groot 20 Morgen, *f* 4900, in slag *f* 900, verkogt.
Bruikweer Lands (Dezelfde Een), onder Loenen Cronenburgsgeregt, even door 't Tolhek, te zamen groot 30 Morgen, *f* 4000, in slag *f* 1800, verkogt.
Bruikweer Lands (*Adam Kraal* en *Cornelis Abraham van den Bosch*, Een), met deszelfs Huismans Wooningen, beneevens en Plaizier

Thuyn met zyn Huizinge, &c. genaamt 't Hulst Bosch in de Banne van Slooten, aan de Bulleweg, tusschen den Overtoom en Driebaarsjes, in Een Koop, *f* 5500, in slag *f* 1200, verkogt.

Buiten-Plaats (*Jan Cloppenburg*, *Anthony Menssendyk* en *Leendert Hoop*, Een), met zyn Huizinge en Landeryen, genaamt Buiten Lust, geleegen onder Weesper karspel, *f* 10700, in slag *f* 3000, opgehouden.

Graft (*Johannes Jolles* en *Mattheus Poopel*, Een) in de Nieuwe Kerk, No 25 onder de Letter B, *f* 130, in slag *f* 20, verkogt.

Haarlemmerdyk (*Jan Cloppenburg*, *Anthony Menssendyk* en *Leendert Hoop*, Een Huis en Erve op de), over 't Heere Logement, *f* 6200, in slag *f* 800, opgehouden.

Hasselaarsteeg (*Anthony Menssendyk*, *Christiaan Menssendyk* en *Hendrik Willem Regtering*, Een Huis en Erve in de), *f* 1650, in slag *f* 250, verk.

Heeregragt (*Nicolaas Bremer*, *Isaak van Eyck*, *Johannes Boll* en *Hendrik Spittel*, Een Pakhuis en Erve op de), op de hoek van de drie Koningstraat., *f* 12600, in slag *f* 900, verkogt.

Hennip en Hooyland (Dezelfde, Vier Morgen), geleegen in Kattenbroek, *f* 100, in slag *f* 200, verkogt.

Katoendrukkery (*David Brunings*, *Hendrik Campen* en *Adraan de Steppelaar*, Een Huis en Erve zynde een), genaamt de Katoenboom, met de Annexe Woonhuisen, Thuyn en Landeryen, geleegen Aan den Amstel, Oostzy, by de Schulpbrug, *f* 15300, in slag *f* 300, verkogt.

Leydsegragt (*Johannes Jolles* en *Mattheus Poopel*, Een Huis en Erve op de Noortzy van de), over de Kerkstraat, *f* 7650, in slag *f* 150, verk.

Leydsegragt (Dezelfde, Een Huis en Erve op de Zuydzy van de), tusschen de Kerkstraat en Prinsegragt, *f* 6100, in slag *f* 500, verkogt.

Oostenburgerstraat (*Hendrik Laarman* en *Pieter de Heen*, Een Huis en Erve in de derde), *f* 3700, in slag *f* 100, opgehouden.

Prinsestraat (*Johannes Jolles* en *Mattheus Poopel*, Een Huis en Erve in de), Noortzy, op de Hoek, van de Prinsegragt, *f* 5000, in slag *f* 500, verk.

Swanenburgstraat (Dezelfde, Een Huis en Erve in de), over het Diaconie Weeshuis, *f* 2700, in slag *f* 125, verkogt.

Texelse-Kaay (*Anthony Menssendyk*, *Christiaan Menssendyk* en *Hendrik Willem Regtering*, De Helft in een Huis en Erve op de), op de hoek van de Hasselaarsteeg, *f* 5650, in slag *f* 900, verkogt.

Weesperstraat (*Gerbert Rebel* en *Nicolaas van Noorle*, Een Huis en Erve zynde twee Wooningen onder een Dak, op de), Westzy, bezuiden de Prinsegragt, *f* 4700, in slag *f* 300, opgehouden.

Wey en Hooyland (*Nicolaas Bremer*, *Isaak van Eyck*, *Johannes Boll* en *Hendrik Spittel*, Zes Morgen Vierhond), geleegen op Snel onder Woerden, *f* 220, in slag *f* 225, verkogt.

Wey en Hooyland (Dezelfde, Vyf Morgen, 300 Roeden, Rouw), geleegen in de lage Polder onder Linschooten, *f* 20, in slag *f* 80, verk.

Weyland (Dezelfde, Tien Morgen), in de Beemster, aan de Zuydkant van de Rypetweg, geteekend No. 100 B. K., *f* 3100, in slag *f* 800, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand AUGUSTUS 1757. TWEDE STUK.

AZIA.

Atavia. Tot Blydschap der Ingezetenen deezer Stad en van alle bezittingen van Neerlands Maatschappy, zyn alhier de volgende Schepen geduurende het jaar 1756 behouden uit het Vaderland aangekomen, als: BOSCH EN HOVEN den 4 *January* van *Amsterdam*, den 13 *dito* 't SLOT VAN CAPELLE van *Amsterdam*, den 14 *dito* WELGELEGEN van *Enkhuizen*, den 18 *dito* OSDORP en SPARENDYK beide van *Amsterdam*; den 12 *April* BLEYDORP van *Rotterdam*, den 13 *dito* DE GERECHTIGHEID van *Delft*; den 7 *May* LEKKERLAND van *Amsterdam*, den 11 *dito* RUYTEVELD van *Amsterdam*, den 12 *dito* DE BROUWER van *Hoorn*, en KEUKENHOF van *Amsterdam*, den 29 DE BARBARA THEODORA van *Zeeland*; den 16 *Juny* 't HOF DE UNO van *Zeeland*, den 26 *dito* VLISSINGEN van *Zeeland*; den 1 *July* CATTENDYKE van *Zeeland*; den 15 *Augustus* DE IMAGONDA van *Enkhuizen*; den 6 *September* AMERONGEN van *Amsterdam*, den 11 *dito* DE SNOEK van *Zeeland*, den 18 *dito* PYLSWERT van *Hoorn*, den 19 *dito* RHOON van *Zeeland*, den 26 *dito* STRAELEN van *Enkhuyzen*; den 25 *October*, DE VROUW REBEKKA JACOBA van *Amsterdam*; den 7 *November* NOORD-NIEUWLAND van *Rotterdam*, den 18 *dito* DE HOOP van *Delft*, den 19 *dito* SPAANDERSWOUD, den 26 *dito* ZUYDERBURG, en den 28 *dito* AMSTELVEEN alle drie van *Amsterdam*.

De Schepen OSDORP, LUXEMBURG, de GERECHTIGHEID, DE WAAKZAAMHEID, 't HUIS TE BOEDE en SCHAGEN, zyn den 19 *January* van *deeze Reede* en den 4 *February* 1757 uit de *Straat Sunda*; de Schepen BOSCH EN HOVEN en VRYBURG op den 12 *December* 1756; WELGELEGEN en d'EENDRACHT op den 10 *January* 1757 van *Canton* in

in *China*, en 't Hof de Uno op den 1 *Febr.* van dit Jaar van *Puntogalen* na de verscheide Vaderlandsche Havens onderzeil gegaan.

Door de Ed. Heeren *Raden van Neerlands Indien*, is aangesteld, tot Gouverneur en Directeur op *Amboina*, in de plaats van den W. Ed. Heer Gouverneur Gerardus Cluysenaar, die op zyn verzoek is gedemitt., de Wel Ed. Heer Oud-Directeur van de West, Myert Jan van Idsinga, dewelke met het Schip Bleydorp, benevens de Heeren Predikanten Stentel en Meynuchius over *Macassar* naar *Amboina* voorn. zal stevenen; *Jan van der Vlugt* commandeerende het gem. Schip, overleeden zynde, is in deszelfs plaats aangesteld tot Kapt. Luit. *Jacob Claassen*.

In *December* verwagte men hier het Schip Vosmar van *Bengalen*. maar vermits het agterbleef, wierd 't Huis te Boede in deszelfs plaats na het Vaderland aangelegd. Het Slot van Capelle is voor een Thee of Naschip bestemd en zal in *April* van hier na het Vaderland onderzeil gaan. Wyders zyn de Schepen Pylswart en de Bark de Buys bestemd om na *Amboina*; De unisveld en Noord-Nieuland over *Java* na *Banda*; Voorland direct na *Banda*, de Bark de Vryheid na *Timor*, en de Anna na *Ternaten*; te vertrekken. Eeven voor het vertrek van de repatrieeerende Vloot liet het Schip de Bevalligheid van *Bengalen*, deszelfs Ankers op deeze Reede vallen.

Africa. *Kaap de Goede Hoop*. De uitgaande Vaderlandsche en derwaarts te rug keerende Schepen, zyn alle, tot overgrootgenoegen der Bewoonders deezer Volkplanting voor en na veilig op deeze Reede ten Anker gekomen, en vervolgens na hunne bestemde Havens onderzeil gegaan; als den 1 *Maart* Rotterdam, van de Kamer Rotterdam na *Batavia*, en Overschie van de Kamer Delft na *Batavia*, den 7 *dito* de Gustaaf Willem van de Kamer Zeeland na *Batavia*, den 19 *dito* Walcheren voor de Kamer Zeeland, den 23 *dito* Slooten van de Kamer Amsterdam na *China* en den 26 *dito* Oud-Carspelen van de Kamer Zeeland na *Batavia*. In *April* arriveerden de Schepen Stadwyk, Ameliswert, de Vrouw Petronella Maria, Ruyschensteyn, Lekkerlust en Bronstee, werdende het Schip Lymuyden maar alleen nog tegemoed gezien.

EUROPA. Turkyen. *Konstantinopolen*. Volgens oude gewoonte is het Gemeen van tyd tot tyd tot oproer genegen, maar vermits men 'er dadelyk behoorlyke maatregelen tegen neemd, zo blyft dit doorgaans in de geboorte smooren. Het Feest, de *Groote Bairaim* genaamd,

naamd, op de groote Vastentyd of *Ramasan* volgende, is alhier met de gewoone plechtigheden gevierd, alleen heeft men voorditmaal geen Vuurwerken, dan binnen het Vrouwentimmer afgestooken, en de Sultan heeft geen andere verandering onder onze Staatsdienaars gemaakt, dan alleen, den *Capitan-Bacha* of Groot Admiraal van dit Ryk in Ballingschap te zenden en den *Bacha* of Gouverneur van *Romelien* in deszelfs plaats aan te stellen. Onzen Keizer schynt zeer veel misnoegen te voeden over den Oorlog die thans onder verscheidene Kristenen Vorsten heerscht, en heeft dien aangaande sterke Vertoogen, aan verscheidene in de Onlusten vermengde Hoven, laten doen; men verzeekerd dat die Vorst niets vieriger wenst, dan dien Oorlog door een duurzaame Vreede te zien eindigen, waarlyk gevoelens van een Musulman bekwaam om meenigvuldige Kristenen te beschamen! Buiten de zwaare hitte, groote schaarsheid en duurte van Levensmiddelen zou onzen toestand thans zeer verdragelyk zyn, vermits wy tot nu toe van de besmettelyke Ziekte bevryd blyven. De Joodsche, Grieksche en Armenische Onderdanen van dit Keizerryk, zederd eenigen tyd zeer groote pragt in hunne kleeding gehad hebbende, zo zyn; de eertyds daartegen gegevene beveelen, vernieuwd, en daarin geboden, dat dezelve geen andere Lakens of Stoffen, dan van donkere Koleuren zullen mogen dragen. Men wagt hier eerstdaagsch te zullen verneemen dat de Vreede tusschen zyn Roomsch Keizerlyke Majesteit, de Generaale Staaten der Vereenigde Nederlanden en het Gemeenebest van *Algiers* gesloten zy, alzo men verzeekerd is dat de Vertoogen van ons Hof niet dan een goede uitwerking konnen hebben. De ongerustheid waarin men hier zederd eenige dagen over de onpasselykheid van den Sultan geweest is, was te meer gegrond, om dat de Prins zynen presomtiven Opvolger, al zederd een geruime tyd ziek is, maar tot algemeene blydschap vind Zyne Keizerlyke Majesteit, zig thans wederom in voorige Gezondheid hersteld.

PORTUGAL. *Lissabon.* Met blydschap zag men deezer dagen in onze Haven binnen loopen, het Admiraals Schip *de N. S. da Conceicao e St. Vincento Fereira*, van *Rio de Janeiro*, brengende onder anderen de volgende goederen en effecten mede, als; *voor reekening van den Koning*, 4948 mark stofgoud, 76910 Cruzados in geld, 75 octavos Edelgesteentens tot monsters, en een Koffer met Diamanten; *en voor reekening van Particulieren*, 1252880 Cruzados gemunt Zilver, 10 mark Stofgoud, 813 octavos gewerkt goud, 2940 Cruzados

Spaansch gemunt Goud, 68980 mark Zilverwerk en 13 Slaven enz.

SPANJE. *Madrid.* Men meend dat 'er tusschen ons Hof en dat van *Versailles* eenige negotiatien van gewigt op het Tapyt zyn, vermits het afgaan en aankomen der Expressens menigvuldiger is dan voor dezen; de Vicomte *d'Aubeterre* Afgezant van Vrankryk, is ook gestadig in onderhandeling met onze Staatsdienaars, en veele zyn van gevoelen dat onzen Monarch eindelyk nog wel deel in de thans zwevende Onlusten zou konnen neemen.

Romen. Zyn Heiligheid is thans zo welvaarend dat hy zig in staat bevind, om den last der driedubbelde Kroon alleen, zo goed als ooit voorheen, te konnen torssen. Hy heeft den Katholyken Koning toegestaan, om een zeekere somme gelds op de Geestelykheid zyner Staten, ter gelegendheid van de ondernemingen der Mooren, op *Ceuta*, te ligten. Men verzekerd dat Zyn H. binnen korten van de vacante Kardinaals hoeden disponeeren zal. Voor eenige dagen heeft men ten overstaan van de Kardinaal *van York* een byzondere congregatie gehouden over de Heldendeugden van wylen de Kardinaal *Tomasi*, om denzelven in het vervolg tot eenen Heiligen te maken.

Turin. De hitte is hier in deeze Gewesten uitermaten groot; het Systema van ons Hof blyft als nog stand houden, en de Koning schynd het geringste deel niet in de thans zwevende verschillen der Oorlogende Vorsten, te willen neemen; 't welk waarlyk een zegen voor desselfs Onderdanen in 't algemeen te schatten is, zynde de aangename Vrede ver boven de rampen van een Oorlog te agten.

Napels. Onzen Erfprins *Philippus Antonius* thans in het elfde Jaar zyns Ouderdoms zynde, was tot groote droefheid van 't Hof en alle de Onderdanen door een zoort van vallende Ziekte aangetast, edog is tot overmaat van Blydschap, door de zorgvuldigheid der Geneesheeren, gelukkig daar van hersteld geworden. Meest alle de Afgezanten der buitenlandsche Hoven hebben Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin geluk gewenst, over het verslaan der Pruissen in Bohemen en 't ontzet der Stad *Praag*.

Parma. Mevrouw de Infante *Louisa Elizabeth* Dochter van de Koning van Vrankryk LODEWYK DE XV^de^, onze Hertogin, staat benevens de Princes *Elizabeth Maria* haare Dochter, na het Hof van *Versailles* te vertrekken en aldaar eenige maanden door te brengen, ten einde zo veel te beeter, het op het tapyt zynde Huwelyk tusschen die Princes en den Aartshertog van Oostenryk *Josephus* tot stand te brengen.

In-

INGERMERLAND. *Petersburg*. De Marquis *de l'Hopital*, nieuwen Franschen Afgezant alhier, heeft nu zyn eerste Audientie by de Keizerin en vervolgens by de Grootvorst den Grootvorstin en den Prins Paulo Pedrowits gehad, en zyne credentialen overgeleverd. De Groot-Brittannischen Minister de Ridder *Hambury Williams*, was denzelven dag mede ten Hove ter gehoor van H. Keizerl. Maj. en Hooghedens; men verneemd dat het vertrek van dien Heer uitgesteld is, waar uit men, en om dat onze Legers zederd de verovering der Stad *Memel* verder niets tegen de Staten des Konings van Pruissen ondernomen hebben, een besluit opmaakt, dat 'er iets gewigtigs ten voordeele van die Vorst en zyn Bondgenoten gesloten of op het Tapyt is, zeeker is het dat men niet kan opmaken, waarom de Veldmarschalk van *Apraxin* met een zo magtig Leger, uit 120000 Man bestaande, zo lang in actie is, en zyn begonnen Operatien niet voortzet.

PRUISSEN. *Koningsbergen*. De Ambachten van *Stalupönen*, *Polkellen*, *Czyrkopinen* en *Goldap*, zyn door de Russische Cozakken bezet geworden: *Zy* betalen alles contant. Vervolgens zyn 10000 Russen by *Wingen* een halve myl van *Tilsit* komen campeeren, die een Luit. met een detachement Hussaren na die Stad, zonden om de Magistraat en de Geestelykheid ter onderwerping aan Haare Rus-Keizerlyke Majesteit, te sommeeren. De volgende dag kwamen deeze vreemde Gasten sterk 13000 Man in den omtrek dier Stad legeren en bezetten dezelve met 3000 Man; ondertusschen staat de Hoofd Armee en deszelfs Hoofd-Kwartier maar een Snaphaan schoot van de Stad *Stalupöpen*, en vermits het Pruissische Leger onder de Veldmarschalk *van Lehwald* te *Velau* by de *Pregel* legd, agt men eerlang de tyding van een Veldslag te zullen verneemen.

Dantzig. De Russische Vloot legd nog voor een gedeelte op onze Reede, en de overige Schepen van dezelve, kruissen voor de *Pillau*, zonder dat hun Admiraal als nog iets tegen de gemelde plaats heeft ondernomen, het welk na alle waarschynlykheid in aanmerking van den Koophandel en Scheepvaart der buitenlandsche Schepen geschied. Een Corps Russische Cozakken, in Pruissisch *Litthauen* gedrongen zynde om eenige strooperyen aan te regten, zyn door verscheide Escadrons Pruissische Husaaren ontmoet, die hen met de Zabel in de Vuist zodanig verwelkomden, dat ze met agterlating van eenige Doden, Gewonden en Gevangenen genoodzaakt zyn geworden, om

hun heil in de Vlugt te zoeken, en de Pruissischen verscheide Paarden tot buit ag tertelaten.

Duitschland. *Weenen.* De Groot Brittannischen Afgezant Heer *van Keith*, die zig geduurende zyn Ambassade alhier by Groot en Klein geagt en bemind gemaakt heeft, is na dat hy de noodige Paspoorten van den Grave *van Caunits Rittberg* heeft bekomen, van hier na zyn Hof te rug gekeerd. Den jammerlyken toestand der Stad *Zittau* in de *Lausnitz*, na by de Boheemsche Grenzen leggende, baard hier in 't algemeen veel medelyden, vermits deszelfs Ingezetenen, als Onderdanen van de Koning van Polen, Keurvorst van Saxen geenzints hebben konnen verwagten dat zy door Bondgenoten, ja zelfs gedeeltelyk eigen Troepen, op eene zo droevige wyze zouden geteisterd werden en hunne Stad als in weerwraak van *Praag* tot een puinhoop gemaakt worden; wanneer men egter aanmerkt dat 'er in die Stad Vyandlyke Troepen en Magazynen waren, en dat men, aangezien de nabyheid der Pruissische Legers dezelve spoedig ter overgaaf moest zoeken te dwingen, zo zal men overtuigd zyn, dat het belang on zer Krygsvolkeren vereischte dat de Oorlogswetten, voor dit maal, het medelyden en de menschenliefde deden zwygen, en dus de vernieling dier rampzalige Stad vorderde, waarby dan zeer veele ingezetenen jammerlyk gesneuveld zyn. Dezelve was in een bloeyende staat door haar Linnen Fabrieken en allerhande geborduurde werken, waarmede haare Inwoonders wyds en zyds aanmerkelyke Koophandel dreven. Veele derzelven zyn met het grootste gedeelte der Pruissische bezetting uit die Stad geweeken. Toen de beide Saxische Prinsen die verwoeste Stad bezagen, riep het overschot der ongelukkige Inwoonders, eer schimmen dan menschen gelykende, den Hemel tot getuigen hunner onschuld aan; 7 Huizen zyn 'er alleen blyven staan, in veele vernielde en nedergestortte woningen, vond men 40 tot 60 Lyken, waar onder Moeders met haare Zuigelingen aan de borst, die verstikt, versmoord of verplet waren.

Dagelyks komen Pruissische Gevangenen, mitsgaders Geschut, Vaandels enz., als zo veel behaalde Zegenteekenen alhier aan. Vermits het Pruissische Leger, na dat het by *Bautzen in de Lausnitz* versterkt was, eenige beweeging gemaakt heeft en tot na *Weissenberg* voortgerukt is, zo hebben onze ligte Troepen hunne standplaatzen mede veranderd, en de Generaal Veld-Wachtmeester Baron *Beck*, zo wel als de Generaal Veldmarschalk Luitenant *van Marocz*, hebben

ben zig met hunne Corpſen by *Schöps* en *Gorlitz* gepoſteerd; zynde de Generaal Veldmarſchalk Luitenant *van Haddik* met zyn Corps by *Postewits* gebleven, om door deeze geſteldheid de beweeging van den Vyand van alle kanten in agt te neemen, en hem zonder ophouden te ontruſten. Ondertuſſchen ſtaat onze Hoofd Armee als nog te Klein-*Schönau*.

Regensburg. Voor eenigen tyd wierd alhier een Keizerlyk Commiſſions Decreet ter Dictateur gebragt, aangaande de boodſchap welke de Koning van Pruiſſen aan Haare Majeſteit de Koninginne van Polen, nopens haar vertrek van Dresden had laten doen, en thans heeft de Vryheer *van Plothe*, Afgezant van den voorn. Koning op onzen Ryksdag, aan de tegenwoordig zynde Miniſters der Keur en Ryks Vorſten, een Pro Memoria doen uitdeelen, waar in onder anderen gezegd word:

Ondertuſſchen heeft zyne Pruisſiſche Majeſteit den ondergeſchrevenen allergenadigſt gelaſt, de waare geſchapenheid van het onlangs aan haare Majeſteit de Koningin van Poolen gerecommandeerde Vertrek uit Dresden, aan het gezamentlyke Ryk te communiceeren, alleenlyk, om hetzelve hoe langer hoe meer te overtuigen, dat Allerhoogſtdezelve, ten opzigte der by het Hof van Dresden tegen Dezelve gehoudene Conduites, echter met alle Moderatie en het grootſte perſoneele Menagement tegen Haare Majeſteit de Koningin van Poolen en Derzelver Koninglyke Familie, zo in het algemeen als in 't byzonder omtrent het Geval in quæſtie, zig gedragen en geageert hebbe.

Niemand, dan Zyne Pruisſiſche Majeſteit alleen, zoude zekerlyk de tegen Allerhoogſtdeszelfs Perſoon en Intereſt by zommigen der Hovelingen van Hoogſtgedachte Haare Majeſteit de Koningin onophoudelyk getrameerde veelvuldige Intrigues zonder Reſſentiment aangezien of geduld hebben: Allerhoogſtdezelve heeft echter dit alles liever voor de hand willen toedekken, en by het Publyk, om daartoe moveerende Redenen, daar mede geen Opſpraak verwekken, en maar, ten opzigte van geene zo qualyk gezinde Perſoonen, eenige met alle mogelyke Moderatie genomene Précautien willen gebruiken, om hen de Middelen en de Gelegenheid, van welke zy zig tot bevordering hunner kwaade Desſeynen konden bedienen, eenigermaate af te ſnyden.

In plaats men nu naar alle billykheid zoude hebben verwagt, dat de ten dien opzigte met het uiterſte Menagement, en ſlegts uit eene perſoneele Hoogachting voor Haare Majeſteit de Koningin van Poolen, genomene Meſures in zodanigen Inzigt zouden opgenomen en geconſidereert geworden zyn; zo heeft zyne Koninglyke Majeſteit van Pruiſſen wederom moeten ondervinden, dat daar door het tegendeel zy uitgewerkt, en gelegenheid gegeeven geworden tot het verſpreiden van de ongefundeerdſte Geruchten, als of Allerhoogſtdezelve Haare Majeſteit de Koningin van Poolen en Derzelver Koninglyke Familie had doen opſluiten en als in Arreſt houden. Om nu dit valſch en kwaadaardig gerugt eensklaps te doen ceſſeeren, en de gantſche Wereld van Allerhoogſtdeszelfs ongekrenkte en oprechte perſoneele Achting

ting voor haare Majesteit de Koningin van Poolen te overtuigen, zo heeft Dezelve daar van geene duidelyker Blyken kunnen geeven, dan door Deszelfs Generaal *van Bornstädt* aan Hoogstgedachte Haare Majesteit met alle Decentie en Politesse te laten proponeeren: Of Dezelve niet mogt inclineeren zig met Derzelver Koninglyke Familie na Warschauw en by zyne Majesteit den Koning, Derzelver Gemaal, te begeeven? In welk Geval Zyne Koninglyke Majesteit van Pruissen daartoe alle nodige Hulp ten spoedigsten zoude bybrengen, de behoorlyke Pasporten tot de veiligste en kortste Route door Silesien expedieeren, en in het generaal alle mogelyke Faciliteit en Gemak tot deeze Reize zoude doen bezorgen. Dewyl egter Haare Majesteit de Koningin van Polen in Derzelver gegeven Antwoord eene byzondere Afkeerigheid tegen die Reize liet blyken, en de Generaal *van Bornstädt* daar van aan Zyne Majesteit den Koning van Pruissen raport deed, zo heeft Allerhoogstdezelve van de voorsz. Propositie afgezien, en op het Vertrek van Hoogstgedachte Koningin geenzins aangedrongen, maar in tegendeel niet het allerminste, het geen daartoe eenigzins betrekking mogt hebben, verder aan Hoogstdezelve laaten voorslaan; doch daar door ook teffens de byzondere Satisfactie verkregen, dat het Publyk by die gelegenheid handtastelyk is overtuigd geworden, hoe weinig de voorheen zo vals als kwaadaardig uitgestrooide naauwe Opsluiting en Arresteering van Hoogstgedachte Haare Majesteit de Koningin van Poolen en Derzelver Koninglyke Familie gefundeerd, en dat in tegendeel het voorgestelde Vertrek na Warschauw ende ten dien einde geoffereerde en mogelyke Faciliteering van Hoogstdezelve in geenen deele gegouteerd, maar van de hand gewezen zy geworden, niet tegenstaande Dezelve by Zyne Majesteit Derzelver Gemaal ongetwyfeld meer Agrement zoude gevonden hebben, en daar door van verscheidene Ongemakken, welke uit de tegenwoordige Oorlogs Troubelen onvermydelyk tegen wil en dank van Zyne Pruisische Majesteit, voortspruiten, en over welke echter by alle gelegenheden zo veel Opspraak is gemaakt geworden, ten eenemaal had kunnen bevryd en ontheven worden.

Dresden. Men heeft niet zonder verwondering vernomen dat 'er gerugten buiten 's Lands gelopen hebben, als of Haare Majesteit onze Koninginne overleden was, daar Hoogstdezelve zig in gewenste welstand bevind. Die Vorstin heeft haare klagten doen inbrengen by de Veldmarschalk Graaf *van Daun*, over de slegte behandeling der Stad *Zittau*, welke als een Stad aan H. M. toebehoorende, van een zo wreede aanranding had bevryd behooren te blyven, dog dien Veldheer heeft daar op doen antwoorden, dat Hy, meer smert en leedwezen, dan iemand, daar over gevoelde, maar dat de hardnekkige tegenstand der Pruissische bezetting alleen oorzaak daar van geweest was. De Prins van Pruissen 's Konings Broeder verzeld van den Generaal-Major *van Schmettau*, is alhier met alle zyne Bagagie en Equipagien uit de *Lausnitz* aangekomen, en staat uit hoofde van onpasselykheid, eerstdaagsch na *Berlyn* te keeren.

Langensaltz (*). Honderd Fransche Hussaren kwamen deezer dagen

(*) *Langensaltz*, Een Steedje gelegen in het Saxen-Weissenfeldsche, niet ver van de Stad *Gotha*, thans de Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, toebehorende.

gen gansch onverwagt hier binnen rukken, scheurden alle de Pruissische Ordonnantien welke zy aangeslagen vonden, af, en de derden Penningen, bestaande in omtrent 12000 Ryksdaalders welke in de Landskas waren, aan eenige Saxische Edelieden ter hand stellen, met bevel dezelve aan Haare Majesteit de Koningin van Polen, Keurvorstin van Saxen na Dresden over te maken, en verboden om vervolgens iets meer aan de Koning van Pruissen te betalen, met verzeekering dat de Marschalk *van Richelieu* met een Leger van 20000 Man herwaards op marsch was om diergelyke beveelen te staven, de Vyanden uit het gantsche Keurvorstendom Saxen te verdryven en onzen wettigen Souverein wederom in 't bezit daar van te stellen.

Sorau in de *Neder-Lausnitz*. Een wonder en ten uiterste zeldzaam geval, hebben wy hier den 18 der laastleden maand *July* gezien, 't welk de tyden van de Manna-Regen der Kinderen Israëls in de Woestynen, in versch aandenken gebragt heeft; in den omtrek van deeze Stad, viel dien dag, een merkelyke meenigte onbekende Granen, als een regen uit den Hemel, en lagen dezelve doorgaans twee vingerbreed, en op eenige plaatzen twee tot driehand breed hoog op de Aarde, de korrels waren driehoekig ter grote van geele Erweten. Op bevel der Regeering deezer Stad, wierd eenig Volk uitgezonden om dit Graan te verzamelen, in Zakken te doen en op Wagens in de Stad te brengen, 't welk verrigt zynde, deed men het maalen, builen en brood daar van bakken, dat wit en zmakelyk zynde, door honderden van Menschen geproefd, terwyl het Graan door duizenden van Lieden, waar van 'er zig thans een tot *Amsterdam* bevind, bezigtigd is, ook zyn door de Magistraat, monsters van dat Koorn na de meeste omleggende Steden en Landen gezonden. Hoe zeldzaam en boven natuurlyk dit geval ons ook voorkomt, zo heeft men egter in voorgaande Eeuwen voorbeelden daar van beleefd; als in den jaare 1650 Regende het in *Jutland* een Landschap van het Koningryk *Denemarken*, aan eenige plaatsen Koorn, 't welk verzameld zynde, na *Lubek*, *Hamburg* en andere Steden, als iets zeldzaams gezonden wierd. In 't jaar 1675 in de maand *Maart* viel 'er in den omtrek van *Mittau* hoofdplaats van het Hertogdom Courland, en verscheide andere plaatzen Meel van den Hemel.

De Natuurkundigen meenen dat dit geschieden kan, door een felle stormwind, die zulks van de eene plaats opneemd en 't op een zee-

kere afgelegenheid wederom dood nedervallen, te meer om dat men 't doorgaans zo ongelyk van hoogte ziet leggen; dus kan 't door een Hoos ook Visschen en Kikkers regenen. Hier uit zou men trekken konnen dat de bovengemelde Graanen te *Sorau* gevallen, de Vrugt van Beuken boomen zou kunnen zyn, aangezien dezelve van een driehoekige gedaante en ter groote van geele Erweten groeid, en door een zwaare Wind van elders ter dier plaatze gebragt zou konnen zyn.

Berlyn. De tydingen van de Grenzen van Boheemen ontfangen hebbende, bestaan in de volgende berigten:

Een Corps van *zestien duizend* Oostenrykers heeft de Post *Gabel* overrompeld, alwaar *drie* zwakke Bataillons (maar niet *vier*, zo als verspreid is) met vyf honderd Hussaaren stonden, dewelke zig zes- endertig uuren lang met de grootste kloekmoedigheid verweerd, en de Vyanden telkens met groot Verlies te rug gedreeven hebben, tot dat zy geen Ammunitie meer overig hadden en zig by gebrek van Secours eindelyk overgaven: Egter hebben vier honderd Man van de Hussaaren door de Oostenrykers heen geslagen en veele van deze nedergesabeld, hebbende volgens het zeggen van de Vyandlyke Deserteurs, welke alhier aangekomen en by deze Attaque tegenwoordig geweest zyn, de Oostenrykers vier duizend Man voor *Gabel* verlooren.

Kort na de gemelde Actie is de Vyandlyke Hoofd-Armee in de *Lausnitz* gedrongen en voor *Zittau* gekomen, uit welke Stad men ons Magazyn te vooren naar elders heeft gebragt: De Vyand, by wiens Armee, zoo men zegt, de *Saxische Prinssen* zig bevinden, heeft de Stad *Zittau* met gloeiende Kogels en Pek-Kranssen zoodanig beschooten, dat dezelve byna ten eenemaal tot assche verteerd is: Dierhalven heeft zyne Koninglyke Hoogheid de *Prins van Pruissen*, welke in dien tusschen tyd met zyne Armee ook in de *Lausnitz* gerukt was, het Guarnizoen uit *Zittau*, voor welke Stad de Oostenrykers insgelyks veel Volk zullen verlooren hebben, aan zig getrokken.

Vermits nu de Vyandlyke Hoofd-Magt na de *Lausnitz* trekt en de Franschen meer en meer by des Konings Provincien naderen, is zyne Majesteit met zyne Armee van *Leutmeritz* opgebrooken, en met dezelve, zonder één Man verlooren te hebben, op de Grenzen van *Saxen* aangekomen.

Vervolgens heeft zyne Majesteit met een Corps van zyne Troepen den marsch na *Baudisin* aangenoomen, om zig by de tweede Armee

al-

aldaar te voegen en den Vyand tot het leeveren van een Bataille te noodzaaken, waar van men dagelyks tyding verwagt.

In *Silesien* hebben de Oostenrykers *Landshut* en eenige op de Grenzen leggende open Plaatzen bezet; maar het verspreide gerugt, dat zy byna het geheele platte Land van *Silesien* nevens de Vesting *Cosel* in hunne Magt hadden, is ten eenemaal zonder grond: Niet minder is het onwaar, dat zy het Corps van den Generaal *Keith* zouden ingesloten hebben, zynde dit Corps, zoo als reeds gezegt is, zonder eenige hinder van *Leutmeritz* na *Saxen* gemarscheerd.

By aldien men hier het voorbeeld der Oostenrykers wilde volgen, om van het Geloof van 't Publiek een misbruik te maaken, zoude men aan het zelve even diergelyke Dag-Regifters, als te *Weenen*, *Keulen* en *Warschauw* gepubliceerd worden, kunnen mededeelen, en daagelyks Batailles en Schermutselingen op onze Vyanden winnen, maar men weet alhier wat men aan de waarheid verschuldigd is, en men laat gaarne aan de Tegen-Party het vermaak dat dezelve het Gemeen met een *tweede* Overwinning voor *Praag* en andere diergelyke Uitvindingen verheuge: Verstandige Lieden zullen van zelfs beseffen dat, by aldien men van onze zyde zoo veel verlooren had; als de Schryvers der Oostenrykse Nieuws-Papieren hebben voorgegeeven, de Koning geen Armee meer hebben zou.

Men heeft met verwondering in zommige vreemde Gazetten geleezen, dat in de Koninglyke Pruissische Landen de vierden Man tot de Recruteering geligt wierd; doch deeze Berichten zyn van gelyke Authentiketeit als alle de andere Nouvelles, welke te *Dresden* gefabriceerd worden, en als de wonderbaare en alle waarschynlykheid verliezende Vertellingen van de Desertie der Pruissische Troepen. Daar zyn niet meer dan zes Regimenten Infantery geweest, die by *Collin* geleden en uit hunne respective Cantons tot de Recruteering op verre na niet den achtsten, veel min den vierden Man, genomen hebben. Wanneer boven dien ook eenige Land-Militie opgeregt word, dan is het immers eene bekende Zaak, dat byna in alle Landen, en wel byzonder in Vrankryk, eenige diergelyke Batailons tot Verdeediging van dezelve gehouden worden; en nademaal de Land-Standen van *Pommeren* en andere Koninglyke Provincien uit eigene beweeging, en om hunne Getrouwigheid en Yver voor het Koninglyke Keurhuis van Brandenburg te toonen, geoffereerd hebben, eene Land-Militie ten hunnen Kosten op te rechten, zo heeft zyne Koninglyke Majesteit

steit hunne Aanbieding niet willen van de hand wyzen, maar dezelve genadigst toegestaan, en de Oprechting dier Militie door de daartoe genomineerde Officiers in korten tyd laaten werkstellig maken, doch daar door hebben de Cantons der Regimenten niet geleden. Alle de geenen, welke in de Koninglyke Pruissische Landen reizen, zullen daar in niet vinden, dat men reeds tot de noodzakelykheid zy gebragt geworden den Boer van achter den Ploeg weg te neemen, en het Land door oude Mannen en Vrouwen te laten bouwen, gelyk men wel eer in de grootste en de meest bevolkte Ryken van Europa gezien heeft.

Uit *Pruissen* verneemt men, dat de Russiche Troepen na de Verovering van *Memel* nog niet verder in dat Koningryk zyn ingerukt, en dat, schoon de Veldmaarschalk *Apraxin*, de Grenzen naderd, het egter tot nog toe niet schynt, dat hy een Bataille leveren wil: Men voegd daarby, dat het Guarnizoen van *Memel* voorn. in weerwil van de verkreegene *Capitulatie* nog aldaar te rug gehouden word.

Uit de STAD FRIEDLAND *in SILESIEN heeft men het volgende.* De woede van een wreeden Vyand verschaft ons alhier een Voorbeeld, 't welk niet alleen droevig, maar zelfs onder de wildste Natiën ongehoord is.

Gister avond ten tien uuren kwamen in deze Stad dertig Panduuren; Terstond gingen zes van hen naar het Huis van den Burgemeester, en aldaar na genoegen te eeten en te drinken gekreegen hebbende, hielden zy zig tot elf uuren toe vry stil: Toen verklaarden zy de rede van hunne komst, naamentlyk dat men hun twee honderd Ducaaten bezorgen moest.

De Burgemeester vertoonde op het nadrukkelykste dat hy zulks onmooglyk doen konde, doch zyne smeekingen, om daar van verschoond te mogen blyven, waren niet in staat om de Panduuren tot medelyden te beweegen, maar in tegendeel bonden zy hem de handen, deeden hem een Touw om den hals, als of zy hem wilden wurgen, smeeten hem op de grond, en trapten hem op een deerlyke wyze: Zyne Schoon-Moeder, reeds hoog bejaard, zyn Meid, en andere Lieden van zyn Huis ondergingen het zelfde Noodlot.

Toen nu deze woedende Panduuren alles, 't geen in huis was, geplunderd, en de Meubilen of vernield of weggevoerd hadden, waren zy nog niet te vrede, maar bonden met een Doek de Oogen toe van den Burgermeester, dien zy dreigden het Hoofd af te snyden, terwyl zy hem voor de tweedemaal ter aarde wierpen, hem elendig haven-

venden, en hier door denzelven zogten te dwingen om hun te openbaaren, of nog hier of daar eenig Geld verborgen lag: Na dat zy dus dien ongelukkigen Man tot één uur na middernagt gepynigd hadden, hebben zy eindelyk de Stad verlaaten.

Dit Staaltje doet ons zien, wat wy te verwagten hebben van den Vyand, in wien alle Menschelykheid schynt uitgedoofd te weezen: Mogelyk zal de geheele Wereld twyffelen, dat men ooit een diergelyk gedrag heeft kunnen wagten van Troepen, behoorende onder een Christen Mogendheid, dewelke van de goede Krygstugt in haare Legers zoo groot ophef maakt: Nogtans is het gebeurde onwedersspreekelyk, en wy hebben ter zelver tyd vernoomen, dat het Dorp *Liebenau* in Boheemen een diergelyk Noodlot ondergaan heeft, en door deszelfs eigen Verdeedigers geplunderd is.

Vervolg van het Dagverhaal *des Legers van onzen Koning.*

Den 26 *July*, wanneer de Koning met zyn Leger daags te vooren te *Pirna* aangekomen was, trok de Prins *van Pruissen* 's Konings Broeder, met zyn onderhebbende Troepen over *Bumburg* in de *Lausnitz*, en of schoon dezelve genoegzaam van de Armée des Grave *van Daun* omcingeld was, kwam hy egter te *Bautzen* campeeren, zonder dat dien Veldheer de lust bekroop om dit te beletten.

Den 27, brak Zyne Majesteit van *Pirna* op, om zig by de voorn: Prins in de *Lausnitz* te begeven, dus dat de Armée aldaar staande, op 45000 Man geschat word, middelerwyl dat de Veldmarschalk *van Keith* by *Aussig* en *Vollendorf* blyft post houden, om op de vyandlyke beweegingen agt te geven.

Den 28, zette de Koning de Marsch na de *Lausnitz* voort, en campeerde

Den 29. met de Armée van den Prins zyn Broeder by *Bautzen*, deed daar op alle toestel tot een Veldslag maaken, en aangezien in 't Oostenrykfch Leger dezelve toebereidzelen gemaakt wierden, maakte men staat wel haast wederom een bloedige Batailie te zien leveren.

Den 30, trok Zyne Majesteit na *Görlitz* en nader na de vyandlyke Armée, maar dezelve vond geraden van te wyken, *Löbau* te verlaaten; en tusschen *Görlitz* en *Zittau* post te vatten.

Den 31, gaf de Koning aan 4 Regimenten Voetvolk bevel, om zig tot de Marsch na *Pommeren* gereed te houden.

Den 1 *Augustus*, braken deeze Troepen bestaande in de Regimenten van *Vorst Maurits*, van *Bevern*, van *Manstein* en van *Flemming*, na dat Hertogdom op.

Den 2 *dito*, marcheerde het Leger onder de Veldmarschalk *van Keith* van omtrent *Dresden* na de *Lausnitz*, en dien zelven dag kwamen eenige honderd Veld- en Bagagie Wagens van het Corps onder de Prins *Maurits van Anhalt-Dessau* te *Cotta* by *Pirna* aan.

Den 3, arriveerde de Prins *Maurits van Anhalt-Dessau* met 12 Bataillons en 10 Esquadrons in 't Kampement van *Pirna*, om de strooperyen van de Oostenrykfche Panduuren te beletten en de Magazynen te *Pilnitz* en te *Pirna* te dekken.

Den 4 en 5, zond Zyne Majesteit eenige Hussaren af, om kondschap van den Vyand in te haalen, dezelve kwamen

Den 6, met eenige Krygsgevangenen en buit gemaakte Paarden te rug.

Den 7, deed de Koning wederom eene beweeging aan zyn Leger maaken, om te zien of de Oostenrykers tot een derde Veldslag zouden gebragt konnen worden, maar te vergeefsch.

Den 8, hadden eenige Vyandlyke Troepen zig meester van *Görlitz* gemaakt, maar een Detachement van de onzen deed hen wel haast met groot verlies die post verlaten:

Hanover. Deezer dagen is door het gantsche Vorstendom *Calenberg*, of Hanoversche gebied de volgende *Publicatie* gedaan:

De Ingezetene Land-Standen van het Vorstendom *Calenberg* uit de Quartieren van *Göttingen*, *Hanover* en *Hamelen*, mitsgaders van het geïncorporeerde Quartier van *Lauenau*, hebben bevonden, dat een groot gedeelte der Inwoonderen deezer Landen uit vrees voor de Armée van zyne Aller-Christelykste Majesteit, en wel byzonder voor de daar toe behoorende Hussaren en ligte Troepen, hunne Huizen hebben verlaten en na de Bosschen of andere afgelegene Plaatsen geretireerd zyn; dat wyders de meeste jonge Lieden uit eene ongegronde vrees van tot Franschen Krygs-Dienst gedwongen te zullen worden uit hunne Wooningen en uit het Land gevlucht zyn, en dat eindelyk veele Landlieden zig ongeneegen toonen hunne op het Veld staande Graan-Gewassen in te oogsten, dewyl zy duchten, van dien Arbeid geen Nut noch Voordeel te zullen hebben, of daarin door de in zommige Gedeeltens van het Land patrouillieerende Parteyen Hussaaren gestoord of anderzins qualyk behandeld te zullen worden.

Nademaal echter uit dit alles een volkomen Verderf der van Godt verleende Vruchten moet ontstaan, welke een algemeen Gebrek, en zelfs een onvermydelyke Hongersnood na zig sleept, waardoor de van Godt over het Land gezondene Kastydingen noch meer verzwaard en duurzamer gemaakt worden: Zo heeft men van de zyde der Calenbergsche Land-Standen niet in gebreke willen blyven van de algemeene Rust en Veiligheid voor een yder, zo wel in zyn Huis als ten opzigte van zynen Veld-Bouw en Handteering, te vervorderen, met alle iever te bezorgen. Ten dien einde zyn zo wel aan de hooge commandeerende Generaliteit, als aan de tot subsistentie der Fransche Armée opgerechte Cancelary de nodige Voorstellingen gedaan geworden, en men kan van de zyde der Calenbergsche Land-Standen verzekeren, dat zodanig eene Ontmoeting en Handelwyze omtrent de Ingezeetenen en Onderdaanen, gelyk dezelve zig zonder grond verbeelden, nooit het Oogmerk dier Armée geweest zy, zo als reeds is gebleeken by derzelver Patenten, welke den 19 *passato* uit het Hoofd-Quartier te *Holtzminden* zyn afgevaardigd geworden. Om ondertusschen een ieder daarvan noch meer te overtuigen, zo is op het aanhoudend verzoek der Calenbergsche Land-Standen een tweede, en noch veel omstandiger Patent, den eersten deezer Maand in en uit het Hoofd-Quartier te *Grooten-Hilgesfeld* gepubliceerd, by het welke alle en een ieder Inwoonder der Steden en Dorpen, die hunne Wooningen verlaten hebben, aangemaand worden, om zo dra mogelyk wederom t'huis te keeren, onder verzekering, dat niemand in zyne Goederen noch aan zyn Lyf eenige Leed of Schade zal geschieden; dat Handel en Wandel in de Steden vry en veilig, gelyk te vooren, zullen blyven; dat men alle de Onderdaanen voor den Overlast en de Geweldenaryen der Marodeurs zal beschermen en geenzins gedogen, dat iemand

met

met geweld, of tegen wil en dank, tot Franschen Krygs Dienst zoude gedwongen worden.

Vermids nu de Calenbergsche Land-Standen beducht zyn, dat de Onderdaanen en Ingezeetenen van dit Vorstendom, onaangezien deeze herhaalde Verzekeringen, noch eenig Wantrouwen mogten voeden, en men niet alleen een Origineel in handen heeft, maar ook geen twyfel meer overblyft, dat tegen het voorsz. gepubliceerde Patent het allerminste zoude ondernomen worden: Zo heeft men tot Vertroosting en Herstelling van een ieder niet willen in gebreke blyven, van zulks alles by deezen in het openbaar bekend te maken, en teffens alle en een ieder te vermaanen, dat zy tot hun eigen behoud ten spoedigsten te rug keeren, om hunne Huis- en Veld-Arbeid, Handel en Wandel en Hanteering te hervatten en blyven waarneemen, onder verzekering, dat men van de zyde der Land Standen alle mogelyke Devoiren zal aanwenden, om het Land in goede Ordre te houden, en eene geduurigen naauwkeurigen Krygs Tucht by de hooge Fransche Generaliteit te bezorgen. Men kan meede niet voorby gaan van by deezen te waarschouwen, dat de Huizen en Wooningen, welke by derzelver Eigenaars en Bruikers verlaten zyn, en ledig gevonden worden, aan eene onvermydelyke Plundering blootgesteld zullen blyven, waarop veellicht het af branden van dezelve zoude kunnen volgen, inzonderheid wanneer zy door Marodeurs bezogt mogte worden.

Ten Oirkonde is deeze Publicatie met het Landschaps Zegel en de Ondertekening der thans tegenwoordige Land-Standen bevestigd geworden.

Gedaan binnen *Hanover*, den 6 *Augustus* 1757.

(L. S.)

Georg, Abt van Loccum; *A. W. van Wangenheim*; *H. E. van Hardenberg*; *W. A. Alemann*; *J. F. van Westerholtz*; *G. C. van Bommer*; *E. A. Heiliger*

Het is zeeker dat de Franschen in de Actie van den 26 *July*, by *Hastenbeek*, met het Leger van den Hertog *van Cumberland* voorgevallen, het aanzienlykste verlies moeten geleden hebben, men kan, zulks zeer gemakkelyk bevroeden, uit het volgende schryven van een onzer Officieren, gedagtekend den 30 dier maand luidende aldus:

Wat zal ik UE. met er haast en op den Marsch schryven? Misschien verwagt gy een uitvoerig Relaas van eene Actie, welke wy gewonnen of verlooren hebben? Het een en het ander kan de Vyand zo min met waarheid zeggen als wy. Ik zal dan maar in 't kort berichten, dat wy by Hamelen voordeelig geposteerd waren, doch dat het te beklagen was, dat het Terrein tot eene formeele Bataille, wegens het veelvuldig Gebergte, te klein viel. Aan de rechter zyde hadden wy eene diepe Vlakte, alwaar men niet kon ageeren, en aan de linker een groot Gebergte, alom met Boomen bewassen, uit welke wy op twee Plaatsen op het sterkste canonneerden; In het midden lag het Dorp *Hastenbeek*, voor het welke eene Battery van twee Stukken Canon geplaatst was. Op den rechter Vleugel stonden de Hanoverschen in twee Linien geschaard; in het midden de Hessen, Saxen-Gothase en Buckenburgers, en op den linker Vleugel bevonden zig de Brunswykse. De Vyand rukte den 23 *deezer* over het voor ons leggende hoog Gebergte in 6 Linien; doch wierd door onze Artillery zodanig ontfangen, dat hy, offchoon hy het den halven dag uithield, egter met groot Verlies te rug moest wyken. 's Nachts den 24 verscheen hy andermaal, doch

kon

kon wederom zyn Oogmerk niet bereiken; hoewel hy onder het hevig Vuur uit ons Canon eenige Batteryen in gereedheid bragt, van welke hy insgelyks begon te canoneeren, doch ons weinig schade kon doen, dewyl zyn Canon te hoog geplaatst was, en het onze daarentegen eene goede uitwerking had en zomwylen gantsche Gelederen in de Flancq wegrukte. Zulks continueerde den 25. Den 26 in den vroegen ochtendstond formeerde de Vyand ter plaatse, waar men het niet verwachtede, namentlyk tegen het hooge Bosch, en waar onze linker Vleugel stond, en op het Centrum van het Dorp *Hastenbeek*, zyne Attaque: Hier stonden de drie Regimenten van Spörke, Sandre en Hardenberg in de Flancq beneden den Berg ter linker zyde onder Commando van den dapperen Generaal van Spörke; en alle de Grenadiers van het Corps boven op den Berg in het Bosch onder Bevel van den Generaal Major van Hardenberg. Hier op rukte de Vyand met 6 Linien, uitmaakende 16000 Man, en byna ten eenemaal uit Zwitsers bestaande, tegen den Generaal van Spörke, die noch door een Commando van 300 Man, uit verscheidene Regimenten, was versterkt geworden; doch de Vyandlyke Linien wierden vigoureuselyk en metter haast door twee Salvós, en vervolgens met opgestokene Bajonetten byna ten eenemaal gerepousseerd, en 12 Stukken Canon van hen veroverd, van welke 8 goed en bruikbaar, en de overigen onbruikbaar bevonden wierden. De Vyand formeerde vervolgens eene nieuwe Attaque op ons Centrum, doch wierd door den Erf Prins van Bronswyk met zyn Regiment Guardes en twee andere Bataillons dapperlyk te rug geslagen. De Vyand naderde wederom met versche Troupen, wordende gedurig verwisselde Brigades van 12 Bataillons aangebragt, en vermeesterde, door onachtzaamheid van een Capitein der Artillery, onze Battery voor het Centrum. De Generaal van Spörke liet Raport doen, dat hy den Vyandlyken rechter Vleugel geslagen had; doch de Grenadiers aan de eene zyde in het Bosch kreegen het te bang en moesten ondersteund worden, waar toe ten eersten twee Regimenten, waaronder zig het myne bevond, gecommandeerd wierden. Wy marcheerden welgemoed na het Bosch, en slooten op de Hoogte aan de Brunswykse Bataillons van Imhof. Het gedruis van het Vyandlyke Canon vloog over ons heenen, en weinig wierd door hetzelve geraakt. Hier verwachteden wy de Ordre, om verder te marcheren en den Vyand te attaqueeren; doch wy wierden daarentegen gelast, te rug te trekken. Het Centrum en de rechter Vleugel ontfing een gelyk Bevel, en de Vyand deed hetzelve. Wy marcheerden Regiment voor Regiment, Infantery en Cavalery, tot onder het Canon van Hamelen, en de Vyand trok te rug over het Gebergte. Onze Regimenten, welke in de Actie waren, wisten het noch niet, dat wy, die tot hun Secours moesten aanrukken, te rug marcheerden, en bleven op 't Renfort tot 5 uuren toe wachten, om den reeds achteruit deinzenden Vyand te vervolgen; doch eindelyk trokken zy ook te rug en voegden zig by ons. Hamelen wierd geslooten, en onze Armee marcheerde herwaards, namentlyk na de zyde van Minden, alwaar wy heden Rustdag houden, om morgen verder na Nienburg op te breeken, daar wy een nieuw Leger zullen betrekken, en misschien op nieuws ten Tooneele treden. De vier Bataillons en de twee Escadrons, welke noch by Nienburg zyn blyven staan, zullen met ons conjungeeren, wanneer wy eene Armee van omtrent 55000 Man reguliere Troupen zullen uitmaken.

Ons Verlies is waarlyk maar gering, offchoon de Hessen en Bronswykers en andere van onze Geallieerden, die byzondere blyken van Dapperheid gegeeven hebben, op den linker Vleugel veel meer moesten lyden. Het gantsche Verlies aan Dooden en Gequetsten kan niet boven de 1500 Man bedragen: Volgens eene opgemaakte

Lyst

Lyst zyn van onze Regimenten 1 Officier, 3 Onder-Officiers en 75 Gemeenen dood; en 1 Generaal Major, 2 Luitenant-Colonels, 1 Tambour en 230 Gemeenen gequetst, en 3 Onder-Officiers en 46 Gemeen vermist geworden.

Den 9 deezer maand *Augustus*, wierden wy onder de Fransche gehoorzaamheid gebragt; ten 10 uuren verscheen een Detachement dier Troepen aan de Calembergsche Poort, aan 't welk alle de Poorten ingeruimd wierden en kort daar op trok een gantsch Regiment onder den Hertog *van Chevreuse*, als onzen nieuwen Gouverneur, hier binnen, de Manschap onzer Bezetting wierd ontwapend, en vergund te gaan werwaards zy wilden; kort onder deeze Stad campeeren 8000 Man, en wat verder 2000 Man dier Krygsvolkeren, onze Regeering is werkelyk beezig om de Contributien te regelen.

Kassel. Onze Bezetting bestaat thans uit drie Regimenten, houdende goede tugt, maar makende wat minder complimenten dan in het begin, en doen zulke verschrikkelyke Eisschen, dat dit Land buiten staat is, om dezelve te konnen volbrengen. Den Roomschen Godsdienst werd thans in 't zogenaamde *Opperhof* alhier verrigt, en by de Protestantsche Kerken, werden geduurende de Vergadering Wachten gesteld om de moedwil der Franschen Zoldaten te beteugelen en te beletten.

Hamburg. Dagelyks komen hier perzonen uit het Hanoversche enz. aan, derzelver getal beloopt reeds meer dan 6000 Menschen. De Fransche Veldmarschalk Hertog *van Richelieu* heeft aan onze Magistraat door een schryven verzocht, geen Engelsche Oorlogs- of Transportschepen te *Cuxhaven* te laten inloopen, dewyl hy zig anders genoodzaakt zou zien, een Detachement na *Ritzebuttel* een Slot en Ampt aan de Elve, daar dezelve in de Noord-Zee valt, te doen om daar door te verhinderen, dat de Engelschen eene landing kwamen te onderneemen.

Stade. Den Hertog *van Cumberland* is met zyn Leger van *Nyenburg* opgebrooken en naderd ons hoe langs hoe meer, Zyn Koninglyke Hoogheid zal zig eerlang door eenige duizend Man Engelsche Troepen versterkt zien, vermits men hier toebereidzelen maakt, die niet anders aantoonen, dan dat het Transport 't welk te *Portsmouth* klaar gemaakt word, in deeze Kwartieren staat ontscheept te worden.

Bontheim. Dit graafschap aan Zyne Majesteit de Koning van Engeland, als Keurvorst van Brunswyk Luneburg, zederd den 22 *May* 1752 verpand zynde, is nu wederom in handen van onzen Vorst ge-

gesteld, en men ziet hier dienaangaande, de volgende Verklaaring, door de Marschalk *d'Etrées* gegeven, en overal bekend gemaakt.

LOdewyk Cæsar Grave d'Etrées, Marschalk van Vrankryk, Gouverneur der Provintie Aunis, Ridder van den H. Geest-Orden, &c. Generaal van de Armee. Daar zyn door den Graaf van Benthem, aan Zyn Allerchristelykste Majesteit vertoogen gedaan, dat de Regeering van Bentheim, hem een ordre van het Ministerie te Hanover, in dato den 26 May, had overhandigt, ingevolge dewelke de betaaling van zyn Jaarlyks Pensoen gearresteerd was, om dat hy in zyn Land den dienst des Konings had gefavoriseerd, en met zyn Regiment, als Commandant, uit naam van Zyn Majesteit, in dat Graafschap gekomen was.

Nademaal de Regeering van Hanover, door de weigering van die betaling het Contract heeft verbrooken, het welk den 22 May 1752 tusschen Zyn Majesteit den Koning van Engeland, Keurvorst van Brunswyk, en de gemelde Graaf van Bentheim, was gestipuleerd, en dat dezelve desweegens geen de minste satisfactie heeft kunnen bekomen, zo stellen wy die Graaf, uit naam des Konings, en uit hoofde van deeze tegenwoordige, in 't bezit der Regeering van zyn Graafschap, en van alle Regten en Magten, die daar van afhangen, ordonneerende insgelyks, in naam des Konings, aan alle Staaten, Vasallen en Onderdaanen, van het Graafschap Bentheim, om die Graaf, op dezelve voet, als hy voor de sluiting van het Contract tusschen Zyn Majesteit den Koning van Groot-Brittannien en hem, was, te erkennen.

Gegeven in het Generaale Hoofd-Quartier te Halle, den 23 July.

(*Was geteekend*) L. M. D'ETRE'ES.

Cleve. De Inwoonders en de Bezetting der Stad *Gelder* beginnen reeds in den aanvang deezer maand gebrek aan leevensmiddelen te krygen, waarom men gelooft dat die Stad, door zes- en- vyftig Redouten of vierkante Schanssen geblocqueert, eerlang zal genoodzaakt zyn om zig by verdrag over te geven.

Op Zondag den 14 *Augustus*, is hier in alle de Kerken van de Predikstoelen, uit naam en van wegens Haare Roomsch-Keizerlyke en Koninglyke Majesteit, het volgende afgekondigd en vervolgens alomme aangeslagen:

NAdemaal men in de veroverde Cleefse, Markse, Meurse en Gelderse Landen ondekt heeft, dat niettegenstaande de allergenadigst beloofde Bescherming, een considerabel getal der Inwonders hunne Eigendommen en Wooningen verlaten en zig na de overige Pruissische en andere vreemde Landen geretireerd hebben, en de Keizerlyke Koninglyke Dienst zo wel als het Behoud deezer Landen vereischt, dat de Gevluchten zig wederom in hunne Wooningen laten vinden.

Zo worden dezelve gezamentlyk, niemand, van wat staat of Conditie hy zy, daarvan uitgezonderd, welke zig uit de voorsz. Landen geabsenteerd hebben, by het tegenwoordig Bevel op het serieuste gelast, om na de Plaatsen hunner voorige Wooningen te rug te keeren; en wel de geenen, welke 20 uuren ver daar buiten zyn, binnen de acht dagen na dato; die verder geretireerd zyn, binnen den tyd van vierr

vier Weeken, en aulks om des te meer, dewyl de Contraventeurs en Ongehoorzaamen alle hunne Goederen, Revenuën en Intereften, zonder eenige exceptie, *de facto* zullen ziën verbeurd verklaard en aan den Fiscus vervallen te zyn.

Wordende wyders bevolen, dat de Pachters, en alle de geenen, welke eenige Intereften, Schulden, Penningen &c., aan de Gevluchten moeten betaalen, van heden af aan niets het geringfte zullen laten volgen, en daarentegen binnen den tyd van 6 Weeken eene exacte Lyft in leveren aan de Keizerlyke Koninglyke Adminiftratie, waar in het Quantum, de Perfoonen, waar refideerende en uit wat hoofde, duidelyk aangewezen worden: zullende de geenen, welke daaromtrent tegen verwagting in gebreke mogten blyven, in hunne Goederen en gereede Penningen, of wel na bevinding en exigentie van Zaaken, aan den Lyve geftraft worden. Waarna zig een yder zal hebben te reguleeren en voor zyne Schade te wagten.

Gegeeven te Cleve in de Adminiftratie, den 12 Augufti 1757.

(L. S.) (*Geteekend*) VAN DE VELDE.

(*En lager*) NAGEL.

Den 23 *Auguftus* 's morgens ten 9 uuren is de Stad *Gelder* eindelyk aan de Franfchen ingeruimd, zullende de bezetting van dezelve den 28 *deezer* met alle Krygs eer, en twee Stukken Kanon uittrekken, en over *Keulen* en *Frankfort* na *Berlyn* begeleid worden.

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen.* De Koning heeft het Parlement, 't welk den 11 deezer maand wederom ftond te zitten, tot op den 22 *September* geprorogeerd. Men arbeid zonder ophouden aan de uitrusting der Vloot tot een geheime Expeditie gefchikt, ten einde dezelve den 15 *deezer* gereed zy om van *Portsmouth* na haare beftemde plaats te ftevenen, men twyfeld byna niet meer of dezelve zal de aanboord hebbende Troepen, tot fecours van den Hertog *van Cumberland* ontfcheepen, en voor 't overige zyn onderneemingen onderfteunen, en onze Vyanden te doen gevoelen, dat der Britten moed ten behoud van Duitfchlands Vryheid, niet ten eenemaal is uitgedoofd. Het Hof heeft een Expreffen van den Hr. *Porter*, onzen Minifter te *Konftantinopolen* ontfangen, dewelke onder anderen medebrengd, dat den Sultan aan den Ruffifchen Afgezant ten zynen Hoven verklaard had, dat indien de Keizerinne Zyne Meestreffe, Haare Troepen en Esquaders niet van de Pruiffifche Grenzen en Kuften deed te rug trekken, een fterke Armee van den Grooten Heer na Tartaryen ftond optebreeken; deeze tyding vind te meer ingang en geloof, om dat 'er zederd de verovering van *Memel* verder door die Volkeren, tegen den Koning van Pruiffen en Zyne Staten niets is ondernomen geworden. Volgens het egte Verhaal van den Hertog *van Cumberland* ontfangen, aangaande de Actie by *Haftenbeek* op den 26 der voorleden maand tuffchen de

Observations-Armee, en die van den Marschalk *d'Etrées* voorgevallen, blykt, dat het verlies der Franschen vry grooter, dan dat van Zyne Koningl. Hoogheid geweest zy, vermits het in alles niet meer dan 1456 Man bedraagd, zo als men uit de volgende nette Lyst zien kan:

Van het VOETVOLK. *Hanoverse Troepen* 4 Officieren en 78 Man gesneuveld, 31 Officieren en 249 Man gekwetst en 36 Man vermist. *Brunswykse Troepen* 10 Officieren en 72 Man gesneuveld, 18 Officieren en 96 Man gewond, als mede 4 Officieren en 74 Man vermist. *Hessische Troepen* 15 Officieren en 80 Man gesneuveld, 29 Officieren en 277 Man gekwetst, als mede 63 Man vermist. Van het zevende *Bataillon Granadiers* 2 Officieren en 49 Man gesneuveld, 15 Officieren en 126 Man gewond, als mede 36 vermist. Van de *Jagers* 1 Officier en 8 Man gesneuveld, en 1 Officier en 9 gekwetst.

Van de RUITERY. *Hanoverse* 3 Officieren en 13 Man gekwetst en 4 Ruiters vermist. *Hessische* 3 Officieren en 10 Man gesneuveld, 5 Officieren en 28 Man gekwetst, en 3 Man vermist. *Jagers* 1 Officier en 4 Man gesneuveld, als mede 1 Officier en 6 Man gekwetst.

Vermits de Franschen onlangs een Pacquet boot van hier na *Ostende* gaande genomen hebben, zo is by het Koninglyke Post Comptoir besloten, dat alle de brieven, Paketten en Depeches, uit deeze Ryken na Vlaanderen geschikt, voortaan van *Harwich* na *Vlissingen* in Zeeland zullen gebragt worden. Nooit heeft men in deeze Landen eene zo schielyke daling in de prys der Granen, als tegenwoordig beleefd, en dit spruit zonder twyfel voort, uit de menigvuldige toevoer uit vreemde Landen, in de verscheide Havens deezer Eilanden, en den gezegenden Oogst welke wy hier alomme hebben, dewelke blydschap by 't algemeen, maar verdriet aan eenige Koornkopers veroorzaakt, als hunne Magazynen opgevuld hebbende, op hoop van winst, daar zy thans niet dan verlies daarby te wagten hebben. De nationale schulden welke met het begin van dit Jaar reeds meer dan 74 Millioenen Ponden Sterlings beliepen, zyn zedert nog met ruim 4 Millioenen, vermeerderd geworden. De Fransche Esquaders te *Louisburg* in Noord-America vereenigd zynde, wagt men eerstdaagsch tyding van een gevecht derzelven met onzen Admiraal *Holbourne*. Onze Oostindische Compagnie heeft over *Aleppo* de heughelyke tyding bekomen, dat hunne zaken te *Bengalen* in een goeden welstand waren, dat de *Nabab* met de Engelschen overeengekomen was, om elkander wederzydsch voldoening te geven, en de geleden schaden te herstellen,

en

en dat 'er na dit verdrag eenige honderden Baalen Koop-Goederen, aan onze Facteryen te *Bengalen* zyn afgezonden; men is dierhalven in de verwagting, dat 'er dit jaar nog drie Schepen zullen geladen worden, om na Europa te stevenen.

VRANRYK. *Parys.* Zyne Majesteit heeft de schikking van de Armee onder het gebied van den Hertog *van Richelieu* veranderd en goed gevonden dien Marschalk te gebieden, om met dezelve na de *Wezer* te trekken, en met die van de Marschalk Grave *d'Etrées* te vereenigen, de operatien tegen den Hertog *van Cumberland* voort te zetten om dus aan dien kant een einde van zaken te maken; vervolgens het Keurvorstendom *Saxen* uit Vyandlyke handen te rukken, en dat van Brandenburg aantetasten, ingevolge van deeze beveelen is dien Hertog by dat Leeger aangekomen, en heeft, als ouder Veldmarschalk dan de Graaf *d'Etrées*, dewelke zederd na *Aken* vertrokken is, het Commando daar van op zig genomen. Byzondere berigten wegens de Actie van den 26 *July* alhier aangekomen, verschillen oneindig van elkander in veele omstandigheden, dog alle zeggen, dat 'er veele van de onzen gewond en gesneuveld zyn, en dat het Regiment Fransche Guardes zeer veel geleden heeft; ondertusschen heeft het Hof een nette Lyst openbaar gemaakt, van de Officieren en Gemeenen welke in die ontmoeting gesneuveld en gewond zyn, waarby blykt dat wy 17 Officieren en 1038 doden, en 118 gekwetste Officieren en 1159 Gemeenen bekomen hebben. In de Kerk van *Notre Dame* is dieswegens een plechtig *Te Deum* onder Trompetten en Paucken geschal en 't lossen van 't Kanon gezongen, en den zelven avond wierd het Stadhuis verlicht en op de plaats la Greve een overheerlyk Vuurwerk afgestooken. Den Brief van den Koning aan den Aartsbisschop, nopens het zingen van dit *Te Deum*, vervat onder anderen deeze aanmerkelyke uitdrukkingen.

NAdien de Koning van Pruissen, door zig midden in den Vrede meester van Saxen te maaken, de Ryks-Wetten heeft verbrooken, om den Oorlog in Bohemen te beginnen, heb ik als Guarandeur van de *Westphaalse Vredes Tractaaten*, en om Myne Verbintenissen, die Ik met de Keizerin Koningin en andere Prinssen en Stenden van het Ryk heb aangegaan, te voldoen, Myne Trouppes na Duitschland moeten doen trekken, om aldaar de Rust te herstellen; Maar alzoo de Keurvorst van Hanover, die deze Onlusten aangekweekt en de Onzydigheid die Ik Hem had aangebooden, van de hand geweezen heeft, zig met Zyne Trouppen tegen die, over dewelke Ik het gebied aan mynen Neef den Maarschalk d'Etrées had gegeeven, heeft aangekant, hebben deze beide Arméen den 26 dezer Maand elkanderen by Hamelen

 ont-

ontmoet; en alschoon het Campement, 't welk de Hertog van Cumberland; genoomen had, zoo van vooren als van beide zyden ongenaakbaar was, heeft egter de Vyand, in weerwil van zyn hardnekkigen tegenstand, het zelve moeten verlaaten en na een verlies van meer dan drie duizend Man, zoo dooden als gekwetsten, en tien St. Kanon de vlugt genoomen.

Hier uit erkenne Ik de Bescherming van den Godt der Heirschaaren, dewelke over de zuiverheid myner Oogmerken oordeeld en weet, dat Ik geen ander doelwit heb, dan om het Duitsche Ryk tegen de Onderneemingen te beveiligen van die, dewelke hetzelve onder het schoonscheinend voorwendsel, om de *Religie*, welke zy beleiden, te verdeedigen, onder het juk zouden willen brengen. Het is derhalven met oogmerk om de Voorzienigheid voor de gunst, die dezelve aan myne Legers en die van myne Geallieerden beweezen heeft, dank te zeggen, dat ik U dezen schryf, om aan U te zeggen, dat het myn Wille is, dat Gy het *Te Deum* in myne goede Stad Parys en andere Steeden van Uw Sticht zult doen zingen &c.

Het *Mandement* van den Aartsbisschop behelsd onder anderen:

Door het Tractaat, tusschen den Koning en de Keizerin Koningin gesloten, word al de voorige drift van Tegen-iever uitgedoofd; de Verbitterheid dewelke byna drie Eeuwen lang heeft plaats gehad, verdwynd; de Vyandlykheeden veranderen in betuigingen van Vriendschap, en in Verzeekeringen van aan elkander te zullen dienst doen: Deze betuigingen, deze Verzeekeringen zyn de Uitwerksels van de wederzydse Opregtheid en Agting.

Hoe zouw het mogelyk zyn, dat by de Keizerin Koningin nog eenig mistrouwen bleef, terwyl zy handeld met eenen Koning, die nooit zyn woord gebrooken, ja die nooit eenige de minste begeerte getoond heeft om zig ten koste zyner Nabuuren te vergrooten? En hoe zouw het mogelyk zyn, dat de Koning agterdogt zouw opvatten omtrent de Trouw van een Vorstin, welker Grootmoedigheid Hem bekend is, en die Hy altoos geagt heeft, zelfs in dien tyd, toen de samenloop der Omstandigheeden Hem de Wapenen tegen Haar deed opvatten?

De Koning, verbonden door de Trouw der Tractaaten om een Leger tot Onderstand van het Duitsche Ryk af te zenden, had aan den Koning van Engeland, als Keurvorst van Hanover, aangebooden, dat Hy de paalen van een stipte Neutraliteit onder houden wilde: Door het aanneemen van dezen Voorslag zouw het Keurvorstendom zoo wel als alle de Staaten van de niet in Oorlog zynde Mogentheeden tegen de Krygs-gevaaren beveiligd en in het genot gekomen zyn der Voordeelen, die men van een overvloedige Vertiering van Leeftogten te wagten heeft.

Maar de Keurvorst, die zyne Belangen met die van den Koning van Pruissen verbonden had, deed een aanzienlyke Armee op de been brengen, om den Doortogt aan de Fransche en Oostenryksche Trouppes te betwisten: Het was zelfs de Zoon van den Keurvorst, door wien de Hanoverschen gecommandeerd wierden: Deze heeft niets verzuimd om het Keurvorstendom te dekken; maar de Dapperheid van onze Troeppes en van die der Keizerinne heeft alle Hinderpaalen weggenoomen. Door deze Dapperheid zyn Verschanssingen, die byna ongenaakbaar waren, overweldigd; door die zelfde Dapperheid zyn die geene, welke zoodaanige Sterktens verdeedigden, op de vlugt gedreeven.

Wat zullen nu de Gevolgen van een zoo gewigtige Actie weezen? Het Keurvorstendom is geopend: de Vyand is veel zwakker en niet in staat om het Noodlot van herhaalde Gevegten te beproeven: De Pruissische Legers voortaan van dezen steun versteeken zynde, zullen meer en meer aan de ontzagchelyke Poogingen van de Keizerin

zerin Koningin bloot gesteld weezen. Deze Groote Vorstin is door den bystand van de Fransche wapenen in die tyds-omstandigheid gekomen, waar in zy kan *ontweldigen* en *vernietigen*: Zy is nu in dien tyd der Verschrikkinge, daar tegen het Zwaard gezegt word, *dat het zelve uit de schede komen, en zig tot de Wraak wetten moet.*

Ach! laat ons liever denken op de terugkomst van den Vrede: Laaten wy den Heere met al ons vermoogen smeeken, dat Hy, naar het zeggen van den Propheet *Micha*, die moorddaadige Wapenen wil veranderen in Werktuigen, dewelke tot den Akkerbouw bekwaam zyn.

Laaten wy Hem heden voor de Weldaaden danken, en bidden, dat Hy dezelve op den hoogsten top brengen wille, en in het Gemoed van alle de Volkeren die Opregtheid, die Ongeveinsheid, die Trouw, welke Hy aan de Keizerin en onzen Doorlugtigen Monarch heeft ingeboezemd, doe plaats grypen *ens.*

Men spreekt sterk van een *Lit de Justice*, 't welk de Koning houden zal, om de thans nog zwevende verschillen tusschen het Hof en het Parlement by te leggen. De Booswigt genaamt *Richard* heeft eindelyk zyn welverdiende straf ontfangen; hy is levendig gerabraakt geworden om verscheide gruwelyke misdaden, dewelke hy nog daarenboven vermeerderd had, met eenige eerlyke Lieden te beschuldigen, van hem geld aangeboden te hebben om de Koning te vermoorden, ook gaf hy voor, nog iets te konnen ontdekken aangaande *Damiens*, maar by onderzoek bevond men, dat hy alleen zyn Leven daar door zogt te verlangen.

De Koning heeft de beveelen vernieuwd, waarby aan alle de Perzonen welke van den Hervormden Godsdienst belydenis gedaan hebben, verboden word, geduurende drie jaaren, haare roerende en onroerende Goederen buiten permissie van Zyne Majesteit te verkoopen, of van dezelve te disponeeren, ten zy alleen ten voordeelen van hunne Kinderen, Kinds-Kinderen, en andere naaste Erfgenamen, in het Koningryk woonende.

NEDERLANDEN. *Middelburg*. In deeze Stad zyn van den 1. tot den 20. deezer maand *Augustus* Overleden.

Den 1. Jan Liesvelker.
Abraham de Pree.
Maria van der Sluys.
Den 2. Petronella Ribaut.
Hendrik van den Drep.
Sara Bolle.
Maria Servasius Cassemier.
Den 3. *Het Jongeboore* Kind *van* Severinus Klaassen.
Philippus Holst.
Jacobus Klat.
Willem Klat.
Anna Catharina van der Ley.
Den 4. Cornelis van Gelderen.
Anna Gagnepain.
Den 5. Pieter Wans.
Den 6. Piet Holnet.
Leonardus Rasey.
Matthys Bouwe.
Pieter Bouwe.

Den

Den 7. Tannetje van den Musseele.
Den 8. Jochem Reygers.
Pieter den Dekker,
Adriana de Bakker.
Cornelis Stuer.
Den 9. Johannes Baptist Bovemey.
Jan van den Brande.
Boudewyn Anthony Hendrikse.
Elizabeth van der Sluys.
Den 10. *Het Jong geboore* Kind *van* François Gazewyk.
Anthony Plak.
Apolonia Maria Steenaart.
Johannes Lourens Reymersen.
Den 11. Maria de Vin.
Anna Jacoba Leedyk.
Anna van Arneveld.
Elizabeth Samson.
Den 13. Marinus Braam.
Dina de Vos.
Den 14. Pieternella Doelje.
Den 15. Jochem de Moor.
Den 16. Elizabeth Groenwalt.
Den 17 Maria Catharina de Moor.
Lena Marjou.
Anna Jacoba Mangelaar.
Den 18. Arnout van Been.
Cornelia Hamels.
Diagenus Kodde.
Den 19. Anthonetta Snul.
Hendrik Tuymelaar.
Den 20. Anthona Maas.
Maria Baptist.

's Gravenhage. By de Heeren *Gecommitteerde Raden der Heeren Staten van Holland en West-Vriesland*, is een publicatie in dato 12 *Augustus* 1757 gearresteerd, waar by verboden word, op verbeurte van 100 Guldens, om eenige *Zee-Tonnen* waar dezelve gelegen zyn, los te maken, en betreffende het bergloon dat betaald zal moeten worden aan die geene, die door Tempeest of slag des Waters afgedreeven *Zee-Tonnen* ter goeder trouwe gevischt, geborgen, en daar het behoord geleverd zullen hebben, zal daar voor worden betaald tien Guldens, enz. Men heeft de aangenaame tyding van *'t herstellen* der Vrede tusschen deezen Staat en de Algerynen, door 't onderstaande uittrekzel van een brief ontfangen, geschreven door den Heer *Levett*, Consul van Haar Hoog Mogende te *Tunis*, aan de Weduwe *Pierre de Veere en Fraissinet* te *Marseille.*

DEezen dient, om UEd. te berichten, dat ik den 26 *Juny* met myne Familie benevens den Keizerlyken Consul uit de zware slaverny ben geraakt. Hebbe verder de eere, UEd. te melden, dat op bevel van den Dei een nieuwe Vreede is gesloten, en dat de Dei, offchoon 't Vreedes-Tractaat door hem noch niet geteekent is, vermids men noch geen bevel van weegens de Staten Generaal heeft gekreegen, my nochtans bevolen heeft tot verzeekering van de vreede, Paspoorten aan zyne Kapers te geeven, waar van hier nevens Copie overzende, ten einde men zich daar na zou konnen reguleeren, en de Kapiteins, die zich in uwen Haven bevinden mogten, daar van mogen worden verwittigt; verzoekende verder, dat ter vermyding van alle ongeleegenheeden men hier van ook aan de Consuls kennis geeve.

Tot myn leedwezen legt hier geen Vaartuig, na eenig Christen Haven gedestineert, weshalven ik dezen brief in een Sweedsch Schip na *Tunis* afzenden moet aan eenen myner Vrienden aldaar, met verzoek, om denzelven zoo dra mogelyk aan UEd. af te

te vaardigen, terwyl ik wenschen, dat UEd. dien spoedig moogt ontfangen, ten einde onze Souvereinen en de geheele Natie daar van kennis bekomen mogen, te meer, om dat men uit deeze herstelde Vreede goed voordeel heeft te wachten. Ik zal UEd. zoo dra mogelyk een omstandiger Verhaal toezenden, waartoe ik jeegenswoordig geenen tyd hebbe.

COPIE DER PASPOORTEN. François Levett, *geweezene Consul Generaal van hun Hoog Mogende, de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, binnen de Stad en 't Koningryk* Tunis, *jeegenswoordig in* Algiers, *certificeert; dat* Omar Rais, *voerende een Xebecq van 22 stukken Kanon, onderdaan van deeze Regeering is, en order heeft om te Kruissen, waarom hem met deeze Paspoorten op bevel van zyn Excellentie* Ali-Bassa *van* Algiers *verzien hebbe; alle Admiralen, Commandanten en Kapiteinen in dienst van den Staat der Vereenigde Neederlanden verzoekende, denzelven of zyn genomene Prys vry en onverbindert te laten passeeren, vermids gemelde Regeering heeft vernieuwd de Vreede met Hun Hoog-Mogende. Gegeeven onder myn handteekening en zeegel; in* Algiers, *deezen* 28 Juny 1757.

Rotterdam. Den Raad ter Admiraliteit alhier refideerende, maakt aan alle Kooplieden, Reeders enz, bekend, dat de zeildag van het Convoy van de Schepen der Onderdanen van den Staat, de wil hebbende na *Lissabon*, *Cadix* en *Mallaga*, die bepaald was op den 28 deezer maand, is uitgesteld tot den 6 *September* aanstaande.

Haerlem. Vermits de Burger Krygsraad deezer Stad alle drie Jaren veranderd word, zo zyn door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesters en Regeerders uit een Nomiatie van een dubbeld getal verkoren, en den 13 *Augustus* beëedigd, de volgende Wel Ed. Gestr. Heeren:

Van de Cluveniers Doelen.

Tot *Collonel* Mr. CHRISTOFFEL JAN VAN DAM; *Fiscaal der beide Doelens*, Mr. PAUL LE LEU DE WILHEM, Heer van *Drongelen*; *Kapitein* van 't Oranje Vaandel Mr. GYSBERT ADRIAAN PATYN, *Luitenant*, EGBERT TEESING; *Kapitein* van 't Witte Vaandel CORNELIS DE GRAAF, *Jacobz*, *Luitenant* Mr. JACOB VAN ASSENDELFT; *Kapitein* van 't Blaauwe Vaandel HENDRIK KROON, *Luitenant* FRANÇOIS ADRIAAN VELDKAMP; *Kapitein* van het Gekoleurde Vaandel Mr. ADRIAAN BOEY, *Luitenant* JACOB VAN VARELEN, *Jacobsz.*

Van de St. Joris Doelen.

Tot *Collonel* Mr. JOOST HUYGHENS; *Kapitein* van 't Oranje Vaandel JAN DE HAAN, *Luitenant* FLORIS KOOPMAN; *Kapitein* van 't Witte Vaandel SALOMON KRUL, *Luitenant* Mr. HENDRIK SAMUEL VAN WICQUEVOORT CROMMELIN; *Kapitein* van 't Blaauwe Vaandel PIETER VAN WOENSEL, *Luitenant* ADRIAAN DU VAL; *Kapitein* van 't Gekouleurde Vaandel HERMAN DRAVEMAN, *Luitenant* ADOLF JAN HESHUIZEN.

Alkmaar. Zedert den 22 *July* zyn in deeze Stad getrouwd.

In de Kerk.

Jan Janse Hartog, Jongman, met *Geertje Silver*, Jonge Dogter.
Christiaan Groenhof, Jongman, met *Grietje Mulder*, Jonge Dogter.
Hermanus Mens, Jongman, met *Willemyntje Bakker*, Weduwe.
Pieter de Wit, Weduwenaar, met *Aachje Goet*, Jonge Dogter.
Pieter de Boer, Jongman, met *Jannetje Koeman*, Jonge Dogter.
Jan Ligtenberg, Weduwenaar, met *Maria ten Voorde*, Jonge Dogter.
Cornelis Schol, Weduwenaar, met *Tryntje de Wilde*, Jonge Dogter.
Jan Frederik Oud Vader, Jongman, met *Cornelia de Vaal*, Weduwe.
Jan Aalbregbt Reyns, Weduwenaar, met *Sara vander Meulen*, Jonge Dogter.
Willem Janse, Jongman, met *Jansje Arens*, Jonge Dogter.
Hendrik Wylacker, Jongman, met *Catharina Lelivelt*, Jonge Dogter.

En *Overleeden* sedert den 18 *July* zyn de volgende *Persoonen*.

Den 18 July. *Jannetje van Duyn*, Dogter van *Arie van Duyn*.
Den 19 dito. *Hendrik Croese*, Zoontje van *Jan Hendrik Croese*.
Den 20 dito. *Gerrit van Styn*.
Den 22 dito. *Judith Levie*, Huysvrouw van *Levie Meyer*,
Margaretha Hermina Forwik, Dogter van *Diederik Forwik*.
Den 23 dito. *Josina Makke*, Dogtertje van *Jan Makke*.
Den 25 dito. *Arent Bierlaag*.
Het jong geboren Kind van *Jan Christiaan Slee*.
Den 26 dito. *Aletta Tilst*, Dogtertje van *A. Tylst*, Boekverkooper.
Den 27 dito. Het jong gebore Dogtertje van *Jan Christiaan Slee*.
Styntje van Putten.
Het Dood Gebore Kind van *Pieter Koning*.
Den 29 dito. *Cornelis Groot*, Zoontje van *Jan Groot*.
Den 30 dito. *Marytje van den Urk*, Dogtertje van *Lambert van den Urk*.
Den 1 Aug. *Styntje Jans*.
Den 2 dito. *George Herkel*.
Den 3 dito. Het Zoontje van *Symon van der Larn*.
Maerte Gronendyk, Zoontje van *Jan Groenendyk*.
Den 5 dito. Het Zoontje van *Jan Koeman*.
Den 10 dito. *Jannetje Klok*.
Den 11 dito. *Klaas Reijers*, Zoontje van *Reyer Klaes*.
Jan de Geus, Zoontje van *Pieter de Geus*.
Den 12 dito. *Maria Granaat-appel*, Dogtertje van *Pieter Granaat-appel*.
Den 13 dito. *Catharina Montgrif*.
Den 17 dito. *Sybrig de Vries*.
Den 19 dito. *Gerrit van Vaten*, Zoontje van *Jan van Vaten*.
Den 22 dito. *Tryntje Jans*, Huysvrouw van *Joost Harmens*.
Den 23 dito. *Jannetje de Graaf*, Dogtertje van *Jacob de Graaf*.
Dieuwertje Pieterse Blom, Huysvrouw van *Pieter Gerrits Muys*.
Den 24 dito. *Lysbeth Lawende*, Dogtertje van *Hendrik Lawende*.
Den 25 dito. *Hendrik van Rietbroek*.
Ariaantje Delfszyl, Huysvrouw van *Willem Hoogecarspel*.
Maartje Allemees, Huysvrouw van *Klaes Terdiek*.
Den 26 dito. Juffrouw *Maria van Bodegbem*.
Den 27 dito. Het Dood Gebore Kint van *Jacob Petten*.

An-

Amsterdam. De Oostindische Maatschappy deezer Landen, de aangenaame tyding bekomen hebbende, dat eenige Schepen der verwagt werdende Retour-Vloot binnen de Havenen deezer Landen aangekomen waaren, heeft derzelver Lading door 't volgende openbaar gemaakt:

Generaale CARGA ofte Lading van Dertien Oost-Indische Retour-Schepen, te weten, *Luxemburg* en *Osdorp* van Batavia, de *Drie Papegaayen* en *'t Slot van Capelle* van Ceylon, de *Eendragt* en *Bosch en Hoven* van China, voor Amsterdam; *'t Huis te Boede* van Batavia, *'t Hof d'Uno* van Ceylon, *Vryburg* van China, voor Zeeland; de *Geregtigheid* en *Schagen* van Batavia, voor Hoorn; de *Waakzaamheid* van Batavia, *Welgelegen* van China, voor Enkhuizen; waar van eenige bereids behouden binnen de Havenen dezer Landen zyn gearriveerd, en de overige nog werden verwagt.

3413661 ℔ Bruine Peper, 35680 ℔ Witte Peper, 25000 ℔ Nagelen, 18000 ℔ Nooten, 5236 ℔ Foeli, 304000 ℔ Canneel, 396585 ℔ Poeier Suiker, 65 Potjes Geconfyte Nagelen, 26 Kelders Japanse Zoya, 614793 ℔ Salpeter, 232867 ℔ Tin divers, 100000 ℔ Spiaulter, 850484 ℔ Sapanhout divers, 230000 ℔ Caliatourshout, 10545 ℔ Indigo Javaasch, 21000 ℔ Javaasche Kurkuma, 14400 ℔ Ceilonsche Cardamom, 2000 ℔ Catchou, 8663 ℔ Campher, 2094 ℔ Benjoin, 12600 ℔ Radix China, 12600 ℔ Radix Galinga, 2289 ℔ Rhabarber Chineesche, 15000 ℔ Kurkuma Chineese, 5900 ℔ Lange Peper, 375 ℔ Cubebe of Staart Peper, 4889 ℔ Star Anys, 8154 ℔ Gomlak op Stokjes, 375 ℔ Sago, 1692 ℔ Zaat Lak, 1265 ℔ Paarlmoer, 25½ Carraat Ruuwe Diamanten, 6 ps Hand Rottingen met Goud, 97320 ℔ Cauris, 1165750 ℔ Javaase Koffy, 55750 ℔ Ceylonse Koffy.

Thee direct van China, 34264 ℔ Thee Songlo, 76119 ℔ Thee Congo, 177837 ℔ Thee Chusson, 12495 ℔ Thee Heisant, 18286 ℔ Thee Pecoe, 2344292 ℔ Thee Boey, 20044 ℔ Chineese Zyde, 21217 ℔ Sourats Kattoene Gaaren, 10200 ℔ Tuincoryns Kattoene Gaaren, 10250 Javaas Kattoene Gaaren, 7111 ℔ Cormandels Kattoene Gaaren, 1882 ℔ Kiermanse Wollen, 714 Kassen Porcelynen, 4435 Kannen Kokus Oly, 200 Nesten Verlakte Theeblaadjes.

Kattoene Lywaten: 700 ps. Gingangs Onderbroeks, 17840 ps. Guinees divers, 22940 ps. Salempouris divers, 6600 ps. Roemaals Seterganty, 4796 ps. Roemaals d'Esta, 3450 ps. Roemaals geruite,

21430 ps. Bethilles divers, 400 ps. Bethilles Neusdoeken, 680 ps. Basfasse bruin blaauw, 480 ps. Pattamaraphoe, 800 ps. Mouris, 1600 ps. Chelassen geruite, 6120 ps. Nanquinse Linnens, 200 ps. Roemaals Neusdoeken, 7000 ps. Callomangenys, 8600 ps. Chelasse divers, 7400 ps. Nicquaniassen, 12800 ps. Corroots, 3060 ps. Bherms, 1680 pe. Savogesjes, 50 ps. Hane Kaatjes, 300 ps. Katte Kaatjes, 1200 ps. Beroupaats, 6300 ps. Bayota, 4000 ps. Naginapaat, 1200 ps. Doty Dorogesjes, 800 ps. Doty Ponnebegetjes, 1400 ps. Chitzen Chiaboutrias.

Zyde Stoffen: 1000 ps. Meubel Damasten, 3000 ps. Poesjes Damasten, 300 ps. Damasten van twee Coleuren, 300 ps. Satyne Effene, 300 ps. Pour de Soye, 800 ps. Gorgorons, 700 ps. Pekings Agtdraats Effene, 3060 ps. Zesdraats Effene, 600 ps. Pekings Geschilderde, 32 ps. Japanse Zyde Rokken.

Het onderstaande Vers is ons uit *'s Gravenhage* toegezonden met verzoek van zulks plaats te geven.

Op het Afsterven van den Eerwaarden Heer

Do. JOHANNES BEUKELMAN.

Leeraar in de Gemeente J. C. in *'s Gravenhage*, overleden den 17 *Augustus* 1757.

Den Mensch hoe onwrikbaar hy staat,
Schoon hy is heerlyk van gelaat,
Moet nogtans bukken
Voor Een, die Ryk, nog Arm ontziet,
En nooit agt Weeuw' of Wees' verdriet,
Maar breekt aan Stukken.
De levensdraad van 's Mensch gestagt.
En oeffend die met alle kragt
Op Adam's Kind'ren;
Niets keerd hem, wat voor tegenstand
Men aanrigt, 't is al Ydel, want
Niets kan hem hind'ren.
Ten blyk, Hy rukt een Bybel-Tolk
Van ons, die wagt hield voor zyn Volk,
En pal bleef wakker,

Die met veel ernst ruim zeven jaar,
Met alle trouw in 't openbaar
Ploegd, Christi Akker.
Den Loon beloofd, hy nu verwagt,
Om met veel vreugd, daar nimmer klagt
Gehoord werd boven.
Gantsch ongestoord met Hert en stem,
Zyn Godt in 't nieuw Jerusalem
Altyd zal loven.
Misgun ô Haagsch Gemeente niet
Hem 's Hemels vruegd die hy geniet;
Daar zal hy blyven
Werkzaam, in 't Geestelyke Werk;
En wil terwyl op Steen of Zerk
Dit onderschryven.

Wie rust hier; vraagd gy Wandelaar?
Een Licht van Godes Kandelaar,
Die 't heilzaam Woord in 't openbaar
Volmondig sprak, ook even klaar
Bezit hy al het Hemelschaar
Voor eeuwig Godes aanschyn klaar
En vraagd gy nog niet na de VAN
Ik zegge U; 't is BEUKELMAN.

J. P. V. H.

Ma-

Magistraturen en *Amptenaaren*.

Te *Middelburg*, zyn door H. Koninglyke Hoogheid Mevrouwe de Gouvernante aangesteld tot Burgemeesteren voor den tyd van een Jaar, de Ed. Gr. Achtb. Heeren Mr. *Johan Gualterus vander Poort*, Heer van Oostcapelle, en Mr. *Pieter Duvelaar van Campen*, in de plaats van den Heeren *Samuel Radermacher* en Mr. *Jacob van Citters*; en tot Scheepenen voor den tyd van twee Jaaren, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Cornelis van den Helm Boddaart*, *Herman Evertsen*, Mr. *Pieter Buteux*, Junior, *Jacob Lantsheer* en Mr. *Paul Hugronje*, in de plaats van de afgegaane Heeren Scheepenen, Mr. *Daniel Tulleken*, Heere van Melis en Mariënkerke, Mr. *Johan Willem Parker*, Mr. *Galenus Trezel Bevers*, Mr. *Cornelis Kien van Citters*, en Mr. *Jacob Hendrik van Hemert*; terzelver tyd en geduurende dat hun Ed. Achtb. nog vergaderd waren heeft bovengemelde Heer Mr. *Johan Gualtherus vander Poort*, vrywillig en edelmoedig afstand gedaan, niet alleen van 't Burgemeesters Ampt, maar ook teffens van alle zyne Stedelyke Officien, en is in deszelfs plaats tot Burgemeester verkooren, de Wel. Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. *Cornelis Galenus Paspoort*, Raad en Schepen dier Stad.

Door H. K. Hoogheid Mevrouw de Gouvernante is den Hr. Intendant *Abraham Douglas*, aangesteld tot Ontfanger der Verpondingen over Haare respective Heerlykheden, in het Westland gelegen.

Den 23 Augustus zyn te *Amsterdam* tot Directeurs over het Fonds van de Plantagien in *Surinamen* verkooren de Wel Ed. Gest. Heeren *Jan en Theodoor van Marselis* Oud Schepenen deezer Stad, in plaats van wylen de Wel Ed. Groot Achtb. Heer Burgemeester *Willem Gideon Deutz*, en den volgenden dag zynde den 24 dito zyn in de Burger Krygsraad door de Wel Ed. manhafte Heeren Collonellen en Kapiteinen ter vervulling van twee openstaande Collonels plaatsen verkooren, de Ed. Manhafte Heeren *Theodoor Wynands* en *Hendrik Balthazar van Aalst*, in plaats van wylen de Wel Ed. manhafte Heeren Collonellen *Daniel van Hengel* en *Jacob du Peyrou* Janz.

Den Wel Ed. Gest. Heer *Willem van Heemskerk*, Oud-President Schepen en Raad der Stad Amsterdam, is benoemd om Sessie te nemen in 't Collegie van den Raad van Staat, in plaats van wylen den Wel Ed. Gest. Heer Mr. *Gerard Kuysten van Hoesen*.

De Oostindische Maatschappy ter Kamer Amsterdam heeft tot Bevelhebbers van drie Kers-Schepen benoemd, Kapitein *Willem Vrugt* en de Schippers *Marcus Tetten* en *J. W. Munts*, en door Bewindhebberen derzelver Maatschappy ter Kamer Delft *Bartholomeus Schut*.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Het Steedje *St. Diè* in Lotharingen is door 't onweer in brand geraakt en byna t'eenenmaal in de Assche gelegd.

Een Boer deezer dagen in zyn land gelegen in 't gebergte twee uuren van *Toulon* graavende, vond eene holligheid, in de welke hy zig door middel van een touw en by een brandende Lamp liet afzakken, hy vond daarin verscheide versteende Vruchten, zeeplanten, en doorschynende steenen van onderscheiden koleuren: De leden der Regeering en meest alle de inwoonders dier Stad wierden derwaards gelokt, om die zeldzaamheden te beschouwen, waar door die Boer, toen dit wonder naauwelyks ontdekt was, alreeds omtrent 1000 kroonen ontvangen had, en dus, door van ieder persoon 6 stuiver krygende, heeft hy zo goed als een goudmyn gevonden.

Den 2 Aug. 's avonds tusschen 10 en 11 uuren werd de Postwagen die van *Jena* over

ver *Merseburg* en *Naumburg* na *Leipzig* gaat, een myl van *Naumburg* in het bosch genaamd de *Hel*, door 6 onbekende kaerels in 't groen gekleed besprongen, en twee vaten met geld daar uit geligt, welke penningen ten bedrage van 2758 Ryksd. uit de laatstgem. Stad aan de Generaale krygskas te *Torgau* geaddresseert waren; men heeft een premie van 300 Rydsd. ter ontdekking deezer Rovers gesteld.

Dien zelven dag tusschen een en twee uuren had men te *Cornwall* in Groot Brittannie een droevige uitwerking van Onweer; zeeker Heer *Tillie* genaamd met zyn gebuuren en eenige dienstboden in een schuitje na een zandbank in de rivier de *Tamar* leggende, om Zalm te vissen, gevaren zynde, sloeg de Blixem in de gedaante van een groote Vuurklomp over het schuitje heen, waardoor dien Heer een slag tegen het hoofd bekwam, welke zyn hoed verzengde, een knecht een slag tegen zyn rechter schouder en tegen zyn hoofd, een ander viel tegen de grond en bleef een geruime tyd doof, een ander wierd aan de linke slaap van 't hoofd getroffen en viel over boord, maar wierd door drie mannen uit het water gehaalt en te bed gelegd, maar alles te vergeefsch alzo hy dood was; zyn hoed was drie duim breed opgescheurd; de voering daarvan was als doorsneden, en in de paruik was een gat gebrand ter groote van een schelling, dog de wonde in 't Hoofd was niet grooter dan de steek van een speld, zyn heupen en dyen waren bezet met zwarte vlekken, en zyn paruik en klederen rooken na gebrand buskruit; een Dienstboden van voorn. Heer, wierd sprakeloos geslagen, maar bekwam vervolgens wederom. Drie persoonen op de zandbank staande wierden insgelyks geraakt, de eerste door een zwaare slag aan 't hoofd; de twede wierd een oog verschroeid, en de derde schoot de straal tusschen zyn beenen, zulks hy niet dan een schielyke hitte gevoelde. De gem. Dienstbode welke spraakeloos geslagen was, wierd mede te bed gelegd, en bevond zig vervolgens beter, uitgezonderd dat hy alleen hevige pyn en strammigheid in de lenden en uitstond.

Den 14 Aug. overleed tot *Gornichem* in den ouderdom van 103 Jaren en 4 Maanden, Mejuffrouw Elizabeth de *Jong*; Weduwe van den Heere *Gerard Bruyns*, deeze hooge jaren zyn onder een voorbeeldelyk leven en een volkomen verstand en oordeel tot het uiterste toe, bereikt.

Dien zelven dag kwam de Gemalin van den Hoog Ed. Heer *Baron van Borssele*, eersten Edelen der Provintie Zeland, te Middelburg van een Zoon in het kraambed, 't welk niet weinig blydschap aan alle de Ingezetenen dier Stad veroorzaakte.

Den 17 Augustus overleed in 's *Gravenhagen* in den Ouderdom van 53 Jaaren en vyf Maanden, den Eerwaarden Heer *D. Johannes Beukelman*, bemind Leeraar der Gereformeerde Gemeente aldaar.

Des nachts van den 17 *dito* heeft zig zeeker vreemd Heer tot *Cleve*, alwaar hy zig eenige tyd opgehouden heeft, met een Pistool dood geschooten, zynde de koegel voor in 't hoofd en agter wederom uitgegaan.

Des nachts van den 25 tot den 26 dezer Maand zynde van Donderdag op Vrydag, heeft het in den omtrek van Naarden, Muiden, Muiderberg, Ouderkerk, Duivendregt en Amsterdam van 12 tot 3 uuren een ysselyk Onweer geweest, de blixem was zo menigvuldig en zo verschrikkelyk, en de Donderslagen zo geweldig dat 'er in de omleggende Polders van Duivendregt wel 100 zo Koeijen en Ossen als Paarden, door benaauwdheid in de Sloten gelopen zyn, in 't Noorder quartier is 't van 't zelfde geweest, nogtans is het zelve zonder veel schade te veroorzaken over gedreven.

Op Zondag den 28 Augustus 1757 heeft Do. *Petrus Curtenius*, Theologiæ Professor &c. t' Amsterdam des avonds in de Nieuwe Kerk, bevestigd Do. *Daniel Serrurier*, beroepen van Leyden, met de woorden uit *Salomons Hooglied*, Cap. I. vers 7 en 8.

NAAM-

NAAM LYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, ſedert den 10de *Auguſtus* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 10 *Auguſtus* 1757.
Gerrit Ladiges, *Suyker Maalder.*
Sara Sonderman, Huysvrouw van Thomas Hoveling.
Donderdag, den 11 *dito.*
Helena Zwemmelaar, Huysvrouw van Conradus van Boekhorſt.
Catharina Temme.
Baſtiaantje Pieterſe, Laatſt Weduwe van Nicolaas Andrieſe.
Denis du Hamel.
Frans Lipman
Jan Harme Menſlaage.
Vrydag, den 12 *dito.*
Agatha Bezelman, Jongſte Dogter van Wylen Evert Bezelman.
Saturdag, den 13 *dito.*
Klara Anna Croeſe, Huysvrouw van Jooſt Vos.
Anna Maria Greve, Weduwe van Gerrit van Werven.
François Bonket.
Zondag, den 14 *dito.*
Gerretje Kleynenberg, Dogter van Wylen Jacobus Kleynenberg.
Jannetje de Wilde, Weduwe van Wylen Gerrit Roelants.
Maandag, den 15 *dito.*
Adriana Verkerk, Weduwe Cornelis à Hagen.
Hendrina Steenkuyl, Huysvrouw van Barent Bruyn.
Donderdag, den 16 *dito.*
Anna Vroom, Huysvrouw van Willem Hendriks Jacob.
Aletta Kyſer, Huysvrouw van Simon Byvoet.
Eliſabeth van Hazel, Weduwe van Johannes Roorlacker.
Dirk Korver, *Houtkooper.*
Noé François de la Marche.
Woensdag, den 17 *dito.*
Marritje van Omme, Huisvrouw van Jacob Weſtervelt.
Donderdag, den 18 *dito.*
Everhardus Spar.
Pieter Klanes.
Marretje Corneliſſe, Weduwe van Jan Daniel Peyſe.
Sara Schuurman, Huys- en Kraamvrouw van Gerrit Bukki.
Maria Braro, Huysvrouw van Joſua van den Enden.
Vrydag, den 19 *dito.*
Pieter Jut.
Geertruyd van Leuningen, Laatſt Weduwe van Hendrik Dauw.
Magdalena de Groot, Huysvrouw van Ceſar Bertie.
Johanna Hilgerink, Oudſte Dogter van Bernardus Hilgerink.
Saturdag, den 20 *dito.*
Anna Rademaker, Weduwe Harmanus Bredeman.
Zondag, den 21 *dito.*
Jan Fredrik Louwenburg.
Jurrian Durels.
Eliſabeth Seegers, *Jonge Dogter.*
Maandag, den 22 *dito.*
Henry Seveſtre.
Margaretha van Raalt, Huisvrouw van Benjamin Phaff.
Aaltje Frielink.
Dingsdag, den 23 *dito.*
Thomas Carpentier.
Margaretha van Wyndert, Weduwe van Gerrit Ploeg.
Judith Blanchard, Huysvrouw van Paulus Muylman.

Dee-

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 29ste *Augustus* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Amstel (*Jacob van Walré*, *Paulus Schucking*, *Jacobus Pieter Giraudet* en *Arent Buys*, Een Huis, Erf, Schuur en verder Opstal, met zyn Land daar agter, groot circa een Morgen, gelegen aan den), in de Waarthuizen, voorby Ouderkerk, *f* 525, in flag *f* 75, opgehouden.

Grafstede (*Pieter Grim*, *Pieter de Hoen* en *Eduard Croese*. Een), in de Zuyder Kerk, onder Letter F. No. 14. *f* 190, in flag *f* 60, verkogt.

Grafstede (Dezelve, Een), in dito Kerk, Letter H. No. 8. *f* 200, in flag *f* 55, verkogt.

Grafstede (Dezelve, Een), in de Kerk van het Dorp Breukelen, staande op de Zark uitgehouwen Willem Franken van der Zaal, *f* 8, verkogt.

Heeregragt (*Nicolaas van Noorle* en *Pieter Magenius*, De Helft in een Huis en Erve, op de), tusschen de Spiegelstraat en Heysteeg, *f* 1550, in flag *f* 50, verkogt.

Keyzersgragt (*Pieter van den Enden*, *Bernardus de Bosch*, *Henricus van Toll*, *Hendrik Spitsel*, *Jan Carel Bractearius* en *Abraham Follé*, Een Huis en Erve, op de), benoorden de Heerestraat, *f* 40000, in flag *f* 5200, verkogt.

Kleine Oostenburgstrart (*Jacob van Walré*, *Paulus Schucking*, *Jacobus Pieter Giraudet* en *Arent Buys*, De Helft in een Huis en Erve, in de), *f* 1225, in flag *f* 3, verkogt.

Koningstraat (*Nicolaas van Noorle* en *Pieter Magenius*, Een Huis en Erve, in de), Zuydzy, *f* 1400, in flag *f* 150, verkogt.

Lindegragt (*Anthony Menssendyk*, *Alle Alens*, *Jan Slebes Hendriksz*. en *Jurriaan Siefken*, Twee Huizen en Erven, te zamen in een Koop, op de), op de hoek van de Baangragt en Tichelstraat, *f* 1100, in flag *f* 6, verkogt.

Lindegragt (Dezelve, Zuidzy, naast het hoekhuis van de Tichelstraat, op de) *f* 1325, in flag *f* 50. opgehouden.

Lindegragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de) naast het laatstgemelde, *f* 1750, in flag *f* 50, opgehouden.

Lindegragt (Dezelve, Een Huis en Erve, op de), Noordzy, het agtste Huis van de Baangragt, *f* 2150, verkogt.

Looyersgragt (*Pieter Grim*, *Pieter de Hoen* en *Eduard Croese*, Een Huis en Erve, op de), Noordzy, *f* 2100, in flag *f* 25, verkogt.

Lynbaansgragt (Dezelve, Een Huis en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, op de), tusschen de Palmstraat en Goudsblomgragt, *f* 525, in flag *f* 5, verkogt.

Wetering Dwarsstraat of Vlakke Veld (Dezelve, Een Huis, Loots, en twee Agterwooningen daar agter, op Stads Grond, in de derde), *f* 1075, in flag *f* 25, opgehouden.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand SEPTEMBER 1757.

AZIA.

C*Eylon.* Men zag den 9 *January* deezes jaars met blydschap alhier gelukkig en behouden ter deezer Ree ten Anker komen, het Vaderlandsch Schip *Tulpenburg*, gevoerd door CORNELIS STUURMAN, en kort daar op wierpen de Schepen *Vosmar* en *Oost-Capelle*, van Bengalen na Batavia geschikt insgelyks hunne Ankers ter Ree van Puntogalen.

EUROPA, TURKYEN. *Constantinopolen.* De Sultan geniet thans een gewenste Gezondheid, edog zyn Opvolger bevind zig als nog aan een borst kwaal onpasselyk, Zyn Hoogheid heeft den Aga, der Janitsaren tot Bacha van drie Paarde staarten en tot Gouverneur van *Cognia* benoemd. Dit getal van drie Paarde staarten is het grootste, dat een Officier aan het Ottomannische Hof kan verkrygen, hebbende de Groot-Vizier, eerste Staatsdienaar, Luitenant Generaal van 't Ryk, en Veldmarschalk gekooren over alle de Troepen van den Sultan, 'er geen grooter aantal; den Groten Heer alleen voerd 'er 6, waar van 'er vier voor hem gedragen werden, wanneer hy in Perzoon te Veld trekt, en de andere twee te huis blyven. Van de besmettelyke ziekte zyn wy thans nog bevryd, maar geenszints van de schaarsheid der levensmiddelen. De tegenwoordige Groot-Vizier, die het, zo als doorgaans des eerste Staatsministers, aan geen Vyanden ontbreekt, houd zig niet te min in de gunst van den Sultan staande.

PORTUGAL. *Lissabon.* De Oproer heeft doorgaans slegte gevolgen voor de Muitelingen, de Stad *Oporto* anders *Port à Port*, strekt daar van ten bewyze, vermits de Troepen in die Stad gerukt, om de oproerige gemoederen te bedwingen, den inwoonderen thans tot een overgroote last verstrekken, moetende hunne goederen tot geld ma-

ken om dezelve te onderhouden; de tyding welke het Hof van *Goa* ontfangen heeft zyn van de volgenden inhoud.

De Koning van Sunda tyding bekomen hebbende, dat onze onderkoning, Hertog van Alva, het oog had op de Stad Ponda, *geleegen op de Kaap* Rama, *stond hy die Stad af aan eenen zyner gunstelingen, dewelke daar op middel vond, den Koning der Maratten te beweegen, om hem een bezetting te verleenen. Ondertusschen begaf zich onze Onderkoning in* Juny 1756 *op marsch met* 260 *Man, uitgeleezene Troepen, eenige Stukken Kanon en* 2 *Mortieren, om 't beleg van die Stad t'onderneemen. Toen hy voor dezelve kwam, bevond hy tot zyn smerte, dat het Buskruid door den reegen bedorven en onbruikbaar geworden was, doch echter niet onverrichter zake willende terug keeren, besloot hy, de Stad stormenderhand te attaqueeren, niettegenstaande hy geene stormladders noch eenig ander nodig Oorlogstuig by zich had.*

Hy zettede een yzer Mutsje op 't Hoofd, en begon met een Hakmes in de Hand de Muuren te beklimmen, zynde gevolgt van zyn geheel Detachement, doch hy wierd wel haast beneevens 't grootste gedeelte zyner Manschap in stukken gehouwen; terwyl de overige met achterlating van hunne Artillery zeer afgemat te Goa *terug kwamen, alwaar zich een algemeene schrik onder de Ingezeetenen verspreide, die beducht waren, dat de Vyand, dewelken men dus in volle Vreede had beleedigt, hen mogt komen attaqueeren, doch zulks behaagde de Goddelyke Voorzienigheid niet.*

De drie Scheepen, die in 't begin van 't voorleeden jaar van Lissabon *na* Goa *gezonden waren, arriveerden juist op dien tyd, en de Vyand deed een Ambassade aan onze Regeering, om dezelve te verzekeren, dat hy niets anders gedaan had, dan 't geen de noodzaaklykheid om zich te defendeeren, van hem had gevergt, en dat hy verlangde, dat de Vreede daar door niet verstoort, maar gecontinueert mogt worden, welke aanbieding de Regeering met veel genoegen aangenomen heeft, waar na 't Lyk van den gesneuvelden Onderkoning na* Goa *getransporteert en aldaar begraven is; enz.*

Spanje. *Madrid.* Alle de Troepen des Konings hebben bevel om zig tot de marsch gereed te houden, en alle de Officiers moeten zig op verbeurte hunner Ampten by hunne Vaandels vervoegen, ook worden de uitrustingen ter Zee met allen yver voortgezet, men maakt daar uit op, dat ons Hof de een of ander groote onderneeming in 't oog heeft, en men kan niet geloven dat dit voorzorgen zyn, welke genomen

men worden, tegen de Mooren die *Ceuta* thans belegeren, vermits de bezetting dier Stad sterk genoeg is, om hunne aanvallen te verydelen, hebbende daar door alreeds het beleg doen opslaan; wel is waar dat dezelve wel wederom te voorschyn zullen komen, te meer zo 't waar is dat de Mooren door een zeekere Natie ondersteund en tot deeze onderneeming aangemoedigd worden.

ITALIEN. *Romen.* Zyne Heiligheid geniet thans na mate zyner hooge Jaren een gewenste gezondheid, en is den 17 *Augustus* tegen alle menschelyke vermoeden in 't 18de jaar zyner Regeering getreden. Men verzeekerd dat de Paus in 't kort van de vacante Kardinaals Hoeden disponeeren zal.

Napels. Aan de Commandanten van alle onze Zeehavens is door order van 't Hof bevolen, om dagelyks kennis aan 't zelve te geven, van alle de Engelsche Oorlogschepen, welke in dezelve zullen komen in te lopen.

Genua. In 't voorlede jaar nam onze Regeering het besluit om een Regiment Zwitzers van 1200 Man in dienst te neemen, en maakte ten dien einde een verdrag met de Collonel *Gianoti*; maar dit verdrag, niet ter uitvoer gebragt zynde, wierden die Troepen deezer dagen afgedankt; de Major van 't zelve genaamd *Salis*, by de Collonel verdagt zynde, als of hy hem dit Regiment had zoeken te ontnemen, geraakten zy in scherpe woord wisseling en bekwam de Major een klap van de Collonel, die als een braaf Krygsman zulks niet konnende verdragen, van Leer trok, maar door tusschen komst van eenige andere Officieren te rug gehouden wierd; men maakte de Vrede zo het scheen, tusschen hen beide, die echter niet langer geduurd heeft, dan tot dat ze elkander deezer dagen ontmoet en in twee gevegt geraakt zyn, waar by de Major op vier plaatzen gewond, en de Collonel onder de voet gestooten wierd.

SICILIE. *Syracusa.* Het was op den 6 *Augustus* laatstleden dat deeze rampzalige Stad en haare Inwoners getroffen wierden, door een diergelyk noodlot als *Lissabon*, op den eersten *November* des jaars 1755 is overgekomen, zynde dezelve dien morgen omtrent elf uuren byna t'eenemaal door een gantsch onverwagte Aardbeeving vernield geworden. Deeze eertyds zo beroemde, bloeyende en voortreffelyke Stad, te dier tyd de Residentie der Koningen van Sicilie, wierd in 't jaar 1693 door een diergelyk geval gantschelyk geruïneerd; waar uit zy zig nooit heeft konnen herstellen, nog haaren ouden luister

ſter wederom verkrygen; dezelve kan thans nog onder de voornaame Steden geteld worden, hebbende verſcheide ſchone Gebouwen, een wel verſterkt Kaſteel en een groote en veilige Haven, waar door de Koophandel niet weinig begunſtigd wierd, nochtans kan men ze, ten aanzien der tyden van de Romeinen, zeer gering noemen. Dezelve is voordeelig gelegen aan de Zee, 29 uuren ten Weſt-Zuid-Weſten van *Meſſina*, 29 ten Zuid-Weſten van *Reggio*, en 44 ten Zuid-Ooſten van *Palermo*.

INGERMERLAND. *Petersburg*. Zederd eenigen tyd ontfangt de Keizerinne onze Souvereine, niet dan gunſtige tydingen van haare Legers uit Pruiſſen, en men verneemd dat de Veldmarſchalk *Apraxin* by de inrukking op dit Grondgebied, de volgende verklaring heeft doen afkondigen:

De Verbinteniſſen van de wederzydſche Vriendſchap en Beſcherming, waar in zig Haare Rus-Keizerlyke Majeſteit reeds langen tyd met de Keizerinne-Koninginne van Hongarye en Boheemen, als meede met Zyn Majeſteit den Koning van Poolen, Keurvorſt van Saxen, bevind; de van de zyde van den Koning van Pruiſſen, daar teegen werkelyke gedaane Inval in derzelver Staaten, en het van Hoogſtgemelde beide Majeſteiten, dien volgende plegtig verlangde Secours, zyn aan de Wereld zo wel bekend; dat ſchoon Haare Keizerlyke Majeſteit, tot derzelver verdeediging, teegen den Koning van Pruiſſen een openbaare Oorlog verklaaren wilde, daar door in het minſte niet tegens de geregtigheid zoude gehandeld hebben.

Dog Haare Keizerlyke Majeſteit, alle bedenkelyke moeite aangewend hebbende, om deeze Oorlogs-Vlammen niet tot een volkomen uitbarſting te laaten komen, wil zig voor het tegenwoordige ook alleen vergenoegen, met aan haare, op een ongeregte wyze, geattaqueerde Geallieerdens, een magtige Byſtand te geeven, en een Diverſie in de Landen des Konings van Pruiſſen te laaten maaken. Dog de overheering en ongevallen, waar aan die Landen en Inwoonders, daar door zullen blootgeſteld weezen, moeten alleen aan den Koning van Pruiſſen, die de onpartydige Wereld voor den Autheur van den tegenwoordige Oorlog erkend, toegeſchreeven worden.

(Was geteekend) APRAXIN.

ZWEDEN. *Stokholm*. Onze Troepen thans na *Pommeren* overgebragt zynde, verneemd men nog niets van hunne onderneemingen. De ſchikkingen welke den Pruiſſiſchen Afgezant by dit Hof zederd ee-

eenige dagen maakt, doen vermoeden dat zyn Excellentie eerlang van hier zal vertrekken.

DENEMARKEN. *Coppenhagen.* Alhoewel ons Hof niet genegen ſchynt, zig in 't geringſte in de thans zwevende byna algemeene Oorlog te willen mengen, maar de Onderdanen van dit Ryk de aangenaame vrugten van de Vreede met duurzaamheid te doen genieten, zo is 't niet te min zeeker, dat onzen Koning alles aanwend om was 't mogelyk, de verſchillen te doen eindigen, ondertuſſchen weet men met zeekerheid dat zyn Majeſteit veel belang neemd, in 't geen tusſchen de Legers van den Veldmarſchalk Hertog *van Richelieu* en den Hertog *van Cumberland* kan voorvallen, en dit is de oorzaak dat dezelve, als nu een ſtilſtand van Wapenen tuſſchen beide die Veld Heeren bewerkt heeft. Het Zweedſch Esquader is deezer dagen met een gunſtige Wind, uit de Sond na de Noord-Zee geſtevend.

POLEN. *Dantzig.* De Ruſſiſche Vloot is thans zonder verder iets te ondernemen na *Crönſtadt* te rug gekeerd, en aldaar onttakeld. In Pruiſſen maakt de Veldmarſchalk van *Lehwald* zig gereed om het Rusſiſche Leger aan te taſten, en niet tegenſtaande hetzelve uit ruim tachentig duizend Man beſtaat, waartegen die Veldmarſchalk alleen omtrent 30 duizend Man zyner Troepen tellen kan, zo vermyd nogtans de Generaal Veldmarſchalk *Apraxin* om tot een treffen te komen, 't welk men egter verzeekerd niet te zullen konnen verhoeden. De tydingen wegens de Handelwyze der Cozakken, Calmukken enz., zyn ten aanzien der Pruiſſiſche Ingezeten alleryſſelykſt, en doen de Natuur gruwen, die arme lieden daar door tot wanhoop gebragt, ſtellen zig te weer, en brengen zo veele van die Barbaaren om, als zy maar eenigzints konnen.

Elbing. Alle Schermutſelingen tuſſchen de Rus-Keizerlyke ende Koninglyke Pruiſſiſche Troepen voorgevallen, zyn op de zyden der laatſten gekeerd. De ſlegte Krygstugt der eerſten en hunne wreede wys van Oorlogen, werd hier in 't algemeen gelaakt en de noodlydende ten uiterſte betreurd.

PRUISSEN. *Köningsbergen.* De Manifeſten onlangs door den Rus-Keizerlyken Veldmarſchalk Grave *van Apraxin*, in 't ligt gegeven en overal verſpreid, hebben aanlyding gegeven, dat de Veldmarſchalk *van Lehwald* de navolgende Verklaaring uit naam en op bevel van den Koning, deezer dagen openbaar gemaakt heeft, luidende dezelve als volgd.

HEt Rus-Keiserlyk Hof, niet te vrede met het aanranden der Staaten van den Koning van Pruissen, heeft geen zwaarigheid gemaakt een *Manifest* te publiceeren met oogmerk om door menigerhande Verlokkingen, die zelfs met het Oorlogs gebruik en het Regt der Volkeren strydig zyn, de Inwoonders van het Koningryk Pruissen, zonder onderscheid van Staat en Religie, te doen afzien van de Trouw, die zy aan hunnen Souverein verschuldigd zyn.

Door zulks te doen zoekt men het Land te ontvolken; Maar teffens is dat geene, 't welk men in het voorn. *Manifest* bybrengt om het bedoelde Oogmerk te bereiken, ten vollen ongegrond: Want nooit heeft men een Vreemdeling tegen wil en dank gedwongen, om zig in deze Landen te vestigen: In tegendeel wanneer zulke, die vrywillig zig aldaar gestabileerd hadden, begeerden te vertrekken, heeft men van hen niet eens de Verhuizings Regten, die in alle Landen gebruikelyk zyn, geeischt, in gevolge de Edicten van den eersten September 1747, en den 3 *September* 1749.

Het is volkomen bekend, dat des Konings Onderdaanen niet alleen het genot hebben van alle Vryheeden, die onder beschaafde Volkeren plaats vinden, en dat zy by ieder Voorval een onpartydige Regts oeffening te verwagten hebben; maar ook dat zy onder de wyze Regeering van hunnen Monarch zig op byzondere Voordeelen kunnen beroemen.

Daartegen kan het ook aan niemand onbekend zyn, in wat een Verdrukking en Dwang de Inwoonders van de Rus-Keiz. Provintien zig bevinden; en hoe ligt zy de zwaarste behandelingen, ja by het geringste Voorval de Ballingschap na *Siberien* te verwagten hebben; als mede hoe zwaar en byna onmogelyk het voor de aldaar zynde Vreemdelingen is naar hun Vaderland te keeren, ofte zig met hunne Goederen onder eene andere Regeering te begeeven.

De tegenwoordige Oorlog geeft reeds droevige Voorbeelden hoe weinig staat men op de plegtigst gegeevene beloftens maaken kan; want in weerwil van die beloftens en van de Paspoorten, die men aan zulke, die van *Memel* hebben willen weggaan, ter hand gesteld heeft, hebben zig, deze nogtans aan ongewoone Pressingen en Geweldenaryen, ja zelfs aan de Plunderzugt en het marodeeren van de *irreguliere* Troepen blootgesteld gezien: zelfs word het Garnizoen van *Memel* nog onder de beuzelagtigste Voorwendzels te rug gehouden; en men zoekt den Soldaat onder de ysselykste bedreigingen, in weerwil van de Capitulatie, te dwingen om onder de Russen dienst te neemen.

Derhalven word mits dezen een ieder gewaarschouwd, om aan de Verleidingen van 't Hof van Rusland geenzints het Oor te leenen, en den Eed van Getrouwigheid aan den Souverein niet te verbreeken, op straffe van vroeg of laat als Meineedige en Rebelleerende Onderdaanen gehandeld te zullen worden enz. enz.

Het is verre dat de Russische Troepen, in dit Land gerukt, een zeer goede Krygstugt onderhouden als men de Wereld heeft zoeken wys te maken; niets is ysselyker, niets is gruwelyker, niets is strydiger met de menschelykheid zelfs, als hunne wreede wyze van handelen, het Corps van de Generaal *Fermer* alleen draagd zig eenigermaten menschelyk, ten minsten heeft het zig met geen wreedheden verlustigd; maar de Cozakken en Calmukken van den Veldmarschalk *Apraxin* munten daar in uit, dezelve Plunderen en stecken alles in den Brand,

de

de Magiſtraats perzonen werden op Paarden gebonden en weggevoerd, de Predikanten met Zweepſlagen mishandeld; een Predikant genaamd *Hoffman*, is twee dagen agter elkander tuſſchen twee Pieken gezet, waar door hy zeer gewond wierd, onaangezien hy al het zyne aan de Plonderaars gegeven had: Uit enkele overdaad en tot vermaak ſnyden zy den Huislieden, wanneer zy niets meer hebben te geeven, of op hunne Vragen niet konnen antwoorden, Neuzen en Ooren af; zy roven alle het Vee en verkoopen het Stuk voor 8 Grosſchen, dewyl, volgens het eigen zeggen, een Coſak voor zyne Soldy en Onderhoud zelve moet zorgen, waarby zodanige Buitenſpoorigheden gepleegd worden, voor welke de Natuur moet yzen. Veele Lieden worden gewurgd; veelen de Dyen afgeſneden; veelen nog half levendig het Lighaam geopend en het Hert daar uit gehaald; men rooft de Kinderen en begaat meer Onmenſchelykheden, als men in Geſchrift kan uitdrukken. Welke eene Eer zulks aan eenen Christelyken Vyand, die in de gepubliceerde Manifeſten alle Menſchlievendheid beloofd, toebrengt, kan ieder, die eenigzins in Verſtand bedeeld is, gemakkelyk naleiden. De van alle hunne Have en Goed beroofde Landlieden worden daar door tot de uiterſte wanhoop en woede gebragt; zy bedelen Geweer en Munitie, waar zy het maar konnen bekomen, en zoeken zig, en het weinige van 't geen zy nog hebben konnen ſalveeren, ter plaatſe van hunne Retraite te verdeedigen, gelyk men reeds ruim 200 Coſakken en Huſſaren teld, welke hier en daar door de Boeren zyn doodgeſchoten geworden, dewyl men hen noch verder heeft willen uitplunderen en verjaagen. De Vyand, heeft zig dit alles zelve te wyten, dewyl hy de Landlieden door zyn onmenſchelyk Gedrag tot de uiterſte Deſperatie gebragt heeft.

Men kan alle de wreedheden niet beſchryven van eenen Vyand die zig, niet tegenſtaande zyn groote overmacht, met allen ſpoed verſchanſt, ondertuſſchen hoopen wy dat deeze voorzorgen hem weinig zullen baaten, vermits onze Troepen, hoewel in veel geringer getal van begeerte branden, om dit onmedogende Volk aantetaſten, en hen te doen ondervinden, dat de ſtraf het kwaad doen op de hielen volgd. Ten dien einde doed de Veldmarſchalk *van Lehwald* alle toeſtel tot een Veldſlag maken, en men verwagt dezelve eerſtdaags in de vaſte hoop van eenen gelukkigen en gewenſten uitſlag. Ondertuſſchen heeft het Ruſſiſch Leger onder de Generaal Veldmarſchalk *Apraxin*, 't welk tot op 9 mylen na by deeze Stad genaderd was zig in gebergtens ne-

nedergeslagen, en aldaar zo veel mogelyk verschansd en door Redouten en Batteryen gedekt, de Veldmarschalk *van Lehwald* gemerkt hebbende, dat dezelve niet anders zogten dan hem in beweging en beezig te houden, middelerwyl dat een aanzienlyk Lighaam hunner Troepen, met zo veel te meer zeekerheid na *Silesie* zou konnen door dringen, nam het besluit, om, onaangezien hunne groote overmacht, zynde omtrent 80000 Man sterk, hen zelfs in hunne Retranchementen aantetasten; dienvolgens wierden alle nodige toebereidzelen gemaakt, en het was den 30 *Augustus* dat ons Leger, staande tusschen *Taplacken* en *Weblau* 7 mylen van hier, de laatste beveelen ontfing, om tegen den Vyand te rukken en denzelven aantetasten, 't welk dan ook met het aanbreeken van dien dag, met de uiterste dapperheid volbragt wierd, onze Troepen als Leeuwen aanvallende, leeden zeer veel door 't Geschut, waar mede de Vyandlyke Verschanssingen en 't gantsche Gebergte, waar op zy lagen, als omheind was, egter drongen dezelve zodanig in den Vyand, dat zy reeds 80 Stukken Kanon veroverd hadden, welke zy nochtans by gebrek van Paarden niet konden mede voeren, Zyne Doorluchtigheid *de Prins van Holstein Gottorp* betoonde een buitengemeene bravoure, drong met zyn Regiment Dragonders in de Vyandlyke Ruitery, bragt ze niet alleen in wanorder, maar hakte een geheel Regiment Russische Granadiers in de pan; de Vyanden waren alreeds in een merkelyke verslagenheid en gereed om te vlugten wanneer onze Troepen, het grove Geschut der Russen niet langer konnende wederstaan, raadzaam vonden het gevecht en het yslelyke bloedbad te staken; den Veldheer gaf dierhalven de nodige beveelen tot den aftogt, dewelke met de allergrootste order volbragt wierd, en zonder dat de Vyand de geringste beweging maakte om den onzen daarby nadeelig te zyn, 't welk zonder twyfel voortsproot uit de verwarring waarin denzelven was, en uit het verlies door de slagting der onzen, onder hunne Troepen gemaakt. Ons Leger heeft wel deezen zo veel machtiger Vyand niet uit zyn Camp geslagen, en is dus geen meester van 't Slagveld gebleven: maar niettemin is 't zeeker en door hunne Deserteurs bekragtigt, dat zy meer dan 14000 Man, zo doden als gewonden, behalven de gevangenen, bekomen hebben, onder de eersten werden drie van hunne Generaals, en onder de laatste de Generaal *van Lapuchin* geteld, dewelke om zyn gevaarlyke Wonden, die hy geduurende de Actie bekomen heeft, op zyn woord van eer ontslagen is; ons verlies werd op

drie

drie à vier duizend Man, zo aan dooden, gekwetsten en gevangenen, geschat, wy hebben geen Officieren van rang daarby verlooren, de Graaf *van Dohna* is alleen gewond; ons Leger heeft dan ingevolge de beveelen van de Veldmarschalk *van Lehwald*, hun voorig Campement in alle gerustheid betrokken; bereid om de Vyand, alhoewel ten getalle van meer dan 80 duizend Man, met het geringe van omtrent 30 duizend, by de eerste goede gelegenheid nogmaals onder de oogen te zien en op nieuws aantetasten, waarvan wy hier dagelyks de tyding te gemoet zien.

Alle deze voorgemelde buitenspoorige en kwade behandelingen, waar over de Pruissische Onderdanen zig bezwaren konnen, zyn niet dan door de Cozakken en Calmukken gepleegd, en men kan verzekeren dat de Veldmarschalk *Apraxin*, dezelve niet alleen afgekeurd, maar ook dat zyn Excellentie de schuldigen ten eersten heeft laten opzoeken en met de uiterste strengheid doen straffen.

DUITSCHLAND. *Weenen*. Vermits 'er in de Golf van Venetiën eenige Engelsche Oorlogschepen gezien zyn, heeft het Hof twaalf Wagens met Snaphanen en Bajonetten na *Trieste* gezonden, om onder de Troepen aldaar uitgedeeld te worden. Ingevolge de laatst ontfangene berichten uit ons Leger stond het Hoofdkwartier den 29 *Augustus* nog te Klein-*Schönau*, zonder van den Vyand ontrust te worden. Na den Eisch door den Ryks Fiscaal gedaan tegen de Koning van Pruissen, als Keurvorst van Brandenburg ten opzigt van den geweldigen inval in de Staten van de Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, en de andere Landen der Ryks-Vorsten en Standen gedaan, heeft den Ryks-Hofraad een besluit uitgesprooken, waar by die Vorst als Keurvorst van Brandenburg word gedagvaard: *Om te komen zien en hooren, dat hy de straf van den Ryksban verdiend hebbende, van alle zyne Domeinen, Rechten, Gunsten, Privilegien en Erffenissen versteeken en vervallen zy*. Dit besluit is vervolgens door de Keizer goedgekeurd en daarby bevolen hetzelve openbaar te maken; *gevende aan Frederik, Keurvorst van Brandenburg den termyn van twee maanden*, terwyl de Keizer zig vervolgens voorbehoud te doen, 't geen recht is, na luid der Keizerlyke Capitulatie. Men heeft ook op nieuws zeer ernstige vermaanings brieven aan den Hertog van Saxen-Gotha doen afgaan, waar by de gem. Hertog alle zyne verbintenissen met zyne Pruissische Majesteit moet verbreeken, zyne Troepen te rug ontbieden, in zyne Staten de Keizerlyke *Advocatoria* doen aanplakken, en zig omtrent

trent alles na de Wetten en instellingen van 't Ryk gedragen moet, op straffe, dat hy, ingeval van ongehoorzaamheid, overeenkomstig met die Wetten en instellingen gehandeld en veroordeeld zal worden. Door een bevel van den Keizer, het welk in alle de Ryks Steden is aangeslagen geworden, werd aan alle de Officieren en Gemeenen welke zig in dienst van de Koning van Pruissen als Keurvorst van Brandenburg bevinden, geboden, om dien dienst ten eersten te verlaten, op poene volgens de Keizerlyke instellingen, en op gelyke straffe verbied men daarin om in 't Ryk eenige mondbehoeftens, onderhoud of iets anders, hoe genaamd, aan de Legers van dien Vorst te leveren.

Regensburg. De Minister van de Koning van Polen, Keurvorst van Saxen, heeft deezer dagen een Memorie Wereldkundig gemaakt, waar by hy voornamentlyk wederlegd, 't geen voor en na door de Brandenburgschen Afgezant door geschriften ter verschoning van de verdrukkingen welke de Saxische Onderdanen door de Pruissischen lyden, verklaard is; nopens het ligten der Recruten en 't leveren der Wagens drukt hy zig in deezer voegen uit: Indien men by deze zo bezwaarende Leverantien nog in overweeging neemt het *Verlies* van een groot getal Onderdaanen, die tot het oppassen der Wagens, Vaartuigen, en Kisten, tot de Pruissise Armee behoorende, gedwongen, en dus geheel uit Saxen verdweenen zyn, blykt hier uit meer dan klaar, dat het Oogmerk van deze ongehoorde Kwellingen eenig en alleen verstrekt tot de geheele Vernietiging der Inwoonderen, en de gantsche Ontvolking van het Land, 't welk reeds meer dan te veel de harde Uitwerkingen daar van gevoeld.

Duizenden Familien, tegenwoordig niet dan in Vrouwen en Kinderen bestaande, kwynen in de behoeftigheid, of kunnen niet als door den beedelzak zig staande houden. De Landen zyn zonder Beploegers, de Steden zonder Werklieden, de Mynen zonder Arbeiders, de Fabrieken zonder Volk: In een Woord; de Commercie gaat in alle haare Takken te gronde.

Wat oneindige Onkosten hebben de Saxische Onderdaanen moeten doen ter gelegenheid van zo veel Rytuigen, waaronder de meeste van die, dewelke na Boheemen zyn gezonden, met Menschen en Paarden aldaar gebleeven zyn. Hoe veel Geld heeft men moeten besteeden zo tot het werven, onderhouden en vervoeren van die groote menigte Recruten, als uit hoofde van de verdere Afpersingen, die dagelyks onder nieuwe Voorwendzels vermenigvuldigd zyn: De-

ze Schade, die op verscheide Millioenen beloopt, is al te groot om ooit in 't geheel te kunnen vergoed worden, terwyl 'er eene lange reeks van jaaren zal moeten verloopen, om slegts maar een gedeelte daar van te herstellen.

Dat de Pruissische Magt niets vergeeten heeft om den laatsten slag aan den Koophandel van Saxen toe te brengen, blykt nog duidelyker en op eene gansch onbetwistbaare wyze uit het droevig noodlot, 's welk de Stad *Leipzig* ondervind: Men weet, hoe zyne Pruissische Majt., terstond na dat hy Saxen overrompeld heeft, van den Magistraat en het Corps der Kooplieden aldaar een zo genaamd Verschot van vyf honderd duizend Ryksdaalders geeischt heeft, onder vaste belofte, dat die Stad daar door van allen anderen Overlast zou vry wezen; en dat zyne Majt. zig vervolgens wegens de Intresten en den tyd der afloffingen van die Somme op een voldoende wyze verklaaren zou.

Na het aanwenden van ongeloofiyke moeite en kosten tot het negotieeren van de vyf honderd duizend Ryksdaalders, kwam men eindelyk zo verre, dat men ze betaalde, zo als ook nog een andere Somme van 119 duizend 983 Ryksdaalders, die de Koning van Pruissen onder de benaaming van *Douceurs* voor de winterkwartieren geeischt had; maar wel verre van de beloofde zekerheid voor de eerstgemelde Somme te verkrygen, kreeg *Leipzig* bevel, om op nieuw negen honderd duizend Ryksdaalders te bezorgen.

Het was volgens de gezonde reeden onmogelyk deze Somme te vinden: Alle poogingen, die men zo binnen als buiten 's Lands deed, om dezelve by een te krygen, waren vrugteloos: Men nam derhalven zyn toevlugt tot het doen van de overtuigendste en nadrukkelykste Vertoogen: De Pruissische Monarch was onverzettelyk, en zyn Antwoord bestond in twee Ordre aan den Magistraat en de Kooplieden om de negen honderd duizend Ryksdaalders op den bepaalden tyd te bezorgen, met byvoeging dat, by gebreeke van dien, men op staande voet tien van dezelve in hegtenis neemen zou: Men was nog maar op den zesden dag van de agt, dewelke tot den termyn vergund waren, of deze yselyke bedreiging wierd reeds door de Pruissische Officieren werkstellig gemaakt: Men voerde den Regeerende Burgemeester, vyf Raadsheeren en twee Kooplieden in de Gevangenis weg naar *Halle*, van waar men hen na *Maagdeburg* bragt, zonder dat men tot nog toe weet wat het Noodlot is, 't geen men voor hen gereed maakt.

Dezelfde strengheid heeft men opzigte van den Adel in het Keurvor-

ſtendom plaats gehad, terwyl zyne Pruiſſiſche Majt. na het doen van verſcheide ten hoogſten drukkende Afperſſingen, een Somme van zes honderd duizend Ryksdaalders geeiſcht heeft, onder den vreemden en wel aanmerkelyken Titel van een *Vrywillige Gift* tot Verdeediging van het Land.

Een nieuw Bewys der verderflyke Inzigten van de Pruiſſiſche Magt tegen Saxen, is de behandeling omtrent de Munt tot groot nadeel van het Keurvorſtendom en zelfs van het gantſche Duitſche Ryk; Het is ongehoord dat ooit een Vorſt, die een anderen onderdrukt, deszelfs Beeldtenis, Naam en Wapens ontleend om Geld-Specien van minder alloy als de zyne te doen ſlaan: Dit is het nogtans 't geen men in Saxen gezien heeft.

De Jooden *Ephraim*, Vader en Zoon, aan dewelke de Koning van Pruiſſen het Munt-werk, in weerwil der Wetten van het Duitſche Ryk, die hen daar van moeſten uitſluiten, vergund heeft, gebruiken de Stempels van het Keurvorſtendom, die men zig met geweld heeft aangemaatigd, om zonder tuſſchenpoozing te *Dresden* en voornaamelyk te *Leipzig* ſlegte Specien te ſlaan, die zy in het Land invoeren: En ten einde het Werktuig van den Koophandel in 't algemeen nog meerder te bederven, heeft het Pruiſſiſch Directorium te *Torgau* een *Edict* gegeeven, om van alle kanten het Goud, Zilver en Koper naar het Comptoir van die zelfde Munt te doen brengen, enz.

Dresden. Het ſtroopen der Ooſtenrykſche Huſſaren en ongeregelde Troepen is nog immers menigvuldig, en nademaal dezelve hoe langs hoe meer deeze Stad naderen, zo heeft den Raad deezer dagen het volgende doen afkondigen:

Nademaal zyn Excellentie de Heer van Bornſtädt, *Koningl. Pruisſiſchen Generaal Majoor en Commandant deezer Stad, ons heeft geordonneerd aan de Burgers en Inwoonders deezer Stad, en derzelver Voorſteden op het ernſtigſte te beveelen, dat niemand van hen, indien 'er eenig alarm mogt komen te ontſtaan, zig op ſtraat zoude laten vinden, maar zig ſtil binnens huis en geſlotene Deuren houden; of dat zy anderzins zig zelve zullen hebben te wyten, wanneer zy door hun eien toedoen in ongelegenheid en ſchade mogten komen te geraken: zo hebben wy zulks tot ieders onderrechting by opentlyken Druk en Affixie, bekend willen maken, en aan alle Huizen doen inſinueeren.*

Den *Raad* der Stad *Dresden.*

Deezer dagen trok zyne Majeſteit de Koning van Pruiſſen, met een

Le-

Leger van omtrent 35000 Man, waar onder het Corps van de Vorst *Maurits van Anhalt Dessau* begrepen, voor by deeze Stad, om den Marsch na *Thuringen* voorttezetten ten einde de Ryks Armee, en de Fransche Troepen onder den Prins *van Soubize* slag te leveren, werdende gevolgd door de Veld Marschalk *van Keith* met een Corps van 12000 Man. In de *Opper-Lausnitz* zyn de Oostenrykers by een hevige Schermutzeling tegen de Pruissen te kort geschoten, hebbende veel Volk zo Dooden als gewonden bekomen, en een Standaart en omtrent 200 Bagagie- en Proviand-Wagens daar by verlooren. De Koning van Pruissen heeft voor zyn vertrek van hier, wederom 120000 Ryksdaalders van deeze Stad, tot verdediging van 't Land, geeischt; en de Stad *Leipzig* zig verontschuldigd hebbende wegens zyne Majesteits nieuwe vordering, heeft hy de Kooplieden bevolen, om hunne boeken by den Commandant te brengen, om daaruit te konnen opmaken of hun voorgeven gegrond zy of niet.

Berlyn De Verklaring van den Saxischen Afgezant te *Regensburg*, onlangs uitgegeven aangaande de Saxische Muntweezen, is op bevel van de Koning op de volgende wys beantwoord:

Het Publiek word mits deezen onderrecht, dat het Gravamen, door den Keur-Saxische Heer. Gezant te *Regensburg* tegen zyne Majesteit den Koning van Pruissen ingebragt, dat namentlyk Allerhoogstdezelve tegen de Ryks-Wetten de Pacht der Munt te *Dresden* en *Leipzig*, aan eenen Jood, genaamd *Ephraim*, toevertrouwd en aanbesteed, en daar nevens gelast zoude hebben, alle de Steuer-Specien, welke op de Saxische Comptoiren gevonden wierden, aan gem. Jood te leveren, om daar uit andere soorten van gering Alloy te doen munten, in den grond valsch en verdigt zy: Nademaal deeze Jood en Hof-Juwelier *Eprahim* nooit een Pagter der Munten, maar alleenlyk de Leverancier van het daar toe nodige Zilver en andere Materialen geweest is, en te gelyk ook, op verzoek der Ontfangers en Commisen, is gequalificeerd geworden, de op de Comptoiren in menigte ontfange slegte en geen Cours hebbende Geld-soorten tegen andere gangbaare Steuer Specien te verwisselen. Daarenboven is de Munting, op haar zelve geconsidereerd, van gelyk Alloy en Valeur met de Poolse Munten, welke men door de Koninglyke Poolse Kroon dient te onderscheiden, en gevolgelyk gantsch geene Ryks-Munt van geringer Alloy geslagen, en nog veel minder de Steuer-Specien daar toe versmolten en gebezigd geworden. Men hoeft maar den Prys van 't Zilver in

Holland na te gaan, alwaar de Stukken van Achten voor 22 Gulden en 11 à 12 Stuivers het Mark in menigte te bekomen zyn. De Wissels op Holland kan men te *Berlyn*, te *Leipzig* en in andere Plaatsen tegen 45 à 45½ per Cent gemakkelyk sluiten; bedragende dus het Mark fyn Zilver omtrent 13 Ryksdaalders en 18 goede Grossen, en zelfs minder, in plaats dat op de Steuer Specien, welke, gelyk bekend is, tot 14 Ryksdaalders en 10 goede Grossen à 15 Ryksdaalders gemunt zyn, aan ieder Mark fyn ten minsten 18 goede Grossen à 1 Ryksdaalder zoude verlooren worden. Het zelve is ook aangaande de Pryzen van het Zilver op de Beurs van *Hamburg* bekend, alwaar zy even zo veel als in Holland bedragen. Eindelyk zal ook, wanneer men in de Couranten gefixeerde Evaluatie tegen den anderen vergelykt en uitrekent, de Contradictie en Ongegrondheid van het hier boven gem. valsche verdigtzel komen te blyken en dermate openbaar worden, hebbende men om het Publiek daar van te overtuigen, niet kunnen in gebreke blyven mits deezen daar van te onderregten.

Volgens de uit de *Lausnitz* ingekomene Berichten heeft een sterk Corps Vyandlyke Troepen den 30 *passato* eene Attaque op sommige van onze, onder Commando van den Luitenant Generaal *van Winterfeld* staande Troepen gedaan; hetzelve is egter met Verlies van 40 Dooden en 10 Gevangenen gerepousseerd geworden.

Uit *Koningsbergen* in Pruissen heeft men de volgende provisioneele Tyding ontfangen van eene Actie, welke den 30 *Augustus* by *Gros Jagersdorf* is voorgevallen. Vermits de Vyandlyke Armee, welke, volgens haar voorgeven uit 80000 Man reguliere Troepen bestaat, zig in het vlakke Veld niet heeft willen wagen, maar daarentegen zig in haar voordeelig Leger zodanig geretrancheerd had, dat zy door ordentelyke Loopgraven voor haare geformeerde 4 Linien opgeworpen, en met eene Artillery van 200 Stukken Kanon beplant, gedekt was, en ondertusschen door haare ligte Troepen de ysselykste Verwoestingen deed aanrechten: Zo heeft zyne Excellentie de Heer Generaal Veldmarschalk Graaf *van Lehwald* dezelve, niettegenstaande haare drievoudige Overmagt, dien dag 's morgens ten 5 uuren zodanig geattaqueert, dat de gantsche Vyandlyke eerste Linie, en wel byzonder de Cavallery van den linker Vleugel ten eenemaal over hoop geworpen, ook drie Batteryen benevens in de 60 Stukken Kanon zyn veroverd geworden: Dewyl het echter niet mogelyk is geweest alle de volgende Retranchementen met eene zo ongelyke Macht te veroveren

ren; zo heeft gem. zyn Excellentie de reeds behaalde voordeelen moeten verlaaten, en is in volmaakte Order wederom na zyn voorig Leger by *Weblau* te rug getrokken, zonder dat de Vyand denzelven met de Infantery nog Cavallery heeft durven volgen, of maar buiten zyn Leger best aan te rukken: De Koninglyke Armee heeft aan Dooden, Gekwetsten en Vermisten 3000 Man verloren, welk verlies egter terstond door de by de Armee zig bevindende overtollige Manschappen is geboet geworden: Onder de Gekwetsten bevind zig de Luitenant Generaal *van Dohna*, dog buiten gevaar; wyders is van onze geen Generaals Persoon gesneuveld nog gekwetst: De Russise Armee heeft 9000 Dooden op het Slagveld geteld, waar uit men het getal van haare Gekwetsten gemakkelyk kan naleiden. De Generaal *Lapuchin* is gevangen, dog aan zyne bekomene Wonden reeds overleeden, en na men verneemt, zouden nog 3 andere Russise Generaals gebleven zyn. De Koninglyke Armee heeft zig, volgens de laatste Brieven van den 3 *deezer*, nog in haar vorig Leger by *Weblau*, gelyk de Russise in het haare bevonden.

Van den Commandant der Stad en Vesting *Gelder* is het Berigt ingekomen: Dat, na een verdediging dier plaats zederd de Maand van *April*, en vermits den geringen Voorraad van Vivres voor nog maar 5 dagen, hy eindelyk den 25 *passato* had moeten *Capituleeren*; zynde aan het Guarnisoen de vrye Aftogt met alle Militaire Eertekenen toegestaan geworden. Uit *Pommerzig* in 't Hertogdom *Crossen*, toebehoorende aan zyn Excellentie den Graaf *van Schmettau*, heeft men, dat aldaar in den Tuin van het Slot, onder opzigt van den Hovenier *Johan Heinrich Braun*, eene ALOE, ten eenemaal in de vrye Lugt en zonder overbouwd te zyn, in den Bloei stond; hebbende eene Steng geschoten ter hoogte van 22 Voeten, aan welke zig 25 Armen en 1730 Bloemen bevinden, van welke tegenwoordig 110 open zyn: Omtrent het midden der gepasseerde Maand *Juny* had dezelve eerst begonnen uit te loopen.

Vervolg van het Dagverhaal *des Legers van onzen Koning.*

Den 9 *Augustus* viel 'er een hevige Schermutzeling voor met een party Oostenrykers onder het gebied van den Kaptein *Cziraeky*, waar by de Vyanden een Kaptein, twee Kornets, 2 Korporaals en 28 Gemeenen verlooren.

Den 10 *dito* wierden de Voorposten van het Corps van de Prins *Mauritz van Anhalt Dessau*, door een Detachement Oostenryksche Hussaren en ongeregelde Troepen, dewelke eenige Veldstukken by zig hadden, aangetast; maar door de dapperheid

heid onzer Zoldaten, niet alleen in wanorder gebragt, maar ook gantſchelyk verjaagd, eenige Gevangen gemaakt en een Veldſtuk bemachtigd.

Den 11 *dito* kwam een Vyandlyk commando te *Goldberg* in Silefien, pleegden 'er eenige buitenſpoorigheden en geweldenaryen, maar wierd wel haaſt door de onzen op de hielen gezeten, gedeeltelyk ter nedergezabeld, en de overige gevangen genomen, en na *Liegnitz* gebragt.

Den 12 *dito* deed zyne Majeſteit een beweeging aan zyn Leger maaken, om zo 't mogelyk was, de Ooſtenrykſche Armee ſtaande altoos te Klein-*Schönau*, tot een Veldſlag te brengen.

Den 13 14 en 15 *dito* vielen verſcheide Schermutſelingen tuſſchen de wederzydſche Troepen, meerendeels tot nadeel onzer Vyanden voor.

Den 16 *dito* rukte de Koning met zyn gantſche Leger tot aan *Hirſchfeld* voort, om nogmaals te beproeven of de Vyand tot een Battaille te brengen zou zyn, maar vruchteloos, offchoon dezelve wel van geſteldheid veranderde, zodanig dat beide de Legers alleen door het Dorp *Witgendorf* van elkander geſcheiden waren. Dit deed de Koning order geven om de Ooſtenrykſche Armee te beſchieten, 't welk dan ook in de namiddag begonnen wierd, en tot laat in de nacht voortgezet wierd.

Den 17 *dito* detacheerde zyne Majeſteit in den Ochtenſtond, de Luitenant Generaal van *Winterfeld* met een Corps over de *Neisze*, alwaar de Generaal *Wied* met 16000 Man ligte en andere Troepen, in de Boſſchen geposteerd ſtond, om te beproeven, of het mogelyk zoude zyn den Vyand op den regter Vleugel tot een Gevegt te noodzaken. Dien overtogt wierd in 't gezigt van den Vyand, en onder zyn onophoudelyk Vuur uit het Kanon volvoerd, waar door nogtans maar een van onze Grenadiers gewond wierd.

Den 18 *dito* bezette de Luitenant Generaal *Winterfeld*, aan geene zyde van de *Neisze* de Hoogtens met zyn Corps, zonder eenigen tegenſtand te ontmoeten.

Den 19 *dito* bleef onze Armee in die poſitie ſtaan, maar de Koning ziende dat de Vyand wegens zyn voordeeligen ſtand niet wel aantetaſten was, dewyl deszelfs regter Vleugel zig tot aan de *Neisze* ſtrekte, en daarenboven deszelfs Flanc door naauwe toegangen en Moeraſſen gedekt, en de linker tegen een hoogen Berg aanſloot, welke met drie ryen Kanon bezet was, en langs voor de Linie heenen zig een diep Defilé bevond, en van agter door het Gebergte, het geen met 350 Stukken Kanon beplant was, beveiligd wierd, en ook 's nachts langs voor dezelve heenen eene menigte Wolfskuilen gemaakt waren geworden, zo liet Hoogſt dezelve,

Den 20 *dito* 's morgens ten 4 Uuren de Tenten af breken, en het Leger tot 6 Uuren in ſlag order ſtaan, om den Vyand tot het Gevegt uit te dagen, dog toen in zyn Leger niet de minſte beweging geſpeurd wierd, en hy met zyn overmagt de kans niet durfde wagen, wierd de generale Marſch geſlagen, en de Armee trok in de volmaakſte order af, zonder dat de Vyanden eenen enkelden ſchoot uit hunne Batteryen deeden, noch eenig Corps afzonden om ons te ontruſten.

Den 21 *dito* kwam den Koning met zyn Leger te *Börnſtadtel* terug, hebbende zyn oogmerk gedeeltelyk bereikt, vermits Hoogſtdezelve behalven het voorneemen eener Veldſlag, zig ook van *Gorlitz* wilde meeſter maken, het welk dan door den Generaal *van Grumbkow* ter uitvoer is gebragt, en waar door de Communicatie met het Hertogdom Silefië beveiligd blyft.

Den 22 vernam men met zeekerheid dat de Levensmiddelen in 't Ooſtenrykſche Leger dagelyks ſchaarſſer en het getal derzelver Deſerteurs grooter wierd.

Den 23 *dito* zond zyne Majeſteit de Generaal van *Grumbkow* met een aanzienlyk Corps Ruitery en Voetvolk na Silefien af, om dat Hertogdom van de ſtroopingen der Vyandlyke Troepen te beveiligen.

Den

Den 24 *dito* besloot de Koning om het grootste gedeelte van zyn Leger in de *Lausnitz* onder het bevel van den Hertog *van Beveren* en de Veldmarschalk *van Keith* te laten, en met een gedeelte der Armee na Saxen op te breeken.

Den 25 *dito* wierd alles daar toe in gereedheid gebragt, te meer vermits de Oostenrykers tot geen Hoofd Actie waren te brengen geweest, en dat het niet mogelyk was hen in hun verschanst Leger, met hoop van goed succes, aantetasten.

Den 26 *dito* brak zyne Majesteit op met 16 Bataljons en 40 Esquadrons zette den Marsch na *Dresden* geduurende den 27 en 28 *dito* voort, en kwam den 29 *dito* by gemelde Stad aan, en vernomen hebbende dat de Oostenrykers een voorneemen op de Stad *Meissen* voedde, gaf hy bevel aan de commandeerende Officier een gedeelte van de Brug aldaar over de *Elve* leggende, aftebreken, edog door misverstand wierd dezelve in brand gestooken, en twee daar aan leggende Huizen geraakten in de Assche.

Den 30 *dito* hielden de Troepen Rustdag, terwyl de Koning zyn intrek in een particulier Huis in de *Neu-stad* nam.

Den 31 *dito* trokken de Troepen na *Lömirsch*, alwaar de Koning zyn Hoofdkwartier nam.

Den 1 *September* wederom Rustdag gehouden hebbende Marscheerde de Koning den 2, 3 en 4 *dito* verder, en kwam den 5 *dito* by *Leipzig* te staan in 't voornemen om van daar verder na *Thuringen* te trekken, om aan de Franschen onder het gebied van de Prins van *Soubize* slag te leveren.

Breemen. Het was den 29 *Augustus* dat een groot getal Fransche Troepen ons grondgebied, en een gedeelte derzelven onze Stads Poorten naderde, doende door een Trompetter aan de Magistraat de doortocht deezer Stad eischen, hier op vergaderde de Burgery en besloot de Poorten te openen, waarop 150 Man van dezelve binnen kwamen, en hun intrek in de Hanoversche Huizen namen, middelerwyl dat de overige onder Tenten voor de Poort bleven campeeren, hebbende onze Regeering alvoorens bedongen dat alles op de voorigen voet zal blyven; dat de Religie, Koophandel en Magistraat nog verontrust nog veranderd zullen worden, en dat men de Burgers met geen Inkwartiering belasten zal, ondertusschen is een onzer Poorten door de Franschen en de Stads Troepen bezet, terwyl de anderen alleen in onze macht blyven. Het was de Marquis *d'Armentieres* dewelke het bevel over deeze Troepen voerde, en een Schryven van de Marschalk Hertog *van Richelieu* aan de Magistraat overhandigde, waarin onder anderen gezegt wierd:

[De Marquis *d'Armentieres* heeft bevel, om indien Gyl. een oogenblik sammeld om mynen regtmaatigen Eisch te voldoen, dat geene, 't welk ik hem voorschryf, op wat wyze het ook zy, uit te voeren: Met smert zal ik my gedwongen zien, om Ulieden de Uitwerkselen van een zodaanigen tegenstand te doen gevoelen; maar wanneer Gyl. in tegendeel volbrengt 't geen ik begeer, zal ik alle Maatregelen nee-

men, die Gyl. verlangen kunt, om U te doen ondervinden de Gevoelens van Goedgunstigheid, die de Koning wil dat in agt zullen genomen worden door die geene, welke het bevel over zyne Troepen hebben, terwyl de Regtmaatigheid van de Zaak, die zyne Majt. gezamentlyk met den Keizer en het Keizerryk staande houd, de eenigste Beweegrede van alle zyne Handelingen is, zoekende alleenlyk zyne Vyanden te verneederen, om te spoediger den Vrede aan het Ryk te bezorgen].

Vervolgens is het onderstaande Placaat door denzelven afgekondigd: en door de geheele Stad aangeslagen geworden.

VErmits wy door herhaalde Berigten kennis gekreegen hebben, dat de Stad *Breemen*, wel verre van een stipte Onzydigheid in agt te neemen, by alle geleegenheeden Bewyzen gegeeven heeft van Partydigheid voor de Vyanden van de gemeene Zaak, en de Voorstanders der Wetten van het Duitsche Ryk; en alzo onze Bezwaarnissen dien aangaande niets anders hebben uitgewerkt als een weinig Omzigtigheid in het uiterlyke, zonder dat de grond van het Gedrag eenigzints is veranderd geworden: en nadien wy daarenboven zekerheid hebben, dat de Koning van Engeland in de gemelde Stad Magazynen heeft voor het Leeger van den Hertog *van Cumberland*, behalven een groot getal Huizen, die tot zyne Domeinen behooren, en met allerhande Voorraad opgevuld, ja zelfs door de zorg der Inwoonders vernieuwd zyn: Zo is het, dat het ons ter bevorderinge van de voorn. gemeene Zaak gewigtig heeft toegescheenen de gem. Magazynen en Huizen van zyn Groot-Brittannische Majesteit te vermeesteren.

Het is dan om deze rede, dat wy een Corps Troepen, onder het bevel van den Marquis *d'Armentieres* afzenden, om de gemelde Stad *Breemen* in bezit te neemen, terwyl haar Gedrag, Voorzorgen en Veiligheeden vereischt tegen de verkeerde *Inzigten* van een gedeelte der Inwoonderen aldaar.

Ook hebben wy aan den gem. Marquis *d'Armentieres* bevoolen zig van eene der Stads-Poorten meester te maaken: En alzo wy de Regtmaatigheid der Beweegredenen, die ons daar toe verpligten, willen bekend maaken, verklaaren wy uitdrukkelyk, dat wy de bezetting van die Poort niet eischen als in hoedaanigheid van Geallieerde van den Keizer en het Duitsche Ryk, en onder den zelfde Titel, als de Troepen in *Keulen*, dewelke insgelyks een Vrye-Ryks-Stad is, getrokken zyn, zonder begeerte om de Wetten of Regeering aldaar eenigsints te veranderen, maar in tegendeel met inzigt, om aan dezelve Kragt en Autoriteit te geeven, en den Koophandel in geenerhande maniere, (hoewel onder deze Conditie, dat deze zig niet na den kant van het Vyandlyk Leger uitstrekken,) te verbreeken, ja zelfs om Paspoorten gratis te vergunnen aan alle de geene, die by de Armee zullen willen komen, hen by alle geleegenheid te beveiligen, en hun het spoedigste Regt te doen erlangen, indien zulke, dewelke eenigen Onderhoud aan het Leger zullen brengen, in het geval weezen mogten om toevlugt tot het Regt te neemen.

In alles verklaaren wy, dat wy de Wetten van het Duitsche Ryk in alle haare uitgestrektheid zo als ook die van de Vry-Steden, welke hetzelve uitmaaken, willen beschermen, en geen andere als die, welke daar van Vyanden zyn, ontrusten, en den vryen loop aan de Oeffeningen van de Religie in alle haare Formen en Privilegien laaten willen.

Sta-

Stade. De nabyheid van twee Legers en de verschrikkelyke toebereidselen om elkander aantetasten, waren zederd eenigen tyd, 't geen zig voor ons oog vertoonde, thans is 't gantsch omgekeerd, en wy zien niet als vriendelyke behandelingen onder de wederzydsche Officieren en Zoldaten, vermits de *Hertogen van Cumberland* en *van Richelieu*, op den 9 *deezer* te KLOOSTERZEVEN een stilstand van Wapenen geslooten hebben, zynde van de volgende inhoud.

NAdemaal zyne Majesteit de Koning van Denemarken door de Rampen, welke de Landen van Breemen en Vehrden hebben getroffen, zeer aangedaan is geworden, en altoos te vooren dezelve in zyne Byzondere Bescherming genomen en als nu verlangt hebbende, dat dezelve niet langer het Tooneel van den Oorlog mogten blyven, en alle Bloedstortingen tusschen de wederzydse Armeen, welke gereed staan elkander het Bezit dier Landen te betwisten, moeten voorgekomen worden; zo heeft hoogstdezelve Deszelfs Mediatie door den Dienst van zyne Excellentie, den Heer Graaf *van Lynar*, wel ten dien einde willen aanwenden.

Zyn Koninglyke Hoogheid de Hertog *van Cumberland*, Generaal der Geallieerde Armee ter eene en zyne Excellentie den Heer Marschalk Hertog *van Richelieu*, Generaal der Armee des Konings in Duitsland, ter andere zyde; zyn door de Agting der Voorspraak van zyne Deense Majesteit verpligt geworden hun Woord van Eer in handen van den Heer Graaf *van Lynar*, om de Grootmoedigheid van zynen Meester tegenoegen, belooft en aangenomen, de in deeze Conventie gemelde Guarantie te bezorgen; zo dat dezelve met eene compleete Volmagt ten dien einde is vertrokken, welke Volmagt egter, vermits de tegenwoordige Omstandigheden, die daar van ieder Oogenblik hebben weggenomen, niet zo gezwind, als wel deszelfs vertrek vereischte, formeel heeft kunnen opgemaakt en in het net gebragt worden.

Art. I. De Vyandelykheden zullen binnen 24 uuren, en zo het mogelyk is nog eerder aan wederzyden ophouden, ten welken einde men op staande Voet de nodige Ordres aan de gedetacheerde Corpsen zal laten afgaan.

II. De Hulp Troepen van de Armee onder den Hertog *van Cumberland*, namentlyk de Hessen, Brunswykers, Saxen-Gothase en Lippe-Bukenburgers, zullen terug gezonden worden, en terwyl het nodig zal zyn eene byzondere schikking tot derzelver Aftogt na haare respective Landen te maken, zo zal van de Geallieerde Armee een Generaal Officier, en van ieder Natie een ander particuliere van dito Caracter afgezonden worden, met welke men wegens zyne onderhoorende Troepen, het getal der Devisien, hoe zy zullen marscheeren, onderhouden en van Paspoorten vborzien worden, overeen zal komen; welke Paspoorten zyne Excellentie de Heer Veldmarschalk *van Richelieu* aan hen zal mede deelen, om na hunne Landen te keeren, om aldaar verdeeld en Ingekwartierd te worden, gelyk men dien aangaande tusschen 't Hof van Vrankryk en derzelver respective Heeren en Meesters zal overeenkomen.

III. Zyne Koninglyke Hoogheid de Hertog *van Cumberland* verbind zig met het gedeelte der Armee over de Elve te gaan, het welk binnen Stade niet kan geplaatst worden; zullende het Guarnisoen aldaar, naar gissing tusschen de 4 à 6000 Man sterk, onder Guarantie van zyne Majesteit den Koning van Denemarken, geenerhande Vyandlykheden pleegen, en ook respectivelyk aan die van de Franse Troepen niet bloot gesteld zyn. Dienvolgende is by Commissarissen over de wederzydse

Grenzen overeengekomen, welke men rondom de Vesting tusschen hen en het Guarnisoen, ten hoogsten ter distantie van eene halve Myl, zal beperken, na mate van het Terryn en de Omstandigheden, wanneer de Commissarissen ter goeder trouwe zig zullen verstaan. De rest der Hanoverse Armee zal aan geene zyde der Elve de Quartieren betrekken, en om den Marsch dier Troepen te faciliteeren, zal de Heer Marschalk *van Richelieu* met eenen van de Hanoverse Armee daar toe gequalificeerde Officier de Route reguleeren, langs welke de Marsch zal volvoerd worden. Hy belooft alle Paspoorten en de behoorlyke veiligheid te bezorgen, ten einde gemelde Troepen met derzelver Bagagie na de Plaats hunner destinatie zonder eenigen hinder kunnen gebragt worden, waarby de Heer Hertog *van Cumberland* zig voorbehoud, wegens de uitgestrektheid hunner Quartieren met de respective Hoven in Onderhandeling te treden. Aangaande de Franse Troepen, zullen dezelve in het overige gedeelte der Hertogdommen Breemen en Vehrden, tot volkomene Verzoening der beide Souvereinen blyven.

IV. Aleer de voorenstaande Articulen in dien korten tyd kunnen volvoerd werden, zal de Hanoverse Armee, en de daar van gedetacheerde Corpsen, byzonder het geen zig te *Broekhusen* en daar omstreeks bevind, binnen de 34 uuren onder de Vesting *Stade* retireeren; de Franse Armee zal niet over de Rivier Oste in het Hertogdom *Breemen* mogen komen, alvoorens de Grenzen zullen gereguleerd zyn. Voor het overige zal dezelve alle de Posten en Landen blyven inhouden, van welke zy tegenwoordig in bezit is. en ten einde de Afbaaking der Grensscheiding niet moge vertraagt worden, welken tusschen beide de Armeen mogt geschieden, zo zullen tusschen heden en morgen, den 10 *deezer*, by zyne Koninglyke Hoogheid den Hertog *van Cumberland* en zyne Excellentie den Heer Marschalk *van Richelieu* Commissarissen van gelyken Rang na *Breemerförde* gezonden worden, om zo wel alle de Grenzen van de Franse Armee, als die, welke door het Guarnisoen van *Stade*, volgens het voorenstaande derde Articul, zullen moeten geobserveerd worden, te reguleeren.

Alle de bovengemelde Articulen zullen in haare Form en agtervolgens derzelver Inhoud getrouwelyk, en onder Guarantie van zyne Koninglyke Majesteit van Denemarken, nagekomen worde; hebbende Deszelfs Minister aangenomen dezelve te doen handgrypen. *Gedaan in het Leger te* Klooster-Zeven *den* 9 September 1757.

GROOT-BRITTANNIE. *Londen.* Onzen Admiraal *Holboorne*, houd 20 Fransche Schepen, zo Oorlogschepen als Fregatten in de Haven van *Louisburg* opgeslooten; en by aldien dezelve durven uitloopen, zal 'er zekerlyk een Zeeslag voorvallen. Den Lord *Grave van Loudun*, is ondertusschen in gereedheid, om met zyn onderhebbende Troepen, gezamentlyk met de Vloot, de Franschen aan te tasten. Het is den Vyanden in *America* gelukt om een Detachement van de onzen, groot 200 Man, afgevaardigd om het Fort *Ticonderago* aan te tasten, in de nagt te overvallen en het zelve op tien Man na neder te zabelen. Met een Schip van *Nieuw York* verneemd men ook dat de Heer *van Mancalm*, met 9000 Man Franschen, Canadianen en Indianen in vollen aantogt na *Albanien* was, en dat hunne Voor-Troepen met eeni-

eenige Detachementen van onzen Generaal *Webb* handgemeen geraakt, en wederzydsch veel manschap gesneuveld was. De menigvuldige en dagelyks aankomende expressens, zo van den Koning van Pruissen, als van den Hertog *van Cumberland*, geven aanleiding tot herhaalde Raadsvergaderingen der Staatsdienaars. De opregting der Generale Land-Militie ontmoet in de meeste Provintiën van dit Ryk groote zwarigheden, zynde het Gemeen op verscheide plaatzen deswegens aan 't muiten geslaagen. Eindelyk zyn alle de Oorlog- en Transportschepen, welke door tegenwind zo lang in *Duins* zyn opgehouden geworden, den 2 *deezer* van *Portsmouth* onder zeil gegaan, en den 4 aldaar aangekomen, en vermits ons Hof stipte orde gegeven had om geen oogenblik tyd tot de inscheeping te verzuimen, zo is dezelve met allen spoed verrigt, en den 7, ten 4 uuren in den agtermiddag het Sein door den Admiraal *Hawke* gegeven zynde, ging dezelve met een gunstige Wind onderzeil, en was 's avonds ten 6 uuren reeds ten eenemaal uit het gezigt; de gantsche Vloot bestaat uit omtrent 100 Zeilen.

VRANKRYK. *Parys*. Het algemeen verlangen is eindelyk door den Koning vervuld, vermits het Zyne Majesteit behaagd heeft zyn Parlement te herstellen. Het was den 16 *Augustus*, dat de Heer *Molé*, President à Mortier (*), een pak Brieven van 't Hof ontfing, en derzelver inhoud den volgende dag aan den Groote Kamer bekend gemaakt hebbende, wierd 'er besllooten zeer ootmoedige Vertoogen aan den Koning, over verscheide onderwerpen te doen, maar inzonderheid over de vereeniging van alle de Kamers van het Parlement; de Leeden des Konings zig dienvolgens na *Versailles* begeven hebbende, om van Zyn Majesteit, plaats, dag en uur te vragen, dat het hem zou behaagen, *Audientie* aan de Deputatie van de Groote Kamer te verleenen; gaf de Koning hen alleen tot Antwoord: Het zal genoeg zyn dat de eerste President, morgen (zynde den 21,) met twee Presidenten van 't Parlements Hof, by my komt. Deeze drie Heeren by de Koning gekomen zynde, zeide die Vorst: Ik zal Ulied: voorstellingen in mynen Raad doen onderzoeken, en aan myn Parlement myne begeertens bekend maaken. Het was dan ingevolge van dien dat Zyn Majesteit, den 29, aan de Leeden des Konings het volgende antwoord ter hand stelde:

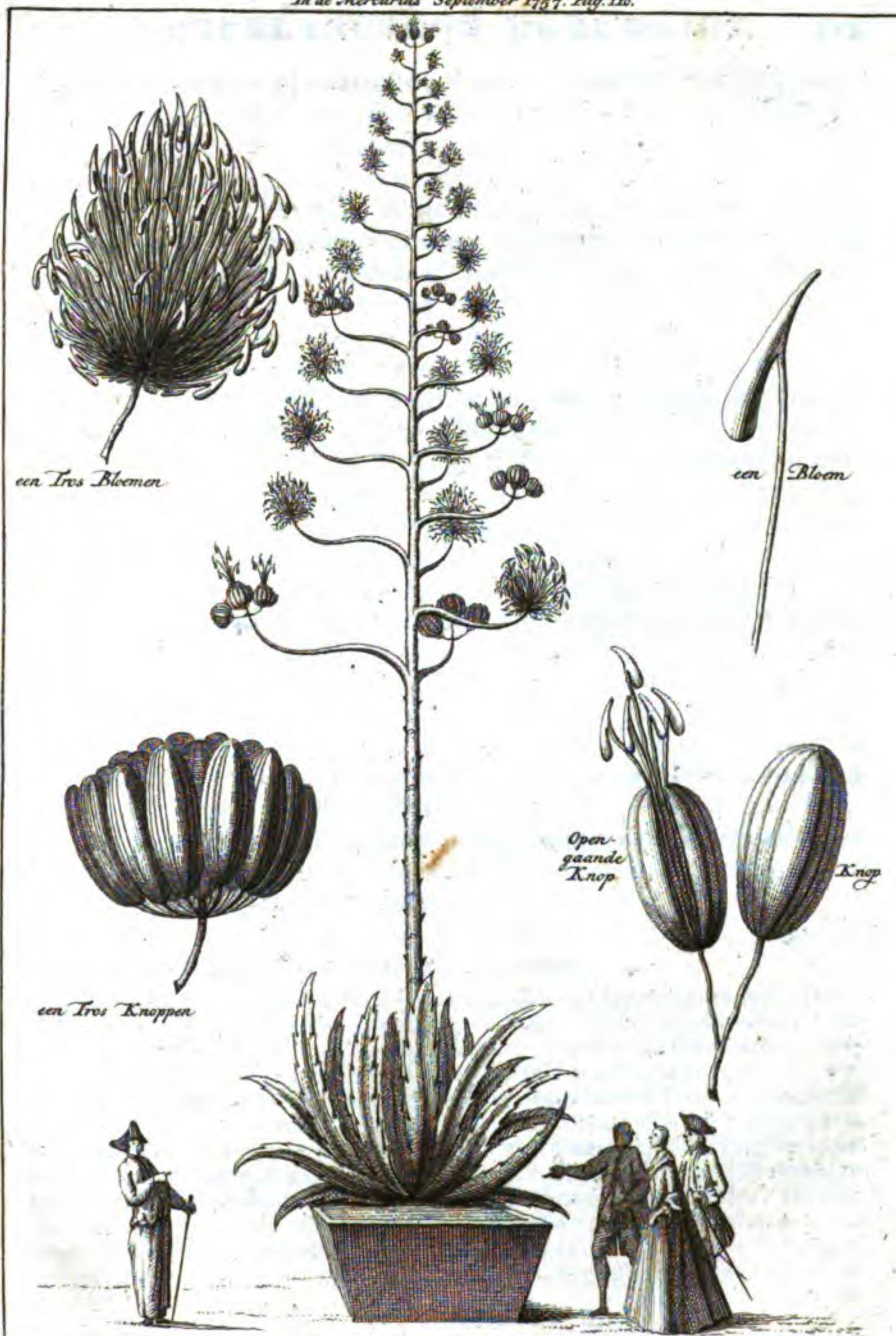
Ik

(*) Dus genaamd om hunne zwarte met goud geborduurde Muzen, anders Opper Presidenten.

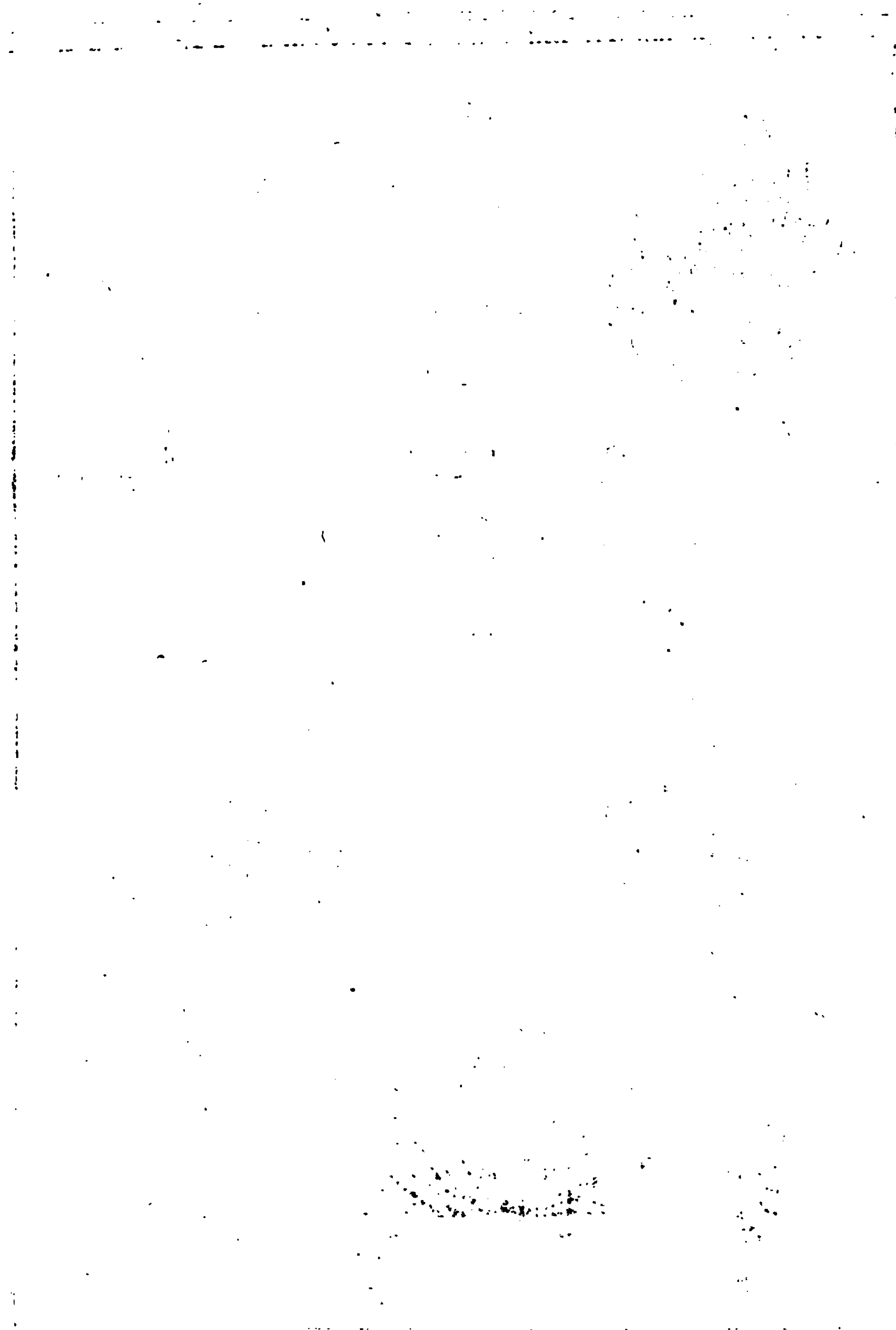
Ik heb u myne meening reeds doen verstaan, ten opzigte van myne Declaratie van den 10 December laatstleeden, die de kerkelyken zaaken betreft. Myne agting voor de religie, de agting die men derzelver dienaaren verschuldigd is, en de handhaaving der ruste in myn Koningryk, door het bedwingen ter eener en ter anderer zyde van zulken, die dezelve zoeken te stooren, zyn geweest en zullen altoos zyn de regelmaat van myn gedrag. Zo hooger inzigten my, voor deeze eene reis, bewoogen hebben om my boven de gewoone regels te verheffen, myn Parlement behoeft 'er de gevolgen niet van te dugten, voor het toekomende. Ik wil dan dat myne declaratie naargekomen worde, en dat gy in de oeffening van dit gedeelte van myn gezag, welk ik u toevertrouwe, nimmer afwykt van de gematigdheid, die ik u zo dikwils aanbevolen, nog van de stipte opvolging van de regels der kerke en van de wetten en ordonnantien van myn Koningryk. Uit de Declaratie tot uitlegging van myn Edict van vernietiging, welke ik u toezenden zal, zult gy zien, hoe veel agt ik slaa op uw verzoek, en hoe yverig ik begeer, dat het Regt en de Ampten der Magistraats Persoonen behoorlyk gehandhaaft worden. Begrypt dan, van nu af, hoe zeer ik my verlaate op de verzekeringen, die gy my gegeeven hebt van den iever, van de eerbied, van de getrouwheid, en van de onderdaanigheid van alle de Officieren van myn Parlement. Wat nu myne laatste Declaratie betreft, ik kan het voorwerp, welke ik my daar in voorgesteld heb, niet uit het oog verliezen. Ondertusschen, mag ik wel lyden, dat de bewoordingen, waar van ik my, in opzigt van zekere schikkingen van gemelde Declaratie, bedieud heb, op den gantschen inhoud van dezelve gepast worden, en ik zal de Memorien, die myn Parlement my, *ten beste* van mynen dienst, zal noodig vinden aan te bieden, niet van de hand wyzen. Ik sta toe, dat myn Kanselier u de Acte van uwe demissie te rug geeve. Ik merk ze tegenwoordig aan, als of ze niet overgeleverd waren. Zo veele gunsten, u op eenen tyd toegestaan, zyn het loon van uwe getrouwheid. Laat myn Parlement zig door zyn gedrag dezelven waardig maken. Ik bepaal den tyd niet van de wederkomst der zulken, die byzondere redenen my gedrongen hebben van hier te verwyderen. Zy zal minder afhangen van uw aanhoudend verzoek, dan van de blyken van *geneigdheid* tot mynen dienst, welke ik vertrouw dat myn Parlement my in 't toekomende geven zal.

Leiden. Ongetwyfeld zyn 'er thans veele Persoonen, dewelke nog tyd nog gelegenheid hebben, om de beruchte groote AFRIKAANSCHE ALOË, in deeze Stad bloeijende, te gaan beschouwen; zonder gewag te maaken van die geenen, wier verre afzyn zulks belet; het is daarom dat wy, ongeagt het meenigvuldige Staats nieuws, geoordeeld hebben den Leezer groot vermaak te zullen doen, met hem hier by een nette en naauwkeurige, ter plaatze zelfs na 't leven getekende, en met zorgvuldigheid in 't Kooper gebragte Afbeelding daar van aan te bieden. Deeze vermaarde groote AFRIKAANSCHE ALOË, wiens weerga zig zederd het Jaar 1735 in onze Provintiën niet vertoond heeft, en zeer zelden Vruchten voortbrengd, in een zo koude Luchtstreek, is dagelyks te zien by den Bloemist *Jacob Schuurmans Stekhoven*, even buiten de Koepoort, deezer Stad, in de Dadelboom.

Des-

De ALOË AFRICANA MAJOR, te zien buiten de Stat Leyden in de Maand September 1757
B. MOURIK Excudit.

Deszelfs Plant is 115 Jaaren oud, staat buitengemeen kragtig, is zeven en een half voet hoog, tien voeten en agt duim over 't kruis en vierendertig voeten in de rondte; de bladeren zyn vyf voeten zeven duim lang, hunne dikte is van onderen zeven en een half duim in de breedte, omtrent het midden agt duim, hebbende op het einde een donker bruinverwig spits of doorn, ter lengte van een lid van een vinger. Het was den 15 der Maand *Juny* laatstleden, dat dit Wonder deezer Landen, een Bloemsteng begon te schieten, groeijende dezelve in de eerste vier daagen tot zes duim, maar vervolgens tot het einde dier Maand, ieder dag zeven of agt duim, als wanneer dezelve reeds tien voeten bereikt had. Den 12 *July* was ze tot veertien voeten en zeven duim gekomen, en begon kort daar na verscheide Armen uit te werpen. In den aanvang der Maand *Augustus*, was deeze Bloemsteng tot vyfentwintig voeten gevorderd, en aan dezelve bevonden zig toen drie-en-dertig buitengemeene groote Armen, op verscheide van de welke men meer dan twee honderd Bloemknoppen telde, die reeds begonnen open te bersten; op 't einde dier Maand hadze 28 voeten hoogten en 36 Armen, met eene ontelbaare menigte Knoppen, waar van 'er reeds eenige open waren, Thans staat deeze Plant in haar volle bloei, en werd dagelyks door een groot getal Liefhebbers van allerlei Stand en Staat beschouwd, tot wier gemak men om de kas een bekwaam en sterk Stellaagie heeft doen maaken, waar na toe men langs gemakkelyke Trappen opklimt, om dezelve van rondom te naauwkeuriger te konnen bezien.

's Gravenhage. De Hoogvorstelyke Familie den 6 *September* na *Soestdyk* vertrokken zynde, is den 27 *dito* in gewenste welstand in 't Stadhouderlyke Quartier te rug gekomen.

De *Staaten van Holland* en *West-Vriesland*, hebben het volgende *Placaat* na de Respective Steeden afgezonden:

DE *Staaten van Holland en West-Vriesland*, allen die deezen zullen zien of hooren leezen; *Salut*: doen te weeten, alzoo tot onze kennis is gekomen, dat eenige Swartsluische en andere vreemde Schippers, zig niet ontzien derzelver Schepen met tweederlei zoort van Turf, te weeten, met lange en korte te gelyk te laaden, en zommige te gelyk met lange graauwe en lange zwarte Turf, en daar mede in deeze Provintie in te komen, of door te passeeren, zo om de geintroduceerde égaale en juiste Yking der Schepen te ontgaan of illusoir te maaken, als om het Gemeene Land in deszelfs inkomsten merkelyk te verkorten; *Zo is 't*: dat wy tegen zodanige kwaade practyken willende voorzien, hebben goedgevonden en verstaan, te interdiceeren en te verbieden, zo als wy interdiceeren en verbieden door deezen, aan alle de Swartsluische of andere Turf Schippers, met tweederlei zoort van Turf lange en korte te gelyk, of wel te gelyk lange graauwe of lange zwarte Turf in een en het

zelve

zelve Schip deeze Provintie in te komen of door te passeeren, op de boete van 260 guldens, en op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendeeren, enz.

NAAMLYST *van de* STRAATDAVIDSE SCHEEPEN, *in Tessel in gekoomen*, 1757.

AMSTERDAM. *DIRECTEURS.*	*Namen der Scheepen.*	*Commandeurs.*	Vissen.	Vat. Spek.	Ingek.
Jacob Alewyn Ghysen.	*De Elisabeth Jacoba*	Gerret Visser.	$2\frac{1}{2}$	120	12 *Aug.*
Pieter Scheltes,	*Vredenhoff*	Former Hendriksz. Neef.	0	0	13 *dito.*
	Velsen	Dirk Kater.	0	0	12 *Aug.*
	De Jonge Cornelia	s'Joert Douwesz.	0	0	13 *dito.*
	Vollenhoven	Hendrik Former Neef.	0	0	13 *dito.*
Jan van Vollenhoven.	*de Jonge Jan*	Hans Barendsz,	0	0	12 *Aug.*
	De Jonge Dirk	Oeble Pietersz.	1	60	12 *dito.*
Simon Scheltes,	*Hollandia*	Andries Cornelisz.	1	40	12 *dito.*
	De Zee Meeuw	Reintje Teimes.	0	0	12 *dito.*
Abraham Vorsterman Jacobsz.	*De Jonge Zusanna*	Sipke Claaszen.	0	0	12 *dito.*
J. en C. van Tarelink.	*Europa*	Gerrit Leendertsz. Smit.	0	0	13 *Aug.*
	Boomryk	Jan Pietersz. Hoen.	0	0	
P. M. en Cornelis Ooms.	*Straat Davids*	Roelof Outman.	$\frac{1}{2}$	20	15 *Aug.*
Cornelis Maten,	*De Magtelda Christina*	Kerstie Hillebrantsz.	0	0	12 *Aug.*
Jan Everhard Grave.	*De Vrouw Margaretha*	Fobbe Jacobsz Flieger.	0	0	13 *Aug.*
ZAANDAM.					
Cornelis Welboren.	*De Jan en Jacob*	Hendrik Strop.	0	0	13 *dito.*
Meyndert Hoffemaar.	*Josua*	Cornelis Winder.	0	0	13 *dito.*
	Diseo	Jan Gerretsz. Vos.	0	0	13 *dito.*
DE KOOG.					
Cornelis Meyn.	*America*	Cornelis Dirksz.	2	2	16 *Aug.*
Meyn Cuiper en Mats.	*De Eys Vogel*	Gerret teKersz. Swart.	doorde	Deenen	genom.
OOSTSAANEN.					
Symen en Cornelis Hottentot.	*De Zee Post*	Arent Hanssen.	3	140	9 *Aug.*

Amsterdam 15. *Zaandam* 3. *De Koog* 2. *Oostsaanen* 1. In 't geheel 21 Scheepen.

Alkmaar. Zederd den 27 *Augustus* tot den 18 *September* 1757, zyn in deeze Stad Getroud, deeze volgende Perzoonen.

In de Kerk.

Willem Vryburg, Jongman, met *Marytje Laan.*
Albert Gouwe, Jongman, met *Hendrikje van der Vaart*, Jonge Dogter.
Gysbert Peman, Jongman, met *Jannetje Stuys*, Jonge Dogter.
Theunis de Vos, Jongman, met *Marytje de Hoogh*, Weduwe.
Jacob Bob, Jongman, met *Antje Baas*, Jonge Dogter.

En *Overleden* sedert den 27 *Augustus* zyn de volgende *Perzoonen.*

Den 29 Aug. *Jacob Hendrik Kist.*
Den 30 dito. *Cornelis Groen*, Zoontje van de Wel Edele Gestrenge Heer *Pieter Groen*, Secretaris deezer Stad.
Den 31 dito. *Gerrit Vrugt*, Zoontje van de Heer *Willem Vrugt*, Capitein ter Zee ten Dienste deezer Lande.
Gerrit Meyer.

Den

1 Sept. *Harmanus Hagelman.*
2 dito. *Jan van der Graav.*
3 dito. *Maartje Silver*, Dogtertje van *Cornelis Silver.*
Geesje Hendriks, Weduwe van *Johannes Maas.*
Jan Eldert Struys.
Jepje van Steenis.
Ysak Zadelaar.
Baltus Straatman.
Mevrouw *Geertruyda Engels*, Weduwe van den Heer Burgemeester Mr. *Pieter Veltbuys.*
6 dito. *Jacob Blomzaat*, Zoontje van *Jacob Blomzaat.*
Het Dood Gebooren Kind van *Pieter Franke.*
7 dito. *Tryntje de Wit.*
10 dito. Het Dood Gebooren Kind van *Theunes Swanenburg.*
Harme Struys, Zoontje van *Joban Eldert Struys.*
Het Dood Gebooren Kind van *Jan Winter.*
Arie van Egmond, Zoontje van Wed. *Hillebrand van Egmond.*
13 dito. Het Dood Gebooren Kind van *Andries Wolfenbol.*
14 dito. *Dina Hoflaan*, Dogtertje van *Pieter Hoflaan.*
Geurtje Kaas, Dogtertje van *Pieter Kaas.*
Aafje Hand, Jongste Dogtertje van *Jan Hand.*
15 dito. *Grietje Wessels*, Dogtertje van *Barent Wessels.*
Caspertje Caton.
19 dito. *Johanna Margaretha Cleophas*, Huysv. van *Christiaan Ruyter.*
20 dito. *Jan Swaan Senior.*
21 dito. *Marytje Frederiks*, Dogtertje van *Gerrit Frederiks.*

Middelburg. In deeze Stad zyn Begraven zederd den 24 *Augustus* tot den 20 *September* 1757, de volgende Perzoonen, als:

24 *Aug.* Maria Schult. 50 *Jaar.*
Anna Maria Jonkers. 6 *Jaar.*
Het Jong Gebooren Kind van Jacobus Willemse.
25 *dito.* Dina van Engelen. 1 *Jaar.*
Anthonia Heukelman, Weduwe. 57 *Jaar.*
Cornelis Olnee. 3 *Maand.*
26 *dito.* Jan Christoffel Gyseling. 2 *Dagen.*
27 *dito.* Catharina Vitsen. 56 *Jaar.*
Johanna Maria van Been. 11 *Weken.*
Maatje Ladder, Dogtertje van Cornelis Ladder. 10 *Weken.*
Maria Catharina Schermer. 6 *Jaar.*
29 *dito.* Pieter Bastiaanse Bas. 36 *Jaar.*
Isaak Bongarst. 11 *Dagen.*
Louisa Johanna Hallooy. 9 *Jaar.*
Leyntje van Ekenen. 6 *Dagen.*
Isabella Boendenfloot. 4 *Weken.*
30 *dito.* Andries Rivers, Broed. 9 *Jaar.*
Lene Rivers. en Zust. 5 *Jaar.*
31 *Aug.* Catharina Bernoelje. 27 *Jaar.*
Daniel Visser. 5 *Jaar.*
Hendrik Kluyters. 20 *Jaar.*
1 *Septemb.* Pieters Meertens. 30 *Jaar.*
Jan Matys. 66 *Jaar.*
2 *dito.* Jan Jacob van Byk. 41 *Jaar.*
Leender Adriaan Bomme, Zoontje van Leendert Bomme Janszoon. 5 *Maand.*
3 *dito.* Janne van Balen. 58 *Jaar.*
Elizabeth van der Schaaft. 61 *Jaar.*
Johanna Baak. 43 *Jaar.*
Leena Belgrenn. 58 *Jaar.*
Daniël Danielsen. 64 *Jaar.*
5 *dito.* Jacobus Soetebier, Zoontje van Johannes Soetebier. 7 *Maand.*
Willem Sampeps. 4 *Week.*
6 *dito.* Hermanus van de Velde. 54 *Jaar.*
Elizbeth Marchant. 6 *Maand.*
Adriaan van Groenewegen. 9 *Maand.*
Abraham Tak. 7 *Maand.*
Marie Tranchemont. 9 *Jaar.*
7 *dito.* Johanna Schout. 43 *Jaar.*
Jacobus de Geyter. 47 *Jaar.*
Aplonia Stammers. 6 *Maand.*
Elisabeth de la Porte, Dog-

tertje van Wylen Pierre la Porte. 7 *Jaar.*
Josina de Koster. 3 *Maand.*
8 *dito.* Johanna de Koning. 6 *Maand.*
Elizabeth de Kok. 2 *Jaar.*
9 *dito.* Het Jonggeboren Kind van Boudewyn de Mayer.
Johanna Schreuder. 25 *Jaar.*
Maatje Vink. 11 *Week.*
10 *dito.* Maria Helena Kasteleyn 30 *Jaar.*
12 *dito.* Barent Rodus. 52 *Jaar.*
Jacobus Hoveyn, Zoontje van Levinus Hoveyn, 7 *Week.*
Catharina Roelicr. 52 *Jaar.*
Pieter Kroes. 30 *Maand.*
Elisabeth Sam. 14 *Maand.*
14 *dito.* Pieternella Adriana Monnet Dogter van Abraham Monnet. 22 *Maand.*
Anna Maria de Wit. 10 *Maand.*
Alida Jansen. 62 *Jaar.*
15 *dito.* Maria Franse. 42 *Jaar.*
Johanna de Jager, Wed. Betterhoek, 46 *Jaar.*
Bastiaan Wolnoph. 10 *Week.*
Willem Snyders, Zoontje van Nicolaas Snyders. 5 *Week.*
Cornelis de Jonge. 5 *Jaar.*
Sara Catharina Brasser, Dogtertje van Pieter Brasser. 11 *Maand.*
16 *dito.* Hype Kuyke. 25 *Jaar.*
Jacobus Joseph. Philippus Goethals, Zoontje van Jacobus Goethals.
Willem van Kinderen. 6 *Maand.*
17 *dito.* Josina Palle. 3 *Jaar.*
Abraham Monnet, Zoontje van Abraham Monnet. 10 *Maand.*
18 *dito.* Johannes Jacobus van de Vechte 36 *Jaar.*
Johannis Wilson. 2 *Week.*
Jan Pieter Coset. 4 *Week.*
Laurens Bruynings, 4 *Week.*
Cornelis van Nieuwenhuyse.
Anna Evertse. 52 *Jaar.*
20 *dito.* Maria Selle. 81 *Jaar.*
Het Jonggeboren Kind van Nicolaas de Graaf.
Johannes de Wys. 5 *Week.*
Jacoba Louisa v. Robden. 13 *Maand.*

Magistraturen en Amptenaaren.

Door de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden is den Heer *Cornelis van Opstall*, Secretaris der Stad Geertruydenberg, aangesteld tot Controlleur van de Convoyen en Licenten dier gemelde Stad, in plaats van wylen den Hr. *G. Plassius.*

Door H. K. H. de Princes Gouvernante is tot Hoofd-Officier der Stad Haerlem verkooren de Wel Ed. Hr. Mr. *Jan Daniel Camerling*, in plaats van de Wel Ed. Gestrenge Hr. Mr. *Jan van Styrum*, wiens tyd geeindigt was.

Door Hun Hoog Mogende is den Hr. *Paravicini* voormaals Consul van deezen Staat, by den Dey van Algiers, benoemd om in 't korte wederom derwaards te vertrekken, en aldaar in dezelve kwaliteit te residcercn.

Door dezelven is de Hr. *Hendrik van der Zalm*, Vroedschap der Stad Brielle aangesteld tot Controlleur van de Convoyen en Licenten binnen die Stad.

Haare Koningl. Hoogh. de Vrouwe Gouvernante heeft den Hr. *Jacob Wymar*, Luitenant in 't Regiment Gardes te Voet, begunstigd met de Compagnie Invalides van wylen de Hr. *Bosel.*

Haar Hoog-Mogenden hebben den Hoog-Welgeb. Heer *Charles*, *Baron van Bentink* tot Nyenhuis, beschreven in de Order der Ridderschap en Edelen van Overyssel enz. aangesteld tot Raad en Generaal Meester van de Munten der Vereenigde Nederlanden in plaats van wylen den Hr. Mr. *Jacob ten Brink.*

De Heeren Bewindhebberen der Oostindische Maatschappy ter Kamer Amsterdam, hebben den Schipper *Jan Zacharias Nauman* tot Bevelhebber van het Schip *Renswoude* aangesteld; en door de voorn. Heeren ter Kamer Enkhuizen is het Schip *Langewyk* aan Schipper *Jacob de Vries* begeven.

Haare Koningkl. Hoogheid Mevrouwe de

de Gouvernante heeft de Hr. *Pieter de Jager*, aangesteld tot Capitein ter Zee van het Collegie ter Admiraliteit in West-vriesland en het Noorderquartier.

Den 17 September vertrokken na *Delmina* met het Westindisch Compagnie Schip *Ouderkerk*, Capitein *Pieter van der Parre*, de Wel Ed. Gestrenge Heer Mr. *Lambert Jacob van Tets* Gouverneur Generaal van en over de Zuid en Noorderkust van *Africa*, als mede de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Jan Pieter Theodoor Huydekooper*, Opper-Commis en Raad van de gem. kust, en de Hr. *Louis Chalmers* onder Commis over de voorn. kust.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

In de Maand *Augustus* overleed in *Sa-lop*, een Graafschap in Groot Brittannie zeeker *Robert Pair*, in den Ouderdom van 124 Jaren, hier by is aanmerkelyk dat zyn Vader 109, zyn Grootvader 113, en zyn over Grootvader 152 Jaren bereikt hebben.

Den 22 *Augustus* stierf tot *Vianen* in den Ouderdom van 53 Jaren en 8 Maanden de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Gerard Callenburg Baartmans*, Dykgraaf en Penningmeester van den Landen van *Vianen*, enz.

Den 28 *dito* overleed te *Weenen* *Lod. Wil. Jan Max.* Graaf van Ostein, broeder van de Keurvorst van Mentz in den Ouderdom van 51 Jaren 8 Maanden en 22 Dagen.

Den 31 *Augustus* stierf op deszelfs heerlyke goederen in *Vriesland* de Baron *Tjart van Ailva*, Grietman van Wonseradeel, en wegens gem. Provincie zitting in H. Mog. Vergadering hebbende.

Den 2 *September* wierden buiten *Haerlem* op een Linnen Bleekery een Man, Vrouw, Knegt, Meid, enz. ten getalle van 8 Personen door hun eigen Hond, die dol was, gebeeten; de Menschen zyn na Zee gebragt om daarin gedompeld te worden en de Hond heeft men doorschoten.

Den 3 dito beviel haar Doorluchtigheid de Hertogin van *Saxen-Weymar-Eisenach*, van een Prins, dewelke by den Doop de naam van *Karel August* bekomen heeft.

Den 7 *dito* Overleed even buiten de Stad *Delft* in 't Zuid ende, in den Ouderdom van 109 Jaren 11 Maanden, 3 Weeken en 5 Dagen zeeker *Johannes Philips Saman*, zynde van Fransche afkomst, doch in de gem. Stad geboren.

Maandag den 19 *September*, zynde Amsterdamsche Kermis wierden de 18 nieuw gebouwde Kassen of Winkels in de doorgang van het *Oude Mannen- en Vrouwen Huis* tot Amsterdam, tusschen de Colveniers- en Oude - Zyds Agter Burgwal, voor de eerste maal geopend; het aangenaam gezigt van dit praggtig gebouw, werd merkelyk vergroot door dien deeze Winkels of Kassen en allerhande zoorten van Koopmanschappen, als Goud, Zilver, Boeken, Galanteryen en Neurenburgsche waaren cierlyk uitmunten.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 23ste *Augustus* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Dingsdag, *den* 23 *Augustus* 1757.

Jacoba Theresia Rademaker, *Geestelyke Dogter.*

Woensdag, *den* 24 *dito.*

Kasper van Edikhuysen, *Sluyswagter van de St. Anthonies Sluys.*

Christiaan Deppo, *Mr. Hoedemaker.*

Catharina Bilck, Weduwe van Klaas Lensman.

Catharina Vilandi.

Jacomina van Langen.

Nicolaas Wyntjes, *Mr. Kleermaker.*

Donderdag, *den* 25 *dito.*
Esaiäs Linkenburg.
Susanna Augier, Huysvrouw van Pierre Aché.
Adriana de Bruin.

Vrydag, *den* 26 *dito.*
Marritje van Slingerlandt, Huysvrouw van Claas Schelvis.
Hermina van den Broek.

Saturdag, *den* 27 *dito.*
Jan de Medius, *Mr. Metzelaar*,
Daniel Raaben, *Mr. Schoenmaaker.*
Maria de Gelder, Huysvrouw van Nicolaas Russelman.
Sara Meyer, Huysvrouw van Casper Kok.
Aaltje Ryke, Huysvrouw van Andries Groenhoff.
Anna Margaretha Dreesman, Huysvrouw van Jan van der Sluys.
Pieter Almenum.

Zondag, *den* 28 *dito.*
Annetje Swaanebeek.
Andries Oort.
Dirk Boshuyzen.

Maandag, *den* 29 *dito.*
Isaac Menjolet.
Jan Menting van Goor.
Johannes Boomgartner, *Waagdrager*
Pieter Boombaart.

Dingsdag, *den* 30 *dito.*
Jan Blokhuys.
Haye Hadde Dirkzen.
Jeanne Delcruzel, Weduwe Wylen Etienne Gariffen.

Woensdag, *den* 31 *dito.*
Eldert Volkamp, *Mr. Broodbakker*
Catharina van der Weyde, Weduwe van Arent van Huyssteen.
Antje Mulder, Huysvrouw van Abraham van der Wyle.
Alida de Ruyter, Oudste Dogter van Johannes de Ruyter.

Donderdag, *den eersten September*
Johanna Hemeling, Huysvrouw van Hendrik Schonemeyer.
Anna Cappelen.
Elisabeth de Bruin, *Bejaarde Dogter.*
Alida Catharina Moolenbeek, Zuster van Gerrit Moolenbeek.

Vrydag, *den* 2 *dito.*
Elisabeth Reyne.

Saturdag, *den* 3 *dito.*
Jan Erkelens.
Dina Frens, Weduwe van Hendrik Cramer.
Niesje de Vroede, *Bejaarde Dogter.*

Zondag, *den* 4 *dito.*
Elsje Middelaars, Huysvrouw van Casper de Groot.
Katharina Visser, Huysvrouw van Frederik Holst.
Antoni Schutte.

Dingsdag, *den* 6 *dito.*
Sara Adriaansz, Weduwe van Jan Abbink.
Barend Philips en Maria Elisabeth Philips, Middelste Zoon en Jongste Dogter van Pieter Philips.

Woensdag, *den* 7 *dito*
Mr. Willem Hendrik van Marselis.
David de Hoy.
Anna Wybrands, Weduwe van Michiel Poll.
Alida Baltusz, Huysvrouw van Harmen Hoffeling.
Pieter Gipkes, *Mr. Broodbakker.*

Donderdag, *den* 8 *dito.*
Gerrit Roos, *Makelaar.*
Elisabeth Jolitemps, Huysvrouw van Jean Chevalier.
Styntje Bruynenberg.
Engeltje Mourisz, Huysvrouw van Gerrit Tust.

Vrydag, *den* 9 *dito.*
Hendrik Evertsz, *Turfdraager.*
Maria van den Bosch, Huysvrouw van Jan Lucas Clemens.
Eva Dufour, Weduwe van Wylen Jacob Gallatin.

Sa-

Saturdag, den 10 dito.
Grietje Valckman, Huysvrouw van Jan Kikke.
Sara Wassenbergh, Huysvrouw van Armand Pieters Ravey.

Zondag, den 11 dito.
Maria Duyff, *Bejaarde Dogter.*

Maandag, den 12 dito.
Amos Suyderhoff.
Grietje Kool, Weduwe van Harmanus van der Vaart.
Johanna van Dulmen, Huysvrouw van Jan van Leersum.

Dingsdag, den 13 dito.
Michiel Lubeex.
Laurens Janz Broberg.
Alida Joanna de Graaff, Huysvrouw van Mr. François de Witt, *Scheepen en Raad deezer Stad.*
Sara van der Kamp, Huisvrouw van Jan Matthe son.
Grietje Blomberg, Dogter van Jan Lamberts Blomberg.
Jan van Hartin, *Portier van d' Admiraliteits Werf.*

Woensdag, den 14 dito.
Bart van Hoeven, *Vogelkooper.*
Andries Dennigman.
Louise Mitouret, Weduwe Jaques Daniel des Buis.
Maria Borel, Wed. Johannis de Sanger.
Jurriaan Halenbroek.

Donderdag, den 15 dito.
Aletta Graal, Weduwe van Gerret van Vladderak.
Geertruy van der Sluys.

Vrydag, den 16 dito.
Anthonia Blok, Weduwe van Hendrik Hegeman.
Teuntje van de Vaarst, Huysvrouw van Poulis Steenwinkel.
Petronella de Veth, Jongste Dogter van Cornelis de Veth.

Saturdag, den 17 dito.
Johanna Lerminot, Weduwe van Karent van Wassenburgh.
Christina Helmer, Huysvrouw van Willem van den Pol.
Catharina Riëmont.
Johann Hinrich Tammen.

Maandag, den 19 dito.
Cornelis Christiaan Alexander Tronchin, *Capitein ter Zee, van 't Edele Mogende Collegie ter Admiraliteit.*
Maria van der Meer, Huysvrouw van Matthys Visbergen.

Dingsdag, den 20 dito.
Gysberta van Ingen, Weduwe van Pieter Boes.
Maria Barle, Huysvrouw van Hendrik Olfers.
Catharina Canjet, Huysvrouw van Wessel van Dalen.
Wouter Smit, *Mr. Schoenmaaker.*

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 5de *September* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Baangragt (*Hendrik Coens*, *M. S. van Winter*, *Daniel Loofs*, *Jan van Wattens* en *François Jan Melissen*, Een Pakhuys en Erve, genaamd de Kraanik, op de), by het Spiegel Plyntje, by den Afslag, *f* 3600, verkogt.

Buitenplaats (*Hendrik Campen*, Een), genaamd Willemkebreek, met deszelfs Heeren Huisinge, Thuynmans Wooninge, Stallinge &c. nevens annexe Landeryen &c. in een Koop, groot 28 Morgen, agter de Oostzaander Overtoom, by Landsmeer, *f* 5600, in slag *f* 100, opgeh.

Graffteede (*Antoon de L'Hommel*, Een Dubbelde), in de Nieuwe Kerk, ter zyden het Koor, gedekt met de Letter E. No. 373 en 374, *f* 200, in slag *f* 100. verkogt.
Herberg (*Jan Haay*, *Bruno Tideman* en *Willem van Otterloo*, Een Huis en Erve, zynde een), genaamt de *Drie Zwaanen*, tot Saandam aan de Westzyde, op den Dam, *f* 3000, in slag *f* 200, verkogt.
Kalverstraat (*Hendrik Birrius*, *Jan Staats*, *Dirk van Schorrenberg*, *Mattheus van der Linden*, *Gerard de Roy* en *Philippus van der Schley*, Een Huis met zyn Agterwooningen en Erve, in de), op de Zuyderhoek van de Begyne Steeg, *f* 6000, in slag *f* 250, verkogt.
Keyzersgragt (*Jan van Wattens* en *Dirk van Wattens*, Een Huis en Erve, op de), Westzy, tusschen de Reestraat en Westermarkt, by den afslag *f* 17000, opgehouden.
Keyzersgragt en Spiegelstraat (*Hendrik Coens*, *M. S. van Winter*, *Daniel Loofs*, *Jan van Wattens* en *François Jan Melissen*, Een Huis en Erve met een Stal, op de Hoek van de), by den afslag *f* 35000, verkogt.
Koorn Moolen (*Jan Haay*, *Bruno Tideman* en *Willem van Otterloo*, De Helft in een), genaamt het *Rotgenest*, benevens een Huis by deeze Helft behoorende, met de Moolenwerf en de Thuyn daar by, alle eigen Grond, benoorden de Overtoomse Weg, met de Gereedschappen, zoo als die voor de Helft by de Moolen zyn behoorende, *f* 7200, in slag *f* 300, verkogt.
Korsjessteeg (*Hendrik Birrius*, *Jan Staats*, *Dirk van Schorrenberg*, *Mattheus van der Linde*, *Gerard de Roy* en *Philippus van der Schley*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Cingel en Agterburgwal, *f* 1200, in slag *f* 450, verkogt.
Langebrugsteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, *f* 3000, in slag *f* 225, verkogt.
Lavendel of eerste Laurier Dwarsstraat (*Willem Ebbenburg*, Een Huys en Erve, in de), *f* 1175, in slag *f* 18, verkogt.
Lely Dwarsstraat (Dezelve, Twee Huyzen onder een Dak, in de Laatste), *f* 425, in slag *f* 70, verkogt.
Nes (*Jan Haay*, *Bruno Tideman* en *Willem van Otterloo*, Een Huys en Erve, in de), Benoorden de St. Pieters Poort, regt over de Vismarkt, *f* 9300, in slag *f* 300, verkogt.
Nes (Dezelve, De Helft in een Huys en Erve, in de), benoorde het laatstgenoemde Perceel, *f* 4350, in slag *f* 20, verkogt.
Nieuwemarkt (*Hendrik Birrius*, *Jan Staats*, *Dirk van Schorrenberg*, *Mattheus van der Linden*, *Gerard de Roy* en *Philippus van der Schley*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Bloed- en Monnikestraaten, *f* 5700, in slag *f* 300, verkogt.
Nieuwe Spiegelstraat (*Hendrik Coens*, *M. S. van Winter*, *Daniel Loofs*, *Jan van Wattens* en *François Jan Melissen*, Twee Huysen en hunne Erve, in een Koop, in de), tussen de Keyzersgragt en Kerkstraat, by den afslag *f* 5000, verkogt.

Vy-

Wyzelstraat (*Willem Bobbenburg*, *Johannes Leffers* en *Jacobus Pieter Giraudet*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, tusschen de Cingel en Reguliers Dwarsstraat, *f* 1650, in slag *f* 400, verkogt.

Thuyn met zyn Huyzingen (*Jan Haay*, *Bruno Tideman* en *Willem van Otterloo*, Een), en een apart Verhuurt Woonhuys; in een Koop, op de Overtoomse Weg, over de eerste Moolen, *f* 5500, in slag *f* 200, verk.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Maandag den 12 *September* 1757.

Goudsbloemstraat (*Pieter de Mortier*, Een Stal en Erve, nevens twee Woonhuyzen daar agter, in de), *f* 3600, in slag *f* 400, opgehouden.

Haarlemmerdyk (*Alle Allens*, Een Huys en vyf Agterhuyzen en hunne Erven, in een Koop, op de), Westzy, bezuiden de Eenhoornsluys, *f* 9500, in slag *f* 125, opgehouden.

Haarlemmer Plyn (*Jan de Raade* en *Bruno Tideman*, Een Huys met twee Agterhuyzen en hunne Erven, in een Koop, op het), tusschen de Haarlemmerdyk en Vinkestraat, *f* 7600, in slag *f* 600, verkogt.

Hofsteede (*Pieter Pekstok*, *Jacob Pekstok* en *Paulus Wenkink*, Een), met zyn Huyzinge, Speelhuys, Stallinge en Wagenhuys, aan de Oostzyde van het Geyn, genaamt het Roode Paard, *f* 5800, in slag *f* 75, verkogt.

Hoogstraat (*Jan van Wattens*, *Pieter de Hoen*, *Ulbo van Ketel* en *Willem Sickesz.*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, het derde Huys beoosten de Zantstraat, *f* 3300, in slag *f* 18, verkogt.

Houtbossen (Dezelve, Twee), als No. 1. een Bos Eyke Hakhout, gelegen in de Dorpe Muyderberg, ten Noord-oosten de Hofstede *Kroonslot*. No. 2. een Eyke Bos Hakhout, gelegen als vooren, groot circa 388 Roeden, *f* 1550, in slag *f* 100, verkogt.

Huysmans Wooning (*Pieter Pekstok*, *Jacob Pekstok* en *Paulus Wenkink*, Een), Berg en Schuur, met 18 Morgen 756 Roeden, Weesper thaat, voetstoots, aan de Oostzyde van 't Geyn, daar het Roode Paard voor het Hek staat, *f* 6450, in slag *f* 1000, verkogt.

Leidsegragt (*Jan Schoonhoven* en *Hendrik Schaade*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, tusschen de Heere- en Keyzersgragten, *f* 12000, in slag *f* 800, opgehouden.

Rokkin (*Bruno Tideman* en *Adam Adriaan Bardon*, Een Huys en Erve, op het), benoorden de St. Pieters Poort, *f* 5200, in slag *f* 800, opgeh.

Swanenburgwal (*Jan van Wattens*, *Pieter de Hoen*, *Ulbo van Ketel* en *Willem Sickesz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Swaanenburgstraat en Houtstraat, *f* 3600, in slag *f* 1000, verkogt.

Swanenburgwal (Dezelve, een dito op de), naast en ten Noord-oosten het Perceel No. 1. *f* 2800, in slag *f* 90, verkogt.

Swanenburgwal (Dezelve, een dito op de), naast en ten Zuid-westen het Perceel No. 1. *f* 3500, in slag *f* 200, verkogt.

Swa-

Swanenburgwal (Dezelve., Drie Vierdeparten in een dito, naast en ten Zuid-westen No. 2. *f* 2050, in slag *f* 250, verkogt.

Thuyn met zyn Huyzinge (*Jan Schoonhoven*, Een), op de Overtoomse Weg, voorby de geweezene Kruytmolen de Rob, *f* 725, in slag *f* 20, verkogt.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Maakelaars*, op *Maandag*, den 26 *September* 1757.

Binne Brouwerstraat (*Jan Verwey Gysbertsz.*, *Daniel Loofs*, *Adriaan de Stoppelaar*, *François Römer Danielsz.* en *Pieter Magenius*, Een Stal, Koethuys en Erve, in de), Noordzyde, *f* 8000, in slag *f* 1700, opgeh.

Hofstede (*Cornelis Pullen*, *Gerbert Rebel*, *Joannes Kluft*, *Adriaan de Stoppelaar*, *Jacob Hendrik Heyblom* en *Ulbo van Ketel*, De), genaamt Oud Meeresteyn, met deszelfs Wooning, Koestalling, Hooyschuur, Landeryen, Heeren Huyzinge &c. groot 9 Morgen 278 Roeden, onder de Bailluagie van Blois. *f* 11000, in slag *f* 3600, verkogt.

Hofstede (*Reynier Pietersz. Schoonegevel*, Een), genaamt Wykeroogh, met zyn Huyzinge, Tuynmans Wooninge en Stallinge, geleegen aan de Reyweg, tussen Velsen en de Beverwyk, by den afslag *f* 4800, verkogt.

Jan de Vriesesteeg (*Bartholomeus Sligtenhorst* en *Pieter Mortier*, Een Huys en Erve, in de), *f* 50, in slag *f* 40, opgehouden.

Kalverstraat (*David Bruinings*, *Jan Kwikx* en *Gerard Keun*, Een Negende Part in een Huys en vier Agterhuyzen en hunne Erven, in de), Westzy, beoosten de Osjessluys, daar de Drie Swaanen in de Gevel staan, *f* 650, in slag *f* 100, verkogt.

Keyzersgragt (*Jan Verwey Gysbertsz.*, *Daniel Loofs*, *Adriaan de Stoppelaar*, *François Römer Danielsz.* en *Pieter Magenius*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Brouwersgragt en Heerestraat, *f* 15300, in slag *f* 4600, verkogt.

Lange Houtstraat (*Bartholomeus Sligtenhorst* en *Pieter Mortier*, Een Gruttery met deszelfs Huys en Erve, in de), by de Haarlemmer Poort, *f* 2500, in slag *f* 400, opgehouden.

Nieuwendyk (*Jan Verwey Gysbertsz.*, *Daniel Loofs*, *Adriaan de Stoppelaar*, *François Römer Danielsz.* en *Pieter Magenius*, Een Huys en Erve op de), Zuyd-Oostzy, tusschen de Zout en Dubbelde Worststeeg, *f* 6600, in slag *f* 1400, opgehouden.

Roomoolensteeg *Willem van den Bosch* en *Thomas van Lingen*, Een Huys en Erve, in de), *f* 3600, in slag *f* 225, verkogt.

Warmoesstraat (*Jan de Raad*, *Johannes Kluft*, *Hilbrand Moens*, *Christiaan Menssendyk* en *Barend van Bellekom*, Een Huys en Erve, in de), genaamt de Eerste Liesveldse Bybel, *f* 18500, in slag *f* 2000, verkogt.

Water (*David Brunings*, *Jan Kwikx* en *Gerard Keun*, Een Huys, Achterhuys en Erve, op het), beoosten de Kapelsteeg, *f* 6000, in slag *f* 1000, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand OCTOBER 1757.

AZIA.

B*Atavia*. Het Compagnies Schip *Elswout* van hier na *Siam* gedestineert, heeft het ongeluk gehad, om op de Kusten van het Eiland *Ceilon* te stranden, het was den 9 *January* van 't voorleeden jaar 1756 dat dit Vaartuig dien ramp toestiet; het volgende schryven aan den Wel Ed. Gestr. Heer JOAN GIDION LOTEN, Ord. Raad van Indiën, Gouverneur en Directeur der Maatschappy op 't Eiland *Ceilon*, door de Schipbreukelinge geschreven en na *Candia* afgezonden, geeft ons een volledig, alhoewel kort Relaas, van dit ongeval; luidende hetzelve als volgt: *Wy arme en elendige Schipbreukelingen van 't Ed. Comp. Schip* Elswout, *kunnen niet mankeeren Uw Wel Ed. Gestr. ons droevig ongeluk bekend te maken; hebbende ons Schip alhier, op den 9* deezer, *tot ons droevig leedwezen verloren; werpende het Lood op 30 Vademen, en subiet 5 Vademen toen men opstond, de klok 4 Uuren 's morgens, met een dikke verstopte Lucht, op 3 Vademen Water kwam vast te raken. Wy scheepten terstond de Groote Priesters en Ambassadeurs met de Koninglyke geschenken van* Siam *af; doch konden, door de zware branding en storting, geen Vaartuig weder van de Wal krygen; wy bleven aldus een dag en een nacht op het Wrak vol Water, doch het zelve arbeidde weinig; maakten daar op Zaturdag den* 10 dito *een Vlot, waar mede veele Menschen wierden gesalveert; doch dit Vlot wierd mede op de Wal geslagen; de Lucht was zeer duister en verstopt; wy resolveerden dierhalven, met de rest van 't Volk, het Schip met de Barkas te verlaten; doch dewyl al de Manschap daar niet in kon, salveerden zig eenige Mooren en Siammers met zwemmen, waar van een Moor verdronk, kwamen omtrent 2 Uuren aan de Wal, waartegen*

de Barkas van flinters wierd geslagen, zo dat men groot gevaar liep van te verdrinken of tot morsel geslagen te worden; edoch zyn 3 dronken en desperate Menschen op het Wrak gebleven, om hetzelve niet dan met den dood te verlaten, benevens 6 Siammers, denkelyk om ware het mogelyk nog eenig goed van hun te bergen; kort daarop wierden van het Wrak verscheide Snaphaanschoten gedaan. Zondag den 11 konden wy by het Wrak niets uitvoeren. Maandag den 12, de Branding wat bedaard zynde, kregen wy de Jol, die nog overig was, door de Branding, en haalden van het Wrak den Constapel Jan Quast, *den Matroos* Frans Fokonie *en den Moor* Ramme. *Verstonden toen dat de gemelde Matroos 6 Talepoeyers met een houwer van boord had gejaagt, die ook allen zyn verdronken; hebbende deezen tyd in droevige elende en omstandigheden doorgebragt, niets kunnende bergen, en ons met Groente en vier Gantangs Ryst moeten geneeren; niets meer in voorraad hebbende. Biddende en smekende Uw Wel Ed. Gestr. benevens Uwe Ed. Achtb. Raad, ons arme en bedroefde Schepzelen, eenige hulpmiddelen te ordonneeren, op dat wy alhier van geen honger komen te vergaan, wyl de Inwooners ons van dag tot dag goede belofte doen; doch niets geven. Wy smelten in tranen en droefheid, zynde niet magtig van onze elende op 't Papier te brengen, alzo dezelve by na onuitspreekelyk is. Wy bidden Uw Wel Ed. Gestr. nogmaals, hy late zich welgevallen, ons uit de plaatse onzer elende te verlossen.*

Uwe Gestrenge Arme en bedroefde Dienaars,

DIRK STYNE, JAN DE WIT, HANS DAL, PIETER OLM.

Uit de Plaats onzer droefheid, naar gissing 3 à 4 mylen bezuiden Battikaloa, *den* 14 January 1756.

P. S. *Tot heden toe hebben wy niets kunnen bergen.*

Na 't afzenden van dit Schryven, heeft zig deeze Manschap tot op den 3 *February* op een zeer gebrekkelyke wyze, met weinig Ryst, nu en dan wat Wilde Buffels Vleesch en andere diergelyke voedzels moeten geneeren, tot dat zy dien dag in 't Dorp *Koimomme* aankwamen, daar men hen zo veel Ryst gaf als zy konden verteeren, en den volgenden dag den Heer KLEMENT VAN ZEELST, Boekhouder te *Battikaloa*, medebrengende eenige ververschingen, ontmoet hebbende, kwamen zy den 6 *dito* 's morgens omtrent 7 uuren in 't Ed. Comp. Fort te *Battikaloa* aan, alwaar ze door het Opperhoofd den Hr. FRANÇOIS DHANENS, zeer vriendelyk wierden ontfangen, biedende zyn Ed. den Schipper, Opperstuurman en Oppermeester deszelfs

Huis

Huis en Tafel zeer beleefdelyk aan; en het overige Volk wierd dus van Logement en onderhoud verzorgd, dat men niet het minste ongenoegen dien aangaande bemerkte.

EUROPA. TURKYEN. *Konstantinopolen.* Den Sultan heeft den *Reys Effendi* tot *Kiaya Bey* aangesteld, in de plaats van den Overledenen *Dervis Effendi*; de Prins Achmet presomtive Opvolger van onzen Keizer is thans van zyn indispositie volkomen hersteld en in gewenste welstand; van de besmettelyke ziekten zyn wy als nog bevryd, en de duurte der Levensmiddelen, is, door de goede voorzorgen van den Groot-Vizier mede merkelyk verminderd.

PORTUGAL. *Lissabon.* Van *Port à Port* heeft men dat de Ingezetenen dier Stad, wederom aan 't muiten geslagen waren, hebbende dezelve 65 Man van de talryke bezetting, welke men daar in gelegd had om de Oproermakers te beteugelen, met steenen gedood; men ziet daar door dat een woedend Gemeen, door al te groote strenheid tot wanhoop gebragt, alhoewel ontwapend, nogtans Werktuigen tot uitvoering hunner Wraakzugt vinden kan.

SPANJE. *Madrid.* Ons Hof zederd eenigen tyd het oog gehad hebbende op de groote toerustingen welke door het Groot Brittannische, tot een geheime Expeditie gemaakt wierden, wendde alles aan om te ontdekken in wat Wereld deel dit Onweer stond neder te dalen, en vernomen hebbende, dat dit tegen het Eiland *St. Domingo* gerigt scheen, heeft Zyne Majesteit aan het Engelsche Hof door zyn Afgezand doen verklaren, dat indien 't aldus was, en die Expeditie voortgang had, zyn Katholyke Majesteit zig zou genoodzaakt zien, om verscheide gewigtige reedenen, ten voordeele van Vrankryk en tegen Groot-Brittannie in den tegenwoordigen Oorlog deel te neemen; men is verzeekerd dat deeze verklaring van zo veel vrugt zal zyn, dat deeze Onderneeming ten minsten voor die gewesten geen voortgang hebben zal.

Napels. De Berg Vesuvius heeft wederom op eene verschrikkelyke wyze beginnen te woeden, hebbende zig boven dien een vierde opening daar in geopenbaard, waar uit stroomen van Vuur en brandende stoffen voortvloeijen. Ons Hof bevind zig in gewenste Welstand.

Genua. Het tweegevegt (waar van wy in onze voorige *Mercurius* gewag gemaakt hebben) en waarby de Collonel *Giannotti* door den Major *Salis* overhoop gestooken, en deeze laatste gekwetst is, wierd gevolgd door het Vlugten van deezen laatsten, in een onzer Kloosters, maar vermits dezelve geen recht van bescherming voor de

Duellisten hebben, begaf hy zig by den Franschen Afgezant, daar hem de Wonde aan zyn Hoofd bekomen, scheen krankzinnig te maken, weshalven zyn beschermers hem overreeden, zig in de Stads gevangenis te stellen en Gratie te verzoeken, die hem niet geweigerd zoude worden: Hy deed zulks, en hield zig eenige dagen zeer gerust en stil; maar vervolgens wederom aan 't ylen geraakt zynde; en zig verbeeldende dat hy ter dood veroordeeld was geworden, sprong hy uit een Venster en bleef in de haaken van de tralien, van een laager Venster hangen, waar uit hy door de Wacht genomen, in een Deerniswaardigen toestand in zyn Kamer te rug gebragt wierd, en aldaar (zo men zegd) by zyn volle Verstand, na afzweering zyn's Vaderlyke Godsdienst, en omhelzing van den Roomschen, den Geest gaf. Men schryfd deeze bekeering toe aan den H. *Franciscus de Salis*, van wien deezen Major *Salis* een afstammeling zyn zou. Den Senaat vernomen hebbende dat de Misnoegde Corsen de Burgt *St. Pelegrino* op dat Eiland ingesloten hadden, om den Commandant met zyn bezetting, bestaande in 40 Man, te noodzaken zig op bescheidenheid overtegeven, zonden 400 Man van hier af tot onderstand van dezelve, dewelke zo gelukkig waren van onder begunstiging van eenen uitval, van gemelde zwakke Bezetting, niet alleen te ontschepen, maar ook 900 Man der Misnoegden onder bevel van *Paoli* hun Opperhoofd zodanig te verslaan, dat zy 12 Veldstukken, 3 Vaandels enz. en verscheide Gevangenen bekomen hebben. De Dappere verdediging van dien Commandant heeft hem de Acte van Collonel ter beloning doen bekomen.

Maltha. Onze Ridders, als de Geezel der Barbaarsche Zee Schuimers, hebben onlangs op de hoogte van *Messina* twee Algierse Schepen van 22 Stukken Kanon ontdekt, en na een gevegt van drie Uuren veroverd, en 128 Turken tot Slaven gemaakt; de Rovers hadden 73 van hunne dooden over boord geworpen; 4 Ridders en 29 Matroozen zyn daarby gesneuveld, en den Klein Neef van onzen Groot-Meester in den Arm gewond.

Romen. De Paus geniet thans een gewenste Gezondheid, niet tegenstaande den last van eenen meer dan 82 jaarigen Ouderdom. Vermits de Hertog van Modena genegen is, om zig van alle zyne Allodiale Goederen in den Kerkelyken Staat te ontdoen, zo heeft de Paus zyne toestemming gegeven, om dezelve voor 900000 Scudi ten behoeven van den Apostolischen Stoel, te koopen.

In-

INGEMERLAND. *Petersburg.* Alhoewel Haare Keizerlyke Majesteit van haare laatste onpasselykheid hersteld is, zo heeft hoogstdezelve nogtans goedgevonden, uit toegeneegenheid jegens Haare Onderdanen, en ter verhoeding van alles wat de rust van het Ryk zou konnen stooren, ingevalle den Troon mogt komen open te vallen, een gedeelte van Haar Leger onder de Veldmarschalk Grave *van Apraxin*, na deeze Grenzen te rug te doen keeren. Dienvolgens is aan den gemelden Veldheer bevel gezonden *Lyfland* te naderen, maar egter op de Pruissische Grenzen een aanzienlyk Lighaam zyner Troepen te rug te laten, om des vereischt werdende, wederom na de *Niemen* en in de Staaten des Konings van Pruissen te konnen rukken. De Legers van Haare Keizerlyke Majesteit zouden tot op de Silesische Grenzen hebben konnen doordringen, en ook doorgedrongen zyn, by aldien den gelukkigen ontslag der Wapenen van Haare Roomsch-Keizerlyke Majesteit, welke zig alreeds den weg daartoegebaand hebben; deeze onderneeming niet onnut gemaakt had; bovendien is 't tyd dat de Troepen de Winterkwartieren betrekken, en Hoogstgedagte Haare Rusch Keizerlyke Majesteit heeft niet begeerd, dat dit ten kosten of tot last van eenige haarer nabuurige Staten zou geschieden, maar wil dat dezelve in de uiterste haarer eigene Provincien zullen gelegd worden, terwyl de Corpsen die in *Courland*, en op de Grensen van *Polen* en *Litthauwen* blyven, zodanig verdeeld zullen worden, dat ze den Ingezetenen tot geen de minste last konnen strekken. Ons Hof heeft het volgende *Manifest* tegen den Koning van Pruissen doen Publiceeren; tot antwoord van dat 't welk in Pruissen, by het inrukken onzer Troepen, openbaar gemaakt is. (ziet onzen *Mercurius* van *July* laastleden bladz. 8. *enz.*)

DE Keizerin heeft zedert derzelver luisterryke komst tot den Throon haarer Voorvaderen zig alle maar mogelyke moeite gegeeven, om een goede Vriendschap te cultiveeren en in eene volmaakte Verstandhouding met alle Mogendheden, en wel voornamentlyk met de allernaast gelegene, te leven. Van deeze onwederspreekelyke Waarheid heeft het Hof van Berlyn de alleroveruigendste blyken ontfangen; maar gantsch Europa is insgelyks getuige, hoe weinig dat Hof van zyne zyde het zo heilzaam Oogmerk van de Keizerinne beantwoord hebbe.

Naauwelyks was Silesien door het Hof van Berlyn geconquesteerd, of het oordeelde de Alliantie van Haare Keizerlyke Majesteit niet langer nodig te hebben, en zogt zig daar van, als van eene drukkende Last te ontdoen, en wel ten tyde, om zo te spreeken, wanneer het op de Guarantie van dat Conquest aandrong; in weerwil van alle de Blyken, welke het voorsz. Hof van de Toegeevendheid der Keizerin had gezien, wierden de billyke Verzoeken van Haare Majesteit of rond uit afgeslagen;

of met een verontwaardigend stilzwygen beantwoord. Hoe vriendelyk ook de Vermaaningen der Keizerin geweest zyn, welke Dezelve van tyd tot tyd door Haare Ministers, in qualiteit van eene waare Geallieerde heeft laten doen, om het voorsz. Hof van deszelfs herhaalde Vyandlykheden tegen Oostenryk en Saxen te doen afzien, zo heeft het egter daar op nooit eenige de minste gade gelieven te slaan. De gebooreene Onderdaanen van Haare Majesteit zyn geligt, sommige met geweld te rug gehouden; eensklaps van hunne Vryheid en van het oeffenen hunner Religie versteeken, en zommige in de Gevangenissen elendig gecreveerd, alleenlyk uit hoofde dat zy hun Afscheid geeischt hadden. De Russische Ministers, welke uit last van hunne Souvereine, hunne rechtvaardige Klagten tegen alle deeze Onbehoorlykheden instelden, verre van de minste Voldoening deswegens te erlangen, zyn op de allerongewoonste en alleronbetamelykste wyze bedreigd geworden, en men heeft hen tot zo verre gebrusqueerd, dat alle andere Mogendheid, welke minder vredelievend is, zig verpligt zoude geacht hebben, daarom den Oorlog te moeten Declareeren; maar Haare Keizerlyke Majesteit heeft toen ter tyd zelve niet willen tot dat uiterste overgaan, en zig alleen vergenoegd met het Rapel van Haaren Minister, en met daarby teffens te kennen te geeven de Beweegredenen, welke Dezelve, om dien stap te doen, genoodzaakt hadden.

Het Hof van Berlyn dan de rechtvaardige Onderwerpen van het Misnoegen der Keizerin zeer wel weetende, gaf op staande voet, in plaats van dezelve te doen cesseeren, aan zynen Minister het bevel, van Petersburg te vertrekken, zonder eenige andere Redenen te geven, dan het Rapel van dien van Rusland; en dus is het de eerstemaal, en tot de uiterste verwondering, dat Haare Keizerlyke Majesteit komt te verneemen, hoe men zig alle moeite geeft, om een aan gantsch Europa zo algemeen bekende Gebeurtenis toe te schryven aan de Kwaadwilligheid van zodanige Hoven, welke daar in volstrektelyk geen het allerminste deel gehad hebben.

De Keizerin heeft dus tot Haar leedwezen ondervonden, dat Derzelver Alliantie met het Hof van Berlyn van eene zo tegenstrydige uitwerking geweest zy; doch Haare Majesteit verwachtede zekerlyk niet, dat de Voorzieningen, dewelke zy ten opzigte, van dat de Vrede by Pruissen tweemaal na den anderen was gebrooken geworden, noodzakelyk agtende te doen, zo wel tot Haare eigene Veiligheid, als die van Derzelver Geallieerden, en aan welke Voorzieningen ook misschien Europa verpligt is, dat het Hof van Berlyn in Vrede gebleven is, en zyne Gebuuren dezelve heeft laten genieten, tot het begin van deeze Oorlog toe, zouden uitgeduid worden op zodanig eene hatelyke wyze, als zy in de Pruissische Deklaratie voorkomen, en waarin men spreekt, als of het Hof van Weenen zig van Rusland bediend had als van een Werktuig, om zyne Hoogmoedige Projecten werkstellig te maken.

Haare Keizerlyke Majesteit verbeeld zig het geenzins met Haare Waardigheid en die der Keizerin Koningin overeen te komen, om deeze van alle fondament ontblooте Beschuldiging te wederleggen, alhoewel zy tot den Grondslag strekt van het Recht, het welk de Koning van Pruissen zig heeft aangematigd, om deezen derden Oorlog tegen het Huis van Oostenryk te beginnen. Hy schryft aan het gemelde Huis hoogmoedige Projecten toe, welke hy zelve gesmeed heeft, en ter uitvoer poogt te brengen. Men staat op rekening van Saxen insgelyks gevaarlyke Desseinen te boek, terwyl hetzelve, door de voorgaande Pruissise Invasie tot het uiterste gebragt zynde, zelfs niet eens in staat geweest is van de nodige Voorziening omtrent deszelfs eigene Veiligheid te kunnen doen.

De Keizerin, zo geresolveerd Dezelve ook bleef, om Haare Verbintenissen te ver-

vervallen en Haare Geallieerden te secoureeren, heeft echter van Haare zyde ook niets laten ontbreeken, om te beletten dat deeze tegenwoordige Oorlog, wanneer het noch tydig genoeg was, niet mogt komen uittebarsten.

Het was ten dien einde, dat haare Keizerlyke Majesteit meer dan eens aan alle de Hoven heeft laten verklaaren, dat, indien de Koning van Pruissen iemand haarer Geallieerden mogt komen te attaqueeren, zy zulks niet alleen met geene onverschillige Oogen zoude aanzien, maar den geattaqueerden Geallieerden met alle Haare Macht ondersteunen. Alle deeze Verklaaringen hebben ongelukkig van geene kracht geweest en het bedoelde Oogmerk gemist, en het is derhalven des te vreemder, dat men thans de Wereld zoekt diets te maken, dat het Hof van Berlyn zelve aan Haare Keizerlyke Majesteit de Middelen van Accommodement had voorgeslagen, om daar door 't Oorlogsvuur te smooren. Wel is waar, dat men de Keizerin, vermits eenige op eene indirecte wyze gedaane Voorslagen, heeft zoeken te bewegen, om die Mediatie op zig te neemen; doch dezelve hebben niets anders bedoeld, dan alleenlyk tyd te winnen; want, behalven dat niemand van eenigerhande Volmacht daar toe voorzien was, zo verklaarde de Pruissise Ministers aan anderen daarentegen (en wel byna terzelver tyd, dat men in Rusland van de Mediatie sprak, en zelfs onder bedreiging, dat men de Russise Troepen in Courland zoude attaqueeren) dat hun Hof aan niemand Commissie gegeeven had, om eenigen Voorslag van die Natuur te doen.

Haare Keizerlyke Majesteit twyfelt geenzins, dat de gantsche onzydige Wereld niet zoude toestemmen, dat voor haar in deezen niets anders te doen stond, dan de Propositien, waar door Haare Rechtvaardigheid dusdanig gekrenkt wierd, van de hand te wyzen, en dat in eenen tyd, waarin zy Haare Geallieerden door het Hof van Berlyn met de uiterste hardigheid verdrukt zag, zy noch veel minder in die Voorslage hebbe kunnen treeden, welke, indien zy gelukt waren, tot voordeel van den Koning van Pruissen zouden uitgevallen zyn, en tot nadeel van de Hoven, welke zo onrechtvaardiglyk zyn aangerand geworden, en eindelyk ook tot prejudicie van de Religie en tegen de goede Trouw der Keizerin.

Ziet daar de Gematigdheid van 't Hof van Berlyn, mits welke het zig vleide de Keizerin in Inactie te kunnen houden, ten einde, om dies te zekerder in zyne gesmeede Desseynen te slaagen, welker volvoering aan hetzelve toescheen een gevoeglyk Middel te zyn, om het Huis van Oostenryk het onderste boven te keeren. Het Hof van Berlyn poogt, agtervolgens deeze Gronden zyner Moderatie, aan eene nabuurige Natie de onvermydelyke Passage der Keizerlyke Troepen over haar Territoir op het allerhaatelykste voor te stellen, en daar mede bezig zynde, vergeet hetzelve, dat het juist op dien tyd zulks doet, wanneer zyne eigene Troepen geduurig de Staaten van Neutraale Ryks-Vorsten invadeeren, niet om eenen noodzakelyken Doortogt te bewerkstelligen, maar enkel en alleen, om Contributien af te perssen.

Behalven dat ten opzigte deezer Passage van de Russise Troepen van de Russise zyde en by het Hof van Weenen niets is verzuimd geworden, van het geen men aan deeze nabuurige en met hen in Vriendschap levende Mogendheid verschuldigd was; zo is Haare Keizerlyke Majesteit daarenboven noch verzekerd, dat de Poolse Natie, als Haare Vryheden en Rechten allerbest kennende, en natuurlyk op Haare eigene Behoudenis altoos verdagt zynde, zeer duidelyk ontdekt alle de Kwaadaardigheid, welke onder den uiterlyken Schyn van den geveinsden Yver voor derzelver Belang verborgen legt; en waarlyk, Haare Keizerlyke Majesteit ziet tot heden toe met groot genoegen, dat de Getrouwigheid en de Aankleving der Poolen voor en aan hunnen verdrukten Vorst hen zo veele Eer toebrengt, als het vriendelyk Onthaal,

het

het geen zy aan de Russise Troepen heeft toegestaan, kan dienen, om de goede Nabuurschap en Verstandhouding tusschen beide de Staaten hoe langer hoe meer te bevestigen.

Het is eene Waarheid, dat de Keizerin in den tegenwoordigen Oorlog heeft deel genomen; doch zulks is slegts geschied uit kragte van Derzelver oude Verbintenissen, en gevolgelyk in kwaliteit van Auxillaire. De door den commandeerenden Generaal der Russise Troepen gepubliceerde Manifesten, doen zulks blyken, en strekken teffens tot Bewys, dat dezelve nooit daaromtrent gezogt hebbe Haare eigene Belangen te vervorderen. Welke moeite zig ook het Hof van Berlyn moge geeven, om aan de Demarches der Keizerin andere Inzigten toe te schryven, en zal echter Haare Keizerlyke Majesteit nooit van de rechtvaardige Zaak, welke Haare Geallieerden in der daad hebben, konnen afzien; gelyk zy dan ook van Haare zyde het Hof van Berlyn niet kwalyk duid, wanneer het zelve zyne Macht alleenlyk gebruikt, om zyne eigene Staaten te verdeedigen, alhoewel hetzelve alleenlyk de Oorzaak zy van de Diversie, welke men daar in komt te maken.

Maar indien men zig verbeeld in de onregtvaardige en willekeurig uitgevondene Beschuldigingen eenige Reedenen te kunnen vinden, om op eene onmiddelbaare wyze de Keizerin te beoorlogen uit haat, dat zy getrouwelyk nakomt, het geen Dezelve aan Haare Religie en aan de Trouw der Tractaaten verschuldigd is; dan twyfeld Haare Majesteit geenzins, of de geheele Wereld zal erkennen, dat de Koning van Pruissen de geene zy, die deezen nieuwen Oorlog begonnen heeft; gelyk het zelve hem reeds voor den Aanlegger van den Oorlog erkent, welken hy *onlangs* ontstoken, en welkers grooten Brand hy zo wyd en zyd heeft doen verspreiden.

Inmiddels word de Keizerin hoe langs hoe meer in het vertrouwen op de Godlyke Goedertierenheid gesterkt; en Haare Majesteit verhoopt, dat God Haare rechtvaardige Wapenen zal zegenen, en met zynen Almachtigen Arm ondersteunen; eene vaste en duurzaame Vrede herstellen; aan den Hoogmoed, welke dezelve ontrust heeft, Perken en Paalen zetten; en eindelyk aan de beleedigde Machten zodanige Voldoening gelieven te doen geeven, als de Rechtvaardigheid voor *dezelve zal* komen te vereischen.

Voor het overige, alhoewel de Ondervinding reeds aan alle de Wereld heeft doen zien, dat de Troepen der Keizerin voor die van eenigerhande andere beschaafde Natien niet behoeven te wyken ten opzigte van het houden eener rigoureuse Discipline en der Krygswetten; zo zal Haare Keizerlyke Majesteit altoos des te meer zorg doen dragen, dat Derzelver Troepen nooit iets tegen het gewoone Krygsgebruik zullen onderneemen, nademaal zy ten uitersten af keerig is, de Wreedheden, welke men tot nu toe in het ten eenemaal geruineerde Saxen gepleegt heeft, na te volgen; niettegenstaande zodanig een Voorbeeld aan Dezelve het volle Recht geeft, om op gelyke wyze te mogen handelen.

PRUISSEN. *Köningsbergen.* Het was den 14 *September* dat men met de uiterste verwondering vernam dat de Russische Armee opgebrooken, en den terug marsch na haare Grenzen genomen had; de Veldmarschalk van *Lehwald* hier van verwittigd zynde, zond verscheide Detachementen uit om te ontdekken of deeze tyding gegrond was, dan of daar onder eenige Krygslist schuilde, middelerwyl dat zyn Leger

ger onder de Wapenen bleef staan, om in geval van 't laatste den Vyand manmoedig te keer te gaan, maar alle deeze uitgezondene Troepen, kwamen eerlang te rug, en bragten de bevestiging deezer gewichtige tyding mede, hierop heeft de Veldmarschalk *van Lehwald*, niet alleen de Prins van *Holstein-Gottorp* aan 't Hoofd van onze Ruitery afgezonden, maar is ook met zyn gantsche Leger opgebrooken en de Vyanden gevolgd. Toen men in de Legerplaats, door de Russen verlaten, aankwam, was dezelve als bezaaid met doode Menschen en Paarden. Behalven de Troepen van den voorn. Veldheer, zyn alle onze Boeren mede op de been, dewelke alles wat zy van de Vyanden ontmoeten, zeer onbeleefd na de Elizeesevelden zenden; dezelve hebben 9 Wagens met geld en goederen geladen, door de Cozakken geroofd, en door hen aan Poolsche Joden verkogt, bemachtigd. Ondertusschen verneemt men dat de Vyanden zig by *Tilsit* neergeslagen hebben, en dat ons Leger niet meer dan een myl van daar staat, zulks dat men eerstdaags, indien de Russen stand houden, wel wederom van een bloedbad zou konnen hooren.

POMMEREN. *Stettin*. Vermits de Zweedsche Troepen, in dit Hertogdom overgevoerd, een begin met de Vyandlykheden gemaakt hebben, zo heeft de Graaf *van Manteufel*, Commandant en Chef, over alle de Troepen van onzen Koning in dit Land, alle de Krygslieden by een verzameld en zig na by deeze Stad, ter needergeslagen, om zo wel als onze bezetting, den Vyand, indien wy geattaqueerd worden, warm en wel te ontfangen. Ondertusschen hebben de Zweden zig meester gemaakt van *Anclam* en *Demmin* mitsgaders van verscheide Forten. Toen de *Pennamunder* Schans aan hen overging, booden zy onze Bezetting in 200 Man bestaande, den vryen aftogt aan, onder beding dat dezelve in twee Jaren tyd niet zoude dienen, dog de Capitein *Oppen*, die in deeze Schans het bevel voerde, gaf hem tot antwoord: *Ik wil veel liever Krygsgevangen, dan vry, en teffens voor den Koning myn Souverein onnut weezen.*

DENEMARKEN. *Koppenhagen*. De Graaf *van Lynar*, Staatsminister van onzen Koning, heeft de hinderpalen, welk ontstaan waren, in de uitvoering van het Neutraliteits verdrag, tusschen de Hertogen *van Cumberland* en *Richelieu*, door zyne bemiddeling gesloten, uit den weg geruimd.

DUITSCHLAND. *Weenen*. Toen het Leger van Haare Keizerlyke

Koninglyke Majesteit in *Silesien* gedrongen is; heeft men aldaar het volgende Patent wereldkundig gemaakt:

MARIA THERESIA, enz. enz. Aan onze getrouwe Staten, Onderdaanen en Inwoonders van ons Erf-Hertogdom van Opper- en Neder-*Silesien*, als mede van het Graafschap *Glatz*, Salut, en onze Keizerlyke en Koninglyke Genade: Het is Ulieden bekend, hoe dat de Koning van Pruissen in 't Voorjaar voor de vierdemaal onze Erflanden overstroomd, en met ontzaghelyke Legers op een ongehoorde wyze tegens de Wetten van het Ryk, en wel voornamentlyk tegen de algemeene Vrede, als mede tegens de allerplechtigste, met hem gesloote Tractaten, gehandeld hebbe. Deeze by hem gedaane stap ontslaat ons voor God en Menschen van de door de Tractaten ons opgedrongene verplichtingen, en gerechtigd ons de by de voorsz. Traktaten afgestane Landen te heroveren. Wy hebben derhalven, aan de Generaals en Commandanten onzer Troepen bevel gegeven, niemand eenigen hinder of overlast aantedoen, en zig by hunne inrukking in *Silesien* en 't Graafschap *Glatz*, naar den Eisch van Recht en Billykheid te gedragen; ieder een zonder onderscheid van Religie, Onze Keizerlyke en Koninglyke bescherming te laten wedervaaren, en geene dan gewoone Contributien, tegen behoorlyke Recepissen te eischen, en van het geene werkelyk aan onze Armee geleverd word, Quittantien te geven, ten einde om het beloop van dien allengskens te betalen of in 't vervolg in mindering en tot afslag te laten strekken, van de voor het toekomende te betalene Contributien, en eindelyk onze Troepen de allernaauwkeurigste Krygstugt te doen in agt neemen, en zorg te dragen, dat geene de minste Buitenspoorigheden gepleegd worden. Wy verwagten dan, dat de Getrouwe Staten, Onderdanen en Inwoonders van ons Erf-Hertogdom van Opper- en Neder-*Silesien* en het Graafschap *Glatz*, van hunne zyde aan onze Troepen alle geryf en mogelyke bystand zullen laten toekomen: Wy zullen van onzen kant niet ingebreeke blyven, hen daarentegen onze Keizerl. en Koningl. Genade en Bescherming te laaten wedervaaren; en wel naar mate der aankleving van een ieder, zonder onderscheid van Religie; zullende ons byzonder genadig bewyzen aan de geenen, welke boven anderen in hunnen Patriottisen iever zullen uitmunten. *Gegeeven te Weenen enz.*

Regensburg. Uit de volgende verklaaring van zyne Zweedsche Majesteit, door deszelfs Afgezant op den Ryksdag alhier, ter *Diktature* overgeleverd, ziet men de welgegronde Redenen, welke die Vorst bewogen hebben, zyne Troepen in 't Pruissisch Pommeren te doen rukken, die Minister zegd daarin:

Dat de Koning zyn Meester, benevens den Koning van Vrankryk, reeds in *Maart* laatstleeden, verklaard hebbende, hoe zeer hem de behoudenis der Westphaalsche Vrede en der Godsdienstige beide en Burgerlyke vryheden en voorregten van het Duitsche Ryk ter harte gingen; gehoopt hadt, dat deeze verklaaring vreedzaame gedagten verwekt zou hebben in zyne Pruissische Majesteit; doch dat die Vorst, tegen alle vermaaningen aan, den Oorlog bleef voortzetten, met agterstelling der Landvrede en Wetten des Duitschen Ryks, 't welk, onder anderen, in het hinderen der vryheid van stemmen, door dreigen en geweld, gebleeken was: al het welke

zy-

zyne Koningl. Majt. van Zweeden bewoogen hadt, om tot herſtelling der Vreede een Leger in de Pruiſſiſche Staaten te zenden, in vertrouwen dat de Standen des Ryks zyne onderneeming begunſtigen zouden, alzo dezelve direct ſtrekte tot verdediging hunner Burgerlyke voorregten en Godsdienſtige vryheedens.

Leipzig. Het was den 10 deezer maand *October* dat de noodlottige dag verſcheen, waar op *Militaire Executie* zou geſchieden, by aldien de 300000 Ryksdaalders, door den Koning van Pruiſſen geeiſcht, door deeze Stad niet betaald wierden. Eenige Perzoonen deeden hunne uiterſte pogingen, om aan dien eiſch te voldoen, dog vermits het grootſte gedeelte der geenen, die getaxeerd waren, zig buiten ſtaat bevonden, om hunne aandeelen in die Zom op te brengen, zo bleven zy in de grootſte verſlagenheid het oogenblik afwagten, dat eenen aanvang van hun geheele verderf zou maken. Zo dra bevel daar toe gegeven was, begaven zig de Officiers, verzelt van Onder-Officiers, Tamboers en Zoldaaten, in de Huizen der onvermogenden, maakten zig meeſter van de beſte Vertrekken en Kamers, deeden rykelyk Spys en Drank opdiſſen, bezichtigden alle den Huisraad enz. dien zy vermeenden nodig te hebben, na hun welgevallen, en deeden met een woord alles, wat men van Krygsvolk op *Executie* leggende, ooit te dugten heeft; den volgende dag wierd het aantal der Zoldaten in ſommige Huizen verdubbeld. Hier door is het reeds verarmde en beklagenswaardige *Leipzig* genoegzaam ten eenemaal bedorven; en onaangezien dien jammerlyke toeſtand, is nogtans die Stad wederom een nieuwe laſt opgelegd, beſtaande in 't leveren van 200 Recruten, of voor ieder daar aan ontbreekend Man, 100 Ryksdaalders te zullen moeten betalen. Het getal der op *Executie* leggende Manſchap beſtaat, in een Officier, een Onder Officier en 12 Gemeenen, en van de laatſte zyn 'er in eenige Huizen 17 of 18 en meer. Aan den Gedeputeerdens der Staten en Edelen van dit Keurvorſtendom, is uit naam van Zyn Pruiſſiſche Mejeſteit bevolen geworden, om binnen 8 dagen te voldoen de 600000 Ryksd. by weege van een *Don gratuit* geeiſcht, op ſtraffe van *Militaire Executie*, maar vermits men onvermogend is dezelve op te brengen, zo zal men mede met lydzaamheid onder 't juk buigen, en de zelve afwagten.

Toen men wegens de bovengemelde Militaire Executie in de uiterſte verſlagenheid was, kwam de Koning van Pruiſſen, door zyne Gardes du Corps verzeld, in deeze Stad aan; kort daar op wierd de verſlagenheid nog grooter, en men wierd in een beklagenswaardige

benaauwdheid gebragt, door een verspreid gerugt, dat de Stad na verloop van een uur aan de Plundering zou overgegeven worden: Dog hoogstgem. Koning verklaarde: *Dat zyne Majesteit de Stad van de Plundering wilde verschonen, als dezelve nog dien Dag, in plaats van de geeischte driemaal honderd duizend Ryksdaalders, de helft daar van bezorgde.* Men betaalde dierhalven *vyftig duizend Ryksdaalders* contant, *zeventig duizend* door Wissels op Amsterdam en Londen, en men verbond zig, om de overige *dertig duizend Ryksdaalders* mede te voldoen, zo ras de Gyzelaars van Maagdeburg herwaards te rug gebragt en in vryheid gesteld zouden weezen. Hier op wierden de Kooplieden hunne boeken, te rug gegeven. Zederd is Zyn Pruissische Majesteit van hier na zyn Residentie Stad Berlyn vertrokken, om van daar na Pommeren te gaan, ten einde de Troepen tegen de Zweden in Perzoon te gebieden.

Berlyn. Ons Leger in Pruissen, ja zelfs de Boeren hebben hun voordeel gemaakt uit de aftogt der Russen, hebbende braaf buit en verscheide voordeelen op hunne achterhoede behaald; op den Pruissischen bodem is thans geen een Rus meer te vinden. Door het Zweedsche Hof de Vyandlykheden in Pommeren begonnen zynde, verneemd men niet dat hunne progressen als nog van veele gevolgen zyn, en alhoewel dezelve het getal onzer Vyanden vergrooten, zo is zulks egter niet bekwaam, om onzen roemruchtigen Koning de geringste Vrees aan te jagen, indien ooit de naam van groote aan een Vorst gepast heeft, zo komt onzen dierbaaren Souverein denzelven met alle recht toe, vermits hy te midden tusschen de hem omringende gevaren, eene onwrikbaare standvastigheid doed doorstralen, en met eene Krygsmacht oneindig geringer dan die zyner ontzaghelyke Vyanden, hen niet alleen van alle zyden het Hoofd bied, maar hen ook als tot den stryd uitdaagd.

Vervolg van het Dagverhaal *onzes Legers.*

Den 6 *September* brak het Leger uit den omtrek van *Leipzig* op, en kwam tot *Lutzen* een Steedje in Saxen, vermaard door de Veldslag van 1632, waarin de dappere *Gustavus Adolphus*, Koning van Sweden, het leven verloor.

Den 7 *dito* marscheerde de Koning tot *Pegau*, alwaar onze Voorhoede een Detachement Oostenrykfche Hussaaren van 500 Man overrompelde, neemende 3 Officieren en 156 Gemeenen van dezelve gevangen, terwyl de overige door de vlucht ontkwamen.

Den 8 *dito* brak zyn Majesteit wederom op en kwam

Den 9 *dito* met zyn Armee te *Naumburg* aan, alwaar zyn Troepen een Oostenrykfch Offi-

Officier en 15 Hussaren gevangen namen en de overige aldaar leggende Vyanden op de vlucht dreven.

Den 10 *dito* trok het Leger naby *Kösen* eenige mylen van *Naumburg* over de *Sala*.

Den 11 *dito* rukten zyne Majesteit voort om *Erfurth* te naderen en kwam

Den 12 *dito* tot *Ruddelstad*, wanneer de Franschen onder de Prins *van Soubize*, en de Ryks Armee onder de Prins van *Saxen-Hildburghauzen*, 6 Battailjons hunner Troepen in *Erfurth* wierpen, en met het overige hunner Armee na *Eisenach* en *Gotha* te rug weeken.

Den 13 *dito* arriveerde zyne Majesteit in den omtrek van *Erfurth*, daar was 't dat die Vorst door een Courier de tyding ontfing van 't begin der Vyandlykheden van de Zweden in *Pommeren*, en van de dood van den Generaal *Winterfeld*, de eerstgem. tyding deed weinig indruk op dien Vorst, maar de andere scheen gevoeliger voor zyne Majesteit, aangezien Hy zig dien aangaande op de volgende wyze uitdrukte: Ik kan ressources, tegen de meenigte myner Vyanden, maar weinig mannen, als *Winterfeld* geweest is, vinden.

Den 14 *dito* deed de Koning de Stad *Erfurth* bezetten, zynde de 6 Bataljons Vyanden, op de aannadering der onzen in het Slot *Petersburg* geweeken.

Den 15 en 16 *dito* hield het Leger Rustdagen, en

Den 17 *dito* marscheerde hetzelve verder na *Gotha*, welke Stad

Den 18 *dito* door onze Voortroepen bezet wierd,

Den 19 *dito* kwamen 3 Regimenten Oostenryksche en Fransche Hussaren mitsgaders een groot Detachement Grenadiers, Croaten en Panduren na *Gotha* aanrukken, waar op den Hr. *van Seydelitz*, die onze Troepen aldaar gebood, als te zwak zynde, hen niet hebbende konnen beletten bezit van die Stad en 't Kasteel te neemen, te rug trok, maar vervolgens door ons Regiment van Kats versterkt zynde, en dus drie Regimenten onder zyn bevel hebbende, keerde hy te rug, taste de Vyanden met zo veel hevigheid aan, dat zy, en de voorn. Stad, en 't Kasteel met achterlating van 130 dooden, zeer veele gekwetsten en paarden, en eenen Luit. Kollonel, 3 Majoors, 4 Luitenants en 62 Gemeenen als gevangenen over hals, over kop ontruimen moesten, zynde de vrees der Vyanden buitengemeen groot, vermits 'er een gerugt onder hen liep, dat Zyne Majesteit zelfs met de gantsche Armee in aantogt was.

Den 20 *dito* nam de Koning zyn Hoofdkwartier te *Kirschleben* naby *Erfurth*.

Den 21 *dito* trok ons Leger verder om de Vyanden tot by *Eisenach* op te zoeken, en hen slag te leveren.

Den 22 *dito* besloot zyne Majesteit om de Princen *van Saxen Hildburghauzen* en *van Soubize*, als in hun Campement by *Eisenach* te zeer verschansd leggende, niet aantetasten, maar te blyven leggen, en hen dus gedurende eenige dagen, de kans aan te bieden, 't welk dan ook geschied is, vermits de Koning tot

Den 26 *dito* in den omtrek van *Gotha* is gebleven, wanneer de Voeragie en Levensmiddelen aldaar schaars wordende, goedgevonden wierd, optebreeken en den te rug marsch

Den 27 *dito* aanteneemen; te meer terwyl de Vyanden geen lust betoonden om de onzen te komen aantasten, zulks dat zyne Majesteit

Den 28 *dito* de Stad *Erfurth* wederom door Zyne Troepen deed ontruimen.

Den 29 *dito* kwamen alle de afgezondene Detachementen wederom by het gros van 't Leger te rug, en bleef het zelve dien dag als mede

Den 30 en 31 *dito* in den omtrek van de voorsz. Stad staan, maar alzo de reeds voorheen gemelde Schaarsheid der levensmiddelen en voeragie, zig ter dier plaatze mede

de wel haast deed gevoelen, brak hetzelve op en trok na *Buttelstad*, tusschen *Erfurth* en *Naumburg*. alwaar het

Den 1 *October* kwam te staan, om aldaar eenige dagen te blyvev, ten einde de Vyanden aftewagten, by aldien hen eindelyk de lust mogt bekruipen om ons Leger te komen attaqueeren, maar dezelve hebben niets anders gedaan dan *Gotha* en *Erfurth*, door onze Troepen verlaten, wederom door de hunnen te bezetten; Zyn Pruissische Majesteit bleef aldaar met zyn Leeger tot

Den 11 *dito* als wanneer Hy bevel gaf om op te breeken en dienvolgens marscheerde de Armee na *Budstad*.

Den 12 *dito* brak dezelve wederom op, en toog tot *Naumburg*, en staat dus niet ver van de Armee der Princen *van Soubize* en *Saxen Hildburghausen*, zynde deeze laatste mede voorwaards geruKt.

Stade. Vermits de zwarigheden in de laast geslotene Neutraliteit tusschen de Hertogen *van Cumberland* en *Richelieu*, ontstaan, door de bekwaamheid van den Grave *van Lynar*, Staatsdienaar van Zyne Koningl. Majesteit van Denemarken, uit den weg geruimd zyn, zo is Zyn Koningl. Hoogh. de eerstgemelde Hertog den 5 dezer maand, aan Boord van een Engelsch Oorlog-Schip gegaan, om na Engeland te rug te keeren, na alvorens het bevel der Hanoversche Troepen, in handen van den Generaal *van Zastrouw* gesteld te hebben; aanmerkelyk zyn de bewoordingen waar van zig gedagte Zyn Kon. Hoogh. bediende, toen de Generaals Perzonen afscheid van hem namen, en hem een voorspoedige reize wenschten, luidende dezelve als volgd: *Ik zou met meer genoegen na Huis keeren, Myne Heeren, by aldien de zaken myne belangen hadden beantwoord, en indien Ik Ul. agterliet in dezelve Kwartieren, in dewelke Ik Ul. by een trok by myn aankomst in Duitschland. De uitkomst heeft zulks anders gewild, en Ik zal over niets anders klagen, dan over de noodlottigheid der omstandigheden. Ze zyn zodanig geweest, dat Ik aan niemand van Ul. toewensche, zig nooit weder in diergelyke te bevinden.*

Groot-Brittannien. *Londen*. Het Hof ontfing deezer dagen tyding, dat onze Admiraals *Watson* en *Pocock*, mitsgaders den dapperen Collonel *Clive*, commandant der Engelschen in Bengalen, niet alleen alles heroverd hadden, 't geen den Nabab ons aan de Ganges had ontweldigt, maar datze denzelven ook genoodzaakt hadden, de volgende Vredens Artikelen aan te gaan.

I. Alle de Rechten en Privilegien, dewelke de Koning aan de Engelsche Compagnie heeft ingewilligt, zullen hen niet betwist nochte ontnomen worden, en de daarby vastgestelde voorrechten zullen erkent worden en blyven stand houden. Alle de Dorpen, door de Phirmaund-Indianen den Engelschen gegeeven, zullen

mede

meede worden gegarandeert, niettegenstaande de voorige Opperhoofden daar ontrent eenige zwarigheid hebben gemaakt, en de Engelsche bevelvoerders in die Dorpen zullen buiten gewichtige oorzaken niet afgezet nochte beleedigt mogen worden.

Ik bewillige in de Conditien der Phirmaund Indianen. (Dit en de volgende Artikels waren in diervoegen door den Nabab zelve eigenhandig onderteekent.)

II. Alle de Goederen der Engelschen, die over land gins en weder passeeren, zullen vry weezen van alle belasting, tol, schatting of impost te betalen aan wien 't ook moge weezen. *Ik bewillige hierin.*

III. Alle de Factorien der Compagnie, door den Nabab verovert, zullen gerestitueert worden. Alle Gelden, Goederen en Effecten, aan de Compagnie toebehorende, of aan haare bedienden, en door den Nabab in bezit genomen, zullen worden weeder gegeeven, en 't geen door zyn Volk geplondert en vernielt is, zal worden vergoed met een behoorlyke somme Gelds. *Ik belove te zullen restitueeren alles wat op myn bevel weggenomen en vermeestert is, en het uit myn Sobatkist te vergoeden.*

IV. Ons zal verlof gegeeven worden, om Koulikatte te fortificeeren, zo als wy raadzaam zullen achten, zonder daar in verhindert te zullen worden. *Ik geeve dat verlof.*

V. Ons zal vryheid worden gegeeven, om Goude en Zilvere Siccâs te slaan, van een zelve waarde en alloy als die van Muscadavad, dewelken in de Provintiën gangbaar zullen zyn. *Ik vergun aan de Engelsche Compagnie de vryheid, om van haar uit Engeland inkomende biljoen Goude Siccâs te slaan.*

VI. Het Tractaat zal onderteekent en bezeegelt worden, en niet alleen de Nabab, maar ook deszelfs voornaamste Amptenaars en Bedienden zullen met Eede beloven, de Artikelen van 't zelve te zullen onderhouden. *Ik heb de Artikelen onderteekent en bezeegelt in de tegenwoordigheid van God.*

VII. De Admiraals *Charles Watson* en de Kolonel *Robert Clive* zullen in naam en van weegens de Engelsche Natie en van de Compagnie in goede vriendschap met den Nabab leeven, om een einde van deeze onlusten te maken, zullende die vriendschap duuren, zo lang hy deeze Artikelen behoorlyk in acht neemt en ter uitvoeringe brengt.

Ik heb de bovengemelde Artikelen bezeegelt en onderteekent op deeze voorwaarden, dat by aldien de Gouverneur en Raad dezelven wil onderteekenen en bezeegelen met 's Compagnies Zeegel, en aan hunne zyde by eede beloven, dat zy dezelven zullen onderhouden, Ik als dan myne bewilliging en toestemming daar toe geeve.

Deeze tyding heeft een algemeen vergenoegen veroorzaakt; maar dezelve is vervolgens met bitterheid vermengd geworden, door het ontfangene berigt van *Nieuw York* dat de Franschen zig van ons Fort *William Henry* meester gemaakt hadden, en na 't Fort *Eduard* in aantogt waren om het mede te vermeesteren, ondertusschen hoop men dat de Generaal *Webb* die met 6 a 7000 Man langs den weg derwaards verschansd legd, dit hun voorneemen zal kunnen verydelen. Alles is hier thans in de uiterste verbaasdheid over de onverwagte te rug komst van onze zo ontzaghelyke Vloot, van de Fransche Kusten, zonder iets anders verricht te hebben, dan zig meester van 't Eilandje *Aix* te maken, men kan niet begrypen om welke redenen dit formidabel Armement, 't welk

ruim

de wel haast deed gevoelen, brak hetzelve op en trok na *Buttelstad*, tusschen *Erfurth* en *Naumburg*. alwaar het

Den 1 *October* kwam te staan, om aldaar eenige dagen te blyvev, ten einde de Vyanden aftewagten, by aldien hen eindelyk de lust mogt bekruipen om ons Leger te komen attaqueeren, maar dezelve hebben niets anders gedaan dan *Gotha* en *Erfurth* door onze Troepen verlaten, wederom door de mannen te bezetten; Zyn Pruissische Majesteit bleef aldaar met zyn Leeger tot

Den 11 *dito* als wanneer Hy bevel gaf om op te breeken en dienvolgens marscheerde de Armee na *Buttstad*.

Den 12 *dito* brak dezelve wederom op, en toog tot *Naumburg*, en staat dus niet ver van de Armee der Princen *van Soubize* en *Saxen Hildburghauzen*, zynde deeze laatste mede voorwaards gerukt.

Stade. Vermits de zwarigheden in de laast geslotene Neutraliteit tusschen de Hertogen *van Cumberland* en *Richelieu*, ontstaan, door de bekwaamheid van den Grave *van Lynar*, Staatsdienaar van Zyne Koningl. Majesteit van Denemarken, uit den weg geruimd zyn, zo is Zyn Koningl. Hoogh. de eerstgemelde Hertog den 5 dezer maand, aan Boord van een Engelsch Oorlog-Schip gegaan, om na Engeland te rug te keeren, na alvorens het bevel der Hanoversche Troepen, in handen van den Generaal *van Zastrouw* gesteld te hebben; aanmerkelyk zyn de bewoordingen waar van zig gedagte Zyn Kon. Hoogh. bediende, toen de Generaals Perzonen afscheid van hem namen, en hem een voorspoedige reize wenschten, luidende dezelve als volgd: *Ik zou met meer genoegen na Huis keeren, Myne Heeren, by aldien de zaken myne belangen hadden beantwoord, en indien Ik Ul. agterliet in dezelve Kwartieren, in dewelke Ik Ul. by een trok by myn aankomst in Duitschland. De uitkomst heeft zulks anders gewild, en Ik zal over niets anders klagen, dan over de noodlottigheid der om*[illegible]*igheden. Ze zyn zodanig geweest, dat Ik aan n*[illegible]*nd van Ul.* [illegible] *zig nooit weder in diergelyke te bevinden.*

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen.* [illegible] Hof ont[illegible] ding, dat onze Admiraals *Watso*[illegible] [illegible]ck, [illegible] ren Collonel *Clive*, commanda[illegible] [illegible] alleen alles heroverd hadden, [illegible] had ontweldigt, maar dat ze d[illegible] volgende Vredens Artikelen [illegible]

I. ALle de Rechten en Privil[illegible] pagnie heeft ingewilligt [illegible] en de daarby vastgestelde voorr[illegible] Alle de Dorpen, door de Ph[illegible]

meede worden gegarandeert, niettegenstaande de voorige [illegible] trent eenige zwarigheid hebben gemaakt, en de Engelsche [illegible] Dorpen zullen buiten gewichtige oorzaken niet afgezet [illegible] worden.

Ik bewillige in de Conditien der [illegible]. (Dit [illegible] waren in diervoegen door den Nabab zelve eigenhandig [illegible].

II. Alle de Goederen der Engelschen, die over land gins en [illegible] lén vry weezen van alle belasting, tol, schatting of impost [illegible] moge weezen. *Ik bewillige hierin.*

III. Alle de Factorien der Compagnie, door den [illegible] tueert worden. Alle Gelden, Goederen en [illegible] rende, of aan haare bedienden, en door den Nabab [illegible] den weeder gegeeven, en 't geen door zyn Volk [illegible] den vergoed met een behoorlyke somme Gelds. [illegible] *op myn bevel weggenomen en vermeestert is,* [illegible]

IV. Ons zal verlof gegeeven worden, [illegible] zaam zullen achten, zonder daarin verhinder[illegible] [illegible] om al-

V. Ons zal vryheid worden gegeeven, [illegible] [illegible] zelve op een zelve waarde en alloy als die van [illegible] [illegible] 'er reeds baar zullen zyn. *Ik vergun aan de [illegible]* [illegible] *Engeland inkomende biljoen Gouds [illegible]* [illegible], hebben

VI. Het Tractaat zal onderteekent [illegible] [illegible] Transport maar ook deszelfs voornaamste Amptenaar[illegible] [illegible]en, tot wat de Artikelen van 't zelve te zullen [illegible] [illegible]geslagene on- *bezeegelt in de tegenwoordigheid van* [illegible] [illegible]deelen wel over-

VII. De Admiraals *Charles W*[illegible] [illegible]gebragt worden, van weegens de Engelsche Natie [illegible] [illegible]n 20000 Man al- Nabab leeven, om een einde [illegible] duuren, zo lang hy deeze [illegible] [illegible] tweede ondernee- brengt.

Ik heb de bovengemelde [illegible] *dat by aldien de Gouverneur* [illegible] *Compag*[illegible]*egel, en* [illegible] *boude*[illegible]

[illegible] ntfing, dat de ont- [illegible] en wel op de hoog- [illegible]s Huisroepen or- [illegible], 't welk ook dade- [illegible] aldaar vrugteloos [illegible]or hunne aankomst [illegible]ier niet 't onregt by [illegible]ak gemaakt te heb- [illegible]'t wil, het is gewis [illegible]ad hebben en onze [illegible]rgaande diergelyke [illegible]nderweezen behoo- [illegible] blydschap door het [illegible] door de tyding d[illegible]

r

rnim een Millioen Ponden Sterlings aan de Natie kost, om zo te spreken, met de kous op het Hoofd te rug gekomen is, onderscheide gissingen werden 'er gemaakt, egter zyn die alle zeer onzeeker; ondertusschen zy 't daar mede gelegen zo als 't wil, het zal de Vraag zyn op wat wyze die zaak, welke de gantsche Wereld in 't oog loopt, in 't Parlement zal konnen verdedigd worden, alwaar men niet nalaten zal de oorzaken der niet uitvoering deezer Expeditie, te onderzoeken; onder het Ministerie is dieswegens groote beweging, en het Gemeen doet alöm zyn uiterste Misnoegen blyken.

Zeker Edelman heeft een Marmere Graftombe voor het Lyk van den zo genaamden *Koning van Corsica* op 't St. Anna Kerkhof laten oprechten en met de volgende Inscriptie doen vercieren: *Hier naast legd begraven*, Theodorus *Koning van* Corsica; *overleden binnen deeze Parochie den* 11 December 1756, *kort na zyn ontslaging uit de Gevangenis van* 's Konings Rechtbank, *by begunstiging der Acte van Insolventie*; *ingevolge van dewelke by zyn Koningryk van* Corsica *ten behoeve van zyne Crediteuren deed registreeren.*

Dit Graf betoogd, hoe Held en Koning,
Gallei-boef, Balling, Arm en Ryk,
Elkander na de dood gelyk
In waarde, luister en vertooning.
Zulks ondervond ook Theodoor,
Dien 't lot der Corsen *Kroon beschoor;*
Dog hem het lieve Brood deed derven
En door gebrek en kommer sterven.

Vermits de Natie in 't algemeen van gevoelen was dat onze Vloot op bevel van 't Hof en uit vrees van 't Keurvorstendom Hanover aan de Weerwraak van Vrankryk bloot te stellen, te rug gekomen was, zo heeft het Ministerie de volgende Brief, geschreven door den Staats Secretaris den Hr. *Pitt* aan den Admiraal *Hauwke* en den Generaal *Mordaut* Wereldkundig gemaakt, luidende dezelve als volgd:

De Koning heeft by zyne geheime Instructien, in dato den 5 *Augustus* laatstleeden, nopens de terugkomst van de Vloot onder Uw Gebied te gelyk met de Land Magt bestemd: „ Dat dezelve omtrent of op het einde van *September* in Engeland moesten „ weezen, ten ware de omstandigheden van de Vloot en de Land-Magt zulks spoediger vereischten: Mits dezen moet ik U van wegens den Koning bekend maaken, „ dat Gy den bovengez., bepaalden tyd tot Uwe te rugkomst in geenen deele moet „ aanmerken, als of men voorneemens was geweest, om daar door aan de volko-

„ me

„ me uitvoering van het eerste en voornaamste Onderwerp der Expeditie nadeel toe „ te brengen, namentlyk: Dat Gy zo veel als mogelyk is een Landing op de Franse Kust, en wel te of by Rochefort moet tragten te doen, om, waare het moge „ lyk die Stad aan te tasten, te overweldigen, te verbranden, en zo ver het in u- „ we Magt is, alle Schepen, Dokken, Magazynen en Arsenaalen, die aldaar zyn, „ te vernielen, en zodanige verdere pogingen te doen, als de bekwaamste geoor- „ deeld worden om den Vyand schade toe te brengen." En ten opzigt van eenige andere byzondere Onderneeming, die Gy volgens Uwe Ordres mogt begonnen hebben, of met welkers uitvoering Gy mogt bezig wezen, is het insgelyks zyne Majesteits Welbehagen, dat Gy dezelve, juist niet onder voorwendzel van den bovengem. tyd, dewelke tot Uwe terugkomst bepaald is, zult staaken of opschorten; maar dat Gy, niettegenstaande de bovengem. Instructien, zult voortvaaren; en zoo veel dagen meerder neemen als nodig zyn zal om de een of de andere Operatie te volbrengen: Waar na Gy zorg zult draagen, om ingevolge de eerste Instructie met de Vloot en Land-Magt te rug te komen. Ik ben &c. *W. Pitt.*

Ten bewyze dat deeze ontzaghelyke Vloot niet uitgerust is, om alleen de Kusten van Vrankryk te gaan aanschouwen, zo is dezelve op nieuw met Levensmiddelen voorzien, de Troepen waar van 'er reeds eenige 10 mylen ver van *Portsmouth* gemarscheerd waren, hebben bevel bekomen om derwaards te keeren, en vermits de Transport Schepen gereed leggen zal men eerlang verneemen konnen, tot wat verrichting dezelve geschikt is. Het is zeeker, dat de feilgeslagene onderneeming, tegens de Kusten van Vrankryk, in allen deelen wel overlegd was, maar onmogelyk ter uitvoer heeft konnen gebragt worden, aangezien men ten minsten in staat had moeten zyn om 20000 Man aldaar te konnen ontscheepen. Moogelyk zal deeze tweede onderneeming het missen der eerste rykelyk vergoeden.

VRANKRYK. *Parys.* Toen ons Hof de tyding ontfing, dat de ontzaghelyke Engelse Vloot op de Kusten van dit Ryk en wel op de hoogte van *la Rochelle* gezien was, wierd aan 's Konings Huisroepen order gegeven om ten eersten derwaards te trekken, 't welk ook dadelyk geschiedde; edog is hunne tegenwoordigheid aldaar vrugteloos geworden, doordien de Vyanden onze Kusten voor hunne aankomst verlaten hebben; deeze gedugte Vloot werd alhier niet 't onregt by den Berg vergeleeken, welke na een yslelyk gekraak gemaakt te hebben, niet dan een muys voortbragt; het zy zo als 't wil, het is gewis dat wy geen de minste Vrees voor onze Kusten gehad hebben en onze Vyanden hadden, door de ondervinding van voorgaande diergelyke kwalyk geslaagde ondernemingen, reeds beeter onderweezen behooren te zyn. Hunne terugkeering heeft niet te min blydschap door het gantsche Ryk verwekt, dewelke vermeerderd is door de tyding die

men hier deezer dagen ontfing dat *Madame de Dauphine* den 9 deezer maand *October* gelukkig in het Kraambedde gekomen is van een Prins, aan denwelken den Koning den Tytel van *Grave van Artois* toegelegd heeft, hier zyn dieswegens alle de klokken geluid, en alle de Huizen geillumineerd geworden.

NEDERLANDEN. *Middelburg*. Het getal der Begravene in deeze Stad zederd den 20 *September*, zyn deeze volgende Personen, als:

21 *Sept*. Joseph Wright, Kapitein van een Engels Kool-Schip. 29 *Jaar*.
Anna Musart. 1 *Jaar*.
Anna Maria Beers. 62 *Jaar*.
22 *dito*. Bernardus Boers. 58 *Jaar*.
Amerensia van Rooden. 70 *Jaar*.
Het Jonggeboore Kind van Jacobus Johannis de Bruyne, Kies-Heer deezer Stadt,
Maria van Wesel. 28 *Maand*.
Elisabet Wyps. 38 *Jaar*.
23 *dito*. Claude Blangenet. 56 *Jaar*.
Jan Hendriksen. 6 *Jaar*.
Johanna van de Quandeweg. 50 *Jaar*.
Sarina Coerte. 69 *Jaar*.
Elisabeth Caby, Huisvrouw van Abrah. Delzenne. 46 *Jaar*.
24 *dito*. Jacoba Levoy, Huisvrouw van Anton. de Winter. 50 *Jaar*.
Maria Steens. 50 *Jaar*.
Maria de Leeuw. 2 *Jaar*.
Jacobus Blommert. 5 *Week*.
Maria Jacoba Meusen. 6 *Jaar*.
Aardt de Bruyn. 5 *Jaar*.
26 *dito*. Neeltje Meynders. 2 *Dag*.
Elisabeth Ladder. 14 *Week*.
Abraham Hoogenboom. 17 *Maand*.
Tona Vollenhoven. 20 *Dag*.
Het Ongedoopte Kind van Abraham Verheeke.
Maria Moermans. 14 *Dag*.
27 *dito*. Elisabeth Blomgut. 78 *Jaar*.
Neeltje Frederiks. 69 *Jaar*.
Maria de Schepper. 8 *Maand*.
Jan Jansen. 8 *Week*.
28 *dito*. Jan de Rykke. 18 *Jaar*.
Elisabeth Antonisfen. 27 *Jaar*.
Gerrardus Fransiscus Eeraads. 10 *Maand*.
Gillis Albregt. 62 *Jaar*.
29 *dito*. Anna Maria Lensia. 11 *Jaar*.
Maria Elisabet Rood. 3 *Maand*.
30 *dito*. Johanna Meynders. 8 *Dag*.
Susan. Levina Batenburgh. 4 *Jaar*.
3 *Octob*. Johan Baptist Coset. 8 *Maand*.
Maria Blommart. 50 *Jaar*.
Jacob Hendriksen. 7 *Maand*.
Hendrik Koppenhol. 17 *Maand*.
Tona Akkerdoes. 15 *Maand*.
4 *dito*. Maria Hendrina Gravestein. 2 *Jaar*.
Judik Bolland.
5 *dito*. Cornelia Verboor. 4 *Maand*.
Pouwelina v. Vollenhove. 3 *Week*.
Pierre Chatau. 60 *Jaar*.
Martinus Paulus Hoek. 4 *Maand*.
6 *dito*. Pieter Jacobse. 60 *Jaar*.
Adriaan Vroeke. 2 *Dag*.
7 *dito*. Jacoba Poldersdyk. 1 *Jaar*.
Judik de Gnelve. 59 *Jaar*.
8 *dito*. Josina Piekevet 60 *Jaar*.
Adriaan Barthof 42 *Jaar*.
10 *dito*. Rebekka Hendriksen. 34 *Jaar*.
Johanna Moerman. 14 *Dag*.
Catharina Fesensia Rossig. 2 *Jaar*.
Hendryn Erwel. (Zuster 2 *Jaar*.
Jurg. Fred. Erwel. (Broer. 12 *Wek*.
11 *dito*. Eva Schiere. 40 *Jaar*.
Angenieta Geeringout. 21 *Jaar*.
Elsje de Graaf. 4 *Jaar*.
12 *dito*. Pieternella Roedolff. 5 *Jaar*.
Jacoba du Hem. 5 *Maand*.
Jacoba Dorens Dekker. 13 *Maand*.
Cornelia Adriana Oudenraadt. 2 *Maand*.

Jo-

13 *dito.* Johanna de Pauwe.	52 *Jaar.*		Mari Giradin.	69 *Jaar.*
Catharina Caspers.	18 *Maand.*	17 *dito.*	Mastis Boudewynser.	77 *Jaar.*
14 *dito.* Johanna Muys.	50 *Jaar.*	18 *dito.*	Neelt. v. Houdermerk.	45 *Jaar.*
Fransina Walle.	59 *Jaar.*		Geertrui Overbeen.	49 *Jaar.*
Will. van den Broekke.	70 *Jaar.*	19 *dito.*	Maria de Koster	3 *Jaar.*
Elisabeth Byl, Huisvrouw van C. Samson.	40 *Jaar.*		Catharina Maria van Niekerk.	7 *Jaar.*
Jacobus Coulom, een Zeevaarend Kapitein.	55 *Jaar.*	20 *dito.*	Het Jonggeboore Kind van Jan Hendrik Vyding.	
15 *dito.* Jan Catsou.	10 *Dagen.*		Adriaan de Klerk.	53 *Jaar.*
Rebekka van Issel.	35 *Jaar.*		Nicolaas Schaydorp.	58 *Jaar.*

's Gravenhage. Volgens aanschryving van Haar Hoog Mogende de Heeren Staten Generaal, werd aan alle Koopluiden, Reeders en Schippers genotificeerd, varende na de Middelandsche Zee, of zodanige Plaats, alwaar zy voor Saleeze of andere Roovers te vreezen hebben, dat zy zig van Turkse Paspoorten moeten voorzien, zullende anders geen de minste Protectie te verwagten hebben.

Haare Koningl. Hoogh. Mevrouwe de Princesse Gouvernante, heeft een Ordonnantie, aangaande het geven van verlof, na de Respective Regimenten doen afzenden.

Op den 2 der aanstaande Maand *November*, zynde de heugelyke Verjaardag van Haare Koningl. Hoogh. Mevrouwe de Princesse Gouvernante, zullen de Heeren Leeden der Ridder Order van *St. Joris* alhier, een prachtig Festyn geven, en 's avonds een zeer uitmuntend Vuurwerk doen afsteeken, zynde daartoe zedert eenigen tyd de nodige toestel gemaakt; en na men verneemd zal zyne Doorl. Hoogheid onze teder geliefde *Prins Erfstadhouder*, mitsgaders den Heer Veld-Marschalk Hertog van Brunswyk Wolffenbuttel, dit Festyn met Hoogstderzelver tegenwoordigheid vereeren.

De Heeren Gecommitteerde Raden der Staten van Holland en Westvriesland, hebben een Waarschouwing doen Publiceeren, waarby de Hollandsche In- en Opgezeetenen, der Plaatzen waar over Compositie is verleent, die waaren 's Lands Impost onderhevig, uit het District der Generaliteit of andere plaatsen halen of ontbieden, alvorens by den Gaarder der plaats daar den inslag staat te geschieden, een Biljet moeten halen, en daar nevens aan den zelven 's Lands Impost te betalen, op straffe van anderzints voor Fraudateurs van 's Lands recht op het Zeegel te worden gehouden enz.

Amsterdam. De Heeren Bewindhebberen der Oostindische Maatschappy deezer Landen hebben besloten, hunne Goederen uit de In-

diën ontfangen, op de volgende wyze te verkopen, namentlyk: in de Kamer *Amsterdam*, den 14 November deezes Jaars en volgende Dagen; in de Kamer *Zeeland*, den 28 November enz; in de Kamer *Delft*, den 5 December; in de Kamer *Rotterdam*, den 7 December; in de Kamer *Hoorn*, den 13 December; en in die van *Enkhuyzen*, den 15 December. De bovengemelde Heeren Bewindhebberen ter Kamer van Zeventienen, hebben geresolveerd de volgende 28 Scheepen in Equipagie te stellen, en dezelve voor de Bezendingen van 't najaar 1757 en van 't voorjaar 1758 na de Indiën te doen stevenen, te weeten 13 voor de Kamer AMSTERDAM; naamelyk; *Vlietlust* en *Giessenburg* na CEYLON; *Leyden*, *Luxemburg*, *de drie Papegaayen*, *'t Slot van Capelle*, *de Eendragt*, *Bosch en Hoven*, *Velsen*, *Renswoude*, *Scholtenburg*, *Buytenzorg* en *Osdorp*, na BATAVIA; 7 voor de Kamer ZEELAND; naamelyk: *Middelburg*, *de Liefde*, *'t Hof de Uno*, *Vryburg*, *Noord Beveland*, *Visvliet* en *'t Huis te Boede*; 2 voor de Kamer DELFT; naamelyk: *de Gouverneur Generaal* en *Blyswyk*; 2 voor de Kamer ROTTERDAM; naamelyk *Jerusalem* en *Vredestein*; 2 voor de Kamer HOORN; naamelyk: *Lycochton* en *de Gerechtigheid*; en 2 voor de Kamer ENKHUIZEN; naamelyk: *Welgelegen* en *Langewyk*. Het Oost-Indische Retour-Schip *Visvliet* voor de Kamer ZEELAND, den 5. *deezer* behouden voor *Rammekes* gekomen zynde, bestaat deszelfs Lading in 150000 ℔ Bruine Peper, 265247 ℔ Salpeter, 60000 ℔ Sappanhout Bimaas, 4500 ℔ *Borax*, 3000 ℔ Schellak, 133500 ℔ Javaasche Coffy, 12439 ℔ Zyde Tanny, 5400 Zyde Cabesse, 4050 ℔ Florette Gaaren; *Cattoene Lywaaten*: 2670 ps. Cassa Bengale divers, 100 ps. Cassa Bohaarze, 100 ps. Nainsoeks, 60 ps. Hammans Fyne, 260 ps. Hammans Gemeenen, 200 ps. Seerbands, 75 ps. Sanen Gemeene, 1460 ps. Mallemolens divers, 448 ps. Douriassen Fyne, 690 ps. Douriassen Ordinaire, 100 ps. Serbetjes Fyne, 347 ps. Theriedauns, 275 ps. Tanjeeps de Dica, 160 ps. dito ordinaire, 90 ps. Keper de Mohumpour, 100 ps. Karaderys, 580 ps. Gingams divers, 70 ps. Pinas Cors, 100 ps. Sirsikken Denicaalse, 100 ps. Sigtermans Sayen, 900 ps. Tukkerys, 400 ps. Gerrassen, 140 ps. Lachoriassen, 80 ps. Roemaals Fyne Garen, 2700 ps. Gemeene dito, 400 ps. Bethilles Cangam, 1851 ps. Amiertjes Pattenase, 1100 ps. Chiauters d'Herriabadys, 2475 ps. Bafiassen divers, 100 ps. Thepays d'Holmara, 960 ps. Salempours divers, 5000 ps. Guinees divers, 65 ps. Soesjes, 1500 ps. s'Jappalans of gedrukte Neusdoekken.

NAAM-

NAAMLYST *van de* HOLLANDSEGROENLANDSE SCHEEPEN,

in de Havens deezer Landen in gekoomen, 1757.

AMSTERDAM.

DIRECTEURS.	*Namen der Scheepen.*	*Commandeurs.*	Viss.	V.Sp.	Ingek.
Jacob Alewyn Ghysen,	*Bos en Hoven*	Aris Medendorp	0	0	12 *Aug.*
Barent Lubeley,	*de Vrouw Susanna*	Nanning Teunisz. Visser	7½	300	13 *dito.*
Joan Adriaan en Pieter van Halen,	*de Joan Adriaan*	Marten Martensz. de Wit	2	60	9 *dito.*
	de Pieter	Teunis t'Jailiksz. Reus	1	10	
Vander Meulen en Scheltes	*Noortboutryk*	Harmen Pietersz.	2	80	7 *dito.*
	de twee Vrouwe Cornelia	Barent Pietersz.	2	80	
Claudius Hendrik van Herwerden,	*de Vrouw Hendrina*	Cornelis Jansz. Bras	2	50	11 *Sept.*
	de Lamoen Boom	Jacob Jansz. Bras	1	31	11 *Aug.*
Jan Middelman en Zoon,	*de Vrouw Maria*	Jan Mooy	2	50	5 *dito.*
	de Joannes	Cornelis Pietersz. Quak	2	30	
Pieter van Okhuysen,	*de Juffr. Catharina*	Willem Fredriksz.	2	85	10 *dito.*
Pieter Calff,	*Kalverlaan*	Albert Huysman	1	26	4 *dito.*
Frederik de Harde,	*Wilhelmina Elisabeth*	Pieter Bandix	14	240	1 *dito.*
	't Vertrouwen	Hans Jacobsz.	4	150	11 *dito.*
Paulus Rombertus Beukens,	*de Petrus*	Dirk Ariaansz.	1	35	16 *dito.*
	Karssenhoff	Juriaan Ariaansz.	1½	12	
Egb. en Anton. van den Berg,	*Standvastige Eendragt*	Jan Cornelisz. Buys	2⅓	100	13 *dito.*
	's Lands Welvaaren.	Claas Nannikx	2⅓	100	12 *dito.*
Jan Kramp,	*de 3 Gebroeders*	Cornelis Mooy	1	31	11 *Sept.*
Abraham van Breda,	*Groenlandia*	Mich. Ockersz Hogerseyl	5	175	9 *Aug.*
Hendrik de Haan,	*de Vrouw Anna*	Jacob Potter	4	136	
Arnold Hooghart,	*de Vrouw Jacoba*	Riewert Ariaansz.	1	40	4 *dito.*
	de St. Petrus	Nanning Jacobsz.	1	40	9 *dito.*
	de St. Andries	Lourens Symensz. Quast	0	0	
Joan Muysken,	*Standvastigheid*	Jacob Klaasz. Bakker	4	137	8 *dito.*
	de 3 Gebroeders	Cornelis Bakker	2	87	
Robbert Makreel,	*de Jonge Juffr. Margreta*	Andries Cornelisz.	1	44	9 *dito.*
	de Vrouw Helena	Riewert Janse	1	9	8 *Sept.*
Arent Bruyn,	*de Zeeman*	Jan Strop	3	95	10 *Aug.*
	de Brandende Kaars	Jacob Hendriksz.	4	215	9 *dito.*
	Fontein Zigt	Cornelis Strop	1	44	11 *Sept.*
	Christina en Maria	Rikkert Roos	2	71	11 *dito.*
Cornelis Abrahamsz. de Veer,	*de Catharina*	Cornelis Ariaansz.	0	0	10 *Aug.*
	de Vrouw Maria	Willem Ariaansz.	3	45	
Cornelis Maten,	*de Hoop*	Jelle Witties	4	170	2 *dito.*
Mattheus David de Neufville,	*Haerlem*	Dirk Mooy	1	20	7 *dito.*
	Amsterdam	Evert Pietersz. Bakker	1	30	1 *dito.*
Jacobus de Bergh,	*Vrede Berg*	Wessel Wiebes	0	0	13 *dito.*
	de Theodorus	Wiebe Wessels	0	0	
Jacob der Kinderen,	*Groenendaal*	Manglis Vermeulen	3	143	8 *dito.*
Jan Ludolph Kramer,	*Bilboa*	Cornelis Butter	1	12	10 *dito.*
Anne Jacobsz. en Volkert de Vries.	*de Resolutie*	Nanning Willemsz.	2	85	
	de Geertruy en Susanna	Jacob Janse Gorter	3	85	12 *dito.*
Lambertus Stok,	*de Juffr. Maria*	Symen Janse	5	130	7 *dito.*
	't Stadhuis v. Amsterdam	Pieter Pieterse Ysse	4	142	

DIRECTEURS.	Namen der Schepen.	Commandeurs.	Vis.	V. Spek	Ingek.
Joannes de Wit de Jonge,	de Jonge Cornelis	Cornelis Hendriksz. Kee	2	86	11 Aug.
Jochem Pens,	de Hoop van goede Vrienden	Juriaan Cornelisz.	1½	86	13 dito.
Nicolaas de Meyn,	de Juffr. Geertruy	Juriaan Tide Lolling	0	0	15 dito.
	Wel na	Weyert Melger Bott	7	94	12 dito.
	de Jonge David	Hendrik Odenhen	8	148	11 dito.
Jacob de Flines,	de Jonge Jacob	Hans Jochemsz.	8	136	7 dito.
Hendrik en Dirk Hagen,	Hagenburg	Dirk Jansz. Bakker	3½	140	9 dito.
Sappius en Dibbetz,	Ysland	LuytjeBarents Molenaar	4	95	12 dito.
Pieter Clockener,	de Juffr. Helena	Tjerk Lourens	5⅓	78	1 dito.
Willem Conink Abrahams,	de Heerlykheid van Krimpen op de Lek	Frederik Richersz.	5	130	7 dito.
	de Margareta	Adriaan Dirksz.	2	90	9 dito.
Hendrik Das,	't Koornbeurs v. Amsterd.	Joucke Vieman	1½	50	8 dito.
Anselmus en Antoni Hartsen,	de Vrede	Wouter van Lienen	1	25	9 dito.
Pieter Hartgers,	de Admiraal de Ruyter	Simon Cornelis	3	96	8 dito.
Tobias van den Bos,	Oud Zaandam	Louris Jansz. Riekels	1	18	
Francisco Henriquez d'Mesquita,	de Sara en Aron	Adriaan Janzen	3	100	9 dito.
	de Jacob en Emanuel	Gerret Karstens	2	40	11 dito.
Antonio en Francisco de Vrey, en Comp.	de Antonio en Francisco	Lourens Wouters Hooft	0	0	13 dito.
Frans van de Velde en Zoonen,	Wildevegt	Reitje Dirksz.	5	160	7 dito.
Jan Arnold Pot,	de Vrouw Schilla Geertruy	Jan Jelders Groot	2	60	10 dito.
Martinus Smit,	de Vogel Phenix	Wittie Siemons	1	28	11 dito.
Willem Beth,	de Vissery	Jan Pietersz.	0	0	12 dito.
Joachim Thyssen,	de Vrouw Anna	Nanning Adriaansz.	4	150	10 dito.
	de Visser	Dirk Rycksz.	8	250	10 dito.
Nomme Paulus,	de Lynbaan van Edam	Jan Duyzer	5	130	9 dito.
	de Jonge Juffrouw Anna Maria	Pieter Bandix Junior	5	112	12 dito.
Jan Willem Chokanowsky en Elias Baart, Junior.	de Vrouwe Johanna	Fredr. Luppen Akkerman	2	67	11 dito.
Lucas ver Geel,	de Vrouw Sara Wilhelma	Harmen Ooms	2	85	
Pieter Cramer,	Het Huys Daalbende	Pieter Wagenaar	2	94	2 dito.
Abraham Costerus,	de Haring	Maarte van Duivenbode	1	20	7 Sept.
Stuparts en Hendrikson,	de Resolutie	Ariaan Jansz. Pette	0	0	11 dito.
Jochem Matthys en Coenraat Smit,	Rynstroom	Teunis Cornelisz. Root	5	220	9 Aug.
Hendrik Brinkman,	Rozen Ryak	Frederik Broerse	1	20	5 Sept.
DORDRECHT.					
Cornelis Bax,	Pro Patria	Maarten Been	1	20	8 Aug.
David Grena,	de Juffrou Adriana Wilmina.	Lucas van Ouvren	2½	110	
ROTTERDAM.					
Leendert van der Hoek en Salomon Bosch,	de Juffrouwe Clara en Maria	Leendert Groenevelt	2	46	13 Aug.
	Stroomzicht	Sybrant Vriesman	0	0	7 Sept.
Jan Pott,	Rotterdam	Philippus Walraven	3	120	8 Aug.
	't Vergenoegen	Jan van der Werf	2	90	

Directeurs.	*Namen der Schepen.*	*Commandeurs.*	Viss.	V. Sp.	Ingek.
de Wed. Ad. Hamilton en Meyners,	*de Jonge Johan*	Jan Cornelis Root	5	150	8 *Aug.*
Coopstad en Rochusse,	*de Liefde*	Maarte van der Milde	5	250	13 *dito.*
Willem Conink Abrahams,	*Maria Adriana*	Siebe Ages	2	18	9 *dito.*
SCHIEDAM.					
Jacob Doom,	*Schieland*	Jacob Visser	0	0	8 *Aug.*
KRIMPEN.					
De Wed. Kryn en Gerret van Holst,	*Groenlandia*	Hans Dirksz.	2	100	9 *dito.*
ALKMAAR.					
Christianus Stutzman en Reynier Post,	*de Juffrouw Anna en Maria*	Pieter Jacobsz. Dogger	3	140	20 *dito.*
	de Hoop op de Walvisvangst	Cornelis Ariensz. Out	7	270	8 *dito.*
MONNIKENDAM.					
Dirk en Hendrik Boon,	*de Eendragt*	Dirk Schryver	2½	98	8 *dito.*
ZAANDAM.					
Jacob Middelhoven,	*de Jonge Jacob*	Bartholomeus Guelk	2	80	8 *dito.*
	de Jan	Dirk Driewesz.	5	150	9 *dito.*
	Dom en Hoven	Claas de Boer	2	65	8 *dito.*
Claas Arentsz. Bloem,	*Bloemendaal*	Abraham Fredriks Meyer	6	83	11 *dito.*
Jacob Nome,	*'t Raath. v. West Zaand.*	Teunis Roelofsz.	7½	300	13 *dito.*
	de Willem	Cornelis Nannings	3	70	10 *dito.*
Jacob Last,	*Rust van 't Vaderland*	Dirk Daalder	2	80	11 *dito.*
Jan Rogge en Zoonen,	*de Witte Olipbant*	Fedde Jacobs met 3 Viss. gebl.			
	't Klooster	Jacob Baske	4	110	11 *dito.*
	Bel Sond	Klaas Teunisz.	5	210	15 *dito.*
Dirk Lynsz. Rogge,	*de Rogge Bloem*	Claas Kenke	7	150	13 *dito.*
	de Catbarina	Arent Spyker	1	40	
Jan de Jong,	*de Hoop op de Walvis*	Roelof Teunisz.	5	210	15 *dito.*
Claas Taan en Zoonen,	*de Bruynvis*	Symen Jacobsz. Kleyn	0	0	13 *dito.*
	Europa	Symen Jansz. Walig	6	240	9 *dito.*
	de Neletta	Symen Maartsz. Walig	6	160	10 *dito.*
	Groeningen	Hendr. Jacobsz. Broertjes	5	210	9 *dito.*
Claas de Jong,	*de Hoop op de Vissery*	Pieter Dirksen	5	120	7 *dito.*
	de Hoopende Visser	Teunis Alberts Swemmer	3	90	
Olivier Middelhoven,	*de Hoopende Visser*	Roelof Gerritsz. Meyer	2½	50	10 *dito.*
	Vissers Hoop	Pieter Gerritsz. Meyer	2½	50	
Jacob Groot,	*Jacob en Alida*	Adriaan Myts	4	190	1 *dito.*
Aris de Boer,	*Catharina en Neelletta*	Ysbrant Jacobsz.	0	0	11 *Sept.*
Jacob en Jacob Middelhoven,	*Jacob en Aveta*	Kemp Driewesz.	5	120	10 *Aug.*
Pieter Brouwer,	*Cornelis en Neletta*	Hidde Jansz. Backer	4	95	
Nan en Aartsz.	*Jonge Dirk*	Fredrik Abrahamsz. Myts	5	130	11 *dito.*
Jan Duyn en Zoon,	*Hollandia*	Jan Spanjert	0	0	7 *Sept.*
Gerret Visser,	*de Jonge Visser*	Daniel Meyer	0	0	8 *dito.*
Cornelis Lourensz. Louwe,	*'t Goude Compas*	Andries Pietersz.	3	80	8 *Aug.*
Ryndert Louwe,	*de Groote Passer*	Hendrik Teunisz.	5	210	15 *dito.*
Hamma Klinckert,	*'s Lands Welvaren*	Jan Rokesz. Douw	3	88	9 *dito.*
Klaas en Klaas Groot,	*Groenlandia*	Jan Klaasz. Kastrekum	4	195	3 *dito.*

DI-

DIRECTEURS.	*Namen der Scheepen.*	*Commandeurs.*	Viss.	V.Sp.	Ingek.
OOSTSAANEN.					
A. Speciaal voor d'Erve C. Roos,	*de Geertruida*	Juriaan Adriaansz. Ooms	5	194	10 *Aug.*
	de Agatha	Adam Adriaansz. Ooms	$4\frac{1}{2}$	160	8 *dito.*
Pieter Brat, en Corn. Dz. Hottentot,	*Middelboven*	Cornelis Zwan	$\frac{1}{2}$	20	7 *Sept.*
A. Speciaal en A. Tuyn,	*de Jacob en Cornelis*	Jan Pietersz. Bos	0	0	13 *Aug.*
WESTSAANEN.					
Cornelis Rellik en Dirk Groot,	*de Geertruy*	Jochem Stent	5	68	12 *dito.*
Antonie Groen,	*'t Klooster*	Jacob Cornelisz. Ruyg	4	168	11 *dito.*
Jan Arisz. Visser,	*'t Wapen van Haerlem*	Claas Claasz. Leest	3	78	
Jasper Visser,	*de Visser*	Adriaan Brouwer	6	215	4 *dito.*
Symen de Jager,	*de Jager*	Cornelis Walig	1	40	11 *Sept.*
Pieter Gerritsz. Hooft,	*de Maria Alida*	Meyndert Spyker	0	0	13 *Aug.*
ZAANDYK.					
Cornelis de Lange,	*'t Bonte Paart*	Louwerens Jansz. Walig	3	110	11 *dito.*
Lubbert Koopman,	*de Geele Klock*	Gerbrant Kruyt	2	50	7 *Sept.*
WORMERVEER.					
Cornelis Lely,	*de Zaanstroom*	Jacob Daalder	1	40	7 *dito.*
DE KOOG.					
Jan en Abraham Ongelaar,	*de Witte Hengst*	Meynd. Corn. Meynkom	1	51	10 *Aug.*
	't Witte Paart	Jacob Pietersz. Bras	2	50	11 *dito.*
Claas Mats,	*de Juffr. Anna en Maria*	Jan Cornelis Sinjewel	3	100	11 *dito.*
CROMMENIE.					
Johannes Visser,	*'t Raad Huys van Crommenie*	Pieter Vuyst	0	0	11 *dito.*
JISP.					
Cornelis Ploeger de Jonge,	*de Zeger en Cornelis*	Dirk Jacobsz. Dryver	4	170	11 *dito.*
Bettelem en Mol,	*de Jacob en Catharina*	Dirk van Breen,	0	0	11 *Sept.*
DE RYP.					
De Wed. Marten Beets, en Zoon,	*Welte Vreden*	Cornelis de Leeuw	2	80	13 *Aug.*
	de Beemster	Jacob de Leeuw	5	140	10 *dito.*
	de Graaf van Buuren	Dirk de Leeuw	0	0	7 *Sept*
Zegel van Hoorn,	*de Jan en Rachel*	Jacob Breet	2	65	13 *Aug*
Pieter Janties,	*Noordholland*	Jan Jansz. Walig	3	130	11 *dito.*
De Wed. Jan Boon en Zoonen,	*de Anna*	Broer Hendriksz. de Jonge	3	110	9 *dito.*
Jan Boon,	*'t Land van Beloften.*	Cornelis Dek	2	60	8 *dito.*
MIDDELBURG.					
Bartholomeus van de Coppello,	*'t Slot van Capelle*	Jan Pieterse Prater	2	100	8 *dito.*
	de Adelyke Moor	Jochem Scholts	2	100	8 *dito.*
	de Juffr. Abigaël	Jan Kuyper	1	44	8 *dito.*
Copello en Duyn,	*de Verguide Klock*	Lourens Strop	0	0	8 *dito.*
Jeremias van Nederveen en Abraham van Pembroek,	*de Juffr. Maria*	Anne Jansz.	1	51	8 *dito.*
Henrikus Kakelaar,	*Vreed en Rust*	Cornelis Spanjert	1	10	8 *dito.*
VLISSINGEN.					
Adriaan Kroeff, en Hendrik de Haan,	*de Groenlandse Hoop*	Cornelis Kolder	3	120	8 *dito.*
	de Jonge Jan	Jacob Kooyman	$\frac{1}{3}$	26	15 *dito.*
	de Vlissinger Visser	Hertje Klaasz. Swart	$\frac{1}{3}$	19	8 *dito.*

Ver-

Vermits wy de order houden in onze *Mercurius* te plaatzen, alles wat 'er aanmerkelyks, zo hier in de Provintien als elders voorvalt, zo zouden wy hier nog iets dienen te melden, *van het geene de Menschen aan elkander verschuldigt zyn*, maar aan het opgelegde stilzwygen willende voldoen, zo besluiten wy met dit volgende Vers:

Zyn Evennaasten te verschoonen,
Vergeeving met zyn zwakte toonen;
Is iets dat onzen GODT gebied;
Maar om als Vyand veeler Menschen,
Zyn Naasten onheil toe te wenschen,
Neen! dat gebied de GODHEID niet.

Alkmaar. Zederd den 21 *September*, zyn in deeze Stad Getroud deeze volgende Perzoonen:

21 Sept. *Wilhelmus van Barnevelt*, Jongm. met *Pietertje Hogenraad*, J. D. *in de Kerk.*
22 dito. *Arie Werp*, Weduwenaar met *Marytje Koolstruyk*, Weduwe. *in de Kerk.*
22 dito. *Cornelis Nyhof*, Weduwenaar met *Amerentie v. Steyn*, Weduwe. *op 't Stadh.*
24 dito. *Poulis Hikke*, Jongman met *Willemina Elburg*, Jonge Dogter. *in de Kerk.*
30 dito. *Leendert Tuyling*, Jongman, met *Cornelia Pieters. op 't Stadhuis.*
6 Octob. *Nicolaas Kelder*, Jongman, met *Maartje Koster*, Jonge Dogter. *in de Kerk.*
13 dito. *Andries Swaan*, Jongman, met *Tryntje Steenbrink*, Jonge Dogter. *in de Kerk.*
13 dito. *Roelof Lufink*, Jongman, met *Regina Wigemans*, Jonge Dogter. *in de Kerk.*
13 dito. *Dirk Jansz. Ys*, Weduwenaar, met *Grietje Ariens*, Weduwe. *in de Kerk.*
15 dito. *Johannes Josephus Schenk*, Jongm. met *Catharina Elisabeth Helling*, Wed. *Stadh.*
20 dito. *Huybert van der Schuyt*, Jongm. met *Pietertje Gerrits*, Jonge Dogt. *Stadh.*
20 dito. *Cornelis Poulis*, Weduwenaar, met *Johanna van den ....*, J. D. *Stadh.*

En Overleeden, sedert den 21 *September*, zyn deeze volgende *Persoonen.*

Den 23 Sept. *Bruyn Jeltes Ritsma.*
Den 26 dito. *Albert Brakenburgh.*
Den 29 dito. *Jannetje Lybrands*, Wed. *Arie Fies.*
Den 30 dito. *Johanna Stampers*, Weduwe van *Jan Limburg.*
Den 1 Octob. *Tryntje Koert Penn.*, Dogtertje van *Dirk Koert Penn.*
Den 4 dito. *Johanna Kuypers.*
Den 5 dito. *George Hendrik Hitsch.*
Den 8 dito. Het Jong Geboorene Zoontje van *Jacobus Hilderman.*
Tryntje Tuynman, Huysv. van *Lucas Schagen.*
Den 10 dito. *Hendrik Beekman.*
Jan Volkerse Matroos.
Den 17 dito. *Jan Oostwal.*
Den 18 dito. *Jannetje Kluyten.*
Jan Cornelis Kloker.
Den 20 dito. *Pieternella Hilderman.*
Willemyntje van Diele, Weduwe van *Arie Valk.*
Den 21 dito. *Marytje van Aken.*
Den 22 dito. *Aaltje Dirks Kroetam.*
Den 24 dito. *Mano Lauris.*
Den 25 dito. *Johanna Maas*, Dogtertje van *Hermanus Maas.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Vermits Don *Philippe Rodriguez*, Consul-Generaal der Spaansche Natie in de Vereenigde Nederlanden, ter oorzaake van zynen hogen Ouderdom by den Koning

ning van Spanje zyne demissie verzogt en met behoud zyner appointementen verkreegen heeft, zoo is Don *Juan-Emanuël del Uriundo*, door zyn Cath. Maj. in deszelfs plaats tot Consul-Generaal aangestelt, en is den 25 *October* 1757, door de Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Amsterdam, in die qualiteit erkent geworden.

Men heeft ons verhaald dat deezer dagen het volgende, in een der voornaamste Nederlandsche Steden, voorgevallen is: dat zeekere onbekend Perzoon aan verscheide Heeren *Doctoren* haar Huizen was geweest, en daar gezegt dat de Doctor *cito* moest komen aan het Huis van een Heer, wiens Naam en Woonplaats hy heeft opgegeeven, door welk middel in weinig Uuren 22 van die Heeren zyn verscheenen; waar door den Heer die daar woonden, daar niets van weetende, verklaarde dat hy niet Ziek was, nog geene in zyn Huis, maakende dit een groote beezigheid, door het koomen en gaan, waar over de geheele Buurt geallarmeerd was.

De Heeren Professooren van 's Lands Hooge School te *Leyden*, als Gevolmachtigden over het Legaat van wylen den Heer J. Stolp, zyn den 13 *October* 1757 vergaderd geweest, en na dat zy over de Verhandelingen, noopens de Vraag, in het voorledene jaar opgegeven: *Hoe verre de Menschen, die van een Goddelyke Openbaring niets geweten hebben, door het enkel Licht der Reden, in de Zedekunde gekomen zyn*, gestemd hadden, hebben dezelve den *Eere Prys* aan den Heer Gerrit Willem van Oosten de Bruyn, Advocaat te *Haerlem* toegekent.

Den 9 September overleed binnen *Breda* in den ouderdom van 104 Jaren zeekere *Huybert Bogaerts*, hebbende geduurende 42 Jaren den Staat als Ruiter gediend, en in verscheide Veldslagen tegenwoordig geweest, in zyn laatste Slag wierd hem een koegel door 't lyf geschooten, en hy vervolgens gegageerd zynde, is hy tot het uitterste toe by gezond oordeel en verstand gebleven.

's Nachts tusschen den 9 en 10 dito betaalde, de Wel Ed. Gestr. Hr. en Mr. *Jacob ten Brink*, Burgemeester der Stad *Deventer*, en wegens de Provintie Overyssel gedeputeerd in den Raad van Staat, mitsgaders ordinaire Raad en Generaal Meester van de Munten der Vereenigde Nederlanden in bovengem. Stad, de schuld der Natuur, in den ouderdom van 68 Jaren.

NAAM-LYST der Overledenen die *Begraven* zyn binnen Amsterdam, sedert den 21ste *September* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 21 *September* 1757.

Jan Heyn, *Waagdrager in 't Engelsche Veem.*

Frederik Beudeker.

Hendrik Hadwig.

Wyntje van Ee, Dogtertje van Gerrit van Ee.

Donderdag, den 22 *dito.*

Margreta Lindenberg, weduwe van Jacobus Noordkerk.

Johannes de Nully.

Cornelia Hanse, Weduwe van Govert van Oostvoort.

Cornelis Hornhovius, Zoon van Dirk Hornhovius.

Marretje van Neck, *Bejaarde Dogter.*

Vrydag, den 23 *dito.*

Otto Spit.

Soetje Nieuwlandt, Weduwe van Arent Bout.

Saturdag, den 24 *dito.*

Rebecka Dionys, Weduwe van Sybrand Burgmeyer.

Mattheus Heggers.

Hendrik ter Maet.

Johanna Gerkens, Weduwe van Hendrik Peuterman.
Geertruy Smout.

Zondag, den 25 dito.

Hendrik Andries Holleman, *Mr. Mandemaker.*

Maandag, den 26 dito.

Thomas Shiears.
Cornelia de Nojelles, Huysvrouw van Bartholomeus de Vos.

Dingsdag, den 27 dito.

Alida Sara de Jongh, Huysvrouw van Floris Crol.
Margreta Keetel, Huysvrouw van Jan Gaftman, *Mr. Zilverfmit.*
Jan van der Veer.

Woensdag, den 28 dito.

Mr. Gerbrand Claas du Fay, *Commiffaris.*
Paulus Viffcher.
Willem Lauwerier.
Jan Viffer.
Willem Rynier Ravekes.
Willemtje de Waal, Huysvrouw van Jacob Mirakel.
Antony van der Malen.
Anthoni Wolfchot.

Donderdag, den 29 dito.

Adolff Bloemfaat.
Johanna van Honkoop, Huysvrouw van Cornelis van Ophoven.
Maria Rynders, Huysvrouw van Hendrik Weftrik.
Paulus Ellens, *Waagdraager in 't Engelfche Veem.*
Johannes Koeler.

Vrydag, den 30 dito.

Martinus van der Streng.
Dirk Tollenaar, *Mr. Glaafemaaker en Schilder.*
Cornelia van der Meer, Weduwe van Jan Schouten.
Cornelia van Onna.
Cornelia Martha van den Bergh, Dogter van Pieter vanden Bergh.

Saturdag, den eerften October.

Sara Sufanna Couck, Weduwe van Arnout Dederiks.
Judith Houblon, Weduwe van Claude Jordan.
Marretje Uytenbogaart, Laatfte Weduwe van Hendrik Mesker.
Maria Peuterman, Huysvrouw van Wilhelmus Koch.

Zondag, den 2 dito.

Katrina Ruys, Huysvrouw van Arie Werleman.
Delliana Scholte, Bejaarde Dogter.
Gerrit Mulder.

Maandag, den 3 dito.

Jan Gyzelaar.
Nicolaas ter Horft, *Mr. Koekebakker*

Dingsdag, den 4 dito.

Jan-Jacob Boulé, Oudfte Zoon van Wylen Jacob Boulé.
Ifack Greve, *Konftverkooper.*
Gerrit Bolk, Jongfte Zoon van Alexander Bolk.
Catharina Spryn, Huysvrouw van Daniel Manfeau.

Woensdag, den 5 dito.

Ifaac Salm, *Koornfacter.*
Grietje Heymans.
Maria Latterman.
Leenohart Swaap, *Vleesbouwersknegt*
Katrina Pook, Weduwe van Willem van der Linde.
Beatrix Tieland, Huysvrouw van Hendrik Luffing Matthyfz.
Roelof Deeberding, *Mr Warmoefier.*
Fokke van den Berg.

Donderdag, den 6 dito.

Georg Chriftoph Utrecht.
Klaasje Lankhorft, Dogter van Wylen Jakobus Lankhorft.

Vrydag, den 7 dito.

Wyntje Vinkenbrink, Huysvrouw v. Nicolaas Switfer, *Mr. Lootgieter.*
Willemina van Utrecht, Huysvr. van Arnoldus Bergacker, *Mr. Chirurgyn*

Saturdag, den 8 dito.
Fransyntje Koejemans, Weduwe van Juriaan Messer.
Zondag, den 9 dito.
Hendrik Halleman.
Jurriaan de Graaf.
Baartje Evers, Laatst Weduwe van Jochem Franse.
Grietje Rebeeks, Huysvrouw van Jan Rudolph Bakker.
Maandag, den 10 dito.
Hironimus Haring.
Jean Housel, *Mr. Silversmit.*
Anna Trep, Behuwd Dogter van Jacob Cloetta.
Dingsdag, den 11 dito.
Guilleaume Bernabè de Labat, Pietersz.
Pieter van Eldert, *Mr. Mandemaker.*
Andries Tak, Jongste Zoon van Abraham Tak, *Mr. Lootgieter.*
Aafje Claes, Weduwe Jan Hopjon.
Antonia Diemen, Huisvrouw van Gerrit van Brink.
Jurriaan Domask.
Fokeltje Messerom, Weduwe van Dirk Jansze.
Woensdag, den 12 dito.
Nicolaas Mattys van der Smits van den Anker.
Gerrit Steenvers.
Jannetje Lieuwes, Laatste Weduwe van Hendrik Smit.
Grietje Meyboom, Huysvrouw van Jan van Doesburg.
Donderdag, den 13 dito.
Gerard Knolleman, *Mr. Goud en Silversmit.*
Jan Baars, *Scheeps-Timmerman.*
Nicolaas Dyl, Jongste Zoon van Michiel Dyl.
Anna Houtappel, Huysvrouw van Jan Persemis.
Vrydag, den 14 dito.
Anna van Hulst, Weduwe van Jacobus Snel.
Kornelia Kerloff, Huys en Kraamvrouw v. Carel Jansen Grimberg.
Anna de Laater.
Maria Vos, Weduwe Gerrit Meyer, *Sleepers Baas.*
Saturdag, den 15 dito.
Gysbert Schooneveelt, *Mr Lootgieter*
Magdalena van der Hel, Huysvrouw van Jeronimus Baatse.
Alida van Nuys.
Maandag, den 17 dito.
Gedeon de Vaux, *Mr. Messemaker.*
Coenraad van Streek, *Waagdrager in 't Swart Hoede Veem.*
Anna Douwens, Weduwe van Anthony Aartsen.
Hester van Engelen, Huysvrouw van Gerrit Tolkamp.
Dingsdag, den 18 dito.
Jan Visser, *Schuytevoerder.*
Geertruy Verver, Weduwe van Dirk Roest.
Debora Wacki, Jongste Dogter van Pieter Wacki.
Arnoldus Bor, *Mr. Glaasemaker en Schilder.*
Jurriaan de Bruyn.
Klaas Visser.
Woensdag, den 19 dito.
Maria Sophia van Oorschot, Weduwe van Adrianus Crans.
Klaas Ysbrands.
Donderdag, den 20 dito.
Jaques Grimaldi.
Jan Scheltes, *Kaag-Schipper.*
Jannetje Mommers, Weduwe van Coenraad Paaland.
Aaltje van Wilsing, Huysvrouw van Dirk Borrendam.
Jannetje Dyl, Huysvrouw van Kasparus Reyps, *Koorendrager en Schuytevoerder.*
Pieter Hagevoort, *Sleepers Baas.*
Aaltje Gerrits Sluys, Oudste Dogtert-

ter van Gerrit Harmensz. Sluys.

Vrydag, den 21 dito.

Jaques la Caze, *Boekverkooper.*

Arnolda van Eck, Huys en Kraamvrouw van Adolf Bronshoff.

Johanna Margaretha Harryvan, Huysvrouw van Daniel Estienne Benoist.

Catharina Oldenhoven Vry.

Gerrit Jansze Brouwer.

Anna den Ouden, Weduwe van Marten van der Horst.

Zaturdag, den 22 dito.

Jan Glasman.

Anna de Kok, Weduwe van Ide de Winter.

Margaretha de Wolff.

Engeltje Wammus, Bejaarde Dogter van Wylen Egbert Wammus.

Zondag, den 23 dito.

Coenraat de Groot, Vader van Cornelis de Groot.

Hans Caspes Tollenaar.

Leendert van der Vliet.

Jan Linde, Jongman, Oudste Zoon van Jan Linde.

Jan Mussart, Zoon van Filip Mussart.

Augustinus Waghendorp.

Maandag, den 24 dito.

Jacob de Jonge, *Bedienaar des Godlyken Woords alhier.*

Estienne Rousselet.

Maria Westerhof, Huysvrouw van Kornelis Verhoef.

Dingsdag, den 25 dito.

Hermanus van Ceulen.

Hendrik Coster.

Hendrik Suerhoff.

Pierre Croesse.

Helena van Weender, Huysvrouw van Pieter Ris.

Antje Booy, Huysvrouw van Pieter Intveld.

Margaretha Laagh.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 3de *October* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Baangragt (*Jan Cloppenburg* en *Harmanus Roosendaal*, Twee Huysen en Erve in een Koop, op de), tusschen de Elandsstraat en Loijersgragt, *f* 2000, in slag *f* 200, verkogt.

Blindemanssteeg (*Arnoldus van Sprang*, *Dirk van Schorrenberg*, *Willem van Otterlo* en *Mattheus van der Linde*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, agter 't Hoekhuys van de Kathuizerstraat, *f* 1575, verkogt.

Blindemanssteeg (Dezelve, Een Huys en Erve in de), Oostzy, het derde agter 't Hoekhuys van dito Straat, *f* 1500, in slag *f* 10, opgehouden.

Foelystraat (*Daniel des Ruelles*, *Jan Cloppenburg*, *Nicolaas Simon van Winter* en *Pieter van Winter Junior*, Een Huys en Erve, in de), *f* 1450, in slag *f* 30, verkogt.

Foely Dwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve in de), *f* 2000, in slag *f* 375, verkogt.

Fontynegang (*Jan Cloppenburg* en *Harmanus Roosendaal*, Twee Achterhuyzen, in de), Zuidzy, in een Koop, *f* 425, in slag *f* 175, verkogt.

Fontynegang (Dezelve, Twee dito, beoosten de bovenstaande, mede in een Koop, *f* 600 verkogt.

Fontynegang (Dezelve, Twee dito, ten einde de), *f*500, in slag *f*100, verk.
Heeregragt (*Arnoldus van Sprang*, *Dirk van Schorrenberg*, *Willem van Otterlo* en *Mattheus van der Linde*, Een Huys en Erve, op de), bezuiden de Warmoesgragt, *f*7500, in slag *f*400, verkogt.
Keyzersgragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), benoorden de Beerestraat, *f*5000, in slag *f* 1000, opgehouden.
Nieuwezyds Agterburgwal (*Daniel des Ruelles*, *Jan Cloppenburg*, *Nicolaas Simon van Winter* en *Pieter van Winter Junior*, Een Huys en Erve, op de), over de Brouwery de Swaan, *f*2050, in slag *f*100, verkogt.
Oosterse Kaay (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), over de Dykstraat, *f*1550, in slag *f*100, verkogt.
Oudenbrugsteeg (Dezelve, Een Huys en Erve in de), Noordzy, by de Warmoesstraat, *f*2800, in slag *f*300, verkogt.
Oudezyds Achterburgwal (*Jan Cloppenburg* en *Nicolaas van Noorle*, Een Huys en Erve, op de), naast en ten Noorden 't Hoekhuys van de Betanje Straat, *f*4400, in slag *f*50, opgehouden.
Plyn, agter de groote Vleeshal (*Arnoldus van Sprang*, *Dirk van Schorrenberg*, *Willem van Otterlo* en *Mattheus van der Linde*, Een Huys en Erve, op het), Noordzy, *f*3000, in slag *f*200, verkogt.
Reguliersgragt (*Jan Cloppenburg* en *Harmanus Roosendaal*, Twee Huyzen en Erven, onder een Dak, op de), tusschen de Keyzersgragt en Kerkstraat, *f*5450, in slag *f*100, verkogt.
Sterkwater-Brandery (*Jan van Wattens*, *Johannes Atlee* en *Dirk van Wattens*, Een met deszelfs Huyzingen, Thuynen en Erven, genaamd de Blaauwen Helm aan 't einde van 't Jan Hansen Pad, *f*5000, in slag *f*3000, opgehouden.
St. Jansstraat (*Jan van Wattens* en *Dirk van Wattens*, Een Huys en Erve in de), *f*2000, in slag *f*500, verkogt.
Uilenburg in de Agterstraat (*Jan Cloppenburg* en *Harmanus Roosendaal*, Een Huys en Erve, op), *f*1675, in slag *f*100, verkogt.
Warmoesstraat (*Jan van Wattens* en *Dirk van Wattens*, Een Huys en Erve, in de), op de Hoek van de St. Jansstraat, *f*5600, in slag *f*600, verkogt.
Watersteeg (*Arnoldus van Sprang*, *Dirk van Schorrenberg*, *Willem van Otterlo* en *Matthews van der Linde*, Een Pakhuys en Erve, in de), aan de Noordzy, *f*1700, in slag *f* 100, verkogt.
Wittenburgergragt (*Daniel des Ruelles*, *Jan Cloppenburg*, *Nicolaas Simon van Winter* en *Pieter van Winter Junior*, Een Huys en Erve, of wel Twee Wooningen onder een Dak, in een Koop, op de), benoorden de Ooster Kerk, *f*5400, in slag *f* 600, opgehouden.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Maakelaars*, op *Maandag*, den 26 *October* 1757.

Appelmarkt (*Nicolaas Bremer*, *Dirk van Schorrenberg*, *Cornelis Schouten Ysbrandz en Gd. de Rooye*, Een Huys en Erve, op de), benoorden de Heysteeg, *f*5050, in slag *f*400, verkogt.

Baan-

Baangragt (Dezelfde, Een Huys of Pakhuys, met een Thuyn, op de), tusschen de Reguliersgragt en Vyzelgragt, daar Naby Buiten boven den Ingangstaat. *f* 2000, in slag *f* 700, opgehouden.
Begynhof (Dezelfde, Een Huys en Erve, op 't). *f* 3900, in slag *f* 600.
Breestraat (*Albertus le Grand*, *Pieter Grim en Hendrik Schade*, Een Huys en Erve, op de), by de Kreupele Brug over de Bulsteeg, in de Stad Purmerent. *f* 1175, in slag *f* 20, verkogt.
Heeregragt (*Jan van Wattens*, *Adriaan de Haas en Dirk van Wattens*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, by de Gasthuysmoolensteeg. by den afslag, *f* 11000, opgehouden.
Keizersgragt (Dezelfde, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Westermarkt en Reestraat. by den afslag, *f* 15000, opgehouden.
Keizersgragt (*Arnoldus van Sprang en Wiggert van Eelen*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Remonstrante Kerk en Prinsestraat. *f* 7100, in slag *f* 400, opgehouden.
Lestagie (*Nicolaas Breemer*, *Dirk van Scorrenberg*, *Cornelis Schouten Ysbrandsz. en Gd. de Rooye*, Een Huis en Erve, op de). *f* 4000, in slag *f* 1000, verkogt.
Negelantiersgragt (*Hendrik Birrius*, *Jan Cloppenburg en Adrianus Mulder*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, by de Prinsegragt. *f* 3350, in slag *f* 250, opgehouden.
Negelantiersgragt (Dezelve, Een Helft in een Huys en Erve, op de), Noordzy by de eerste Dwarsstraat. *f* 2250, in slag *f* 150, verkogt.
Nicolaasstraat (*Nicolaas Breemer*, *Dirk van Schorrenberg*, *Cornelis Schouten Ysbrandsz. en Gd. de Rooye*, Een Huys en Erve, in de St.), Zuidzy. *f* 2800, in slag *f* 1200, opgehouden.
Oude Schans (*Jan van Wattens*, *Adriaan de Haas en Dirk van Wattens*, Een Huys en Erve, op de) en Regt Boomsloot. by den afslag, *f* 6500.
Passeerdergragt (*Nicolaas Bremer*, *Dirk van Schorrenberg*, *Cornelis Schouten Ysbrandsz. en Gd. de Rooye*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy. *f* 500, in slag *f* 3, verkogt.
Raampoort (*Jurrian Siefken*, Een Thuyn of desselfs Opstal, zynde Twee Huyzingen buiten de), ten einde het Lange Bleekerspad, op Stads Grond. *f* 1375, in slag *f* 12, opgehouden.
Rusland (*Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve, op 't), Noordzy. *f* 2000, in slag *f* 600, verkogt.
Stilsteeg (*Arnoldus van Sprang en Wiggert van Eelen*, Een Huys en Erve, in de), Noortzy. *f* 5500, in slag *f* 100, verkogt.
Voetboogstraat (*Nicolaas Breemer*, *Dirk van Schorrenberg*, *Cornelis Schouten Ysbrandsz. en Gd. de Rooye*, Een Huis en Erve, in de), Oostzy. *f* 2425, in slag *f* 600, verkogt.
Warmoesstraat (*Hendrik Schaade en Arent Buys*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Arm en Heintjehoeksteegen. *f* 3025, in slag *f* 18, verk.
Water (Dezelve, Twee Huyzen en hunnen Erven, nevens een Pakhuis, in een Koop, op het) tusschen de Oude en Nieuwenbrug. *f* 6900, in slag *f* 2000, verkogt.

Dee-

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Maandag den 24 *October* 1757.

Fluweele (*Hendrik Birrius en Bruno Tideman*, Een Huys met deszelfs Koets- en Wagenhuis, Stalling en hunne Erven, in een Koop, op de) Burgwal, bezuiden de Stoofsteeg en Oudezyds Agterburgwal. *f* 30000 in slag *f* 1700, opgehouden.

Kattegat (*Bruno Tideman*, *Alle Alens en Hendrik Laarman*, Een Huys en Erve, agter de Luthersse Nieuwe Kerk, in 't). *f* 3000, in slag *f* 1000.

Keizersgragt (*Lambert Olivier*, *Gerbert Rebel en Cornelis van den Broek Corneliszn.* Een Huys en Erve, op de), Westzy, tusschen de Leidse Straat en Gragt. *f* 10000, in slag *f* 450, verkogt.

Leidsestraat (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, tusschen de Keizersgragt en Kerkstraat. *f* 5275, in slag *f* 375, verkogt.

Lindestraat (*Nicolaas Breemer*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f* 800, in slag *f* 150, opgehouden.

Prinsegragt (*Bruno Tideman*, Een Huys en Erve, op de), op de hoek van de Vyzelgragt. *f* 6300, in slag *f* 700, verkogt.

Schipperstraat (*Gerbert Rebel en Gysbert van Leeuwen*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, tusschen de Binnen- en Buitenkant. *f* 2850, in slag *f* 125, opgehouden.

Vyzelgragt (*Bruno Tideman*, Een Huys en Erve, op de), (met een Agterhuys en Stokery) agter 't Hoekhuys van de Prinsegragt. *f* 6050, in slag *f* 150, verkogt.

Myn Heeren van de Gerechte der Stad Amsterdam, hebben op Zaturdag den 29 *October* 1757, deeze volgende Perceelen verkogt.

Angeliersgragt (Een Huys en Erve, op de), Noortzy, by de Baangragt. *f* 550, verkogt.

Baanbrugsteeg (Een Huys en Erve, in de), Westzyde, tusschen de Brouwersgragt en Vinkestraat. *f* 410, in slag *f* 40, verkogt.

Bagynesteeg (Een Huys en Erve, in de), Noordzyde. *f* 625, in slag *f* 150.

Maddeleevestraat (Een Huys en Erve, in de), Oostzy, tusschen de Angeliers en Thuynstraaten. *f* 1225, in slag *f* 40, verkogt.

Muyderstraat (De Helft in een Huys en Erve, op het oude Muyderveer, op de hoek van de), daar Josua in de Gevel staat. *f* 1225, in slag *f* 18.

Nieuwezyds Agterburgwal (Een Huys en Erve, zynde twee Wooninge onder een Dak, te zamen in een Koop) op de Oostzy, tusschen de Wyde en Stilsteegen. *f* 2625, verkogt.

Vinkestraat (Een Huys en Erve, in de) Westzy, tusschen de Prinsegragt en de eerste Dwarsstraat, daar 't Wapen van Amstelveen in de Geevel staat. *f* 2075, in slag *f* 50, verkogt.

Weesperstraat (Een Huys en Erve, op de eerste) Oostzy, eenige Huyzen bezuiden de Heeregragt. *f* 2700, in slag *f* 2, verkogt.

Weteringdwarsstraat (Een Huys en Erve, in de eerste) Zuidzyde, tusschen de Spiegelgragt en Weteringstraat omtrent in het midden, daar L. No. 66. boven de deur staat. *f* 2850, in slag *f* 175, verkogt.

MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS,

Voor de Maand NOVEMBER. 1757. *Eerste Stuk.*

AZIA.

H*ougly*, Hoofdkomtoir der Nederlandsche Oostindische Maatschappy in 't Koningryk *Bengalen*.

NAdien de Engelschen op middelen bedagt zyn geweest om zig te wreeken en te herstellen, hebben dezelve al vroegtydig naar alle Gewesten, in dewelke hunne Nàtie Etablissementen, Oorlogs-Schepen en Krygs-Benden heeft, Berigten van hun Ongeval afgezonden en om Bystand aangehouden, met dat gevolg, dat de Vice-Admiraal *Watson* onlangs met een Esquader van agt of tien Schepen alhier is verscheenen: En na dat deeze Vlootvoogd den Oorlog aan de Mooren had verklaard, heeft hy niet alleen de Hoofdstad *Calcatta* heroverd, maar ook verscheide Sterktens van den Landheer, en wel onder anderen een Fort, geleegen in onze Nabuurschap, 't welk wy hebben zien beschieten, bemagtigd.

De nabyheid van deeze Plaats heeft ons niet alleen bloot gesteld aan veele Gevaaren van Brand en Roof, maar ook aan de Baldadigheid van het woeste Graauw, 't welk door de Drank vervoerd, ongebonden heen liep en alle moedwilligheid bedreef. Dit konde men vergeeven: Maar, hoe zullen het onze Bondgenooten verantwoorden, dat zy binnen onze Grenzen geweld gepleegd, ons Territoir aangerand, onze Inwoonders gemoeid en voortvlugtig gemaakt, Huizen opengebrooken en geplunderd, gewapende Soldaaten in order opgevoerd, midden in ons vlek Schildwagten uitgesteld, veele Huizen verzegeld en in bewaaring genoomen, de Vaartuigen van de Compagnie, dewelke Vragten na de Schepen afvoerden, gearresteerd en eenige dagen tegen gehouden en aan veel gevaar van schade en verlies, in deeze Rivier niet ongewoon, blootgesteld en dus die Bodems gerisiqueerd hebben, om van dit Jaar van haare Reis verstooken te blyven: Hoe zullen zy, zeg ik: het schenden van onze Vlag door alle deeze geweldplegingen goedmaaken? Ik gaa met stilzwygen voorby de Overlast, Brutaliteit, Hoon en Verdriet, die zy ons in persoon hebben aangedaan; Want zy hebben aan twee van onze Zee-Kapiteinen, die naar hunne zeilréé leggende Schepen afvoeren, de Passagie geweigerd; Onze Vrouwen, [voor welker kunne zelfs een Heiden de grootste eerbied betoond] die ten einde het oogschynlyk Gevaar te ontgaan, zig naar onze Schepen wilden begeeven om in zeekerheid te weezen, hebben zy niet ongemoeid gelaaten, en zig niet ontzien op de Speel-Vaartuigen, met dewelke zy afvoeren, met Handgeweer te schieten, en dus den Doortogt te beletten, en haar voorts met onbedenkelyke Brutaliteiten te bejeegenen.

Dit hun gedrag meenen zy te regtvaardigen met het voorgeeven, dat wy aan hun-

ne Vyanden Protectie verleend en derzelver Middelen binnen onze Landpalen verborgen zouden hebben, en dat wy vervolgens beide ter bekwaamer tyd hadden laaten ontsnappen. Onwaarheden, die met onze opregtheid en gehouden gedrag ten opzigte van de Britse Natie niet overeenkomen. Wy hebben ons niet in staat bevonden om ons tegen derzelver geweld te kunnen verweeren, anders zouden zy, denk ik, zig wel gewagt hebben van ons aan te vallen.

Wy hebben ons beklaagd over de Mishandelingen van een Mahometaans Volk, van het welke wy, redelyker wyze voorondersteld, niet veel goeds verwagten konden: Maar moeten wy niet billyk klagen over het ongehoord en onverantwoordelyk Gedrag van onze Mede-Christenen en Geallieerden, de Engelschen, die zoo veel verpligting aan ons hebben voor de beweezene Bystand in hun jammerlyken en deerniswaardigen toestand, toen zy byna naakt uit hunne Huizen vlugtende in Elende langs de Rivier de Ganges op hunne nog ontkomene Schepen omzworven en door ons gekleed en gespysd wierden tot ons eigen gevaar, om dat het ons op de hoogste verontwaardiging van den Vorst verbooden was, aan de Britten eenigen bystand, hoe genaamd, te bewyzen, onder bedreiging, dat met ons even eens als met hen gehandeld zou worden; 't wel ook aan den Vorst weinig moeite gekost zou hebben.

Het bovengemelde is zo kort als het mogelyk was verhaald, met oogmerk, om de waaragtige Geschiedenis aan een onzydig Oordeelaar ter Beslissing over te laaten, of het Gedrag der Engelschen ten onzen opzigte kan gebillykt worden, en om voor te komen het Vooroordeel, 't welk men in Europa zou kunnen opvatten op de verkeerde Berigten, welke de Engelschen in hun Voordeel opgesteld en overgezonden zullen hebben.

Veele ongelukkige Lieden, zo Mannen als Vrouwen van de Engelsche Natie, aan dewelke wy gedurende de Krygs Operatien en behaalde Overwinningen in veele van onze Huizen uit medelyden over hun bedroefden staat huisvesting verleenden, hebben meenigwerf betuigd, dat zy van schaamte hunne oogen niet voor ons durfden opslaan wegens de Onredelykheid, met dewelke hunne Landgenooten ons kwamen behandelen.

Men zegt, dat de Partyen thans in Onderhandeling zyn over een Vreede, dewelke, indien ze getroffen word, aan den Nabob buiten de Privilegien, die hy zal moeten toestaan, ten minsten *twee* Carool Ropyen kosten zal. Een Carool is honderd Lak, en een Lak honderd duizend Ropyen; welke Somme hy gemakkelyk betaalen kan.

EUROPA. TURKYEN. *Konstantinopolen.* De Kleine *Bayrim* is hier met de uiterste order gevierd en ten einde gebragt. Den Sultan en den Prins deszelfs presomtive Opvolger zyn thans wederom eenigzints indispoost. Voor 't overige is in dit Ryk alles in rust.

PORTUGAL. *Lissabon.* Vermits ons Hof onderrigt is geworden dat de Jesuiten een alleroppermagtig gezag op de Indianen der Landschappen van Maragnan en Groot Para verkregen hadden, zo heeft de Koning een nieuw bevel doen af kondigen en daar in tot een altoosduurende Wet vastgesteld, dat die Paters van nu af aan en nimmermeer eenig gezag nog in het Kerkelyke nog in het Wereldlyke zullen hebben te

oeffe-

oeffenen, verklarende alle de Indianen voor vrye lieden, om naar hunne gewoonte te mogen leven, uit hun midden in ieder Burgt, Regenten en Rechters aan te stellen mits dezelve afhangelyk van de Koninglyk Gouverneurs blyven: Toen dit bevel aan de gem. Paters bekend wierd gemaakt stelden zy 'er zig met geweld tegen, en zouden den Officier, bestemd om tot derzelver volvoering de hand te leenen, byna omgebragt hebben: nogtans heeft de Regeering dier Plaatzen twee deezer wederspannige Geestelyke weten te ligten, en herwaards te zenden. Toen zyne Majesteit het omstandig verhaal van deezen opstand vernam, ontstak hy zodanig in Gramschap dat hy van stonden aan besloot om alle de Jesuiten van zyn Hof te verdryven, zonder zyn Biechtvader daar van uittezonderen, dienvolgens kregen dezelve, toen 't byna een uur na middernacht was, bevel van te vertrekken en zig na hunne Kloosters te begeven, en vervolgens zyn 'er Biechtvaders van andere Ordens voor beide Hunne Majesteiten en de Koninglyke Familie verkooren en aangesteld: Twee dagen daarna en na dat de Eerwaarde Vaders dier Societeit eenige byeenkomsten en beraadslagingen onder elkander gemaakt hadden, zonden zy een Deputatie aan den Koning, om Zyne Maj. ootmoedig te smeeken, ten einde de redenen van zyn misnoegen en hunne Ongunst te weeten; dog dezelve bekwamen eens vooral tot antwoord; dat zy maar konden vertrekken en voor altoos omtrent dat onderwerp zwygen. Men is hier over deeze onverwagte verandering niet weinig verwonderd, vermits de ervaring heeft doen zien dat deeze Societeit boven alle de andere uitmunt, in voorwerpen, bekwaam om zig aan de Vorstelyke Hoven in te dringen en by de eens verworvene gunsten staande te houden.

Spanje. *Madrid.* Door ons Hof is bevel gegeven, dat eenige Troepen zo Voetvolk als Ruitery een linie langs de Grensen van 't Koningryk *Portugal* moeten formeeren, om alle communicatie met hetzelve, voornamentlyk na de kant van Almeida, af te snyden, door dien men vernomen heeft, dat aldaar en door het gantsche Ryk een besmettelyke ziekte heerschte, dewelke de lyders aller eerst met zwaare Hoofdpyn aankwam, van brakingen verzeld, en door hevige Koortsen gevolgd, hen binnen weinig dagen in 't Graf sleepte; de Geneesheeren hebben wel geoordeeld dat deeze Ziekte geen Pest zelve, maar niettemin besmettelyk was, inzonderheid terwyl men opgemerkt heeft dat de Perzonen door deeze Krankheden aangetast na hun Overlyden, zwart van Tonge en Lippen, en hunne Lichamen met

puisten bezet zyn. Men ziet by ons Hof eenige verandering in 't Ministerie, en ook in 't tot dus verre gehoudene gedrag, omtrent de thans tusschen de verscheidene Mogentheden van Europa zweevende verschillen, te gemoet.

Italien. *Romen.* De Paus die zedert een geruimen tyd, na mate van zyn hooge Jaren, een tamelyke gewenschte gezondheid genood, is thans wederom zeer onpasselyk en men is met te meer reden voor het leven van zyne H. bedugt, om dat hy aan het bloedwateren geraakt is. De Kerkelyken Staat door Rovers en Straatschenders in meenigte als overstroomd zynde, heeft men eenige Troepen verzameld om Jagt op dit gespuis te gaan maaken. Dit Hof een nieuwen tol op de Venetiaansche Waaren gelegd hebbende, is 'er een Afgezant van dit Gemeenebest by den Paus aangekomen, om was 't mogelyk denzelve te vernietigen en de zaken op den ouden voet te brengen. De vermaarde Reus *Coriolano*, gaat de voornaamste Steden van Europa bezoeken, om zyn buitengemeene grootheid te doen zien; alvoorens na Napels te vertrekken heeft hy van den Paus verlof bekomen, om overal in de Huizen van zyn verblyf, geduurende zyne reisen, den *H. Dienst* te mogen doen en Autharen op te regten, om dat zyn zonderlinge groote in de openbaare Kerken niet anders dan ontstichting zou veroorzaaken, aangezien de oogen en de oplettendheid der Gemeentens meer op hem dan op den Godsdienst gevestigd zouden zyn.

Ferrara. De meenigvuldige zwaare Regens, welke zedert eenigen tyd in deeze Gewesten gevallen zyn, hebben de Rivier de Pô zodanig doen opzwellen, dat men hier omstreeks nacht en dag zorg draagt om de overstromingen en deszelfs droevige gevolgen, indien mogelyk, te verhoeden.

Turin. Onzen Koning bevel aan zyne Troepen gegeven hebbende om zig marschvaardig te houden, zyn dezelve zederd eenige dagen in beweging, maar tot welk einde is ons onbewust; ondertusschen verwekt dezelve eenige Ongerustheid by zommige onzer Nabuuren, en wel inzonderheid aan het gemeenebest van *Genua* en het Hertogdom van Milaan.

Napels. Vermits het Deserteeren onder onze Troepen zedert eenigen tyd zo meenigvuldig geweest is, en dat 'er zelfs Troepen van 50 en meer, met volle montuur verlopen zyn, heeft de Koning bevel gegeven om een Cordon van Krygsvolkeren op onze Grenzen te formeren, ten einde zulks te beletten; en zedert dat dit geschied is, en dat

dat men 'er eenige, welke agterhaald waren, voor de kop geschooten en andere opgehangen heeft, is die verloping merkelyk verminderd.

INGERMERLAND. *Petersburg*. Het Hof schynd zeer onvergenoegd over het besluit en de uitvoering van de Generaal Veld-Marschalk *Graaf van Apraxin* om met zyn Leger uit Pruissen te rug te trekken, als zynde zonder eenig bevel van hetzelve geschied; en die Veldheer zou waarschynlyk order bekomen hebben, om met zyn Armee ten spoedigsten te rug te keeren, indien niet Haare Keizerlyke Majesteit door een zoort van beroerte overvallen was, waar van hoogstdezelve egter thans wederom hersteld is.

ZWEEDEN. *Stokholm*. Het Gebed, 't welk staande de Oorlogs onlusten in Duitschland, door dit gantsche Ryk, in alle de Kerken bevolen is te bidden, luid als volgt:

NA dat zyne Majesteit, onze allergenadigste Koning, naar de aan de Duitsche Ryksvergadering gedane Verklaaring, zig heeft genoodzaakt gevonden Deszelfs Krygsmagt in de Landen en Staaten van zyne Pruissische Majesteit te doen inrukken, om daar door het Werk te volvoeren, het geen de groote Koning *Gustavus Adolphus* met zyn Bloed heeft verzegeld gehad, en tot welke, achtervolgens de Guarantie, en uit kragt van het Westphaalsche Vreede-Tractaat, de Kroon Zweeden zig verbonden heeft, namentlyk de Wetten, op welke zo wel de Vryheid van Godsdienst als de algemeene Rust en Veiligheid steunt in Kragt en Werkdadelykheid te stellen; verdrukte en lydende Mede-Standen in het gemelde Ryk te redden, en hen tot een billyke Schadelooshouding te helpen; en teffens, onder den genadigen Bystand van den Almogenden, de herstelling der Vreede en de voorkoming der verdere Plengingen van onschuldig Bloed te bewerken: Zo behooren wy van onze zyde niet na te laaten den Allerhoogsten niet alleen te danken, dat hy het begin onzer Onderneemingen heeft doen gelukken, maar ook door een ernstigen vuurig Gebed den grooten Godt, om Hulp en Bystand tot de volvoering van eene zo zeer gewigtige Zaak aan te roepen. Wy brengen U, ô Almagtige Godt, derhalve eene innige Dank- en Lof-Offerhande voor de ons tot nu toe bewezene Genade, dat het Begin der beraamde Maatregelen eenen gewenschte Voortgang heeft genomen, en smeeken U van gantscher herte, dat het U voortaan behagen moge alle den Toestel, welke tot bereiking van een zo vredelievend en heilzaam Oogmerk gemaakt wordt, mildiglyk te zegenen, en het Uiteinde, het geen daar door bedoeld wordt, ten spoedigsten te doen verschynen. Geeft en verleend ons uwe Genade, ô Heere Zebaoth! dat wy niet betrouwen op Paarden en Wagens, nog op de Sterkte onzer Armen, als of wy daardoor onze Vermetelheid wilden doen blyken, maar dat wy op uwen Bystand mogen hoopen, en bezeffen, dat de Magt van ons te helpen en ter neêr te storten alleen in uwe Handen zy. Bestierd den Voortgang onzer Onderneeming genadiglyk zodanig, dat wy met alle Beminnaars van Vrede en Regt nieuwe Redenen mogen bekomen, om uwen Allerhoogsten Naam te pryzen, en na een voorspoedig Uiteinde ons onder onze Vygeboomen in Rust en Vreede over uwe Wonderen mogen verheugen, Helpt ons! Heere, en laat ons zulks verwerven, om het dierbaar Verdienst van uwen eengeboorene Zoon, van wien wy alle Zegeningen van Lichaam en Ziele moeten verwagten. Amen.

POMMEREN. *Stettin.* De Zweeden schynen door hunne beweegingen te kennen te geeven, dat zy voornemens zyn om iets tegens deeze Stad te onderneemen, maar alzo wy ons in goeden staat bevinden en tyding bekomen hebben dat de Veldmarschalk *van Lehwald* met 16000 Man herwaards in aantogt is, zyn wy voor niets bedugt en meenen eerlang de kans te zullen konnen doen verkeeren.

POOLEN. *Warschauw.* Deezer dagen ontdekte men dat een zeeker *Wentzel* Staats Copiëst by onzen Koning, alle Secrete Papieren en Brieven na geschreven en aan het Pruissische Hof gecommuniceerd had, dat hy door middel van de Sleutel in Wasch gedrukt en tot *Berlyn* nagemaakt, vervolgens aan hem gezonden, ter gelegener tyd had weeten te verkrygen, alle de geheime van 's Konings Kabinet, en wel alvoorens dezelve aan de Ministers der Bondgenooten konden worden medegedeeld; tot zyn medehelper heeft hy een Goudsmit gebruikt, die insgelyks geheime Papieren by zig hebbende, betrapt is, en beide zyn zy zwaar geboeid in de Gevangenis gebragt om Loon na werken te verkrygen. Verscheide Magnaten van dit Koningryk, hebben vertogen aan zyne Majesteit gedaan, ten einde te willen bewerken, dat aan hen ten spoedigsten door het Rus-Keizerlyke Hof betaald moge worden, de Leverantien aan deszelfs Leger gedaan, of dat zy anders niet het geringste meer aan die Troepen zullen beschikken.

DUITSCHLAND. *Wenen.* Ons Groot Leger staat nog in Silesien in zyn voorige standplaats. Het meenigvuldige afgaan en aankomen der Couriers doed vermoeden, dat 'er tusschen ons Hof en de overige strydende Vorsten, wel eenige onderhandelingen tot Vrede op het Tapyt zouden konnen zyn.

Regensburg. Zeeker alhier Resideerend Advocaat en Notaris, door twee Burgers uit *Stad-am-Hof* verzeld, verscheen deezer dagen aan 't Hôtel van den Brandenburgschen Afgezant Heer *van Plótho*, maar mids de Postdag, kreeg dezelve geen gehoor, de volgende dag zig weder derwaards begeven hebbende wierd hem audientie toegestaan, om dat men meende, dat hy den Heer Afgezant ter Bruiloft wilde nodigen, 't welk hier doorgaans met diergelyke plechtigheden geschied: Daar binnen getreden zynde begon hy van den Ryks Fiscaal en van de Dagvaarding tot het aanhooren van den Ryksban te spreeken; middelerwyl dat hy zyn Excellentie een verzegeld Pakket overgaf, waar op de Hr. *van Plotho* hem, zonder verder na zyne redenen te luisteren, daar mede om de Ooren sloeg en ter Kamer uitsliet, beveelende zyne Bedien-

dienden hem en zyne getuigen op diergelyke wyze tot aan de deur uitgeleide te geven, edog dit bevel was overtollig, doordien het onthaal van de Meester hen zo wel smaakte, 'dat hy zig spoeden, om dat der Dienstboden te ontgaan. Men verneemd dat dit Pakket bestond, in de *Citatie* van den Ryks-Hofraad tot het aanhooren van den Ryksban, en dat men geen ander middel had gehad om 't aan zyn Pruissische Majesteit te doen insinueeren.

Leipzig. De Veld-Marschalk *van Keith*, met zyn Troepen van de *Sala* alhier gekomen zynde, is de vereenigde Ryks Armée, mede herwaards gerukt, en staat maar een uur van hier; de Prins *van Saxen-Hildburghausen* heeft zelfs deeze Stad door twee verscheide Trompetters doen opeisschen, maar van den Commandant een weigerend antwoord bekomen, en na dat den eisch voor de eerstemaal geschied was, deed de bovengem. Veldmarschalk de voornaamste Leden van de Magistraat by hem komen, en zeide tegens dezelve:

IK heb ul. herwaards doen komen, Myne Heeren, ten einde Ul. te verwittigen, dat de Prins van Saxen-Hildburghausen aan my een sommatie gedaan heeft, om de Stad aan hem over te geeven, waartoe ik geenzins geneigt ben, Hy heeft bedreigt, dat hy in gevalle van weigering tot het uiterste teegen deeze Stad komen zal. By gevolg zal hy my in deezen een voorbeeld aan de hand geeven, om aan myne kant eeven eens te doen, en gyl. zult aan niemand anders dan aan hem de rampen te wyten hebben, waaraan uwe Stad zal blootgesteld weezen.

By aldien gyl. die rampen wilt voorkomen, zo rade ik U; dat gy hem gaat opwagten, ten einde hem te beweegen; dat hy de Stad om uwent en om uwer Burgeren wille spare; vermids ik op de eerste tyding; die ik ontfangen zal, dat de Fransche en Ryks-Troepen herwaards aanrukken, om my te attaqueeren, beginnen zal met de voorsteden in de brand te steeken; en by aldien dit niet genoeg mogt zyn; om den Vyand van zyne onderneeming te doen afzien; zal ik nog verder gaan; en de Stad zelve geenzins sparen: Ik zal 't wel niet dan met groot leetweezen doen, dog 't zal het eenige uiterste en de eenige party weezen, die ik alsdan genoodzaakt zal zyn te kiezen; enz.

Men heeft derhalven een Deputatie aan den Prins *van Saxen-Hildburghausen* gedaan, maar zonder den uitslag als nog daar van te weeten; ondertusschen zou die Vorst dien aangaande te kennen gegeven hebben; *dat, by aldien de Pruissische deeze Stad of haare Voorsteden in den brand staken, hy zulks op de Steden van Brandenburg zoude wreeken, en dat* Berlyn *of* Potsdam *als dan voor* Leipzig *zou moeten boeten*. Middelerwyl leven wy hier tusschen hoop en vrees, en in een toestand onmogelyk om te konnen beschryven. De Veld-Marschalk *van Keith*, doed alles in 't werk stellen wat tot verdeediging deezer

Stad

Stad kan ſtrekken; ten dien einde zyn alle de heerlyke en fraaye Luſthoven hier om heen met de grond gelyk gemaakt; ook worden de levensmiddelen van dag tot dag duurder en ſchaarſſer, ter oorzaake van 't groot aantal hier leggende Troepen, beſtaande in meer dan 9000 Man, waar mede alle de Huizen tot onder de Daken toe opgepropt zyn, en alhoewel de krygstucht tamelyk wel onder dezelve waargenomen word, zo zien wy nogtans niet dan met de uiterſte verſlagenheid het jammerlyk oogenblik te gemoet, wanneer de attaque zal worden aangevangen, of wanneer onze tegenwoordige bezetting zig zal genooddrongen zien deeze Stad te verlaten, vermids alles als dan vermoedelyk het onderſte boven ſtaat te worden gekeerd. Zyn Koninglyke Hoogheid de Prins van Pruiſſen, eenig medelyden met onzen toeſtand getoond hebbende, zo heeft de Magiſtraat hem om deszelfs voorbeede ten onzen behoeve doen ſmeeken, maar tot antwoord bekomen, *dat hem onzen jammerſtaat wel zeer aan 't herte ging, dog dat hy thans niets tot onzen byſtand konde te weeg brengen, terwyle ook de ſlegte toeſtand van zyne Gezondheid hem zulks belette.*

Berlyn. De Ooſtenrykſche Generaal *Haddik*, kwam ons den 16 der maand *October* gantſch onverwagt bezoeken, met een Corps van 8000 Man, en vermits deeze Stad maar 5 zwakke Battaljons tot bezetting had, viel 't dezelve niet moeijelyk om ons eenigermaate Wetten te ſtellen: ten 11 uuren deed hy de Stad opeiſchen, en te gelyk de *Copeniker* en *Cotbuſiſche* Poorten aantaſten, dewelke hy zonder eenigen tegenſtand te ontmoeten bemachtigde, hebbende alvoorens de Paliſſaden om ver laten ſchieten, en drong dus met de gantſche magt in de Voorſtad, de Hooge Koninglyke Familie begaf zig dadelyk onder bedekking der gemelde 5 Bataillons na de Veſting *Spandau*, twee mylen van hier gelegen: ondertuſſchen wierd, om den indringende Vyand op te houden, een Commando van 400 Man na de beide door denzelven reeds ingenomen Poorten afgezonden, het welk zig zo dapper kweet, dat de Vyanden een groot verlies aan dooden en gekwetſte leeden, bevindende zig onder de laatſten de Generaal *Babeccini*, die kort daarop alhier overleden is: Van de onzen zyn 50 Man geſneuveld, verſcheide gevangen, en de overigen, den Vyand wegens zyn overmacht niet langer konnende wederſtaan, zyn na binnen geweeken, en onze bezetting na *Spandau* gevolgd. Toen de Koninglyke Familie buiten de Stad was, zond de Magiſtraat, op verlangen der Burgery, Gedeputeerdens aan de Generaal *Haddik* om te accordeeren,

ren, en wanneer dezelve mede eenige Officiers op ons Stadhuis zond, zo wierd wegens een Contributie van 200000 Ryksdaalders overeengekomen. Die Veldheer ontfing dezelve den 17 's morgens ten 5 uuren, en nam toen met groote verhaasting den terugmarsch aan, zonder twyfel vermits hy kondschap ontfangen had, dat zyne Doorlugtigheid de Prins *Maurits van Anhalt Dessau* herwaards in aantogt was, en hem moogelyk benevens het grootste gedeelte der zynen het wederkeeren zou hebben konnen beletten. De Vyanden zyn niet verder dan in de *Capeniker* Voorstad gekomen, door dien men de valbruggen tusschen dezelve en de Stad opgehaald had, en niettegenstaande dat zy geduurende hun verblyf onder den blooten Hemel geçampeerd hebben en niet in de Huizen, zo hebben zy nogtans, zo voor als na het verdrag, groote buitenspoorigheden bedreeven, door het plunderen van verscheide Huizen en 't ombrengen van veele weerlooze Perzonen, waar onder zig de Geheime Raad *van Stosch*, een Man van 80 jaren bevind. Zyne Majesteit kwam wel den 18 van *Torgau* alhier aan, maar doordien den Vyand reeds drie marschen voor uit had, was 't niet mogelyk denzelven te agterhalen. De ysselyke ongeregeldheden welke men uit *Pruissen* verneemd door de Russen by hunnen aftogt gepleegd, doen de haairen te bergen ryzen; het ampt *Absteinen* heeft onder anderen hunne woede ondervonden, zynde aldaar niet alleen alle de Dorpen, Gehuchten en Bouweryen ten eenemaal uitgeplunderd, en alle het Vee geroofd en weggedreven: maar ook zelfs gantschelyk in de Assche gelegd geworden: men heeft 'er de Menschen naakt uitgeschud, veele dood geschooten, in 't vuur gejaagd en elendig doen verbranden; de Vrouwsperzonen geschoffeerd, en eene meenigte Knechtjes van 12 tot 16 jaren gevangen weggevoerd; de Secretaris van dat Ampt *Alberti*, is deerlyk met stygbeugel riemen gehavend, naakt uitgekleed, met een strop om de hals vastgebonden, en op hem met ongeladene Pistolen geschoten geworden, om denzelven dodelyk te doen ontstellen. In het Ampt *Heinrich-Walde* hebben zy op gelyke wyze huis gehouden, en behalven eene meenigte Dorpen, verscheidene Kerken uitgeplunderd en vernield, de Predikanten alöm gemartiliseerd, en zelfs op eenige Plaatzen de Lyken in de Graven niet verschoond; de Zerken verbryzeld, en de gebalzemde Lichamen, van 't geen nog eenigzints bruikbaar was, berooft; de Beenderen door den anderen geworpen, enz.

Maagdeburg. Haare Majesteit de Koningin, de Princes van Pruis-

fen nevens Haare Familie, de Princes, Gemalin van den Prins HENDRIK, de Princes, Gemalin van den Prins FERDINAND, en de Princes AMALIA van Pruissen zyn met Haare geheele Hofhouding alhier aangekomen, en hebben hun verblyf op ons Kasteel genomen; ook word zyne Majesteit de Koning eerstdaags alhier te gemoed gezien.

Zo aanstonds bekomt het Hof door eene Expresse de aangenaame tyding, dat zyne Majesteit, met niet meer dan 25000 Man zyner Troepen de gecombineerde Ryks- en Fransche Legers, onder de Prinzen van *Saxen-Hildburghauzen* en *Soubize*, ten getalle van 60000 Man, omtrent *Lauchstädt* by *Merseburg* in *Saxen* staande, op den 5 deezer Maand *November* aangetast en met verlies van 4000 Man, aan dooden en gekwetsten, een groot getal Vaandels, Standaarten en Stukken Kanon, enz. gantschelyk verslagen had. Deeze Veldslag begon ten 3 Uuren in de achtermiddag, en voor zonnen ondergang zette onze Troepen de Vyanden reeds na, die na de kant van *Freyburg* * wykende de Rivier de *Unstrut* zogten te passeeren, en den 6 's morgens nog door de Koning vervolgd wierden. Men wil dat de Ryks-Armee hierby niet geageerd heeft, en zulks zynde, hebben de onzen nogtans met meer dan 40000 Man Franschen gevogten, dezelve hadden zig tot driemalen hersteld, alzo zy zeer voordeelig geposteerd stonden, maar waren niettemin genoodzaakt geweest, voor de dapperheid der onzen te wyken; de Vyanden zyn door de Koning misleid en verrast geworden, vermits zy in 't denkbeeld waren, door hoogstdezelve niet te konnen worden geattaqueerd, aangezien zyne Majesteits Troepen ver van elkander en verstrooid lagen, maar de gewoonlyke schielyke Marschen, de vigilantie van onzen Souverein, en de dapperheid der Troepen hebben hen het tegendeel doen ondervinden. De Veldmarschalk Hertog *van Richelieu* is, op 't bekomen van deeze tyding van *Halberstadt* na *Brunswyk*, te rug geweeken. Het verlies der onzen is nog niet bekend, dan alleen dat de Generaal *Meinecke* gesneuveld, de Generaal *Zeidlitz* dodelyk gekwetst is, en dat 's Konings Broeder Prins *Hendrik* een ligte Wonde aan de Schouder bekomen heeft. De Fransche Luitenant Generaal *van Revel* bevind zig onder het getal der Gevangenen.

Embden. Zedert dat wy van Souverein veranderd zyn, was men hier tamelyk wel gemoed, maar deeze welgemoedheid is eensklaps in eene groote verslagenheid veranderd, door dien de *Fransche Generaliteit*

* *Freyburg* en niet *Freyberg*, en de Rivier de *Unstrut* niet *Instrutt*, zo als eenige tydingen melden.

valiteit deezer dagen in naam., en ten behoeven van *Haare Majesteit de Keizerin Koningin*, eene Contributie van 300 en 17 duizend daalders uitgeschreeven heeft. *Volgens de verdeeling dien aangaande gemaakt*, *moet* Aurik 17000., Norden 12000., deeze Stad 79000., 't Ampt Leer 37000., Wehner 18000., Bunde 14000., 't Ampt Embden 47000., Witmund en Esens 8000., 't Ampt Aurik 11000., 't Ampt Stickhuize 16000., 't Ampt Greetzyl 23000., 't Ampt Berum 20000., 't Ampt Frideburg 7000., Gadens 6000 en Olderfum 2000 Ryksdaalders opbrengen; moetende deeze penningen op straffe van *Militaire Executie* in twee termynen, namentlyk op den eersten en negenden deezer Maand *November* gereld worden.

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen*. Den Hertog *van Cumberland* heeft verklaard dat hy de Chargie van Kapitein Generaal niet dan in geval van eene Invasie of Rebellie in dit Ryk wederom aanvaarden zal, dierhalven is den Ridder *Ligonier* met het Caracter van Generaal der Landmagt door den Koning bekleed, ook heeft zyne Majesteit de Prins *Eduard*, tweede Zoon van Wylen de Prins van Walles aangesteld tot Kollonel van het eerste Regiment Guardes te Voet. Het Esquadre van den Admiraal *Hawke* op nieuws tot zeekere verrichting in Zee geloopen., is in 't passeeren van *Plymouth* noch met drie Schepen van rang en twee Oorlogs Sloepen versterkt geworden. De breede Raad deezer Stad staat eerstdaags te vergaderen, tot het opstellen van een Addres., om den Koning te verzoeken, behoorlyk onderzoek te willen laten doen., aangaande de reedenen van 't mislukken der geheime Expeditie ter Zee. Drie voornaame Land-Officiers, die verrichting by gewoont hebbende, hebben hunne Ampten nedergelegt. Zeker voornaam Vreemdeling, voor eenigen tyd door den geheimen Raad ondervraagd, is gantsch onverwagt verdweenen, en uit dit Ryk vertrokken, waar door het opgevatte vermoeden tegen hem, merkelyk vermeerderd is. Men heeft deezer dagen twee Fransche Ingenieurs, in een Herberg even buiten deeze Stad, by den kop gevat, op vermoeden dat zy Spions waren, en zulks schynd niet ongegrond, door dien men teekeningen van de meeste onzer Scheepstimmer-Werven, sterktens aan de Zee-kant, Rivieren enz. tusschen de Voering hunner Klederen verborgen heeft gevonden; ook waren dezelve voorzien van een nette Lyst van het getal der Stukken Kanon en derzelver Kaliber, in ieder van onze versterkte plaatzen, als mede een geschreven boek, vervattende hunne aanmerkingen daar over; een ontwerp tot het aan Land zetten van een Corps Troepen, met aanwyzing der bekwaam-

kwaamste plaatzen daar toe, een Lyst van alle onze Oorlog-Schepen en andere gewapende Vaartuigen, behelzende derzelver namen en sterkte, dewelke tot de mislukte Expeditie zyn gebruikt worden, en verscheide andere diergelyke Papieren. Deeze Perzonen zyn geduurende agt maanden in dit Land geweest en hebben hun oogmerk te gemakkelyker konnen bereiken, om dat zy zeer goed Engelsch spraaken. De droevige tyding uit *Portugal* ontfangen als of aldaar een besmettelyke ziekte zedert den 2 October heerschte, wierd ons door verscheide tydingen uit Vrankryk, met zeer veele geloofwaardige omstandigheden, bevestigd; zo dat het Hof bevel gegeven had om geene brieven na dat Ryk meer op de Post-Comptoiren aantenemen, nogte Schepen van daar in onze Havenen te laten binnen lopen, egter heeft men met een Paquet boot van *Lissabon* gekomen, de tyding ontfangen, dat men aldaar den 13 derzelver maand van geen aansteekende ziekte wist, zulks dat dit een ongegrond en uitgestrooid gerucht is.

VRANKRYK. *Parys.* Madame de Dauphine en den jonggebooren Hertog van Artois vaaren na wensch. De Raadsvergaderingen ten Hove, de meenigvuldige zamenkomsten van sommige buitenlandsche Afgezanten met onze Staatsdienaars, het afgaan en aankomen der Couriers van en na Weenen, Petersburg, Londen, Berlyn en Koppenhage doen vermoeden dat 'er over de Vrede gearbeid word; en men heeft deezer dagen willen verzekeren, dat 'er een *stilstand van* Wapenen tusschen dit Hof en de Koningen van Poolen en Pruissen tot den 6 *May* aanstaande gesloten was: maar alzo onzen Monarch verklaard heeft, niets te willen doen dan met toestemming en goedkeuring van Haare Keizerlyke en Koninglyke Majesteit, is men van deszelfs ongegrondheid overtuigd en steld de geloofwaardigheid van dien tot op nadere bevestiging uit. By het Leger van den Hertog *van Richelieu* is een Krygsraad gespannen geworden, over de Marquis *de Soyecourt*, Brigadier van de Ruitery, ter oorzaake dat dezelve op het oogenblik dat 'er een gewigtig voorneemen stond uitgevoerd te worden, met zyn detachement te rug getrokken was, het welk daar door byna mislukte, weshalven hy door denzelven veroordeeld is om onthalst te worden; dog de Koning als van natuur afkeerig van diergelyke Vonnissen, en wel verzeekerd dat de onteedeling en onbekwaam verklaring tot verdere diensten, een genoegzame straf voor een Onderdaan is, die zig niet behoorlyk van zyne pligten kwyt heeft:

heeft 't gemelde Vonnis veranderd en hem tot dit laatste veroordeeld, welk Vonnis dan ook aan 't Hoofd van 't Leger is volvoerd geworden.

NEDERLANDEN. *'s Gravenhage.* Den 17 der laatstleden Maand *October* is alhier de 38ste GENERALITEITS LOTERY, van een Millioen Agthonderd en Veertienduizend Guldens gearresteerd: bestaande uit 34000 Loten, 16000 winnende Pryzen, en 392 Præmien:

Zynde den Inleg in de I. CLASSE 5 *Gl., en daar in te trekken de volgende Pryzen, als:*

Een van 12500, een van 7500, een van 5000, twee van 2500, vyftien van 1000, twintig van 500, vyf-en-twintig van 250, vyftig van 100, zestig van 50, vyf-en-zeventig van 40, honderd van 35, honderd en vyftig van 30, twee honderd van 25, drie honderd van 20, vier honderd en vyftig van 15, en zeven honderd en vyftig van 10 Guldens; benevens twee en veertig Præmien.

Den Inleg van de II. CLASSE *is* 10 *Gulden, en bestaat in*

Een Prys van 15000, een van 7500, een van 5000, twee van 2500, vyftien van 1000, twintig van 500, vyf en twintig van 250, vyftig van 100, zestig van 60, vyf en zeventig van 50, honderd van 45, honderd en vyftig van 40, twee honderd van 35, drie honderd van 30, vier honderd en vyftig van 25, en zeven honderd en vyftig van 20 Guldens; benevens twee en veertig Præmien.

Den Inleg van de III. CLASSE *is meede* 10 *Gulden, en daar in te trekken*

Een Prys van 20000, een van 10000, een van 5000, twee van 2500, vyftien van 1000, twintig van 500, vyf en twintig van 250, vyftig van 100, zestig van 75, vyf en zeventig van 70, honderd van 65, honderd en vyftig van 60, twee honderd van 50, drie honderd van 45, vier honderd en vyftig van 40, en zeven honderd en vyftig van 30 Guldens; benevens twee en veertig Præmien.

Den Inleg van de IV. CLASSE *is* 15 *Gulden, en bestaat in*

Een Prys van 30000, een van 20000, een van 10000, een van 5000, een van 2500, vyftien van 1000, twintig van 500, vyf en twintig van 250, vyftig van 115, zestig van 100, vyf en zeventig van 80, honderd van 75, honderd en vyftig van 70, twee honderd van 65, drie honderd van 60, vier honderd en vyftig van 55, en zeven honderd en vyftig van 50 Guldens; benevens twee en veertig Præmien.

Den Inleg van de V. CLASSE *is* 20 *Gulden, zynde daar in te trekken.*

Een Prys van 40000, een van 20000, een van 10000, een van 5000, een van 2500, vyftien van 1000, twintig van 500, vyf en twintig van 250, vyftig van 130, zestig van 125, vyf en zeventig van 100, honderd van 95, honderd en vyftig van 90, twee honderd van 85, drie honderd van 80, vier honderd en vyftig van 75, en zeven honderd en vyftig van 70 Guldens; en twee en veertig Præmien.

En den Inleg in de VI. CLASSE *is* 5 *Guldens, benevens twee Guldens Præmie voor het Land, en daar in te trekken*

Een Prys van 80000, een van 60000, een van 40000, een van 20000, een van 10000, twee van 5000, agt van 2500, vyf en zeventig van 1000, negentig van 500, honderd van 250, honderd en twintig van 150, honderd en vyftig van 115, twee honderd van 100, twee honderd en vyftig van 95, vyf honderd van 90, duizend van 85, en twee duizend vyf honderd van 80 Guldens; benevens honderd en twee en tagtig Præmien, daar onder een van 6000 voor 't eerste, en een van 20000 voor het laatste Lot.

De Inleg is in de *eerste Classe* 5, in de *tweede* en *derde* 10, in de *vierde* 15, in de

vyfde 20, en in de *zesde* of *laatste* 5 Guldens, en daarenboven een *Præmie* van 2 Guldens ten behoeve van het Gemeene Land, dus voor een geheel Lot, dat tot de vyfde Classe inclusive ongetrokken blyft, 65. Guldens en de voorsz. Præmie, dog van het betalen van welke Præmie, de Loten waar van de volle Inleg van 65 Guldens aanstonds betaald is, vry zullen weezen.

De Collecte zal geschieden ten Comptoire van des Generaliteits Loteryen alhier in den Hage op de Heeregragt, als mede by de bekende en gequalificeerde Collecteurs in de voornaamste Steeden der Geunieerde Provintiën, en beginnen op Maandag den 5 *December* deezes Jaars, waar meede zal worden gecontinueerd zo lang de Loten zullen kunnen strekken; dog om egter een vasten tyd te bepaalen, zal de Collecte uiterlyk op Saturdag den 21 *January* 1758 worden geslooten, en de compleete Trekking der eerste Classe als dan beginnen op Maandag den 30 derzelver Maand.

Geduurende de *eerste Week* van de Collecte, zal dezelve alleen openstaan voor die geenen, die in de laatste Classe van des Generaliteits Zeven-en dertigste Lotery *Nieten* zonder *Præmie* zullen hebben getrokken, mits overgeevende haar Billet, waar op een Niet getrokken is, en betaalende den Inleg voor de eerste of voor alle de Classen, zo als zy verkiezen zullen, dog zullen geen gedeeltens van Nieten, schoon te zamen een geheel uitmakende, voor een geheel worden aangenomen.

Geduurende de *tweede Week* zullen geen Loten gegeeven worden, als aan de zulken, die, het zy met, het zy zonder overleevering van Nieten, aanstonds het volle furnissement voor alle de Classen zullen willen doen.

De voorsz. *twee Weeken* verstreeken en nog Loten overig zynde, zal een ieder indistinctelyk dezelve kunnen bekomen, het zy dat hy den vollen Inleg, het zy alleen die van de *eerste* Classe betaale.

Indien alle de Loten voor den tot de Collecte geprefigeerden tyd mogten zyn gecollecteerd, zo zal als dan de vervroeginge van het sluiten der Collecte, en het Trekken der *eerste* Classen, door de Couranten werden bekend gemaakt, en naderhand niemand eenige Loten op Naamen, Letters of Deviesen meerder kunnen bekomen.

De Trekkinge der *tweede*, *derde*, *vierde*, *vyfde* en *zesde* Classen, zal geschieden, *vyf Weeken* de eene na de andere, te reekenen van het begin der Trekkinge van de eerste Classe af, moetende de verwisselinge der ongetrokkene Loten, op absolute verbeurte van het regt des Verwisselinge, *des Vrydags voor de respective Trekdagen* zyn volbragt, waar na de Inleggers zig moeten reguleeren, tot voorkominge van haare schaade.

In de *vyf* eerste Classen zullen reeds 11000 winnende Pryzen, boven 210 Præmien, getrokken zyn, blyvende gevolgelyk voor de *zesde* of *laatste* Classe nog 5182 winnende Pryzen en Præmien over, het welke na alle voorgaande meenigvuldige kanssen, nog geen drie en 1 halve Niet tegen een Prys of Præmie is, zynde de gefurneerde Loten voor die laatste Classe nog vry meer dan de helft van den geheelen Inleg waardig.

De Houders der Loten, die tot de vollen Inleg van 65 Guldens betaald zyn, zullen by het trekken van een Prys in *één* der *vyf* eerste Classen, het door haar *te veel* gefurneerde te rug ontfangen.

Zo het quame te gebeuren, dat een der hooge Pryzen, voor en na dewelke eenige Præmien te trekken zyn, op het allereerste of op het allerlaatste Lot van een der Classen mogt werden getrokken, zal den Trekker van die hooge Prys mede genieten de Præmie daar toe staande.

De kortinge van de Pryzen en Præmien van 1000 Guldens en daar boven is wederom

om 10, en van de mindere 10 ten honderd, welke betalinge geschieden zal aan den Vertoonder van het Lot, 14 dagen na het uittrekken van ieder Classe, ter plaatse daar het zelve in den beginnen zal weezen ingelegt.

En laatstelyk word een ieder gewaarschouwt, dat alle Pryzen en Præmien, die binnen den tyd van *vier Jaaren*, aanvang neemende met den vyftiende dag na het uittrekken van de laatste Classe, niet zullen weezen afgehaald, ten profyte van het Land zullen zyn verbeurd, zonder dat eenige exceptie, hoe genaamt, daar tegens geadmitteerd zal worden.

Door H. K. Hoogheid *Mevrouw de Gouvernante*, is de volgende *Promotie* gedaan, en aangesteld tot

Kapitein	Joost Lewe, in 't tweede Battaillon van	B. Lewe.
Kapitein	C. van Maneil, in 't eerste Battaillon van	. . .
Kapitein	R. Suur.	. . .
Kapit. Ingenieur.	Isaak Carel van Wyck.	. . .
Kapit. Luit. Ing.	Philippe Franquié.	. . .
Luit. Ingenieur	Rudolph Rommering.	. . .
Luit. Collonel	Nicolaas van Yssélstein, in 't Regiment van	Evertzen.
Majoor effectief	Arnoldus Franciscus Domis	. . .
Kapitein	Otto Willem Berg	. . .
Kapitein	Gerardus Josephus Carolus Kuttschrenter	. . .
Kapitein	Mongo Graham, in 't Regiment Schotten van	Halkett.
Luitenant	James Wemyss	. . .
Sous-Luitenant	John Douglas	. . .
Sous Luitenant	William Oswelt	. . .
Luitenant	Alexander Ried	. . .
Luitenant	George Dombar	. . .
Sous-Luitenant	David Douglas	. . .
Luitenant	Jan Hilbrandi, in 't Regiment van	Lewe.
Vaandrig	Jan Peter Wipper	. . .
Vaandrig	Jan Jacob van Fischbach	Praetorius.
Luitenant	Roderick Mackenzie	Majoribanks.
Sous Luitenant	Daniel Mackay	. . .
Tweede Luit.	Bachman, met rang van Kapitein in de eerste Lyf-Compagnie van het Regiment Hollandsche,	Gardes te Voet.
Vaandrig	Johan van Schuylenburg, met het Traktement, in de Compagnie van Zyn Hoogheid den Hertog van Wolffenbuttel.	

Hun Ed. Gr. Mog. hebben het volgende ter *Publicatie* na de respective Steden doen afzenden;

De Staaten van Holland en West-Vriesland; allen den geenen die deezen zullen zien of hooren leezen, *Salut*; doen te weeten; Dat tot onze kennisse zynde gekomen, dat 'er nu en dan dispuuten zyn ontstaan tusschen de Gaarders en de Varkenslaagers en Spekverkoopers over het XIIde. Artikel van Onze jongste Ordonnantie op het Bestiaal, voor zo veel aangaat het haalen van een Biljet by de aangeeving ten Register van den Gaarder, wanneer de Varkenslaagers of Spekverkoopers aan

aan malkanderen geslachte Varkens, het zy in het geheel of gedeeltelyk, overdoen, en daar jegens willende voorzien: *Zo is 't*, dat wy hebben goedgevonden en verstaan, by ampliatie van het XIIde. Artikel van de Ordonnantie op het Beſtiaal, te verklaren en te gelaſten, zo als Wy verklaren en gelaſten door deezen, dat de Varkenſlaagers en Spekverkoopers, op een boete van 25 gulden gehouden zullen zyn, om, in de gevallen in het voorſchreeve XIIde. Artikel gemeld, by den Gaarder van 's Lands Recht op het Beſtiaal te haalen een Vry-biljet, onder anderen inhoudende den Naam van de Varkenſlaager of Spekverkooper, aan wien de overdoening geſchied: blyvende niet te min, ten opzigte van de levendige Varkens, de Publicatie van den 7 *December* 1751 ook in haar geheel. En op dat alle en een iegelyk die het aangaat zig daar na reguleere, en niemand eenige ignorantie pretendeere, ordonneeren Wy, dat deeze alomme zal worden gepubliceert en geaffigeert, daar zulks behoort en te geſchieden gebruikelyk is, enz.

Amſterdam. De CARGA van het Ooſt-Indiſche Retour-Schip *de Naarſtigheid* van Bengalen, voor de Kamer DELFT, het welk dagelyks binnen deeze Landen word verwagt, beſtaat in 150000 ℔ Bruine Peper, 281786 ℔ Salpeter, 50000 ℔ Sapanhout, 2250 ℔ Borax, 3000 ℔ Schellak, 133250 ℔ Javaſe Coffy, 11035 ℔ Bengaalſe Zyde en 2250 ℔ Florette Garen. *Cattoene Lynwaaten:* 2810 ps. Caſſa Bengale, 820 ps. Hammans, 1178 ps. Douriaſſen, 298 ps. Therindains, 200 ps. Seerbands, 2020 ps. Mallemolens, 480 ps. Tanjeebs, 100 ps. Serbetjes, 75 ps. Sanen, 360 ps: Keper, 720 ps. Amiertjes, 960 ps. Bethilles Cangam, 1400 ps. Baftas, 600 ps. Tukkerys, 660 ps. Gingans divers, 100 ps. Theepays, 70 ps. Pinas Cors, 1480 ps. Roemaals, 6160 ps. Guinees, 3693 ps. Gerraſſen, 100 ps. *Sirſikken*, 65 ps. Soesjes, 379 ps. Derriabadys, 700 ps. gedrukte Neusdoeken, 4240 ps. Salempouris en 100 ps. Sigtermans Saay.

De voorn. Heeren Bewindhebberen preſenteeren nog in de Maanden *November* en *December* deezes loopende Jaars 1757 aan de meeſtbiedende, in 't openbaar by de ſtok te Verkoopen, de Goederen aangebragt met de Schepen SCHOLTENBURG en BUITENZORG, voor de Kamer *Amſterdam*; VISVLIET voor de Kamer *Zeeland*; en 'T HUIS TEN DONK voor de Kamer *Rotterdam*; en dat by verdeelinge in de Kamer *Amſterdam*, den 14 *Nov.*; in de Kamer *Zeeland*, den 28 *dito*; en in de Kamer *Rotterdam*, den 7 *December*; beneffens de Goederen van Particulieren by de Schepen VISVLIET, voor de Kamer *Zeeland*; en 'T HUIS TEN DONK voor de Kamer *Rotterdam*; zullende omtrent de Verkoop van dezelve Goederen van Particulieren van de Schepen BUITENZORG en SCHOLTENBURG, voor de Kamer *Amſterdam*; en DE NAARSTIGHEID, voor de Kamer *Delft* na deze Advertentie werden ge-

gedaan. Wyders behoud de Compagnie aan zig de Faculteit, om de Salpeter dewelke met het Schip DE NAARSTIGHEID voor de Kamer *Delft* verwagt word, den 5 *December* te verkopen, mits dat het voorn. Schip voor den vierden derzelver Maand, binnen de Havens deezer Landen komt te arriveeren. Ook blyft de Compagnie nog behouden de Faculteit om de resteerende goederen van alle de bovengemelde Schepen, by de voorjaarsche Verkooping van 1758 te verkopen.

Magistraaten en Ampteenaaren.

Door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante is den Heer *Pieter de Jager*, aangesteld tot Kapitein ter Zee van 't Collegie ter Admiraliteit in *West-Friesland* en het *Noorder-Quartier*.

Den 1 *October* zyn doorgem. H. K. H., uit een overgeleverde Nominatie tot Schepenen der Stad BRIELLE aangesteld, de Heeren *Theodorus Beels*, *Hendrik van der Salm*, *Nicolaas Voorhout*, *Jan Kooyman*, *Jan van Oosten*, *Paulus Erkelens* en *Adrianus Vermaat*: En tot Schepenen Commissarissen de Heeren Mr. *Theodorus Beels*, *Hendrik van der Salm* en *Adrianus Vermaat*; welke zeven Heeren Schepenen tot Oudschepenen hebben verkooren de Heeren *Frederik de Graaf* en *Everard Gallas*; vervolgens hebben deeze negen Heeren tot President Burgemeester geëligeerd, den Heer *Frederik de Graaf* en tot tweede Burgemeester den Heer *Jacob Raest*; verders tot Raden in de Magistraat de Hr. en Mr. *Antonius Perizonius* en *Albertus Johannes Sandra*.

Op de Verkiezing van H. K. H. Mevrouwe de Princes Gouvernante is by H. E. Gr. Mog. de Heeren Staten van Holland en Westvriesland tot Raadsheer en de Ed. Kamer van Justitie van VIANEN en de Lande van AMEYDE aangesteld, de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Gerard Munnixs* in de plaats van Wylen den Wel Ed. Gestr. Hr. Mr. *Gerard Callenburg Baartmans*.

H. K. H. Mevrouwe de Princes Gouvernante heeft den Heer *Hendrik Adriaan Eyck* aangesteld tot Raad in de Vroedschap der Stad UTRECHT en vervolgens zyn door Hoogstdezelve verkooren tot Burgemeesteren dier Stad, de Wel Ed. Gr. Achtb. Heeren, *Jacob van Berck* en Mr. *Jacob Carel Martens*; tot Schepenen, de Ed. Achtb. Heeren, Mr. *Martinus van Voorst*, Mr. *Cypriaan Berger*, Mr. *Bartholomeus de Gruyter*, Heer van Groenewoude, Mr. *Arnoud Antony van Zurck*, Mr. *Meynard van Buren*, Mr. *Jan André van Westrenen*, Mr. *Everard van Hartcamp*, Mr. *Cornelis Jan van Royen*, Dr. *François Joan Lons*, Mr. *Gerard Blydenberg*, Mr. *Abraham Ludolph van Mansveld* en *Jacob van Dam*; tot Gecommitteerde in de Stads Finantien, de Heeren Mr. *Hendrik van Asch van Wyk*, President, *Egbert Anthony de Leeuw*, Mr. *Cornelis Anthony Vos*, en Mr. *Cornelis van Hengst*; tot Thresorier den Heer Mr. *Pieter Paulus van den Bogaard*; tot Kameraar den Heer *Jan Frederik van Beek*; tot Gecommitteerden ter Wees of Momboir Kamer de Heeren Mr. *Jan Hendrik Strik van Linschoten*, Heer van Polanen, Mr. *Joseph Elias van der Muelen*, Heer van Maarsenbroek, Mr. *Hercules van Hoornbeek*, Heer van Wemhoven, en Mr. *Abraham Jacob van der Dussen*; tot Gecommitteerden ter Waarneeming der Posteryen, de Heeren *Isaac Verborcht* en Mr. *Pieter Aegidius Gerbrand Daunis*; tot Drossaard van de Hooge Heerlykheid *Vreeswyk*, gezegd *de Vaart*, den Heer Mr. *Jan Leonard Wintgens*; tot Gecommitteerde ter Vergadering van de Heeren Staaten Generaal, den Heer Mr. *Dirk Woertman*, voor 6 Jaaren; tot Gecommitteerde ter Admiraliteit

raliteit t'Amsterdam, met den 1 May 1758, den Heer Mr. *Hendrik Asch van Wyk*, voor *de eerste*, en den Heer Mr. *Everard van Harscamp*, voor *de tweede* drie Jaaren; tot Ontfangers van 't eene deel der Generale Middelen, met *primo May* 1758, den Heer *Jacob de Joncheere*, voor den tyd van 6 Jaaren; tot Ontfanger van 't ander deel der Gemeene Middelen met 1 *May* 1758, *Maximiliaan Yvoy*, voor 6 Jaaren; tot Ontfanger van de Lyfrenten en Tontine, den 1 *May* 1758, den Heer Dr. *François Joan Lons*, voor de eerste, en den Heer *Cornelis van Hengst*, voor de tweede drie Jaaren; en eindelyk tot Commissarissen ter Ontfangst van den Impost op de Wynen, 't Bestiaal, en Zout en Zeep, de Heeren Mr. *Arnoud Loten* en *Evert Post*; en van den Impost op 't Gemaal en Bier, de Heeren *Jan Willem van Musschenbroek* en *Hendrik Adriaan Eyck*.

Door meergemelde H. K. H. zyn tot Schepenen der Stad *'s Hertogenbosch* aangesteld de Heeren *L. J. Smits*, President, *J. Bowier*, Mr. *A. de Vlieger*, Mr. *W. van der Does*, *A. Versfelt*, *J. Clant Schatter*, *N. Storm van 's Gravesande*, *D. Jeannette en D. Velters*.

Door de Ed. Achtb. Heeren van de Vroedschap der Stad SCHOONHOVEN is tot Vroedschap aangesteld de Heer *Pieter de Groot*, in de plaats van wylen den Hr. *Adriaan van der Schip*; en mede tot Vroedschap de Heer *Thomas van Kempen*, in de plaats van deszelfs Heer Vader, den Oud Burgemeester *Thomas van Kempen*, die uit hoofde van zyn hoogen Ouderdom, daar van vrywillig afstand heeft gedaan. Ook zyn by 't Kollegie van de Ed. Achtb. Heeren Electeuren derzelver Stad tot Electeuren aangesteld, de Heren *Thomas van Kempen* en *Gerardus Jacobus van den Bos*.

Door de Heeren Bewindhebberen der Oostindische Maatschappy ter Kamer HOORN, is het Schip *Lycochton* aan Schipper *Pieter Andries Lintholm*, begeven, om met 't zelve na *Batavia* te stevenen.

Door de Heeren Bewindhebberen der Oostindische Maatschappy ter Kamer Amsterdam, is het Schip *Vlietlust* begeven aan Schipper *Jacob Swart*, om 't zelve na *Ceylon* overtevoeren.

H. K. H. Mevrouwe de Princes Gouvernante heeft tot Hof Dame aangesteld, *de Freulle van Aarssen*, derde Dochter van den Baron *van Aarssen*, Heer van Voshol, President van de Provinciale Reekenkamer van Holland en West-Vriesland.

By meerderheid van Stemmen is tot Predikant by de Gemeente toegedaan de onveranderde Augsburgsche Geloofsbelydenis in *'s Hage*, beroepen Do. *Casparus van der Heyden*, A. L. M. Philos. Doct. en Leeraar derzelver Gemeente tot *Gouda*, in de plaats van wylen Do. *Johan Gottlieb Pambo*.

Door de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Vroedschap der Stad UTRECHT is, op de gunstige recommandatie van H. K. H. Mevrouwe de Princesse Gouvernante, aangesteld, tot Secretaris van den Ed. Achtb. Gerechte, de Hr. en Mr. *Everard Wachendorff*, Oud-Raad derzelver Stad, in de plaats van wylen den Hr. en Mr. *Tiberius Beeldsnyder Matroos*.

Door H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante, is den Hr. *Gongryp*, Exempt. van de Guardes du Corps, met een Acte als Luitenant-Collonel by de Troepen van deezen Staat begunstigd.

De Regeering van WYK TE DUURSTEDE veranderd zynde, heeft H. K. H. Mevrouwe de Gouvernante aangesteld tot Burgemeesters, de Heeren *Dirk Bruin*, *Georgz.* en *Jan van Wieringen*; tot Schepenen de Heeren *Theodorus Jan Casper Plucker*, President, *Gerard Pauw*, *Willem Verbell*, Mr. *Matthys Alexander van Lobbrecht*, *Frans van Berne*, *Arnout de Jonkheere* en *Ysbrand Bruin*; tot Raden, de Heeren *M. van Leeuwen* en Mr. *Lambertus Bernardus Frekenius*; tot Camer-aar, den Heer *Willem Verbell*; tot Kerk- en Postmeester, den Heer Mr. *M. A. van Lobbrecht*; tot Rentmeester der gebeneficeerde Goederen, den Heer *T. Bruin*; tot

tot Binnen Heemraad, den Heer *D. Bruin Georz.*; tot Buiten Heemraad, *Huig Volkertsse van der Leemkolk*; en tot Molenmeester, *Jan van Achtboven.*

Door de Heeren StatenGeneraal is den Heer Mr. *Charles François Bosc de la Calmette*, Minister van Hun Hoog-Mogenden aan 't Hof van Portugal, aangesteld tot derzelver Extraordinaris Afgezant by den Koning van Denemarken in de plaats van wylen den Heer *Gillis Coeymans.*

By de Heeren Curatoren der Hooge-school tot Harderwyk is tot Professor aldaar beroepen, de Heer Mr. *J. A. W. Pagenstecher*, Hoogleeraar in de beide Rechten te Duisburg.

Door de Ed. Heeren Gedeputeerde Voorstanders der Luthersche Gemeente binnen de Stad *Schiedam*, is op den 30 Octob. tot hunnen eersten wettigen Predikant beroepen den Heer *Itelius Justus Meyer*, Proponent.

Door de Ed. Heeren Bewindhebberen van Neerlandsch Oost-Indische Maatschappy ter kamer *Amsteldam* zyn de volgende Kersschepen begeven, te weten: het Schip *Osdorp* aan Kapt. Wm. Vrugt; *het Slot van Capelle* aan Schipper Antony Heenemans, en *Bosch-en-Hoven* aan Schipper Jan Hoyer.

Ingevolge van de Electie van H. K. Hoogheid Mevrouwe de Princes Gouvernante, is den Heer Mr. Johan vander Mark, Aeg. Z. als Hoofd-Officier der Stad Leiden opgevolgd geworden, door den Heer Mr. *Hendrik van Buren*, en tot Burgemeesteren aangesteld de Heeren *Dirk de Raat*, eerste en Presideerende; Mr. *Simon van Gerwen*; Mr. *Johan van der Mark*, Aeg. Z. en Dr. *Johan Frederik Gronovius*; tot Thresaurier ordinaris, de Heer *Nicolaas vander Velde*, en als Thresaurier-Extraordinaris is gecontinueert de Heer Mr. *Nicolaus Willem van Leeuwen*. Terselver tyd zyn benoemd tot Gecommitteerde ter Admiraliteit t' Amsteldam de Heer Mr. *Willem Sautyn*, en tot Gedeputeerde in de Provintiale Reekenkamer, den Heer Mr. *Coenraad Teding van Berkhoud* beide tegen primo May aanstaande.

Uit eene overgeleverde Nominatie zyn door bovengemelde Vorstin tot Regeerders der Stad *Schoonhoven* verkooren, te weten tot Burgemeesteren de Ed. Gr. Achtb. Heeren *Johannes van Kempen* en *Bartholomeus de Bruyn*, en tot Schepenen de Heeren *Dirk van der Helling*, Dr. *Johannes Adrianns Block*, *Pieter van der Vlist*, *Anthony Carnier*. *Willem van Solingen*, *Pieter de Groot* en *Andries van Oosterhout*; en tot Schepenen Commissarissen, de Heeren *Johannes Adrianus Block*, *Pieter van der Vlist* en *Willem van Solingen*; dezelve zyn vervolgens op de gewoone wyze geinstalleerd en beëedigt.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 5 *September* Overleed tot *Egmond Binnen*, de Hooggeb. *Grave van Wild en Isenburg*, Heer van Waardenberg, Hiern en Neer-Ynen, enz. enz.

Te *Bergen-op-Zoom*, stierf de Hr. *Laurentius Adan*, Raadsheer en Postmeester aldaar.

Den 15 *dito* stierf in *Texel* aan Boord van 's Lands Oorlogschip Landskroon *C. C. A. Tronchin*, Kapitein van 't zelve.

Den 9 *October* beviel de Dauphine van een Prins, die den naam van *Grave van Artois*, bekomen heeft.

Den 17 *dito* 's namiddags omtrent half drie uuren, Overleed tot *Amsterdam*; in den Ouderdom van 47 Jaren, en ruim 6 Maanden, aan een verzwakking van kragten, de Wel Eerw. Heer *Jacobus de Jonge*, Predikant by de Gereformeerde Gemeente aldaar.

Den 18 *dito* Overleed op zyn Landgoed naby *Parys*, in den Ouderdom van 76 Jaren *R. A. F. de Réaumur*, Lid van de Koningl. Accademie der Wetenschappen van Parys, Londen, Petersburg, Berlyn en Stokholm, mitsgaders Lid van de Institutie

tie van Bologne, Intendant en Commandeur der Militaire Ridder Orde van St. Louis enz. Zyn vermaard Kabinet van natuurlyke Historien, waar voor zeeker Engelsch Heer in 1741, 56000 Guinjes bood, heeft hy aan de Koningl. Academie der Weetenschappen Present gedaan.

Den 25 *dito* is in zyne Abdy te *Senones* in den Ouderdom van omtrent 86 Jaren Overleden Don *Augustin Calmet*, Benediktyn enz. vermaard door zyn Geleerde arbeidzaamheid, welke de Wereld door omtrent 60 Boekdeelen, en daar onder het Woordenboek der Bybel, verrykt heeft; hy was den 26 Febr. 1672 gebooren, en wierd doorgaans *le Grand Calmet*, dat is, de Groote Calmet geheeten.

Den 28 *dito* overleed binnen 's *Gravenhage*, in den Ouderdom van 102 Jaren, 2 Maanden en 11 Dagen, Juffr. *Elizabeth van Nieuwenhuyzen*, Wed. *Jurriaan van Hoeven*, in zyn leven Bode van de Graafelykheids Reekenkamer. Zy was te *Bommel* op den 17 *Augustus* 1655 geboren.

Den 29 *dito* kwam de Huisvrouw van *John Burrish*, zynde een Tuinier te *Battersea*, van 4 welgeschapen Kinderen in de Kraam, zynde dezelve beneevens de Moeder na de tyd zeer welvarende; deeze Vrouw heeft voor omtrent 10 Maanden geleden, drie Kinderen t'eener dragt ter Wereld gebragt, zulks dat deeze Lieden tot uitmuntende voorwerpen van een Volkplanting zouden konnen verstrekken, en vermids de gemelde drie Kinderen nog in leven zyn, zien die Ouders kan gestagt binnen een Jaar tyds met zeven Welgeschapen Telgen vermeerderd.

Den 2 *November*, zynde de Verjaardag van H. K. H. Mevrouwe de Princes Gouvernante, geschiedde tot *Kuylenburg* het ongeluk, toen men aldaar, ter gelegenheid van de Vreugdebedryven, met zeeker geweet schoot, genaamt Haaken, (zynde eens zo wyd van loop als Snaphaanen) dat van een derzelven het Zoontje van *Dirk van Emmerik*, Koperslager, oud 10 Jaaren, door de Prop die op de gemelde Haak was, twee Ribben in 't Lyf aan stuk geschooten; en een gat waar in wel een Vuist kan gelegd worden, wierd gegriefd, dit schieren is de oorzaak van dit ongeluk.

Den 7 *dito* zag men tot *Amsteldam*, zo van de Lange Brug als andere plaatsen, in 't Noorden, een ronde zeer vuurige Bol, na 't oog zo groot als een tafelbord in de Lugt staan, dewelke in zig zelfs scheen te woelen, telkens van gedaante veranderende, dog duidelyk wederom tot een Bol komen; op het oogenblik kwam'er een straal uitschieten na het Zuiden, zynde dezelve zeer vuurig, en verligte de Lugt zodanig, dat het helder Maan-weer scheen te weezen; de drift dier straal was sneller als men zig zou konnen verbeelden, en men hoorde hem weezentlyk snorren, waar op de Bol wederom in verscheide gedaantens, en eindelyk in een rechte streep, zynde na 't aanzien ter lengte van twee voet, dog zeer vuurig, veranderde en teffens verduisterde, door dien de Lugt dik en met wolken bezet wierd; verscheide Aanschouwers van dit zeldzaam Verschynzel, meenden dat dit de groote verwagt werdende Komeet was.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 26ste *October* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Woensdag, den 26 October 1757.

Constantin Saffin *Junior*.

Margaretha Poelewey, Weduwe Antony Waterman.

Anna Swart, Weduwe van Adam Scheepen.

Maria Smit, Huysvrouw van Jan Bostyn Hendriksz.

Don-

Donderdag, den 27 dito.
Jacob Willems.
Abraham Standaart de Jonge.
Marrytje Bosman, Huysvrouw van Jan Abelsz.
Clara van Lingen, Huysvrouw van Albert Vinkenbrink.
Johanna Harmana Kerkhof, Dogter van Reynier Kerkhof.
Roelof de Groot, *Katoendrukker.*

Vrydag, den 28. dito.
Hartger Kampert.
Daniel van Driest, Zoon van Paulus van Driest.
Sara Susanna Hancock.
LuciaSchoonhoven *Bejaarde Dogter*
Elisabeth Schenk, Ongehuwde Dogter van Wylen Dirk Schenk.

Saturdag, den 29 dito.
Cornelis Ruytenberg, *Ligterman en Koorndrager.*
Anna Mynders, Weduwe van Hendrik Dreve.
Bennina de Hoy.
Elisabeth Dons, Oudste Dogter van Gerrit Dons.
Anne Magdelaine Freni.

Zondag, den 30 dito.
Geertruy van den Berg, *Bejaarde Dogter* van Jan van den Berg.
Sara van Veen.
Hans Casper Tollenaar.

Maandag, den 31 dito.
Hendrik Almers.

Dingsdag, den eersten November.
Frans Withooft.
Jean Renaud.
Antje Brand, Huysvrouw van Philip Kok, *Vleeshouwer.*
Tryntje Papegaay, Huysvrouw van Jasper Brouwer.
Elisabet Vos.
Alida Hardenberg, Huysvrouw van Willem Gresnigh, *Mr. Warmoesier.*

Woensdag, den 2 dito.
Esaye Gillot.
Pietertje van Rees, Laatst Weduwe van Lieve de Wit.
Christina van Wassenberg, Laatst Weduwe van Jan de Maagt.
Sofia Ketel, Huysvr. van Jan Limbas.
Johanna Pietersz. Holm, Huysvrouw van Christoffel Dominikus, en deszels Zoon Jan Dominikus.
Philip Keetel.

Donderdag, den 3 dito.
Apolonia Rendorp, Weduwe Baltbazar Boreel, *Schepen en Raad.*
Hendrik Voorn.
Barendina Hartgering, Huysvrouw van Jan Philip Siegel.
Margareta Wittop, Huysvrouw van Johannes Wiegman.

Vrydag, den 4 dito.
Jacob Boumeester.
Mattheus Wissenbergh.
Elisabet Croonenburg, Huysvrouw van Constantinus Christiaan Voitus.
Gezina Hoenders.

Saturdag, den 5 dito.
Pierre Cairouse.
Jannetje Post, *Bejaarde Dogter* van Wylen Jacobus Post.
Willem Bronstyn, Zoontje van Mourits Bronstyn.

Maandag, den 7 dito.
Lambertus Joannes van den Broek.
Elias Birrius.
Cornelis van der Vegt.
Anna Hendriks, Huysvrouw van Jan Christoffel Kop.
Clara de Wit.
Barendina Overmaas.

Dingsdag, den 8 dito.
Gerrit Reuvers.
Maria Swaving, Weduwe Wylen Mattheus Heggers.
Hendrik Symonse.

Jannetje Langevelt, Weduwe van Pieter Beelen.	Catharina Valk. Johannes van Fladderrack.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 31ste *October* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Agtergragt (*Pieter Pekstok*, *Arend van Nieuland*, *Coenraad Hoeneker*, *Mattheus Popel*, *Cornelis Rol*, *Pieter Grim*, *François Römer Danielsz*, en *Johannes Lafrens*, Een Pakhuys en Woonhuys, genaamt de Son, op de), tusschen de Amstel en Varkemarkt, *f* 5050, in slag *f* 1000, verk.
Agtergragt (Dezelve, Een Pakhuys, op de), genaamd December, naast het voogaande, *f* 6325, in slag *f* 950, verkogt.
Agtergragt (Dezelve, Een Pakhuys, op de), genaamd November, naast het bovenstaande, *f* 7800, in slag *f* 450, verkogt.
Agtergragt (Dezelve, Een Pakhuys, op de), staande als vooren, genaamd April, *f* 8000, in slag *f* 300, verkogt.
Angeliersstraat (*Willem van den Bosch* en *Pieter Suyderhoff*, Twee Huyzen en Erven, (in een Koop), naast den anderen aan de Noordzy in de), in de Mossegang, *f* 320, verkogt.
Baangragt (*Meynard Kley* en *Arent Buys*, Een Huys en Erve, op de), tusschen het Leidse Plyn en dito gragt, *f* 1830, in slag *f* 100, verkogt.
Blindemanssteeg (*Gerbert Rebel*, *Abraham van Theene de Jonge* en *Jacobus vander Hoeven*, Een Huys en Erve, zynde Twee Wooningen onder een Dak, in de), agter het Kathuyzers Kerkhof, *f* 800, in slag *f* 100, verkogt.
Blomstraat (*Adriaan de Haas*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, by de Baangragt, *f* 1225, in slag *f* 60, verkogt.
Blomstraat (*Willem van den Bosch* en *Pieter Suyderhoff*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, voorby de Laatste Dwarsstraat, in de Rammenassegang, *f* 300, in slag *f* 20, opgehouden.
Elandsstraat (Dezelve, Een Huys, Pakhuys en Erve, (in een Koop), in de), Zuydzy, voorby de Haazestraat, *f* 4700, in slag *f* 350, opgeh.
Elandsstraat (*Hilbrand Smit*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, voorby de Haazestraat, *f* 1600, in slag *f* 10, opgehouden.
Haazestraat (*Meynard Kley* en *Arent Buys*, Twee Huyzen en Erven, (in een Koop), in de), Westy, in de Metselaarsgang, *f* 340, in slag *f* 50, verkogt.
Heeregragt (*Pieter Pekstok*, *Arend van Nieuland*, *Coenraad Hoeneker*, *Mattheus Popel*, *Cornelis Rol*, *Pieter Grim*, *François Römer Danielsz.* en *Johannes Lafrens*, Een Huys en Erve, Koetshuys en Stalling, op de), tussen de Amstel en Utrechtsestraat, de Stal en Koetshuys, uitkomende in de Amstelstraat, *f* 65000, in slag *f* 18000, verkogt.
Kerkstraat (*Gerbert Rebel*, *Abraham van Theene de Jonge* en *Jacobus van*

der Hoeven, De Helft in Twee Huyzen en Erven, (in een Koop) naast malkanderen aan de Noordzy van de), tussen de Weesperstraat en Amstel, *f* 1075, in slag *f* 9, verkogt.
Lange Leidsedwarsstraat (*Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, tussen de Kruisstraat en Spiegelgragt, *f* 1600, in slag *f* 10, verk.
Lange Leidsedwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast het laatstgenoemde, *f* 1525, in slag *f* 150, verkogt.
Laurierstraat (*Hilbrand Smit* en *Jan van den Bergh Dirksz.*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, tussen de laatste Dwarsstraat en Baangragt, *f* 1050, in slag *f* 2, opgehouden.
Lelystraat (*Adriaan de Haas*, Een Huys en Erve, in de Roode), Oostzy, by de Lelystraat, *f* 1125, in slag *f* 40, verkogt.
Lynbaansgragt (*Willem van den Bosch* en *Pieter Suyderhoff*, Een Huys, Agterhuys en Erve, (in een Koop), op de), tussen de Elands en Loyersgragten, *f* 620, in slag *f* 20, verkogt.
Nieuwezyds Agterburgwal (*Nicolaas Bremer*, Een Huys en Erve, op de), tussen de Rosemaryn en Wydesteegen, *f* 2700, in slag *f* 600, verkogt.
Nieuwstraat (*Jan van den Bergh Dirksz.*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, *f* 3225, verkogt.
Plaisier Plaats (*Willem Duyzenddaalders*, Een), genaamt Nieuwer Lust, in Abcoude, met deszelfs Huyzinge, &c. *f* 2200, in slag *f* 800, opgeh.
Prinsegragt (*Nicolaas Bremer*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, benoorden de Spiegelstraat, *f* 2650, in slag *f* 6, verkogt.
Reguliers en Agtergragten (*Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve, zynde Twee Wooningen onder een Dak, op de Oosterhoek van de), *f* 2150, in slag *f* 3, verkogt.
Smallepad (*Coenraad Hoeneker*, *Jan Slebes Hendriksz.* en *Hendrik Broekbuyzen*, Twee Pakhuyzen en een Wal daar voor, op 't), by de Zoutkeetsgragt, *f* 6800, in slag *f* 500, verkogt.
Vyzelstraat (*Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, tussen de Reguliersdwarsstraat en Heeregragt, *f* 5300, in slag *f* 300, verkogt.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Maandag den 14 *November* 1757.

Ambachts Heerlykheden (*Cornelis Pullen*, *Gerbert Rebel*, *Johannes Kluft*, *Adriaan de Stoppelaar*, *Jacob Hendrik Heyblom* en *Ulbo van Ketel*, De), van Wyk op Zee en Wyk aan Duyn, *f* 6600, in slag *f* 5000, verkogt.
Ambachtsheerlykheid (Dezelve, De), van de Stede Beverwyk, *f* 5000, in slag *f* 7000, verkogt.
Bannen van Velsen (*Hendrik Graauhart*, *Doe Schim*, *Willem Duysenddaalders* en *Jan Lambers*, Een Hofstede, genaamt Schulpen, met zyn Huyzinge, Stallinge &c. geleegen in de), *f* 4050, in slag *f* 500, verk.
Bannen van Velsen (Dezelve, Een Boerewooninge en Thuyn, genaamt het Valkje, benoorden gemelde Hofstede, in de), *f* 250, in slag *f* 250, verkogt.

Bannen van Velsen (Dezelve, Een Stuk Meerwyde, in de), over 't voorgenoemde, *f* 1000, in slag *f* 350, verkogt.

Bannen van Velsen (Dezelve, Een Stuk dito, in de), bezuiden 't laatstgemelde, *f* 500, in slag *f* 550, verkogt.

Bannen van Velsen (Dezelve, Een Stuk dito, in de), ten Oosten 't voorgemelde Perceel, *f* 450, verkogt.

Bannen van Velsen (Dezelve, Een dito, in de), ten Oosten 't laatstgenoemde Stuk, *f* 425, in slag *f* 10, verkogt.

Bannen van Velsen (Dezelve, Een Stuk Geestland, in de), geleegen ten Westen het Land en Vinkelaan van de genoemde Hofstede, *f* 200, in slag *f* 500, verkogt.

Bikkers Eiland (*Jan Ruffeveld*, *Adriaan de Stoppelaar*, *Cornelis Schouten Ysbrandsz.* en *Weggert van Eelen*, Een Scheeps Timmerwerf met zyn Huys en Loots, (in een Koop) op Stads Grond, op 't), by de Eilands Kerk, *f* 11600, in slag *f* 5000, verkogt.

Cingel (*Gerard Clement*, *Jan Schoonhoven* en *Cornelis Abrahamsz van den Bosch*, Een Huys en Erve, op de), het tweede Huys bezuiden de Brouwersgragt, *f* 9000, in slag *f* 950, verkogt.

Cingel (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), het vyfde Huys bezuiden de Brouwersgragt, *f* 10600, in slag *f* 6000, verkogt.

Kattenburgerstraat (*Hendrik Laarman*, Een Huys en Erve, in de Groote), Oostzy, *f* 1350, in slag *f* 80, verkogt.

Lange Leidse Dwarsstraat (*Pieter de Haan*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, agter 't hoekhuys van de Spiegelgragt, *f* 775, in slag *f* 20, verkogt.

Roosegragt (*Jan Slebes Hendriksz.*, Een Huys en Erve, op de), Z. Z. agter het Hoekhuys van de Prinsegragt, *f* 1525, in slag *f* 40, verkogt.

Roosegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), naast en bewesten het voorgaande, *f* 1225, in slag *f* 20, verkogt.

St. Jorissteeg (*Jan de Laat Junior*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, tusschen de Kalverstraat en 't Rokkin, *f* 800, in slag *f* 700, verkogt.

Utrechtsestraat (*Pieter Scheltema*, Een Huys en Erve, op de), tusschen dito Dwarsstraat en Prinsegragt, *f* 4200, in slag *f* 800, opgehouden.

Weteringstraat (*Jan Schoonhoven* en *Hendrik van Veen*, Een Huys en Erve, in de Tweede), Noordzy, getekent L. No. 40., *f* 2675, verkogt.

Een dito, No. 39. *f* 2625, in slag *f* 20, verkogt.

Een dito, No. 38. *f* 2675, in slag *f* 60, verkogt.

Een dito, No. 37. *f* 2675, verkogt.

Een dito, No. 36. *f* 2550, verkogt.

Een dito, No. 34. *f* 2525, verkogt.

Een dito, No. 33. *f* 2000, in slag *f* 500, opgehouden.

Een dito, No. 31. naast het Hoekhuys, in de Dwarsstraat, *f* 2525, in slag *f* 150, verkogt.

MAANDELYKSE

NEDERLANDSCHE

MERCURIUS,

Voor de Maand NOVEMBER 1757. Tweede Stuk.

AMERICA.

AZores Eilanden. (*). Het was den 9 July laatstleeden ten 11 Uuren 45 Min. in de nacht, dat men in het meeste gedeelte deezer Eilanden een verschrikkelyke schudding gevoelde, die omtrent twee Uuren duurden: Alle de Huizen van Angra, Hoofdstad van 't Eiland Tercera, wierden geweldig geschokt; de drift van de beweeging, dewelke in 't eerst verticaal was, wierd eerlang horizontaal en volgde de streek van het Westen na het Oosten.

Geduurende die twee Minuten wierd de Aarde als geslingerd, enzulks wel met een zo groote kragt, dat indien de schok nog eenige Oogenblikken langer geduurd had, alle de Gebouwen ten eenemaal zouden ingezonken zyn.

Den 10 July, ten tien uuren des morgens, kreeg men een nieuwe Schudding, dewelke ten vier uuren in den namiddag haar geweld niet minder als daags te vooren hervatte, maar korter duurde.

Op het Eiland St. George, twaalf Mylen van Angra voorn. beefde de Aarde dienzelfden dag en in den zelfden tyd, en de dreuning was zo heevig, dat duizend en drie en vyftig Persoonen onder de Puinhoopen der Huyzen verplettend raakten. De Schrik en Angst der Inwoonderen wierd op den 10 July in den ogtend nog grooter op het zien van agtien nieuwe Eilanden, dewelke zig op den afstand van honderd Vademen ten Noorden van het Eiland verheften.

In de streek, genaamd Aux Payans des Vimes, wierden door die zelfde Schudding alle Gebouwen overhoop geworpen, zodanig dat men aldaar tegenwoordig geen Huyzen, geen Kerken, ja zelfs geen Straaten meer kan onderkennen, door de menigte Hout- Kalk- en Steen-hoopen, die overal verstrooid leggen. Op sommige plaatzen heeft zig de Aarde van de Grond afgescheurd en is in de Zee gestort: Egter ziet men ook strooken Land, die van de Kust verwyderd, en met Water omringt

(*) Zynde 9 ingetal, dus genaamd om de menigte Sperwers die men aldaar vond by de ontdekking deezer Eilanden, omtrent het midden der XV Eeuw door Gonzalle Vello gedaan; zy behooren alle aan de Koning van Portugal.

ringt zyn, met al wat daar op was, in hunne voorige gedaante gebleeven: Op ééne van deze dobberende Eilandjes staat een Huys, met Boomen omringt, 't welk in het minst niet beschadigd geworden is.

Monte Fermoso, leggende Oost-Zuid-Oosten van dat Eiland, is in twee deelen gescheurd, waar van het eene in de Zee gestort is, en zig omtrent honderd Vademen van het andere af bevind. Van de Oost punt van 't Eiland *Topo* tot aan de Burgt *de la Calotha* ziet men niet als Puinhoopen, nademaal daar niet een Gebouw is blyven staan. Zelfs heeft zig de Aarde op verscheide plaatzen geopend; en een Streek van byna een Quartier-Uur in de uitgestrektheid is in Zee gesmeeten.

Zommige Bergen zyn van plaats veranderd; andere zyn geheel verdweenen; in diervoegen dat de Communicatie tusschen eenige van die Eilanden, die eertyds door de steilte van de Rotsen gantsch onmogelyk, tegenwoordig vry is, terwyl men een Vlakte in plaats van Gebergte gekreegen heeft.

Een gedeelte van het Dorp *de Notre Grande*, heeft zig ook van het overige afgezonderd en op den afstand van 150 Vademen een nieuw Eiland geformeerd.

Alle de Bewoonders van deeze Eilanden, die in de ysselykste Verslagenheid en Schrik gedompeld zyn, leven in de Bosschen, en vinden zig overal door de angst vervolgd, terwyl de telkens dreunende Aarde hun van alle kanten niet dan hun graf vertoond. Steeds worden 'er vervaarlyke groote Steenklompen van de Rotsen afgescheurd, en verzinken in diepe Kuilen, dewelke zig hier en daar geopend hebben; ja men ziet byna dagelyks geheele Rotsen wegzinken of gantsch vernietigen.

Op het Eiland van *Pic* heeft men deeze verscheide Schuddingen niet heel sterk bespeurd, uitgezonderd aan den kant van het bovengem. Eiland *St. George*; want in dat Kwartier heeft men veel geleeden en elf Menschen zyn daar by omgekomen.

Des daags, dat de eerste Schudding zig deed gevoelen, was de Zee in een ongemeen sterke beweeging; de Golven kwamen met het uiterste geweld in het Eiland *St. George* indringen, volgende de streek van 't Westen na 't Oosten: In het Eiland van *Pico* stroomden de Baaren van 't Oosten na 't Westen: Het Eiland *du Fayal* heeft niet dan een ligte Schok gehad, en de beweeging aan de Zee is aldaar byna niet bespeurd: Op de Eilanden van *St Michel* en *St. Maria* heeft men alleen de uitwerking van eene gewoone Schudding gevoeld; En de Eilanden *des Fleurs* en *du Corbeau* zyn de eenigste die van de algemeene Rampen bevryd gebleeven zyn.

EUROPA. TURKYEN. *Konstantinopolen.* Voor eenigen tyd verviel de oude groote Tollenaar *Izaac Aga* in ongunst van den Grooten Heer, en wierd, gevangen genomen zynde, ter bewaring van den *Bostanchi-Bachi* overgegeven, na men vernam, om dat hy beschuldigd wierd, toegelaten of oogluiking gebruikt te hebben, omtrent twee vreemde Schepen welke met Granen geladen, uit deeze Haven uitgelopen, maar in de Archipel aangehouden zouden zyn; by aldien deeze beschuldiging gegrond was, zou dien Tollenaar te straf baarder zyn, om dat wy gebrek van Koorn in deeze Hoofdstad lyden, 't welk op dus danigen wys vermeerderd en een algemeene hongersnood zou konnen te weeg brengen, egter moet zyn misdryf op verre na zo gewigtig niet zyn, doordien zyne Vrienden vertogen aan den Sultan,

voor zyne vryheid gedaan hebben, en dat eenige omstandigheden zedert doen vermoeden, dat hy niet alleen eerlang in vryheid, maar ook in zyn Ampt staat hersteld te worden. Dien Amptenaar werd dat alhier in 't algemeen toegewenscht, om dat hy deeze zyne bediening altoos met de uiterste onbaatzugtigheid heeft waargenomen. Tot nu toe zyn wy van de besmettelyke ziekten en van alle onlusten bevryd gebleven, en onzen Souverein en de Prins opvolger zyn nog wel eenigzints onpasselyk, dog vermits hun ongemak in geen gevaarlyke ziekte bestaat, zo is onze ongerustheid dien aangaande zeer gering. Men verneemd niet dat ons Hof zig thans verder, met de onlusten onder verscheide Christen Vorsten ontstaan, bemoeid, dan alleen zyn goede bemiddeling tot herstelling van de Vreede, aantebieden.

SPANJE. *Madrid.* Onzen Koning op nieuws aangezogt zynde, om zyne goede diensten aantewenden, ten einde de Vrede tusschen de Oorlogende Mogendheden, en de rust in Europa te herstellen, en alles geduurende deezen winter, indien mogelyk te bevredigen, heeft daar op tot antwoord gegeven, dat, vermits hy geen aandeel genomen had in de oorzaken der onlusten, tusschen verscheide Vorsten ontstaan, wiens belangen hem tans verward toeschieenen, hy zig ook niet wel daar mede bemoeien kan. De onmin voor eenigen tyd tusschen dit Hof en dat van Denemarken ontstaan, zal eerlang uit den weg geruimd en de goede verstandhouding, als voor deezen, hersteld zyn.

PORTUGAL. *Lissabon.* Den allerysselyksten geezel deezer Stad, dit zyn de Aardbevingen, hadden ons zedert eenigen tyd verlaten, en dus begonnen wy adem te halen, maar zedert den 10 der voorleden Maand *October*, hebben wy wederom verscheide zeer zwaare schokkingen gehad, waar door wederom veele rampen veroorzaakt, en de Wonden der Oude Elenden op nieuw geopend zyn geworden.

ITALIEN. *Napels.* Den Aarts-Bisschop *van Brundisi*, heeft aan den Koning afstand gedaan van zyn Aarts-Sticht, en het zelve ter benoeming van zyne Majesteit overgegeven, en teffens het Roomsche Hof kennis daar van bedeeld, maar of hetzelve genoegen daar in neemen zal is als nog onbekend, ondertusschen is die Prelaat voornemens, alhoewel maar 52 jaren oud, om zyn overige dagen in stilte doortebrengen. Aan 't meenigvuldige aankomen en afgaan der Expressen, ontbreekt het thans nog ten Hove niet, edogis het waare onderwerp daar van geenzints bekend.

Romen. Daar wy nu onlangs in de verwagting waren, dat de laatste onpasselykheid van de Paus zeekerlyk de Kerk van haar Opperhoofd zou beroofd hebben, zo zien wy egter, tot algemeene blydschap, zyne H. wederom herleven, zynde dezelve in zo verre hersteld, dat hy Audientie aan den nieuwen Venetiaanschen Afgezant heeft konnen geven, en voor eenige dagen de Mis in de Ordinaris Kapel al zittende celebreeren, na alvorens door een omstandig en gedrukt schryven, aan alle de Kardinaalen aangetoond te hebben, de redenen welke Hem daar toe bewogen, met aanwyzing van veele voorbeelden welke dit zyn doen staafden, en hem magtig maakten om zulks te doen.

INGERMERLAND. *Petersburg.* De onverwagte en schielyke aftogt onzes Legers uit Pruissen, heeft beweeging onder de Afgezanten der Vorsten onzer Bondgenooten, alhier resideerende, te weeg gebragt; den Hr. *Prasse*, de zaken des Konings van Polen, als Keurvorst van Saxen, waarneemende, heeft dien aangaande nadrukkelyke Vertogen gedaan, edog daar tegens is hem een Memorie ter hand gesteld, en mondelyks verklaart, Dat onaangezien alles wat de Vyanden daar van mogten zeggen, men egter niet voornemens was, den Veldtogt op deeze wyze te eindigen, maar dat onze Armee, na zig slechts een weinig ververscht te hebben, haare Krygs-Operatien zou hervatten; Ondertusschen is het Leger gescheiden, een gedeelte van het zelve is in Coerland de Winterkwartieren gaan betrekken, terwyl de overige Troepen na Lyfland op marsch zyn; de Cozakken, Calmukken en andere irreguliere Volkeren zyn na 't hert van dit Ryk te rug gezonden, een Corps van 12000 Man alleen, is in de nabuurschap van *Memel*, tot nader order, blyven leggen.

ZWEEDEN. *Stokholm.* Men is hier geenzints voldaan over het Hof van Petersburg, 't welk deszelfs Leger uit Pruissen heeft doen te rug trekken en ons dus in Pommeren de gantsche Pruissische Magt op het lyf doed komen; wel is waar dat dit voorn. Leger groot gebrek aan Levensmiddelen leed en men genoeg te doen heeft het zelve daar van te voorzien, maar het is ook niet minder waar, dat de onzen in Pommeren, dus nog met Troepen nog met Mondbehoeftens kunnen ondersteund worden, het Gemeen begint dierhalven opentlyk te morren, en ontziet zig niet om te zeggen, dat de geheele Oorlog tegen de Koning van Pruissen niemand tot eenig voordeel verstrekt, dan alleen eenige Rykeraden welke Pensioenen van zeeker Hof trekken enz. Ons Esquader heeft dit jaar mede niet tegen de Pruissische Kust konnen:

nen gebruikt worden, om dat de Koning van Denemarken aangedrongen heeft op de vervulling van de Conventie, met die Vorst gesloten, uit hoofde van de welke de beide Esquaders in de Noord-Zee kruissen moeten, en alhoewel deeze Kruistogt van geen het minste nut geweest zy, geloofd men nogtans niet dat de Deensche Kroon, in 't aanstaande jaar het geringste daar in nageven, maar wederom op de vervulling van dien, aandringen zal.

PRUISSEN. *Koningsbergen.* Alle de Oorlogs verrichtingen zyn thans in deeze gewesten gestaakt, het overschot der Russische Armee, bestaande in 12000 man is tot by *Memel* te rug getrokken, alwaar hun Hoofdkwartier opgerecht is, ondertusschen zien wy met leedweezen alle onze Troepen na Pommeren marscheeren, vermits dezelve hier gebleven zynde, ons volkomen gerust gesteld en tegen alle Vyandlyke onderneemingen zouden gedekt hebben, de eenigste hoop die wy hebben, is, dat wy ons vleien, den Zweedschen Oorlog eerlang geeindigt te zullen zien, en dus onze Beschermers wederom te rug te bekomen.

DUITSCHLAND. *Weenen.* Deezer dagen zyn ten Hove verscheide groote Raadsvergaderingen gehouden, over de bekwaamste middelen, door verscheide Vorsten voorgeslagen, om de tegenwoordige verschillen tot een vergelyk te brengen, edog na een naauwkeurig onderzoek is door Haare Keizerlyke en Koninglyke Majesteit verklaard geworden: *Dat nadien de Koning van Pruissen de plegtigste verbonden, die met hem aangegaan zyn, niet langer had in agt genomen, als zo lang die Vorst de vrede voor hem nodig oordeelde, zo zou hoogstdezelve, de nieuwe ongemakken, die in 't vervolg Haare al te groote inschikkelykheid ten deezen opzigte na zig sleepen mogten, niet dan aan Haar zelfs moeten wyten: Dierhalven waren 'er andere middelen nodig als die, dewelke tot nu toe door de goede trouw tusschen de Vorsten hebben stand gegreepen: Deeze middelen waren onafhankelyk van de voldoeningen, welke Haare Keizerlyke en Koninglyke Majesteit regt had te eischen. Dat het daarenboven de Koning van Poolen, Keurvorst van Saxen, was, die onregtmaatig beleedigd zynde, ook eerst en alvorens voldoening aan die Vorst verschuldigd, behoorde gegeven te worden.* De verrigting van de Generaal *Haddick* tegen de Stad *Berlyn*, heeft dien Veldheer veel roem gegeven, en men is voornamentlyk vergenoegd, over de beveelen welke Prins Karel van Lotharingen aan denzelven gegeven heeft, zynde van inhoud: *Dat*

niettegenstaande de gestrenge behandeling des Konings van Pruissen omtrent de Stad Dresden *ons by deeze gelegenheid recht gaf tot het oeffenen van weerwraak tegen de Stad* Berlyn, *de intentie van zyne Koningl. Hoogheid egter was, dat men zig wagtte van alles wat niet overeenkomstig was, met de Krygs-Wetten en met het gebruik onder beschaafde Volkeren, en dat men in 't byzonder alle mogelyke achting betonen moest voor de Koninglyke Familie van Pruissen, door den Soldaat te wederhouden van 't beschadenen der Kasteelen of Lusthuizen, aan 't Pruissische Hof toebehoorende, en in den omtrek van* Berlyn *gelegen zynde, enz.* Onze groote Armee legd als nog in haare voorige Legerplaats te *Lissa*, maar *Schweidnits* is zedert den 24 *October* door de Troepen van de Generaal *Nadasti* en van den Hertog *van Abremberg* bereind, tusschen den 26 en 27 zyn de loop graven daar van geopend, en zedert den 6 *November* werd dezelve door 50 Stukken Kanon en 30 Mortieren beschooten, terwyl de Bezetting alreeds verscheide uitvallen, zeer nadeelig voor de Belegeraars, gedaan heeft.

Regensburg. De Graaf *van Seckendorff*, tot den Ouderdom van 86 Jaren gekomen zynde, heeft van de Ryksvergadering zyne Demissie, als Generaal der Ruitery van 't Ryk, verzogt en bekomen; vermits de Memorie, voor eenigen tyd door zyne *Groot Brittannische Majesteit* als *Keurvorst van Hanover* op de Ryks-Vergadering en aan verscheide Hoven overhandigd, tot dus verre niet dan zeer gebrekkelyk te voorschyn gekomen is, zo zal 't den Lezer zonder twyfel niet onaangenaam zyn, dit voornaam Stuk alhier volledig te vinden; luidende het zelve als volgt.

De tusschen de Hoven van *Engeland* en *Vrankryk*, ten opzigte van de zaaken in *America*, gereezene verschillen, waren naauwelyks door eenige Vyandlykheeden gevolgt, of Vrankryk bedreigde opentlyk zig dieswegens op de Duitsche Staaten van Zyn Groot-Brittannische Majesteit te zullen wreeken, en de toebereidselen, die zo aan den Moesel als Rhyn gemaakt wierden, als meede de verscheide beweegingen der Fransche Troupen, gaven niet dan al te duidelyk, de weezendlykheid der inzigten van die Mogendheid te kennen.

In die omstandigheden, dat is te zeggen, omtrent den Herfst van het Jaar 1755, liet den Koning van Groot-Brittannien, alhoewel hy geen Keurvorstelyke Minister aan het Weener Hof had, niet na, zig door de Engelsche Minister Heer *Keith*, by dat Hof vriendelyk te expliceeren, en Vertoogen te doen van het gevaar, waar aan zyne Duitsche Staaten en het geheele Keizerryk, blood gesteld waren, en eischte by die gelegenheid, het door de Alliantie en Guarantie-Traktaat, dat tusschen de beide Hoven subsisteerd, gestipuleerde secoers.

Men kon te *Weenen* de groot- en weezendlykheid van dat gevaar niet ontkennen, en moest toestemmen, dat het een schreeuwende ongeregtigheid en een zaak van 't ui-

uiterste gevolg voor het geheele Duitsche Corps zoude weezen, indien men in den Oorlog, Staaten van dat zelfde Corps wikkelde, die geen deel in de gereezene verschillen hadden, of dat men om die reden, verscheide considerabele Provintien van Duitsland, door onereuse Marschen, molesteerde en ontruste. Die Vertogen, hoe *solide* dezelve ook waren, hadden geen goed succes, en wel verre van de belofte van een *reëel* secours of de *Guarantie* der Duitsche Staaten van Zyn Groot Brittannische Majesteit uit te werken, bekwam men zelfs van het Keizerryk geen *Dehortatoiria* aan de nabuurige Kreitzen, om hun te verbieden, aan de inzigten van Vrankryk te favoriseeren, of dezelve hulp te verleenen.

Ondertusschen nam het gevaar dagelyks toe, Vrankryk zond een extraordinaris Envoyé naar *Berlyn*, zonder twyffel gelast, om den Koning van Pruissen over te haalen, om van zyn kant het Keurvorstendom Hanover te ontrusten. Dezelve continueerde te gelyker tyd met haare Oorlogs-preparatien en bedreigingen, en men zag duidelyk, dat het aannaderende Winter-Saizoen de uitvoering alleen verhinderde.

Dus was de waare gesteltenis der zaaken, wanneer de Koning van Groot Brittannien, in de Maand February 1756, met den Koning van Pruissen een Tractaat sloot, waar van het onderwerp en de Articulen, alleen strekte, om de generale Rust van Europa te *maintineeren*, om, niet tegenstaande de oneenigheden, die tusschen de Hoven van *Londen* en *Versailles* subsisteerde, in het byzonder de Vrede in Duitsland te verzeekeren, om van weerskanten alles wat mogelyk was, aan te wenden, tot voorkoming dat de respective Geallieerden niets ondernamen, dat in het vervolg tot nadeel der Staaten van de een of andere der Contracteerende Partyen zoude kunnen strekken, en eindelyk om hunne kragten te vereenigen tot maintien der Rust van het Keizerryk, en beletting van de passagie der vreemde Troupen, indien eenig Mogendheid, tegens alle verwagting, onder wat voorwendzel het ook zoude mogen weezen een Armée in Duitsland, tot verstooring der Rust, zoude willen doen rukken.

Dit Tractaat, zo als men hier bybrengt, stelde alle de Staaten, die Haare Keizerlyke en Koninglyke Majesteit in het Keizerryk bezit, en die welke daar aan behooren, in zeekerheid. Men zoude de Oostenryksche Nederlanden daar onder meede formeelyk begreepen hebben, indien Zyn Pruissische Majesteit de uitsluiting dier Provintien niet gefondeerd had, op een Argument, welkers soliditeit notoir is, namentlyk dat alzo in alle de Tractaaten, die hy met de Keizerinne Koninginne gesloten heeft, nooit de Nederlanden geguarandeerd waren, hy nu, met een derde handelende, zyne Verbintenissen ten voordeele van de Keizerinne Koninginne, ook niet verder konde uitstrekken.

Hoe meer de Koning van Groot-Brittannien zig verzeekerd hield, dat de Keizer dit Tractaat, in zyn qualiteit als *Opperhoofd van het Keizerryk*, nademaal het tot niets anders strekte, als om het Keizerryk, aan deszelfs zorge toevertrouwd, voor een gevaar, waar van men de schadelyke gevolgen gemakkelyk konde zien, te dekken; zo veel te meer maakte Zyn Britsche Majesteit staat, dat Haar Keizerlyke en Koninglyke Majesteit, de dienst, welke dien Vorst aan de Staaten, welke die Vorstinne in Duitsland bezit, bewees, zoude erkennen. Zyn Britsche Majesteit had ten minsten te wagten, dat het Duitsche Corps aan hem eenige obligatie zoude gehad hebben, voor de zorge, welke hy, met inzigt om te beletten, dat Duitsland niet wederom het Oorlogs-Toneel wierd, voor haar rust, eeven als voor die van zyne eige Staaten had.

Dit Tractaat was zo dra met die rondborstigheid en opregtheid, welke altoos de zuivere en heilzaame handelwyze verzellen, niet publiek gemaakt, of men begon het

het zelve valschelyk te verklaaren en uit te strooijen, dat daar andere geheime inzigten, raakende de Religie, en andere zaaken van die Natuur, schuilde.

De Vaderlandsche gevoelens van Zyn Groot-Brittannische Majt. genoeg bekend zynde, konde men niet loochenen, dat daar in nooit geen partydigheid, nog in politique, nog in zaaken de Religie raakende, was doorgestraald; dat hy altoos het *maintien* van het *Systema* en de Duitsche *Constitutie* voor oogen gehouden, en daar van herhaalde en ontegenzeggelyke blyken gegeeven had.

Men konde derhalven, zonder benadeeling, Zyn Britsche Majt. niet verdenken, van inzigten te hebben, of passen te doen, in staat om *troubles* te verwekken in het hart van het Keizeryk, waar van hy zelfs een der voornaamste Leeden is, en welkers belangen hem ten allen tyden zo dierbaar geweest zyn, dat hy, over eenige Jaaren, nog zyn Schatkist, nog zyne Troepen, ja zelfs zyn geheiligde Persoon, niet ontzien heeft, om het zelve van een Vyandlyke invasie te bevryden. Zyn Britsche Majesteit heeft geen tyd verzuimd, om zo by monde als geschrifte, aan het Hoofd en de Leeden van het Keizerryk, den inhoud van het geslooten Tractaat te communiceeren, en daar by zodaanige Declaratie te laaten voegen, in staat, om zelfs de minste schaduwe van agterdogt en mistrouwen weg te neemen.

Het is de gantsche Wereld bekend, dat de Keizerinne Koninginne, kort daar na, te weeten den eersten May 1756, niet alleen een Neutraliteits-Conventie, maar een Unie en Vriendschap, zo men voorgaf, Defensief Tractaat, met die zelfde Kroon sloot, met welke Zyn Majesteit, als Koning van Groot-Brittannien, in vollen Oorlog was, en die bedreigde de Keurvorstelyke Staaten van Zyn Majt. te vuur en te zwaard te zullen vernielen. Aan dat Tractaat zal men, na gedagten, al over langen tyd gearbeid hebben.

Daar word ook niet ontkend, dat men, zo dra het zelve geslooten was, Jalousie tusschen de Keizerinne Koninginne en den Koning van Pruissen zag opkomen, en dat dezelve eindelyk tot een openbaaren Oorlog uitbarste, welke de inrukking van Zyn Pruissische Majesteit in het Keurvorstendom *Saxen* en *Boheemen*, veroorzaakte.

De geheele Wereld weet mede, dat de marcheering der Pruissischen in *Saxen*, aan den Koning onbekend geweest is; dat aan Zyn Britsche Majesteit daar van, na dat zulks reeds geschied was, is kennis gegeeven; dat hy de uitgebarste Vyandlykheden verfoeit, dezelve afgeraaden, en formeelyk gedeclareerd heeft, dat hy daar in geen deel wilde neemen, en zig bepaalen met het gebruiken van al zyn Magt, en het aanwenden zyner zorge, tot het af keeren der Vreemde Troepen uit zyn Land en dat zyner Nabuuren, en om zyne Duitsche Staaten, voor het gevaar, waar mede zy bedreigt wierden, te dekken.

Dit is de Taal die Zyn Britsche Majesteit te *Weenen*, *Regensburg* en *overal*, heeft laaten voeren. Dit was het eenige inzigt van zyne Deliberatien en van de Maatregelen, welke hy, zonder zig met het geen 'er toen in Saxen en Boheemen passeerde, in te laaten, nam. Het was uit hoofde van die zelfde Beweegredenen, dat de Koning, wanneer de Zaak op de *Ryks-Vergadering* gebragt wierd, voor de Mediatie van het Keizerryk, en voor de herstelling der Rust van Duitsland, deed stemmen; te meer, daar Zyn Majesteit overtuigt was, dat zulks de gemakkelykste en de beste weg was, om de restitutie van *Saxen* en aanhorige Landen te bewerken, en om de vergoeding te bezorgen, daar de andere gekozene middelen, niets anders, zo als de ondervinding heeft doen zien, gedaan hebben, als den Oorlog, met een verschrikkelyke vergieting van Bloed, verwoesting en de totale ruine van verscheide

Staa-

Staaten en onnoozele Onderdaanen, na zig te sleepen, zonder dat men nog kan voorzien wat daar van den uitslag na het einde zal weezen.

Het is waar, dat men aan den Koning de Neutraliteit aanbood, zo als uit het annexe Stuk kan gezien worden, en dat die propositie voor een gedeelte direct van het Weener Hof, en gedeeltelyk door de Mediatie van het Deensche Hof kwam, maar men stelde by de Neutraliteit zodanige vreemde Conditien, dat het onmogelyk was dezelve aan te neemen. Men wilde dat zyn Majesteit aan de Fransche Troepen, de vrye passagie door zyne Staaten toeliet, en daarenboven aan die Troepen, byna voor niets, de Vivres, Vouragie, andere Provisien en de nodige Karren, leeverde, en dat in een tyd, dat zyn Majesteit naauwelyks in staat was, om de schaarsheid van Levensmiddelen, voor zyne eigene Onderdaanen, te verzorgen. Men wilde, wat meer is, dat hy de Fortresse van *Hamelen* overleeverde, dat hy in zyne Vaderlyke Staaten zyne Troepen in een naauwe Kreits, om zo te spreeken, als gevangen besloot. En in een woord, men wilde hem de vryheid beneemen, om zonder toestemming van de Fransche Kroon, een eenig Man van de eene naar de andere Plaats te mogen laten marcheeren.

Geduurende die Negotiatie, welke de gemelde Neutraliteit tot onderwerp had, deed Vrankryk niet alleen het Secours van 24000 Man, by zyn Tractaat, met de Keizerinne Koninginne vastgesteld, marscheeren, maar die Kroon zond een Armee van 80000 Man direct na Westphaalen.

De Armee des Konings bleef langs de *Weezer*, tot het einde der Maand *April*, in haare Kantonneerings-Kwartieren, maar de Franschen, door exorbitante Leverantien en eisschen van Wagens, meer als 'er konden geleeverd worden, het Graafschap *Bentheim*, dat zyn Britsche Majesteit, als een Hypotheek, ingevolge een in de Maand *May* 1752 gepasseerde Acte bezat, geruineerd, en wat meer is, de Stad *Munster* tot een Wapen-Plaats genomen hebbende, marscheeerde van alle kanten naar die Stad, en gaaven daar door duidelyk te kenden, dat zy het op de Staaten van zyn Britsche Majesteit gemunt hadden, dezelve deeden de *Observations Armee*, door zyn Koninglyke Hoogheid den Hertog *van Cumberland*, gecommandeerd wordende, de *Weeser* passeeren, en tot aan *Rittberg*, *Bielefeld* en *Herford*, naderen. De Koning liet overal op het plegtigste Declareeren, dat hy gantsch niet voorneemens was tegens een van zyne Meede-Stenden van het Keizerryk, ja zelfs niet tegens de Fransche Kroon, Offensief te ageeren, en geen ander inzigt had, dan, met behulp des Allerhoogsten, zyne eigene Staaten, en die zyner Geallieerde, voor een Invasie te dekken. De gevallen, in het vervolg gebeurd, zyn te zeer bekend, en leggen zo vers in het geheugen, dat men daar niet van behoeft te spreeken.

Het Prinsdom *Oost-Vriesland*, waar over zyn Majesteit tegens den Koning van Pruissen, by de Keizerlyken Hof-Raad, nog een onuitgeweeze Proces hangende heeft, wierd geattaqueerd, weg genomen, en de Inwoonders genoodzaakt den Eed van getrouwheid aan de Keizerin Koningin af te leggen. De Staaten van *Hessen-Kassel* wierden door een Corps van 15 à 20000 Man overvallen, en van hunnen wettigen Meester, die genoodzaakt was, naar *Hamburg* te vlugten, ontweldigt.

Ter zelver tyd deed een ander Corps Fransche Troepen een strooptogt langs de *Opper-Weezer* maakten zig van *Munden*, *Göttingen*, *Nordheim*, *Hardegsen*, *Hedemunden*, *Uslaren* en *Eimbeck*, meester, wordende in alle die Plaatsen den Eed van getrouwheid, in naam van den Koning van Vrankryk, afgenomen, logeerde de Zieken in de beste Kerken, perste een onnoemlyke kwantiteit Vivres en Karren af, plunderde over de minste vertraging, geheele Dorpen uit, mishandelde de Magistraat, en leyden om

een gevoelig denkbeeld van de Franse Militaire Executie te geeven, andere Dorpen in den Asch, verwoeste of verbrande de Landgoederen, en beroofde de Bewoonders van alles, ja zelfs van de hoop van een Recolte, die zy zig beloofde.

Het gros der Fransche Armee, op verscheide plaatzen de *Weezer* gepasseert zynde, verzamelde zig met alle magt, en naderde de *Observations Armee* des Konings, welke, genoodzaakt zynde voor de overmagt te bukken, naar de Landen van *Breemen* en *Vehrden* moest retireeren. De Stad *Hamelen* viel in de handen der Vyanden, en *Hanover* onderging het zelfde noodlot. Zeedert dien tyd heeft de Fransche Armee, na haar Willekeur, Contributien, Leverantien, Vouragie, Karren, enz. geeischt. Dezelve heeft zig opentlyk van alle Revenuen en de publique Penningen meester gemaakt, en na goedvinden over het gantsche Land gedisponeerd, uitgenomen van dat kleine gedeelte, dat door de *Observations Armee* is bezet gehouden. De Staaten *van Wolffenbuttel* zyn meede overweldigt en ingenomen, en aan de Hertoglyke Familie niet dan het Slot *Blankenberg* overgelaaten.

Het blykt uit het gedaane Verhaal, het welk door de Authentique stukken kan beweezen worden, dat de Koning zyne Troepen, nog die zyner Geallieerden, niet verzameld heeft, met inzigt om teegens iemand offensief te handelen; maar dat zyn Majesteit voorneemens is geweest, om zo veel als in zyn vermogen was, deszelfs eigene Staaten, en die zyner Geallieerden, voor geweldenaryen en alle onregtvaardige pretensien te beschermen. En alhoewel het de Godlyke voorzienigheid niet behaagd heeft, inzigten, die zo regtvaardig en billyk scheenen, te ondersteunen; egter troost zig de Koning hier meede, dat de gantsche onpartydige Wereld, en de Nakomelingschap, de *demarsches*, die hy genoodzaakt is geweest te doen, zal goedkeuren.

Zyn Majesteit vleid zig ook, dat zyne Meede-Stenden van het Keizerryk, en die Moogendheeden, welke de herstelling der Rust in *Duitschland*, en het *maintien* van het *Systema* des Ryks, ter harte gaat, op middelen zullen bedagt zyn, voor een zo harde en onverdiende behandeling, en om een verdrukking te doen eindigen, welke *Duitschland* en gantsch *Europa*, met de zwaarste gevolgen dreigt, en dat zy zyn Majesteit een volkome satisfactie zullen bezorgen.

Leipzig. Deeze Stad, welke door de Fransche en Ryks Troepen als ingesloten was, is, zederd de ongelukkig, voor hen uitgevallene Veldslag, ten eenemaal open, en dit geheele Keurvorstendom van hen ontruimt, door dien de eerste na *Langensalts* en de anderen na *Arnstadt* geweeken zyn. Dit gecombineerde Leger vind zig thans geweldig in zyne meening bedrogen, dewyl het by zyn overtogt over de *Sala* de Pruissische zo gemakkelyk uit Saxen meenden te verdryven, als de Veldmarschalk Hertog *van Richelieu* de Observations Armee het Keurvorstendom Hanover heeft doen verlaten; dog zo ras de Koning van Pruissen met zyn geringe Leger gantsch onverwagt tegen hen aantrok, weeken zy te rug, 't welk egter niets gebaat heeft, alzo ze door denzelven op den 5 deezer Maand *November* totaliter geslagen zyn.

Ber-

Berlyn. Het was den 7 deezer Maand *November*, dat wy door een Stafette van wegens den Koning de heughelyke tyding ontfingen, dat zyne Majesteit den 5 derzelver Maand een compleete Victorie op de gecombineerde Fransche en Ryks-Armee omtrent *Rosbach* bevogten had; wy hebben dierhalven het *Te Deum* gezongen, en den Hr. *Sack*, eerste Hof-Prediker, sprak ter dier gelegenheid eene Dankreeden uit over de woorden van den Koninglyke Profeet DAVID, *Psalm* 18 ℣. 20. De Joden hebben hunne Blydschap dien aangaande mede getoont, en de Burgery was op den dag der Dankzegging met fraaye Linten verciert, waar op zyn Majesteits naam met het woord *Vivat* te leezen was. Het gedommel van 't geschut en de vreugde vuuren waren menigvuldig, en de Blydschap groot en algemeen. Den reeds zo gestaafden roem onzer Troepen is daar door meer en meer bevestigd, en wy vertrouwen eerlang nog meer voordelige tydingen te zullen bekomen. Het is ondertusschen zeeker dat de Oostenrykers in Silesien niets tegen den onzen kunnen uitvoeren, en dat zy na alle waarschynlykheid het Beleg van *Schweidnitz* zullen moeten opbreeken; ook ziet men te gemoet dat de zaken in Pommeren eerlang van gedaante zullen veranderen, dewyl de Veldmarschalk van *Lehwald* met de Troepen uit Pruissen aldaar zal aangekomen zyn. De tydingen nog dagelyks uit des Konings Leger aankomende, vermeerderen de voordeelen der onzen op de Vyanden in Saxen behaald, uit alle dewelke gemakkelyk is op te maken, dat de Fransche Armee t'eenemaal geruineerd is, en dat daar en tegen zyn Majesteits Troepen merkelyk versterkt worden, door de meenigte Zoldaten der Ryks-Armee, die tot den onzen overlopen en dienst onder dezelve neemen.

Ons Hof zou zig met geen minder onnut als oneindig Werk belasten, indien het alle de Onwaarheden, die door de Benyders van 't zelve op deszelfs Reekening gesteld worden, wederleggen wilde. Het zou een zodanige moeiten des te eerder aan een zyde stellen konnen, om dat de tyd nooit nalaat de waarheid aan 't heldere dagligt te stellen, en de konstgreepen vruchteloos te doen zyn: dog daar is eene zaak, dewelke, vermits zy zeer dikwils herhaald is, niet zou nalaten van by Lieden, die weinig onderzoeking hebben konnen, geloof te krygen, als men hen niet waarschouwde, dat zy omtrent de misleiding, dienen op hun hoede te zyn. Men heeft door middel van verscheide Nieuws-Papieren Wereldkundig gemaakt, dat het Hof van *Londen* zeer groote Remissen aan het onzen had toegezonden.

Deeze met zo veel zekerheid voorgegeven Daad, is volstrekt ongegrond; want onzen *Souverein*, heeft tot nog toe geen subsidie van *Groot-Brittannie* gevraagd of ontfangen, even zo weinig als de *Koning* te vooren eenig onderstand van de *Franse Kroon* gekregen heeft. Indien deeze laatste eenige subsidie aan zyne *Majesteit* gegeven had, zou dezelve niet nagelaten hebben, van by de tegenwoordige tyds omstandigheden zulks aan den *Koning* te verwyten: en wat aangaat *Groot-Brittannie*, weet een ieder, dat deeze Kroon geen onderstanden geven kan, zonder toestemming van het *Parlement*, en by gevolg niet, zonder dat gantsch *Europa* dieswegens onderregt zy. Het is met dit zo vrywillig verzonnen voorgeeven gesteld, even eens als met de kwaadwillige toewyting, dewelke by den aanhang van des Konings Vyanden onophoudelyk herhaald word, dat namentlyk zyne *Majesteit* genoodzaakt is geweest om den Oorlog te beginnen, dewyl dezelve een Leger, waar van het getal naar maate van de Macht des *Konings* veel te sterk was, niet langer op de been houden kon: Lieden die dus redeneeren, hebben een gantsch verkeerde kennis van de *Pruissische* Landen. Hier te *Berlyn* weet een ieder, wat de gewoone Fondzen zyn, op dewelke het onderhoud van 160 *duizend* Man, waar uit des *Konings Leger* in Vredens tyd bestaat, gevestigd is, en uit dewelke dat Leger geduurende de elf Jaren van Vrede, die zedert 1745 tot 1756 verstreken zyn, betaald geworden is, zonder dat men zig genoodzaakt heeft gezien, om door eenige *buitenlandsche hulp* de onkosten daar van te gemoet te komen, ofte aan des Konings Schatkist te raken. Deeze gewoone Fondzen moeten noodwendig voldoende genoeg geweest zyn tot het onderstand van de Armee; na dien *de Koning* behalven de onkosten tot zyne Hofhouding nog alle Jaren, eenige Millioenen tot kostbaren en nutte *Gestichten*, zo als ook tot het opregten der *Colonien*, die in zyne Staaten zyn aangelegd, heeft konnen besteden. Zyne *Majesteits Onderdaanen* weeten zedert het begin zyner Regeering van geenerhande nieuwe belasting, in den tegenwoordigen Oorlog, hoe vernielend dezelve ook zy, heeft tot nog toe niemand een Stuiver buitengewoone Impost opgebragt, en de leverantien zyn aan de Opgezeetenen Prys-Courant betaald geworden. Den Adel heeft een middelmatige zom ter leen gegeven, 't welk voor denzelven des te minder nadeelig is, dewyl hy daarby gewonnen heeft, door zig te bevryden van de Jaarlykse Leen-Belasting. Het zyn de Steden zelfs, die ten einde aan de *Koning* een bewys van hunne aankle-

ving voor zynen dienst te geeven, uit eige beweging de aanbieding gedaan hebben om een LAND-MILITIE op de been te houden: de Vreemdelingen schynen gantsch kwalyk onderregt te weezen van de Middelen, die zyne *Majesteit* heeft om de Troepen te *recruteeren*; en mogelyk zyn onder hen zulke, die zig laten misleiden door de zeer gebrekkelyke Reekening van de zogenaamde OBSERVATEUR HOLLANDOIS, dewelke aan den *Koning* niet meer dan *twee Millioenen* Onderdanen toeschryfd, terwyl hun getal zig ongetwyfeld op *vyf Millioenen* uitstrekt. Het gantsche Leger van den Veldmarschalk *van Lehwaldt* is voltallig; daar ontbreekt niet een Man: In de Steden *Maagdeburg*, *Stettin* en *Custrin*, leggen tot by de 20000 Zoldaten, alle jonge Lieden, die zedert vier maanden geoeffend zyn, vol van *goede wil*, en gereed om by de Regimenten te worden ingelyfd. De groote Steden hebben nog niet een eenig Man geleverd. In de Dorpen vind men onder de Boeren Knegts *Recruten* in overvloed; men behoefd aldaar den Boer zelfs niet op te ligten of te werven, zo als in andere Landen geschied. Uit al dit gezegde kan men gemakkelyk oordeelen dat des *Konings Leger*, gezuiverd wordende van Vreemdelingen, die daar uit Deserteeren, en door eige Lands Lieden, die alle Zoldaten geboren zyn, *gerecruteerd* wordende, daar door niet dan fraayer en ontzaghelyker worden zal. Men zal teffens hier uit zien dat zyne *Majesteit* zo in zyn eige bekwaamheden, als in de aankleving van zyne Onderdanen (*die in weerwil van alle de Ryksbannen aan hunnen Koning niet minder trouw en toegenegen blyven*) en in de Constitutien zelfs van zyne Regeering, toevlugten heeft, die by het Gemeen, 't welk verkeerd onderregt is, niet bekend zyn, en die men, uit hoofde van oude vooroordeelen, niet kennen kan. In de verhalen die van den kant der Vyanden komen, maakt men een verkeerden ophef, dat de Franschen het Keurvorstendom *Brandenburg* onder Contributie gesteld hebben. Het is de *Oude Mark* die zy hebben doorkruist, terwyl de Koning, overstelpt door de meenigte zyner Vyanden, zig met zyne Wapenen naar een anderen kant gewend had. Zy zyn naderhand op de aannadering van *een* Battaljon onzer Zoldaten van daar geweeken; maar zo dra dit Bataljon te *Maagdeburg* in bezetting te rug gekomen was, hebben zy zig wederom in de *Oude-Mark* vertoont, dog dezelve op nieuw, na de onlangs voorgevallene BATTAILLE by *Rosbach* verlaten; en het is onwaar dat dezelve in de *Middel-Mark*, of in de *Nieuwe* of *Ucker-Mark* een voet gezet hebben; enz.

Vervolg van het Dagverhaal *onzes Legers.*

Den 13 *October* besloot de Koning zyn Leger, onder 't bevel van den Veldmarschalk *van Keith* te laten, en na *Saxen* te rug te keeren, vermits zyne tegenwoordigheid aldaar vereischt wierd.

Den 14 *dito* brak het Leger van *Naumburg* op, en sloeg zig langs de Rivier de *Sala* ter neder.

Den 15 *dito* vertrok zyne Majesteit verzeld van zyne Guardes du Corps na *Leipzig* en kwam

Den 16 *dito* aldaar aan, als wanneer dezelve schikkingen beraamde, om die Stad van de plundering te verschoonen, en hoogstdezelve vergenoegde zig, met de helft der geeischte Contributie van 300000 Ryksdaalders.

Den 17 *dito* wierd de Koning door het grootste gedeelte der Troepen van den Veldmarschalk *van Keith* gevolgd, blyvende dezelve alleen met 8000 Man omtrent de *Sala* staan.

Den 18 *dito* trokken deeze Troepen over de Elve by *Torgau* en kwamen

Den 19 by *Juterbok* in de *Neder-Lausnitz* te staan, waar door de Hoofd- en Residentie Stad *Berlyn* voor alle verdere Vyandlykheden gedekt was.

Den 20 *dito* vond de Veldmarschalk *van Keith*, geraden om met de nog onder zyn bevel hebbende Troepen, gereedheid tot den afmarsch te maken, en brak dierhalven,

Den 21 *dito* van de *Sala* op, neemende zyn marsch na de kant van *Leipzig*, en kwam

Den 22 *dito* aldaar aan, waar door de Bezetting dier Stad tot het aantal van 12000 Man aangroeide.

Den 23 *dito* ontfing de gemelde Veldheer als mede de Commandant van *Leipzig* een Stafette van de Koning met bevel om aldaar stand te houden; dat zyne Majesteit eerlang met eenige Troepen tot hunnen bystand stond te naderen.

Den 24 *dito* zonden de Prinsen van *Soubize* en *Saxen Hildburghauzen* een Trompetter aan den Hr. *van Hausz*, Commandant der Stad *Leipzig*, om dezelve op te eischen, edog hy wierd met een weigerend antwoord te rug gezonden; denzelven dag kwam 'er een tweede, en op

Den 25 *dito* een derde Trompetter aan, die egter niet dan het eerst gegeven antwoord, mede te rug namen.

Den 26 *dito* kwam de Koning met een renfort Troepen aldaar aan, en

Den 27 *dito*, arriveerde de Prins *Ferdinand van Bronswyk* met zyn onderhebbend Corps.

Den 28 *dito* verscheen ook in den omtrek van die Stad de Vorst *Maurits van Anhalt Dessau*, welke beide Vorsten op bevel van den Koning derwaards gerukt waren.

Den 29 *dito* trok zyne Majesteit aan zig de bezetting van die Stad, het Corps van den Veld-Marschalk *van Keith*, en het vrye Bataljon van de Generaal *Meyer*, welke te zamen omtrent 12000 Man uitmaakten.

Den 30 *dito* deed de Koning de reveu over zyn Leger, bevond het zelve circa 20000 Man sterk, en beloofde aan alle de Troepen dubbelde Leening te zullen doen betalen, gedurende alle den tyd dat zy nog voor het betrekken der Winterkwartieren, in 't Veld zouden blyven; deeze toezegging des Konings, deed alle de Zoldaten tot driemalen toe met een groot gejuig uitroepen: *es lebe Friederich der Grosse, unsern unvergeleichen Köning*, dat is, *Lang Leeve Frederik de Groote, onsen onvergelykelyken Koning.*

Den

Den 31 *dito* trok zyne Majesteit de Vyanden te gemoet, welke middelerwyl dat de Koning by *Leipzig* stond, de Steden *Naumburg*, *Weissenfels*, *Freyburg*, *Merseburg* en *Pegau* bezet hadden, dien dag verscheenen de onzen voor *Weissenfels*, waarby een bloedig gevegt ontstond, 't welk de Vyanden noodzaakte over de *Sala* te rug te wyken, en ons de voornoemde Stad, met agterlating van eenige Levensmiddelen, Voeragie, eenige Wagens met Brood en Bagasie, te ontruimen. Dezelve staken de fraaye Brug, aldaar over die Rivier leggende, in de Brand en de onzen wierpen Batteryen op en beschoten de Vyanden den gantschen dag.

Den 1 *November* braken de Vyanden op, begaven zig op marsch na *Merseburg* en bekwamen eene versterking van 20 Bataljons en 28 Esquadrons uit het Leger van den Veldmarschalk Hertog *van Richelieu*, onder Commando van den Hertog *van Broglio*.

Den 2 *dito* wierden 400 Man der Vyanden te *Weissenfels* Krygsgevangen gemaakt, na *Leipzig* gezonden.

Den 3 *dito* besloot de Koning den Vyand verder op te zoeken, en trok op drie onderscheide Plaatzen over de *Sala*, zonder dat dezelven zulks kon verhinderen.

Den 4 *dito* bevond zyne Majesteit by 't recognosseeren van denzelven, dat het onmogelyk was hem in zyn voordeelige Post aan te tasten, waarom hy hem slegts deed beschieten; maar het was op

Den 5 dito, dat de Vyanden zig gelieten als of zy den weg naar *Naumburg* wilden neemen, dog zy trokken eensklaps weder een weinig te rug, waarschynlyk om onzen Monarch te bewegen, zig mede te wenden, ten einde zy dus tusschen ons Leger en de Stad *Merseburg* zouden konnen te staan komen. Maar de Koning dit bemerkende, verhoede zulks, en sloeg zig met zyn Leger op eene Hoogte neder, verby *Mucheleen*, tusschen *Weissenfels*, *Freyburg* en *Merseburg*; de vereenigde Armee verliet hun voorigen stand en trok tegen de Pruissische aan, dewelke zonder eenige beweging bleef en alle de Tenten liet staan; dog toen de Vyanden nader kwamen, verdweenen dezelve eensklaps en onze Troepen stonden in slagorder, ons kruysselings verdekt staande kanon, begon te donderen, en nam gantsche gelederen weg, ons voetvolk op zyn Majesteits bevel gezwenkt zynde, deed de Vyanden geloven, dat het zelve wilde retiteeren, en was oorzaak dat zy hunne schreeden verdubbelden, waar door hunne gelederen meer opening bekwamen, maar eer men 't vermoedde stond dezelve weederom in Slag order; hierop deed de Koning zyn Ruitery op die der Franschen aanrukken, die dezelve dan ook met den uitersten Heldenmoed aantaste, overhoop wierp en tot in 't middelpunt der Vyanden doordrong, de Infantery onbeweegelyk gestaan hebbende, tot dat de Vyanden op de gelegenheid van vyftig schreeden genaderd waren, maakte een Helsch vuur en vervolgens de Bajonetten op de Snaphanen gestooken hebbende viel dezelve met zo veel dapperheid op den Vyand in, dat niets den moed der onzen kon stuiten en dus denzelven gantschelyk overhoop wierpen en binnen korten tyd meesters van het Slagveld bleven. De Ryks-Troepen in een naby gelegen Bosch staande, met oogmerk om de Pruissische by hunne te rugtogt af te snyden, namen mede de vlugt, en weeken in de uiterste verwerring na de kant van *Arnstadt*, terwyl de Franschen na *Langensaltz* vlugtten. De Koning deed middelerwyl de een en ander vervolgen waar door dan het getal der Gevangenen merkelyk aan wies. Deeze zo roemruchtige dag en ten kosten onzer Vyanden bevogtenen Zeegen, moet den Heldenmoed des Konings en der Pruissische Troepen vereeuwigen, alzo ons Leger naauwlyks 20000 Man sterk, een Vyand meer dan 50000 Man in getal, uit het Veld geslagen heeft, en zulks met een zo gering verlies aan onze

zyde dat men 'er geen voorbeeld in de Geschiedenis van zal weeten te vinden. Wy hebben geen van onze Generaals verlooren; Prins *Hendrik* 's Konings Broeder, de Luitenant-Generaal *van Itzenplitz* en de Generaal-Major *van Seidlitz* zyn ligt, en de Generaal-Major *van Meineke* zwaar gewond. De Major *van Swerin*, Commandant der *Gens-d'Armes* die in 't Gevegt byzonder uitgemunt heeft, heeft vyf ligte wonden bekomen. Wy hebben den vyanden eenige duizend man gedood en behalven de gekwetsten te reekenen, zyn 'er eenige duizende gevangenen, een groot getal stukken Kanon, Vaandels, Keteltrommen, Standaarten, Bagagien en onder anderen een kisje vol kruyzen van de Order van *St. Louis* benevens eenige kooplieden van Galanteryen, als van Snuyfdoozen, Orlogies enz. zyn in onze handen gevallen. Het getal der krygsgevangen gemaakte Officiers bestaat in omtrent 200: daaronder zig de Luitenant-Generaal Graaf *van Mailly*; de Marefchal de Camp Marquis *de Custine*; de Brigadier Hertog *de Beauvilliers*; de Hertog *de Cossé*; beide de Marquisen *de Saluce*; vader en zoon; de Ridder *de Boisrenard* en de Ridder *de Guibert* bevinden. De Luitenant-Generaal Graaf *de Revel*; broeder van den Hertog van Broglio gewond zynde, is te *Merseburg* aan zyn kwetzuuren overleden, alwaar dezelve op expres bevel van den Koning, met alle plechtigheden aan zyn Caracter verschuldigd, is begraven geworden; om kort te zyn, de gantsche Vyandlyke Armee is vernield, wat door onze handen niet gesneuveld is, heeft de vluchtende Ruitery der Ryks-Troepen verpletterd, en die gelukkig genoeg geweest zyn van te ontkomen, hebben zig op hunne vlugt met Raapen en Wortelen moeten geneeren. Onze Hoesfaren de Bagasie van den Prins *van Soubise*, buit gemaakt hebbende, heeft zyne Majesteit dezelve aan dien Veldheer te rug doen zenden.

Den 6 dito na dat des Konings Leger uitgerust had, wierden bruggen over de Rivier de *Unstrutt* geslagen, en zyne Majesteit trok over dezelve, vervolgde de Vyanden, maakte nog veele gevangenen en kwam tegens den avond met de voorhoede te *Eckartsbergen* aan, daar de Vyanden meenden te legeren, maar op 't aannaderen van den Koning verder trokken.

Den 7 dito marcheerden onze Husfaren tot *Buttstadt* en veroverden nog een Standaart en 6 stukken kanon op den Vyand.

Frankfort aan den *Mayn*. In de eerste dagen dat wy tyding van de Veldslag omtrent *Merseburg*, tusschen de vereenigde Fransche en Ryks-Armeen, en die van de Koning van Pruissen, voorgevallen, zouden hebben konnen ontfangen, bleven wy in de onzeekerheid; alleen kon men uit de verslagendheid, welke onder het gevolg van de Princes *van Soubize* heerschte, vermoeden, dat 'er iets nadeeligs ten aanzien van Haar Doorlugtig Gemaal moest voorgevallen zyn; thans zyn wy onderregt door de volgende Brief van een Commandeerend Officier der Ryks-Armee, aan een zyner Vrienden alhier, geschreeven uit *Erfurth* onder den 8 deezer Maand *November*, luidende als volgd:

Wy verlieten den 30 *October* onze Cantonneerings-Kwartieren by *Stössen*, en begaven ons op ontfangen bevel na *Weissenfels*. Het Regiment van *Varel* trok door de

Stad

Stad beenen, en ging aan de overzyde der *Saal* te *Patru* Cantonneeren. Het Regiment van *Tweebrugge* en het Beyersche *van Reckman*, benevens twee Compagnien Fransche Grenadiers bleven binnen *Weissenfels*. De Pruissischen attaqueerde *Weissenfels* den volgenden dag 's morgens ten 5 uuren, en de Ryks Armee trok op staande voet by den anderen. Het kwartier van de Prins *van Saxen Hildburghausen*, een halve myl van die Stad zynde, nam de Prins *George van Hessen-Darmstads* het bevel en deed al wat mogelyk was, om tegenstand te bieden, dog het was te laat en men wierd genooddrongen om te wyken. De fraaye Brug van *Weissenfels*, over de honderd duizend Ryksdaalders van bouwen gekost hebbende, wierd afgebrooken en in brand gestooken, om onzen aftogt te beveiligen. Beide de voorsz. Regimenten wierden onder 't overtrekken dier Brug aan t ysselyk vuur der Pruissischen blootgesteld en leelyk gehavend. Dien nacht bleef het Ryks Leger by *Weissenfels* staan. De Vyanden ontdekten twee Huizen, bekwaam om dezelve tot Batteryen te gebruiken, maar de Luitenant Kollonel *van Wurm*, van 't Regiment van *Wurtzburg*, zig met zes Stukken Kanon na de kant van de afgebrooke en verbrande Brug begeven hebbende, vernielde deeze beide Batteryen. De volgende dag zynde de 1 *November*, hadden de Pruissische nieuwe Batteryen opgeregt, dus men over en weeder tot 's avonds ten tien uuren met vuuren uit het Kanon aanhield, terzelver tyd begaven wy ons na *Merseburg* op marsch, maar zonden onze Bagagie alvoorens na *Camburg*. Wy waren genoodzaakt die nacht onder den blooten Hemel zonder Stroo en Brandhout door te brengen, geduurende deezen marsch, ontfingen de Franschen eene versterking van 20 Bataljons en 28 Esquadrons, onder het aanvoeren van den Hertog *van Broglio*. Den 3 *November* stelden wy ons in staat van de Vyanden aftewagten. Ten een uur nademiddag trokken wy te rug tot op een myl na de andere zyde van *Freyburg* en hielden aldaar stil. Ten 5 uuren wierden wy in slag-order gesteld, en wy naderden geduurende die nacht met langzame schreden tegen den Vyand, en plaatsten ons in een ter regter hand gelegen Bosch, maakten aldaar eenige verhakkingen, en de Franschen wierpen twee Batteryen op twee Hoogtens op, welke aan beide de uithoeken van het Bosch zeer voordeelig geposteert waren. Wy bevonden ons den 4 in 't gezigt van den Vyand en wederzydsch begon het Kanon te speelen. De Pruissische Ruitery kwam wel op de onze af, maar wierd onder begunstiging van onze Artillery te rug gedreeven. Hun Voetvolk kwam ook in beweging en naderde in drie Kolommen dog wierd insgelyks door ons tot den aftogt gedwongen. Deezen dag was dus door ons nog eenigzints voorspoedig, dog het duurde niet lang, gelyk uit het volgende zal blyken. Den 5 in de vroege morgen wierd de kannonade hervat. De Vyandlyke regter Vleugel strekte zig tot aan *Schorte*, en de linker tot aan *Legen*, uit. Het Ryks Leger was in 't Bosch van *Wanerode* geposteerd. Op den middag wierd het zelve, zo wel als het Fransche gelast, zig in slag-order te schaaren. Ons Leger naderde na de zyde der Vyanden, dog hield zig gedurig eenigzints links af. De Pruissischen maakten daar op eene beweging, welke na een aftogt geleek, wy verdubbelden onze schreeden, om nader by hen te komen; dog wy ontdekten wel haast dat hunnen aftogt maar geveinsd was. Om ons nog meer te misleiden, deden zy eenige Esquadrons na *Merseburg* rukken, terwyl het gros hunner Armee agter een hoogte geschaard stond, door welke zy niet gezien konden worden. Wy zyn gedwongen te betuigen, dat wy leelyk in onze reekening bedrogen waren, en ons zelve in de klem gebragt hadden. De eerste linie der Franschen en onze Ruitery naderden gestadig, terwyl onze rechter Vleugel eensklaps door een ysselyk vuur van de Vyanden begroet wierd. Wy beantwoordden het zelve met alle kragt en vermo-

mogen ; maar door dien wy in 't aannaderen genoodzaakt wierden onze Scheeden te verdubbelen, zo wierden onze Ryen en Gelederen daar door eenigzints verzet, waar door 's Vyands vuur bevoordeeld en van krachdiger uitwerking wierd. Onze Ruitery, welke de uiterste pogingen deed om het zelve door te staan, moest eindelyk in vollen Galop afdeinsen. Het Voetvolk hield nog eenigen tyd stand, en wierd door het vuur van ons Geschut ondersteund. Eindelyk zagen wy ook de Franschen wyken. Een langer tegenstand van onze zyde kon van generhande nut meer zyn, en de slachting wierd algemeen onder de vereenigde Troepen. Onze Bagagie wierd genomen; onze Artillery ging verlooren, en ons verlies beloopt eenige duizend Man. Van den 5 op den 6, marcheerden wy den gantsche nacht, en trokken by *Freyburg* de Rivier over. De volgende morgen ten 6 Uuren, kwamen wy gantsch vermoeid en afgemat te *Echartsbergen* aan. Ten twee uuren nademiddag, kwamen de Prinsen van *Saxen-Hildburghausen* en *George van Hessen-Darmstad* aldaar by ons, en deeden Halte houden: Dog zy waren naauwelyks aan Tafel gaan zitten om te spyzen, wanneer men een groot Corps Vyanden, in een geringe afstand zag naderen, het geen Artillery by zig voerde, en ons daar uit zeer gevoelig begon te begroeten. Wy zagen in 't geheel geen kans om hen tegenstand te bieden; want onze Troepen waren in verscheide Corpsen verdeeld, welke verre van den andere marscheerden, om met des te meer gemak en minder moeite onzen aftogt te verlooren. De eenigste party welke wy konden kiezen, was die, van ons insgelyks van *Echartsbergen* weg te begeven. Wy vervolgden onzen Marsch des nachts van den 6 tot den 7, en zyn gisteren te *Erfurth* gekomen, ten uiterste mishavend en verzwakt, in zodanig eene gedaante, dat men zonder vragen en antwoord te doen en te geven, gantsch gemakkelyk kan naleiden, dat wy zo wel geslagen waren, als op onzen aftogt groote Elende en gebrek geleden hadden. Wy willen wel bekennen, dat wy ons hier beter bevinden, dan wy zederd eenige Weeken geweest zyn; dog vinden ook hier aan veele dingen groot gebrek. Onze Marsch naar de *Sala* is ten uitersten zwaar en moeyelyk geweest, en wy hebben gedurende denzelven verscheidene dagen geen Brood gezien, moetende ons Volk zig met raauwe Rapen en Wortelen, welk ze uit de aarde trokken, behelpen. In zodanig eenen elendigen Staat en droevige Omstandigheden hebben wy ons bevonden, en zyn dus in onze verwachting, van in *Saxen* uit te rusten en tot verhaal te komen, ten eenemaal bedroogen geworden.

Een diergelyke Brief heeft men alhier bekomen van een Officier van 't Fransche Leger, geschreven van *Nordhausen*, alwaar de verzamel plaats der verstrooide Troepen van de Prins *van Soubize* is, waarin dezelve na al het geen van den 30 *October* tot den 5 *November* is voorgevallen, verhaald te hebben, aldus spreekt:

Den 5 waren beide wederzydsche Arméen den gantschen ochtend stil en buiten beweeging. Ten 12 uuren op de middag wierd by ons den generale Marsch geslagen, en wy avanceerden tegen den Vyand; die in zyn Camp bleef, behalven dat hy eenige Escadrons na *Merseburg* deed defileeren, waar uit men besloot, dat hy begon te retireeren; onze Troepen naderden noch sterker, doch wy wierden wel haast beter geïnformeerd; de Pruissische Cavalery attaqueerde ons met de grootste Furie, en hunne Artillery maakte eene yslyke Ravage onder onze Infantery. Wy waren noch geen volle uur in Actie geweest, wanneer onze Infantery, bestaande uit 36 Bataillons

jonale Natiónale en 12 Batailjons Zwitsers, aan het deinzen gemaakte en verstrooid wierd. De Ryks-Contingent-Troepen hielden noch minder stand. Onze Cavalery vocht wel dapperlyk, doch wierd mede genoodzaakt voor de Overmacht der Vyandlyke te wyken, en wel te meer, dewyl zy den tyd niet had van zig in behoorlyke Ordre de Bataille te stellen, Des niettegenstaande hebben de Brigades Cavalery van *Bourbon*, *Beuvilliers* en de *Volontaires Liegois*, ondersteund door die van *Fitz James*, onder Commando van den Graaf *van Rougrave*, Marschalk de Camp, de Eer onzer Natie, weeten op te houden; zy stuitteden niet alleen den verwoeden Indrang der Pruissische Gens d'Armes, maar repousseerde ook dezelve tot twee verscheide maalen, en zabelden een gedeelte van hen ter neder. Dit Voordeel diende, om de Retraite van een groot Corps Infantery te dekken; doch middelerwyl wierden deeze vier Brigades door de Vyandlyke Artillery leelyk mishavend, en deinsden eindelyk ook af, met een considerabel Verlies, waar in die van *Fitz James* en de *Volontaires Liegois* het meeste deel hadden.

Vermits die dag voor ons zo fataal uitviel, wierden wy genoodzaakt onze Retraite, zo goed wy konden, te volvoeren. Een gedeelte van onze Armee passeerde de *Unstrutt* te *Freyburg*; den 6 toogen wy door *Laucha* en quamen te *Weibe*; den 7 te *Sachsenburg*, alwaar wy andermaal de *Unstrutt* passeerden, en vervolgens *Berga* bereikten, van waar wy herwaards gemarcheerd zyn, om noch verder terug te trekken; alhoewel de Koning van Pruissen ons zo sterk niet op de Hielen zit, als wy wel verwacht hadden. De Ryks-Troepen en de twee Regimenten Oostenrykse Cuirassiers, zyn over *Ilmenau* na de kant van *Weimar* geretireerd.

Dewyl onze Infantery niet handgemeen geworden is, zo hebben wy maar omtrent 800 Soldaaten verlooren; doch 't Verlies der Ryks Troepen is veel grooter. Het Contingent van *Trier*, het geen uit 1200 Man bestond, is alleen tot 275 gesmolten. Ons Verlies aan Officiers is zeer considerabel. Het Regiment van *Piemont* alleen verliest 40, en dat van *Planta* 18 Officiers. De Heeren *Revel*, *d'Ayac* en *de Guibert*, van den Grooten Staf, zyn gesneuveld, gelyk ook de Heer van *Durfort*, Adjudant Generaal en Quartiermeester van de Cavalery, benevens de Heeren van *Boisrenard*, Brigadier; den Hertog van *Cossé*, Colonel, en den Heer van *Monsjeuvant*, Luitenant Colonel. De Marquisen van *Custine* en van *Rougé* zyn gequetst en gevangen; een gelyk Lot is ook te beurt gevallen aan den Hertog van *Beauvilliers*, Brigadier; den Marquis van *Saluces*, de Vader, Brigadier, en den Marquis van *Saluces*, de Zoon, Colonel. De Luitenant Generaal Graaf van *Mailly* is gevangen; de Vicomte van *Escars*, en verscheide anderen zyn gequetst geworden.

De Prins *van Soubize* heeft zyne hooge Persoon gantsch niet gespaart, maar zig alom aan 't grootste Gevaar bloot gesteld, zynde een van Deszelfs Pages naast zyn zyde gesneuveld. Van onze 30 Stukken zwaar Canon, zyn 19 in handen der Vyanden geraakt; doch van onze Regiments Stukken zyn de meesten verlooren, als mede veele Vaandels, Staandaarden, en zelfs eenige Ketel Trommen &c.

GROOT-BRITTANNIEN. *Londen.* De Commissarissen benoemd tot het ondervragen en verhoren der Officieren, die de laatste mislukte Expeditie op de Kusten van Vrankryk hebben bygewoond, hebben hunne Zittingen besloten en zullen daar van verslag aan den Koning doen. Het Parlement dat den 15 deezer stond te vergaderen, is tot den 7 der aanstaande Maand geprorogeerd geworden; men vleid zig

dat 'er voor eenige tyd iets ter Zee ten voordeele van onze Esquaders vallen zal, waar van het Hof in zyn aanspraak aan 't zelve, gewag zal konnen maken, om dus de moedeloosheid der Natie te herstellen. De tyding welke men hier ontfangen heeft van den zegen des Konings van Pruissen op de vereenigde Ryks- en Fransche Legers in *Saxen* behaald, baard niet alleen groot genoegen aan 't Hof, maar 't Gemeen zelfs, is daar over ten hoogsten verblyd, en men verwagt dat 'er by de aanstaande zitting van het Parlement zeer gunstige besluiten aangaande zyne Pruissische Majesteit zullen genomen worden. De Koning heeft nadrukkelyke beveelen gegeeven, om de mishandelingen onzer Kapers aan de Nederlandsche en andere Scheepvaarende gepleegd, te onderzoeken en na alle strengheid te straffen, midsgaders de Mishandelde schadeloos te doen stellen.

Ten aanzien dier handelwys onzer Kapers heeft de Admiraliteit het volgende besluit doen afkondigen.

Alzo de Admiraliteit van goederhand onderrigt is, dat veele kwalyk gesinden, onder den Dekmantel, dat zy aan de Commandanten van de Kapers geduurende den tegenwoordigen Oorlog Commissien hadden toegestaan, verscheidene Zee-Rooveryen en andere Buitensporigheden gepleegd, als mede op een onwettige wyze, en met Geweld, niet alleen Goederen van Neutrale Schepen, maar ook van die der Onderdanen van Zyne Majesteit tot krenking van het recht der Volkeren en de byzondere Wetten van dit Ryk, beroofd hebben. Zo is 't, *dat eene beloning van* 100 *Ponden Sterling zonder eenige Korting beloofd word, aan alle en een ieder, die zulke, dewelke geduurende den tegenwoordigen Oorlog met Vrankryk diergelyke Zee-Rooveryen gepleegd hebben, of zullen pleegen, zal konnen aanbrengen; met verdere belofte, dat dusdanige welke het recht hebben om die beloning te ontfangen, geduurende een jaar van de pressing tot den Zeedienst vry zullen weezen.*

VRANKRYK. *Parys.* Men was alhier wel in de verwagting van een aanstaande Veldslag in *Saxen* te zullen hooren, maar geenzints, dat dezelve zo ongelukkig voor onzen en de Ryks-Armee zou uitvallen, als wy zedert vernomen hebben dat geschied is, door dien meest alle de Brieven uit die Gewesten aangekomen eenparig getuigen, dat onze Troepen byna gantschelyk vernield zyn, en dat zeer veele Zoldaten van 't verstrooide Ryks-Leger zelfs tot de Koning van Pruissen overgelopen en in zyn Dienst gegaan zyn. Men verwagt met verlangen, dat het Hof dienaangaande een omstandig verhaal zal doen openbaar maken. De Hertog *van Richelieu* zal met het meerendeel zyner Troepen aanrukken, om de verslagene Armee van de Prins *van Soubize* te ondersteunen, by aldien het uit elkander getrokkene Observations Leger, waarin zedert die tyd groote beweeging is, hem daarin niet hin-

hinderlyk is. Men ziet hier ondertusschen een Lyst van onze Officieren in die Veldslag door de Pruissische gevangen genomen, bestaande in 11 Generaals, 5 Collonels, 7 Luitenant Collonels, 5 Commandanten van Bataljons en 2 Majoors, wyders in 1 Kapitein van *Piemont*, 10 van *Poitou*, 11 van *de Mailly*, 2 van *Rohan*, 7 van *St. Chamont*, 6 van *Provence*, 6 van *Beauvoisis*, 9 van *La Marc*, 2 van *Brissac*, 3 van *Wittmer*, 9 van *Planta*, 4 van *Reding*, 2 Rittmeesters van *Bourbon*, 2 van *Lusignan*, 2 van *Fitz-James*, 3 van *Saluces*, 3 van *Penthievre*, 3 van *Lamotthe*; als mede de volgende Subalterne van 't Voetvolk; te weeten, 26 van *Piemont*, 8 van *Pritou*, 11 van de *Mailly*, 2 van *Rohan*, 2 van *Diesbach*, 4 van *St. Chamont*, 2 van *Provence*, 1 van *Tourraine*, 1 van *St. Germain*, 5 van *Beauvoisis*, 2 van *Lamarc*, 5 van *Wittmer*, 6 van *Planta*, 4 van *Reding* en van de Ruitery, 1 Kornet van *Bourbon*, 2 dito van *Beauvilliers*; 1 Luitenant van *Luzignau*, 1 dito en 1 Kornet van *Fitz-James*; 3 Luitenants van *Saluces*, 1 dito en 1 Kornet van *Ponthievre*, als meede die geene Militaire zyn, 1 *Directeur* en 1 *Commissaris* der *Vivres*, 1 *Informator* de *Mathesis* en 1 *Directeur* der *Veld-Bakkeryen*, in 't geheel een getal van 200 Koppen uitmaakende. Daarenboven by de 6000 *Gemeenen*, 63 *Stukken Kanon*, 15 *Standaarten*, 7 *Vaandels* en 2 paar *Keteltrommen*. Hier by zyn nog de Officieren, nog de Soldaten niet gereekend, welke by 't vervolgen, van ons geslagen Leger, konnen Krygsgevangen gemaakt zyn, en dewelke deeze Lyst mogelyk nog veel grooter zullen doen worden.

Ter gelegenheid der herstelling van 't Parlement van deeze Stad, is hier een ongemeen fraaye Medaille geslagen geworden: Dezelve vertoont aan de eene zyde den Koning, overeinde staande, met een Olyf krans om 't hoofd, en met een Scheepsroer in de hand naast een Wereldkloot, verbeeldende Vrankryk; de Gerechtigheid ziet men in 't verschiet, gezeeten aan den voet van een gedenkzuil, leunende op 't Wetboek; rondom dezelve leggen hare Wapenen, als van geen kracht meer zynde, verstrooit needer, naamlyk het Zwaard, de Weegschaal, de Bondelbylen, enz.; de Koning nadert de treurige Gerechtigheid, reikt haar de hand toe, en herstelt haar in haren vorigen luister, waar op de Zon hare stralen ter kimmen begint uit te schieten, ten teeken van de herstellinge der Wetten, en der algemeene rust en goede order in 't Koningryk. Onder aan leest men, JUSTITIA RESURGENS, I. SEPT. MDCCLVII; dat is, *De weeder opstaande Gerechtigheid*,

heid, op den 1 *September* 1757; en in het Omschrift, RESTITUTORI CURIAE SUPREMAE; dat is; *Aan den hersteller van 't opperste Gerechtshof*. Het revers verbeeld de Vreede en de Gerechtigheid, elkander omhelzende; met deeze woorden; FELIX AMPLEXUS JUSTITIAE & PACIS; dat is; *Gelukkige ombelsing der Vreede en Gerechtigheid*; en onderaan; REDINTEGRATO SENATU; dat is; *Na 't herstellen van 't Parlement*.

Hanover. De tyding van de Nederlaag der Ryks en Fransche Legers onder de Prinzen van *Saxen-Hildburghauzen* en *van Soubize* in *Saxen*, heeft het voorneemen der Fransche Generaals in deeze Gewesten gantschelyk verzet, en men kan uitderzelver bewegingen opmaaken, dat een goed gedeelte derzelver Troepen derwaards zal marscheeren, om de verstrooide te verzamelen en te versterken; zeker voornaam Heer te *Göttingen* schryft het volgende aangaande die Veldslag aan een zyner goede Vrienden alhier.

Gy zyt, Myn Heer, tegenwoordig binnen Hanover, *en buiten twyfel gerust en zonder Zorg; terwyl wy hier ons in de grootste verlegenheid ter Wereld bevinden. Welke Rampen! rechtvaardige Hemel! komen ons niet over? Wy hebben de tegenwoordigheid van UE. in de droevige Omstandigheden, waar in wy ons bevinden, ten hoogsten noodig.*

De Ryks-Armee is door den Koning van Pruissen op de vlucht geslagen en verstrooid, en die van den Prins van Soubize *overhoop en 't onderste boven geworpen geworden; al het geene men in eene zo haghelyke Conjunctuur noch heeft konnen bybrengen, bestaat daar in, dat men by tyds de Krygs Kas en de grove Bagage der Generaals gesalveerd en herwaards gebragt heeft, onder eene Escorte van* 300 *Ruyters en* 1500 *Soldaten. Elendige Overblyfzelen van* 11 *verscheidene Regimenten, uit welke dezelve, voor hunne Massacre, noch geborgen zyn! De Fransen zelve moeten bekennen, dat vier Brigades van de Armee onder den* Prins van Soubize, *een gelyk Noodlot getroffen hebben; zy voegen daarby, dat de Kreyts-Troepen al vluchtende door het heenen geboort, en alles in de uiterste verwarring gebragt hadden, dewyl zy rekenen, dat van hun Volk door de vluchtende Cavalery van den Prins* van Saxen-Hildburghauzen *ruim zo veele vertreden en verpletterd zyn geworden, als door het vreeselyk Vuur der Pruisischen gesneuveld zyn. Men verzekerd, dat de Pruisise Armee door het verslaan der Geallieerden sterker en talryker dan voor de Bataille geworden zyn. De Heer N..... komt my op dit zeggen, dat de Prins* van Soubize, *die zyne Armee allen mogelyken spoed in de Retraite, voor den haar op de Hielen volgenden Overwinnaar, doet maken, binnen kort in deeze Stad zal arriveeren. En noch een tweede Officier verzekerd my, dat zyne Hoogheid alle oogenblikken alhier verwagt wierd, en dat de Koning van Pruissen zelve aan 't Hoofd van een groot gedetacheerd Corps, hem nazettede. Om kort te gaan, hier is alles in de uiterste verwarring; alle de Huizen deezer Stad, en zelfs die van den Magistraat en de Professoren der Academie zyn reeds van de Vluchtelingen opgepropt enz.*

Het is zeer waarschynelyk, dat deeze Dag zeer ernstige gevolgen na zig sleepten; want men verzekert, dat onze gewezene Observations Armée, en wel voornamentlyk de Hanoverschen, tegenwoordig in vollen Marsch zyn, om Weêrwraak te neemen over

zom-

zommige buitensporrige Wreedheden, welke de Partisan Fischer op verscheidene Plaatzen van dit Keurvorstendom gepleegt heeft; ook dat de Franschen actueel een sterk Corps in de Nabuurschap van Celle vergaderen, om het Dessein der Hanoverschen te verydelen.

NEDERLANDEN. *Middelburg.* Van den 20 *October* tot den 20 *November* zyn alhier begraven.

21 *Octob.* Adriaan de Klerk. 53 *Jaar.*
Nicolaas Schardorp. 58 *Jaar.*
22 *dito.* Johanna Maria van Berkhen. 46 *Jaar.*
24 *dito.* Adriaan Revers. 5 *Dag.*
25 *dito.* Pieternella Mortier. 2 *Maand.*
26 *dito.* Nicolaas Caniskus. 14 *Jaar.*
Maria Reygers. 26 *Maand.*
Maria van der Ley. 64 *Jaar.*
Martha van de Copello, Dogter van Doctor Servaas van de Copello. 7 *Maand.*
Sara Christiaanse. 14 *Dag.*
Hendrik de Hase. 45 *Jaar.*
Rosina Vorsnere. 40 *Jaar.*
Pierre Martyn de Sioy. 2 *Maand.*
27 *dito.* Cornelis Biek. 0 *Dag.*
Anthoni Cavalier 76 *Jaar.*
Jan Gavel, Conrektor in de Latynse School. 43 *Jaar.*
28 *dito.* Pieter Pleket. 56 *Jaar.*
Cornelia van Es. 28 *Jaar.*
Maria Jacoba Oosthoek. 57 *Jaar.*
Het Jonggebore Kint van den Apotheker Christoffel de Geyter.
29 *dito.* Augustinus Kreukist. 2 *Jaar.*
Maria Anna Jacomina de Vlamingh, Huysvrouw van de Heer Pensionaris d'Affonville te Veere. 53 *Jaar.*
Clasina van Weyen. 23 *Jaar.*
Catharina Dorotea Christiaanse. 17 *Dag.*
31 *dito.* Pieter de Klerk. 1 *Jaar.*
Dirk Borge. 9 *Week.*
Het Jonggebore Kind van Cornelis de Ruede.
Jacobus Huysman. 10 *Maand.*
1 *Nov.* Jan Boom 86 *Jaar.*
Catharina Machielsen. 6 *Maand.*
2 *dito.* Johannes Gonse. 15 *Maand.*
Cornelis Braams. 3 *Week.*
Poulus Pieterse. 51 *Jaar.*
3 *dito.* Anna Maria Blomhart. 20 *Maand.*
Andries Gibert. 5 *Jaar.*
4 *dito.* Markus Meerman. 50 *Jaar.*
Cornelis Paauw. 54 *Jaar.*
5 *dito.* Huybert Mackhof. 9 *Jaar.*
Johanna Maria Viets. 7 *Maand.*
Catharina Arenoutsen. 2 *Jaar.*
Hendrik Blom. 76 *Jaar.*
7 *dito.* Elizabeth Toelaber. 51 *Jaar.*
Hendrik van der Wout. 14 *Dag.*
8 *dito.* Gerret van Driel, Goudsmit en Essajeur van deeze Stad. 51 *Jaar.*
Jan Kol. 6 *Maand.*
Isaak Seys. 87 *Jaar.*
9 *dito.* Janna Gouden. 7 *Week.*
Pieternella van Es. 11 *Maand.*
Nicolaas Mattheus van Groenenbergh. 8 *Jaar.*
Maria de Bas. 18 *Maand.*
10 *dito.* Anna Verlykka Fossels. 8 *Maand.*
11 *dito.* Het Jonggeboore Kint van Nicolaas Bausont.
Cornelia de Nys. 80 *Jaar.*
12 *dito.* Johanna Aldevelt. 28 *Jaar.*
Pieter Baat. 18 *Maand.*
Jacoba Hasewinkel. 82 *Jaar.*
Maria Hermans. 37 *Jaar.*
13 *dito.* Door het Geregt dezer Stad Begraven. Een Persoon van *Rotterdam* na *Middelburg*, in 't Schip gestorven, den Naam onbekent.
14 *dito.* Mechelina Koster. 36 *Jaar.*
16 *dito.* Maria Vermeulen. 47 *Jaar.*
Pieternella de Kan. 4 *Week.*
19 *dito.* Hendrik Ebenhart. 4 *Dag.*

Alk-

Alkmaar. Na den 27 *October* jongstleeden zyn in deze Stad getrouwd.

28 Octob. *Rem Sprong*, Jongm. met *Maartje Sinjewel*, J. D. *op 't Stadhuis.*
28 dito. *Jan Blokker*, Jongm. met *Hendrikje Crul*, *in de Kerk.*
28 dito. *Leendert Oudeschout*, Weduwenaar met *Hillegont Heemskerk*, J.D. *op 't Stadh.*
28 dito. *Paulus Jasperse*, Jongm. met *Maartje Claes*, J. D. *op 't Stadhuis.*
3 Novemb. Dr. *Johannes van den Berg*, met *Catharina Helling*, *in de Kerk.*
4 dito. *Arien Gerritsz.*, met *Marytje Jans Oudendyk*, *op 't Stadhuys.*
4 dito. *Jan Jansz Dral*, met *Lysbeth Jans*, *in de Kerk.*
10 dito. *Christiaan van den Bos*, met *Dirkje vander Voort*, *in de Kerk.*

En Overleeden, sedert den 29 *October*, zyn deeze volgende *Persoonen.*

Den 29 Octob. *Jacob Batenburg*, Zoontje van *Matthys Batenburg.*
Den 2 Novemb. *Jannetje van Leeuwen*, Dogtertje van *Teunis van Leeuwen.*
Maartje van der Meer, Huysvrouw van *Gerbrand Roem.*
Den 3 dito. *Jan Moolman.*
Jacob Alberts, Zoontje van *Albert Jacobsz.*
Jan Roskam, Zoontje van *Jan Roskam.*
Den 5 dito. *Tryntje* ....., Dogtertje van *Jan* ....., op 't Eyland.
Annaatje Bakker, Dogtertje van *Cornelis Bakker.*
Den 8 dito *Jan Gerrits Makke.*
Den 10 dito. 't Dood Gebore Kind van *Pieter Bos.*
Den 12 dito. *Ary Krygsman.*
Vr. *Maria Marchant*, Huysvrouw van den WelEd. Gestr. Heer Burgem. Mr. *Adriaan Baart.*
Grietje Jans,
Gerrit Frederiks.
Marytje van Meurs.
Den 14 dito. 't Dood Gebore Kind van *Barent de Vries.*
Den 15 dito. 't Dood Gebore Kind van *Weyert van Hinte.*
Den 16 dito. *Marytje Smit.*
Den 19 dito. *Tryntje van Zaasvelt.*

's Gravenhage. Haare Koninglyke en Doorluchtige Hoogheden genieten by continuatie een gewenschte Gezondheid.

Eerstdaags werd zyne Hoogheid de *Prins van Nassau Weilburg*, Generaal Major in dienst van deezen Staat, uit Duitschland alhier verwagt, om deeze Winter aan het Stadhouderlyke Hof door te brengen.

De Roomsch Keizerlyke Extr. Envoye de Baron *van Reischach* heeft door een Expressen de tyding bekomen, dat het Pruissisch Garnizoen van *Schweidnitz*, die Stad op den 13 November ontruimd had.

Uit het Keurvorstendom Hanover verneemt men dat de Marschalk Hertog *van Richelieu* een aanzienlyke versterking aan het geslagene Leger van den Prins *van Soubize* gezonden hebbende, zyne overige Troepen zo veel mogelyk by een trok, om op de beweegingen te letten, welke onder de Troepen van de geweezene *Observations-Armee* heerschte, waar van de Hanoversen en Hessen, by een zouden getrokken zyn, en waar door lichtlyk wel wederom eenige Vyandlykheden zouden konnen ontstaan. Ondertusschen is het verschil, ten op-

opzigte van de Ontwapening der Hessische Troepen gereezen, bygelegd en dezelve zullen met toestemming des Konings van *Denemarken* en *Oldenburg* en *Delmenhorst*, de Winterkwartieren betrekken.

Het was in de jongst afgeloopen Maand *September*, dat men zo in deeze Provintien, als in Duitschland, Engeland en verscheidene andere Wereld deelen eene Staartster ontdekte, by deszelfs eerste verschyning waren onderscheide Perzonen van meening dat dezelve wel de verwagt wordende Komeet van 't jaar 1682 kon zyn, edog deeze meening had niets anders tot grondslag, dan alleen de verlopen tyd dat dezelve wederom te gemoed gezien word., daar ons in tegendeel deszelfs gehouden loop en stand duidelyk aantoont dat dit een gantsch andere Staartster is, vermits die welke nu gezien is, den 16 *Septemb.* 's morgens ten 4 uuren, omtrent 10½ Graden in 't teeken van *Cancer*, stond, en weinig minder dan 10½ Gr. Noorder Breedte had, daar de Komeet van 1682 zig op dien tyd in *Cancer* bevonden hebbende, zyn Noorder Breedte omtrent van 14 Gr. zou moeten geweest zyn.

Schiedam. Vermits door begunstiging van den E. Acht. Magistraat deezer Stad, aan die van de onveranderde Augsburgse Geloofsbelydenis voor eenigen tyd de openbaare oeffening van Godsdienst toegestaan, en daar toe de gewoone Mennoniten Kerk geschonken is, zo heeft die Gemeente op den 27 deezer maand het genoegen gehad van hunnen eersten Leeraar de Eerw. Hr. *Itelias Justus Meyer*, te zien voorstellen, door den Eerw. zeer Geleerd. Hr. *C. C. H. van der Aa*, waardig Predikant derzelver Gemeente te *Haerlem*, Lid en Secretaris van de Hollandsche Maatschappy der Wetenschappen, Predikende over Thess. II. vs. 4, en 's namiddags de nieuwe en bevestigde Leeraar zyn Intree-Predikatien te hooren doen over 2 Cor. IV. vs. 5.

Amsterdam. De Knevelaryen en mishandelingen der *Engelsche Kapers* omtrent de Hollandschs Koopvaardyschepen, werden hoe langs hoe meenigvuldiger, en men zou tot aller derzelver verhaal een gantsch Boekdeel nodig hebben, weshalven wy ons alleen vergenoegen zullen, met de volgende Extract Schryvens van Kapt. JAN DE GROOT, voerende het Schip de *Expeditie*, de wil hebbende van *Rotterdam* na *Mallaga*, gedagteekend van *Bristol* den 19 en 23 *October*, luidende als volgd:

Na dat ik den 16 September, *met twee Hollandsche Oorlog-Schepen uit* Goerée *na* Mallaga *ben in Zee gestoken, heb ik twee dagen gekruist om Convoy uit* Texel *aftewagten, by 't welk wy dan den* 18 *aan-*

kwamen, met een gunstige Wind die tot den 23 continueerde, toen ik onder Wight *van het Convoy scheidde, vermits myn Schip zonder Zeilen liep voor top en tagel, en ik my van deeze gunstige Wind, welke tot den* 16 Sept. *duurden, bedienen wilde. Toen ik den* 20 Sept. *op de hoogte van Caap* Finisterre 60 *à* 62 *mylen van 't Land ten Z. Z. Oosten, nog met een Oosten Wind was, kwam een Koopmans Kaper met* 13 *Stukken Kanon en* 100 *Man my te gemoed, die een Hollandsche Prys by hem had, deeze Kaper schoot op my, ten einde ik met myn Papieren van Boord komen zou: Alschoon hy nu de Papieren gezien had, wilde hy evenwel niet gelooven, dat ik na* Mallaga *of* Gibraltar *moest, maar hield staande dat ik na* Port Mahon *gedestineerd was, en myn Schip met Kanon, Snaphanen, Kabels, Ankers enz. geladen, en dus goede prys was; dat ik dienvolgens met hem na* Bristol *moest: Zy bragten my dan ook aanstonds met myn Volk op 't Kaper Schip, waartegen op myn Schip Engelsch Volk gezet wierd, 't welk aldaar alles opengebrooken en weggenomen heeft. Heele sloepen vol zyn aan boord van den Kaper gebragt, zo als ook al het geld en het goed zo van my als van myn Volk, zo dat wy niets behouden hebben, als 't geen aan ons Lyf was: men heeft ons slimmer gehandeld dan of wy onder Turksche handen vervallen waren. Aan myn Stuurman heeft men een Hak gegeven, zo dat hy verscheide dagen van zyn verstand is berooft geweest; de Timmerman heeft twee kappen in zyn Been gekregen, zo dat hy hetzelve zekerlyk nooit weer tot zyn gebruik zal krygen. De anderen heeft men deerlyk geslagen om te bekennen waar wy heen moesten; Aan my heeft men in de Kajuit de Houwer op de Borst gezet, en ik ben ook tot heden (den* 19 October) *nog niet weder in myn Schip geweest. Den* 28 Sept. *is ons Schip door een zwaare Storm van ons afgeraakt, en wy zyn met de Kaper den* 16 October *alhier gearriveerd. Den* 18 dito *zyn wy te Bristol aan Land gekomen, als wanneer ik voor Burgemeesteren aldaar een Eed van Waarheid heb moeten afleggen, waar by ik verklaarde dat ik na* Gibraltar *moest, en myne Papieren op* Mallaga *luidden, om geen hinder met de Franschen te krygen, wat ik geladen had, en waar myn Schip t' huis hoorde enz. Deeze verklaring wierd terstond in schrift gebragt, en met myn Papieren na* Londen *afgevaardigt: Ik heb by deeze gelegenheid niet nagelaten van aan te toonen, op wat wyze wy door den Kaper behandeld zyn. Den* 28 *deezer ben ik met myn Volk eerst wederom op myn Schip gekomen, daar ik alles aan stukken heb gevonden,*

als

*als ook ons Tuig, Zeilwerk. Al onze Provisie is weg, zelfs zo dat ik geen Tafelbord ja zelfs geen Lepel gevonden heb: Al myn goed ben ik kwyt, zo dat ik alles weder nieuw moet koopen. Zedert dat het Schip hier (te Bristol) is geweest, is het Kapersvolk van agteren door de Kajuit gebroken, en heeft nog 19 stukken Linnen uit de Lading genomen, en verscheide Kassen met Spiegels, Laken, Pakken Linnen enz. insgelyks weggevoerd: daar zy niet ter deeg hebben konnen bykomen, is door haar aan stukken gekapt; Wyders is alles verzegeld, waar door ik niet in 't ruim kan komen; zynde daarenboven twee Wagten aan boord van ons Schip gesteld, waar door ik thans, zo lang de zaak te Londen niet afgehandeld is, niets kan uitvoeren. Deeze Kaper is de St. Georg*e *Kapt.* Thom. Griffers *van* Bristol, *en de Koopman* Richard Webb *genaamd.*

Het voorsz. geeft ons een staaltje van de mishandelingen der Engelsche Kapers; de volgende doen ons zien dat dit zoort van Volk door de Natie zelfs als Zeerovers werd aangezien, en verdiend gestraft te worden:

Brief van Kapt. CHRISTOFFEL BARENTS, de wil hebbende van *St. Eustatius* na *Amsterdam*, gedagteekend *Douvres*, den 2 *Nov.* 1757.

MYne laatste aan UE. zyn geweest in dato 22 en 29 *October*, en behelsden een Berigt hoe ik door de Engelsche Kapers beroofd was, en dat ik door Tegenwind alhier heb moeten inloopen, welken ik nog tot heden toe heb; den 30 *October* des morgens kwam alhier een Kaaper binnen; en op den raad van zeker Heer dat ik moest onderzoeken of ik kennis aan dezelve had, ging ik met myn Stuurman en twee van myn Volk aan boord van dat Kaaper-Schip, 't welk aan de Kaay lag, en waar van al het Volk aan de Wal was, behalven drie Jongens.

Wy bevonden dat het de Kaaper was, die myn Scheeps-Geweer en Contant Geld genomen had; Ook vond ik nog myn eigen Kelder die zy my ontnoomen hadden; waar op de Kapt. van de Kaaper aan boord kwam, en vraagde wat ik wilde: Ik gaf ten antwoord dat ik hem zogt te spreeken: Hier op nam hy een yzere Stang en sloeg myn Volk daar mede zoo geweldig, dat hetzelve ter naauwer nood het gevaar ontkwam, terwyl ik my op een ander Vaartuig retireerde.

Vervolgens kwam de Kapt. van de Kaaper nevens zyn Broeder met bloote Houwers na my toe, en hebben my elendig gehouwen en geslaagen, ja zy zouden my het Leeven benoomen hebben, indien ik niet door myn Lands-Volk ontzet was.

Naderhand ben ik zoo bebloed als ik was, voor Burgemeesteren gegaan en heb aldaar myn Verklaring gemaakt, op wat wyze ik mishandeld was: Den volgenden ogtend zeilde ik na Duins, en maakte den Admiraal myn Zaak bekend: Deze ontving my zeer vriendelyk, en gaf gehoor aan myne klagte, zodaanig dat hy my een Lieu-

tenant na Douvres, mede gaf met bevel aan Burgemeesteren om den Kapt. van de Kaaper en zyn Volk gevangen te neemen.

Ondertusschen, terwyl ik by den Admiraal was, kwam de Kapt. van den Kaaper zelfs te Duins om de Zaak met my af te maaken, en bekende dat zyn Volk my berooft had, zeggende dat hy my wel zes maal zoo veel geeven wilde, als hy van my genoomen had, maar ik wilde zulks niet accepteeren, zoo dat hy terstond gevangen, voor den Admiraal gebragt, en aldaar verhoord zynde, sterk geboeid en aan boord van het Admiraals Schip gebragt wierd: zyn Naam is *William Watson*.

Wyders heeft de Admiraal verklaard, dat het hem zeer lief was deze Zaak in handen te hebben, en recommandeerde my als een eerlyk Man die Zaak met den Kapt. niet af te maaken, maar zulks voor hem Admiraal over te laaten, ter Eere zoo wel van hem en het Land, als tot nut en voordeel van Holland, en tot een Exempel van alle andere, doch dat ik te Douvres moest blyven tot nader bevel, weshalven ik dan ook na Douvres gezeild ben.

Des anderen daags heeft de Admiraal een Kapt. van een Oorlogschip herwaards gezonden om den Broeder van den voorn. Kaaper Kapt. met al het Kaaper Volk ook gevangen te neemen en na Duins te brengen.

Voor het overige had zeker Heer my geraaden de Zaak te Londen aan den Hollandschen Ambassadeur voor te draagen *enz.*, maar zoo aanstonds by het sluiten van dezen word my gezegt, dat ik ten dien einde niet behoef na Londen te reizen, vermits de Admiraal had laaten weeten, dat ik hier voor eerst moest blyven leggen, dat de Koning van Engeland al myn Schade, Onkosten en Tyd-verzuim *zal betaalen.*

De Kaaper is een Bark van 10 St. Kanon en is alhier in arrest.

Ten aanzien van den voorn. Kaper werd van *Londen* het volgende gemeld, waar uit duidelyk blykt dat het Groot Brittannisch-Staats bestier, dit Gespuis niet alleen met ernst zoekt te straffen, maar ook voor het vervolg te beteugelen:

Het Kaaper-Schip *in quaestie* is nog gantsch nieuw, zynde het Schip van St. Eustachius denzelfden dag, toen die Kaaper van Douvres was in Zee geloopen, in deszelfs handen vervallen. De Kapitein van den Kaaper zal zekerlyk met al zyn Volk moeten hangen, nadien op alle hoeken te *Douvres* aangeplakt en een *praemie* van *vyf Guinees* beloofd is voor ieder Man, welken men van dat Volk kan opbrengen.

Wat aangaat den anderen Kaaper, door wien de voorn. St. Eustachius-vaarder ook geplunderd is, heeft de Admiraal *Smith* twee Chaloupen uitgezonden om op hem te kruissen.

Magistraturen en *Amptenaaren:*

Door Haar Hoog Mogende is den Hr. *Duval*, aangesteld tot Controlleur van de Convoyen en Licenten te *Haerlem*.

Haar Koningl. Hoogheid Mevrouwe de Princesse Gouvernante, heeft uit een overgeleverde Nominatie tot Raden der Stad *Goes* verkooren; den Hr. Mr. *Daniel Canisius*, in plaats van den Hr. D. *Pieter Cooman*, Heer van Wemeldinge, Oud Burgemeester en Raad dier Stad, enz. en de Heer *J. W. Boddaart*, in plaats van den Oud Burgemeester en Raad de Hr. *G. C. van der Nille*, enz.

By Haar Hoog Mog. is de Heer *Brandenburg*, aangesteld tot Ontfanger van de Convoyen en Licenten te *Enkhuyzen*.

Door de Ed. Heeren Bewindhebberen der Oostindische Maatschappy, ter Kamer

mer *Zeeland*, zyn de volgende Schepen begeven, als *'t Huys te Boede*, aan Kapt. *van der Kneu*; *Noord Beveland*, aan *Jacob Reyfik*; *Vryburg*, aan *Laurens Houtepen*; *Visvliet*, aan *Justus Baak*; *'t Hof de Uno*, aan *Cornelis de Jong*; en *de Liefde*; aan *Simon de Graaf*.

Den 22 deezer Maand November is Do. *Carolus Segaar*, Predikant te *Groningen*, tot Leeraar by de Hervormde Gemeente te *Amsteldam* beroepen.

Haare Koninglyke Hoogheid Mevrouwe de Princesse Gouvernante heeft uit een overgeleverde Nominatie tot *Burgemeesteren* van *'s Gravenhage* verkooren de Wel Ed. Achtb. Heeren Mr. *Hendrik van Slingeland*, President, Mr. *Jan Hudde Dedel*, en Mr. *Johan Dierquens*; en tot *Schepenen*, de Heeren Mr. *Willem Anthony Pieterson*, President, Mr. *Adriaan van der Goes*, Mr. *Carel de Lille*, Mr. *Johan Patyn*, Mr. *Carel de la Bassecour*, en Mr. *Philippus Matthias Mestre*.

De Heer en Mr. *van der Putten*, heeft den Eed als Schout van *Venlo*, ter Vergadering van Haar Hoog Mog. afgelegd.

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Tot *Yselstein* overleed de Hr. *Arent Feith*, Luitenant-Collonel der Infantery van den Staat, en tot *Breda* de Hr. *Pierre de la Sarraz*, Collonel-Commandant van 't tweede Battaljon van den Luitenant Generaal *Evertse*.

Den 26 *Sept.* beviel H. K. H. de Keur Princes *van Saxen* tot *Dresden*, van een Princes in 't Kraambedde; dewelke by den Doop de namen van, *Maria*, *Amelia*, *Anna*, *Josepha* enz. bekomen heeft.

In de Provintie *Groningen* is overleden den Heer *Veldman*, Lieut. Generaal over de Troepen van den Staat.

In de nacht tusschen den 8 en 9 *October* overleed tot *Hildburghausen*, in den Ouderdom van 4 dagen minder dan 24 Jaren, en na dat zy den 4 derzelver Maand van een Princes bevallen was, *Christina*, *Sophia*, *Charlotta*, Gemalin van den Hertog van *Saxen Hildburghausen*; de Jonggeboore heeft by den H. Doop de namen van *Frederica*, *Sophia*, *Maria*, *Carolina*, bekomen.

Den 20 *October* overleed tot *Lissabon*, aan een beroerte, in den Ouderdom van 62 Jaren, 8 Maanden en 9 Dagen, den Infant *Don Antonio*, oudste Broeder van den Overledenen, en Oom van den thans Regerende Koning van *Portugal*.

Tusschen den 27 en 28 *dito.* heeft men te *Havre de Grace*, drie verscheide Aardbevingen gevoeld, en tevens voor dezel ve een gedruis, zweemende na een zware Donderslag, gehoord, egter hebben dezelve aldaar geen schade gedaan, maar te *Honfleur* zyn eenige Schoorstenen omgeworpen en daar zyn de Duinen gescheurd geworden.

Tusschen den 28 en 29 *dito.* overleed tot *Konstantinopolen*, *Osman de III.* Turkschen Keizer, in den Ouderdom van 53 Jaren.

Den 30 *dito.* overleed op zyn Landgoed in 't Graafschap *Suffolk*, den Heer *Edward Vernon*, Lid van 't Parlement wegens de Stad *Ipswig*, en Admiraal van de Blaauwe Vlag, in welke hoedanigheid hy zig geduurende den voorgaanden Oorlog zeer dapper gedragen, en met veel roem van zig heef doen spreeken, door 't veroveren van *Porto Bello* enz.

Tot *Rozendaal* is komen te overlyden, de Heer *Adriaan van Dun*, Kolonel en Directeur van 's Lands Fortificatien.

Den 31 *dito.* kwam de Huysvrouw van zeker *Pieter Elsing*, zynde een Timmermans-Gezel, van drie welgeschapene Kinderen, als een Zoon en twee Dogters binnen *'s Gravenhage* in de kraam.

Den 6 *Novemb.* overleed tot *Rinsmageest* in *Vriesland*, de Hooggeb. Gestr. Heer *Jan Sikko Baron van Schwartzenberg* en *Hohenlandsbergen*, en Generaal van het Voetvolk in dienst van dezen Staat, Gouverneur van *Namen*, en Ge-

gecommitteerde op den Land-Dag uit de Grieteny van *Barradeel*, ter Vergadering van de Heeren Staten van Vriesland.

Den 17 *dito*. stierf te *Dresden* aan een beroerte, in den Ouderdom van byna 58 Jaren, *Maria Josepha*, Koningin van Poolen en Keurvorstin van Saxen.

Den 19 *dito*. overleed op deszelfs Buitenplaats Gruysbeek, de Heer Mr. *Jan Wittert*, in zyn Ed. leven Hof-Raad van zyne Koningl. Majt. van Poolen, Keurvorst van Saxen enz. enz. enz.

Te *Hoorn* overleed in den Ouderdom van 52 Jaren, De Wel Ed. Gr. Achtb. Heer Mr. *Carel Joan de Sptering*, Raad in de Vroedschap en Regeerend Burgemeester dier Stad.

De Baron *Vos van Steenwyk*, Luit. Kol. en Kapit. in 't eerste Batt. van den Luit. Gen. van Leyden, Commandant van 't Fort Izabel, is in het gemelde Fort overleden.

In het Voorjaar zyn te Rio Berbice twee *Extraordinaire Phaenomenas*, of lugtverschynzels gesien eenige dagen na malkander, bestaande hier in, dat men des avonds dat de Lugt zeer helder en vol Sterren was zeer schielyk, een groot ligt als een zwaare Blixem gesien heeft, en daar op als een globe van Vuur welke in de Lugt zweefde, en aan de eene zyde Vuurstraalen uitwierp, even als een aangestooke en in de Lugt zweevende Bombe, welke eerste Vuurglobe met drie aanstonds op malkander volgende zwaare slagen als schooten van Grof Geschut geborsten of verdweenen is: En de tweede welke eenige dagen daarna zig vertoonde, borst op dezelfde wyze, maar met een zwaarder slag.

Op den 29 *July* 1757 is alhier een Aardbeving gevoeldt, welke circa 3 Minuten geduurd heeft, waar van sommige Menschen op haar stoele sittende geschut wierden, als of zy op een Schip of in een Wieg saten. En de hengsels van de kisten bewegt wierden, voor het overige is daar door geen schade veroorzaakt.

Tot *Venlo* heeft de Heer *Paul de la Conche* Kapitein in 't tweede Bataljon van 't Regiment van den Luitenant-Generaal Graaf *d'Envie*, het Eedelyke afgelegt.

Den 10 deezer ontstond te *Dublin*, Hoofdstad van 't Koninkryk *Ierland*, een yslelyk onweer van *Donder en Blixem*, diergelyke men aldaar sedert een reeks van Jaren niet beleefd had, daarop volgde een geweldige storm, van een verschrikkelyke Hagelbui verzeld, dewelke een der spitzen van den Toorn der Christkerk af- en op het dak der Kerk wierp, 't welk daar door beschadigt en genoegzaam verbryzeld is geworden; de Weerhaan en andere versierzelen van gemelde Tooren voor eenige dagen eerst op nieuw verguld zyn door de Blixemstraalen aan geneemaal zwart geworden.

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 26ste *October* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Saturdag, den 5 November 1757.

Susanna Maria van der Werv.

Woensdag, den 9 dito.

Pieter Kooper.

Maria Pavie, Weduwe van Carel van der Plas.

Maria van Vryhoff, Huysvrouw van Jacobus Jaspers.

Margaretha Leermans.

Eva Maria Stom, Huysvrouw van Johann Georg Ambrosius Mevius.

Breggie Mast, Laatst Weduwe van Jacobus Veldhuysen.

Donderdag, den 10 dito.

Pierre Mounier.

Hendrik Laurensius.

Margaretha Odendaal, Huysvrouw van Dirk Swart, *Boekverkooper.*

Mar-

Jan Sweeren, Oudste Zoon van Jan Sweeren, *Mr. Chirurgyn.*
Margaretha Koster, Huysvrouw van Jacobus Smit.

Vrydag, den 11 dito.

Hendrik Janse, *Scheeps-Timmerman.*
Jan Niermulder, Oudste Zoon van Wylen Dirk Niermulder.
Elisabeth Maassen, Weduwe van Jan Viskorff.
Johanna Jansen, Huysvrouw van Jan van Zutphen.
Jan Vitters, *Houte Plaat-Snyder.*

Saturdag, den 12 dito.

Gerard Muyzer.

Zondag, den 13 dito.

Daniel Rech, *Bejaard Jongman.*

Maandag, den 14 dito.

Pieter Fries.
Casparus Westerman.
Margareta Klopper, Huysvrouw van Johannes Westerman, *Mr. Glasemaker en Schilder.*

Dingsdag, den 15 dito.

Willem Brouwer, *Expediteur.*
Joost van de Velde.
Roelofje Wieben.
Clara Bronstyn, Dogtertje van Mourits Bronstyn.

Woensdag, den 16 dito.

Pierre Benezet.
Geertruyd Wolters, Weduwe van Hendrik Haye.
Maria van Vianen, Huysvrouw van Hendrik Foppe.
Christina de Witt, Huysvrouw van Hendrik Deeters, *Mr. Commeest Leeder Bereyder.*

Donderdag, den 17 dito.

Gerard van Couwenhoven.
Jean François Jolly, *Boekverkooper.*
Harke Braams, *Mr Broodbakker.*
Jan Kortman, *Schoenlapper.*
Debora Soutman, Laast Weduwe van Hendrik Hartman.
Anne Japin, Huysvrouw v. Nicolaas Willem op den Hooff, *Chirurgyn.*
Maria van der Helm.
Ariaantje de Veer, Huysvrouw van Jacob Lomyer.
Fredrik Maltz.

Vrydag, den 18 dito.

Anthony Sluyter.
Anna Franke, Weduwe van Warnar Krul.
Anna Geertruy Stokman, Huysvrouw van Albert Rickels.
Harme Metscher, *Schuytevoerder.*
Jan Barent Tap, *Koorndrager.*

Saturdag, den 19 dito.

Jan van Lingen.
Michiel Steenwinkel.
Warner van Weelevelt.
Jan Nederstadt, *Droogscheerder.*
Bartholomeus Jurgens.
Anna Erik, Huysvrouw van Michiel Frook, *Vleeshouwer.*
Jannetje Huydekoper, *Bejaarde Dogter.*

Zondag, den 20 dito.

Jilles van Loenen, *Scheeps Timmerman.*
Giertje Schinkel, Huysvrouw van Jacob Wensel, *Viskooper.*

Maandag, den 21 dito.

Anna Elisabeth Hennebo, Huysvr. van Matthias van Middeldorp.
Catharina van Bayen, Jongste Dogter van Wylen Pieter van Bayen.
Marike Schoute, Weduwe van Jan van der Kwink.

Dingsdag, den 22 dito.

Hendrik Spilker.
Egbertus te Herkel.
Willemina de Heer, Huysvrouw van Pieter Manslag, *Vleeshouwer.*
Gerrit Raastrop, Oudste Zoon van Warnar Raastrop.
Engelina vander Sleeden, Dogtertje van Hendrik van der Sleeden.

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 28ste *November* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt., deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Cingel (*Mattheus Popel* en *Bruno Tideman*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, by de Jan Roodenpoortssteeg, *f* 10800, in slag *f* 2600, verk.
Elandsgragt (Dezelve, Een Suiker-Bakkery met zyn Huysinge, genaamt het Wapen van Utrecht, op de), Zuydzy *f* 12000. in slag *f* 600, verk.
Egelantierstraat (*Hendrik Birrius*, *Anthony* en *Christiaan Menssendyk*, De Helft in twee Achterhuyzen en Erve, ten einde de), *f* 130, in slag *f* 100, verkogt.
Fluweele Burgwal (*Jacob Posthumus*, *Arnoldus Wynants* en *Gerard Kleene*, Een Huys en Erve, op de), over het Prinsenhoff, *f* 7550, in slag *f* 500, verkogt.
Grafsteede (*Anthony* en *Christiaan Menssendyk*, Een) in de Oude Kerk, in de Voetboogs Kapel, vierde Laag, No. 6 *f* 130, in slag *f* 25, verk.
Heeregragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), by de Bergstraat, *f* 8950, in slag *f* 1200, verkogt.
Kadyk (*Johannes Jolles*, *Anthony* en *Christiaan Menssendyk*, *Johannes Lafrens* en *Johannes Rietveld*, Een Erf met deszelfs Thuyn, Lootzen en Opstalling, in de Laagte van de), *f* 2400, in slag *f* 200, verkogt.
Kapel- en Hasselaarsteegen (Dezelve, Een Huys en Erve, of wel Twee Wooninge (in een Koop) op de hoek van de), *f* 5000, in slag, *f* 1000, verkogt
Keyzersgragt (*Nicolaas Simon van Winter* en *Adriaan de Haas*, Een Dubbeld Huys en Erve, met zyn Koetshuys en Stallingen, op de), Westzy, tusschen de Leydse en Spiegelstraaten, mitsgaders uitkomende in de Kerkstraat, by den Afslag, *f* 53000, verkogt.
Nieuwe Lelystraat (*Hendrik Birrius*, *Anthony* en *Christiaan Menssendyk*, Een Huys en Erve, in de), *f* 1575, in slag *f* 70, verkogt.
Oostenburg (*Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve, op) in de Eerste Dwarsstraat, Westzy, *f* 600, verkogt.
Oude Waal (*Arnoldus van Sprang* en *Nicolaas van Hoorn*, Een Huys en Erve, op de), *f* 4800, in slag *f* 50, opgehouden.
Rapenburg (*Alle Allens* en *Willem van Otterloo*, Een Huys en Erve, op), tusschen de Peper en Foeliestraaten, *f* 3000, in slag *f* 1000, opgehouden.
Warmoesstraat (*Johannes Jolles*, *Anthony* en *Christiaan Menssendyk*, *Johannes Lafrens* en *Johannes Rietveld*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Niezel en Enge Kerksteeg, *f* 6600, in slag *f* 700, verkogt.
Warmoesstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), op de Noorderhoek van de Pylsteeg, *f* 7100, in slag *f* 300, verkogt.
Water (*Anthony* en *Christiaan Menssendyk*, Een Huys en Erve, op het Damrak of 't), tusschen de Vrouwe en Mandemakerssteegen, *f* 6050, in slag *f* 400, verkogt.

MAANDELYKSE NEDERLANDSCHE MERCURIUS,

Voor de Maand DECEMBER 1757.

EUROPA. *TURKYEN.*

COnstantinopolen. Het overlyden van Sultan *Osman de* IIIde en de aanvaarding van de Regeering van dit Koningryk door zyn opvolger MUSTAPHA DE IVde, heeft tot dus verre nog geene veranderingen te weeg gebragt, maar alles is op den ouden voet gebleven, en men meend dat hy van des een bepaalde vreedzaame grondstelling van dit Hof, zo min als zyn Voorzaat, zal afwyken; ondertusschen moeten de Janitzaaren zig met eene geheele andere hoop vleyen, vermits dezelve groote vreugden bedryven over deszelfs komst tot den Troon, welke vreugd doorgaans op de verwagting van eenen aanstaanden Oorlog gevestigd is.

PORTUGAL. *Lissabon.* Het Lyk van den Infant *Don Antonio*, 's Konings Oom, is met groote Staatsie in 't Klooster van St. *Vincent*, bygezet geworden. Den opstand te *Port à Port* voorgevallen, is van slegte gevolgen voor de Muitemakers geweest, alzo men 'er 266 Perzonen by die gelegenheid gevonnisd heeft, zynde van dezelve 13 Mans- en 4 Vrouwsperzonen opgehangen en de overige gegeeseld, gebannen, of tot de Galeyen veroordeeld.

ITALIEN. *Romen.* De Paus bevind zig thans redelyk wel, hebbende zyne H. onlangs wederom zittende de Mis gecelebreerd. De verschillen met het gemenebest van *Venetien* zyn nog niet bygelegd, maar men steld vast dat zulks eerlang zyn beslag zal krygen, te meer terwyl de Hoven van *Weenen* en *Versailles* belang daarby schynen te neemen.

INGERMERLAND. *Petersburg.* Vermits de Generaal Veldmarschalk Graaf *van Apraxin* door Haare Keizerlyke Majesteit ten Hove ontboden is, heeft Hoogstdezelve het bevel van 't Leger aan de Generaal *Fermer* opgedragen en teffens geboden de Krygsoperatien tegens de

Staten des Konings van Pruissen te hervatten, maar men steld vast dat zulks niet dan in 't aanstaande Voorjaar zal konnen geschieden, uit hoofde der schaarsheid van Levensmiddelen en Voeragie; als mede dat de Troepen onmogelyk geduurende deezen Winter, inzonderheid in een zo koude landstreek, het Veld zullen konnen houden, dus rekend men de Veldtogt voor dit jaar geeindigd.

ZWEEDEN. *Stokholm.* Onze Troepen in Pommeren overgebragt, zyn door de aftogt der Russen uit Pruissen merkelyk in hunne verrichtingen verhinderd geworden, en men is daar over ganssch niet vergenoegd, zo veel te minder om dat de gansche magt des Konings van Pruissen onder den Generaal *Lehwald* uit dat Ryk na Pommeren in aantogt is, en dus de onzen den last alleen op den hals krygen, zulks dat ze genoodzaakt geweest zyn, om eenige ingenomene plaatzen wederom te verlaten.

DENEMARKEN. *Koppenhagen.* Hoe gaarne dit Hof ook gezien had dat de *Conventie* van Wapen stilstand, tusschen de Hertogen van *Cumberland* en *Richelieu*, onlangs te *Kloosterzeven*, onder bemiddeling van 's Konings Minister de Graaf *van Lynar*, gesloten, onderhouden was geworden, zo verneemd men egter met leedweezen dat dezelve verbrooken is, en dat de Troepen der geweezene *Observations Armee* aangevoerd door den Prins *Ferdinand van Brunswyk Beveren*, werkelyk op marsch zyn, om de Fransche Troepen aan te tasten; ook ziet men hier eene verklaaring van zyne Britsche Majesteit als Keurvorst van Brunswyk-Lunenburg, waar by deeze nieuwe Vyandlykheden verdedigt worden. Zo dit eenig ongenoegen aan ons Staatsbestier heeft gegeeven, zo is 't zelve wel verre overtroffen en vergoed door de Declaratie des Konings, waarby zyne Majesteit aan alle zyne Onderdanen kennis geeft van de vernieuwing van Vriendschap en de herstelling van den afgebrooken Koophandel met het Koningryk Spanje, zynde alle de gereezene verschillen met dat Hof uit den weg geruimd en den Handel en Correspondentie met aller derzelver Havens op nieuw opengesteld.

DUITSCHLAND. *Weenen.* De verwagting die men alhier had, van eerlang een einde van 't beleg van *Schweidnitz* te zien, is vervuld, hebbende de Bezetting den 12 *November* de *Chamade* geslagen, en den 14 op de volgende voorwaarde die Stad ontruimd.

I. II. en III. Artikelen behelzen, dat 't Garnisoen Krygsgevangen, en enkel aan zel-

zalve vergunt zoude zyn met Geweer en vliegende Vaandels uit te trekken, en door de Armee te marscheeren, dog vervolgens 't Geweer over te geeven; gelyk ook dat alle de Paarden der Hussaren met hunne toerusting en Geweer getrouwelyk overgelevert, vervolgens door de Keizerlyke Cavallery overgenomen, en naar Koniggratz en verder geconvoyeert zullen worden: als mede dat men den Officieren, welke werklyk in 't Garnisoen waren, de hun behorende Equipagie, en den Onder-Officieren en Gemeenen hunne Knapzakken, dog 't Garnisoen geen Bagagie-wagens accordeerde.

IV. Dat alle de Koningl. Pruissise en Regiments-Kassen aan 't Keizerl. Krygs Commissariaat moesten worden overgelevert.

V. Dat het Garnisoen in de oorden, door welke het gevoert zoude werden, van levensmiddelen en vouragien zoude worden voorzien.

VI. Dat men zorge voor de Gekwetsten zoude dragen, dog dat zy zo wel als 't Garnisoen Krygsgevangen zouden zyn.

VII. Dat al de manschap door 't Garnisoen, zo voor als gedurende de Belegering gevangen gemaakt, den 13 's morgens ten 1 uuren moesten overgelevert en een Revers van de by den uitval gevangen gemaakte en op hun woord van eer ontslagenen geëxtradeert worden.

VIII. Dat 't Garnisoen gene verdekte wagens ingewilligt wierden.

IX. Dat de Magistraat en alle Koningl. Bedienden in hunne Ampten te laten van Haare Majesteit de Keizerin Koningin afhing.

X. Dat de Landraat voor 't Keizerl. Commissariaat verschynen, en de Archiven, Catasters en andere Schriften, zo van de Stad als Schweidnitzer Kreits getrouwlyk overleveren moest.

XI. Dat 't Garnisoen den 14 's morgen ten 8 uren zoude uittrekken.

XII. Dat de Bogendorfer en Niederpoorten den 12 aan de Keizerl. Troepen moesten worden ingeruimt.

XIII. Dat de Pruissise Troepen niet in 't geringste geïnsulteert zouden worden.

XIV. Dat het behoud der Privilegien van de Stad en dat der vrye oefening van den Euangelischen Godsdienst louter van de genade van hare Maj. de Keiz. Koning. afhing.

XV. Dat de Magazynen en Kassen den 12 en 13 aan 't Keizerl. Commissariaat, de Artillery aan den Keizerl. Collonel van de Artillery, en de Tekeningen, Plans en Landkaarten, en al wat de Fortificatien betref, zo van Schweidnits als andere Vestingen, 't zy den Koning of den particulieren toebehorende, aan de Collonel Ingenieurs overgelevert, en alle de Mynen en onderaardse Werken aangewezen moesten worden.

XVI. Dat de Commandant onmiddelyk na het sluiten der Capitulatie een Officier naar Breslau aan den Hertog van Beveren konden zenden.

XVII. Dat de Capitulatie ten langsten 's namiddags ten 3 uuren getekend moest zyn.

Men heeft in die Stad eene merkelyke menigte Krygsbehoeftens gevonden, te weeten:

134 Stukken Metaal Geschut, te weeten 21 van 24, 22 van 12, 40 van 6 en 51 van 3 ponden Caliber, 30 yzere Stukken twaalfponders, 14 Mortieren van 50 ponden; 2 Steenstukken van 140 pond.; 145 kleine Mortieren voor Granaten, 54000 drieponds Kanonkogels, 39000 van 6, 50000 van 12 en 15183 van 24 pond., een groote menigte yzere Kogels en Kardoesen; 4500 quintalen Buskruit; 13000 Bommen van 50 pond., 89000 Granaten voor Mortieren, 300000 steenen voor Snaphanen, 500000 dito voor Carabynen; vele Zabels en Equipagien voor de Cavalle-

ny, een menigte Hout; meer dan 6000000 Kardoesen voor Snaphaanen, 400000 voor Carabynen; 43 Artillerypaarden behalven die der Regimenten; 30600 Schepels Rogge, 3490 dito Gerst; 180 dito Havergort; 170 dito Erweten, 80680 dito Haver, 12982 dito Meel, 178 vaten Buskruid, 400000 portions Hooi en een Krygskas van 355576 Daalders.

Het veroveren van *Schweidnitz* was naauwelyks in 't algemeen bekend, wanneer het Hof een Courier bekwam met de gewichtige tyding dat, ons Leger onder bevel van zyn Doorlugtige Hoogheid Prins *Karel van Lotthâringen* en den Veldmarschalk *van Daun*, de Armee des Konings van Pruissen onder Commando van den Hertog *van Brunswyk Beveren*, op den 22 *November*, in hunne drie ja vierdubbelde verschanssingen by *Breslau* aangetast en op de vlugt geslagen had. Deeze Attaque begon 's morgens ten 9 uuren en eindigde niet eerder dan 's avonds ten 6 uuren. Onze Troepen hebben eenen onbeschryffelyken Heldenmoed ter deezer gelegenheid getoond, en ofschoon de Pruissische welke met de uiterste dapperheid hunne dikwerf herhaalde aanvallen af keerde, als woedende Lieden streden, zyn de onze nogtans eindelyk in hunne verschanssingen gedrongen en hebben hunne Vyanden dus genootzaakt de wyk na *Groot-Glogau* te neemen. Veele dappere Officieren en Gemeene zo van onze als der Vyanden zyde, zyn daar by gesneuveld en oneindig veele gewond; en zulks is niet vreemd, eensdeels uit hoofde der verschanssingen, welke de Krygskunde onverwinnelyk scheeen gemaakt te hebben, en anderdeels door de woede, ja de razerny, mag men zeggen, waar mede de Zoldaten elkander aangetast hebben, men verzeekerd hier dat 'er geen voorbeeld van een diergelyke Attaque in de geschiedenis te vinden zy, en de wederzydsche Troepen, elkander te na zynde om 't geweer te konnen gebruiken, hebben zig onderling als Leeuwen en ander wild gedierte vernield; ten minsten is 't gewis dat dit gevegt een waaragtig Bloed- en Moord-Bad geweest is; ondertusschen zyn de gevolgen van deeze Actie zo gelukkig voor de onzen, dat ook *Breslau*, Hoofdstad van gantsch Silesien, twee dagen daarna, in handen van onze roemruchtige Vorstinne wedergekeerd is, hebbende de Bezetting alleen uit 4 Battaillons bestaande den 24 derzelver maand gecapituleerd, en is den volgenden dag na luid van 't onderstaande verdrag aan onze Troepen ingeruimd:

I. *Aan het Guarnisoen word toegestaan met alle Eerteekenen van Oorlog morgen namiddag ten twee uuren, doch zonder Artillery uit te trekken; onder Conditie nochtans,* van

van gedurende deezen Oorlog direct noch indirect tegen de Troepen van haare Keizerlyke Koninglyke Majesteit, of die van Derzelver Geallieerden, te dienen, en dat hetzelve langs den kortsten weg na Frankfort aan den Oder zal hebben te marcheeren, om in de aan den Koning van Pruissen toebehoorende Landen ingekwartierd te worden. De Officiers zullen ten dien einde een schriftelyk Revers geven, en men zal de Naamen opnemen en aantekenen van alle de geenen, welke uit de Stad trekken.

II. *Al het geen aan den Koning van Pruissen behoord, het zy de Krygs-Kassen, Artillery, Munitie, Wapenen en Monteeringen, zal ter goeder Trouw door den Commandant aan de Commissarissen van haare Keizerlyke en Koninglyke Majesteit overhandigd worden.*

III. *Alle de Amptenaaren in dienst van den Koning van Pruissen of van de Stad, zullen provisioneel binnen de Stad blyven tot nadere Ordre van haare Keizerlyke en Koninglyke Majesteit, en in hunne Huyzen, benevens hunne Familien en Goederen gerust en veilig zyn.*

IV. *De respective Vrouwen der Officiers zullen haare Bagage blyven behouden, doch uiterlyk binnen de 8 dagen de Stad ontruimen, om hunne Mannen te volgen; ten welken einde zy van de noodige Paspoorten zullen voorzien worden.*

V. *De Archiven en Registers van den Koning van Pruissen zullen ter goeder Trouw zonder eenige uitzondering en achterhouding aan den Keizerlyken en Koninglyken Commissaris-Generaal geëxtradeerd worden.*

VI. *Volgens de reeds gepubliceerde Keizerlyke-Koninglyke Patenten zullen de Magistraat, de Stad, de Burgers en Inwoonders, als mede de tot de Stad behoorende Dorpen, de vrye Oeffening van Godsdienst naar de Augsburgsche Confessie blyven behouden.*

VII. *De Plondering zal op het rigoureuste verboden en gestraft worden, en alle de geenen, die zig tot hunnent rustelyk en vredelyk gedragen, zullen op geenerbande wyze gemolesteerd worden.*

VIII. *Aangaande de Rechten en Privilegien, van welke de Magistraat, de Stad en de Burgers in 't Politique en 't Oeconomique tot nu toe gejouïsseerd hebben, zal het van de Keizerin-Koningin afhangen, of en welke Verandering daaromtrent zoude mogen gemaakt worden.*

IX. *Het zal aan niemand van het inrukkende Guarnisoen vryftaan zig op eigene Authoriteit te billetteeren, en aangaande de Huysen, welke tot nu toe van Inkwartiering bevryd geweest zyn, zal men de nadere Ordres van haare Majesteit de Keizerin-Koningin afwagten.*

X. *Het Koninglyke Pruissische Paleis zal met alle de zig daarin bevindende Meubilen in Eigendom aan haare Keizerlyke Koninglyke Majesteit overgaan.*

XI. *De Schweidnitzer- en Oder-Poorten, als mede de Brug over die Rivier, zullen voor Middernacht aan de Keizerlyke Koninglyke Troepen ingeruimd en overgeleverd worden; en de Pruissische Major, welke herwaards gezonden is, zal zo lang, tot dat die Inruiming volbragt en alle de Artykels deezer Capitulatie vervuld zyn, te Klettendorf in Gyzeling blyven.*

De V. bygevoegde Artykels behelzen het volgende:

I. *Het Pruissische Guarnisoen zal de aan yder Bataillon toebehoorende kleine Veld-Stukken mogen medevoeren.*

II. *Die van de Gereformeerde Religie zullen insgelyks hunne vrye Godsdienst-Oeffening en Predikanten behouden.*

III. *Dewyl de Commandant van 't Pruissische Guarnisoen remonstreerd, de Capitulatie buiten verlies van zyn Hoofd, ten opzigte van het eerste Articul* (concerneerende

 het

het niet te dienen tegens haare Keizerlyke Koninglyke Majesteit en Derzelver Geallieerden) *niet te durven onderteekenen*, *en verzoekt van die Conditie af te willen zien; zo heeft zyne Excellentie de Graaf van Nadasti*, *in Confideratie*, *dat hem beide de de Poorten en de Brug reeds ingeleverd zyn*, *daarvan gedesisteerd*; *maar daarentegen zal het Garnisoen gehouden zyn noch dezen Namiddag ten 4 uuren de Stad t'ontruimen*, *om door de Keizerlyke Koninglyke Troepen geoccupeerd te worden.*

IV. *Dewyl zig binnen de Stad de Uniformen en Montoering voor een Batailllon bevind*, *zo word aan het Garnisoen toegestaan dezelve mede te voeren*; *doch de overige onopgemaakte Montoering voor de Troepen daar buiten*, *zullen ter goeder Trouwe zonder eenige de minste achterhouding overgeleverd worden.*

V. *Voor de terugblyvende Pruissische Zieken en Gekwetsten zal behoorlyke Zorg ter Verpleeging gedraagen worden*, *mits Restitutie der Kosten na derzelver Herstelling*, *wanneer men hen alle het nodige tot hun Transport na Frankfort aan den Oder zal bezorgen.*

Van de onlangs uit Schweidnitz overgebragte Vyandlyke 48 Vaandels zyn 12 na Hongaryen, 4 na Croatien, en de overige na Styrien, Tyrol en andere Keizerlyke Koninglyke Erflanden getransporteerd geworden.

Onder het getal van 2800 Pruissische Gevangenen bevinden zig verscheide Staf en andere Officieren, en boven dien hebben de onzen den dapperen Hertog *van Brunswyk Beveren* mede tot Krygsgevangen gemaakt, ook is het getal der Pruissische Deserteurs ontelbaar, dierhalven maakt men staat dat 'er van dit Vyandlyke Leger niet veel zal te regt komen, en dat de onzen eerlang meester van geheel Silesien zullen konnen zyn.

Leipzig. De Vyanden van zyne Pruissische Majesteit maaken alomme eenen verbaazenden ophef van hunnen gewaanden zegen den 22 *November* op het Leger van den Hertog *van Brunswyk Beveren* by *Breslau* bevogten, de Oostenrykers, wel is waar, hebben 't Slagveld behouden, maar ten wiens kosten weeten zy best, en zullen zig zeekerlyk op deeze Victorie niet anders konnen beroemen, dan met te zeggen: *nog twee diergelyke Overwinningen dan zyn wy verlooren*; het is ten minsten gewis en bewaarheid dat dezelve tot 8 malen toe afgeslagen, en zelfs hun linker Vleugel met een groote Slagting op de vlugt gedreeven is, ook is 't zeeker dat de Vyanden het door hen zo duur gekogte Slagveld, nooit vermeesterd zouden hebben, by aldien zyn Doorluchtige Hoogheid niet gevreesd had, door hunne groote overmagt omcingeld en afgesneden te zullen worden, en dat is de oorzaak, waarom hy oorbaar geoordeeld heeft van te retireeren, 't welk dan ook met de uiterste order, volgens getuigenis der Vyanden zelfs, volbragt is; mogelyk zouden dezelve niet zo lang op hunne overwinning geboogd hebben, by aldien dien Veldheer niet ongelukkig in de han-

handen der Croaten gevallen, en dus tot Krygsgevangen gemaakt was, vermits men verzeekerd dat hy toe bereidzelen maakte om de Vyanden op hun beurt aan te vallen om alzo van aangevallenen dien hy geweest was, aanvaller te worden, ondertusschen is de Koning van Pruissen na de kant van *Breslau* in aantogt, zonder twyfel met voorneemen om de Oostenrykers slag te leveren, waar van men hier eenen zegenryken uitslag voor dien Heldenmoedigen Vorst en zyn dappere Troepen te gemoet ziet.

Berlyn. Na dat den Hertog *van Brunswyk-Beveren* het ongeluk heeft gehad van door de Croaten Krygsgevangen gemaakt te zyn, heeft de Generaal *van Ziethem* het bevel van 't Leger op zig genomen, en heeft deszelfs aftogt na *Groot-Glogau* in de uiterste order volvoerd, waarom hy ook door zyne Majest. de Koning uit hoofde van zyn groot beleid en kloekmoedigheid tot Veldmarschalk, en den Generaal *van Kiow* met het zelfde Karakter is begunstigd geworden. De Vyanden zyn meester van het Slagveld gebleven, edog hoe voordeelig, zal hun best bekend zyn, en indien het geringe getal onzer Troepen niet bedugt was geweest van afgesneden te zullen worden, door een hen zo ver overtreffend getal, zouden zy gewis nog dien geringe en met oneindig veel bloed gekogte roem, niet eens weggedragen hebben, en buiten dien is 't niet waarschynlyk dat zy 'er zeer lang nog voordeelig genot van zullen hebben, vermits de Koning met de Troepen onder zyn gebied na Silesien getrokken, aldaar met het Leger van den Hertog *van Brunswyk-Beveren* vereenigd is, en zonder allen twyfel het gewaande verlies, eerlang op zyne Vyanden zal herhaalen, wy verwachten dienvolgens eerstdaags wederom aangenaame tydingen te zullen hooren.

Vervolg van het Dagverhaal onzes Legers.

Den 8 *November*, als wanneer de verstrooide Ryks- en Fransche Legers als nog door eenige onzer Troepen vervolgt wierden, trok zyne Majesteit een gedeelte van zyn Volk in *Saxen* by elkanderen en deed dezelve rust.

Den 10 *dito* rustten, wanneer de Koning, die van meening was om alle zyne Troepen in de Winterkwartieren te doen trekken, maar op 't bekomen der tyding van 't overgaan van *Schweidnitz* aan de Oostenrykers, andere maatregelen beraamende, dien dag met vyftien duizend man opbraken.

Den 12 *dito* liet Zyne Majesteit de overige zyner Volkeren onder Commando van zyne Koninglyke Hoogheid Prins *Hendrik* in Saxen terugge laaten.

Den 14 *dito*, trok de Koning aan 't hoofd der reeds gemelde 15000 Man na de *Lausnits*.

Den

Den 15 *dito* wierd de marsch voortgezet, en dien dag kwamen de Troepen tot *Torgau* aan. Den 16 *dito* brak zyne Majesteit wederom op en bereikte *Muhlberg*.

Den 17, kwam die Vorst te *Grossenhayn* aan, van waar de Generaal *Haddick* dien morgen vroeg met overhaasting opgebrooken was; men maakte 'er echter nog 31 zyner Hussaren tot Krygsgevangenen, en 7 wierden nedergesabeld.

Den 18, kwam de Koning te *Königsbruch*, welke plaats dien dag mede door de Generaal *Haddick* met de grootste spoed en achterlaating van eenige Gevangenen ontruimd was, en na dat zyn Corps de Inwoonders aldaar, zo goed zy konden uitgeplunderd en voor 't overige slegt huisgehouden hadden.

Den 19 en 20, zette Zyne Majesteit den Marsch gestadig voort, en noodzaakte dus die Generaal, als mede de Generaal *Mitrowsky* met verhaasting de *Elve* te verlaten.

Den 21 *dito* kwam de Koning te *Bautzen* aan, en wende zig na het Corps van de Generaal *Marshall*, 't welk vereenigd was met dat van den voornoemden Generaal *Haddick*.

Den 22 *dito* rukte die Vorst tot *Görlitz* voort, en is den 23 *dito* met zyne Troepen te *Naumburg* aan de Rivier de *Queisz* in *Silesien* aangekomen.

Den 24 *dito* drong de Veld-Marschalk *van Keith*, van de kant van *Leutmaritz* in *Bohemen*, na dat hy de Oostenrykers uit den *Ertsgeburgsen Kreitz* verdreven had.

Den 25 vernam de Koning dat het Leger onder den Hertog van *Bevern* door de Oostenrykers aangetast zynde, na eenen dapperen tegenstand, zyn Kampement omtrent *Breslau* verlaten, en na *Groot Glogau* geweeken was.

Den 26 *dito* kreeg Zyne Majesteit kondschap dat gem. Hertog het ongeluk had gehad van door de Oostenryksche Croaten Krygsgevangen gemaakt te worden.

Den 27 en 28, zette die Vorst de Marsch voort en kwam

Den 29 *dito* by *Parchwits* aan de *Oder*, vyf mylen van *Breslau* aan.

Den 30 *dito* vereenigde die Vorst zyne Troepen met die van de Generaal *Ziethen*, (welke het bevel daar van, na het gevangen neemen van den Hertog van *Brunswyk-Bevern* op zig genomen had,) dus dat zyn Leger meer dan 40000 Man sterk wierd.

Stade. De Citadel van *Harburg* werd nog beschoten en wel met meer hevigheid, zedert dat de groove Artillery der Hanoverschen van hier derwaards gebragt en aangekomen is, zedert dat zig de Prins *Ferdinand van Brunswyk* aan 't Hooft der Troepen van de *Observations-Armee* bevind, zyn de zaaken in deeze gewesten merkelyk van gedaante veranderd, die, welke de Meester speelden en Wetten gaven, schynen die nu te zullen moeten ontfangen, en men verzeekert dat den *Hertog van Richelieu* nog gestadig te rug trekt, en eenige Bruggen over de *Wezer* heeft doen slaan om des noods zynde daar van gebruik te konnen maken; ondertusschen is 't gewis dat zo ooit een Veldheer, die van de geneegendheid zyner Krygsbenden verzeekerd is, gewigtige daaden ter uitvoer brengen kan, zulks dan ook door de gemelde Prins verricht staat te worden, aangezien zyne aangeboorene minlykheid en genegendheid voor zyne Zoldaten, hem derzelver Harten gewonnen heeft, en dat hy zig daarin nog meer en meer vestigd, vermits

mits hy de revue over alle de Troepen doende, ieder Regiment in dier voegen aangesprooken heeft: *Myne Kinderen; het is met eenen grooten tegenzin dat ik my verpligt zie, om Ul. in dit jaargetyde te doen ageeren, dog uwe trouw en dapperheid zyn ons volstrekt noodzaakelyk, om de genomene maatregelen van onze Vyanden te verydelen. Weest verzeekerd, dat men alle mogelyke oplettenheid aanwenden en zorg dragen zal, om Ul. aan geen ding gebrek te laten lyden, en om Ul. zo veel gemak toe te brengen, als de omstandigheden toelaten zullen; ingevolge van dien zal voortaan aan ieder Man van Ul. daags 3 in plaats van 2 Grosschen betaald en ½ ℔ Vleesch, als mede een glas Brandewyn gegeven worden.* Hier op sloegen de Zoldaten elkander onderling in de handen, onder 't algemeen geroep van *Lang leve de Prins Ferdinand van Brunswyk! Wy zullen tot den laatsten druppel bloed opzetten, en onder de bannieren van zulk een wakker Generaal stryden!* Men ziet in de volgende verklaring de redenen welke zyne Majesteit de Koning van Groot-Brittannien, als *Keurvorst van Brunswyk-Lunenburg* bewogen hebben, om zig niet langer aan de Conventie van Neutraliteit te *Kloosterzeven* gesloten, te houden:

Préliminair BETOOG der BEWEEGREDEN, *welke zyne Koninglyke Majesteit van* GROOT-BRITTANNIEN, *als Keurvorst van* Brunswyk-Lunenburg, *op nieuw noodzaaken, om de Wapenen tegen de in den aantocht zynde* Fransche-Armee, *op te vatten.*

HEt is eene bekende Zaak, dat tusschen Zyne Koninglyke Hoogheid, den Heer *Hertog van Cumberland*, en den Heer Marschalk *Hertog van Richelieu*, respectivelyk te *Bremervörde* en te *Kloester Zeven* den 8 en 10 September deezes Jaars eene Conventie is gesloten geworden, van welke de Copyen in allemans handen zyn.

Het Fransche Hof was daar van zo dra niet onderregt, of het declareerde eensdeels, dat het de Validiteit der voorsz. Conventie alleenlyk zoude kunnen en willen van waarde houden, ingevalle de Keur-Brunswyksche Troepen zig uitdrukkelyk verpligteden, om geduurende den gantschen Oorlog tegen Vrankryk en deszelfs Geallieerden niet te dienen; en anderendeels bepaalde, dat de Hulp-Troepen, wanneer zy t'huis gekomen waren, absolutelyk zouden moeten ontwapend worden.

Zyne Koninglyke Hoogheid de *Hertog van Cumberland*, die van zyne zyde ter goeder Trouw en Geloof, naar maatgeving der voorsz. Conventie, alles vervulde, en een gedeelte der respective na 't Lauenburgse en na derzelver Vaderland gedestineerde Troepen, reeds den Marsch had doen aanneemen, kon dit laatste Artikel niet anders aanmerken, dan eene klaarblykelyke Contraventie, om dat van de Fransche zyde belooft was, dat de Auxiliaire Troepen niet alleen vry en onbelemmerd konde aftrekken, maar daarenboven niet als Krygsgevangenen, by welke alleenlyk, en anderzins in 't geheel niet, eenigerhande Ontwapening plaats heeft, zouden geconsidereerd worden, weshalven zyne Koninglyke Hoogheid aan de voorsz. Troepen de Orders liet afgaan van halte te maken.

Men

Men heeft wel gepoogt die Zaak op allerhande wyze te bemiddelen, en zelfs zyn Voorslagen gedaan, door welke alle de Voorwendzels van de Party ten eenemaal geheven wierden. Doch aan de Fransche zyde bleef men op die smadelyke Ontwapening volstrekt persisteeren, tot zo lang, dat de Taal, korten tyd geleden, daaromtrent veranderde, wanneer inmiddels de Troepen, in den hen aangewezen naauwen Omtrek, en by het opgekomene ruuwe Saisoen, alle Gebrek en Elende hadden uit te staan.

Offschoon men tegenwoordig van de zyde onzer Party die Conventie maar slechts als een *Militair Arrangement*, gelyk dezelve werkelyk en in der daad in haar begin niets anders was, gelieft te considereeren; zo is echter dezelve, gedeeltelyk door de aan 't hoofd van deeze aangehaalde Franse Declaratie, door welke derzelver validiteit uitdrukkelyk opgeschort word, en gedeeltelyk door de Negotiatie van Desarmeering, vermits het finaal Antwoord van den Fransen Generaal niet ten spoedigsten inkwam, maar eerst van desselfs Hof moest ingewagt worden, ten eenemaal van Natuur veranderd, en dus is uit de byzondere Zaak der Generaals eene algemeene Zaak der Hoven geworden.

Zyne Koninglyke Majesteit van Groot-Brittannien, als Keurvorst, zoude het ondertusschen, hoe hard ook de Conditien voor Desselfs Troepen waren, by die Conventie hebben laaten verblyven, indien Dezelve niet al te duidelyk en klaar had kunnen zien, dat de Vyandlyke Inzigten alleenlyk bedoelden Desselfs Armee en Domeynen ten eenemaale te vernielen; en dat men van de Franse zyde, door de openbaare Overtreediging deezer Conventie, op het klaarblykelykste toonde, wat men voorgenomen had te volvoeren; en dat zelfs daar door zyne Majesteit van alle Verpligting ten eenemaale was ontslagen geworden.

Het Oogmerk dier Conventie was voornamentlyk, gelyk ook de Natuur zelve van eenen Stilstand van Wapenen vereischt, dat de hand aan de Pacificatie geslagen, en dat daar door de totaale Ruïne der Keur Brunswykse Landen afgewend, en ook ten opzigte der andere Geallieerden een vriendelyk Accomodement zoude getroffen worden, waar toe echter het Hof van Vrankryk zo min genegen was, dat hetzelve niet alleen verscheidene maalen rond uit heeft gedeclareerd, geenzins de hand te willen bieden tot de Vrede en volkomene Verzoening met zyne Koninglyke Majesteit, als Keurvorst, maar in tegendeel, door de na gesloten Conventie dagelyks vermeerde Geldafpersingen en geweldenaryen genoegzaam te kennen heeft gegeeven, dat het Franse Desseyn alleenlyk was, de Landen van Keur-Brunswyk en zyner Geallieerden tot haaren volkomenen ondergang te brengen.

In het midden van den Stilstand van Wapenen heeft men openbaaren Vyandlykheden gepleegt; men heeft het vaste Slot *Schartsfeld* beklommen, geplunderd en ons Guarnisoen Krygsgevangen gemaakt. Men heeft de voorige Krygsgevangenen niet uitgeleverd, niettegenstaande zulks by de, met de Generaals ter andere zyde genomene Afspraak, gestipuleerd, en dezelve aan deeze zyde door de Loslating der Franse Krygsgevangenen immediaat en stiptelyk nagekomen was. De Amptenaaren van zodanige Districten, welke aan onze zyde voorbehouden waren, dat zy door geen Franse Troepen zouden betreden worden, zyn onder bedreiging van Militaire Executie by de Franse Commissarissen geciteerd, om van hen de ontfangene Gemeene Lands Penningen af te persen. Men heeft verscheidene van de Magazynen, welke van deeze zyde in de voorsz. Afspraak by naame gereserveerd waren, op eene geweldige wyze genaderd, en binnen de Stad *Breemen*, welke echter ingevolge de obligatoire Afspraak, eene Vryplaats behoorde te blyven, de aldaar zig bevindende

de Koninglyke Huizen, Inkomsten en voorraad van Graanen, gelyk voorheenen, ook als nu aangeslagen en bemagtigd, zonder te gewagen van de, al over lang onder beschaafde Volkeren niet meer gehoorde Bedreigingen, aan te zullen zeggen, branden en verwoesten, en van welke men de nakoming en volvoering der geslotene Conventie volgens alle redelykheid had moeten verwagten.

Alle deeze geweldige en onrechtvaardige onderneemingen, welke duidelyk doen blyken, dat men aan deeze zyde verpligt zy, zyne Schade en Ruïne ongevoelig te moeten gehengen en gedoogen; en aan de Franse zyde in tegendeel aan niets gehouden hoeve te zyn, maar slechts na eigen believen en willekeur te mogen handelen, zyn eindelyk tot eenen zo hogen Graad gerezen, dat zyner Koninglyke Majesteits lankmoedigheid daar door ten einde is geraakt.

Hoogstdezelve is derhalve niet alleen voor Godt, maar voor de gantsche onzydige Wereld zo wel gerechtigd en bevoegd als gehouden en genoodzaakt, zonder eenige Aanmerking en Reflexie omtrent de aan geene zyde zo openbaar en zo veelvuldig verbrokene Conventie, de Wapenen wederom op te vatten, als zynde het eenigste Middel, welke Godt aan Dezelve in handen heeft gegeeven, om Deszelfs getrouwe Onderdaanen en Geallieerden van de Elende, Verdrukking en Rampen, onder dewelke zy tegenwoordig zuchten, te bevryden en te redden.

Allerhoogst zyne Majesteit, dewelke, gelyk reeds in het begin van den tegenwoordigen noch voortduurenden vernieuwden Oorlog door Denzelven te meermaalen aan de gantsche Wereld, en aan het lieve Duitsche Vaderland byzonder, op het plechtigste heeft laten betuigen, de Wapenen tot niemands beleediging opgevat, maar alleenlyk tot Zyner en Deszelfs Bondgenooten Verdediging, en afgedrongen Noodweer te hebben moeten overgaan, stelt Deszelfs vast en verzekerd Vertrouwen in Gods Goedertierenheid; verwachtende, dat zyne Onderneemingen daar door niet ongezegend zullen blyven.

Cleve. Het Capittel van O. L. V. of Hoofdkerk alhier heeft het volgende bevel bekomen:

VAN WEGENS DE KEIZERIN-KONINGIN.

De Administratie der Geconquesteerde Landen.

DE Almogende, de rechtvaardige Zaak van haare Majesteit de Keizerin-Koningin zodanig gezegend hebbende, dat de Retrenchementen der Pruissische Armee by *Breslau*, oogschynelyk onverwinnelyk, en gedefendeert door eene hardnekkige Verwoedheid, den 22 der voorledene Maand door de onweerstaanbare Kloekmoedigheid van haarer Majesteits Troepen, de gantsche Vyandlyke Armee in Route geslagen, immediaat daarna de Hoofdstad van gantsch Silesiën veroverd, en veele andere niet minder gewigtige Voordeelen zyn behaald geworden: Zo vereischt de eerste en voornaamste der daaruit voortkomende pligten, Gods Goedertierenheid daar voor te danken, en desselfs Genade voor het toekomende af te smeeken.

Redenen waarom de Keizerlyke en Koninglyke Administratie van den Deken en het Capittel der Hoofdkerk van O. L. V. deezer Stad *Cleve* begeert, ten dien einde eene solemneele Misse te celebreeren, en het *Te Deum* te doen zingen in de Groote Kerk, en wyders alle de Klokken van 11 tot 12 uuren 's middags, zonder tusschenpoozing, te doen luiden. *Gedaan te* Cleve *den* 8 December 1757.

(*geteekend*) VAN KINKEL. (*en lager*) NAGEL.

Dezelve Ordre is ook aan den Magistraat deezer Stad geinsinueerd

geworden, om alle Klokken der Kerken van de 3 Religien te doen luiden; gelyk zulks ook is geschied en het *Te Deum* onder het losschen der Musquettery en Donderbussen gezongen geworden: 's Middags heeft de Heer Baron *van Kinkel* aan eene heerlyk geserveerde Tafel 60 Persoonen, zo Officiers van het Garnisoen, den Adel en andere gedistingueerde Heeren van de Stad, onthaald; en dezelven Avond is daarenboven by denzelven een keurlyk Concert en Soupé gegeeven geworden.

Groot-Brittannie. *Londen.* Het was op den eersten deezer Maand, dat zig de Koning na 't Hoogerhuis met de gewoone plechtigheden begaf, en de Gemeentens aldaar ontboden hebbende, de tegenwoordige zitting van het Parlement, met de volgende aanspraak van zynen Troon, opende;

Mylords en Edellieden.

HEt zoude my 't grootste genoegen verschaft hebben, indien ik Ul. by 't openen deezer zitting had konnen te kennen geeven, dat ons succes in het voortzetten van den Oorlog overeenkomstig geweest ware met de rechtmatigheid van onze zaak, en met de uitgestrektheid en nadruklykheid der maatregelen, ten dien einde by der hand genomen.

Ik vertrouwe nogtans vastelyk, dat de moed en wakkerheid van deeze natie, die ten allen tyde zoo vermaard geweest zyn, en die voormaals zoo veele zwarigheeden hebben te boven gekomen, door eenige mislukkingen niet zullen gekrenkt worden. Deeze mislukkingen konnen, gelyk ik betrouwe, door den zeegen Gods, en door ulieder yver en pogingen ten behoeve van myne eere en van de welstand uwes vaderlands, herstelt en te recht gebragt worden. Myn vastbepaalt voorneemen is, myne uiterste pogingen aan te wenden tot de veiligheid myner Koningryken, en tot herovering en verdeediging van de Bezittingen en Rechten van myne Kroon en Onderdaanen in *America* en elders, zoo door op de nadruklykste wyze onze Zeemacht te beezigen, als door alle andere gepaste middelen. Een ander groot onderwerp, het welk ik ter herte hebbe, is de bewaring en handhaving van den Protestantschen Godsdienst en van de vryheeden van *Europa*, en het bystaan en aanmoedigen van myne Geallieerden ten dien einde.

Om die reeden zal ik geene moeijelykheeden te groot keuren, en ik zal verlangen met ernst ulieder hertlyke meedewerking en nadruklyken onderstand in deeze zaak. De laatste uitmuntende Victorie in *Duitschland* heeft eenen gelukkigen keer aan de zaken gegeeven, en onze plicht is 't, dat succes zoo veel mogelyk te bevorderen, terwyl in dit hachlyk tydsgewrigt de oogen van geheel *Europa* op ul. gevestigt zyn. In 't byzonder moet ik ul. aanbeveelen, dat mynen goeden Broeder en Geallieerden, de Koning van Pruissen, op eene zodanige wyze moge ondersteunt worden, als deszelfs grootmoedigheid en arbeidzame yver tot welzyn van de gemeene zaak verdienen.

Edellieden van 't Huis der Gemeentens;

HEt smert my grotelyks, dat de aanzienlyke onderstand gelden, dewelke gyl. reeds ingewilligt hebt tot het voortzetten van den oorlog, tot nu niet van zulk

een

een goede uitwerking zyn geweest, als wy reeden hadden om te hopen; doch ik stelle zulk een vast vertrouwen op ulieder wysheid, dat ik niet aan ulieder standvastigheid twyfele. Ik verlange alleenlyk zoodanige Subsidien, als nodig zullen zyn ten dienste der publieke zaken, en ten dien einde heb ik bevel gegeeven, dat de begrotingen daar van door ul. werden opengelegt. Gyl. kunt staat maken, dat de uiterste en getrouwste spaarzaamheid daar omtrent aangewend zal worden.

Mylords en Edellieden;

IK hebbe zulk een veelvuldige ondervinding gehad van de getrouwheid en toegenegenheid myner getrouwe Onderdanen jeegens my, myne Familie, en myne Regeering by alle geleegenheden, dat ik op de bestendigheid en onwrikbaarheid daar van staat make. Ik kan niet nalaten aan te roeren dien geest van verwerring, dewelke zich in eenige districten des Koningsryks onder 't gemeen heeft geopenbaart. Laat ik 't ul. aanbeveelen, dat gyl. uwen plicht doet, om zulke ongereegeldheeden teegen te gaan en te stuiten, en om de Wetten en het Wettige gezag te handhaven. By-aldien iets bevonden mogt worden t'ontbreeken tot het ophelderen of bekrachtigen van 't geen verkeert begreepen of uitgelegt is, zoo twyfele ik niet, of 't zal ulieder oplettenheid niet ontslippen.

Niets kan zoo zeer strekkende weezen tot verdeediging van alles wat ons lief en waard is, zoo wel als om onze Vyanden tot reeden te brengen, dan eendragt en eensgezindheid van ons onder elkander.

De volgende dag hebben de Pairs den Koning met dit Dankadres opgewacht;

Zeer genadige Souverein.

WY, uw Majts. zeer schuldplichtige en getrouwe Onderdaanen, de Geestelyke en Wereldlyke Lords, in dit Parlement vergadert, smeeken verlof, om uw Majt. ootmoedig dank te zeggen voor deszelfs zeer genadige Aanspraak van den Throon. De smerte, die 't uw Majt. behaagt heeft te kennen te geeven wegens het slecht succes van eenige der maatregelen, deezen jaare door uw Majt. genomen, ter voortzettinge van den rechtmatigen Oorlog, in dewelke wy zyn ingewikkelt, verschaft ons een nieuw bewys van uw Majts. Vaderlyke zorge omtrent het welzyn van uw Volk, en omtrent de eere van dit Koningryk.

Het getuigenis, 't welk uw Majt. terzelver tyd wel heeft willen geeven ten opzichte van den yver en de wakkerheid van deeze Natie, en van de bereidwilligheid van uw Parlement tot het herstellen van die mislukkingen, verstrekt tot een blyk van het recht, het geen uw Koninglyk herte doet aan onze geneigtheden en gevoelens; en tot onze grootste aanmoediging, om daarin te blyven volherden. Offschoon wy derhalven over die onaangenaame uitkomsten billyk niet smertelyk zyn aangedaan, zo zyn wy echter niet afgeschrikt, maar beloven aan uw Majt. onze hertelyke medewerking en nadruklykste bystand, omtrent uw Majts. Wyze en Vaderlyke Oogmerken ter onzer verdeediging en beveiliging binnenslands, en ter handhavinge en verzekering van de Rechten en Bezittingen van uwe Kroon en Onderdanen in America en elders, en wel in 't byzonder door de op de nadruklykste wyze te beezigen dat weezendlyke gedeelte van onze sterkte, naamlyk uw Majts. Vloot, onder de bescherming der Goddelyke Voorzienigheid.

De bewaring en handhaving van den Protestantschen Godtsdienst en van de Vryheden van Europa zyn voorwerpen, die nimmer by ons in vergeetenheid zullen gestelt worden. Van dien Zuiveren Godtsdienst en van die onschatbare Vryheden is Groot Brittannie altoos het voornaamste Bolwerk geweest, en het kan niet missen, of deeze Kroon zal

zulks gestadig blyven onder uwe Majts. gelukkige Regeering. De laatste uitmuntende Victorie in Duitschland heeft niet alleen onze herten met blydschap vervult, maar ook wekt dezelve onzen moed en onze hoope op, dat wy die roemruchtige Zaak eerlange in Duitschland zullen zien herleven, en wy erkennen met de uiterste dankbaarheid en genoegen uw Majts. grootmoedige verklaring, dat dezelve om die reden geene moeilykheden zal te groot keuren.

Onze onvermydelyke plicht is, uw Majt. tegen alle deszelfs Vyanden te verdedigen, uwe eere en uw weezendlyk belang voor te staan, en uwe handen te sterken. Wy zullen ook trachten, de voordeelen van die Overwinning uit te breiden, en ons behoorlyk van onzen plicht te kwyten in het ondersteunen van uwen goeden Geallieerden, den Koning van Pruissen, wiens grootmoedigheid en weergaloze standvastigheid aan de geheele Wereld zo zeer bekend, en voor de gemeene Zaak zo zeer nuttig zyn. Wy hebben met het uiterste afgryzen bespeurt, dien geest van Verwerring en Oproerigheid, die zich onlangs onder 't gemeen geopenbaart heeft. Wy erkennen, dat zulks met alle Regeering onbestaanbaar zy, en dat het intyds tegengegaan en gestuit moet worden. Niets zal derhalven aan onze kant worden achtergelaten, ter bereikinge van dat heilzame einde en ter versterking en bekrachtiging van de Wetten en het wettige gezach, waar van de Vryheid en het Eigendom van de minste zo wel als van 't Hoofd uwer Onderdanen afhangen.

Uw Majts. minzame Vermaning aangaande de noodzaaklykheid van eendragt en eensgezindheid onder ons, betaamt ten uitersten den algemeenen Vader uwes Volks, en wy zullen dezelve altoos in 't oog houden. Wy geeven uw Majt. de nadruklykste verzeekeringen, dat nimmer eenig wankelen of verminderen plaats zal krygen in onze getrouwheid en schuldplichtigheid omtrent uw Majt. en deszelfs Koninglyke Familie, van dewelken wy by alle gelegenheden onbetwistbare blyken hebben trachten te geeven, en de bewaring van uw geheiligde Persoon, de bestendigheid van uwe Regeering, en de achtervolging der Protestantsche Successie in uwen Koninglyken Huyse, zullen ons altoos dierbaar zyn, en als een weezendlyk geluk voor uw Volk aangemerkt worden.

Op dit Addres behaagden 't zyn Majt. het volgende antwoord te geeven;

Mylords.

Niets konde my tot grooter voldoening en genoegen verstrekken, dan dit schuldplichtig en toegeneegen Addres. Ik dank Ul. van herten daar voor, en ik twyfele niet, of de yver en de wakkerheid, die Gyl. zo recht tydig in dit hachlyk tydsgewricht aan my betooft, zullen ongemeene goede uitwerkingen hebben, zo binnen als buiten 's Lands.

Den 3 *dito* boden de Gemeentens insgelyks hun Addres van dankzegging aan zyne Majesteit, 't welk van den zelfden inhoud was, als dat van 't Hoogerhuis, waar op de Koning in deezer voegen antwoorden:

Edellieden van het Huys der Gemeentens!

IK dank Ulieden voor uw schuldpligtig en toegenegen Addres, en voor deeze eensgezinde Blyken van uwen yver voor de eer myner Kroon en de Handhaving der algemeene Zaak, en wel byzonder voor de Ondersteuning van mynen goeden Broeder en Geallieerden, den Koning van Pruissen. Gy lieden kund staat maken op myne

ne onophoudelyke Pogingen voor de Veyligheid en het Welzyn myner Koningryken en voor het behoud der Vryheden van Europa.

De Generaal *Mordaunt* is op order van Zyne Majesteit in Arrest genomen, om zig wegens zyn gedrag, in de laatst mislukte Expeditie tegen de Fransche Kusten gehouden, te verantwoorden, de Krygsraad waar voor hy te regt gesteld zal worden, bestaat in veertien Generaals en drie Kollonels, men meend hier dat hem 't noodlot van den ongelukkigen Admiraal *Byng* wel ten deel zou konnen worden. By een verklaring van ons Staatsbestier werden alle de geenen, welke Zyne Majesteits Vyanden toegedaan zyn; en aan dezelve binnen of buiten het Koningryk eenigen bystand leveren, of daar van weetende het zelve verzwygen, aan Hoog verraad schuldig gesteld en zullen dus gestraft worden: en vermits men onderrigt is, dat 'er onder de hand ten behoeven van Vrankryk een Negociatie van Penningen in dit Ryk stond te geschieden; zo word 'er een Vergelding van 200 Ponden Sterlings beloofd, aan de geene, die, 't zy Onderdaan of Vreemdeling binnen het Ryk zal konnen aanwyzen en doen overtuigen daar aan direct of indirect de hand te leenen enz.

VRANKRYK. *Parys*. De tyding van de overwinning der Oostenrykers by *Breslau* op het Leger van den Hertog *van Brunswyk Beveren* behaald en het gevangen neemen van den Veldheer, heeft alhier een algemeen verheugen gebaard; en den ongelukkigen uitslag der Veldslag van *Rosbach* eenigermaten vergoed. Ons Leger onder de Veldmarschalk Hertog *van Richelieu* is zedert de hervatte Vyandlykheden der Hanoversche Troepen, in geen zo aangenaame Omstandigheden, als 't tot dus verre wel geweest is, hebbende dien Veldheer reeds Bruggen over de *Weezer* doen slaan om 'er zig des noods zynde van te konnen bedienen; ondertusschen weet men dat zyne Deensche Majesteit, als Guarandeur der Conventie van *Kloosterzeven*, over deeze nieuwe Vyandlykheden zeer 't onvreden is, en men verzeekert dat die Vorst besloten heeft, 25000 Man zyner Troepen te doen marscheren en de verbrekers daar van te straffen en te helpen beteugelen.

NEDERLANDEN. *Amsterdam*. De Mildadigheid en goede Bezorging is wonder groot in deeze volkryke Stad, waar van wy tegenwoordig een goed voorbeeld hebben in 't vieren van het *Jubel-Feest* van 't groot Gebouw, genaamd het DIACONIE WEESHUYS, de aanleiding tot dit Gebouw, was, dat in den Jaaren 1654 en 1655, door *de Pest* veele Menschen uit dit tydelyke leven zyn weggerukt, waar door veele Ouderlooze Kinderen kwamen, die by geringe Burgers besteed wierden, maar geene goede Opvoedinge hadden. Dierhalve hebben de *Diaconen* met de gantsche *Ker-*

ken-

kenraad overlegd, om een *Requeſt* aan de *Wel Edele Groot Achtbaare Heeren Burgemeeſteren en Raaden te preſenteeren*, waar toe gekoozen wierd, de Zeer Eerwaarde Heer Do. *Petrus Gribius* benevens de Diaconen *François Felbier*, *Abraham van Frieshem*, *Johannes Peerinck* en *Abraham de Sadeler*; op welk verzoekſchrift haar *Wel Ed. Groot Achtbaare Fiat* gaaven, en tevens een leedige grond op *Vlooyenburg* op de hoek van den Binnen Amſtel en Zwaanenburgſtraat, op den 4 *January* 1656, aanweezen. Om dit gevaart te bouwen heeft men in de Maand van *Maart* een Generaale *Collecte* gedaan, die zeer wel ſlaagde; den eerſten ſteen wierd gelegd, op den 20 *April* 1656 door *Jongheer Johannes van Vlooswyk, Zoon van de Burgemeeſter*, en zo ſchielyken voortgang hadt dit Bouwen; dat men op Zaturdag den 15 *December* 1657 hetzelve inweyde, en daar in bragten omtrent 400 Kinderen, en door Do. *Petrus Wittewrongel* op de groote Zaal in tegenwoordigheid van veele Toehoorders een Redevoering en Gebeeden zyn gedaan: En dewyl het de Goddelyke Voorzienigheid behaagd heeft, honderd jaaren lang dit DIACONIE WEESHUYS in ſtand te doen blyven, door de Mildegiften der Burgeren en goede Bezorging der Broederen *Diaconen*, hebben wy goed gedagt, om het in 't geheugen by de Nageſlagten te doen blyven, dit met een *Kunſtige Gesneede Penning* hier in te doen drukken.

D. Mooré Sculp.

VERKLAARING van den GEDENK-PENNING.

Op de Voorzyde vertoond zich het Alziende Oog met veele lichte ſtraalen uit den Hemel ſchietende; en op de grond de Weeskinderen die de liefde gaaven Ontfangen.

Op de Tegenzyde ziet men de Weeskinderen aan drie lange gedekte Tafels, de Jubile Maaltyd houden, in haare gewoonlyke Eetzaal of Kamer, dewelke behangen is met drie Kroonen.

Het was op Donderdag den 15 *Decemb.* 1757, dat het DIACONIE WEESHUYS, wederom is *Ingeweyd* hebbende nu een *Eeuw* geſtaan. De Bezorging is onder het beſtier

Bier van 42 *Broederen Diaconen* en 12 *Mevrouwen Diaconessen*, waar van 6 *Diaconen* en 4 *Diaconessen* wel 't meest het bestier van dit Huis toe vertrouwt is; als meede zo veele Armen Menschen of besteedelingen die buiten dit huis woonen en by dit bestier in 't generaal behooren, maar dewyl wy voorheen de naamen opgegeeven hebben van de *Broederen Diaconen* by de Grondlegging van dit Gebouw, zullen wy nu laaten volgen de Naamen der geenen die heeden in dienst zyn, benevens de *Mevrouwen Diaconessen*.

DIACONEN.

Dirk de Witt.
Jacobus Haasbaart.
Barent Udink.
David Reguleth.
Isaak Bosschaard.
Gerrit Tinnemans.
Arent Wagemans.
Jan van Veersen.
Antony van der Straten.
Abraham de Marre.
Jan Blanké.
Steven Vermeulen.
Willem de Neve, Abrahamsz.
Johannes Egeling.
Marten Kooy.
Gysbert van Deventer.
Bernardus Weyland.
Johannes Ploeg.
Reinhs. Ws. Ls. de Rhoer.
Gerrit Borstius.
Pieter van Buytene.
Jacob Hoogland.
Pieter Smit.
Christiaan Martsen.
Jacob van Homrigh.
Jacob Egeling.
Fredrik Meurer.
Claas Thomasz.
Jacob Booy.
Evert Dirk Everwyn.
Gerrit Jan Mulders.
Harmen Morrien.
Albertus van Heekeren.
Willem Slotboom.
Johannes Fontyn.
Pieter Maagh.
Willem de Bruyn.
Jan Tayspil, Fransz.
Adriaan Roeters.
Willem Gidion Kleman.
Hendrik Leuveling.
Lambert Nagelvoordt.

DIACONESSEN.

Anna le Blan, Wed. Jacobus Guillot.
Geertruy Oterlyk, Huysvr. van Pieter de Veer.
Alida Uytwerf, Wed. Nicolaas Josua Steenbouwer.
Elizabeth Bakker, Wed. Dirk Klok.
Anna Visscher, Wed. Nicolaas van Eyndhoven.
Metta Caan, Huisvr. van Jacobus Sappius.
Johanna Margareta Kalkoen, Huisvr. van Pieter Kalkoen.
Elizabeth van Dalen Huisvr. van Hendrik Bruyning.
Alida Deil, Huisvr. van Jan Veeckens.
Elizab. Ida Seignette, Huisvr. van Abraham Mylius.
Cath. Joh. Snoek, Huisvr. van Jacob Gerard de Famars.
Sara ter Borch, Wed. Pieter Graver, Casper Hendriksz.

Des Morgens op de vooorgemelde *Donderdag* zyn de twee Deuren van dit Huis geslooten gebleeven, en de Kinderen zo Jongens als Meysjes in Huis gehouden, niemand mogt daar door passeeren of moest bekend weezen, dat hy daar iets te doen hadt, welke Deuren opengedaan zyn door Dienaars van de *Justitie* die in 't Portaal wandelde om de Regen, maar de *Predikanten*, *Ouderlingen*, *Diaconen* en *Diaconessen* zyn 'er veele geweest en door gepasseerd; ten 9 uuren zyn de *Weeskinderen zo Jongens als Meysjes*, (ieder in haar Huis) uit haare Slaap vertrekken gekoomen, vercierd met hare Linne Boord Mouwen die haar des Woensdags avonds present gedaan waaren, inmiddels zyn de Eerwaarde Predikanten daar ook gekomen, als by de Jongens, Do. *Johannes Plantinus* en Do. *Johannes van der Vorm*, en by de Meysjes, Do. *Wilhelmus van den Broek* en Do. *Petrus Curtenius*, *Professor Theologiæ* en *Predikant*; tegens de Middag hebben deeze gemelde Predikanten een Aanspraak tegen de Kinderen gedaan, daar na een Redevoering op dat Gebouw eigen, en dat het nu heeden een Eeuw gestaan hadt, en wat meer daar op toepasselyk was; vervolgens is het Gebed gedaan door de Predikanten, en daar na zetten zig de Kinde-

ren welker getal in 't geheel op ruim 600 begroot wordt, ieder in zyn Huis, aan de Tafels die gedekt waaren met Tafel Laakens, daar op Servetten, Tinneborden en nieuwe Tinne Lepels; het eerste dat opgezet is, was *Zoepe met Gebakt Vlees*, *het tweede Gebraade Osse Vlees met Appelen*; en 't Nageregt bestond in *Kleine Nooten en Appelen*, met haar vieren aan een Schotel, hadden zy *twee Flessen Wittewyn*; Omtrend drie uuren getafeld, in welke tyd ook Gedichten zyn geleezen, Gezangen en Psalmen Gezongen; inmiddels heeft de *President Diacon* hen aangezegt, dat een Burgerheer haar een *Present* heeft gedaan, bestaande in 1000 enkelde Guldens, zynde in zakken dit Geld in een Tinneschootel op de Tafel gezet, door de zwaarte was de Schotel krom geboogen, en welk gelt, in de *Diaconie* Kas is opgeslooten; dat gepasseerd zynde is deeze Maaltyd met Gebeeden door de Predikanten beslooten; en vervolgens bestond de avond Maaltyd in Ryst en Melk of genaamt Ryst en Bry, met Zuiker en Kaneel, de Kinderen waaren met groote Blydschap aangedaan en Dankbaar geweest tegen de Vaders Diaconen dat die haar zo Vriendelyk behandelde en haar deeze *Jubile* Maaltyd hadden gegeeven; de volgende Zondag den 18 *Decemb.* 1757 hebben de *Eerwaarde Predikanten* met voorkennisse van de *Wel Ed. Groot Achtb. Heeren Burgemeesters*, des Voormiddags in alle de Kerken een hier op *Toepasselyke Predikatie* gedaan, welke Texten waaren de volgende, als in de

NOORDER KERK.
Do. *Temmink*, Ps. 146: 7, 8, 9, 10.

OUDEZYDS KAPEL.
J. J. Bruinus, Propon. Mal. 4: 1, 2.

NIEUWEZYDS KAPEL.
Do. *Kulenkamp*, Ps. 68: 6.

ZUYDER KERK.
Do. *Plantinus*, Ps. 112: 5.

OUDE KERK.
Do. *van Schelluyne*, Matth. 13: 37–43.

NIEUWE KERK.
H. Slaterus, Propon. Matth. 25: 35-40.

WESTER KERK.
Do. *van Schelle*, Job. 31: 16, 17, 18, 19, 20.

GASTHUYS KERK.
Do. *Visscher*, Jes. 58: 10.

EYLANDS KERK.
G. Schierhout, Propon. Gal. 6: 10.

OOSTER KERK.
Do. *Serrurier*, 2 Cor. 9: 6, 7, 8.

AMSTEL KERK.
Do. *Budde*, Ps. 48: 10, 11.

's Gravenhage. Vermits 'er in *Duitschland* en elders valsche Ducaten met de Nederlandsche Stempels van de Jaare 1752 en 1753 onder het Gemeen verspreid zyn, zo hebben Hun Hoog Mogende een Waarschouwing doen Publiceeren, vervattende de kenmerken van derzelver valschheid, namentlyk: I. *Dat de Stempel van dezelve veel grooter is als die van de Goude Ducaten.* II. *Dat in de jaargetallen van* 1752 *de* 2 *veel grooter, en van* 1753 *de* 3 *als een* 8 *gesteld is.* III. *Dat dezelve zig niet gemakkelyk laten buigen.* IV. *Dat de Pluim op den Helm van den geharnasten Man op de valsche Ducaten geheel rust op den Helm, daar de Pluim op den Helm van de egte Ducaten meerendeels daar van afgescheiden is; enz.*

De Groot-Brittannische en Pruissische alhier resideerende Ministers,

ters, hebben door Expressens de tyding bekomen, dat *de Koning van Pruissen*, het Oostenrykfch Leger, onder de Prins *Karel van Lotharingen* en de Veld-Marschalk *Daun*, op den 5 *deezer* naby *Leuthen* in *Silesien* aangetast, en met verlies van omtrent 20000 Man aan Doden, Gekwetsten en Krygsgevangenen, mitsgaders 140 Stukken Kanon, ontelbaar veele Vaandels, Standaarten enz., uit het Veld geslagen had.

Lyst van Personen die Binnen de Stad *Alkmaar* na den 22 *November* 1757, en de Jurisdictie van dien zyn Getrouwdt.

Roelof de Ruyter, getrouwt met *Maria Hogenraad*.
Johannes van Deuren, met *Klaesken Arentse Schevikhoven*.
Barent Janse Pos, met *Marretje Cornelis Corniel*.
Cornelis Schermer, met *Grietje Dirks Dros*.
Hermanus Overnees, met *Sophia Mengers*.
Jacobus Leanderse, met *Frederica Trouvetter*.

En *Overleden*, deeze volgende Persoonen, als:

Hendrik Tuyne, Neeltje Tuyne, beide Kind. v. L. Tuyne.
Cornelis Schoon.
Cornelis Rustenburg.
Elsje Pieters.
Aaltje Brasser, Laast Wed. Dirk Sweet.
Maartje Willems Huysman, Weduwe Hendrik Reynenburg.
't Dood Gebooren Kindt, van Hendrik Warnaar.
Christina Weyers, Huysvrouw van Pieter Weyers.
Elisabeth van Dyk.
De Hr. en Mr. Bernardus Johannes Slegh.
Hensje ..., Huysv. van Abraham Suit.
Jacobus Duipis, Zoontje van Abr. Duipis.
Jan Hendrik Zenger.
Thys Dirks Klaver.
Geertruy van Passen.
Barent Rootlof, Zoontje van Jacob Rootlof.
Hermanus Mulder.
Arie Dekker, Zoontje van Tymon Dekker.
N. N. zynde een Vreemdeling alhier verdronken.
Antje Petten, Huysv. van Jh. Hoving, Gz.
't Dood Gebooren Kindt, van Hendrik Gramser.
Willem Stuurwout.
Neeltje Klaas de Groot.
Neeltje Jans.

Middelburg. Van den 21 *November* tot den 20 *December* zyn alhier begraven.

21 *Nov.*	Jacomina Jesserse.	1 *jaar*.
	Arie van Kempen.	52 *jaar*.
	Aplonia Pieterse.	8 *maand*.
22 *dito*.	Catharina Reynierse.	77 *jaar*.
24 *dito*.	Dionissius Willem van Rosevelt, Zoontje van de Gecommitteerde Raat, Mr. Willem van Rosevelt, wegens de Stad Goes.	6 *week*.
25 *dito*.	Jacobina Pieternella Lips.	9 *maand*.
	Jonis van Riet.	45 *jaar*.
26 *dito*.	Anna Schey.	3 *maand*.
	Pieter Kool.	19 *jaar*.
	Cornelis Capoolse.	8 *jaar*.
27 *dito*.	Johanna Brusthout.	11 *maand*.
	Lucretia Ruyderlant.	62 *jaar*.
	Jannetje van der Ham, Wed. van Abels, Predikant te Agtekerk.	

28 *dito.* Adriana Pieternella Samsom. 2 *maand.*
30 *dito.* François Bakker. 52 *jaar.*
Leendert Bakker, Staten en Oost-Indische Compagnie Drukker, enz. 61 *jaar.*
Josina Verhage. 21 *jaar.*
Josina Nebbele. 28 *maand.*
Hendrik Stekkewaart. 49 *jaar.*
1 *Dec.* Cornelis Paauwe. 43 *jaar.*
Hendrika Martyn. 44 *jaar.*
Anthonie Abraham Struyk. 12 *dag.*
2 *dito.* Cornelia Olemans. 22 *jaar.*
Het Jonggeboore Kind van de Heer Pensionaris Honorair, Mr David Verwout Nooiret, Bewinthebber der Oost-Indische Compagnie deezer Kamer Zeeland.
3 *dito.* Jan Ammeloo. $2\frac{1}{2}$ *jaar.*
5 *dito.* Jacob Musaart. $2\frac{1}{2}$ *jaar.*
Jacob Keel. $2\frac{1}{2}$ *jaar.*
Adriaan de Buk. 51 *jaar.*
6 *dito.* Jan Hytilte. 3 *maand.*
Lucas de Mit. $9\frac{1}{2}$ *jaar.*
Jan Rombout. 4 *maand.*
7 *dito.* Jan Sander. 48 *jaar.*
8 *dito.* Cornelis Boogert. 8 *week.*
Jacomina Boone. 29 *jaar.*
Johanna de Vos. 3 *week.*
9 *dito.* Jacobus van de Wissel, Boekhouder, 46 *jaar.*
10 *dito.* Pieternella Evenaal. 33 *jaar.*
Pieter Willemse. 9 *maand.*
Johanna Claassen. 50 *jaar.*
Johanna Kieneas. $7\frac{1}{2}$ *jaar.*
Margrieta Hamering. 49 *jaar.*
De Weduwe Jacob Kops. 74 *jaar.*
Maria Dorotea. 8 *week.*
Het Jonggeboore Kind van Cornelis Meertens.
12 *dito.* Maria van der Meyde.
Johannis Martyn. 4 *jaar.*
Andries Aven. 4 *week.*
13 *dito.* Jacoba van Munster. 80 *jaar.*
Adriana Jansen. 41 *jaar.*
Jacobus Feys. 15 *maand.*
Jacoba de Vos. 6 *dag.*
Catharina de Walle. 72 *jaar.*
Jan Bovyn. 66 *jaar.*
15 *dito.* Maria Trees. 40 *jaar.*
Agenieta Dammenbergh. 48 *jaar.*
Elisabeth Sondermeel. 7 *jaar.*
Sara Dag. 7 *jaar.*
17 *dito.* Willem Franse. 3 *jaar.*
Maria Mulders. 14 *maand.*
19 *dito.* Anna van den Mottel. 59 *jaar.*
Adriana Block, Weduwe de Lelie. 61 *jaar.*

AANMERKELYKE ZAKEN, &c.

Den 1 *December* had men in *'s Hage*, boven de rol von den Ed. Hove van Holland een zware brand, wiens gevolg te dugten zouden geweest zyn, indien de vigilantie der ingezetenen, en de wyze schikkingen der voornaamste hooge stands Perzonen, de woedende Vlam niet aanstonds gestuit hadden, zulks de bovenste verdieping en de Daken alleen zyn beschadigd geworden.

Den 3 *dito* ontstond 'er by ongeluk en zonder dat men weet waar door, brand in een Boeren Stal aan de overzyde van de Haarlemmervaart omtrent de 90 roe van *Amsterdam* gelegen, de woedende Vlam nam, niet tegenstaande alle de aangewende moeite, om dezelve te stuiten, zodanig de overhand dat deeze Stal, wooning en schuur in minder dan drie uuren tot asch verteerd wierden; daar by zyn egter geen Menschen nog Vee omgekomen.

Den 23 *December* voormiddags ten half elf uuren geraakte brand in de Salpeter aan Boord van 't onlangs in *Tessel* binnen gekomen Oostindisch Retour Schip SPAANDERSWOUT van *Batavia*, dewelke tot 12 uuren des middags duurde, wanneer hetzelve op 11 vademen Water zonk; terwyl het daar op zynde Volk zig door middel van een aanboord leggende Ligter salveerde.

NAAM-

NAAMLYST der OVERLEDENEN die *Begraven* zyn binnen AMSTERDAM, sedert den 23ste *November* 1757. voor zo verre men dezelve heeft kunnen bekomen.

Vrydag, den 18 *November* 1757.
Godefridus Moreelse.

Woensdag, den 23 *dito.*
Elisabeth Haussey, Laatst Weduwe van Jan Gregory.
Teunis van der Putt, Schoonzoon van Harmanus Ebbinkman.
Aaltje Dekker, Weduwe van Roelof Vernink.

Donderdag, den 24 *dito.*
Gerrit de Boer.
Cornelia van Eyl, Huysvrouw van Hendrik van Dyk *Junior.*
Anna Stadnitski, Huysvouw van Remëus Willeboorts.
Elisabeth Ewoutsz, Huysvrouw van Claas Danser.
Anna Margareta Gebbink, Dogter van Gerret Gebbink.

Vrydag, den 25 *dito.*
Jan Bonk.
Jan Fredrik Stuyver.
Cornelis Sebyn, *Bejaard Jongman.*
Mels Abramse Verhyde, Eenigste Zoon van Abram Verhyde
Dirkje van Someren, Laatst Weduwe van Abraham Schalbroek
Geertruy van Kouwenhoven, *Huys Moeder aan de Meysjes zyde in het Diaconie Weeshuys*, Weduwe van Christoffel Arnoud van der Peer.
Francina Anna de Groot.
Seytje Kolthove, *Bejaarde Dogter.*

Saturdag, den 26 *dito.*
Hendrik Bulsing.
Willem van Huyssteen.
Daniel van Golberdinge, *Mr. Timmerman.*
Marregrietje Courte, Huysvrouw van Jacob Alphyn.
Catharina de Kaersgieter, Jongste Dogter van Petrus de Kaersgieter.

Zondag, den 27 *dito.*
Arie Paradys.
Harmanus Uytslag.
Neeltje Janse Aale, Weduwe van Dirk Janse Kalf.
Barbara van der Meer, Weduwe van Paulus de Cocq.
Jannetje Restenpad, Huysvrouw van Jurgen Rupken.
Anna Lens.

Maandag, den 28 *dito.*
Isaac Chanfleury.
Aaltje van der Schuer, Weduwe van Everardus Spar.

Dingsdag, den 29 *dito.*
Pieter Moorland, Jongste Zoon van Jan Moorland.
Cornelia Westhouck, Weduwe Mr. Martinus Oeyé.
Josina de Bock, *Bejaarde Dogter.*

Woensdag, den 30 *dito.*
Willem Dom.
Gerrit Scharphoff.
Maria Magdelena van Beem, Huysvrouw van Zacharias Kroon.
Elisabeth Vledermans.
Neeltje Root, Jongste Dogter van Wylen Cornelis Root.

Donderdag, den eersten December.
Jan van Anklam.
Maria de Vries, Huysvrouw van Anthony Jacob van Lankeren.
Chatrina de Koning, Huysvrouw van Allards van Westerloo.
Elisabeth van Steinfort, *Bejaarde Dogter* v. Wyl: Arend v Steinfort.

Vrydag, den 2 *dito.*
Geertruyd Cros, Huysvrouw van Jacobus Regenboog.
Clara Mierinck.
Magdalena Gerrand, Huysvrouw van Michiel Holthuysen.

Saturdag, *den* 3 *dito*.
Casper Boomhoff, Zoon van Wylen Ferdinand Boomhoff.
Catharina van Tel, Weduwe van François van Wolfswinkel.
Maria Kok, Huysvrouw van Gerrit Gruyter.
Catharina Duwel, *Bejaarde Dogter*.
Zondag, *den* 4 *dito*.
Willem Storm, *Koornmeeter*.
Willem Koning.
Jan van Meeverden.
Anna Beyman, Weduwe van Johannes Vossema.
Jannetje Visser, Dogter van Wylen Pieter Visser.
Geertruy Brons, Dogter van Albert Brons.
Catharina Pieterse, Huysvrouw van Jacob Willemse Gordon.
Arent Willemse.
Maandag, *den* 5 *dito*.
Dirck Alewyn, *Heer van Boekhorstenburg*, *Regeerend Scheepen deezer Stad*, *en Bewindhebber der Geoctroyeerde Oost-Indise Compagnie ter Kamer alhier*, *&c*.
Pieter Eyloff.
Maria van de Velde, Weduwe van Jan Pama.
Engeltje Wythoff, Huysvrouw van Andreas Jochemus.
Dingsdag, *den* 6 *dito*.
Dorothé Counier, Huysvrouw van Benoit de Jonquiere.
Woensdag, *den* 7 *dito*.
Anna Maria Meyboom, Huysvrouw van Gerrit Huysman.
Pieter van Leuven.
Katrina Maria Schut, Oudste Dogter van Jan Schut.
Donderdag, *den* 8 *dito*.
Geertruy Schepper, Weduwe van Jan Overwaater.
Anna Margreta Scheper, Huysvrouw van Jan Westerhout.
Maria Wensel, Weduwe van Adam Hartgering.
Hendrikje van ter Mey, Huysvrouw van Hendrik Verkroost.
Michiel Holthuysen.
Vrydag, *den* 9 *dito*.
Tryntje Boombaart, Huysvrouw van Jan Prins.
Saturdag, *den* 10 *dito*.
George Clifford Junior, *Scheepen en Raad*.
Roeland van Leuven, *Makelaar*.
Willem Snee, *Makelaar*.
Johannes van Norden.
Hendrietta Charlotta Pfeiffers, Weduwe van Johan Gozewyn Eberhard Allstein.
Maria Sieuwers, Huysvrouw van Jan Beelen.
Anna Leffel, Huysvrouw van Harmanus van Leeuwen.
Anna de Bruyn
Zondag, *den* 11 *dito*.
Leena Kalf, Jongste Dogter van Wylen Dirk Janse Kalf.
Maandag, *den* 12 *dito*.
Hillegart Lourens Som, *Mr. Ivoordraayer*.
Heyltje Obbens, Weduwe van Johannes van Doorum.
Maria van Vreghem, Weduwe van Cornelis van der Velden.
Dingsdag, *den* 13 *dito*.
Jan Baptist Uytenbroek.
Lodewyk Brion, *Waagdrager*.
Cornelis Proffecey, *Koorn-Meeter*.
Jan Pons, *Schipper om de West*.
Magdalena Ficken, Huysvrouw van Willem Korten.
Woensdag, *den* 14 *dito*.
Catlyntje van den Berg, Huysvrouw van Hendrik Brulleman.
Matthys van Mechelen.
Anna Kaamen, Laatst Weduwe van Jan Pietersz. Belm.

Sara Jacoba Luffing, Wed. van Dirk Weemink.
Fliftina Hoedemaker, Huisvrouw van Hendrik ten Broeke.
Maria de Gulicker, Laatfte Weduwe van Andries van Buyfen.
Donderdag, den 15 dito.
Godfried Jongbloet.
Jannetje van der Heyde, Huysvr. van Jan Vogel.
Johanna Vermeulen, Huisvrouw van Pieter te Velt.
Vrydag, den 16 dito.
Johanna van Hasselen, Huysvrouw van Adrianus van Dyk.
Jan Pyn, *Mr. Houte Plaatsnyder.*
Saturdag, den 17 dito.
Jacob Larwood.
Arend Oterlyk.
Jan van s'Heerenberg, *Mr. Koperflager.*
Pieter Viffer.
Margreta Nolting, Jongfte Behuwd Dochter van Willem Meyer.
Zondag, den 18 dito.
Hendrik Kerftijens, *Jongman.*
Maandag, den 19 dito.
Gregorie di Avet.
Jacob Gerrets, *Schipper op Gouda.*
Thomas Brooks.
Margareta Ida Blafius, Weduwe van Cornelis Berck.
Dirk Brons, Zoontje v. Albert Brons.
Dingsdag, den 20 dito.
Harmanus van Overwyk.
Marthe Fulchicq, Weduwe Nicolaas Etienne Lucas.
Anthonie van den Enden, *Sleeper.*
Woensdag, den 21 dito.
Harmanus van Rees, de Jonge, en zyn Zoontje Harmanus van Rees.
Joanna Vos, Huysvrouw van Evert van Laak.
Donderdag, den 22 dito.
Anthony Oskenius.
Debora Dobblom, laatft Wed. van Hendrik Winterberg.
Hefter de la Foffe, Huysvrouw van Hendrik Nynens.
Elifabeth de Waal, Huysvr. van Harmanus van Sante.
Grietje Sofey, Huysvr. van Hendrik Stoep.
Jan Maade, *Koorndrager.*
Vrydag, den 23 dito.
Johanna van Hoek, Weduwe van Wylen Leonard de Vogel.
Catharina Magdalena van de Cruys, Huysvrouw van Thomas van Son, *Schepen en Bewindhebber van de Oost-Indische Compagnie.*
Dirkje Smit, Huys- en Kraamvrouw van Jacobus Scholten.
Saturdag, den 24 dito.
Daniel Camerling.
Olphert Bosch, *Makelaar.*
Jan Victor.
Diederik van Gent.
Hefter Boel, Weduwe Adam Claver
Maria van Woenfel, Huysvrouw van Jan van Keulen.
Dingsdag, den 27 dito.
Barent Molentiel, *Mr. Kaarsemaker.*
Albert Vinkenbrink.
Jan van Campen, *Mr. Kleermaker.*
Jan Vet.
Maria Peye, Huysvrouw van Jacobus Droffaart, *Waagdraager in 't Water-As Veem.*
Elifabeth van Ingen, Dogter van Wylen Pieter van Ingen.
Johanna Bosman, Huysvrouw van Jan Welp.
Johanna Roes, Huysvrouw van Philip Mander.
Woensdag, den 28 dito.
Harmanus Berning.
Arnoldus Volkering.
Anna Rykenberg, Huysvrouw van Mattys Maan.

Dre-

Deeze onderstaande MAAKELAARS, hebben by *Publique* Veylinge te Amsterdam, op Maandag den 5de *December* 1757. in 't Oude Zyds Heeren Logement Verkogt, deeze volgende Perceelen, en hebben mogen gelden:

Akelyestraat (*Diederik Hoepelingh*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, tusschen de Bloemstraat en Roozegragt, *f* 1000, in slag *f* 100, verkogt.

Brouwersgragt (*Pieter de Hoen* en *Hendrik Sluyter*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, tusschen de Goudsbloemstraat en Gragt, *f* 1600, in slag *f* 50, verkogt.

Egelantierstraat (*David Brunings*, Een Huys, Achterhuys en Erve, in de), Noordzy, *f* 4750, in slag *f* 200, opgehouden.

Groote Wittenburgerstraat (*Diederik Hoepelingh*, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy, *f* 1800, in slag *f* 200, opgehouden.

Jonkerstraat (*Gerbert Rebel* en *Jan Kwikx*, Een Huys en Erve, in de), Zuydzy, *f* 625, in slag *f* 30, opgehouden.

Lynbaansteeg (*Gerbert Rebel*, Een Huys en Erve, in de), by de Cingel, *f* 2575, in slag *f* 1000, verkogt.

Lynbaansteeg (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast en beoosten het bovenstaande, *f* 2000, in slag *f* 200, verkogt.

Nieuwe Lelystraat (*David Brunings*, Een Huys en Erve, in de), *f* 2300, in slag *f* 100, opgehouden.

Oostenburgergragt (*Nicolaas Bremer*, Een Opstal van een Schuytemakers Werf, Woonhuys, Loots en Vaste Gereedschappen, op Stads Grond, aan 't eind van de), genaamd de Werf van Spengen, *f* 1000, in slag *f* 550, verkogt.

Pieter Jacob Dwarsstraat (*Gerbert Rebel* en *Jan Kwikx*, Een Huys en Erve, in de), Westzy, *f* 3400, in slag *f* 300, opgehouden.

Prinsegragt (*Coenraad Hoeneker*, Een Pakhuys of Parssery, met zyn Woonhuys, op de), bezuide de Leydsestraat, *f* 7000, in slag *f* 400, opgeh.

Roosestraat (*Eduard Croese*, Een Huys en Erve, in de), by de laatste Dwarsstraat, *f* 1575, in slag *f* 6, verkogt.

Runstraat (*Coenraad Hoeneker*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, *f* 1325, in slag *f* 10, verkogt.

St. Jacobsstraat (*David Brunings*, Een Huys, Agterhuys en Erve, in de), *f* 4950, in slag *f* 275, verkogt.

Tuynstraat (*Diederik Hoepelingh*, De Helft in een Huys, Agterhuys en Erve, in de), Zuidzy, *f* 775, in slag *f* 225, opgehouden.

Voetboogstraat (*David Brunings*, Een Huys en Erve, in de), Westzy, *f* 3650, in slag *f* 125, opgehouden.

Vyzelstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Westzy, bezuiden de Heeregragt, *f* 4000, in slag *f* 1000, opgehouden.

Deze Volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars* op Maandag den 12 *December* 1757.

Binnen Amstel (*Nicolaas Bremer* en *Isaac van Eyk*, Een Huys, Achterhuys

huys en Erve, (in een Koop) op de), Westzy, tusschen de Utrechtse Dwarsstraat en Agtergragt, *f*5000, in slag *f*400, opgehouden.

Buitekant (*Hendrik Birrius*, *Alexander Rutgers* en *Jan Cartens Antb.*, Een Huys en Erve, op de), beoosten de Bantemerstraat, *f*11800, in slag *f*2000, opgehouden.

Cingel (*Jan Cloppenburg*, *Adriaan de Haas* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve, op de), benoorden 't Hoekhuys van de Oude Spiegelstraat, *f*6050, in slag *f*50, verkogt.

Cingel (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, bezuyden de Heysteeg, *f*6000, in slag *f*225, verkogt.

Haarlemmerdyk (*Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, beoosten de Binnen Dommerstraat, *f*3550, in slag *f*500, opgehouden.

Haazestraat (*Dirk van Schorrenberg* en *Reynier van Waaning*, Een Huys en Erve, in de), *f*3900, in slag *f*325, opgehouden.

Heilige Weg (*Jan van Wattens*, *Dirk van Schorrenberg* en *Jan Roos*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, by den Afslag, *f*7400, opgehouden.

Heilige Weg (*Nicolaas Bremer* en *Isaak van Eyk*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, *f*4725, in slag *f*275, verkogt.

Jonkerstraat (*Paulus Poursby de Jonge*, *Pieter Magenius* en *Jan Gaubert*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, by de Oude Schans, *f*1000, in slag *f*450, opgehouden.

Keyzersgragt (*Arnoldus van Sprang*, *Nicolaas Bremer*, *Joachim Ottens de Jonge*, *Jan Slebes Hendriksz.*, *Christiaan Menssendyk* en *Philippus van der Schley*, Een Stal, Koetshuys en Erve, op de), Westzy, tusschen het Molenpad ende Runstraat, *f*11200, in slag *f*2000, verkogt.

Nieuwezyds Voorburgwal (*Reinier Pietersz. Schoonegevel*, Een Huys en Erve, op de), Westzy, benoorden de Molsteeg, *f*6150, in slag *f*1000, verkogt.

Prinsegragt (*Paulus Poursby de Jonge*, *Pieter Magenius* en *Jan Gaubert*, Een Huys en Erve, op de), Noordzy, agter 't Hoekhuys van de Reguliersgragt, *f*1150, in slag *f*450, opgehouden.

Reguliersgragt en Kerkstraat (*Arnoldus van Sprang*, *Nicolaas Bremer*, *Joachim Ottens de Jonge*, *Jan Slebes Hendriksz.*, *Christiaan Menssendyk* en *Philippus van der Schley*, Een Huys, Agterhuys en Erve, op de hoek van de), en het Agterhuys in de Kerkstraat, *f*5300, in slag *f*200, verkogt.

Ridderstraat (*Hendrik Birrius*, *Alexander Rutgers* en *Jan Cartens Antb.*, Een Huys en Erve, in de), Westzy, *f*950, in slag *f*50, verkogt.

Rokkin (*Arnoldus van Sprang*, *Nicolaas Bremer*, *Joachim Ottens de Jonge*, *Jan Siebes Hendriksz.*, *Christiaan Menssendyk* en *Philippus van der Schley*, Een Huys en Erve, op het), by de Olyslagerssteeg, *f*6300, in slag *f*800, verkogt.

Rokkin (Dezelve, Een Huys en Erve, op 't), naast 't laatstgemelde Perceel, *f*6050, verkogt.

Rokkin (Dezelve, De Helft in een Huys, Agterhuys en Erve, in een

 Koop

Koop, op 't); op de hoek van de Olyslagerssteeg en in dito Steeg, *f* 2000, in slag *f* 600, verkogt.
St. Anthonies Breestraat (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), over de Zuyder Kerk *f* 5100, in slag *f* 125, verkogt.
Utrechtsestraat (*Arent van Nieuwland*, *Abraham Swartwout* en *Paulus van der Heyden*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, tusschen de Prinsegragt en Kerkstraat, *f* 4950, in slag *f* 650, verkogt.
Utrechtsedwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Zuidzy, tusschen de Utrechtsestraat en Binnen Amstel, *f* 2300, in slag *f* 300, verk.
Weesper Kerkstraat (*Hendrik Birrius*, *Alexander Rutgers* en *Jan Carstens Ansb.*, Een Stal, Koetshuys en Erve, in de), *f* 2200, in slag *f* 375, verkogt.

Myn Heeren van de Gerechte der Stad Amsterdam, hebben op Saturdag den 17 *December* 1757, deeze volgende Perceelen verkogt.
Marken (Vyftig, Tweehondert agtentagentigste Parten, in een Huys en Erve, op), naast het Wynhuys de Zwaan, op de hoek van de Vrede Gang, *f* 350, in slag *f* 50.
Prinsegragt (Een Huys en Erve op de), Noordzy, tusschen de Weesperstraat en den Amstel, *f* 7050, in slag *f* 2400.
Tuinstraat (Een Huys en Erve, in de), Noordzy, in de Astonne Gang, getekend No. 3, *f* 360, in slag *f* 50.
Water (Een Huys en Erve, op het), by de Karnemelksteeg, *f* 13800, in slag *f* 150.
Weesperpleyn (Een Huys en Erve, op 't), Westzy, het tweede Huys bezuyde de Herberg de Ruiter, *f* 1675.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Maakelaars*, op *Maandag*, den 19 *December* 1757.

Angeliersgragt (*Dirk van Schorrenberg*, *Gerard de Roy* en *Hendrik Willem Regtering*, Een Huys en Erve, op de), Zuidzy, by de Baangragt, *f* 1250, in slag *f* 300, verkogt.
Baangragt (Dezelve, Een Huys, Agterhuys en Erve, op de), benoorden het Franse Pad, *f* 450, in slag *f* 40, verkogt.
Begynhof (*Jan Staats*, *Jan Beudeker* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve, op het), Oostzy, *f* 775, in slag *f* 325, verkogt.
Blomdwarsstraat (*Nicolaas Bremer*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, in de Laatste), Westzy, agter het Hoekhuys van de Blomgragt, *f* 1150, verkogt.
Bruikweer Land (*Anthony Menssendyk*, *Christiaan Menssendyk* en *Jan van den Berg*, De Helft in een), met zyn Huysmans Wooninge, Stallinge &c groot 28 Morgen 586 Roeden, onder den Geregte van Ouder Amstel, voor aan in de Waarthuizen, *f* 1575, in slag *f* 250, verkogt.
Cingel (*Jan Haay*, *Dirk van Schorrenberg*, *Hendrik Sluyter* en *Mattheus van der Linden*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, by de Toorensteeg, *f* 9500, in slag *f* 3200, verkogt.

Gra-

Gravestraat (*Anthony Menssendyk*, *Christiaan Menssendyk* en *Jan van den Berg*, Een Huys en Erve, nevens twee Kassen of Wooningen ter zyden dit Huys op de Hoek van de Voorburgwal en), nevens nog Drie Huyzen en Erve in de Gravestraat, agter 't gemelde Perceel, in een Koop, *f* 14600, in slag *f* 400, opgehouden.

Heeregragt (*Jan Staats*, *Jan Beudeker* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve, op de), bezuiden de Beulingstraat, *f* 4275, in slag *f* 1100, verkogt.

Heeregragt (*Daniel Dykman*, *Pieter de Mortier*, *Coenraad Hoeneker* en *Bruno Tideman*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Heerestraat en Brouwersgragt, *f* 55200, in slag *f* 8000, verkogt.

Heeregragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), naast en bezuiden het laatstgemelde, *f* 18950, in slag *f* 1100, verkogt.

Houttuinen (Dezelve, Een Pakhuys en Erve, genaamd de drie Roozen, met een Paardestal, in de), benoorden de Brouwerstraat, *f* 11400, in slag *f* 3000, verkogt.

Huidestraat (*Dirk van Schorrenberg*, *Gerard de Roy* en *Hendrik Willem Regtering*, De Helft in een Huys en Erve, in de), Zuidzy, *f* 2550, in slag *f* 125, verkogt.

Joode Breestraat (*Salomon Samuels* en *Pieter de Hoen*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak op de), Noordzy, *f* 9900, in slag *f* 100, opgehouden.

Joode Houttuynen (*Jan Haay*, *Dirk van Schorrenberg*, *Hendrik Sluiter* en *Mattheus van der Linden*, Een Huys en Erve, met zyn Loots en Wal, in de), *f* 3300, in slag *f* 950, verkogt.

Keyzersgragt (*Jan Cloppenburg* en *Jan Slebes Hendriksz.*, Een Huys en Erve, op de), Oostzy, ten zuiden 't hoekhuys van de Hartestraat, *f* 5950, opgehouden.

Laurierstraat (*Jan Staats*, *Jan Beudeker* en *Dirk van Schorrenberg*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de twee Dwarsstraaten, *f* 1275, in slag *f* 10, verkogt.

Laurierstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast het voorgemelde, *f* 875, in slag *f* 40, verkogt.

Laurierstraat (Dezelve, Een Achterhuys en Erve, in de), achter het voorgaande Perceel, *f* 1425, in slag *f* 175, verkogt.

Prinsegragt (*Daniel de Ruelles*, *Coenraad Hoeneker* en *Jan Slebes Hendriksz.* Een Huys en Erve, op de), Bezuyden 't Hoekhuys van de Reestraat, *f* 9100, in slag *f* 375, opgehouden.

Prinsegragt (*Dirk van Schorrenberg*, *Gerard de Roy* en *Hendrik Willem Regtering*, Een Huys en Erve, zynde twee Wooningen onder een Dak, op de), over 't Doolhof, in de Kardoeskokers Gang, *f* 725, in slag *f* 100, verkogt.

Reguliers Dwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, by het Konings Plyn. *f* 1025, in slag *f* 70, verkogt.

St. Anthonies Breestraat (*Salomon Samuels*, *Salomon Voltelen*, *Eliazar Da*-

niel van Emden, *Ephraim Rees* en *Izaac de Jonge Meyersz.*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Snoekjessteeg en Nieuwmarkt. *f* 8300, in slag *f* 200, verkogt.

Thuin (*Jan Staats*, *Jan Beudeker* en *Dirk van Schorrenberg*, Een) en Huyzinge, buiten de Wetering Poort, genaamt Vryheid, Blyheid. *f* 900, in slag *f* 30, verkogt.

Weesperstraat (*Manuel de Crasto de Jonge* en *Abraham de Crasto Junior*, Een Huys en Erve, op de Eerste), Oostzy, *f* 2050, in slag *f* 700, opgeh.

Weesperstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, op de Eerste), naast het voorgaande. *f* 2550, in slag *f* 200, opgehouden.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Woensdag den 21 *December* 1757.

Agtergragt (*Cornelis Pullen* en *Willem Duysenddaalders*, Een Huys en Erve, op de), over de Varkemarkt. *f* 5000, in slag *f* 175, opgeh.

Angeliersgragt (*Alle Alens*, *Hilbrand Moens*, *Jan Russeveld*, *Hendrik Schade*, *Wiggert van Eelen* en *Arent Buys*, Een Huys en drie Agterhuyzen en Erven, in een Koop, op de), Zuidzy. *f* 5400, in slag *f* 600, verk.

Batavierstraat (*Jan Cloppenburg*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f* 1800, in slag *f* 20, opgehouden.

Boomsteegje (*Alle Alens*, *Hilbrand Moens*, *Jan Russeveld*, *Hendrik Schade*, *Wiggert van Eelen* en *Arent Buys*, Een Huys en Erve, in 't) op Dwars-Boomsloot. *f* 775, in slag *f* 150, verkogt.

Bruikweer Land (*Alle Alens* en *François Jan Melissen*, Een), met zyn Boerewooning, Stallinge &c. in de Beemster, aan de Jisper Weg, groot 25 Morgen, mitsgaders een Grafsteede in de Beemster Kerk, getekent Letter K. No. 10. *f* 7100, in slag *f* 900, verkogt.

Egelantiersgragt (*Carel Roos Carelsz.*, De Helft in een Huys en Erve op de), Noordzy. *f* 775, in slag *f* 20, verkogt.

Grafsteede (*Alle Alens*, *Hilbrand Moens*, *Jan Russeveld*, *Hendrik Schade*, *Wiggert van Eelen* en *Arent Buis*, Een) in de Oudezyds of St. Olofs Capel, L. No. 49. *f* 160, in slag *f* 100, verkogt.

Houtstraat (*Hendrik Bosch*, Een Huys en Drie Achterhuyzen en Erven, (in een Koop) in de), by den afslag *f* 800, verkogt.

Kattenburger Plyn (*Alle Alens*, *Hilbrand Moens*, *Jan Russeveld*, *Hendrik Schade*, *Wiggert van Eelen* en *Arent Buis*, Een Huys en Erve, op het). *f* 5050, in slag *f* 45, verkogt.

Korte Keyzerstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f* 3400, in slag *f* 500, verkogt.

Nieuwe Rapenburgergragt (*Alle Alens* en *François Jan Melissen*, Een Pakhuys en Erve, genaamt de Beurs van Londen, op de) over de Plantagie. *f* 7250, in slag *f* 1000, verkogt.

Oudekerks Plyn (*Doe Schim* en *Barent van Belkom*, Een Huys en Erve, op het). *f* 4150, in slag *f* 25, verkogt.

Prinsen Eyland (*Alle Alens* en *François Jan Melissen*, Een Pakhuys en Erve,

ve,

ve, genaamt de Atlas, op het), *f*5050, in slag *f*300, verkogt.
Ridderstraat (*Alle Alens*, *Hilbrand Moens*, *Jan Russeveld*, *Hendrik Schade*, *Wiggert van Eelen* en *Arent Buis*, Een Huys en Erve, in de), Oostzy, *f* 850, in slag *f* 75, verkogt.
Ridderstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Westzy, *f*2125, in slag *f* 30, verkogt.
Thuynstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), Noordzy, *f*1625, in slag *f* 125, verkogt.
Utrechtsedwarsstraat (*Eduard Croese* en *François Jan Melissen*, Een Huys en Erve, in de), tusschen de Reguliersgragt en Utrechtsestraat, Noordzy, *f*2300, in slag *f* 175, opgehouden.
Dezelve, Een dito, daar Naast. *f*1900, in slag *f*450, verkogt.

Deeze volgende *Perceelen* zyn geveild door de onderstaande *Makelaars*, op Donderdag den 22 *December* 1757.

Batavier Dwarsstraat (*Coenraat van de Gaate* en *Nicolaas van Noorle*, Een Huys en Erve, in de eerste), *f*650, in slag *f* 300, verkogt.
Batavier Dwarsstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de), naast het voorgaande, *f*1425, in slag *f* 80, verkogt.
Egelantiersgragt (*Nicolaas Bramer*, Een Huys en Erve, op de), tusschen de eerste en tweede Dwarsstraat, *f*3500, in slag *f* 1400, opgehouden.
Groote Wittenburgerstraat (*Coenraad van de Gaate* en *Nicolaas van Noorle*, Een Huys en Erve, in de). *f* 1000, in slag *f* 10, verkogt.
Haarlemmerdyk (*Jan Schoonhoven* en *Wiggert van Eelen*, Twee Huyzen en Erven onder een Dak, in een Koop, op de), Zuydzy, by de Haarlemmersluys. *f*525, in slag *f* 6, verkogt.
Handboogstraat (*Anthony Menssendyk*, *Willem Duysenddaalders* en *Christiaan Menssendyk*, Een Huys en Erve, in de). *f*2950, in slag *f*50, opgeh.
Heeregragt (*Jacob Saportas*, *Moses Henr. Medina Junior*, *Abraham Abendana de Britto* en *Samuel Saportas*, Een Huys en Erve, op de), over de Plantagie. *f*8000, in slag *f* 550. verkogt.
Korte Leidse Dwarsstraat (*Cornelis van Ophoven*, Een Huys en Erve, in de). *f*600, in slag *f*50, verkogt.
Mouthaansteeg (*Ysbrand Klink* en *Jacob Freni*, Een Huys en Erve, in de). *f* 525, in slag *f* 10, verkogt.
Nieuwe Loyerstraat (Dezelve, Een Huys en Erve, in de). *f*2600, in slag *f* 150, verkogt.
Prinsegragt (Dezelve, Een Huys en Erve, op de), tusschen de Vyzelgragt en Noorderstraat. *f*5550, in slag *f*50, verkogt.
Pylsteeg (*Jan Schoonhoven* en *Wiggert van Eelen*, Een Huys en Erve, in de), Noordzy. *f* 2400, in slag *f* 100, opgehouden.
Waale Weesstraat (*Cornelis van Ophoven*, Een Huys en Erve, in de). *f*1100, in slag *f* 25, verkogt.
Weesperstraat (*Samuel de Crasto de Jonge*, *Israël Foa*, *Cornelis van Ophoven* en *Sameul Saportas*, Een Huys en Erve op de eerste). Westzy *f* 3025, in slag *f* 2, verkogt.

REGISTER
VAN DE
MAANDELYKSE
NEDERLANDSCHE
MERCURIUS.
DERDE DEEL.

A.

B.

C.

D.